Opr. J. Kyźa 1933

N. Inw. 6799.

Rok 1771, k. 63

N. Inw. 6799.

I na 1-63.

401 karta

Jaśnie Wielmożny Mći Dobrodzieju

Znowu móy list iest z podziękowaniem JWWmPanu Dobrodziejowi: odbieram od Oyca moiego doniesienie y skutek Dobroci Pańskiey dla mnie; ktory nie inaczey tylko z ucałowaniem dobrze czyniącey ręki JWWmPana Dobrodzieja mam honor przyiąć. Teraz w nadzieię Łaski JWWmPana Dobrodzieja, y danego mi pozwolenia doniosę nie ktore wiadomości: JmPPnie Chołoniewski y Grocholski dwoch Kompanow z Kolligacyi y pieniędzy, przygotowali iuż byli kilkadziesiąt tysięcy ✗ na kupienie Starostw Jaworowskiego y Szczurowieckiego; ale dla upierania się Kommissyi a naybardziey Wwdy Kaliskiego przy Prawie, y dla nalegania też innych osob ktorych taka przedaż gryzła w oczy rezolwował się Król Jmć rozdać też Wakanse: z ktorych pierwszy dostał się Gnałowi Branickiemu aktualnie w Petersburgu będącemu. a drugi Xciu Podkomorzycowi Koronę

Lubo iak mowią powietrze na Ministeria Dworów Europeyskich, tak że ledwie nie wszędzie one odmieniaią /: co miało bydź z przyczyny iż się opierali dyspozycyom do Woyny dążącym swoich Monarchow :/ iednak teraz obiecuią Kongress w Wiedniu Plenipotencyariuszow do Układania Pokoiu gdzie pierwszym z strony Rossyiskiey Xże Repnin bydź ma.

Xże Poniatowski w Służbie Austryackiey zostaiący świeżo zestał Generałem Artilleryi: co iest iednym tylko gradusem niżey od Feldmarszałkostwa. —

Jest tu pewna: że JW Sta Bełzki wziął Szlub z Panną Komorowską Sędzianką Buską: na co Kasztelanowa Kamienska nie piorunuie owszem mowi iż nie osobliwszego że P. Potocki wziął Pną Komorowskę —

Z Warszawy d. 31 Janu:
1771

d. 31 Juni 1771 A°

5 5 3

d. 21 Febr. 1771 A.

Zaniedbaną przez niebytność moią Korrespondencyą mam honor znowu ponowić, Że JP. Saldern na Mieyscu Xięcia Wołkonskiego destynowany za Posła do Naszego Kraiu, za rzecz pewną twierdzą dlaczego Zaś ta Odmiana Następuie, Sam One Xiąże Wołkoński Oznaymił, iż dlatego rewokowany że w teraźnieyszych Okolicznościach Wszystko ziak naywiększą traktuię Powolnością Oświadczył się, Oraz tenże Xiąże Wołkonski w Wielu Mieyscach, Jż za przybyciem do Peterburga, da dowody y Charakteru swego, y Przyiaźni, Ktorą Zawsze ma dla Narodu Naszego.

JP. Zaręba chcący odebrać Poznań Moskwie, Znaydował się przy attaku, lecz ten niechcąc ruiny Miasta Kraiu swego Zaraz poprzestał, przed Zaczęciem Samego attaku Pułkownikowa Rennowa w Konwoiu Pięciu Moskiewskich Officerow y dwunastu Kozakow, była u JMć P. Zaręby propozycyą podała, aby Renne Pułkownik Jey Mąż miał dwadzieścia cztery Godzin wolnych do Umknienia się z Poznania, y żeby na Zastaw dał JP. Zaręba iednego Pułkownika Konfederacyi ktorego sobie sam wybierze, ale Zaręba odpowiedział, że Wszystkich nietylko iednego mieć będzie w krotce w Poznaniu, co za Żart Rennowa przyiła, y sześć Godzin w Obozie Konfederackim Zabawiwszy powrociła nazad z Konwoiem Czterdziestu Konfederatow y Rotmistrza iednego nazwiskiem Pruskiego. Ci do Bram Odprowadzali Ją y podzię-

kowanie

JW. JmP. Chorąż Nad Kor

kowanie odebrawszy od niey wrocili się do Zaremby

Malczewski Marszałek który był w Areście, iuż iest teraz od Zaręby uwolniony, znayduie się w Baszkowie pod Zdunami.

z Eperies donoszą że JP Podczaszy Litt. będąc u Weyzyra trafił na oskarzenie siebie y Kabałę przez ~~przez~~ Kossakowskiego ułożoną 300. Filizanek kilka futer Sobolich y Innych wiele Prezentow, na skorrumpowanie sobie Weyzyra posłał Kossakowski, y byłby mogł co dokazać ale uwierzoną JP. Podczaszemu, który dokumentami miał dowieść Zły Kossakowskiego haraktter marnie zaczym stracone podarunki. Weyzyriak donoszą takie miał honory czynić, Podczaszemu, iakby iakiemu Udzielnemu Xiążęciu umowił się z nim o dalszych woyny Operacyach.

Machmet Seraskier iest destynowany od Sołtana na ewakuacyą Wołoszczyzny, y iuż miał tentować przeyscie Dunaiu, taką albowiem odebrał dyspozycyą iż choćby z naywiększym niebespieczenstwem, aby iednak rzecz tę do skutku przyprowadził Barscy z nim złączeni maią tentować per Ardua Weyscia do Oyczyzny z Woyskiem Auxyliarnym, któremu Zołd z Skarbu Sołtana poydzie, a Polska Prowianty ma dawać miało. Wysc nowe od Weyzyra upewnienie że za tę protekcyą żadney Porta niebendzie się upominała nadgrody, dla fundamentu więszego tey rzeczy, posłano do Stambułu po Approbatę Czeszarską

Czerny Marszałek Krakowski na Miescu Radziwiła destynowany iest w Legacyi do Stambułu, wielki Weyzyr iuz wydał na niego Ferman, ktoremu dysponował, abyiak stanie wyliczone na Granicy 50. kies, y iuz iest akkordowano, ze co miesiąc przez bytność Jego podobną zawsze wyliczać będą kwotę

Odmiana Ministerii w Werszalu na lepsze ma wyść, Konfederacyi chociaz w Początkach zelowała się Im byd szkodliwa

Donoszą także ze Wiele Osob z Parlamentu Krol Francuzki destynował na wygnanie do Martyniki.

Słychać tu także ze JP. Woiewoda Kiiowski wyprawił JMć Xiędza Pruskiego Kanonika Lwowskiego do Rzymu z Wexlem na 18.m aby tam koniecznie rozwieść Syna Jego z JPanną Komorowską

Do nog upadam JW Wielce Pana Dobrodzieia Łaski y Protekcyi oddaiąc mię na zawsze

Powtórne Bagaże Imci Pana Sałdrna stanęły
y część Dworu Jego, Sam zaś za dni kilka
iuż z Nitawy wyiachał, w którey gdy bawił
czył się Publicznie: że iedzie do Polski
aby zupełne w tamtym kraju stało się
wiezie albowiem, tak przyiemne d
skiego kondycye, które spodziewa się
ięte będą, y uczynią wszelkim zamięsz
zyą, ciekawi wszyscy. tak przyiemnych rze

Jme Pan Branicki iuż stanął w Brześciu, y w kr
szy do Warszawy. przy odieździe z Petersbu
bardzo presenta tak w kleynotach iako y innych
ciach odebrał od Imperatorowy nawet y ci którzy s
byli niesą zapomnieni, iakoto Pułkownik Byszewsk
Tabakierę dużą złotą kamerysowaną Brylantami, y
w niey 400 ₰. toż samo y Konarzewski który był z Gabine
tu Królewskiego pozwolony Imci Panu Łowczemu Koron
nemu, inni zaś iakoto Kurdwanowski, Michniewicz to w

pierścieniach

Zegarkach y Pieniądzach według Swoich Rangi
odebrał podarunki. Repnin wkrótce wyiezdza
[illegible]kiey Armij.

w Kraju Moskiewskim po wielu mieyscach Znaiz-
[illegible]dzi dzieie się przymorek tym więcey Ich-
[illegible] pod Czas Mrozów, cóż dopiero na Wiosne-
[illegible] się maią.

[illegible]ski Hetman Wielki Litewski dowiedziawszy
[illegible] około Słonima Dóbr Jego 120. Aresztantów
[illegible]ederackich Moskwa prowadzi, między któremi
[illegible]ł bydź Marszałek ieden Jmć Pan Suffczyński
Kasztelanic Czerski, posłał tymże Więźniom 200 ℔.
y pościel tak dla Marszałka iako y Officyerow dlaczego
[illegible] Pan Dzwonkowski Rotmistrz także Aresztant
uwolniony na Paról Officyerski przyiezdzał do Jmci
Pana Hetmana z Listem od Jmci Pana Marszałka
oświadczaiącym iak nayżywsze podziękowanie Swoim

y wszyst-

a wszystkich Aresztantów Imieniem za Suplement bardzo
Im potrzebny, Imć Pan Hetman Imci Pana Dzwon
kowskiego Rotmistrza znowu 30 ₰ regalizował,
który zaraz nazad powrócił do Aresztu.

Do nog upadaiąc

d. 11 aprili 1771 Ar.

Z Warszawy 25 kwietnia 1771.

Dochodzi nas wiadomość, że gdy niektorzy Senatorowie Prowincyi Pruskiey pisali do krola Jmci Pruskiego z użaleniem się na nieznośne uciemierzenia, ktore w tamtym Kraiu Oficyerowie Pruscy czynią, prowianty wielkie wybieraiąc, y kontrybucye niezmierne nakładaiąc, odebrali respons, w ktorym naprzod krol Pruski oswiadcza, że o żadnych uciemierzeniach takowych, ani wie, ani wierzyć może, ażeby były iakie, gdyż mu karność woyska Jego, y Oficerow przy nim będących sprawowanie się dobrze wiadome. Powtore że co się tycze prowiantow, y kontrybucyi, za przykro się Pruskim Woiewodztwom zdawać niepowinno podeymować to woysko, ktore ich od powietrza, y od zdzierstwa konfederacyi broni.

Z Londynu głoszą, że gdy naywyższy Prezydent Londyńskiego miasta o to, że Księgarza iednego za wydanie skryptu uwłaczaiącego ministrom osądzić, y ukarać niechciał, do niższey izby Parlamentowey był pozwany, y tam przy przywileiach miasta, y nacyi wolno obstawaiąc, na kilka dni więzienia był osądzony, powracaiącemu do domu swego pospolstwo konie z karety, ktorą iechał, wyprzęgło, a ña znak miłości ku niemu kilka dziesiąt Anglikow zaprzągłszy się na mieysce koni do karety, do domu go swego zaciągnęli; A gdy w kilka godzin Sekretarz Stanu Chrabia Norton przez rynek przeieżdżał, skupione pospolstwo kamieniami, y błotem rzucać na niego poczęło, a skoro się pomieniony Sekretarz ucieczką salwował, karetę w drobne kawałki porąbali, y kapelusz iego zachwycony na drobne sztuki rozszarpali, drugo ieden u drugiego kawałek iaki, iako znak zemsty swoiey, przepłacaiąc. Większe ieszcze tegoż pospolstwa zuchwalstwo pokazało się, na samym krolu, ktory gdy z przeiaszczki

przez miasto powracał, kilkanascie tysięcy ludzi drogę onemu zastąpiwszy, pospieszyć nie pozwolili, ale obstąpionego aż do samego pałacu lżąc, y besztaiąc zaprowadzili

We Francyi przyczyna dyzgracyowania Xiążęcia Choiseula pewna iuż teraz pokazuie się, nie żadna z tych, ktore głoszono, ale że pomieniony Minister z Parlamentem na pomnożenie powagi iego z uszczerbkiem krolewskiey miał sekretne porozumienie. Biskup aurelianenski, ktory przedtym trzymał recestr wszystkich Prelatur Francuskich, y on ieden mogł Krolowi zdatne na nie osoby rekomendować, że iedną z krolewien Francuskich podbudził, aby krolowi Oycu swemu stan nieszczęsliwy Francyi od wygnania Parlamentu, y złożenia z Ministerium Xiążęcia Choiseula przełożyła, na wygnanie do Opactwa iednego za Dyecezyą Jego leżącego posłany iest.

Jakie narodu naszego przeznaczenie, y iaka na dalszy czas losu Jego perspektywa, tak tu iest ciemno, iż Politykow tuteyszych przezorność w samych się gubi konjekturach. Listy z Wiednia donoszą, że lubo wątpić prawie niemożna, aby tak nadzwyczayne woysk Cesarskich zgromadzania kraiowe tylko y granic bespieczeństwo, a nie uplantowaną w gabinecie woynę za cel miały, atoli w całym Wiedniu nic nie wiedzą, przeciwko komu, y dowiadywać się o tym niebespieczna, gdy nie dawno kawalera iednego w pewnym posiedzeniu z upewnieniem o tym mowiącego w areszt wzięto. Na tym tylko pomienione listy kończą, że tam naymnieysza kon-

iektura iest, że przeciwko Krolowi Pruskiemu, większa że przeciwko Turkom, naywiększa, że przeciwko Moskwie. Tym czasem nie przestaią tu w Warszawie rozsiewać, że Dwor Wiedeński, za pierwszy punkt przez Xiążęcia Lobkowicza Moskwie podaie, aby z Polski woysku swemu ustąpić kazała. Lecz po obrotach Moskiewskich w Polszcze nic tego ieszcze nie widać.

JMość X. Gidziotti Sekretarz Krolewski oznaymił tu, że w tych dniach przyszedł od Xiążęcia Poniatowskiego Generała Austryackiego do Krola JMci list. w ktorym tenże Xiążę donosi, że mu w Węgrzech dano 60 tysięcy ludzi w komendę, że gdy za to Cesarzowy dziękował, y gorliwość w usługach swoich przyrzekaiąc, przydał iednak, iż ieżeliby to woysko przeciw dostoieństwu Krola Brata swego zażyte być miało, tedy się w tym tylko razie od usług excypuie. Cesarzowa usmiechnąwszy się miała rzec do niego: Prożno się troszczesz, bo Brat twoy iest y będzie Krolem.

Turcy w tym czasie, gdy nie w porę, y w bliskości Moskiewskiego woyska, chcieli się pod Tulczą przeciw teyże Moskwie przez Dunay przeprawiać, y w nieporządku przeprawiać się poczęli, od Moskwy pod komendą Generała Weysmana nazad odpędzeni z utratą trzech tysięcy ludzi, y kilkunastu armat.

Saldern dotąd audyencyi nie miał, mowią iedni że dla choroby Xiążęcia Wołkońskiego, ktory wraz ma zegnać Krola, drudzy, że za spotkaniem się w Mitawie z Xiążęciem Lobkowiczem, wysłał kuryera do Peter-

burga na odwrot, y na tegoż kuryera powrot, czekać ma, wprzod niżeli Audyencyą u Krola mieć będzie. Głoszą iednak, że tenże kuryer wczora przybiegł, y że Audyencya dziś nastąpi. co gdy się sprawdzi, y gdy co nowego na tey audyencyi będzie, przyszłą się pocztą doniesie. Tym czasem rozgłoszono tu iuż, że tenże Saldern trzeciego dnia po przyieździe swoim miał się dać słyszeć w te słowa: Nam koniecznie za dwa miesiące Seymu pacificationis potrzeba, do ktorego ieżeli nie przydzie, ia sam na czele armii naszey poydę, y tych buntownikow rosproszę. P. Branicki w tych dniach na pokoiach przegrażał się na Częstochowę, y mowią, (czemu wierzyć iesteże nie podobna!) że on w krotce poydzie attakować tę fortecę. Dnia za onegdayszego Jeymość P. Ogińska Hetmanowa Litt. z Generałowa Czartoryską przeieżdżały się na koniach po Warszawie, assystował przodem Hetmanowy Jmć P. Ożarowski Pisarz koronny, w wielkich faworach u tey Pani będący. Pani Woiewodzicowa z Branickich Sapieżyna maiąca zwyczay przy oddawaniu wizyt Damom tuteyszym, dziwować się że czerstwe piękney cery, y ładne; gdy przyiechawszy do Jeymci P. Kasztelanowy Kamieńskiey tegoż samego komplementu poufaley, niżby przystało zażyła, szkoda by była WMPani (rzekła Kasztelanowa) gdyby tak być miało w samey rzeczy, bo bym wprędce WMPania odsadziła od K. J.

Skrypt w tych dniach ukazał się, a co osobliwsza drukowany pod tytułem Rada przeciwko Radzie Patryotyczney moskiewsko-Polskiey, bardzo dobrze ułożony. Exemplarze ponieważ rzadkie są bardzo, prześle się przyszłą pocztą.

Xiężna Miecznikowa z Lubomirskich Radziwiłłowa ma iść zapewne za Xcia Sułkowskiego Franciszka

[illegible] Mai 1771.

9

Jaśnie Wielmożny Mci Dobrodzieiu.

Poczta nad zwyczaj głucha nie ale nie masz [illegible] tu-
teyszych Gazet nie [illegible] JMć P. Komorowski
dla attentowania [illegible] sam poiechał do War-
szawy. JMć P. Starosta Bełzki który z Pria-
rem dawnym swoim Guvernerem poiechał do
Cudzych Kraiów na trzech zostawił Plenipo-
tencyą.

JMć P. Woiewodzic Wołyński powrócił z
Krystynopola, miał tam Interess z P. Starostą
Pnietyńskim. Pokłócili się z sobą na poiedynek
wyiść [illegible] miał, ale nie przyszła do tego tym spo-

sobem wystraszył na nim 1000 ℔ powiadaią że iuż odesłane Trautembergowi ale to nie pewna.

Paradował tu przez Miasto Regiment Kirissierski Pułkownika Palinodow, idącego do Łańcuta na Zluzowanie Mia Szechowskiego.

Generał Kreczetnikow pisał tu, żebyśmy się Arnautow nie bali, gdyż Ich nie użyie chyba w ostatniey potrzebie, y to postawi Ich gdzie w koncie Pokuckim. Uniwersał który wydał posyłam JWWMC Panu Dobr.

Scielę mnie pod stopy JWWMC Pana Dobrodzieia.

Z Warszawy 2 Maca 1771

JMci P. Sawie Marszałkowi Wyszogrodzkiemu wsławionemu tak wielą potyczkami z Moskwą, y dotąd od teyże Moskwy niezwyciężonemu przyszło na ostatek na koniec z wielkim y sprawiedliwym dobrych Patryotow żalem, y konfederacyi znaczną szkodą, kiedy w przeszłą sobotę Moskwie się w niewolą dostał, ktorego trefunku okoliczności takowe nam donoszą. Stał pomieniony P. Sawa z dywizyą swoią pod Sreńskiem w Płockim Woiewodztwie; Na niego Moskiewski Pułkownik Salomon uderzywszy, tak dobrze był przyięty, iż, acz w porządku, cofnąć się iednak musiał, dziewięćdziesiąt swoich ludzi straciwszy, gdy z dywizyi P. Sawy tylko trzynastu padło podług zeznania samychże Moskalow. W tey potyczce P. Sawa bardzo się narażaiąc, y mężnie swoich przywodząc, znacznie w nogę został postrzelony, co przymusiło go, że chcąc mieć czas do wyleczenia się, usunąwszy się wzaiem od Moskwy, zażył doswiadczonego kilka razy fortelu, y dywizyą swoię na kilka pomnieyszych podzielił partyi, sam zaś na niedostępnych błotach, y kępach niedaleko Mławy utaił się. Twierdzą więc, że zdrayca ieden Zieliński niecaki schronienie Jego za pieniądze wyiawił Moskwie, ktora tam w nocy z piątku na sobotę kilku dziesiąt kozakow posławszy przez nich onego dostała. Wczora tu iest przyprowadzony na Pragę, y według Moskiewskiego zwyczaiu traktowany.

Krol JMć dnia dzisieyszego, obchodząc uroczyście pamiątkę urodzin Carowy JeyMci dziś przypadaiących, daie wielki obiad u siebie na zamku, wszystkim prawie Senatorom, y Ministrom. Na ktorym Poseł Moskiewski znaydować się także będzie. Mowią że y Prymas, pogodziwszy się z Krolem, tam także będzie przytomny. Rzecz ta iako dotąd y razu nie praktykowana, roznym dyskursom daie materyą

Z Wiednia za nieomylną rzecz donoszą, że oboz w Węgrzech na 60 tysięcy woyska między Peste, y Waytzen iuż iest założony, ktore to woysko w nim pierwszych dni Maia w zupełności znaydować się ma pod komendą samego Cesarza. Chrabia de Colloredo, Lascy, y Xiążę de Nassau Usingen pod Cesarzem komenderować będą. W Czechach założony także będzie drugi od 60 tysięcy ludzi, y komendę tam mieć będzie Generał Laudon, y Wied. Począwszy od Passau aż do Wiednia wszystkie na Dunaiu statki są naięte na przyspieszenie marszu woyska ciągnącego z Niderlandu do Niemiec. Krol Francuski podług alliansu z Cesarzową Krolową Węgierską uczynionego daie dwadzieścia cztery tysiące posiłkowego woyska Austryi, ktory na garnizony w Niderlandzie na mieysce wyszłych ztamtąd reimentow podzielone będzie. Zkąd wnoszą że przygotowanie to Austryi żadną miarą być nie może na Turkow, kiedy sukkurs Krol Francuski daie, przeciwko iednym Turkom excypowany w rzeczonym traktacie. W Transylwanii także 40 tysięcy Cesarskiego woyska w gotowości stoi, na ktorego iednak bliskość nic Turcy nieuważaiąc wybor woyska swego z przyległych swoich fortec, y z całey Bosnii wyprowadzili przeciwko Moskwie do Wielkiego Wezyra obozu. Donoszą także y to że Xiążę Lobkowicz wyieżdżaiąc do Peterburga instrukcyą zapieczętowaną z rąk samey Cesarzowy odebrał z przyłączonym wyraźnym roskazem aby teyże instrukcyi nie odpieczętował, aż na mieyscu stanąwszy, y to w obecności Sekretarza legacyi przydanego sobie.

Cudzoziemskie niektore gazety, mianowicie niższego Renu upewniaią, że niewątpliwa iest, iż znaczne Dwory Europeyskie interesuią się iuż przy Konfederacyi Polskiey

y ieżeli się Negocyacya Xiążęcia Lobkowicza w Peterburgu nie powiedzie, za pewną rzecz udaią, iż potężnieyszą nierownie oney też dwory dadzą protekcyą.

Excerpt z listu z Leybicy ze Spisza od znaczney iedney osoby pisanego. My się tu (: słowa tego listu :) pokoiem, ktorymeśmy się dotąd cieszyli dłużey cieszyć nie spodziewamy. W krotce tam, ieżeli się nie mylę, o woyska Cesarskiego kordonie pod sam Krakow, y pode Lwow podsuniętym usłyszycie

Kuryer z Moskwy przypiegł w sobotę, po ktorego przybyciu rozgłoszono, że Xiążę Lobkowicz tak się spieszył z audyencyą swoią w Peterburgu, iż ią miał w sam wielki czwartek Ruski, że na Niey szczegulnie ten tylko ieden punkt Carowy proponował aby Moskwa nieodwłocznie ewakuowała Polskę. że Krola Pruskiego Poseł zaraz po nim toż samo proponował, y że pomieniony Poseł Cesarski doniosł, iż innych żadnych punktow proponować nie będzie wprzod, aż na ten ieden odbierze rezolucyą. Ministerium Rossyiskie wzięło na deliberacyą danie odpowiedzi

W Szwecyi w Sztokolmie wyszedł skrypt od iednego tamteyszego Pana, ktory się na nim podpisał, y w ktorym zakłada sobie cel, aby dysponował umysły Szwedow na przyszły seym do deklarowania się przeciwko Moskwie, wywodząc obszernie wszystko złe od Moskwy Szwedom uczynione, y porę dobrą odwrocenia od Szwecyi tego, ktore od tey potencyi potym nastąpić może Na usilne furye y nalegania Posła tam Moskiewskiego pozwany był ten że P. Skryptu tego autor do Regencyi tamteyszey, ale gdy się stawił, nic więcey mu nie nakazano, iak tylko,

aby w dzień naznaczony usprawiedliwił pisanie swoie, y popierał tego dowodami, co tam wyraził.

O Woynie między Hiszpanią y Anglią znowu powstaie pogłoska. W Londynie iuż o wielkie summy iak zwyczay tamtego narodu, zakładaią się, że między temi dwoma Potencyami woyna przed końcem roku tego wyniknie.

We Wtorek przeszły nowy Poseł moskiewski, ziechawszy na Zamek, miał przez trzy godziny sekretną z Krolem Jmcią konferencyą.

Excerpt z Gazet Niższego Renu. Z Freybergi w Saxonii 2 kwietnia. Naymędrszy y nayszlachetnieyszy Rektor szkoły tego miasta wydał in publicum skrypt o fatalności tey liczby 7, do ktorey, probuie, że wszystkie nieszczęścia zamknięte w historyach są przywiązane. Skrypt ten przemądry pomieniony Autor wzmocnił proroctwem wydanym przez iednego Tureckiego świętego Achmet-Almagi nazwanego, ktory twierdzi, że gdy w liczbie epoki Chrześciańskiey trzy 7 znaydować się będą, w ten czas Państwo Tureckie upadnie. Prawda, że gdyby dano spokoynie Moskwie z iedney Persom (: naprzykład) z drugiey zbuntowanemu Egipskiemu Baszy Ali-Bey z trzeciey strony attakować Turkow, mogliby im ci sąsiedzi wiele złego aż do roku 1777 uczynić. Ale też y to prawda że 200777 Austryakow nad granicą Polską y węgierską zgromadzonych prorocki y misterny rachunek Freyberskiego Doktora trochę podobno pomieszaią. Nie mamy my tego szczęścia, abyśmy Prorockiego ducha mieli, iako ten Jmć Rektor, y z Tureckim świętym, ale umiemy sztukę domyślać się wiele z tego co widziemy, nie tak wprawdzie subtelną, tylko że trochę pewnieyszą y mniey zawodzącą, iak iest ta, ktora zgadnąć chce to czego nie widzi. Poty słowa Gazety niższego Renu.

Jey Mość P. Kasztelanową Kamieńską z okazyi Jey Jmienin wszyscy bez excepcyi, procz iednego Krola, y Woiewodziny Podolskiey w domu Jey Komplementowali Panowie, y Damy.

2. Maij 1771 Ac

13

Że Lubkowicz Poseł Cesarza Chrześciańskiego stanął w Petersburgu y Punkta teraźnieyszego Pokoiu podał Imperatorowy są tu dostateczne Wiadomości. a Nayprzód co się tycze Polski, ażeby Woysko Rossyiskie zaraz wymaszerowało z Kraju Naszego. Więźnie Senatorowie zaraz odesłani byli do Wiednia z zupełną przyzwoitością Ich Randze, tudzież wszyscy inni Aresztanci Polscy; Ażeby odtąd Dwór Petersburski do Elekcyi w Polszcze nie Interessował się. Nad tą całą Okolicznością Ministerium zastanowiło się y posłali Kuryera do Wiednia, ciekawa rzecz dalszych Progressów iakie nastąpią.

Słychać tu że hultaie Haydamacy znowu na Ukrainie ziawili się y niedawnemi czasy napadłszy na iakieś koło Białocerkwi Miasteczko 30. u nim wyrznęli Żydów.

Głoszą tu także co potrzebuie Konfirmacyi że Imć Pan Sawa od Woyska Rossyiskiego przez Majora Salamona miał bydź w Potyczce złapany.

Na Imć Pana Kirkora który po mimo Ordynansów Generalności Sam swoią chodzi Kommendą y który nietylko Imć Panu Hetmanowi W. Kor. stoiąc w Choroszczy,

JW. W. Chorąż Nad Kor

ale wszyst.

ale wszytkim przeieżdżaiącym na tamtym Trakcie wielkie czyni Oppressye, Zewsząd Moskiewskie ruszone Kommendy, y iu Z nich iedna wpewney Wiosce Opasała Onego, lecz prze strzeżony od Żyda Szpiega Moskiewskiego, umknął mi w 60. Koni, y tylko z Jego Dywizyi resztę kilkunastu Ludzi Zabrała Moskwa.

Piszą z Krakowa że Woysko Konfederackie zaczyna attakować tę Miasto, pierwey przez Wisłę strzelano z Armat lecz to gdy mało znaczyło podemknęli się bliżey y wysypawszy Bateryę zaczęli Szturmować, odstrzeliwaią się y Moskale lecz ieszcze dostatecznie wiedzieć niemożna, iaki iest Sukcess któreykolwiek Strony czekamy wkrótce pewnieyszych doniesień.

Na dzień dzisieyszy przytomni tu Senatorowie Zawołani są na Radę od JKMci, co zaś będzie Im proponowane, y iaka rezolucya ieszcze niewiadomo.

Mówią tu że Xiąże Radziwił Woiewoda Wileński za Granicą będący bardzo iest słaby.

Jme Pan Sawa aktualnie iest złapany, y iuż się znayduie

na Pradz

na Pradze, który w Potyczce postrzelony w nogę Kartaczem, gdy od Swoich na Wozie do bliskiey Wioski przywieziony był, y skrycie się chciał kurować, nieiaki Zieliński Szlachcic z Mazur dał znać Majorowi Salamonowi, który wpadłszy w kilkadziesiąt Ludzi zabrał go Chorego.

Jmc Pan Branicki Łowczy Koronny usilnie y Generała Weymara nietylko o uczciwe iako z dobrym Żołnierzem Obchodzenie się, ale nawet o uwolnienie Onego stara się, postrzał zaś Jego od Kartacza bardzo znaczony podobno ieżeli żyć będzie, zawsze na Nogę Kaleką zostanie.

Z Warszawy 4 Lipca 1771.

15

Jest tu wiadomość od Dunaiu, ktorą mieć chcą za pewną, y ktorą przegraną Moskiewską w przeszłey poczcie doniesioną potwierdza, że Turcy miasto y fortecę Giurdziewo Moskwie odebrali. Już tu tego y tuteysza Moskwa nie zapiera, y o dwudziestu tysiącach Turkow przez Dunay przeprawionych przyznaie, lubo tu zkąd inąd zapewne twierdzą, że się ich iuż 80 tysięcy na tę stronę przeprawiło. Dodaią rzecz osobliwszą, ktorey iako trudno ieszcze wierzyć, tak opuścić, iż iest rozgłoszona, nie chciałem. że Romanzow od naywyższey, ktorą ma na Wołoszczyźnie komendy chce się oddalić, y za nię podziękować, coby nie mogło być bez osobliwszey iakiś, a taiemney przyczyny.

Po rospisanych tu kopiach powtornego listu JMci P. Posła Rossyiskiego do JMci P. Hetmana W. Litt., o niczym tu więcey nie mowią, y niczego bardziey ciekawsi nie są, iako, iak się ta rzecz zakonczy, y na co wypadnie. Życzą prawie wszyscy, aby JMć P. Hetman mogł z honorem z tego ambarasu wyniść. To pewna, że o niezmiernym Jego z listu tego nieukontentowania wątpić iuż nie można. o przychyleniu się do ukazu w liście tym wyrażonego, y o przyieździe Jego do Warszawy nie tylko nic dotąd nie słychać, ale owszem pewną mamy wiadomość, iż Komissya woyskowa Litewska właśnie pod ten czas agituiąca się w Grodnie wszystko woysko Litewskie w absolutną bez żadney od siebie dependencyi temuż JMci P. Hetmanowi oddała komendę. W czym wszystkich Komisarzow woyskowych miał sobie tenże JMć P. Hetman sprzyiaiące kreski, wyiąwszy JPP. Sosnoskiego y Dziekońskiego. Pierwszy po oddaniu w ten sposob teyże komendy Reimentarstwo swoie nad pułkami woyska Litt. natychmiast tamże złożył; Mowią więc tu iuż że JMć P. Hetman iest cale determinowany głową być Konfederacyi w Litwie, nie

odłączaiąc się w niczym od Jeneralney Polskiey. Ta nawet ktorą niedawno podniosł Jmć P. Judycki, o ktorey rozproszeniu doniesło się, znowu teraz ożyła, y w kilku iuż partyach znayduie się między ktoremi iedna Jmći P. Szweykoskiego z trzechset ludzi złożona w tym czasie dziewięćdziesiąt moskwy wycięła, co pewna iest, gdyż tu o tym przyszły rożne do rożnych Panow Litewskich zgadzaiące się relacye. Poźnieysze wiadomosci donoszą, że wszystkie te partye komendzie Jmći P. Hetmana poddały się. Nawet wczora gruchęła tu wieść, iakoby iuż tenże Jmć P. Hetman postawszy dywizyą woyska Litewskiego, moskwie z Grodna ustąpić się kazał, z czego iednak wierzeniem, iako y tego Jego na konfederacyą determinowania się, zatrzymać się ieszcze potrzeba.

Co się w tym czasie między Branickim y Zarębą stało, (o ktorym to drugim fałszywie rozgłoszono tu, iakoby miał konfederacyą porzucić) niezawodną iuż tu mamy takową wiadomość. Wspomniony Branicki po rozmowie mianey z P. Pułaskim po częstochową, na ktorey nic mu się niepowiodło, złączywszy się z Drewiczem, kilka dni rożne marsze czynił, a udawszy się na przeciwko dywizyi Jmći P. Zaręby, Drewicza zostawiwszy, a sześćset Ułanow wziąwszy z sobą, gdy napotkał ośmset ludzi, tegoż Jmći P. Zaręby przednią straż składaiących, tak natarczywie na nich uderzył, że onych rozgromił, armat dwie, woz y niewolnikow kilkadziesiąt zabrał, osmielony tym sukcessem puścił się daley a na drugie ośmset ludzi Zaręby napadszy, uderzył y na tych podobnie, lecz ci rozskoczywszy się, gdy go okrążać poczęli, y trzecie osm set konfederatow nadchodziło, dopiero poznał Branicki, że mu brawurę swoię na inny czas od

łożyć trzeba, straciwszy więc więcey iak dwieście ludzi y kilkudziesiąt niewolnika, y to wszystko, co w pierwszym spotkaniu się Konfederatom odebrał, miał szczęście uciec do Piotrkowa, do czego by mu nigdy podobno nie przyszło, gdyby był nadchodzący Drewicz na sukkurs ucieczki Jego niezasłonił. Znayduie się teraz aktualnie w Piotrkowie. Ułanow wiele wziętych w niewolą u Zaręby służbę przyięli, ktorzy niechcieli, wolno od tegoż Jmci P. Zaręby wypuszczeni, tu przybyli, toż samo co się opisało zeznaią. Ta bitwa stoczona iest pod Widawą. Relacye wszystkie zgadzaią się. Przed tą ieszcze batalią Morawski zdybany gdzieś w maley garstce ludzi, wzięty od Branickiego, oddany iest w powtorną niewolą Drewiczowi. Dnia onegdayszego rozgłoszono tu, y ieszcze ta pogłoska dotąd nieustaie, że P. Szyc w znaczney dywizyi zbliżył się o ośm mil tylko od Warszawy aż do rzeki Pilicy, y stoi niedaleko warki; coby zamyslał, y dokąd się zabierał wiedzieć niemożna.

Do Xcia Prymasa gdy powtornie P. Weymar od Jmci P. Salderna był posłany z perswazyą, aby z Warszawy nie wyieżdżał, Xiąże Prymas upewnił go o nieodmienney swoiey wyiazdu rezolucyi, a gdy mu tenże Jmci P. Weymar dał do zrozumienia, że puszczony nie będzie, odpowiedział, iż go czy w drodze, czy w Warszawie gwałtem wziąć wolno, ale on przecięż mimo tego wyiedzie. Mowią y to, iż potrzeci raz posłany Weymar prezentował mu zapieczętowany papir, roskazuiąc mu imieniem Posła, y Imperatorowy, aby go podpisał, gdy

tego uczynić niechciał, oznaymił mu, iż wyiechać może
y cuszen lepiey uczyni, gdy wyiazdu swego iak nayprę-
dzey przyspieszy. Ten skrypt do podpisania dany iest Bi-
skupowi kuiawskiemu. ale y ten dotąd się ociąga. mowią że
wszystkich Senatorow, y Ministrow tym że skryptem obcho-
dzić będą; co ia iednak nie śmiem za rzecz pewną twier-
dzić; to tylko co mowią donoszę. Coś także sekretnie twier-
dzą że y Krol Jmć kilku Senatorow każdego z osobna
do siebie zwoływał, y pytał się naprzod czy za nim trzy-
mać będą. powtornie czy przystaną na iego z moskwą
ułożony proiekt, ad primum wszyscy odpowiedzieli affirma-
tive. na drugi punkt dwoch tylko pisać się miało. reszta
się cale odpisała, składaiąc się, iż nigdy na to czego wiedzieć
nie będą, nie podpiszą się. To także nie za istną prawdę do-
noszę.

Lecz to pewna. iż gdy w tych czasach Krol Jmć
dał Starostwo Nowskie w Prusiech leżące Jmci P. Mo-
szczyńskiemu Woiewodzie Jnowrocławskiemu, Generalność na
fundamencie, że to starostwo dane iest po ogłoszonym in-
terregnum, posłała tam P. Zboinskiego, ktory tego Staro-
stwa, woiewodę Jnowrocławskiego do possessyi nie przypu-
szczaiąc, administruie, y intratę z onego wybiera.

Dziś przychodzi wiadomość że Konfederaci pod Pul-
tuskiem koni sto moskiewskich pasących się, kilkadziesiąt koza-
kow, ktorzy onych strzegli wyciąwszy, zabrali, mimo presidium moskiew-
skiego stoiącego w tym że mieście. Z przeciwney strony pod
Golczewem niedaleko Płocka Konfederaci napotkani od Moskwy,
są rozproszeni. trzydziestu kilku dostało się w niewolę P. Suski
ktory niemi komenderował, zginął. P. Sawę z Praśnicza
wywieźli do Przyscia Litt. P. Miączyński, ktorego, iak tu wiemy
wyprawadzono naprzod do Lwowa, a potym iak głoszą że Lwowa
do Połomnego, nie wiele tu politowania u niektorych znayduie, dla nie-
ktorych podłości, ~~w~~ ktore w stanie niewoli swoiey poczynił

Z Warszawy 11. Lipca 1771

Rumory, ktore tu trwały przez nieiaki czas o wzruszeniu całey prawie Litwy do Konfederacyi przez JMci P. Hetmana W. Litt powoli ustaią, a pomieniony JMc P. Hetman spokoynie dotąd w Bindurze o mil kilka od Grodna siedzi, żadnego dotąd responsu na list powtorny JMci P. Posła Rossyiskiego, y żadney rezolucyi nie dawszy. Jest tylko pewna wiadomość, że w tych dniach dwie sztafety, iedną do Widnia, drugą do Petersburga wysłał. Mimo tego iednak partye trochę przedtym wzniecone Konfederacyi, Judyckiego, Szweykoskiego, y Kossakoskiego maią się pomnażać. P. Szyc niewątpliwie tędy to iest o siedm mil od Warszawy przechodził w puttoratysiąca ludzi, przeprawiwszy się pod Maciejowicami przez Wisłę, szedł przez Łuków, Miedzyrzec, w Podlasie, posuwaiąc się ku Litwie. Pod Wizną zbił dywizyą iedną moskiewską, dwie armat Moskwie odebrał, Poty o nim pewne wiadomości mamy. Mowią że spokoyność Litwy determinować go będzie powracać nazad, gdy szedł w intencyi zmocnienia tam Konfederacyi. Tym czasem podiazdy iego wszędzie, iak nam tu głoszą, zabieraią y łączą do siebie, małe konfederackie komendy, osobliwie te ktore się kraiowi naprzykrzały. Szedł z osobną partyą, ale pod komendą tegoż P. Szyca zostaiący Pan nieiaki Falkowski, y niedaleko Gury przeprawiał się przez Wisłę. Ci ktorzy widzieli ludzi iego, nie mogą się wychwalić tak wyboru tychże ludzi, iako też dobrego między nimi porządku, y subordynacyi. Ale całey dywizyi P. Szyca toż samo zalecenie daią.

Powrocił tu z Grodna w poniedziałek JMc P. Sosnowski Woiewoda Smoleński, dokąd był na komissyą woyskową wyiechał. Ten, (iako o tym z iego własnych ust słyszano tu relacyą) konwoiowany będąc od trzydziestu Ułanow pułku Bielaka, potkał o sześć mil tylko od Warszawy znaczniey szy daleko podiazd Konfederatow dywizyi wspomnionego wyżey Falkowskiego, pod komendą Grabkowskiego nieiakiego, ktory

ruk się potym pokazało, o Sosnowskiego do Warszawy powrocie dobrze był przestrzeżony. Tak więc spotkany, pytany był o pieniądze krolewskie, lub kogo z Ministrow gdy z początku Jmć P. Sosnowski zapierał się wszelkich takowych pieniędzy, powiedział mu komendant iż wie dobrze o tym, że dla Podkanclerzego Litt. Przedzieckiego wieźli dwanaście tysięcy; co to samey rzeczy tak było. Zaraz więc te pieniądze odprowadzać y dać sobie kazał, dodaiąc, iż wie y o tym, wiele y on sam swoich własnych miał przy sobie, ale na szalę żaden nie więcey nie weźmie nad swoy ordynans. Gdy do kwitu przyszło, zamiast na dwanaście tysięcy, na dziesięć tylko mu złożony dał komendant, tłumacząc przyczynę, iż złoto: bo w tym była ta suma) podług tego, iak Ministerium rachuie, to iest po złotych 10 y gr. 22, każdy czerw. złot. przyimuie. Dawał potym w prezencie wzięzionemu komendantowi Jmć P. Sosnowskiemu zegarek, ale on przyiąć go iako żołnierzowi niepotrzebnego nechciał; ofiarowane tylko dobrowolnie pistolety przyiął. Ale z Ułanow wszystkich z końmi, y z modernunkiem zabrał, twierdząc: że to Rzeczypospolitey ludzie, Rzeczypospolitey, a nie prywatnym osobom służyć maią.

Jmć P. Saldern przeniosł się iuż do pałacu Biskupa Kuiawskiego. Niedaleko tegoż pałacu w osobney kamienicy stał będzie P. Weymar. Wspomniony Jmć P. Porel, co raz tu większe nieukontentowanie swoie pokazuie z przyczyny, że po wydaney deklaracyi, nikt dotąd do traktowania z nim nie przystępuie, y z nim się nie porozumiewa. Mowiąc w tych dniach z Biskupem Kuiawskim, onemu o tey samey w traktowaniu z sobą opieszałości mocno przyganiał. Gdy Biskup Kuiawski dziwował się, że P. Porel nie zacznie od Króla, od Prymasa, od Hetmanow, Starostow, Ministrow, o tym, odpowiedział mu Porel: Prymasa iuż u mnie niemasz, Czartoryscy aż nad to znowu nadal patrzą. Gdy ieszcze nalegał Biskup Kuiawski, odpowiedział na koniec Porel: Jeżeli z Królem tylko, y z Hetmanowskiemi traktować będę, wszystkich was wezmę w kieszeni, je vous mettrai tous dans les fers. Biskup Kuiawski pytał się go potym, czy mu wolno będzie choć o tym relacyą uczynić, odpowiedział; czemu nie? Jeżeli o to idzie, każe ten dyskurs wydrukować. Biskup więc Kuiawski

powiedział to Królowi Jmci, y przywiódł na świadectwo Kasztelana Brzezińskiego, przy którym się to działo. Król Jmć zaprosił potym do siebie Jmci X. Posła, y ieszcze z nim miał konferencyą. O której to uważano, że Jmć X. Caldan zadawał Jmci X. Biskupowi Kuiauskiemu, że się przestrzegał, y że on mowił, nie tak, iak udawał Biskup je vous mettrai tous vn dans les fers, ale je vous mettrai tous en feu, co znaczy: wszystkich was by to wiecie obrusyło, y zwięzłszy to, gdybym z kołem tylko y z czarownicami byakował.

Zbicie Branickiego od Jmci X. Zarąby pod Widawą nie tylko się potwierdza, ale się co raz znaczniey sze być pokazuie. Z Regimentu Grabowskiego tylko się trzydziestu zostało, reszta albo na placu wycięta, albo służbę u Zarąby przięła. Trzydziestu tych y z kilkunastą Ułanami pieszo, y bez broni tu do Warszawy przyszli; wolno puszczeni od Zarąby y na drogę ieszcze opatrzeni, iuż, tak iak inni, niechcąc. Sam Branicki uż był w rękach towarzysza iednego, któremu się czmprędzey kilkaset czerwonych złot. y szpenkę dyamentową okupił. Twierdzą to tu ci którzy tego towarzysza w Kwidzyniu za to okutego u Zarąby widzieli, y tu potym przybyli. Jest tu znowu świeższa wiadomość, lecz ieszcze nic nie pewna, że ten że Branicki, rozproszonych swoich Ułanow znowu zebrawszy, gdy się uwziął niepowracać bez zewanżu, a napadł na Zarębę z częścią tylko dywizyi stoiącego pod Milowem, niedaleko Kozłowa, tak zbity został, że tylko w 12 koni umknął.

Nigdy Jmć Xymar dziś lub iutro wyiedzie z Warszawy. Na pożegnaniu gdy Król pytał się go o przyczynę tey zwłoki, odpowiedział iż wyiedzie naprzod dla afrontu sobie do Jmci X. Posła Moskiewskiego wyrządzonego, powtore że potrzeba na nieszczęście oych-zny nie może, potrzecie, że tyś nie na zkodzie Xymar w Warszawie. Twierdzą tam, że wyiedzie teraz prosto do Elbląga, tam, y gdzieś wiek będzie się znaydował, zostawać będzie pod imieniem Opata Tynieckiego. Jmć Hemkinowa uż wyiechała.

O znacznym Turku nad Mirkową awantaży, nie przestaie się potwierdzać, gdy iuż nie tylko Dzwardzieuv, ale też Kilią, y Ismaił

elow fortece z tey, ktory Dunaiu odebrał mowią iż Turky
mieli, y w znacznej ilość bardzo ludzbie na tę stronę Dunaiu
przeprawić się. Mowią tu za pewne, że Xiążę Lotaryn pod
Peterwardeinem wszystek swoy ekipaż utracił, ktory Turcy za-
brali; W nim znaydować się miała osobliwie szpada bogata, dana mu w prezencie od Cesarza o oddaleniu się następić
maiącym Romanowa od naywyższey komendy nie przestaią tu ie-
szcze głosić. Wdaią bo przysłanego tego, iż tenże Fld. Marszałek,
widząc po wielkiey części zniszczoną kawaleryą moskiewską
Turków co raz więcey serca nabieraiących, y boiąc się straty
tey chwały, ktorą nabył w przeszłych kampaniach, zetknąć
się. Na jego miejsce ma nastąpić Ordow. Listy z Pe-
dola nawet y z Kamieńca potwierdzaią przeprawienie
się Turków, dodaią prócz tego, że wielkie mnóstwo Gre-
ków, y Wołochow na tę stronę Dniestru do. P. Ski, co żyw
się przeprawia dla boiaźni Turków. Są y takie niektore pozny
sze tu listy, ktore donoszą, że całe woysko moskiewskie zeby-
rnie się ku Lachom.

Dniestr do wielkiey Polskiey wszedłszy, przyszli do Jwano-
stawia. Była tu wiadomość, że Komendant ich posłał do Komendanta
Moskiewskiego w Toruniu, aby mu z tego miasta ustąpił; lecz odpo-
wiedział, że do tego na to nie ma, y zaraz brany wszystkie Tam-
tenże Moskiewski Officer. Lecz po-
tym, armaty zychtować kazał
sący potym kręcili się dalej, y iuż by mieli o czym tylko od rowi-
czka. Lecz mowią, że nie w tak wielkiey kwocie aby to tego dar-
mowali mogło. Potym bliskiego nic przestaią tu o bliszczącym
lecz od dworu Wiedeńskiego nic o tego zamysłach nie słychać. Powiadaią
my się tylko, że w Wiedniu znayduie się do tąd Wrestkow od Turkow spiało
teraz zapewne głoszą pod tą kondycyą Cesarzowi oddany, a żeby iżali
moskiewskie na Węgry wyprawiony, to a wypuścił on takze był puszczony, ie-
żeli nie, a żeby się na zad do Turek wrocił. Takie przygotowania
wojenne tam że w Wiedniu nie ustaią, osobliwie w Cze-
chach, gdzie się teraz naybardziey Cesarz mocni

Z Warszawy 18 Lipca 1771. 19

Xiążę Prymas w przeszłą niedzielę ruszywszy ztąd w intencyi oddalenia się z Warszawy, zatrzymał się na pierwszy nocleg w Wawrzyszewicach o milę, maiąc nazaiutrz wodą do samego Elbląga przedsięwziętą kontynuować podroż. Lecz w poniedziałek, gdy iuż był prawie na wsiadaniu do przygotowanego na Wiśle batu, przybył do Niego P. Renn Major moskiewski przysłany od JMci P. Salderna we dwadzieścia koni kozakow, z tym doniesieniem, iż JMć P. Poseł troskliwy o bespieczeństwo Xcia Prymasa życzy tego po nim, aby nie wodą, lecz lądem w swoię się puszczał podroż, y aby raczył przyiąć konwoy woyska moskiewskiego, ktory mu posyła. Xiążę Prymas odpowiedział, iż nieodmienna iego intencya iest wodą płynąć y obeyść się bez moskiewskiego konwoiu dodaiąc, że aż tak bardzo konfederatow się nie obawia. Na co Ren replikował, iż im mniey się Xiążę Jegomość Prymas obawia, tym się o niego obawia więcey JMć P. Poseł, y bez konwoiu puszczać go nie może. Z tą rezolucyą Ren odiechawszy, lecz oficera, y kozakow zostawiwszy, w krozce do nich czterdziestu moskiewskich karabinierow przybyło, ktorzy wartę przed Stancyą Prymasa postawili, y pikiety przez dzień, y przez noc do batu aż na wiśle stoiącego rościągnione trzymali. Nazaiutrz to iest we wtorek gdy Xiążę Prymas poiechał oględywać bat swoy, a przyiechawszy chciał z karety wysiadać. Oficer moskiewski nie dopuścił mu tego składaiąc się takim sobie danym ordynansem. Zrozumiał więc Xiążę JMć Prymas, iż się takowy z nim proceder mało co roznił od aresztu. A że pod nim iechać do Elbląga nie miał woli, dla tego dziś powrocił do Warszawy, eskortowany przez ulice nawet Warszawskie od Officera moskiewskiego w karecie naprzeciw siebie siedzącego, y od dwach kozakow. Już zaś nie do Saskiego pałacu, lecz do własnego Prymasoskiego powrocił, gdyż za Saski iuż Elektorowi podziękowawszy, y aż na powrot sobie za powtornym onego pozwoleniem mieszkanie w nim rezerwuiąc, pozwolenia tegoż potrzebny iest.

Gdy cała Warszawa o tym, co się z Rymarzem sta-
ło, wzmawia za pewną rzecz tu maią, że Saldern obawiaiąc
się naybardziey tego, aby tenże Xiądz Rymar wzięty od
Konfederatow nie był przymuszony złączyć się z nimi, ma-
iąc za to za wielkie do tego z odebranego swieżo nie-
kontentowania zachęcenie, pod konwoiem go do Elbląga
za prowadzić y tam Komendantowi Garnizonu pilnować
kazać, aby nigdzie nie wyieżdżał, umyślił. Co Xiądz Rymar
zrozumiawszy, będzie podobno wolał siedzieć w Warszawie.
Gmć P. Kosinski Woiewoda Smoleński, gdy mocz tego
co się o nim przeszłą pocztą y o awanturze iego z Konfedera-
tami do niego, dał cześć był Komendantowi Grabskiemu nie-
jakiemu skrypt na siebie że ieżeliby za pułroka od Generał-
nosci był wołowany, tedy się w teyże generalnosci stawić pod
utratą honoru, y poczciwości przyrzeka. Mocno był od Gmi
P. Posła Rosyiskiego o ten skrypt potaiany. y do uży-
nienia rzeczy, y manifestu przeciwko niemu przymuszany.
Lecz odpowiedział, iż Deklaracya sama wydana od Gmi
P. Posła choćby bez wiadomych okoliczności do Konfe-
deracyi przystąpił, zupełną dla niego być by powinna
obroną. Za albowiem opiewa, iż Konfederatom tylko by bro-
złożyli, wolno w domach swoich bezpiecznie zostawać. po-
wtore, że, wyiąwszy kwia którego sobie excypował do obrony wy-
nosci y wcary tylko przystąpił, których dwoch tylko Deklara-
cyi moskiewskiej nie było, przyrzekaią. Potrzecie że gdyby
Pan Gmć P. Saldern. Posłem moskiewskim będąc usłed mą-
dzy krzeczestwoyczych ludzi, sam przy sobie tylko trzydziestu
maiąc, nieuwiem czyby na Konfederacyą Polską nie przysiągł?
Tą rezolucyą sprawił Gmć P. Woiewoda, iż Poseł na niego więcey
nie nalegał.

Już nieomylna iest, że dnia 5 teraźnieyszego miesiąca
zaszła powtorna bitwa, o ktorey się wzmiankę poczęło poczta
uczyniło Branickiego z Zarębą pod Milicowem, na ktorey

pierwszy znowu zbity. ucieczką salwował się. Byszewski bardzo raniony. Skirmont zabity iest. Wiemy tu za rzecz pewną, że Graboski w liście do Krola wszystkę winę przegrany złożył na piiaństwo Branickiego, a Branicki dowiedziawszy się z Warszawy o tym siebie opisaniu, pisał do Krola skarżąc Graboskiego, iż on naypierwszy z batalii uciekł, pierwszego wystrzelenia nie czekaiąc. Tym się niekontentuiąc Branicki, mowią, iż Graboskiego na poiedynek wyzwał. ale ten choć kalwin niechciał prawa kościoła katolickiego w tym prełamać. Osobliwsze tu od Boga samego chełpliwości Branickiego upokorzenie w tych dwoch przegranych upatruią. Wiedząc zwłaszcza, że z Warszawy Branicki wyieżdżaiąc przed niektoremi powiedział, iż za sześć Niedzieli wszystko skończy, a potym za łeb wszyscy wzięci będą.

Powiadaią tu, że w tym czasie posłany był ordynans z Warszawy Bielakowi aby się przebierał, y łączył z Branickim, lecz Bielak odpisał, podług tychże powieści, iż przeciw Rzeczypospolitey, ktora mu tak punktualnie płacą żołnierską daie, bić się nie będzie. Lecz ta relacya nie ze wszystkim pewna.

Między nadzieią y boiaźnią przyszłego dla narodu losu, ktory od nadchodzącego pokoiu zawisł, gdy tenże narod zostaie, rozmaite listy z cudzych kraiow pod tę porę przychodzące raz tamtę, drugi raz tę potwierdzaią. Listy niektore ostatnie zdaią się uszczerbkiem znacznego kraiu Rzeczypospolitey grozić. Jeden od pewnego Polskiego Pana z Wiednia pisany ten sens wyraża. My tu chociaż w Stolicy tey potencyi, w ktorego ręku nasze nadzieie (: niewiem czy płonne :) zostaiemy a toli zamysłow finalnych Gabinetu tuteyszego dworu przeniknąć nie możemy. Mowią tu tylko, iż ~~z dobrem~~ wkrotce nastąpi pokoy z dobrem Krola, ale oraz y z dobrem

Narodu. Tenże Pan w drugim swoim liscie ma te-
słowa. W tym dworze nayusilniey tu pracuią, ażeby
Narod Polski z teraznieyszych okolicznosci wyszedł
z honorem, ale też rownie myslą, ażeby się im koszta
ktorych to staranie potrzebuie, nadgrodziły. Bar-
dziey ieszcze trworzy list pisany z Paryża od iednego także
Polaka Pruskiey Prowincyi, ktory te słowa wyraża. Sły-
chać tu o bliskim pokoiu, ale słychać y o tym, co ieżeli
nastąpi, ia więcey poddanym Polskim nie będę. Co
się o Prusach Polskich podobno ma rozumieć.

Po tych iuż napisanych wiadomosciach wracaiąc się
do Xcia Prymasa. Naprzod że wzwyż opisaney relacyi to tylko
szczegulnie rewokuie się iż do swego pałacu, iak się przez o-
myłkę napisało, niewysiadał, ale prosto zawieziony był do Sal-
derna, y tam przez dwie godziny z nim konferował, po kto-
rey konferencyi prosto znowu od teyże eskorty zawiezio-
ny był do Wawrzyszewa. Powtore to ieszcze przydać
należy, iż eskorta iego ze czterdziestu kozakow złożona
była, ktorzy iednak przy okopach Warszawskich zatrzymali
się, czekaiąc na powrot iego potrzecie. Przyiazd Jego do Salderna
nie był dobrowolny, ale z roskazu tegoż Salderna. Przydać należy
y to, iż Enceniusz minister Saski posłał do Wawrzyszewa do Pry-
masa, ażeby do Saskiego pałacu z Eskortą moskiewską nie
wieżdżał. Co się daley stanie, y czy w przedsięwziętą drogę
poiedzie, czy powroci, nie wiemy.

Powiadaią nam tu, że Szyc wraca nazad, y iuż
przeszedłszy Podlasie, mielismy wiadomość, że stanął we
dwa tysiące ludzi pod Łukowem.

Sieraszewski w Woiewodztwie Poznańskim od
moskwy zbity, y sam na placu poległ.

Mocno tu iuż nawet y u Dworu szemrzą, że
Branicki, ~~[illegible]~~, niemogąc do poiedynku przy
musić Grabskiego, bezbronnego postrzelił, dość nie bez-
spiecznie. Mowią że Weymar wyiedzie do Moskwy, a na
iego mieysca będzie Jenerał Kreczetnikow

Supplement do gazet. 18 Lipca 1771

Nic tu w Warszawie na nieszczęśliwy czas Krolestwa. Nie zważaią. Rozrywki rozmaite iedne po drugich następuią. Tańce, y bale bywaią. Xiążę Podkomorzy in gratiam Jeymci P. Graboski w przeszły tydzień częstował u trzech Stołow w ulicy Uiazdowskiey między lipami. We wtorek były gonitwy na koniach w Czerniakowie, tym osobliwsze, że się Damy nawet niektore z kawalerami uganiały. Staroscinę Upecką Xiążę Podkomorzy ledwo tylko iedną minutą do mety o dobre puł cwierci mile założoney uprzedził.

Przywiozł tu z Paryża Jmć P. Ignacy Potocki Generałowicz artyleryi Litt. Jeymci P. Kasztelanowy Kamieńskiey Ciotce swoiey osobliwszey pieknosci lornietkę czyli perspektywkę. Ta w Paryżu dla Krola teraznieyszego Szwedzkiego zrobiona lecz dla prędszego tegoż Krola z Paryża wyiazdu niedokonczona na czas, kupiona iest dla Jmci P. Kasztelanowy. Za Czerw. Zł. pięć set, dla misterney roboty, y dyamentow w ktore iest oprawna. Jeymość P. Kasztelanowa ponieważ mieysca na zasuwkach na dwie miniatury zostały się. Sławnemu tu iuż w Warszawie iednemu Francuzowi malarzowi, kazała w tychże miniaturach dać

z iedney strony portret JMci P. Krasinskiego Marszałka Konfederacyi Jrlney, z drugiey Xcia JMci Biskupa Krakowskiego Zę lornietkę daie do oglądywania umyślnie dworskim wszystkim.

W krotce tu z dyspozycyi Krola JMci założą fundamenta na komedyalnią nie daleko Krasinskich pałacu naprzeciw facyaty. Kościoła XX. Piarow.

Xiąże Kanclerz niewiedzieć dla iakiego motiwum daie dziś bal na szulcu we dworku swoim wszystkim Mieszczanom Warszawskim.

Jest tu wieść dosyć się roschodząca. o liście JMci P. Hetmana Litt. Oginskiego do żony swoiey pisanym, w ktorym ma iey w bardzo załosnych terminach wyrzucać, że ona na niego te JMci P. Salderna furye pobudziła.

Jest y ta wieść, że stara rada patryotyczna dyskredytowana u JMci P. Salderna miała pisać do Dworu Rossyiskiego żaląc się na tegoż JMci P. Posła, a raczey o Repnina, lub o kogokolwiek prosząc.

11

Dn 18. Julij 1771. Ao

22

Jme Pan Szyc rozdzielony na kilka Partyi znowu powtórnie poszedł ku Litwie, gdzie Jme Pan Kossakowski coraz bardziey się wzmacnia, y iuż na Przedmieściach Wileńskich pokazały się Jego Kommendy, Moskwa tam stoiąca ile nie w Wielkiey liczbie do iednego zgromadziłe się Pałacu z Artylleryami y ztamtąd niewychodzi, też Kommendy niemaiąc Armat, ulokowali się w polu niedaleko Wilna y dali znać Jme Panu Kossakowskiemu, ażeby chciał iaknay prędzey przybywać, który dwa znaczne w Osobie Swoiey nad tąż Moskwą otrzymał Awantaże, ieden pod Kupiszkami gdzie wyciął kilkadziesiąt Granadyerów Kapitana wziął w Niewolę, powtórnie teraz pod Wilkomierzem Sześćdziesiąt dwóch zabił, dwanastu ranił, y dwóch Officyerów na Placu zostawił. Po tych zwycięstwach znacznie Jego pomnaża się Partya, y więcey iuż iak na dwa tysiące liczy.

Jme Pan Gurowski Marszałek Nadworny Litewski Sekretnie wybiegł z Warszawy, iedni mówią że do Gdańska, drudzy że do Petersburga.

Xiąże Jme Prymas umyśliwszy wyiachać do Elbląga

Jw. W. Chorąży Nad Kor

Cały.

Cały Swóy reduhował Dwór, y wyiachał dnia Onegdayszego do Waurzeszowa, zkąd miał się wodą puścić do Elblągu dokąd pierwey Swoie powysyłał Ekwipaże, lecz znalazł przeszkodę, ponieważ Moskwa wokoło Waurzeszów otoczyła, y oświadczył Officyer że ma taki Ordynans od Jmci Pana Posła gdyby go powrócił do Warszawy, ta okoliczność czyni tu wielką Suppozycyą że takowe przytrzymanie umyślnie zumowy ułożone iest.

Między Moskwą y Konfederacyą pod Inowrocławiem zaszła temi czasy Potyczka, y iak głoszą zpomyślnością dla Naszych, kommendę tam miał JP. Mazowiecki.

Generał Weysman od Wielkiey Armij że w Bessarabij pod Tulczą otrzymał zwycięstwo głoszą tu, lecz te aby wielkiey było Importancyi Sami Moskale nie twierdzą. Słychać tu że w tym Roku między Woiuiącemi Potencyami nie przyidzie do Pokoju, lecz na przyszłą Wiosnę nieodmiennie Spodziewać go się należy.

Okopy Warszawskie podobno zniesione będą ponieważ Król Pruski dla tego Kordonu Swego ściągnąć nie-

chce

niechce, y daie przyczynę, że musi ieszcze panować Zaraza
kiedy Warszawa tak wielkiey używa Ostróżności.

Pułkownik Renne który w Poznaniu miał Kommendę
y iest tu przytomny, podobno od niey na Zawsze od-
sądzony będzie, dla Zdzierstwa które w tamtym
Kraju poczynił, od trzech niedziel iuż iak Jmć Pan
Poseł Kryzrecht na niego ferować kazał, y ten się
dotąd agituie, lecz podobno na tym się tylko skończy
a Szkody poczynione Obywatelom wszelako powróco-
ne nie będą.

Do nog Upadaiąc

Iuż tże Prymas powrócił pod Wartą do Warszawy lecz
gdy Rezydent Saski oświadczył iż przyiąć
go nazad do Pałacu swego Monarchy niemoże
ponieważ krzywdą było gdyby iak Aresztant
u Domu Saskim mieścił się Zaczym przymu-
szony był nazad powrócić się do Warszawy
Wawrzeszewa

d 10 Julii 1771 A°

11. Juny 1771. Ao

Jmc P. Czerny Poseł od Generalności do Stambułu iuż Aktualnie w tę podróż wyiachał y ieszcze 8. przeszłego Miesiąca w Meadyi znaydował się: zkąd była wiadomość, który po umówieniu niektórych okoliczności z Baszą Widdyńskim miał w dalszą ruszyć się podróż.

w Preszowie ustawiczne Sessye y Rady dokąd teraz przybyli Biskup Kamieniecki y Xiąże Marcin Lubomirski.

Oberszteleytnant Lange z Kommendy Pułkownika Renne zszedł w tym czasie w nocy Konfederatów w Kaliszu których tam około 60. z Rotmistrzem y Porucznikiem zabrał w niewolę, do tego dostał w zdobycz wielekoni y dosyć znaczny Magazyn.

Kapitan Pretwicz z 40. Dragonami od Regimentu Króla Pruskiego zaczepił Konfederatów pod Krzepicami, y tam mieli potyczkę 7. Prusaków padło 9 Konfederatów.

Jmc Pan Branicki ruszył z Piotrkowa y znayduie się teraz pod Kaliszem.

Punkta Pokoiu między Moskwą y Turkami nietylko iuż ułożone, ale nawet od Gwarrantaiących Potencyi iuż podpisane, ieszcze iednak nie są promulgowane

JW Jmc Pan Chorąży nad Koron.

promulgowane y niewiedzieć co za przyczyna że ieszcze na-
wet Stronom niesą pokazane. Jmc Pan Szyc prze-
prawiwszy się przez Wisłę, a bardziey z Kawaleryą w
pław poszedłszy puścił się ku Litwie y tam zarwawszy
w Liczbie 100. z przeciwnych Sobie, bez straty y iednego
z Swoich ludzi znowu nazad przeprawił się przez
Wisłę, y iak mówią, ku Krakowu pomaszerował.
Jmc P. Sosnowski Woiewoda Smoleński iadąc z Litwy do
Warszawy był napadniony od Konfederatów pod
Kommendą Jmc P. Biernackiego Grabskiego, y lubo miał Kon-
woy z kilkudziesiąt ludzi, że większa liczba nierównie
Konfederatów była, zaczym ile iuż odwód z Konwoju
Zabrany, został przymuszony poddać się, któremu Za-
dna niestała się krzywda, tylko pieniądze Jmci Pana
Przezdzieckiego Podkanclerzego Litt.o 10000. Złotych
Zabrane, o których iuż mieli wiadomość, że dla niego
wiezione, oświadczył tylko Kommendant, iż dlatego
ie bierze że Jmc P. Przezdziecki ieszcze y razu Konfedera-
cyi niewspomagał, prosił oraz ażeby Samże Jmc Pan
Woiewoda Smoleński kazał oddać, bo rewiduiąc
możeby

moiely Ludzie Jego uszkodzili co rzeczy Jmci Pana Sosno
wskiego, więc dobrowolnie oddał, chciał temuż Jme
Panu ~~Biernackiemu~~ Grabskiemu darować Zegarek albo Konia
Wierzchowego, ale nic nie akceptował. Konwoy stu
dzi 36. złożony z Pułku Bielaka zabrany iest od
Konfederatow.

Mówią tu że Kommenda Jmci P. Zaremby znowu
powtornie de 4. praesentis potykała się z Jme Panem
Branickim pod Olborzem y szczęście pierwszym
posłużyć miało, y dopiero ztamtąd Jme P. Bra
nicki pomaszerował pod Kalisz.

Do nog upadacce.

Ag 11 Julij 1771 A°

15. Aug 1771. Ao.

26

Niepomyślną tu z Podola donoszą Wiadomość iakoby Powietrze w Granowie, Humaniu y na trzeciem mieyscu pokazało się day Boże żeby fałszywą była.

Jmc Pan Miączyński Kasztelanic Podlaski a przeszły Marszałek Bełzki iest tu wypuszczony z Aresztu z kondycyami, a nayprzód uczynił Rekognicyą JKMci którą y w Rewersie albo raczey w Recessie wyraził, przyrzekł oraz tymże pismem iako więcey do dawnieyszych nieurocisię robot, Korrespondencyi żadnych z konfederacyą nie będzie trzymać, y gdyby iakowe od Przyiaciół, bądź z tamtąd bądź z kądkolwiek odebrał Listy, te nierozpieczętowane Obligowany odwieść do Jmci Pana Salderna Posła, y tam w przytomności Jego czytać, na resztę dany iest Rewers od Xięcia Radziwiła Pisarza Litt. y od Jmci Pana Konikiera Cześnika Litt. Szwagrow Jmci Pana Miączyńskiego, którym ręczą iako nie póydzie do Konfederacyi, a ieżeliby poszedł, Obligowani będą Ciż Jchmć po takiey Akcyi exnunc wypłacić #2000. na Szpital Dzieciątka Jezus, y Sami w Areszt Moskiewski poyść.

Podobny Recess ma uczynić Jmc Pan Lassocki Marszałek Czerski tylko ieszcze nieznayduie takowego któryby tak

się za niego

JW Jmc Pan Chorąż Nadkor

Za niego rewersował iak Radziwił y Ronikier za Miączyńskiego.
Ułożenie przyszłego uspokoienia w Kraiu Naszym Za-
pewne na tym mieyscu nienastąpi ponieważ tera-
znieyszy Poseł nie konkludować w Interesach większey
Importancyi nie może, lecz we wszytkim ma się mieć
y powinien referenter do Petersburga, w którym Jmc Pan
Lobkowicz Poseł Cesarza Chrześciańskiego ultimis tego
Miesiąca finalną odbiera rezolucyą na wszytkie swo
ie ieszcze na początku Wiosny podane Propozycye, y
dotąd na deliberacyi trzymane. Te zaś dopiero za zia-
chaniem się do Wiednia tak woiuiących, iako też y
Gwarrantuiących Potencyi Posłów roztrząsane, y z nich
Punkta nieodmiennego Pokoiu ułożone zostaną Wzglę
dem zaś Naszego Kraju, rownie Jmci Panu Lobkowi-
czowi dana będzie rezolucya, odkąd Posłowie, czyli od
Dworu, czyli od Konfederacyi, czyli też od Oboyga będą
do Wiednia na też układanie posłani, y ten albowiem
Punkt nayuięcey zatrzymuie, ponieważ Dwór Peters
burski nad uznaniem Konfederacyi zastanawia się.
Officyer Woyska Francuzkiego który był także Officyerem
w Konfederacyi, y który dla prętszego przebrania się
w Swóy-

w Swéy kray przybył tu do Warszawy, niewiedzieć ziakiego powodu na dniu Onegdayszym z Dyspozycyi Posła wzięty iest w Areszt y wywieziony za Warszawę.

Jmc Pan Bułhakow Sekretarz Legacyi Moskiewskiéy dnia wczorayszego wyiachał ztąd, mowią iedni że do Wielkiey Armij, drudzy że do Petersburga Exkuzować się ponieważ miał bydź udany.

Jmc Pan Hetman Wielki Litewski przysłał tu Kuryerem Swego Adiutanta do Naszych Ministrów ażeby uczynili perswazyą Jmci Panu Posłowi Rossyiskiemu gdyby Woysko Moskiewskie ku Jego niezbliżało się Obozowi, inaczéy każdy Jch Krok poczyta za Nieprzyiacielski, y zaraz bronić się będzie.

Do Nóg Upadaiąc.

Za Uczęstnictwo Ciekawości, iako nayniższe składam Podziękowanie

1221

Z Warszawy 15 Sierpnia 1771

W przeszły piątek stanął tu na Radzie Miączyn-
ski przeszły marszałek Bełzki, y Lasocki Czerski, przywiezie-
ni pod konwoiem Moskiewskim, zabrani przed dwoma mie-
siącami pod Lanckoroną. Miączyński zaraz był na zaiutrz
wypuszczony, y prezentował się na pokoiach Krolo-
wi w Niedzielę. Rewers, ktory dał na siebie Moskwie
iest w ten sens wyrażony. Ja Miączynski &. wyzna-
ię to na siebie, żem niegodziwie podniosł broń prze-
ciwko Nayiaśnieyszey Imperatorowy Rossyiskiey Gwa-
rantce Rzeczypospolitey Polskiey, y przeciwko Nay-
iaśnieyszemu Krolowi Jmci Panu memu. A więc ninie-
yszym rewersem moim zrzekam się wieczyście związku lu-
dzi nazwanego konfederacyą. Nad to przyrzekam z War-
szawy nigdy bez wyraźnego Jmci P. Posła Rossyiskiego po-
zwolenia nie wyieżdżać, listow żadnych do nikogo bez
iego pozwolenia nie pisać, y pisanych do mnie nie pier-
wey odbierać, ażby wprzod od niego widziane były &c.
To wszystko słowo w słowo prawie w rewersie wyra-
żone iest. Procz tego ręczyli za nim Ronikier, y Xiąże
Ordynat Klecki, nie tylko pod zakładem trzech tysięcy
obadwa W in casu przeniewierzenia się Jego, ale też
oddaniem osob swoich własnych w niewolą na miey-
sce iego.

Piszą z Berlina de data 16 Julii, że Poseł tamtey-
szy Cesarski Baron de Suieten odebrał wielkiey im-
portancyi listy przez Kuryera od dworu swego; po kto-
rych przeczytaniu, iechał natychmiast do Potzdamu, y
miał partykularną u Krola Pruskiego audyencyą, po
ktorey tegoż samego Kuryera, wysłał do Petersburga

do Xięztwa Lobkowicza z expedycyą:

Od granic Węgierskich donoszą nam tu, iako by rzecz z Presburga pisaną, że iest już komenderowany Generał Cesarski Siskowicz z sześcią tysiącami ludzi na odebranie Belgradu, y Orsowy, dwoch miast z okolicami mocą zaszłey między Portą y Dworem Wiedeńskim umowy, temuż Dworowi ustąpionych. Upewniaią oraz że dzień pierwszy miesiąca teraźnieyszego naznaczony iest na wzięcie possessyi tychże miast, y że tegoż dnia orty Cesarskie na bramach zawieszone będą. Politykowie nasi wnoszą, iż ieżeli się ta rzecz sprawdzi, iuż się dłużey Dwór Wiedeński z Zamystami swoiemi nie będzie mogł taić, y musi koniecznie albo pokoy wkrótce nastąpić, albo tenże Dwor przystąpić do ktorey z woiuiących potencyi.

Taż wiadomość donosi ieszcze o obozie w Węgrzech pod Pestem z 70000 ludzi złożonym, y o drugim w Transylwanii, w ktorym ostatnich będące woyska osobliwiey nad inne, w amunicye, y we wszystkie potrzeby prowidują, gdyż to nayspierwey woysko, ieżeli przyydzie do woyny, zacznie robotę.

Piszą z Wiednia de dato 16 Lipca, że Cesarz wyiechać miał do Czech, y widzieć się z Królem Pruskim w Königgratz. Spodziewaią się także w Wiedniu przyiścia nowego extraordynaryinego od Francyi Posła Xięztwa de Rohan, ktorey ma pilne, y wielkiey nader wagi interesa z tym Dworem traktować.

Z Anglii donoszą że tam, mimo wyscia flotty moskiewskiey do wschodnich kraiow przeciwko Turkom teyże flotty powrotu spodziewaią się, co ma być skutkiem bliskiego pokoiu, ktorego, iak dawno morskie wszystkie potencye, tak teraz, y Anglia życzy. Tym czasem kilka woiennych moskiewskich okrętow morzem blokuią miasto, y port Raguzański po nieprzyiacielsku postępuiąc przeciwko tey Rzeczypospolitey, że się niechce deklarować przeciwko Turkom ktorym chołduie.

Gazeta Wiedeńska opisuie że wszelkiemi okolicznosciami potyczkę Widawską z Braneckim (tak go wszędzie nazywa:) z wielką pochwałą Męztwa Zaręby na tey potyczce okazanego. Taż gazeta opisuie honory, z ktoremi był w pierwszym mieście Tureckim Orsowie przyimowany iako prawdziwy Poseł od Turkow Jmć P. Czerny posłany w tym charakterze od Generalnosci do Turek. Zaś Dworscy tuteysi mowią tu o iednym liscie, iakoby tu od kogoś z samey Generalności pisanym, w ktorym donoszą że wspomniony P. Czerny przybywszy do obozu Wielkiego Wezyra, y przyięty od niego będąc z przyzwoitym honorem, tę naypierwszą odebrał deklaracyą, że rzecz iuż iest między potencyami ułożona, że się Krol Jmć aktualnie w Polszcze panuiący utrzyma na Tronie, y że nie iest iuż ta Porty ottomańskiey intencya, ażeby konfederacya Polska zrucenie onego tentowała.

Mamy tu pewną wiadomość, że Branecki, wraz

z Drewiczem, (ktory ostatni iest zapewne pod tam-
tego komendą) ruszywszy z Krakowa, obrocił marsz
swoy ku Biały chcąc tam zachycić trzech Kon-
federackich Marszałkow, y Wesła Podskarbiego
W. Kor. tam się znayduiącego. Lecz się mu to nie
udało gdy tak Weszel, iako, y Marszałkowie umkne-
li do Bilska miasta iuż Austryackiego. Komen-
dant tamteyszy Cesarski posłał trębacza do Bra-
neckiego, upominaiąc się o zgwałcenie umowy, ażeby woy-
ska moskiewskie bliżey iako o mil cztery do granic Cesar-
skich nie przystępowały. Branecki zadawał wzaiemnie, że
komendanci Cesarscy przyimuią do granic swoich Kon-
federatow zbroynych. Atoli nie bawiąc ruszył, y powro-
cił nazad do Krakowa.

Zaręba, ktory po potyczce Widawskiey, gdy na niego
zewsząd się Moskwa sciągała, retyrował się do Kępna, lu-
dzi swoich rospuściwszy, wiemy tu iuż, że odwiedziwszy Ka-
mienieckiego Biskupa od ktorego był wokowany, powrocił
nazad, żebrał znowu dywizyą swoię, y ma się teraz wraz
z Pułaskim znaydować pod Częstochową. O szczu-
mieliśmy wiadomość, że powracaiąc z Polisia przecho-
dził przez Ziemię Chełmską, a potym się przeprawo-
wał pod Sendomirzem.

Konfederacya Litewska mocy nabiera potwierdzo-
na teraz, y wzmocniona nową Konfederacyą Inflanską,
ktorey marszałkiem obrany iest Pan Korf., o czym
listy partykularne z Wilna pisane tu donoszą.
Wawrzecki marszałek Oszmiański, że trochę sobie pozwa-
lać począł skasowany, y dywizya iego z dywizyą Kosakowskiego
złączona. Ktorego tu dosyć chwalą. Nade wszystko, że procz Kawale-
ryi dobrey, tysiąc piechoty iuż zrekrutował. Hetman W. Litt
woysko komput. Litt posciągał do kupy. koło Pinska

Z Warszawy ie 22 Sierp. 1771. 30

Z Litwy. JM Pan Hetman W Litt: ściągnąwszy woyska Litewskie do Zupy ktorych ma być na 3000. chcąc ie w neutralności trzymać wpadł w podeyrzenie u Moskwy. Ta chcąc zawczasu Jego zamysłom przeszkodzić, wysłała naprzod Szpiega dla wywiedzenia się liczby woyska y zamysłow Hetmana, za tym tuż prawie Officera do Hetmana samego. Tym czasem Szpieg złapany po co od Tego wysłany był y o Officerze w krotce maiącym do Hetmana przybyć powiedział. O Szpiegu złapanym y o tym co zeznał gdy Hetmanowi donoszą wraz przybywa y Officer do Hetmana z prozbą o przeyscie przez woyska Hetmańskie woysku Moskiewskiemu dążącemu przeciwko Konfederacyi Litewskiey. Hetman Officerowi miał odpowiedzieć w ten sens: Chętnie bym był zezwolił na żądania te, gdyby scie szczerze iaż ia postępowali pobie ze mną, ale

że

że mię w podeyrzeniu macie y Szpiegow na ten koniec w
sytacie, zaczym sam z moiey strony WPanom dowier
y przeyscia przez Woyska moie pozwolić nie mogę; ina
czey będę przymuszony bronić się y na Moskwę uderzyć
To wyrzekłszy natychmiast miał do Warszawy do Kro
la JMCi wysłać Generała Adjutanta z listem Skar
żąc się w tym punkcie na Moskwę oraz upewniaiąc
że ieżeli Moskwa zbliżac się ku niemu odważy się, na
nię uderzy y bronić się będzie.

O Zarębie słychać że się znowu znacznie wzm
cnił dlaczego Moskwa rożne zgromadziwszy Kommend
ruszyła przeciwko niemu do Wielkiey Polski.

Głosny tu Recess przez JMPana Miączyńskie
go Stę Łosickiego od Konf. uczyniony w Grodzie Warszaw
skim iż 13 Aug. 1771. „W wolnym Narodzie wycho
„wanym y do niczego bardziey iako do służenia miley swey
„Oyczyznie na wzor mych Przodkow sposobionym będąc, lubo
„nie dawnemi czasy za odgłosem bronienia Wiary y Wol
„ności Narodu Naszego iako naycelnieyszych y naypierwszych
„tey Oyczyzny twierdzow z innemi sprzymierzytem się był

Obywatelami

„Obywatelami; Gdy iednak w trwaniu tego Sprzymierzenia
„odmienne od wyżey namienionych odgłosow wdzięcz y do-
„świadczać mi się daty czynności przez poczynione y roz-
„rawne Interregni Manifesta na Detronizacyą Nayiaś.
„Stanisława Augusta Krola y Pana mego Miłościwego
„dążące, a te zaledwo o utratę życia mię nie przywiodły.
„Więc iako w przeciągu całym Sprzymierzenia mego
„żadnego innego nad usługę Oyczyzny nie miałem celu,
„tey zaś sposob na naypilnieyszym prawom posłuszeństwa
„y na powinney dla Nayiaś: Krola JMci wierności szcz-
„gulnie zakładałem, a założony nieodmiennie zachowy-
„pragnąłem. Jak gdy wyżey wspomnieni związkiem zła-
„czeni Obywatele rzeczoną przeciwko Majestatowi przed-
„sięwzięli czynność; Ja iako wierny temuż Nayiaś: Stu-
„Augustowi Krolowi Polsk aktualnie nam panuiącemu a
„za dostoieństwo tegoż krew y życie łożyć usiłuiący Oby-
„watel Recess. ten od Dzieła wzmiankowanego Interre-
„gni czyniąc ze czystą myślą służenia Panu y Oyczyznie
„wszelkie me kroki działałem, y że nie naruszenie tey
„wierność y posłuszeństwo ku Majestatowi zachowac prz-
„rzekam, dla gruntowniey szego tyże myśli okazania wyżna-
„niem własney ręki do xiąg Grodu niniey szego ostobiście

podamym

„podanym iako nayuroczyściey oświadczam się. Jozef Miączyń-
ski Sta Łosicki (LS) mpr.

Rezydent Pruski w Gdańsku Obywatelom tamtey-
szym więcey iak o puł mile z Miasta wyieżdżać nie pozwala.
Tenże Imieniem swego Monarchy nałożył na Miasto
Summę 100000 ₰ za koszta Krola JMCi Pruskiego pod-
ięte w wyciągnieniu Kordonu y zachowanie Miasta od
zarazy powietrza.

Moskwa tu wielce tryumfuie z odebrania Krymu,
z tey okoliczności JMCPan Saldern Poseł Ross. publicznie
z wielką paradą iechał do Kaplicy Moskiewskiey na
Te Deum laudamus.

JMCPan Bułhakow Sekretarz Legacyi Mo-
skiewskiey wyiechał ztąd w tych dniach; naypewnieysza
wieść iż się udał do Xcia Repnina, w iakimby zaś interes
sie lub na iaki koniec dociec trudno, to pewna iż tu dawno
mowiono iakoby tenże Sekretarz nie był tak od Pana Sal-
derna menażowany iako od Xząt Repnina y Wołkoń-
skiego Posłow dawnieyszych, przeto twierdzą iż się do
sprzyiaiącego sobie udał Repnina wziąwszy na to
z Petersburga pozwolenie

4

22. Aug 1771. Ao

32

Jmc Pan Lassocki Marszałek Czerski za Rewersem tak-
że już iest wypuszczony.

Przyszła do Jmci Pana Posła Rossyiskiego wiadomość
z Litwy, że Jmc Pan Kossakowski w Potyczce z Pułko-
wnikiem Tabułów znacznie porażony, na Placu
Konfederatów padło Sto pięćdziesiąt w niewolę do-
stało się kilkadziesiąt, Sam zaś Jmc Pan Kossako-
wski z resztą Ludzi umknął w Lasy, Akcya trwa-
ła więcey iak pół dnia, Nasi z wielką odwagą y zwa-
wością bronili się, y to tylko co z Raportów Mo-
skiewskich wiedzieć można, dla czego ostracie
Swoiey żadney tu nie czynią wzmianki, ta
two iednak dorozumieć się można że ta musi
bydź niemała, kiedy tak długo y z taką zapal-
czywością bili się.

Zaczynaią tu gadać o przyszłym Seymie Pacifica-
tionis, co Samo dowodzi, wkrótce maiący na-
stąpić Pokóy, lecz okoliczności zmierzaiące

do tego

Jmc P. Chorąży Koronny

do tego zdaią się bydź ieszcze dalekie.

Jmc Pan Poseł Rossyiski oświadcza tu, że kiedy JP. Kossakowski, albo Jego Partya iuż iest zniesiona, zaczym Jmc Pan Hetman W. Litt. zebrane na iedno mieysce Woysko Kompułowe musi rozpuścić, inaczey uzna go za Aktualnego Nieprzyiaciela Imperatorowy, z tym ma bydź wysłany Kuryer, ciekawa rzecz iaka będzie na to rezolucya.

Kniaź Repnin przeszły Poseł, będący przy Wielkiey Armiy, bez nadziei Życia zostaie, iedni mówią że z Choroby, drudzy zaś że w Attaku Fortecy iakowyś Tureckiey, dwarazy od kuli Armatniey dostał Kontuzyi, gdzie oraz na ten czas Stracił swoy Bagaż, y Szkody poniosł tak w kleynotach, Pieniądzach iako y innych sprzętach na Czterdzieści Tysięcy Czerwonych Złotych

Złotych, y te podobno powtórne okoliczności są pe-
wnieyszą przyczyną słabości Zdrowia Jego.

Kontumacya Pruska iuż zkassowana, lecz cza
sem w Toruniu Moskale Zakupuią Zyto, lecz
iak słychać za słuszną Cenę, y to nayuię
cey ze Statku dwa albo trzy Laszty
Piszę Zaraz na Pocztę do JW. Gąsiewskiego
azeby na Zamoyską o wszystkich swoich
JWJmPanu Dobrodzieiowi doniosł obrotach.
Pisałem przeszłą Pocztą do tegoż JW. Gąsie
wskiego Imieniecca JW. Xcia Jmci Generała azeby
niektore Paczki z Zagranicy Xcia Jmci chciał
zabrać z Gdańska na Statek JWJmPana Dobro
dzieia y tu dostawić wyrażaiąc oraz że
to Xże Jmć czyni w Ufności stateczney
JWJmPanu Dobrodzieia dla siebie Łaski y
Przyiaźni, oczym mam honor y JWJmPanu
Dobrodzieiowi donieyść. Ktorego z powinnym
[illegible] ściskam nogi.

JmP. Woyskiemu Lwowskiemu czytałem List
JWmPana Dobrodzieja. ktory w tych dniach
Znacznie Szwankował z konia, lecz teraz
lepiey mieć się zaczyna

37

d. 11 7bris 1771 z Lwowa.

Jasnie Wielmozny Mci Dobrodzieiu.

W przeszłą sobotę in gratiam rocznicy Królewskiey Elek=
cyi JMX. Biskup dawał kolacyą z tańcami, JMM.
P. Podstoli koronny nazaiutrz dawał Obiad dla
JMP. Kreczetnika, który zaraz z tąd po tymże Obie=
dzie wyiechał, dawał przyczynę tak prędkiego wy=
iazdu że go pilna expedycya zaszła. Z Brigadie=
rem bardzo politycznie. W wielu dyskursach dał po=
znać że tu znowu u nas komendę mieć będzie.
a Szyrkow podobno do Armii poydzie, lubo on
teraz nayczęściey o odstawce gada.

Niedaleko Lwowa był człek z zagranicy od JMM P.
Podczaszego Litewskiego ten powiadał iż przecie
teraz w lepszym są stanie iak bywali. JMM P. Pod=

czaszy y JMćP. Krasiński biorą na miesiąc po 5 kies. JMćP.
Kasztelan Lubaczeski 3 kiesy. O Woysku Tureckim po:
wiadał, że bardzo liczne ciągnie aż od Azyi, ale bez
wszelkiego porządku, wątpi żeby ta liczba ludzi bez
rządna mogła co dobrego sprawić. JMćP. Kasztelana
Lubaczewskiego chcą się zbyć od siebie bo im bruździ,
ale boią się żeby do Generalności nie poszedł bo by y
tam bruździł.
Z Litwy były listy w których donoszą że tam wielkie ra:
bunki dzieią się osobliwie przez P. Kowalskiego, który
nic nie robił tylko Domy Dwory naieżdżał y rabował
gdy się iuż dobrze podpomogł Moskale napadli rozproszyli
samego zabili, przy nim znaleziono 8 tysięcy R. Do

Sekretną wiadomość, ale za pewną bardzo twier-
dzoną mam, że w Kiiowskim Wielkay Liczna
przeciwko Moskwie konfederacya.

Zaleze że w Litwie Hetman w 3 tysiące
ludzi y 20 Armat, ufortyfikował się
przybył do niego y JMć P. Grabski w
600 ludzi. Maią się z Drewiczem spo-
tykać który tam poszedł.

JMP Kossakowskiego łączy się dużo ale Chołoty Woiewodz:
twa zaś żadnego związku nie czynią.
JMP Graboskiego Brata Generała zrabowali w Litwie.
Samemu 3 rany w głowę prawie śmiertelne zadali.
O JMP Czernym Posle do Stambułu pewna rzecz że
przed samym Stambułem, gdy iuż wszystkie wspania:
łe parady iak dla Posła Wielkiego gotowe były
umarł. Na Jego mieysce wkrótce ma wyieżdżać
JMP Kasztelan Sowczyński.
W sprawie JMP Komorowskiego dowiedzieliśmy się
że mu w konsystorzu JMX. Biskupa Chełmskiego
nie pozwolono się odprzysiądz tego, że w wyrobieniu
Indultu nie poszedł Subdole z X. Officiałem Chełmskim.

Mniszkom także Zamoyskim y Sokalskim nakazano przysięgę, że niebyła nie iest, y niewiedzą gdzie się Obraca Pnna Starościanka Nowosielecka. Tey przysięgi maią słuchać JMX. Trębiński Infułat Zamoyski y JMX. Kanonik tuteyszy Alexandrowicz.

O Starostwie Spiskim w żadnych nie było gazetach, a u nas tu za pewną rzecz twierdzą, że od Cesarza odebrane Xciu Podkomorzemu tylko pensya do Dworu Wiedeńskiego ma bydź naznaczona.

O powietrzu żeby się szerzyło niesłychać, ale się też iest cze nieuspokaia.

Seymiki które miały bydź w Poniedziałek odłożone są na drugi Poniedziałek wielu gada, że Xże Podkomorzy ma bydź na nich.

Co się tu rozchodzi na Obronę Nayiaśnieyszego Pana posyłam JMMCPanu Dobr. Drukowane we Lwowie a Franciszkanow lubo podpisane W Warszawie.

Ściele mnie do Stop JMMCPana Dobr.

Z Warszawy 12 Września 1771.

W przeszłą sobotę rocznicę Elekcyi Krola JMci z zwykłą uroczystoscią obchodzono, dawano ognia z armat. Poseł Rossyiski naypierwszy powinszowanie na pokoiach złożył; po ktorym toż uczynili Ministrowie y Panowie przytomni; acz nie naywiększa liczba onych się znaydowała. W tenże sam dzień Krol Jmc kazał ustnie ogłosić, y sam przez siebie niektorym ogłosił. Panom tuteyszym, iż On, ponieważ czego się w teraźnieyszych okolicznosciach ma chwycić, iuż się zupełnie determinował, wyciąga tego po nich, aby się y oni determinowali. gdyż oboiętność dotąd w modzie, dłużey pozwolona nie będzie, trzeba koniecznie, aby go utrzymywali na tym tronie, na ktory go wsadzili.

Pokoy, ktory nam ystawicznie gazety cudzoziemskie y wielu z tuteyszych Panow obiecywało, nie zdaie się być tak bliski. przynaymniey nic pewnego o nim nie słychać. Mowią że Dwor Petersburski w pieniądze wyniszczony im iednak więcey kosztu poniosł, tym więcey chce zyskać przy czynieniu traktatow. Z Konstantynopola donoszą. że tam po odebraney wiadomosci, o wziętym przez Moskwę krymie, y o poddaniu się miasta Kaffy. złożony wielki Dywan. na ktorym roztrząsano ieżeliby nie trzeba uczynić pokoiu, nie czekaiąc medyacyi cudzoziemskich dworow. raczey, niżeli prowadząc woynę exponować się na nowe utraty. Na tey radzie co za rezolucyą przedsięwzięto, nie wiadomo. lecz z obrotow, y dyspozycyi poniey nastąpionych domyslano się, że woynę kont[illegible] ować przedsięwzięto. Mimo tego godne uwagi [illegible] cudzoziemskiey pewney gazety. Twierdzi ona, iż

o tym nie trzeba, że pokoy wkrotce między Turkami
y Moskwą stanie pod iakiemi kondycyami, ieszcze nie
wiadomo to iednak iest pewna, że te kondycye nie bę
dą dobre naprzód dla Turkow, z racyi że ich kilka
razy tey woyny dali pobić niebędą dobre tak, iak
by ona chciała, dla Moskwy z przyczyny że inaczey
nazbyt by były niedobre dla sąsiedzkich potencyi.

Dworu Wiedeńskiego prawdziwych zamysłow względem
teraźnieyszych okoliczności, ieszcze dotąd publicum niedocieka.
y z Negocyacyi Xięcia Lobkowicza w Peterśburgu, nie
nie transpiruie, Chociaż kurycrowie z Widnia do Peter
burgu y z tamtąd do Widnia bardzo często przychodzą. Ma
my tylko wiadomość, że Cesarz około tego przeszłego mie
siąca wyiechał iuż z Widnia do wielkiego w Węgrzech
obozu a lubo podług publicznych w Widniu wieści wkrót
ce ma nazad powrocić, y że na popis tylko tam woyska ge
neralny iedzie, piszą iednak, iżeli tylko wierzyć temu po
trzeba, że ta podroż dla innego daleko większey wagi za
mysłu iest od niego przedsięwzięta, y że z niey może to
wynikngc, czego się mało kto spodziewa. Tym czasem
werbunki nieustaią po wszystkich państwach Cesar
skich dziedzicznych. y usilność niezmierna z ktorą rekru
tow podzielonych na reymenta exercerują zdaie się coś
nowego obiecywac.

Nieprzestaią tu potwierdzac że Generalność z dy
zycyi dworu Wiedeńskiego przeniesta się z Preszowa do
Kiaty, y tam bezpieczeństwo swoie ma mieć od bliskiego
stka Cesarskiego kordonu. Dodaią y to, że przeszły
ncuski u niey Rezydent P. Murier wyiechawszy do
za niekontentowany, gdy Generalność chciał tam

oczerniać, za wdaniem się Jmli P. Durand. Posła Francuskiego w Widniu, inny do teyże Generalnosci Rezydent nieiaki P. Viomelin przybył. Dodaią y to, lecz z mnieyszym podobno upewnieniem, że wysłany także iuż iest do teyże generalnosci na komenderowanie ludźmi znany dosyć podczas przeszłych woien Pan. Maillebois.

Branicki Łowczy Kor. wyiechał ztąd znagła pod Krakow. Mowią tu, iakoby przyść miała wiadomość, że ludzie od niego w Wieliczce y w Bochni zostawieni iako też y reiment Grabowskiego w wielkim miał być niebespieczeństwie zniesienia od dywizyi P. Pułaskiego, y to go do prędkiego wyiazdu determinować miało. Z Litwy listy partykularne upewniaią nie tylko o trzymaiącey się dotąd tam konfederacyi, ale też o kilku swieżych pomnieyszych szczęśliwie z moskwą odprawionych utarczkach, zawsze pod komendą Jmli P. Kossakowskiego, ktorego tu iedni zarębą drudzy Pułaskim Litewskim zowią.

Agituie się tu sprawa u Jmli P. Weymarna, Lena Pułkownika moskiewskiego, ktory maiąc komendę w Poznaniu znaczne szkody, y ukrzywdzenia Woiewodztwom tamtym poczynił. Już niektore znacznieysze są przyznane od wspomnionego Jmli P. Weymarna, ale obwiniony wszelkie w tym bespieczeństwo znayduie, że nie ma zkąd oddać, y krzywdy te nadgradzać.

Pokazała się tu deklaracya Turecka, francuskim ięzykiem po wszystkich prawie gazetach Cudzoziemskich drukowana, lubo tu o niey przed tym nie było słychać. W tey deklaracyi Porta ottomańska do publiczney wiadomosci

podaie, że Konfederacyi Polskiey nieodstąpi, y wszystkiemi siłami popierać oney będzie.

W wspomnioney wyżey z Konstantynopola wiadomości. y to dodaią. że Porta. lubo wzięciem krymu trochę zmieszana, atoli w tenże sam czas dwoma pomyślnieyszemi Nowinami została pocieszona. Pierwsza iest, że gdy się część woyska moskiewskiego zbliżyła pod fortecę oczakow. liczny garnizon tamteyszy Turecki wyszedłszy na nię, onę zupełnie zniosł. Komendant tey fortecy zabrane moskwie w tey potyczce chorągwie do Konstantynopola posłał. Druga, że Krol Perski posłał znaczne woysko przeciwko Georgianom, ktorzy się z moskwą łączyć chcieli. Co dla Turkow pożyteczną bardzo uczyni dywersyą.

Z Rzymu odbieramy wiadomość, że tam ma wkrotce nastąpić Kanonizacya. Znaczney swiątobliwości Męża niegdyś Biskupa w Stronach Amerykańskich Palafoxa Hiszpana. Krol Hiszpański z całym swoim duchowieństwem tey Kanonizacyi popiera. Historya życia Biskupa tego taka iest, iż z Kanonizacyi Jego JchMości Xięża Jezuici, nie maią być bardzo kontenci.

JMć P. Kuczyński Podkomorzy Drohicki znayduie się tu w Warszawie, lecz Kasztelanii Podlaskiey iuż podobno nie weźmie. Ofiarowano mu ią, ale pod kondycyą, aby punkta pewne ode dworu podane podpisał. lecz on tego uczynić nie chciał.

We Francyi wszystkie parlamenta maią być zniesione, a na ich mieysce inne od Krola ustanowione. Krolewicz Polski Xawery kupił Chrabstwo iedne we Francyi gdzie całe życie ma mieszkać.

w Lublinie die 14 7bris.

39

Z Warszawy 11. 7bris 1771.

Rożne tu się wszczynaią odgłosy pisma, niby dowodnie upewniaiące ziedney strony, że interes Zkonfederowaney Rzpltey Polskiey, do pomyslnego będzie wykierowany uszczęsliwienia, z drugiey strony przeciwnie daie się słyszeć, iż Bierzyński i Osoby iemu podobne iakowyś zbior na Konfcyą czynią przy Maiestacie, i z tey przyczyny mowią że Zkonfederowane prawowierne Woyska, często odprawuią z przeciwnemi sobie utarczki, niemogąc się nawet w swoich Towarzyszach ustrzedz zdrady.

W Wieliczce zniesli osadzonych przez Moskwę Zołnierzow i resztę z nich rugowali Konfederaci, a pod Krakow w znaczney zebrali się liczbie z intencyą dobycia Miasta, i dostania przeciwnikow swoich, i tym końcem z pod Częstochowy sprowadzono 12 Armat, i 300 Artyleryi pod Krakow, co za skutek tych zamysłow będzie, oczekuiem.

JP. Mazowiecki Marszałek Ziemi Dobrzyńskiey w 300 ludzi Kommendy swoiey znayduie się w Gombinie, do ktorego 200 Uzarow JP. Puławskiego maszeruiąc przez Sochaczow, napadli maże Xcia Kanclerza Litt. prowadzące tuctiun do Pruss z ktorych maży kilkadziesiąt wołow zabrali.

O JP. Gartembergu mowią tu iż odebrał rozkaz z Petersburga aby z Janowa wyiechał na Wołoszczyznę, i tam pieniądze stemplował na ktorych z iedney strony herb Rossę z drugiey Wołoski wyrażony bydź ma

Z Litwy donoszą że JW Hilzen Wda Mscisławski pod pretextem przyiaźni z JP. Kossakowskim, ktoremu wprzod znaczną z Dobr swoich dał Kontrybucyą, gdy go potym zaprosił do siebie na obiad, wprzod

prowadził

zprowadził Moskwę, ktorą w stodołach i szopach swoich ukrył, Jmsc P.
Kossakowski w 9 koni tylko stawić się przyobiecał, ale przestrze-
żony o zdradzie, lubo iuż był podług deklaracyi wyiechał, wro-
cił się, i wziowszy z sobą znaczną dywizyą Woyska swego, pro-
sto pod naładowane Moskwą stodoły podstąpił, gdzie iednych
na mieyscu zostawił pobitych, drugich wraz z JW Wdą w nie-
wolą zabrał.

Dotych z Warszawskich nowin wypisanych wiadomosci, należy ieszcze
ieden punkt, ktory bardziey dla zabawy niżli dla przyznania
tey wiesci rzetelnosci wypisuię do słowa.

JP Gnł Kreczetnikow w 1500 ludzi znayduie się w Żołkwi, do ktorego
w tych dniach maią się ziachać JJPP. Ustrzycki Kasztelan
Jnowłodzki, Potocki exSta Lwowę. Borzęcki Podstoli Koronny.
Kicki Sta Lwowę Wieniawski, i Korytowski Głłowie, ktorym
dawniey JP. Rembolinski Sekretarz Kancellaryi Koronę powiozł
instrukcyą. Ci tedy Jchmość pod zasłoną Moskwy maią z po-
między siebie obrać iednego Marszałka, i Konfederacyą przy
Maiestacie uczynić, i przenieść ią do Lwowa, Seymik boni
ordinis zrobiwszy authorizować go, i zebrawszy do siebie pewną
zgraię zprzymierzenie uczynić, i wystawić na czoło zagrani-
cznym potencyom, że i z Familii ukontentowanych z dzisiey-
szego Panowania w Polszcze, są tacy, ktorzy w nim smakuią, i za
nim ochotnie stawią się.

Gdy swieżo doszłe wiadomosci upewniły Gilnosco rekrutowaniu ludzi pod
Krola Pruskiego pretextem, i pod tą zasłoną odsyłano Moskwie, Glnosć po uczy-
nioney do Krola Jmci Pruskiego odezwie, odebrawszy rezolucyą, iż ci ktorzy waży-
li się pod Jmieniem Jego rekrutować słusznie ukarani bydź powinni, dla ubes-
ła Jmsc Pana Rozdrużewskiego w Charakterze Posła do Berlina.

Z Lublina 14. 7bris.

JP. Gnł Szuwarow niedziel kilka tu bez przerwania bawi, rezyduiąc w Dworku JW Stły Lubelskiego na przedmieściu sytuowanym, w miescie zaś ledwie kiedy bywa: ostrożność wart w examinowaniu przeieżdzaiących, nietak iest ostra iak w Krasnymstawie, gdzie każdy wiele musi użyć trudnosci, nim z miasta wyiedzie. Niebytnosci w Lublinie JPła Szuwarowa osmiowiedzielney przyczyna dotąd niepewna, i gdzieby się przez ow czasu przeciąg znaydował niewiadomo, totylko zapewne twierdzą że blesserowany był w rękę, tak iednak że się w tygodniu wykurował.

Dnia osmego 9bris przyprowadzono tu 25 Konfstow Kommendy JP Puławskiego pod Puławami zabranych, ktorych Rotmistrz JP Felix Uleniecki Brat WJP. Miecznikowy Żurowski z 12 ludzmi salwował się ucieczką, ale i ten pod Staszowem w niewolą dostał się, i tu 12 9bris był przyprowadzony; wysłany zaś był na furażowanie. tych wszystkich ztąd poprowadzono do Lwowa.

Dnia 13 9bris Kommenda Rossyiska z kilkuset ludzi złożona z armatami 4. wymaszerowała ztąd, dokądby zaś, i ziakiey przyczyny niewiadomo, totylko wiemy że na Warszawę trakt.

dla ubespieczenia iak w teymierze, tak w innych interessach swoich delegowa-

W Lublinie znayduiący się i stale rezyduiący pod te czasy są:
JW Kasztelanowa Czerska Sufczyńska, Niezabitowski Kasztelanic
Pułkownikowa Stecka, Podkomorzy Nowogrodzki Jełowicki
Ołtarzewscy Podczaszowo Lubelscy, Głogowscy Starostwo
i Kasztelanowa Kamieniecka Hrymiewiecka.

Całuię Stopy Pańskie

Klitynska

41

Z Lwowa d 18 Xbris 1771.

Jasnie Wielmożny Mci Dobrodzieiu.

Seymiki tuteysze które nayciekawsze były nic takiego nie odkryły, zaczęły się w sobotę, Ziemian bardzo mało ziechało się. JMćP Podstoli koronny. JMćP Podkomorzy. JMćP Starosta ci pryncypalni, o Czopowym. Szelążnym. furażach radzili nic więcey. Tego dnia dla Ziemian dawał Obiad JMćP Podstoli koronny.

Przyprowadzono tu 40 konfederatow z za Lezańska, między niemi był Xiądz ieden, y Żydow kilku. Officera P. Piegłoskiego zostawiono tu dla uwolnienia, za którym JMćP Podstoli koronny, y JMćP Starosta interessowali się, resztę zaraz do Połonnego poprowadzili za drugiemi, których dniem przody toż wywiezli.

Rotmistrz Moskiewski Opaczyn odesłany z tąd iest w niewolą konfederatom. z przyczyny że umowioney

kondycyi z P. Szycem nie dopełnili, bo gdy z Xcem Me:
szerskim w Krystynopolu był zabrany przez P. Szyca
odesłany tu iest do Lwowa z tą wymową, że ieżeli
za sześć Niedziel konfederat iaki w zamianę odesłany
nie będzie tedy P. Opaczyn powinien się urocić,
otże tak się stało, że musiał nazad w niewolą powrocić.
Słychać tu że P. Szyc podziękował Generalności za
służbę a przyiął ią u Cesarza, drudzy mowią że
w Węgrzech rekrutuie ludzi.
Pewna iest wiadomość że JW. Horąży Litewski in extremis
od Generalności człek przybyły to powiadał, z przyczyny,
że od tey w którey się kochał, porzucony, na desperacyą
w dwoch dniach 26 flasz wina wypił, y Gangrena się
zaraz wdała. Może to bayka.

Już tu u nas głośno że Cesarz Glatz y Nisse Królowi Pruskiemu odebrał. Już między niemi zapalił się ogień doydzie y do nas. Ale to nie zupełnie pewno.

Generał Kreczetnikow iak tu wielu miarkuie. Idzie na Tyniec y Lanckorone. à Szuwarow Częstochowy ma strzedz.

O Kiiowskiey konfederacyi coraz głośniey u nas słychać, JMć P. Starosta Żmudzki, maiąc koło pułtora tysiąca ludzi, dobrawszy szlachty uczynił związek, zaraz iak Kreczetnik wyszedł z Połonnego, ieszcze tego za pewną wiadomość twierdzić nie mogę, aż będzie potwierdzenie.

Xcia Replina spodziewaią się tu w krótce w Zutkwi, podobno do Warszawy do Armii iedzie bo chory iak mowią, ma się leczyć w Lwowie, a to naypewnieysza że

d. 18 7bris 1771

z Romansowem są w poroznieniu.
Xże Szczerbatow iuż na Podolu na nowy furaż palety wy-
dał, spodziewać się Ich y tu trzeba.
Dobra kasztelanowy kamińskie, Miecznikowy koronny, Wo-
iewodzicowy Mścisławskiey P. Branickiego, od samey
Imperatorowy są libertowane od wszystkiego.
Szyc podziękował Generalności za służbę, mocno go obligo-
wano y proszono żeby tego nieczynił, gdy niemożono
uprosić kazano mu zdać rachunki z tych pieniędzy
które wybierał y kiedykolwiek miał u siebie.
Słychać tu że Perekopy Moskwie odebrane, także słychać
że pod Dziurdzią Moskale znacznie porażeni.
O powietrzu z łaski Boskiey słyszemy że się uśmierza.

Manifest Turecki inkluduię tu, oraz ścielę mnie
do stóp JWWMci Pana Dobrodzieia.

1771 43

Z Warszawy d. 18 zbris 1771.

Dnia onegdayszego z ziachaniem się Ministerium i Familii do tuteyszego Dworu była rada, ktorey konkluzum nie iest wiadome.

J. P. Branicki maszeruiąc z tąd trzema traktami pod Krakow za Pieczyskami zpotkał się z Kommendą J. P. Grabskiego, zciągnoł więc swoie dywizye naieden trakt, i zaczoł się potykać z Konfederatami, ktorzy w nadziei sukkursu od J. P. Paszkowskiego mężnie i natarczywie J. P. Branickiemu stawili się, omyleni zaś w nadziei sukkursu większą widząc siłę, z obronną ręką reyterowali się, a J. P. Paszkowski za niedodanie sukkursu, unikaiąc Gnlności dekretu uiechał do Warszawy, i recess od Konfederacyi uczynił.

O Konfederacyach dowodnie twierdzą. Imo: J. P. Szytz po ostatniey potyczce pomyslnie odprawioney z Moskwą Kommendy Pułkownika Szuwarowa, w ktorey znacznego niewolnika zdobył, udał się do Częstochowy. 2do: J. P. Treciak Pułkowny Konfeyi Płockiey pod Mławą nad Ukrą rzeką napadłszy Kozakow konwoiuiących żonę J. P. Salmona do Pruss z Pułtuska iadącą, iednych zniosł, drugich wraz z J. P. Salmonową zabrał, oczym uwiadomiony J. P. Salmon z armatkami, i piechotą udał się za niemi w pogoń, lecz nigdzie nieprzeiowszy szlaku z wielkim żalem przybył nazad. 3tio: Pod Słonimem JW Ogniski [illegible] Litt.

napadłszy

napadłszy na Moskwę całą ich dywizyą zniosł, i Officierow kilku w niewolą zabrał, oczym sztaffeta tu nadeszła z Wilna, i listy rożne partykularne toż potwierdzaią. 4to: Zarzecz nieomylną twierdzą że między Moskwą i Turkiem żwawa w tych czasiech zayść miała batalia, w ktorey ~~podczas~~ prócz liczney straty Rossę. Woyska Pułkownik pewny znacznego urodzenia i wielu innych Officierow poledz miało. 5to: do Wdztw Krakowskiego i Sandomirskiego, zaszły dyspozycye od Rossę Woyska ażeby te zostawiwszy wymiarkowaną na potrzebę swoią kwotę zboża, resztę przystawili do Obozu tegoż Woyska. 6to: Przeciwny temu Uniwersał JP Puławskiego do tychże Wdztw wydany obliguiący Obywatelow aby Prowianty i Furaże w pogotowiu dla Woyska auxiliarnego w krotce do nich przybydź maiącego mieli, i na mieysca Magazynom naznaczone przystawiali, za ktore gotowemi pieniędzmi płacić przyrzeka. Tudzież przyłącza pisany do siebie list od JX Biskupa Kamienię, w ktorym go zachęca do żywszych z przeciwnikami swemi akcyi i upewnia o sprzyiaiących potencyach, ktore pewne posiłki w krotce do Polski nadeszlą. Podobnyż Uniwersał JP Puławski do W. X. Litt wydał w ktorym do złączenia konfeyi Littę z Koronną zachęca.

Z Lublina die 28 7bris.

Z mieysca tego do doniesienia nic znacznieyszego niemamy: oprocz że JP Szuwarow pościągawszy woyska pod kommendą swoią zostaiącego z Kocka, Krasnegostawu, Rzeszowa, Lublina i z innych mieysc dywizye, sam za niemi circa 10 Pontis udał się, dążąc iako się z innych pokazuie wiadomości ku Litwie, na JW Ogińskiego Hel. Littę.

Uniwersał JE. Kossakowskiego zachęcający Obywatelow Xięztwa Kurlandzkiego do podobnego za obronę praw i swobod skonfederowania się, z rozkazu JP Biron w Mitawie był przez Kata palony, przy zgromadzonych stanach Xięztwa.

Z Paryża Kurlandzkie wiadomości donoszą że JW Kasztelan Czerski zaaresztowaniem i włożeniem JW Potockiego, i JW Krasińskiego Marszałkow z dołożeniem się Porty został Krewany Vice Reimentarzem Zaciężnych Woysk.

Całuię Stopy Paniskie

Z Warszawy 19 września 1771

Zwycięztwo nad Moskwą JW. Jmli P. Oginskiego Hetmana W. Litt. y pierwsze broni Iego na obronę wiary y wolności podniesienie, tak tu całą napełniło Warszawę, iż o wszystkich innych wiadomościach, y gazetach zapomniano; a o tym iednym Panowie, pospolstwo, zgoła wszyscy generalnie gadaią. Iego zwycięztwa 6. presentis odebranego pewna we wszystkich swoich okolicznościach relacya donosi się, doniesiona nam będąc z marszu Woyska Litt. pod Antopolem.

Dnia ostatniego Sierpnia odebrał wiadomość Jmc P. Hetman, iż Moskwa trzema dywizyami na zamknięcie obozu Telechańskiego zamierzała, w którym on był rozłokowany, y tegoż dnia od Pułkownika Deringa z iedną z tych dywizyi w Lachowiczach pod Niesuiżem stoiącego, przystany był kapitan Berzdyn pod pretextem prozby o wydanie wziętych przez woyska Litt. rabownikow wprzody przez Moskwę pod molestacyą rozproszonych, w rzeczy zaś samey dla zmiarkowania, ieżeli ieszcze obóz do ruszenia nie zabiera się.

Tegoż dnia po wyprawieniu Berzdyna Jmc P. Hetman komenderował iak nayskrzętniey dwa pułki, aby przeszedłszy w nocy rzekę Jasiołdę straż y forposty od teyże Jasiołdy, aż do Piny rozciągnęły się. Sam zaś nazaiutrz rano przykazawszy wprzody wszystkim dawnieyszego obozu forpostom, ażeby nikogo ni tu ni nazad nieprzepuszczały, ruszył się z całym obozem, y przeszedłszy rzekę Jasiołdę położył się w Czemerynie; z którego na drugi dzień, to iest we wtorek, posunął się o dwie mile do Obrowa, a zaś we środę obiął kwaterę w Janowie. Tym czasem zaś Pułkownik Albuczew z dywizyą 700 ludzi przyszedł do Bezdzieża dążąc na przewoz Czemerzyński, który według swoiey planty miał o iednej porze, to iest we czwartek zamknąć, kiedy Pułkownik Dering y Major Wrangel mieli to samo z drugiemi obozu Telechańskiego komunikacyami uczynić.

Zdziwiony Pułkownik Albuczew, iż przez wyście z Telechan Jmci P. Hetmana całe ich zostało splątane ułożenie, spodziewaiąc się zaraz iż Pułkownik Dering przyidzie mu z tyłu obozu Hetmańskiego na sukkurs, chcąc Jmci P. Hetmana ustrzedz, przysłał na południe we czwartek Barona Zolbenhoffa. Obersztleytnanta z takową propozycyą Jmci Pułk-

manowi: Ponieważ iuż otoczonym WMćPan iesteś, zaczym ieżeli woysko WMćPana rewersu nie podpisze, a WMćPan sam bezbronny do Telechan niepowrocisz się, tedy nieodwłocznie zniesiony będziesz. Na takową zuchwałą kondycyą Jmć P. Hetman, chcąc czas pozyskać, odpowiedział. Iż ponieważ w rzeczy tak wielkiey wagi, słownie tylko WMćPan ze mną chcesz traktować, zaczym niewprzody dać mogę rezolucyą, aż mnie WMćPan tęż samę propozycyą na piśmie od Jmći P. Pułkownika ziednasz, y więc sam WMćPan zostawszy, z listem o to do Pułkownika swego posłać możesz. Według tego wysłał Żołnierza swego Oberzteleytnant, a sam w obozie zatrzymał się. Za nadesciem zaś wieczoru, Jmć P. Hetman. rozdysponowawszy marsz, iaknaysekretniey, y tegoż Oberzteleytnanta dyzarmowanego z sobą wziąwszy, wyszedł o pułnocy w iak naywiększey cichości do Bezdzizna, gdzie o dziewiątey zrana o ćwierć mili tylko od miasteczka stanąwszy, y linią porządnie woyska uformowawszy, dopiero był od Moskwy postrzeżony, gdy iuż na bliskie armaty strzelenie od miasteczka znaydował się

W tey pozycyi, gdy ieszcze się z żadney strony ogień niezaczął, posyłał Jmć P. Hetman dwa razy z trębaczem buńczucznego swego do Pułkownika Albuczewa z takową propozycyą: Iż ponieważ chciałeś WMćPan wczora, ażebym ia się zdał z woyskiem moim, więc ia dziś tegoż samego od WMćPana żądam, y ieżeli mi WMćPan zaraz niedasz rezolucyi, attakować będę. Na co gdy obarazy odpowiedział Pułkownik że się bronić będzie, roskazał Jmć P. Hetman począć attak. Aże to było z tey strony, gdzie staw y błoto ani piechocie ani kawaleryi nie dawało inszego przystępu, iak tylko bardzo wązką groblą od piechoty Moskę zarmatami bronioną. Więc z tey strony nieusuwaiąc linii woyska Jmć Hetman ze czterech armat, odbiiać piechotę Moskiewską od Młyna y grobli kazał. A tym czasem kilka wyprawił kawaleryi szwadronów, z ktorych dwa pod komendą Pułkownika Paszkowskiego, a inne pod Rotmistrzami Kryczyńskim, y Achmatowiczem, tudzież y Jmći P. Oberzteleytnanta Haudrynga w 300 koni z reimentu swoiego y ochotnika z pułkow Baranowskiego pod Rotmistrzem Kryczyńskim Achmatowiczem Baranowskim, y Chorążym Baranow-

skim, zaszedłszy z drugiey strony od Chomska, wpadały do miasteczka rożnemi ulicami, piechotą opatrzeni, y tak zwawie natarły, że spartszy w iedno mieysce piechotę Moskiewską, za ubiciem z armaty samego Pułkownika, za wpadnieniem przez groblę piechoty pod Oberzteleyznantem Popłońskim, y za położeniem w ulicach miasteczka pułtorasta trupa, przymusili Oficerow, y całą dywizyą Moskiewską do wołania o pardon, ktory im z politowania dany był, gdy broń porzucili. Dostało się w niewolą 490 gemeynow 20 Underofficerow 16 Officerow, przy tym broń wszystka, dwie armaty konie, y amunicya. Nadszedł tym czasem z Brzescia idący w 700 piechoty sukkurs, ktory przez ieden szwadron kawaleryi pod komendą Rotmistrza Achmatowicza w kilku minutach attakowany, y zabrany został. Ten cały awantaż kosztuie siedmiu zabitych, kilka ranionych, y między niemi Pułkownik Paszkowski lekko cięty, a Porucznik Freytag w nogę postrzelony został.

Nazaiutrz 7 septembris, Oficerowie na parol, iż nigdy przeciwko woysku skonfederowaney Rzeczypltey woiować nie będą, od Jmci P. Hetmana są uwolnieni, końmi, y pieniądzmi na drogę udarowani, y z przyzwoitym konwoiem do Brzescia odesłani.

Wzięta iest także Kancellarya Pułkownika Albuczewa, w ktorey znalazły się autentyczne ordynanse na oblężenie obozu Telechańskiego, sposoby attaku z Pułkownikiem Deryngiem ukoncertowane, tudzież gotowa forma polskim stylem pretendowanego od woyska rewersu. Imiona officerow wziętych w niewolą, y na parol wypuszczonych są następuiące. Rotmistrz Kinstet, Kapitan Fonkczen. Rotmistrz Jełagin, Rotmistrz Baszkutow, Porucznik Samaryn, Porucznik Goteskow. Porucznik ~~Datt~~ Dedatt. Porucznik Eszechowzen. Porucznik Nestorow Porucznik Azanczewski, Adjutant Szwykoski, Podporucznik Dumow, Podporucznik Folsztoszyt, Podporucznik Kaspow, Chorąży

Litwanow, Kornet Iwanow. Tu się konczy ta relacya

Dodaią do niey y to, że między papierami Pułkownika Albuczewa, znaleziono przydane w ordynansie attakowania Hetmana, słowa te żeby Hetmana opieraiącego się wziąć żywcem, albo zabitego.

Tym czasem Dywizya P. Kossakowskiego co raz bardziey rosnie, ktory twierdzą, że się iuż pomknął aż w woiewodztwo Minskie. W Zmudzi wzniecili także Konfederacyą. Bielewiczowie nayznacznieysi tamteysi obywatele, do ktorey między innemi przyłączył się we sto koni swoim kosztem zrekrutowanych Jmć P. Zyberk, brat rodzony Jeymci P. Borchowy Podkanclerzyny koronney, także Jmć P. Plater w pięćdziesiąt koni, o czym taż Jeymość P. Podkanclerzyna odebrała wiadomość Już iest konfederacya także y w Inflanciech Polskich zgoła oczekuiemy wiadomosci o wzruszeniu całey Litwy, gdy Jmć P. Oginski przy niey się deklaruie, y takim sposobem onę zagaił.

Jeymość P. Oginska Hetmanowa w wielkich tu zostaie żalach po deklaracyi męża swego, osobliwie zaś po rozrzuconym pewnym skrypcie iakoby do Jey męża z przestrogą aby się nie dał zwieść od niey napisanym. Skrypt ten pisany był na fundamencie pogłoski, że taż Jeymość P. Hetmanowa iedzie do Litwy do męża swego z perswazyą.

Wspomniony Jmć P. Oginski Hetman ordynanse od Generalnosci odebrał, y przy niey się deklaruie Lecz w swoiey deklaracyi ogłosił że się skonfederował, przy wierze, wolnosci, y przy Krolu. Czym tu Dwor nasz mocno zaambarasowany.

Z Warszawy 26 Wrzesnia 1771.

Coraz bardziey interesuiące nowiny odbieramy z Litwy. Iuż tu za rzecz pewną twierdzą, że JMć P. Hetman W. Litt. zniozszy, iak się przeszłą pocztą doniesło pod Bezdzizną Pułkownika Albuczewa, nic czasu, ktory nader drogi iest w takich okazyach, nie tracąc, poszedł na Pułkownika Derynga w osmset ludzi o trzy mile ztamtąd stoiącego. Pułkownik ten o zbiciu swego kolegi dowiedziawszy się, nie sądził za rzecz bespieczną czekać JMći P. Hetmana; spieszno tedy z całą dywizyą udał się ku Nieswizowi, wszystkę ocalenia swego w tym pokładaiąc nadzieię, ieżeliby mogł dopaść tey fortecy. ale zręczność kawaleryi JMći P. Hetmana pod komendą Achmatowicza y Haudrynga nie dopuściła mu tego. Ci albowiem przeciąwszy go od Nieswieża, gdy tym czasem sam JMć P. Hetman nadciągnął, pomieniony Pułkownik z całą dywizyą iest zniesiony, czekamy ciekawie dokładnieyszey o tym zwycięztwie relacyi. Tym czasem upewniaią ieszcze że y Fabułow Pułkownik miał być od Hetmana także z placu spędzony, y ucieczką po znaczney stracie salwować się. Na odgłos zwycięztw JMć P. Hetmana poruszona ma być cała Litwa. Mamy wiadomość że Hetman

Polny Litewski Sapieha iuż ze Gdańska wy-
iechał spiesząc do obozu JMci P. Hetmana
Wielkiego Lit. Także JMć P. Strażnik
Litewski Pociey Oginski obozny polny Lit
Pac Pisarz Lit. poczyniwszy akcessa do Kon-
federacyi złączyć się mieli z wspomnionym
iuż JMcią P. Hetmanem W. O tym ostatnim
to iest ~~On ta~~ Pacu iest taka ieszcze procz tego
wiadomość, że Hetmanowi pułtorasta ludzi
zbroynych przyprowadził, y pięckroć sta tysięcy
złotych onemuż na koszta woienne wyliczył.
Iest y o tym wiadomość, że JMci P. Hetmano-
wi pułtora miliona Bankier ieden w Kro-
lewcu dostawił, y że zaraz z tych pieniędzy
za trzydzieści tysięcy talerow amunicyi, y bro-
ni zakupiono dla woyska Litewskiego. O czym
wszystkim tu z między poważnemi osobami po-
wiedaią. Także Biskup Wileński na twa ty-
siące ludzi broni miał JMci P. Hetmanowi
przesłać. Sam teraz za granicę wyiechał.
Konfederacya Inflancka złączyła się iuż
ze Zmudzką. ma wynosić na pięć tysięcy lu-
dzi. Pan Kossakowski osobną dywizyą ze
dwuch tysięcy ludzi złożoną maiący pocią-
gnął w Rzeczyckie, ma zmierzać, iak tu po-

wiadaią ku Mohilowu. Konfederacya Msci-
stawska podniosł. Podkomorzy tamteyszy. Z tey
dystyngwował się Pan nieiaki Hayko, ktory
na samey granicy moskiewskiey dobra maiąc,
y przyzwyczaiony do ustawicznych z Moska-
lami o granice potyczek, czterysta piechoty
zbroyney y wyexercytowaney Hetmanowi
przyprowadził. w iedney barwie lubo bardzo
mało kosztuiącey. Każdy żołnierz uzbroiony
karabinem, u ktorego bagnet, y pałaszem.

Xiążęciu Prymasowi przyszło pozwolenie
z Peterburga wyiechania, iakoż dnia iutrzeyszego
rusza ztąd lądem pod konwoiem Moskiewskim
do Elbląga.

Wczoray przyszła wiadomość, że Jmć
P. Hetman W. Koronny smiertelnie chory bez
nadziei życia.

Mowią tu za pewne. że Reiment Gra-
bowskiego w Wieliczce stoiący od Konfe-
deratow zabrany, sam Grabowski do Krako-
wa uciekł. Branickiemu Łowczemu iuż
dwa ordynanse przyszły od Hetmana z Li-
twy, aby się iako Generał artylleryi stawił
w obozie. Potwierdzenia to potrzebuie, lecz
to pewna, że go się tu do Warszawy na po-
wrot spodziewaią. Mowią nawet, że y Xiążę A-

dam Czartoryski, nie iako Chef reimentu gwardyi Litewskiey, ale iako Generał w woysku Litewskim odebrał podobnyż ordynans. Rewokuie się co się napisało o przeniesieniu Generalnosci do Biały. Ta albowiem nieomylnie znayduie się do tąd w Preszowie. Pocieszna iest tu także wiadomość, ktorą za pewną znaczne tu niektore osoby głoszą, że w tych dniach Imperatorowa ofiarowała w Wiedniu propozycye pokoiu. te iednak od Cesarza naypierwey, y nayszczegulniey dla tey iedney odrzucone były, iż pretendowała Imperatorowa, ażeby ona iedna uspokoiła Polskę, a żadna się potencya do uspokoienia tego nie wdawała. Dodaią więc iakoby swieżo miał przybiec Kuryer z Moskwy z doniesieniem, iż iuż Dwor tamteyszy zezwala na to ażeby Polska iako część iedną czyniąca wchodziła w przyszły traktat pokoiu.

Moskwa znowu kilka okrętow na Archipelagu Turkom spalić miała, lecz ta rzecz nie wielkiey ma być konsekwencyi; z przeciwney strony wątpić iuż o tym nie każą. że Turcy z całey Walachii Moskwę wypędzili. Partykularne listy twierdzą, że woyska Feld-Marszałka Romanzowa w bardzo lichym znayduie się stanie, y że tenże Romanzow przenisć ma kwaterę swoię generalną z Jassow, do Chocima. Saldern przysięga się tu, że za pietnascie dni 12 tysięcy Prusakow weydzie na sukkurs Moskwie do Polski

Supplement do Gazet 26 września 1771

49

Jmć P. Saldern bardzo tu zły na Litwę y na Hetmana, że nieuwierzywszy Jego deklaracyi co żywo się do broni przeciwko Moskwie bierze, Łagodzą ile mogą iego gniewy Jchmość P.P. Gurowski, Rogaliński, Starosta Nakielski, Poniński Kuchmistrz, ale mało co dokazuią, y częstokroć gdy niecierpliwość weźmie Jmci P. Posła, im się samym po uszach dostaie. Ten ostatni, gdy niedawno dumaiącemu temuż posłowi rzekł iż nic nie bawiąc Konfederacyą zrobić, y pośpieszyć przeciwko Libuie trzeba; piękna rada, odpowiedział poseł, żebym zebrawszy taką kanalią, iak WmPan, prowadził ią przeciwko Ogińskim, Potockim, Pociecom y Pacom. Na co się musiał uśmiechnąć P. Poniński.

Jeymość P. Kasztelanowa Kamieńska wsławia się tu zawsze nową iaką wspaniałą, y mądrą odpowiedzią. Hetmanowa Ogińska gdy onegday z wizytą do niey przyiechawszy, żaliła się na męża swego że poniżył władzę swoię iż Krasińskiemu y Pacowi poddał się pod kommendę, rzekła z obruszeniem Kasztelanowa, że tak mówisz WmPani, nie dziwuię się, bo albo nie kochasz albo nie znasz narodu swego, gdybyś znała, wspomniała

był, że podczas Leduchowskiego konfederacyi
Stryi moy Woiewoda Wołyński Reimentarz
na ten czas generalny od Baranoskiego iednego,
marszałka związkowego nie wstydził się ode-
brać ordynans na wzięcie ze Lwowa Sieniaw-
skiego Hetmana, y przyprowadzenie onego
do obozu, co y wykonał. Wolisz tedy WMPani
żeby kapral moskiewski dawał Hetmano-
wi ordynanse, niżeli Marszałkowie Polskiey
generalney konfederacyi? Gdy nieda-
wno Miączyński Ex-marszałek Bełzki
tu będącey przyiechał do teyże JeyMci P.
Kasztelanowy chcąc się iey pierwszy raz pre-
zentować dowiedziawszy się ona kto to był, wy-
słała dworzanina, z przeproszeniem że cza-
su nie ma, ale choćby go y naywięcey mia-
ła, nigdy się z Miączyńskiemi, y Bierzyń-
skiemi widzieć nie chce

[illegible]

1771 Ao z Lublina d. 28 Xbris

50

Jaśnie Wielmożny Mości Nayłaskawszy
Dobrodzieiu

Kopia listu pisanego z Brześcia nieco dokładnieyszą o wspomnio-
neyw przeszłym liście potyczce JW Hetmana uczyni relacyą.
Die 11 Xbris. Podług przyrzeczenia mego, co mogę mieć z wiadomości pe-
wnych donoszę: Attak wiadomy Woyska Rossę od JW Hetmana
był w przeszły piątek, gdzie podstąpiło było z pięciu stron do
JW Hetmana, Rossę Woysko i uszykowawszy się iak do batalii, wy-
słał Pułkowę Albiczow Majora Saldernowa. lecz nim był wysła-
ny tenże JP Major, JW Hetman widząc forsę wielką ze wszystkich
stron Woyska Rossę podemknął się ku dywizyi z piątey strony sto-
iącey Albiczowa Pułkowę z czwartku na Piątek w nocy, a to niespo-
dzianie. A tym czasem wysłany Poseł Saldernow nadiachał dopy-
tuiąc się: ieżeli JW Hetman iest Przyiacielem Dworu Rossę. albo nie
Ponieważ kiedy iest przyiacielem, niech Woysko zebrane, na zwy-
czayne rozeszłe kwatery, a sam do Warszawy przyiedzie. Jeże-
li zaś nie, niech się teraz spodziewa tego, że rowno z innemi zo-
stawszy rozproszonym będzie się naydował na Syberii. Gdy te
przez Majora doniesienie JW Hetman odebrał, odpowiedział ty-
le: że się ia Waści explikować niebędę, ale sam dam rezolucyą
Pułkownikowi. W tym Majora kazał wziąć w dyskretny areszt.
Woysku zaś kazał żwawy przypuścić attak do wspomnioney
Albiczowa dywizyi, gdzie natychmiast tak stnieszali i przeła-
mali szyki całey tey kommendzie, że samego Pułkownika
z 200 ludźmi na placu położyli trupem, a uciekaiącą resztę
ludzi z 5 armatami w Bezdzieżu trzy mile od Antepola a o
13 od Brześcia w niewolą zabrali. Zabranych Gemeynow mię-
dzy piechotę pomieszać kazał JW Hetman ktorych miało bydź
800. Officierow zaś 18 tak zdrowych iakoteż blesserowanych.
Po wykonanym juramencie że więcey woiować przeciw konsfteu
ani służyć w Woysku Rossę niebędą z Konwoiem przydanym

przystał

przysłał w Poniedziałek do Brześcia w nocy, gdzie taki rozruch pr
byli pod konwoiem Rotmistrza Zabłockiego z kilku Towarz
stwem uczynili w Woysku Rossę w Brześciu, że we trzy godzin
z Brześcia w nocy do Białey z całą dywizyą wynosić się musi
li. Officierow zaś wypuszczonych z niewoli od Hetmana, pier
wey w Brześciu zostawił Kommendant Rossę, i Majora Salde
nowa z niemi, potym z za Tereszpola ludzi 30 przysłał i ta
Majora z innemi Officierami iako i Rotmistrza konwoiuiącego n
spodziewanego zabrać kazał. Ktoremu ordynansowi zadosyć u
czynili Kommenderowani. Na tę tragedyą sam memi oczyma
patrzałem. O Woysku Hetmańskim mamy wiadomość że sta
w Kobryniu przez Niedzielę i Poniedziałek, we Wtorek znowu
miało potyczkę z Woyskiem Rossę około Antopola, z iakim sk
tkiem, i czyim awantażem niewiadomo. To pewna że spodzie
waliśmy się do Brześcia JW Hetmana, a teraz słychać że się
nazad udał do Litwy.

Z Warszawy die 25 zbris 1771.

Woyska Rossę z pod Kommendy Pułkownikow Łopuchina
Fabułowa, i Drewicza, i innych wymaszerowały iuż by
do Litwy, ale przezacni Xstwa Litt. Obywatele, uprzed
iąc tę wizytę biorą się żwawo do broni, gotuiąc się na p
ięcie tak sławnych, i od przeciwnych sobie stron wielce
estymowanych Gości, i prawie niemasz tego powiatu, w
ktorymby Konfederacya niekrzewiła się. Niemnicy pr
zacny Ducha Koronnę z Konfederowanego umysł, dąży
trzema traktami na odsiecz, na każdy trakt po 2 tysią
pod Kommendą Ichciow Panow Szyca, Falknowskiego,
Grabskiego, o czym JW Rossę Poseł informowany, wydał
Woysku swemu contraordynans, ktore cofnowszy się z Li
twy w Bielsku ulokowało się, a JP. Drewicz na radę woko
wany przybył do Warszawy.

W Sandomirskim pod Pinczowem Moskwa rozproszyła JJ PP.
Hadziewicza, i Polaczyńskiego Rotmistrzow, Moszczyński
zaś w dobrym porządku bez straty ludzi retirował się.
Dwierdza dawniey że doniesienia że z Regimentu Woyska Bawar-
skiego w żołd wzięte przez Króla Jmci Francuzkiego, iuż
maią bydź przesłane do Wilnosci, od ktorey nadesłany iest
instrument JP. Trzeciakowi Majorowi JP. Sauy na Regi-
mentarstwo Wyszogrodzkie, oraz i ordynans, do zabierania
pommieyszych Partyi pod swoią Kommendę.
JP. Kleczyński dawniey pod Płockiem znacznie raniony, przy-
szedł do zdrowia i przy JPanu Trzeciaku znayduie się, ktory
ten też w tych dniach zabrany niegdyś JP. Salmonową, Pułko
wnikowę wodnik z detencyi, i nazad do Pułtuska odesłał.
JP Pułaski obwieszczaiąc swym mandatem wszystkich Kupcow
aby nieważyli się odtąd żadnego bydła za granice wyprowa-
dzać, pod Konfiskatą onegoż, wymaszerował z swoią dy-
wizyą z Częstochowy, i Kordon pod Radom wyciągnął, zkąd
wydał ordynanse do innych Partyi Konfederackich w Płockim
Mazowią, Podlaskim, i w Ziemi Czerskiey, aby niedwłocznie
wymaszerowały do Litwy na wsparcie tamecznych Konfe-
deracyi, prasidium iednak w Częstochowie zostawił.
JP. Kossakowski powtorny wydał Manifest o wielorakie gwałty
przez Woysko Rossyi dotąd czynione, oraz o przymuszy Urzędni-
kow aby ze wszystkich Grodow akta i Ziemstwo do Wilna zpro
wadzali, ktorych tak ściągnąwszy, nowy z temi Urzędnikami
podług przypadaiącey kadencyi przybyłemi uczynić zamysło
wszy. Xięże Dabrowski w 200 ludzi udał się bliż za
JP Kossakowskim, ale dla niektorych sił swego cofnął się do Radoc-
kiewicz, zkąd niebawiąc trochę tylko wypoczowszy die 12 Xbris nie-
przyiaciel znowu za JP Kossakowskim, o ktorym powiadaią że około Zdu
na zgromy z JP Pułkownikiem Maszkę Żmudzy wkrótce udaturi sąga-
nie Xcia Dabrowa.

Excerpt z Listu datowanego w Paryżu 7. dnia Sierpnia, do pewnego tu rezy-
duiącego Francuza, od Brata iegoż p.

Jezuici cieszą się nadzieią słodką powrocenia w krotce do swoich Kolle-
giow, dopiero czyli nawałność iuż ustała, i poczynaią używać po-
koiu z dawna oczekiwanego, mowią o ich powroceniu do Francyi
iako o rzeczy bardzo bliskiey; twierdzą też że ich Kollegia w Paryżu
są uprzątnione, na ich przyięcie. Missia Krolewska iuż imiest przy-
wrocona. Xiądz Coret kazał przed Krolem. Xiądz L'Enfant ma
kazać przez Adwent i Post w Wersalu. Xiądz Figeant iest w Pa-
ryżu od nieiakiego czasu, tenże miał kilka audiencyi bardzo ła-
skawych u Ministra Maupoux, tenże donosi nowiny naypomyśl-
nieysze dla Jezuitow. Wszyscy wygnani xięża przez Edykt Parla-
mentu są nazad wzywani. Jezuita teraz po Paryżu chodzi bespie-
cznie, wszytkie inne Parlamenta iak Paryski maią bydź zniesio-
ne, a władza zostać ma przy Dworze, ktorego iedyny urząd bę-
dzie czynić sprawiedliwość ludziom. Żniwa w Lotaryngii tego ro-
ku bardzo były obfite. Poty do słowa z listu tego.

Z Lublina die 29 7bris.

Dywizya Karabinierow w Sandomirzu stoiąca w tych dniach z
Pułkownikiem Czepielow tu ma się przenieść, iakoż dnia dzisiey-
szego iuż wozow kilkadziesiąt i tyleż Karabinierow z kilku offi-
cierami o godzinie 12 z południa przybyło. Tu zaś stoiący dotąd Puł-
kownik Sztachemberg wychodzi z Kommendą swoią ku Warszawie
za JP. Glem Szuwarowem.

2do: Głoszą tu że Marsz Krakę Czerny stanowszy w obozie Turę z tym
się pożegnał swiatem, zatym JW Podczaszy Litt. /: za ktorego S: p. Czerny
miał zostać w zastaw:/ niebędzie spodziewany u Glnosci poty, poki zno-
wu z pomiędzy siebie taż Glnosc podobney Męża nieobmyśli w zastaw.
Na mieysce zaś JW Czernego ma bydź obrany Krakowę Marszałkiem
JO Xże Marcin, a to za usilnym naleganiem JW Hadyka żony swoiey
Oyca, ktory doświadczonych Konsiliarzow a od Glnosci wyznaczonych, do
piastowania urzędu tego, przydać stara się Xciu Marcinowi, z obowią-
zkiem aby nic bez rady ich niepoczynał, z strony zaś swoiey iak na
werbowanie ludzi, tak na inne potrzeby w Woysku Marszałkowi temu
dostarczać deklaruie się.

Z Warszawy 10 octobris 1771

Lubo klęska Jmci P. Hetmana W. Litt. co do istoty iest nieomylna, iednakże okoliczności oney tak tu rozmaicie powiedaią, iż nigdy ciężey nie było rzetelney się prawdy dowiedzieć. Relacya iedna drugą zbiia. Mowią iedni, iż tenże Jmć P. Hetman wypełnił wszystko, cokolwiek do nayostrożniieyszego wodza należało, woysko tak iak trzeba było na nocleg rozlokował, a spodziewaiąc się z iedney strony Wrangela y Derynga, z drugiey Szuwarowa, ciężyła koni przeciwko pierwszym. a sześć set przeciwko drugiemu na dotarczkę postał, daiąc im rozkaz marszu aż o dwie mili, ci sześć set pod komendą Paszkowskiego y Mysalskiego o cwcer mili było uszedłszy, nieuczynili zadosyć ordynansowi. y tam się zastanowili, a Szuwarow sztucznie ich wyminąwszy napadł na samego Hetmana. Mowią drudzy, że nie od iednego Szuwarowa, ale od trzech komend Moskiewskich był on attakowany, ktorego attaku spodziewaiąc się miał przyzwać sobie na suktkurs P. Kozakowskiego, a gdy pierwszy Moskwa z dwoch stron nadciągnęła, tak był ściśniony, że już go okrążać ze wszech stron poczęto, y niebyłby z uszedł, gdy by nie w tym razie P. Kozakoski był nadciągnął, ktory sparszy trochę Moskwę, dał czas do zebrawania się Hetmanowi. Że żadney relacyi opuścić nie zdało się, iest y trzecia ktorzy twierdzą, że Hetman zaraz po zwycięstwie

im, nad Albuczewem, gdy od Generalności, bardziey o iego osobę, niż o prowadzenie przez niego woyny troskliwey, był wezwany, zdawszy komendę Brzostoskiemu y Haudryngowi, do teyże generalności pospieszył, tak, że bitwa ta w Stołowicach, iuż w niebytności Jego zaść miała. Te tu są powieści o okolicznościach tey akcyi. Czasu trzeba czekać, aż się nayprawdziwsza wyiwnie. Wszyscy iednak zdaią się na to zgadzać, że Bielak w tey nieszczęśliwey batalii szabli nie dobył. y y razu niewystrzelił. Powiedaią nawet, że on ieden przysięgi, po deklarowaniu się Hetmańskim wykonać niechciał y że Hetmana moskwa napadła, właśnie w ten czas gdy Bielakowi miał odbierać komendę, y onę dawać Haudryngowi nad iego pułkiem. Tym czasem nowy tu iest odgłos, ktory honor Bielaka zdaie się salwować, że on po owey ~~po~~ w Stołowicach batalii, y po wysłanych iuż do Warszawy z submissyą Krolowi, y Moskwie dwoch rotmistrzach, retyruiąc się z swemi ludźmi do Brzyścia Litewskiego, spotkany od Drewicza, chociaż o submissyi swoiey wysłaney do Warszawy przez trębacza donosił, bić się iednak od Drewicza przymuszony, złamał naprzod Kozakow, a potym y Karabinierow Drewiczoskich, lecz że dwoch stron od piechoty ściśniony, poszedł prawie po desperacku, na przeboy, y z dwoma set tylko ludzi przebił się przez moskwę, y ku Brzyściu Litewskiemu uszedł. Takowe relacye wypisuią się wszystkie prawie, ponieważ przy wszelkiey usilności, nie można poznać ktora prawdziwa.

Zaś to ma być pewna, że dnia ostatniego prze-

szłego miesiąca Branicki Łowczy razem z Weysmanem, ktory w tym czasie od wielkiey armii przybył w Krakoskie, attakowali Tyniec, lecz bez skutku legło na placu trzysta Moskwy, y chłopow polskich gwałtem pędzonych sto pięćdziesiąt. O Branickim czyli co także ludzi swoich utracił, nic nie piszą. Dodaią tylko, że Moskwa nietylko odpędzona od Tyńca, ale też y pędzona ku Krakowu była. To listy z samego Krakowa. Domyslamy się więc, że to z pod Tyńca Moskwy odpędzenie dało tu okazyą rozsianey wieści (: ktorą się doniosło) o zwycięztwie Pułaskiego, y gonieniu Moskwy aż do bram Krakowskich.

O partyach konfederackich w Litwie, co się z niemi, po zniesieniu Hetmana dzieie, y dziać będzie, wyglądamy wiadomości, lubo iuż głoszą, że y Kosakowski nie bardzo szczęśliwie miał się gdzieś z Moskwą potykać. O Hetmanie naywięcey iest, ktorzy mowią, że iuż za granicą Brzostolki zbiera woysko.

Hetman Branicki ponieważ iuż iest na schyłku życia, y co godzina oczekuią wiadomości o śmierci iego, iuż tu o wakansach po nim, y rozdaniu onych gęsto mowią. Do buławy trzech kładą konkurentow Branickiego Łowczego, Wielopolskiego Koniuszego Kor. y Josnowskiego Woiewodę Smoleńskiego. Saldern ma zalecić pierwszego z tych. Głoszą iednak osobliwie dworscy, znać dla oszczędzenia inwidyi, (: ieżeli by się potym inaczey stać miało:) że Krol iest w intencyi za-

trzymania buławy dla Rzewuskiego Hetmana pol-
nego; kasztelanią zaś krakowską Xięciu Woiewo-
dzie Ruskiemu, Woiewodztwo krakowskie Xięciu
Podkomorzemu koronnemu, Ruskie woiewodztwo Xię-
ciu Generałowi Czartoryskiemu

Listy z Kamieńca upewniaią o czym donosi
y Zagraniczna gazeta, że dnia 20 Sierpnia zaszła
batalia między Moskwą y Turkami pod Giurgewem.
Stali Turcy we trzech. pod tym miastem usypionych
okopach. gdy ich moskwa we dwadzieścia tysięcy atta-
kowała, ustąpili z pierwszego y drugiego, do trzecie-
go, iak by umyślnie ciągnąc za sobą nacieraiącą moskwę
tam zalawszy wodą bliskie mieysca gdy z fortecy y z o-
kopu wielki ogień Turcy uczynili, moskwa iak mogła
tak się retyrować musiała trzysta samych ofi-
cyerów y Generała iednego straciwszy. y na cztery
tysiące ludzi.

Z Wiednia donoszą nam, że tam co tylko stanął
Cesarz powracaiący z obozu w Pesth. Czyli zaś odkry-
taiemnic gabinetowych względem okoliczności teraźniey-
szych które za powrotem Jego obiecywano nastąpi, niewie-
Dodaią tylko z tegoż Wiednia że Mow Cesarz z obozu
do Wiednia wyiechał, dwanaście batalionow z tegoż obo-
ruszyło ku granicom Polskim.

Znowu teraz mowią za rzecz pewną, że Gene-
ralność przenosi się, albo iuż się przeniesła z Prosto-
wa do Cieszyna. Nawet tu głoszą że sobie przez to zbli-
żenie się do granic Polskich, chce uczynić łatwość do
czynienia z takiemi tranzakcyi na gruncie Rzeczy-
spolitey. czekamy potwierdzenia tego.

Pogłoska o spaleniu floty ~~moskiewskiey~~ Tureckiey rozno-
kowana we wszystkich gazetach.

d. 17 8bris 1771 Ao.

54

Konfederacye w Litwie chociaz po niepomyslney potyczce JP. Hetmana z Generałem Szuwarow iednak wraz bardziey wzmacniaią się powtornie znowu Woysko Moskiewskie usiłowało ktorą kolwiek ubiedz z Fortec konfederackich y prawie w iednym czasie tak do Bobrka Tynca iako y Lanckorony przypuscili attak, lecz od wszystkich z stratą odpędzeni zostali, dlaczego wziął Ordynans Drewicz azeby ku Krakowu iak nayspieszniey czynił marsz.

Dobra JmPana Hetmana Wo Litt. gdy Moskwa swoim zwyczaiem chciała wziąć w Sekwestr JPani Hetmanowa poszła z niemi w kapitulacyą ktorą przyrzekła wypłacić do rąk Posła dwanascie tysięcy Czerwonych Złotych, a tym samym Cały maiątek od rabunku y zniszczenia ochroni.

Wolała albowiem 12 Tysięcy ₰. azardować na raz iak milion Intraty raczney moze na lat kilka.

JPan Bielak mimo swoiego rewersu danego Dyryngowi Pułkownikowi Moskiewskiemu, w kilka dni od Imć Pana Drewicza Zdradziecko zazyty y scisle zewsząd otoczony ludzi swoich przymuszony był rozpuscić, sam zas w 40 koni przebił się przez Moskwę ludzi od Pułku Jego Drewicz potym łapać kazał y dizarmować w wszystko dla swego czynił Awantazu.

Nieiaki Rybczynski ktory bez dependencyi iakiey kolwiek Kommendzie sam swoią wolą y podroznym, y bliskim Wioskom

JW JmPan Chorąży Nad Kon

skom był przykry niedawnemi czasy poiechał do Woyska Mo
skiewskiego y Reces Uczynił, przyiechał temi dniami tu
do Warszawy, Ktorego dnia Onegdayszego postrzegłszy
na pokoiach Krolewskich osobliwie ci ktorzy od Niego
Mieli Krzywdy Zaraz go Obskoczyli, mozeby iaki nieprzy
zwoity stał się tumult gdyby ministrow Powaga wto nie
weszła była, Wszelako iednak zapozwano go na Sądy Mar
szałkowskie y Areszt na rzeczach Jego położono.
Buława Wielka ma bydz oddana JPanu Rzewuskiemu
Hetmanowi Polnemu z ktorą iako y ze Wszystkiemi inne
mi Pomnieyszemi Urzędami Krol JKMć w oddaniu do szczę
sliwych Zatrzymuie Czasow. Buława Zaś Polna Zapewne
JMć Panu Branickiemu dostaniesię.
Słychać tu ze JKMć Pan Hetman WKor. Testamentem y Donacyą
Biały stok Krolewiczowi Karolowi rezygnował, lecz do-
zywocie JMć Pani Hetmanowy rezerwował.
Głoszą tu że Moskwa Znowu w Potyczce nad Turkiem otrzy
mali Awantaz iak wielki Zaś y z iakiemi Okoliczno
sciami ieszcze niewiadomo.
JMć Pan Branicki z Kommendą swoią Zapędziwszy się pod
Bielskim za Konfederatami wielu Officerow dostał w
niewolą, y tamże Ułany Jego raniły Xięcia Marcina
Lubomirskiego, gdy Zaś za Uciekaiącemi pusili się nie
ktorzy w Granice Cesarskie Austryacy dali Ognia do
Ułanow

Ułanow y iednego Ubili Towarzysza, Wszystkich Zas Konfederatow Wolno pusili

Przepraszam iak nay pokornieyszem przez dwie Poczty nie zgłaszał się przyczyna iż byłem przestrzeżony ze Listy na tym mieyscu rewidować będą

Do nog upadaiąc Jmci Pana Dobrodzieia Szacowney mey Dzi nazawsze polecaiąc Łaskę y Protekcyi

4 17 Obr. 1771 Ao

z Lublina 1771 27 Obris.

56

Jaśnie Wielmożny Mości Nayłaskawszy Dobrodzieiu.

O JW Ogińskim Stel. Litt. mieliśmy wiadomość że o 4 mile od Gdańska znayduie się z imprezą udania się do Generalności, lub do Francyi, na co by się rezolwował pewności niema; takiako i o Woysku iego pozostałym w Litwie. osobliwiey zaś o Pułku Bielaka i Koryckiego o ktorych lubo pisano że za odebranemi z Warszawy paszportami na swoie udali się Konsystencye, przybywaiący tu iednak rożni od Litwy twierdzą że w dobrach swoich JP. Bielak ktore ztąd o 9 mil są odległe, i w ktorych się naydował, przed zaczęciem Konfederacyi w Litwie, nieznayduie się dotąd, a zatym ani Pułki Jego w pobliskości rzeczonych Dobr konsystencyą maiące.

Wspomnione w doniesieniach przeszłych Gnlności obrady, podobno nie na substyowaniu Posłow /: iak mowiono :/ do postronnych Dworow, swoią zamykały istotę, ale na innych większey wagi interessach, z ktorych ułożenia dochodzą nas wiadomości prywatne z ust iednak osob godnych powzięte, że Gnlność z pomiędzy trzech dawno od sprzyiaiących sobie Potencyi do Korony Krolewskiey w Polszcze podanych Kandydatow Xcia Edwarda Stuarta Pretendenta Angielskiego ogłosiła na Fronta wieść iak niespodziana, i owszem wielu zdaniom prze-

ciwna

ciwna, tak czyli prawdziwa iest: ciekawa.

O Tyńcu że z znaczną attakuiących klęską niedobyty zostaie generalnie wszyscy zgadzaią się.

Do Lublina w dniach tych przybyła Xna Jmść Wdzina Bracławska, powiadaią że tu stałą sobie zamysla uczynić rezydencyą

Daruię mi JW Pan Dobrodziey iesli ta przysługa moia, ktorą ia pełnić za iedno z naywiększych mam szczęśliwość, nieiest tey dostateczności, żeby iaką żądaniom Pańskim czyniła satisfakcyą, tyle ia natężam pilności, ile mię szczera moia i usilna służenia w tym JW Panu Dobrodzieiowi chęć wzbudza, i ile czasu i mieysca tego do powzięcia wiadomości sposobność dozwala.

JW Pana Dobrodzieia

obowiązany na zawsze

nayniższy podnożek.

Z

Z Warszawy die 28 8bris 1771 Ao.

Moskwa z okolic Warszawy z Pragi, Polonia, Sochaczewa, Łowicza, Polonia, Pragi Lwowa, Lublina, i po innych miastach będąca, za ordynansem JW Bibikow Generała udała się trzema kolumnami ku Częstochowie przeciwko konfederacyi Koronney, ktorey pierwsi Wodzowie die 25 8bris z Preszowa do Częstochowy przenieść się maią, i na ten koniec ordynansami swemi, niektore swoie kommendy ku sobie sciągaią, aby w konwoiu tychże bespiecznie stanąć mogli w Częstochowie, między ktoremi a Woyskami przeciwnemi w krotce spodziewać się potyczki każą.

Kommenda Drewiczowska sprowadziła była w areszcie na Pragę 80 Młodzieży: podobno to na tych cała wiktoria z Bielaka skonczyła się: ktora ani trybu Woyskowego wiadoma, ani do tegoż zachowania zdatna była, o czym uwiadomiony Gnł Bibikow, osądziwszy ich bardziey do dziecinnych za[illegible] do Woyskowych zdolnych, przykazał Burmistrzowi Prasowemu, aby sukna i płutna na przyodzianie onych sprowadził, oraz Krawcom i szwaczkom zebranym dość przystoynym oporządzeniem onych zabawić się kazał, expens cały na oporządzenie onych z skarbu swego zapłacić przyrzekaiąc, co gdy się stało w skutku, rzeczoną młodzież ukarawszy wolno puścić rozkazał.

Dnia wczorayszego to iest 2xma 8bris o godzinie 12 południowey przypłynęły tu dwa statki z Torunia pod konwoiem Rossy ołowiem i prochem naładowane, każdy statek iedną dla bespieczeństwa opatrzony armatą z kilkudziesiąt piechoty Rossy, pomieniony towar w Warszawie dla Rossy Woyska wygody iest złożony.

Z Prus Polskich donoszą że po Woiewodztwach tamteyszych furaże dla Woyska Rossyiskiego wybieraią Kommendy Pru-

skie

Mie. i że pewna z tych na 4000 wynosząca weszła głębiey w Polskę
trzema tylko opatrzona armatkami, z intencyą, iak mowią
zkupowania Koni na Podolu, dla ktorych w Choynicach obszer
ne buduią staynie. W przeszłą Niedzielę JW. Marsza
łek Koronny prezentował Jego Krolewskiey Mści dwoch Offi
cierow Pruskich, na Podole iadących dla kupowania Koni, kto
rzy wyraźny ordynans Monarchy swego Krolowi Jmci prezen
towali, iako nie inszym koncem Woyska ich są destynowane
do Polski, tylko tym, ktory wyraźnie głoszą.
JMść Pan Grabski Pułkownik Konfederacki po wykurowaniu
się z rany pod Łosicami w potyczce otrzymaney, zdawszy Kom
mendę nad Woyskiem swoim JP. Kwaśniewskiemu, sam tylko
w kilka Koni udał się do Generalności.
Z Krakowa die 15 Octis piszą: iż Kommenda Rossyiska maiąca w
niewoli kilkudziesiąt Konfederatow onych uczyniła wolnemi
w nadgrodę swoich od Konfederackich Kommend wypuszczonych
wolno.

Z Warszawy 31 Octobris 1771

W przeszły tydzień na Sądach relacyinych Kurlanckich rozsądzana była sprawa między nieiakim Grotusem, iako aktorem, y Xiążęciem samym Kurlan. iako przypozwanym z takowych okoliczności: Opiekunowie pomienionego P. Grotusa y brata Jego ieszcze nie dorosłych, za dekretem czyli konsensem regencyi Kurlanckiey, przedać przymuszeni całą substancyą tychże Grotusow, a to częścią dla wielkich na niey długow, y wypłacenia onych, częścią dla przystoyney pozostałym dzieciom dania edukacyi, gdy siostra tychże Grotusow zamężnia, z chęcią dobr tych kupienia odezwała się, one iey za 80000 Rynskich przedali. Te ona dobra tak kupione, do lepszego stanu przyprowadziwszy, wkrotce samemu Xiążęciu Kurlanckiemu za osmdziesiąt y dziewięć tysięcy Rynskich przedała, teraz P. Grotus dorozszy, przypozwał Xiążęcia samego do Sądow relacyinych, chcąc albo dobra swoie oyczyste nazad odkupić albo pretenduiąc, aby 9 tysięcy Rynskich Jemu, y bratu Jego od Xiążęcia dopłacone były. Tę sprawę ciekawą w Warszawie to osobliwie uczyniło, że Krol Jmć przyobiecawszy Grotusowi swoię protekcyą, y sprawy wygranie, gdy nad nadzieię wszyscy Senatorowie wota swoie w tey sprawie za Xiążęciem Kurlanckim dali Krol Jmć kazał koniecznie im drugi raz kreski swoie dawać. Obruszyli się na to, iako rzecz w tych Sądach niepraktykowaną starsi Senatorowie między ktoremi był Jmć X. Kanclerz Koronny, lecz wola Krolewska przemogła, kryski więc y drugi raz dane poszły za Xciem Kur-

nickim. Gdy ieszcze y trzeci raz, chociaż szemrząc, Senatorowie wotować musieli, a sentencye szły, iak pierwey, dopiero Jmć X. Biskup Chełmski odezwał się, że lubo y on zdania iest tego, iako y inni Jchmość, lecz ponieważ wola Jo Kiey Mci inna iest, stosuie do niey to z swoie zdanie, y dał kryskę za Grotusem; za nim poszli inni. Stanęła paritas; dla czego do dekretu tego dnia nie przystąpiono. Nazaiutrz Krol Jmć, podobno maiąc wzgląd na nieukontentowanie Senatorow, zagaiwszy sądy, oświadczył iż y on do pierwszey ich sentencyi y wotowania przychyla się, ktore też y skutek swoy odebrało. Xiążę Kurlancki wygrał; Grotusowi pozwolono, ieżeli zechce, pozywać siostrę.

We Gdańsku świeżo rzecz takowa trafiła się. Białogłowa iedna Luterskiey religii, męża katolika maiąc, y w ostatniey chorobie znayduiąc się, Xiędza katolickiego pragnąc poczęła. Syn iey własny Jezuitę do niey sprowadził, nic mu nie opowiadaiąc, do iakiey religii chorey przychodzi. Białogłowa professyą wiary uczyniła, oraz y spowiedź, y przy Xiędzu umarła. Pogłoska o tym skoro do pospolstwa wyszła, na dwa tysiące onego przed dom zgromadziło się, grożąc Jezuicie. Mąż zmarłey znalazł sposob dać znać do Magistratu, co się działo. Przyszło sto żołnirzy, ktorzy Xiędza ledwo z całości z domu dobyli. Tego potym trefunkiem nadieżdżaiący Jmć P. Starosta Czerski wziął do karety swoiey, y przy konwoiu tych że żołnirzy odwiozł do domu; Magistrat chociaż tak salwował Xiędza tego, obwieścił iednak XX. Jezuitow, iż chce tego, aby z miasta ustąpili, gdzie ich więcey mieć niechce

Męża zaś zmarłey białogłowy na wieczne więzienie skazał. Czy dokaże swego z Jezuitami, niewiemy. To pewna, żeby nad to wielką w tym smiałość, y zuchwałość pokazali, gdy Jch Mość XX. Jezuici Kościoł tam swoy pod tytułem Kaplicy Krolow Polskich trzymaią

W Moskwie miescie stołecznym straszne przez miesiąc grassowało powietrze, czego tu potwierdzenie mamy z relacyi samego Posła Rossyiskiego, ktory lubo go tylko do tygodnia scieśnia, y o szesciu tysiącach ludzi tam wymarłych przyznaie, twierdzą iednak inni, że na 60 tysięcy ich tam umrzeć miało. Twierdzą y o Kiiowie toż samo względem powietrza, ktorym wielu y naszych niewolnikow wymarło. Mamy y o niektorych na Ukrainie mieyscach wiadomość, iakoby także ta klęska tam powstawała.

Potwierdza się o przeiętym przez Konfederatow przed dwoma miesiącami liscie samego Jmli P. Posła Rossyiskiego pisanym do dworu swego. Tego listu, lubo tu kopii nie mamy, głośno tu iednak iest że w nim niektorzy tuteysi Panowie opisani byli. Ten list przeięty do generalnosci odesłany, ktora go do Paryża posłała. Ztamtąd dostał się do Londynu, czego dowodem iest pisanie tu P. Burzyńskiego z Anglii, ktory ma tu donosić, iż mu tam zawsze utrzymuiącemu, że Krol Jmć Polski z narodem trzyma, zarzucono ieden punkt z listu wspomnionego Posła Rossyiskiego, ktory w nim o Krolu Jmli miał pisać te słowa: Iużem niestateczność

krola ustanowił. J'ai deja fixé l'inconstance du Roi. Dochodzą nas ze wszystkich prawie Wielkopolskich, y niektorych innych Woiewodztw wiadomosci, że po ogłoszonym w Biały uniwersale, komissyą woyskową ustanawiaiącym, Generalność nowe wszędzie nałożyła podatki, y one przez wysadzone na to osoby wybieraią, lecz rabunki za to wszelkie zupełnie maią być poskromione. Listy z Litwy do Panow Litewskich tu będących pisane potwierdzaią, że w Litwie można zapewne ieszcze na 5000 konfederatow pod chorągwie zgromadzonych liczyć. Między niemi znacznieysi Jmć P. Zyberk, ktory tysiąc ludzi ma przy sobie, Kossakowski, y Putkamer, ktorych na trzy tysiące mocnych być mienią też listy.

Mamy tu wiadomość, że Turcy szturmem dobyli Ibraiłowa, y garnizon Moskiewski tam będący w pień wycięli. Wezyr wielki ma być z całym woyskiem z tey strony Dunaiu, lecz to potrzebuie konfirmacyi.

O Jmci P. Hetmanie W. Litt. tey tylko zasięgami wiadomosci, że miał być tymi czasy we Gdańsku, tam od Konsula Francuskiego wziąwszy pieniędzy, y garderobę na prędce sporządziwszy, pocztą do Paryża miał wyiechać, lecz y to konfirmacyi potrzebuie.

Jmć P. Wielopolski koniuszy odbierze zapewne od Krola Jmci reimentarstwo generalne.

Bielak po zbiciu swoim od Drewicza przyiechał tu do Warszawy, prezentowany Krolowi przez Woiewodę Smoleńskiego

Dn 31. 8bris 1771. Aa

60

Ciekawości Żadnych tu niemamy prócz że teráźnieyszy Kommendant Woysk Moskiewskich w Polszcze Jmć Pan Bibików grzecznieyszy, przystępnieyszy y sprawiedliwszy nad tamtego. Wyznaczył Aktualnie Kommissyą na Sądzenie Drewitza, y kazał obwieścić, ażeby wszyscy maiący od niego krzywdy, z swiemi przybywali Pretensyami, w których Satysfakcyą nieodmienną przyrzeka. Tenże Drewitz maszeruiąc niedawno z Litwy niesłychane porbił Zdierstwa y Zabory, iako to Jmć P. Kołłontay że Jego Jmiennik był w Konfederacyi ze wszystkim Zabrał, nawet y Obicia w Pokoiach poodzierać kazał. Jmci Panu Flemingowi Miasto Izabelin Zrabował, toż Samo uczynił z Miasteczkiem Sokołowem Jmci P. Kasztelana Wileńskiego, y ci wszyscy wyrażeni nayuięcéy na niego Instyguią Ciekawy Koniec.

Kommenda Moskiewska znowu tentowała odebrać Bolrek Fortecę Konfederacką, do któréy dwa razy iednego dnia przypuszczono iak

JW Jmć Chorąży Nad Kor

nayzwa-

Jak nayżwawszy Attak, y obiema razy z Stratą Swo=
ich odstąpić musieli.
Jmc P. Franciszek Potocki Woiewodzie Poznański
umarł temi dniami, który zapisał Testament
ten dla Dzieci Jmci P. Krayczego Kor. Million Tr.
kroć Sto Tysięcy Złł. Polskich, Guwernerowi tych
Dzieci Sześć Tysięcy Czerwonych Złotych z Obowią=
kiem aby do Lat 17. przy każdym z tych Dzieci
Zostawał, Zawdzięczaiąc oraz temuż Guwernero=
wi za pilność y Attencyą w Chorobie Swoiey.
Sześć kroć Sto Tysięcy dla Swoich służących lu=
dzi y na Pogrzeb, Pięć zaś Millionów Złotych
Zostawuie do Działu dla Trzech Braci Swoich.
Woysko Króla Pruskiego w Kutnie Miasteczku y
daléy bywa, wielkie uciemiężenia czyni, y
nierównie bardziey iak Moskiewskie przykrzy=
się Naszemu Krajowi.
Pokoy ieżeli tey Zimy niestanie, zapewne iak mó=
wią w Całey Europie Zapali się Ogień y wielkie
iuż do tego są podobieństwa

Słychać

Słychać tu że wielkie Zarazy adinstar Powietrznych panuią w Krajach Moskiewskich, to Ich przynaymniey cieszy, że się ma ku Zimie, z tym wszytkim bardzo wiele wymarło Im Ludzi.

Jest tu doniesienie że Jmc Pan Pułaski y Zaremba w Znacznych pokazawszy się Dywizyach w Woiewodztwie Łęczyckim, zamyślaią fortec dwie podobne ~~Drugim w tymże zakładać~~ tym, co są w Krakowskim Zakładać

Do Nog upadaiąc

Piszą do mnie ze Lwowa: że Xże Repnin iest tam, lecz invisibilis, iakowąś Sekretną bierze Kuracyą

Z Warszawy de die 31 Obris 1771.

W tych dniach nadeszła tu z miasta Moskwy Sztaffeta donosząca: że tak na wielu Państwa Rossę mieyscach, iako osobliwie w stolicy tey powietrzna wszczowszy się zaraza wiele ludzi umorzyła, tak że na kilka tysięcy umorzonych liczyć można: dlaczego Regencya tameczna umysliła warty rozstawić po ulicach, aby zarażeni nie mogli zarażać zdrowych: Archimandryta także Moskwy serio zalecił pospolstwu, aby w Cerkwiach za naymnieyszą zarazy suspicyą nieznaydowało się, zkąd bunty między pospolstwem wszczęły się, tak dalece że na kilka tysięcy z zarażoney i zdrowey partyi na placu ległych rachowano, dla poskromienia tego buntu JW Orłow Minister Rossę wziowszy z Petersburga Kommendę pomaszerował do Moskwy.

W mieście naszym stołecznym dość cicho i spokoynie Krol J. P. N. M. w dobrym drowiu i wesołym zawsze zostaie humorze: procz dawnego praesidium Polskiego i Rossę pomnożone temi dniami bespieczeństwo z sciągnionych dwoch Regimentow Dragonii także Janczarow i Ułanow z Białegostoku, ktore na Wielopolu i Grzybowie lokowano na Konsystencyi. Tych iednak Juridyka Leszno na kwatery nieprzyięła za staraniem JW Potockiego Wdźca Poznanę tey Juridyki Dziedzica.

JW Jmść Pan Pułaski Marsz: Łomżynę zawsze w ostrożności znayduiący się, maiąc baczność, że woyska Rossę ordynowane są końcem wyciągnienia kordonu swego, by ten Generalności do Częstochowy przebraniu się był przeszkodą, swoy w okolicach Opoczna i Radomia, a Jmść P. Zaręba od Częstochowy podobnyż kordon do dywizyi JW Puławskiego z kommunikacyą uformował. Pomienione Konfederackie Woyska oprocz furażow dawnieyszemi

mi dyspozycyami nakazanych, oraz łoiowi Woskow wszędzie gotowemi pie-
niędzmi zakupionych, i do Częstowy sprowadzonych, ieżdzą ieszcze
po włościach niektorych w bliskości Częstochowy sytuowanych z
ktorych codziennie zganiaią ludzi, tak dla wydoskonalenia Forte-
cy, iako i dla innych w dalszy czas czynienia w teyże Fortecy
porządkow.

Tak prywatne iako i publiczne wiadomosci upewniaią o znaczney wygra-
ney Woysk Tureckich z Moskwy w niedawnym czasie nastą-
pioney, po tey stronie Dunaiu, a to z przyczyny nadciągnie-
nia z dalszych Tureckich Państw Woyska tego, ktorego marsz
rok prawie cały obiecywany był; a teraz w skutku stanęło ony
Dunaiu, i iuż w znaczney dość liczbie na tę stronę Dunaiu
przeprawiło się.

Z Poznania piszą że Woyska Pruskie po wyiściu ztamtąd Rossę Kommend-
nadciągnowszy do tegoż Miasta, nakazały sobie złożyć 2000 ₰
Kontrybucyi, a to iaknayprędzey. Podobneż Kontrybucye też
Kommendy Pruskie w Armii nakazały. w Prusiech zaś Polskich
rozkazali wszytkim Plebanom mianowicie Wdztwa Pomorskie-
go, aby podali na pismie wiele ktory ma w Parafii swoiey
osob, przytym wiele włok w ktorey wsi znayduie się.

Sądy Kurlandzkie po odsądzoney sprawie Xcia Birona, a Jmci P.
Grothusa Kapitana z zupełną dla obydwoch satisfakcyą, zali-
mitowane są do przyszłey kadencyi.

JP. Weymar dnia wczorayszego pożegnawszy N. Pana i przyto-
mnych gosci wyiechał ztąd w przedsięwziętą podroż.

Woyska Rossę nieprzestaią sciągać swoie dywizye, z wielu armata-
mi w okolicę Krakowską, ciekawy zamysłow ich skutek tak
iak niewiadomy.

Drewicz z kommendy złożony w Warszawie przebywa, dnia wczorayszego wyzwany iest na poiedynek od JP. Dębickiego Leyb Gwardyi Kapitana, wszystkich napełnia ciekawość czyli wyidzie.

JP. Miączyński przeszły Marsz: Konf. dotąd bawi w Warszawie

O Xiu Prymasie mamy że do Krolewca od Elbląga udał się.

Feld Marsz. Romansow lubo dla siebie na zimę w Jassach piękną i wygodną Rezydencyą wystawić kazał, w niey iednak dla zachodzących okoliczności zimować ~~się~~ niespodziewa się.

JW Wda Bełzki udał się do Drezna teraz, zkąd do Wiednia maiechać, do Polski przez Węgry przebierać się będzie.

Z Lublina die 3 9bris.

JP. Gnł. Szuwarow ultimis elapsi wyiechał do Warszawy do JP. Generała Bibikowa.

JP. Straszemberg Pułkownik Rossy. z dywizyą swoią wyszedł ztąd nad wisłę dla odebrania, nayprzod zaś ubespieczenia by przeięta niebyła, soli w te Kraie idącey.

Z Gdańska mieliśmy że daleko licznieysze Kompanie z zgromadzonych tam gości, do ktorych ma przybydź Xże Biskup Warmiński na zimową rezydencyą.

Rok 1773, k. 28.

1774, k. 14.

1777, k. 3.

d. 25 Martii 1773 z Warszawy 1

II 1.-45 65

Smierć sławnego Generała Tottleben ktory tu od Dwoch Tygodni z Kommendą swoią stanął, a w nocy z Dnia 19 na 20 Marca umarł, losem godnym Awantur, y przygod swojch, Publicum tu przez kilka dni bawiła ciekawie. We Wtorek 23. Marca exportacya Jego nastąpiła na Lesno do Luterskiego Kirkutu. Generał Bibikow trunnę podnosił do wstawienia Jey na Karawan 6. konny kirem okryty. Grał Tottleben zesłany tu był, od Imperatorowy Rossyi na objęcie Kommendy po Bibikowie, oraz na słuchanie rachunkow poprzednich Kommendantow Woyska Rossyi w Polszcze. Przez cały albowiem czas rewolucyi y zawieruchy Polskiey wybrali obydwa Generałowie Weymar y Bibikow y Ich Subalterni 18 Millionow Rublow, na utrzymanie y Żołd Woyska do swych Kommend należącego, gdy tym czasem też Woysko, z wielką Kraju Polskiego uciążliwością na dyskrecyi własnie naszey zostawało, furażując bez płacy. Otworzyć miał oczy w tym Punkcie Saldern Poseł przeszły Ross. za swoim do Petersburga powrotem, zesłany więc Tottleben do wysłuchania y Inkwizycyi, gdzie się obrociły tak znaczne summy Imperatorskie do Polski wysłane. Twierdzą że Generał Tottleben przed Smiercią miał wysłać listy z doniesieniem Imperatorowy Stanu Woyska w Polszcze będącego, tudzież

Opis

Opis procederow Generała Bibikow, lecz ten miał Listy cofnąć y przeiąć.

Odprawuiący się tu w przeszły Poniedziałek Seymik, sprowadził niemało ciekawych Cudzoziemcow, jakoto JmćXdza Nuncyusza y Audytora Jego, Generała Bibikow, y innych ktorzy się przypatrywali resztom Wolności Polskiey pogrzebioney. Obrani są Posłami JchmćPP. Szamocki, Chorąży y Staniszewski Sędzia Ziemski Warszawscy. Kasztelan Mazowiecki Seymik zagaiał. Ablegat Krolewski dopraszał się, aby pro principali, w Instrukcyą Poselską włożony był Punkt de Complicibus Zaboystwa JKMci. Z Ziemi Sochaczeskiey obrani są JchmćPP. Łuszczewski Sędzia Ziemski, y Lasocki Stolnik Sochaczeski, z Ziemi Zakroczymskiey Sołtyk Kasztelanic Warszawski, Synowiec Xcia Jmci Biskupa Krakowskiego, ktory z tym w klar deklaruie się, iż wszyscy z Jmienia Jego co tylko mieć mogą competentiam Lat, będą niezawodnie obrani Posłami, jakoteż y Przyiaciele Jego mianowicie z Krakowskiego y Sendomirskiego Województw. ×

× z Pawy Gadomski Podkomorzy y Grabowski Sędzia

Xże Jmć Biskup Krakowski w Wielkiey przyiaźni z JmPanem Sztakelbergem zostaie, do tego nawet punktu, iż z nim wraz jeździ w jedneyże karecie

W Lublinie JmPan Kreyczy niezawodnie starać się miał o funkcyą Poselską a to jeszcze jak donoszą pro parte Austriaca. JmPan Starosta Bełzki do Łucka także w pretensyi Poselstwa, tidem pro parte Austriaca miał pojechać.

JmPan Sztakelberg: wyieżdżaiącemu do Wielkiey Polski Jmci Panu JmPanu Gurowskiemu Marszałkowi Nadw. Litt: zalecał aby starał się o obranie takich Posłow, ktorzyby y Cnotliwi byli y stateczni, w swoich przedsięwzięciach y zdaniach.

JmPan Poniński Kuchmistrz Koron: z Petersburga prosto do

Mitawy

na Mittawę Krolewicę do Gdańska udał się, dla widzenia się tam z Xiążęciem Jmcią Prymasem, do ktorego miał mieć jakoweś od Dworu Petersburskiego zlecenia. Z tamtąd prosto co prędzey pospieszył, do Wielko Polski na Seymiki w Nadziey Poselstwa.

Rozeszła się tu była wiadomość o JmPanie Gurowskim, jakoby on wyjeżdżał na Seymiki Wielko Polskie, w Intencyi starania się także o Funkcyą Poselską, in ordine do Osiągnienia Laski Seymowey y jakoby na ten koniec miał zarezygnować sekretnie w Grodzie Poznańskim Laskę Mnieyszą Litt. lecz rzecz zdaie się trudna do wierzenia, aby rzeczy pewne, dla przyszłych y często niepewnych miał tak przemyślny Człowiek opuszczać.

Sprawa Jmci Xiędza Biskupa Wileńskiego z Szwagrem swoim JmPanem Niesiołowskim Kasztelanem Nowogrodzkim o wyposażenie Siostry na kompromis dawniey spadła, y Superarbitrostwo Xcia Jmci Kanclerza, ktory w swoiey Wielomożney Protekcyi miał JmPana Kasztelana, dziwnym y cale niespodziewanym sposobem tu się zakończyła, albo raczey zasuspendowała. JmPan Xiądz Biskup Wileński, spodziewaiąc się podobno mniey przyiaznego Sądu, lubo w sprawie tego gatunku, ile o Posag Siostry nigdy nieginący, mogł się Sprawiedliwego rozsądu spodziewać, udał się do JmPana Rewickiego Posła Cesarskiego, mieniąc iż część znaczna Dobr młodego Podskarbicza, pod Swoią Opieką zostaiącego, znayduie się w Kordonie Austryackim, a zatym do Dworu Wiedeńskiego należy, baczność mieć aby Pupillus niebył pokrzywdzony. Udał się JmPan Poseł, y Superarbitrowi gotuiącemu się już do Finalney decyzyi, zapowiedział, aby tey Sprawy nie kończył, lecz ią do dalszey Dyspozycyi Dworu Wiedeńskiego, albo do zbliżaiącego się Seymu zostawił. Y tak

oswobodzony

oswobodzony z myśli y kłopotow, jak Biskup zyskujący na przewłoce, tak Superarbiter ostrzący Sentencyą.

Słychać tu y to że JmPan Sztakelberg zlecił Xiu JmciBiskupowi Krakowskiemu, y Biskupowi Wileńskiemu, aby Ci Formę rządu przyszłego dla Polski in Ordine do aprobowania oneyże na Seymie przyszłym ułożyli.

Głoszą tu znowu że po rozerwanym Traktacie, y Armistitium między Moskwą y Turkami, a z za Dunaju mieli się przeprawić, Moskwy coś ubić, Ibraiłow, y Dziurdziewą Fortecę odebrać; Listy od Dniestru wiadomość tę przyniosły do Warszawy.

Też same Listy poświadczają o znaczney liczbie Prusakow, na Podolu y Wołyniu ukazujących się, pod pozorem skupowania Koni, y że ku Kamieńcowi Podolskiemu mają się zgromadzać.

Znowu tu gruchnęła wiadomość iż Cesarz Jmć miał nagle odmienić wyiazd swoy do Polski, y że do Transylwaniy miał wyiechać.

JmPan Grał de Rieul ktory z JmćPm Branickim do Pa[illegible] jeździł 23 Marca powrocił, o JmćPa Łowczym nie wiedzieć [illegible] zatrzymał lub dokąd drogę swoją z Paryża obrocił.

O sądach Lwowskich Gubernatorskich twierdzą iż niezfatygowanie sądzą Sprawa Sty Stockiego Cetnera, iuż się miała odprawić, za deklaracyą potioritatis. JmPan Ronikier Cześnik Litt. ma także już bydź przypozwany od JmćPani Stolnikowy Kor. Moszyńskiey, o Starostwo Sniatynskie y Załozce Imieniem Starosty Sniatynskiego. Niewątpią tu bynaymniey o Sprawiedliwości Lwowskiey. Podobnąż Sprawę tenże JmPan Ronikier przegrał tu niedawnemi Czasy z JmćPanem Kasztelanem Elblądzkim Przebendoskim Sukcessorem Oborskich, o Gorę Dobra pod Warszawą, ktore on także bardzo tanim nabył Prawem, a y żadnym podobno. Ziemstwo Warszawskie Sprawę sądziło y Sentencyą Sprawiedliwą ferowało.

Jaśnie Wielmożny Mości Nayłaskawszy Dobrodzieiu,

Woyska Cesarskie odebrały na Cesarza Jmści Wieluńską Będzyńską, Siewierską, Koziogłowską, i Starey Częstochowy, przykazuiąc Officialistom, ażeby tylko do Kommissarzow Cesarskich referowali się. Też Woyska powróciły do Krakowa miasta, lubo nieco przedtym wyszły. Bierzyński przeszły Marsz. Sieradz gdy z Zarendowanych dawniey u Moskwy dwoch kluczy Biskupstwa Krakow. teraz J.O. X. Biskupowi niechciał z tych ustąpić i dać Kalkulacyi wzięty iest do Krakowa od Woyska Austryackiego, gdzie mu nakazano nie tylko Dobra oddać, lecz i wartę przydano, pokiby z siebie nieuczynił Kalkulacyi.

Excerpt z Gazet Cudzoziemskich pod tytułem z Sztokolmu die 11. Febr. 1773.

Krol. Jmć Szwedzki temi dniami nadzwyczay zatrudniał się Gabinetem, wraz z Hrabią Scheffer Prezydentem Kancellaryi, y z dwoma innemi Senatorami szczegulniey wybranemi do interessow Zagranicznych, z ktorey to tylko wiemy, iż ta Krola Jmci Naszego Zchinistrami rada, ma za cel wielkiey importancyi interessa. Kuryerowie do Peterzburga, Kopenhagi y Wersalu często wysyłani bywaią. Rzecz pewna że się znayduie woienny ogień w popiele ukryty.

Z Kliwii rozgłoszone wieści o woynie całą Europę ogarnąć maiącey coraz bardziey dla marszu woysk z rożnych

stron wzmagaią. Listy Włoskie niczego się bardziey nieobawiaią, iako dosięgnienia woyny tamtych Kraiow południowych. Listy z Ukrainy y Wołoszczyzny donoszą, że w tamtych stronach iuż na 6000 liczy się Pruskiego Woyska, ktore lubo się składa kupowaniem koni, liczba iednak iego nieiest bez wielkiey taiemnicy.

JW. JP. Kluszewski Kasztelan Bielski doniosł do Warszawy, iakoby Cesarz Jmć na końcu miesiąca teraznieyszego miał był ziechać do Zatorza, lecz listy partykularne z Widnia upewniaią, że się z podrożą swoią do Polski zatrzymał, y że contraordynanse wyszły Regimentom iemu maiącym assystować, a to dla tego, że tenże Cesarz Jmć dowiedziawszy się że Woyska Tureckie uderzywszy Swiżo na Kordon Cesarski przy granicy rozciągniony w kilku Regimentach Jego znaczną uczyniły klęskę, podroż do Transylwanii obraca.

Woyska Tureckiego pod Oczakowem na 100,000 stanąć miało, ktore uderzywszy na Oboz Moskiewski na 6000 ludzi w nim szkody uczyniło, lubo, iako słychać, szkody pomienioney miała powetować Moskwa.

Grat Rossyiski Totleben sławny w Swiecie Awanturnik przybywszy tu do Warszawy na zluzowanie Grła Bibikowa po krotkiey chorobie swoiey umarł w Pałacu JW. Potockiego Podczaszego Litt. Ciało iego na dniu wczorayszym między godziną 5. y 6. po południu publicznie przy liczney Assystencyi zgromadzonego ludu exportowane było, y na Leszne w Karecie sześcią konmi kirem okrytemi zaprowadzone, gdzie w przytomności Woyska Rossyiskiego pogrzebione, między Dyssydentami. Tego gdy Doktor upewnił

upewnił, że bliskim iest śmierci, odpowiedział że pospolitą śmiercią umie-
rać niechce, ale raczey ma wolą zbronią wyiść na ulicę, y dać komu oka-
zyą, aby po Kawalersku zginął, y to wymowiwszy zaczął się ubierać, y but
ieden wdział na nogę, a drugi biorąc z sił spadł, y umarł. Xięża Kapu-
cyni mieli chęć przysłużenia się iemu żeby po Katolicku umie-
rał, ale nic wskorać u niego niemogli.

Z Lublina spodziewany Posłem JP. Potocki Krayczy Koronny, z
Łucka Potocki Starosta Bełzki, od ktorego przybył tu JP. Ignac
y Zapolski dla naięcia Pałacu na Seym, y będzie tu go oczek-
kiwał
W Czersku Posłami obrani JP. Prażmowski Sędzia Czerski
y JP. Rychłowski Chorąży Piotrkowski
Mamy tu wiadomość że w Wyszogrodzie, Zakroczymiu,
Liwie Ciechanowie Seymiki niedoszły, Zgromadzona Szlachta
przytym obstawała, że nam Seymu dopuszczać się nie
należy, ponieważ trzy Potencye gwałtownie o niego na-
legaią. Noskwa kilku Szlachty Pryncypałow zerwania Seymikow do Warszawy w dysach przystawiła.
Jest tu wieść po Warszawie się rozchodząca, iż gdy Officy-
er Pruski przybył do Xcia Woiewody Gnieźnieńskiego Prezesa Rady
Wielkopolskiey względem Prowiantow dla Woyska Pruskie-
go mniey proporcionalney, a w terminach ostrych był
przyięty, passyą się uwiodłszy dał policzek JOXciu Woiewo-
dzie, ktory windykuiąc obelgę sobie uczynioną Strzelcowi swe-
mu do rzeczonego Officyera dać ognia kazał, y natychmiast
tenże Officyer Pruski zabity; wreszcie relacyi niezgadzaią się, iedni
mowią że od Prusakow Xże Woiewoda zabrany, y do Głogowa zaprowa-
dzony, inni mowią że znalazłszy sposob wysliznienia się sekretnie się
ku Warszawie przebiera, lecz rzecz ta zupełnieyszego uwiadomienia potrze-
buie.
Zapozwany iest także o Kolobóystwo i w areszt recenter wzięty JP.
Zembrzuski Regmtrz Konfederacyi Ziemi Zakroczymskiey.

Sejmiki w Warszawie dopiły Ktoryel z Chorą spektatorami byli JX Kamieniec Podolskie i Generalstwie przed Potencyi. Podolanie z Ziemi Warszawskiey JJ.PP. Szamocki Chorąży, i Ostaniszewski Podsędek Ziemy Warszawsky. z Ziemi Sochaczewskiey Lasocki Stolnik Łukowski Sędzia Zbaraz w Ziemi Czerskiey Krasinowski Podsędek Kyckowski Chorąży Piotrkowski.

Z Małopolszy piszą że dostrzegli Rzędow które z tey strony Wisły rozbierali byli, zaniechali. i Komorę Krakowską zburzyli Karboni Polskiemu.

Stanął Komando Imperii zgromadzaią się do Bawarii na wielką Radę w okolicznościach różnych teraźniejszych w Europie.

O Traktacie Rossyi z Porty niezawodnie słuchać że niedostrzedł do którego zawarcia Porta lubo nakłoniona była perswazyami Anglii, ale od wielkiego mogoły odwiedziona, którey danego Porcia swiego Woyska niebiegać chciał, i w niezomylnym pokoiu Porty oglądać do Woyny zachęcał: mydaią i to że Turcy z iednej strony Cesarskiego Państwa do Belgradu i Dalmatyi wkroczyli w 6000 Woyska z drugiey strony Francuz w Hiszpanyą takie w 6000.

Z Lublina die 20. Martii 1773 to.

Sejmiki w Poniedziałek przeszły po zgłaszaniu się w małey liczbie Obywatelow zagaiane były przez JP Radzimińskiego Podczaszego Lubelskiego w assystencyi JW Krayczego Koronny. czytane były zwyczaynie listy po których przeczytaniu JP Radziminiski Łobrazie na Marszałkowstwo kogo z Obywatelow zamyślał, wpryszy się od wszystkich tego wymaniali nawet mianowania JW Krayczy który podał JP Radziminskiego Podstolego z zamyślow robienia złota, z umieiętności maiuney, Poselstwa na Rym ec: Sławnego, który sam na tablę w Kościele JJ. X.X. Dominikanow gdzie Sejmikowano miejsce, uznidzipy się, czyli zgoda Woli Panowie na mnie, domagał się przy uciszeniu swoim zgromadzeni Obywatele, nie sprzeciniali, za odebrany JW Krayczego Gospodarstwo swoie rozpoczynać zaczął. z assessorami dwoma JP Strińskim Sędzicem Lubelskim i JP Miodoszewskim ze szkół Studentami Sejmikowy dziękczynienie zadawanie swoie na Marszałkowstwo sessyą na dzień następny na godzinę ósmą odwoływał. JW Krayczy zaprosił do siebie Obywatelow na obiad, i tych Koronie traktował w Stancyi swoiey na Kor[illegible]. Nazaiutrz około godziny gdy ieszcze w pomiesznej liczbie zeszli się Obywatele Sejmikuiący, tak że ledwo Marszałka Krayczego JP Ostyka mieli [illegible] andem JP Stuskiego Ce-

5

d. 15 Aprilis 1773 R.

69

Seym się zbliza między Ministrami Postronnych Potencyi względem Marszałka Seymowego zaczyna być lukta. Jmci Pan Sztachelberg Poseł Moskiewski JPana Ponińskiego Kuchmistrza Koronnego promowuie do Laski JPP. Rewicki Poseł y Reszkurt Generał Austryacki wspolnie z Jmci Panem Lentulusem Generałem Pruskim promowuią do Laski JP. Raczyńskiego Pisarza Wielkiego Koronnego, Dwor zaś Nasz z przyczyny że Turnus na Prowincyą Litewską Życzy Sobie Marszałkiem Seymowym JPana Tyzenhauza Podskarbiego Nadwornego Litewskiego ktory za powtornemi Uniwersałami ma stanąć Posłem lidzba wszystkich Posłow do siedymdziesięciu dwoch wynosi.

Z Senatorow ktorzy powrocili z Aresztu Moskiewskiego żaden na teraznieyszym Seymie znaydować się niechce Nadzieia była że Jmci Pan Hetman Polny Koronny przybędzie lecz y ten iadąc iuż do Warszawy o Mil cztery ztąd z Okoniowa wziął rezolucyą wrocić się do Podorzec.

Moskwa

JW JPan Chorąży Nad Kor

Moskwa po tych wszystkich Powiatach y Ziemiach Oso
bliwie tu w Mazurach gdzie kolwiek pierwsze niestanęły
Seymiki w Generalnosci u każdego Obywatela wielkie
czyni Uciemiężenia, bez względu czy winny kto
albo nie.

Seym ten iak się spodziewaią po obraniu Marszałka
na Materyi podziału Kraiu Naszego ma być Zer-
wany, lecz iuż iest Planta ażeby pod tymże Marszał-
kiem zrobić Konfederacyą y dopełnić nieszczęście
Polski.

Czynią tu nadzieię ciż Sami Zagranicznych Potencyi
Ministrowie że w reście pozostać maiącey Kraiu
Naszego pozwolą Monarchie dzielące się nami Woy
ska regularnego do trzydziestu Tysięcy byle tylko
nietrudnić doyscia Seymu teraznieyszego.

Sekretarzem Seymowym ma być Jmci Pan Komarzew
ski który iest przy Jmci Panu Ogrodzkim Sekreta-
rzem Gabinetowym.

Xże Biskup krakowski intencyowany z Krakowa iechać do Wiednia a ztamtąd do Rzymu z pretensyą Kapelusza kardynalskiego, Krol zas Prusky po wszystkich mieyscach gdzie Woyska Jego zasięgaią w Polszcze extra kordonu kazał z ambon ogłaszać, że tenże Biskup powaryował na rozumie w Sieradzu zas na Srod miasta per sonum Tubae woźny uzwoływał że zupełnie rozum stracił.

Ja tu więcey od trzech niedziel iak przie chałem lecz tak chory, że ~~ledwie~~ prawie z tamtąd uroiłem się Kiata, dla czego tak pozno zacznaiąc moią z JWWPanem Dobrodzieiem korrespondencyą Sejm następuiący poda mi okazyą częstszego pisywania

Do nay upadaiąc JWWPana z dobrey zawsze przywiązany y nayniższy sługa. JW.

w 15 kwietnia w Warszawy 1773

Nota od Delegacyi przy oddaniu Rapportow de 20. et 21. Martii nadestanych podana.

Gdy JW JPP. Baron Rewitzki Poseł extraordynaryiny y pełnomocny Dworu Wiedeńskiego y okazał w Swoiey nocie z 20 Martii Roku teraźnieyszego że niebył przeświadczony u siebie o rzeczywistości Skargi zaniesionych w nocie de z 16 tegoż Miesiąca, y przez deputowanych z Delegacyi przeciwko nadwerzeniom wyraźnym Traktatu przez Krola JmśPruskiego, Ktoby rozszerza granice nowo zabranych Krajow aż do Rzeki Warty; Niżey podpisani mieli honor Kommunikować mu Raporty świeżo odebrane od tego, Kto umyślnie po to był wysłany, aby na mieyscu rzeczywistości doyrzał; oraz upraszać tegoż pełnomocnego Ministra, ażeby uwiadomił Dwor swoy, o sprawie zaświadczoney przez oczywistego świadka; aby tenże Dwor raczył nakłonić Krola JmśPruskiego do odstąpienia swego przedsięwzięcia na fundamencie gwarancyi ugruntowaney Traktatem przeciwko naymnieyszemu uszczerbieniu Krajow R.P.tey; y żeby Jey poddani otrzymali nadgrodę szkod poniesionych przez te nowe zabrania, Ktorych niemożna odkładać do czasu rozgraniczenia przez Komissyą

za to

na to wyznaczoną, bez powiększenia uciążli-
wości Krzywd poddanych RPltey; przy takiey
zwłaszcza opieszałości Krola Jmści Pruskie-
go, względem zakończenia tegoż dzieła roz-
graniczenia, po mimo uczynione ministery-
alne w tey mierze rekwizycye RPltey. Dan
w Warszawie d. 7. Apr. 1771.

A. Ostrowski Biskup Kujawski Praeses Delegacy
Ad. Łodzia Poninski Marszałek Konff. Korz.
Mich. Xiąże Radziwiłł Marszałek Konff. Litt.

Oswiadczenie Krola Pruskiego

Gdy JKmć Pruski etc za dobre poczytał naylaskawiey przy
kazać, że gdyby iedne Miasta y Wsie z Kujawskiego Wwdztwa
należące, ktore do tych czas ieszcze przez niedozor zagrani=
czone niebyły, każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć należy
tak Duchownemu iako y Swieckiemu Stanowi; naybar
dziey zas JchMć XX. Opatom Rządzom Klasztornym, Dzie
kanom, Possessorom Kollegiackim, urzędnikom, Wikary
uszom etc niemniey też tak osobliwszey, iako mniey=
szey Szlachcie, bądz iakiegozkolwiek urzędu Dzier
zawcom, Radnym Panom y mieszkancom w Mia
stach, Sołtysom y Jnnym Pomieszkancom we Wsiach
będącym, że do Jnowrocławskiego y Kujawskiego Po=
wiatu należą do wiadomosci podaie się tym przy=
kazaniem, azeby na Czas przyszły od Krola Jmci Pol=
skiego y Rzpltey, iako też od Delegacyi żadnych nie
przyimowali rozkazow wraz się teraz nayuroczy=
sciey zakazuie, aby do tych Czas dawaiących Podat
kow, to iest: Pogłownego, Łanowego, Czopowego, Kwar
towego, albo innych od Rzpltey przypadaiących
Prowentow tak na Krola Jmci, iako też na Rzecz=
Pospolitą Polską na Czas przyszły C: z tym ukara

niem

niem przy dwoiakim złożeniu płacących się po
datkow nieplacili, ale naybardziey przykazuie się
tych Podatkow u Siebie zatrzymanie, aż do przy
kazu onych oddania, przytym każdy Mieszkaniec
tego Powiatu od Krola Jmci Pruskiego mego nay
łaskawszego Pana Protekcyi, y że od nikogo uu
mięzonym niebędzie, spodziewać się może, iako:
też się przykazuie, aby w przypadaiących Spra:
wach, okolicznosciach do mnie się udawali,
tak iako się Pruskim Wasallom Sprawować
należy Sprawowali. Dan w Szlęszynie d. 3.
Kwietnia 1774. JKmu Pruskiego Landorf Po:
wiatu Inowrocławskiego y Kujawskiego
Hrabia Rochwedeba

L S

Z Warszawy 15 Kwietnia 1773.

Nadchodzący termin zaczęcia Seymu ciekawość niemniey oraz pomnaża. Woysko Krola JMci Pruskiego pod nazwą Warszawie pidruneth się. Linia w Woli zaczyna się tychże Woysk. Kontrybucye y furaże niezmierzona Starostwo Warszawskie y obwiezione Wioski około Błonia y Warszawy nałożone. Jenerał Lentulus Pruski 15 wołow na miesiąc na swoię kuchnię wymagał, lecz teraz znowu oświadcza się iż także JE. Cesarskie Austryackie Woysko ku Warszawie pidwoźcz zbliża się y już w Jozefie pierwsze Jego linie pokazuią się.

Wyszłych Seymikow przybyło nieco. Dostał mianowicie z Łęczyckiego y z Mazowieckich Ziem, iako to z Ziemi Rzeczney Antoni Sułkowski, który dla przewleczenia powozu y procesu o 20000 które winien iednemu Niemieckiemu Panu, umyślnie postarał się o Starostwo. Z Lisow JMci Pan Koniński Kuchmistrz Kor. z Mura JMci Jezierski Stanisłak Łukowski. Wdztwo Płockie y za punktowym Uniwersałem do Płockiey Ziemi przystąpić niechciało.

Z Sieradzkiego Jenerał Zaremba umyślnie także postarał się o funkcyą Posełską, ażeby uniknął wieży na którą go Edykt Officium więzienskie za wygnanie Sztachecica pewnego z Wioski podczas Konfederacyi.

Walka nieiaka teraz zachodzi o Laskę Seymową. Moskwa na JMci Pana Konińskiego obrocita łaskawe względy. Prusacy na JMci Pana Raczyńskiego Pisarza W. Kor. y Lentulus Jenerał mocno go popieraią. Austryacy maią także swoię w rezerwie swego, lecz dziś znowu słychać że się z Prusakami zgodzić myślą na Raczyńskiego. Interes Koniński mocno nadskakuie Moskwie, a że Seym dla uskutkowania prędszego y pomyślnieyszego pod Konfederacyą myślą Koniarzyć, żeby snać przez Liberum veto nie zepsuł, obiecuią Lentulus namawia, perswaduie, zdiera Pruski na Konfederacyą. Dwor szczerze go sobie nie życzy, y prędzey rad widział na tey funkcyi Pisarza JW. Lubo szczerzey mowiąc, explikuie się Dwor iż na Litewską Pieczętną Tarnow przypada, y życzyłby Podskarbiego Tyzenhauza, który tak z pierwszego vpływu

satu nie iest obrany nigdzie Posłem, a z drugiego ieszcze
niewiadomo, czy się gdzie pomieścił, przecież rozumieią,
że w Inflantskich Posłach, których Krol według dawnego
zwyczaiu dwoch z Korony y dwoch z Litwy nominuie
będzie umieszczony. A tubo Seymikow w Dyneburgu, iako
w zakordonowanym nie było, przecież mniemaią, że
Moskwa przeczyć niebędzie, nominowania czterech Posłow
o de Dworu podług dawnych zwyczaiow, y praw.
JMć P. Baron Lentulus obiecuie na Seym niezawodnie
Xięcia JMci Prymasa; y że mu iuż od Krola JMci
Pruskiego rzecz zapowiedziana. A quo casu by opierał
się woli Monarchy Pruskiego, tedy dobra Jego sekwestro-
wane zupełnie będą. Obiecuią więc iż perswazya
takowa skutek pożądany weźmie.
We Czwartek to iest 15. JMć X. Nuncyusz będzie
miał wiazd solenny y audyencyą u Krola JMci Na-
szego. Xiąże JMć Marszałek W. K. nic nie opuszcza
do uczynienia iak nayokazalszego wiazdu tego. Dwadzie-
ścia karet poszostnych ma się na nim znaydować.
Tenże JMć X. Nuncyusz, gdy przed JMć Panią Kaszte-
lanową Kamińską utyskiwał na Xięcia JMci Bisku-
pa Krakowskiego, że w tak potrzebnym czasie wy-
iechał z Warszawy, gdy idzie o bronienie Religii.
Odpowiedziała mu JMć P. Kasztelanowa. Że do WćPana
pryncypalnie interes obrony wiary należy, iako Posła
Głowy Kościoła y wiary. powtore że Xiąże iuż dał do-
syć dowodow obrony wiary przez pięcioletnie więzienie.
a zatym szukay WćPan innych Biskupow, ktorzyby
też coś dla wiary chcieli uczynić. masz WćPan
Wice Prymasa JMci X. Biskupa Kujawskiego, masz
pierwszego w swey Prowincyi Biskupa Wileńskiego;
tych więc zagrzeway y z niemi wraz kooperuy. a
nareście gdyby y ci słabsi byli, masz WćPan Pa-
sterza tuteyszego; do tego Pieczętarza, ktory, choćby

nareście wszyscy podpisali, może wzbronić się od Za-
pieczętowania; Z nim więc WgPan konferuy, umow się
perswaduy etc. Z takowey explikacyi JmgX. Nuncyusz
nie bardzo był ukontentowany, myśliti albowiem wszy-
scy zasłonić się Xięciem Biskupem, żeby inwidyą całą
na siebie przyiął.
JmgX. Biskup Kijowski do audyencyi JmgiXdza Nun-
cyusza zatrzymuie się. Nazaiutrz zaraz po niey wyie-
żdża na wieś do siebie dla poratowania tam słabego
zdrowia, a oraz dla uchylenia się od czynności Seymo-
wych; y iuż ma na to mieć pozwolenie.
JmgP. Hetman iuż tu prawie niespodziewany. We Wto-
rek wielkonocny powrocił od niego z Węgrowa
JmgP. Golejowski, który twierdzi, iż JmgP. Hetman
iuż w Stanisławowie o 8 mil od Warszawy znaydo-
wał, lecz znowu się do Węgrowa zawrocił pod pre-
textem że tam Syn Jego Starosta Drohobycki zacho-
rował, ztamtąd zaś podobno na Ruś prosto uda się.
Między śmieśnieyszemi instrukcyami, y podłość Naro-
dową nieźmiernie oznaczaiącemi iest Instrukcya Krako-
wskiego Wdztwa. W którey Posłowie Krakowscy trzy
maią osobliwe Punkta: Naprzód dziękczynienie Mi-
nistrom naszym, że resztę aby Polski ocaleli przez
swoie zabiegi y starania. Powtore Rekommenduią
do Kasztelanii lub do Wdztwa Krakowskiego
JmgiPana Dębińskiego Kasztelana Woynickiego.
Po trzecie. A gdy wiedziemy że podział kraiu
iest nieodmienny, więc urodzonym Posłom naszym
zalecamy aby się w niczym Sąsiedzkim Dworom
nie opierali, y szczęśliwie podpisali zgubę kraiu.
Ministrowie Cudzoziemscy dziwnie tu applauduią ta-
kowym sentymentom. Baron Lentulus ma kufer
pełny rożnych Galanteryi, Tabakierek, szpad, Zegarkow
etc. będzie ich umiał a propos zażyć, a rozumiem że

naypierwey z grota od Kraskowskiego Woźnia zacznie
expedycyi te rozdawać. Mowią y o innych ministrach
że także maią nie co rumeku do rozdawania. Sejm
ma być intratny taką rzeczą.
Jest tu pogłoska iż Dwor Wiedeński ma cedować Woiwo
Bełzkie za Kamieniec y Krakow Polskie.
Do Laski Konfederackiej na Prowincyą Litt. Mostwa
pomowienie Xięcia JMci Radziwiła Mieznika Litt
ktory w dobrey Zdrowie szczęśliwie zostaie z JMcią
Panem Jenerałem Pobikowel.
Powiadaią także iż Dwor Petersburgski ma wysłać
Posła do Dworu Wersalskiego, y że tym charakte
rem będzie przeznaczony JMP. Kasymowski Podst
stawnego Jm pana woiewodzica Elżbiety Imperatorowey
Hetmana Koronnego.
Odkazuie się tu bywać JMci P. Putaskiego albo ma
czey odezwa do Kplitey zgromadzonej na Sejm w spra
wie Jego, w ktorey domaga się sprawiedliwego rozsądku
Przedaią tu wszyscy temu pismu, że Sejm gwałtem
wyśnionym tym ważnym za Legatny powszechnie gdzie się
sprawiedliwości u niego domaga. Instygacyi w sprawie
rozboystwa Kiowskiego iuż na 80 kokusy iest
wydany. O Zembrzuskim twierdzą iż będzie uwolniony
przydany mu iest do obrony JMP. Węgrzecki stanu
mieszczan tuteyszy. Innych inni Obrońcy przydani. Putawski
pewnie in contumaciam sądzony będzie.
Dla Posła Mattanskiego, ktory do Ordynacyi Ostrogskiey
mieniem Zakonu swego Oyca pretendyie, y w
niey vestituowany ma być od Dworu Wiedeńskiego,
nagłe iest przemieszkanie u JMXX Jezuitow
Słychać także iż sprawa Xięcia Karola
Xięcia Kurlandzkiego o Kurlandyą ma być na Sejmie
traktowana, y że od Potencyi Pruskiey y Austryackiey
interessowanie za sobą ma mieć uprzemione.
JMP. Wessel Podskarbi W. Kor. mocno pracuie nad mo
wami na Sejm przyszły. Że JMP. Jenerał Podolski
wyiechał z tąd w wielki Piątek do Petersburga na wyiednanie
się przysięgi przed Imperatorową zaległey nayliczey
JMci P. Wojewodzinie Kijowskiey, ktory zaraz

Ex 20 Apr. 1773 R.

Ex 22 Apr. Ponieważ akt Konfederacyi podany do Grodu wileń. admissus Postaw gotowych do recepsu nie zostało więc tylko ze 30. Też potym do wieczora tylko 16. którzy nie widzieli Imana Rytana, y uskarzaiąc prawie kontradykowali związkowi konfederackiemu. Tegoż Dnia była Delegacyia do Kommissyi Skarbowey y woyskowey, aby te Jurysdykcye poprzysięgły Marszałkowi Konfederacyi, też odwołały się, aż Król Jmć y Senat przystąpi. Xiąże Marcin Lubomirski Posel Sandomirski z kollegami swemi był delegowany do Xcia Jmci Marszałka W. Kor. aby Jey Xcięcym przysięgali Konfederacyi, też odebrali odpowiedź: że Jurysdykcya Marszałkowska, tym stanom poprzysięgła, a Pan Marszałek Konfederacyi ieszcze Expressie Jnemi nie był uczony. Potym JJ.P. Ministrowie Cudzoziemscy przybywszy do Króla Jmci, uczynili Oświadczenie, iż ieżeli z resztą Senatu niebędzie determinował pisać się na Konfederacyą, tedy może być pewnym z pięćdziesiąt tysięcy woyska od JJ. Monarchów będą wprowadzone do Warszawy, które ich nady Jurowicy, ze wszystkimi Obywatelami postąpią sobie, więc Pana rezolucya od Króla, że nie przystąpuie do Konfederacyi, która czyniąc, w Wielu bardzo Punktach ostabiła rezolucyą y Zaraz Osobliwie z Kerom, wyiąwszy Brzezińskiego Kalinowskiego, y Pieszkowskiego Ciechanowskiego Posłowie jmci uczynili akcessa, z Litwy y Xięstwa przy Rytanie y Konwalu zostali się Wołłłowicz Rogusiewicz Minicki Sinay y Grodzieńscy Posłowie, y Zaymą miarą z Xięstwa Poselstwo nie chcieli wyiść, do których od Ministrów Cudzoziemskich y Marszałkow Konfederacyi postano z Korswazya Jurowali Marszałek Nadworski Litt y Starościc Posel Warszawski, że za przybyciem swoim przełożą nieobitą potrzebę przystąpienia do Konfederacyi, Oświadczaiąc iż kiedy nie Senat Ministeryum y Król podpisał się, Wm Panowie Upor będzie tylko reputowany za Rebellią a potym za Konfederacyą, która przed przyięciem iszcze Wszystkich Starostw, Xięstwa Jmci Pana Rytana Posła Nowogrodzkiego rozerwą potrafi, y Wpanow Sądzić a do Satisfakcyi Delinquentów Generalnie Bibikow y Lentulus, temi y podobnemi reflexyami, Obiecali Wszystkim Posłom przystąpić do Konfederacyi, wyiąwszy Korsaka Rytana y. Boguszewicza, pod Umową w ten sposob, że JJ.P. Rytanowie y Kor

Gw. P. Chorąż Wład. Kor.

saliz

sakowi żadna Krzywda nieżłanie się, że Jm Wolno będzie do Domow odiechać że
JP. Reytana JP. Poniński z procederu kwitować będzie, dopełnili to przyrzeczenie
JPP. Gurowski y Szamocki, lecz Wolność Wyiechania y niepisania się na konfe-
deracyą, tylko Samemu Reytanowi pozwolona, a Korsak y insi aby się pisali
iakoż Zaraz Zaczeli insi Posłowie czynić Akcessa Korsak Zaś niechcąc podpi-
sać wymknął się z Warszawy, ale od Strony Woyska Rossyiskiego przięty nazad po-
wrocony. 23. iako tego dnia Swięto S.go Woyciecha Sessyi niebyło, 24. prę zrana
o godzinie 11tey Senat y Posłowie Zebrali się do Izby Senatorskiey, gdzie z Arbitrow
Żadnego niepuszczono, a do Zebranych Stanow wszedł Krol Jmć, za przybyciem
ktorego JP. Poniński Marszałek zagaił Sessyą, po Zagaieniu Jmć Xięża Lucki y
Smoleński Biskupi, zabrali głosy nayprzod, naganiali Konfederacyą, ktoraby
iaki Cel miała z Aktu Jey wyrozumieć niemożna, na koniec dopraszali się
aby taż Konfederacya przez Deklaracyą Swoią Osobną, iak naysolenniey przy-
rzekła, iż starać się będzie, aby Wiara katolicka, Żadnego nieponiosła uszcze-
bku, aby y PP. Dyssydenci inszego niezyskali prawa dla siebie nad tę
iakie mieli do Seymu w Roku 1766. agituiącego się, oraz aby ten Seym, ani
traktował z Ministrami Cudzoziemskich Potencyi o Zabrane Kraie, ale tylko
Wyznaczył iak nay godnieyszych Posłow do Dworow Somsiedzkich Potencyi, y do
Dworow gwarantuiących całość granic Polskich, na co JP. Marszałek Konfede-
racki odpowiedział Biskupom, Wyznaię winę moią przed Wszystkiemi sta-
nami, iż Maiąc w Zleceniu od Stanu Rycerskiego dopomnienie się podpisow
od JPP. Senatorow do Konfederacyi, dotąd Wszystkich przez powolność Moiać
niezzyskałem, z ktorych Liczby są Jmć Xięża Lucki y Smoleński Biskupi
ktorzy nietylko ważą się Konfederacyą naganiać, ale ieszcze mimo usta-
wę teyże Konfederacyi, niechcą się w Izbie Zachować passiwe, przezco po-
budzaią mnie do przypomnienia Wyrazu w Akcie Konfederacyi będącego
iż tito nieiest Znami iest przeciwko nam, po ktorym głosie Jmć Xięża
Wyżey Wyrażeni Biskupi, głosu wolnego dopraszać się poczeli, ale
był Jm Zabroniony, poniewaz JPan Marszałek Konfederacki ustawi-
cznie Jm Zadawał passivitatem, w tymże czasie prosił o głos JPan

Boguszewicz

Rogusznica Pocz Minski, ale Xiąże Radziwił Marszałek Konf. Lit. Jabroniá
głosu z przyczyny że iuż czas aliusu nie uczynił, za wzniecaiącemi się potym
w Izbie Senatorskiey oraz większemi sprzeczkami Jam Król Jmć kazał odwo
łać na dzień poniedziałkowy Sessyą. 25. w nocy dosztá wiadomość na
Pokojach Jmciá Panow, o konferowanych Urzędach - iako to Bukowa Wtr Kor
oddana Rzewuskiemu Hetmanowi Pol. Bukowa Polna Branickiemu
Generałowi Artyllerii Lit. Generalstwo Artyllerii Lit. Xcia Sapiezie Synowi
Wojewodziczowy Mścisł. Łowczestwo Koronne Czapliczowi Podkomorze Lucken
tegoż Samego Dnia Posłuie z Marszałkami Konf. obojga Narodow
micli u Bernardynow, sessyą gdzie Posłuie wyrazili swoie nieukontentowanie
Jp Jkmć, bez rekommendacyi Stanow rozdał Urzędy, wtorzyli obie
gaczą na Marszałka Konf. Koronne, aby to doniosł Królowi Jmci
2mo d 26. prosząc za zichaniem się do Izby na prozbę Jmciá
Bpstwa Wileń. wiele Posłow z Izby Lit. po zagaieniu przez
Marszałka według wczorayszego zadania chcieli zabierać
głosy rekommendując do Podkanclerstwa tegoż Bpstwa, lecz zaraz
po zagaieniu Król. Jmć rozkazał do Scisłe Ministerium, y przez
Xcia Marszałka wolno spiadczyć iż mowić będzie, iakoż
to uczynił te słowa: Znaiąc dobrze wyrok Prawa, nieuprzed
do oddania Walniącego Podkanclerstwa przystąpiłem, aż w czasie
prawem przepisanym, a wiedząc o rekommendacyi Posłow
do tegoż Ministerium zdolnego męża Urodzonego Chrzptowicza
Sekretarza Lit. temuż Podkanclerstwo konferuię, Sekretarzyą
ponim Ogińskiemu Referendaryą Lit. Referendarya Wo Kyn.
Scisłemu Obozn. Obozienstwo Tykocińskie Ciwunowi
Wileń. który aby przystąpił do przysięgi zalecił. To czyniąc
pisia, że mniey spodziewaną Bpstwu Wileńskiemu, y Jego adhe
renci z zadrzenia w gtę holin zostali milczeniu. Czytano
potym Pacta accessionis do konfederacyi Króla Jmci, y Senatorow

między ktoremi Biskupa Wileń. niebyło, zaraz zaczęli domawiać się
Posłowie ażeby podpisał, lecz ten nic nie mowiąc w tym tłumie
wyszedł z Senatu, zaczym do jutra podpis jego odłożono, y Sessya
Solwowana. d. 27 praesen. doniesli Marszałkowie Konfederacyi
y Xiądz Kanclerz Koronny, iż iest żądanie wszystkich
Ministrow trzech Potencyi, ażeby Projekt accessionis do Konfederacyi
nie przydaiąc, ani przepisuiąc czasu kończenia się teyże Konfe-
deracyi był od wszystkich Senatorow podpisanych y wszedł
w konstytucyą potym ta cała Sessya na ustawicznych
pro et contra zeszła z przeczkach, osobliwie na utyskiwaniu
względem tego Projektu od Ministrow Cudzoziemskich. d. 28.
praesen. rano przed zaczęciem Sessyi JP. Sztakelberg swym
y drugich Ministrow Cudzoziemskich imieniem Bilety do Posłow
ktorzy się z przeciwiali Projektowi wczorayszemu accessionis
w przykrych terminach porozsyłał, zebrali się potym wszystkie
stany do Izby, gdzie po zagajeniu Marszałka zabrał głos
Biskup Wileń. za Projektem accessionis według żądania
Ministrow Cudzoziemskich y podpisanie onego iako kon-
stytucyą za nieodbite sądził, po ktorym wiele Posłow, y
Senatorow mowiło iedni popieraiąc zdanie Biskupa, drudzy
przeciwiąc się, tak dalece że y dzień dzisieyszy, iak y przeszły
na samych zszedł z przeczkach; na koniec kiedy niektorzy Po-
słowie turnum w tey materyi domawiali się Sessya na
dzień jutrzeyszy odwołana. Deklaracyą y kopią Biletu Sztakelberga
przyłączam. ktory w tych dniach obydwa Polskie wziął ordery nie wien
ieżeli punktualnie moye JWPana Dobr. dochodzą listy gdyż teraz one
regularnie pisuię. Do nas upadaiąc zawsze JWPana Dobrodzieia
przyiaciel, y najnowszy sługa.

13 Maj 1773.

y 6 Maj Jako każde zagaienie, tak y Dzisieysze zagaid zwyklym sposobem Marszałek Konfeder wyrażaiąc w swym mowieniu, iż Woy mioty pokoi wspania łey Duszy za własciwym dziedzictwem JKMci, a ztąd wypływa troskliwość y stara nie około dobra Pospolitego, ktora iest nadzieja y zaszczytem tey nieszczęśliwey Oyczyzny: Zatym prosił JKMć żeby nominowani byli z Senatu Komissarze do wy słuchania rachunku Skarbu Koron: Zdania y oświadczenia gotowości na Dniu oregdayszym JW Woiewod Inowrod: Sam także z Senatu Rycerskiego wy znaczaiąc Posłow. Tegoż dnia Ci Posłowie, ktorzy pisalisię do Konfederacyi przez osobny Akces warunąc sobie niektore salwy przystępie musieli do iedna kowego z Nimi aktu, bo tego koniecznie żądali Ministrowie, tuteyszym Dworom przyiacielscy, Komissarze oraz Skarbu Koron: także wzbraniaiąc się wykonania przy sięgi Marszałek Konfeder iednakże na końcu wyżey Juramenta musiała, bo oney zaproponowano albo uwagi abdzie wkrutce Dniach, albo podaiąc władzy Konfe deracyey, niektory iednak odstąpili od Konfey:: tako to Ozarowski Pisarz Koron: Gniezdzienski Stad: Pin: y Dzwski Podkom: Lubelski:: Lecz ten ostatni ani iuż nie Grodowemi recessu, ani też przysięgi, ani też Sessyi był gdy dla wielkiego mu gnienia: ktory przy podziękowaniu JKMci: za całość dobra Publicznego wyraził: iednak że obmyślony na Dniu wczorayszym sposob y vfa mi JKMci: y powiedziany udaniu się do Gwarantow, oraz podanie wkey materyi Noty Ministrow Dworow pretensye do Nas składaiących, nieby pierwiey był przez Stany rozważane, iżeli może być użyte, niżeliby się wojskami y ieżdże niem przez woyska Zagraniczne Ziemi y Obywatelow Ruiny JKMci nieczas teraz o dal szych myśli drogach chyba JKMci: na pewnie iakowe środki, y od kogo opie ry wybawienia Nas z tey Potęgi pewne: na ktorych twoie nadzieje gruntu ie, fundamenta: Aprobata obwieszenia onych Starow Zgromadzonym do wia domości przydaiąc do pomnienia sie informacyi, iżeli nota na Dniu wczorayszym czytana iest od Nas Ministerialnie podana, y iakowa nastąpiła wiadomość żeby Seymuiące Stany były uwiadomione: Dalszy potym stępie gdy Posłu Koron

JW W: Chorąży Nadworny

Korzenieckiego, który do tego Zmierzał iż gdy wszystkosię Dzieie pod przemocą y przymuszeniem, żeby takowego przymusu większe były skutki radził nie dobrowolnie niczym nie, owszem ani przez umiarkowanie temperował, ale całkowity nastręt przyimować, żeby niedatkiem mniemać, że chcemy gdzie ugadzany. Konkludował tedy że, gwałtu formalnego czekać należy, ani Samemu postrachami powodować się, to te tylko mogą być dla pociągnienia ku swym celom użyte, chociaż niebędą: Zaiste dalej Dziękował Królowi Jmci za ukazaną drogę, uczcenia się do gwarantów ofiarował się tego do tym miał przykładu, y wyroku, Zagrzewał Innych do równego zdania za Królem myślenia y postępowania. Sopard swoim głosem ze zdania J.K.Mci pierwszy Poseł Wyszedł Dziękuiąc Królowi, Zawy należony tak zbawienny środek Uwarowania się do Gwarantow, y upraszaiąc, żeby skutkiem uwiesił do czego Nas zachęcał, y doprowadzał, na ostatek radził wystać Poselstwa do Dworow upatrzenie Nas w Possessyi chcących, a żaden nieodmieniłby swych układow y pretensyi Army nay mniey nie życzliwolity y nie zwolnity inaczey zachowywać się na Sejmach woley, a obrócić się nie spodziewanie w naturę Konfederacyi, nie spodziewaiąc dobrych skutkow dla Oyczyzny: Mówił potym Gurowski Marszałek Dawszy Dziękuie Królowi Jmci, oprzyięcie losow spolnych, y dzielenie się z Narodem, tak Podkuchja ko y gorkich owocow w czasu y okoliczności, a oraz iżali Ministerium ma odpowiedz na notę: Prosił o publiczne czytanie, Jmci xże Biskup Kiiowski miał Mowę wzruszaiącą y mierzaiącą, zagrzewaiąc do wdzięczności ku ratunkowi, Wsparł głosy wyższe, Dziękował Królowi za na pomnione lekarstwo uleczenia Oyczyzny, radził zaproszenie Gwarantow, zatym Xiąże Kanclerz Koronny Zmierza swego do nosił Starom, iż do pewnione jest wola Królewska wypadania Nasz Ministrom Zagranicznym, do upraszaiących się, u Krola Jmci. o pozwolenie przeczytania odpowiedzi; Nato dany więc powzięcia od Stron dyspozycyi Xiąże Marszałek Wielki Koronny Czytał rezolucyą, która ten iest exemplarz: na pierwszy iak daleko zaszła zamiar pretensyi Dworow; Cesarski Minister odpowiedział iż się referuie do Konwencyi zdwoma z Sobą trzymaiącemi Potencyami, za warty, która obiecał podczas traktowania komunikować: Rossyiski zaś y Pruski iednostayne odwołaliśię do dawnych Praw swoich zdzierzonych wszystko Xiędza Kanclerza Koronn: na drugą że Starzy do Gwarantuiących Dworow słuchaczy nie odezwy: Odpowiedziano nato: nigdy pozwolić niechcą potencye, że nie czas teraz myślić o postronnościach, gdy iż teraz

Konkludować treba, że Visim Dni tylko Daią pawły. do wyznaczenia Delegacyi
z Soba negocyowaći się maiącey, y Sidmego Juriy chcąc mieć całe Dzieło swoiey ka
tegoryi Zakończone: Pomnieytanie rożnego: od Mini:strow na Noty ktorych sama
troiś się wyraziła; Sessya solwowana ~~na~~ do stała Dnia 7 Maya: Zagaienie tey
Sessyi: pmer Marszałk było w tym Rzeczi, iż wyraźnie Deputo, y powinna rekognicya
Marszałkowi Jkmś. iako Panu między Panuiącemi, utalentowanemu, prosił oraz
aby byli dostinowani Delegaci do pmeyrzenia Czynow, y dyspozycyi Komissyi: wszystkie
iakoteż Krol Jmć z Senatu pmer Ministrowim wyznaczyć Senatorow, a Marszałek
tey Konfederacki podobnie z Senatu Rycerskiego: w tym zabrał głos Jm P. Kasztelan
Zarnowski czyniąc politowanie nad zdrowiem Jkmś. mogącym podług wątpienia nie
tylko pmer ustawiczne prace o Dobro kraiu, ale niemniey pmer to dotkliwość że
ięzyk myśli, y kroki Panskie pmeciwnie Humanitarne bywaią, pytaiąc tey po
Dziękowanie za ukazana drogę do Gwarantow, y onskuteczenie do tego się. Po
dobnie mowił Biskup Chełmiński, wystawiaiąc dobroć y wspaniałość Jkmś. zmysłu
tylko trudow y niewmałow, iako też obmyślenie zbawiennych środkow dla czego, by zwra
caiąc się do Dworow przyiacielskich daley mowił P. Łańcuchowski: Wolny Bractwa zapisku
iąc że nietylko w wolnym Narodzie, ale nawet w Monarchicznych Państwach Konspiracye lub
osoby Parlamentarne mogą ostrzedz Króla, lub mandat swoie resztuie, ale nie przeczy, aby za
znaleźieniem jakowey zdrożności, kaer daremnie y kiepsce zamysły lub zataiska dawaią swoim
Królom pryncypalnie nie iest zwyczaiem y przyzwoitością: Dziękował tey Jkmci za sposob
nastąpienie maiący naturalny, y upraszał o dopomowadzenie tego skutecznego kresu wrogich
wyrażach, y zdaniach: Skąd głos Lytowskiego Posła Krakow zgadzaiąc się na wysłanie
Posłow do Gwarantow, atym czasem radząc zalimitowad Seym, potym Jm P. Wazytowski Jmci
Jm. Wolkow. mińsk. Jurowski, Jmci zmien żyrzyc, starodub Lipski, Jmci zmien Rosdzie
zabrali swe głosy przyznaiąc Jkmś. dobre dla kraiu szczere intencye, lub niemoż
liwość y nie pomyślnie wychodzące: Dziękowali zawsze tkliwe staranności, ale że niedość
iest do Sukcessow nie samo chcenie, lecz trzeba żeby było potrzeba y możności przykła
dze, Dzieło niesą opisuiącemi się od Jkmci. wodwołaniu się do Gwarantow, lecz mogąc
mieć pokazaną drogę niewątpliwą którąby dopomowadzali do tey nas pomocy, żyiąc
bez gruntownych takowych perspektyw radzili raczey podaiąc obwieszczenia, y wy
dawnicze rzeczy kraiu, aniżeli ustanowić prawa doskonałe y miłe odzymuiące pmi
wodzenie rzeczy nadrugim, inne gatunku nieponiżka y tatwości do kroy: Potym
zabrał głos Jm P. Danis Poseł Trzeczki zaczął go od swoich instrukcyi w ktorey

w którey wyraźnie obowiązuie swych Postow Obywatele, żeby się nanie nieżgadzali w pomoc, aż wystani będą Posłowie do Dworow Gwarantuiących. Czytano oraz Sprawę Kalitową od czasow króla Warszkiego Ludwika, który nawet woyna stawał za dobrym nadaniem Kalitatu Olewskiego popierał przyrzekł konkludował żeby za to on piastuiąc Charakter Posła nierepresentuie nigdy tylko Woiewodztwa chcąc swych Ziemian, tak mimo Jch przepis niemoże na niepozwolić y do innego myślkowanie przody, aż wyrazenie Poselstwa do Cząstkowych Dworow destynowania Gdy podobny był głos Jmci Panow Parkowskiego Posła mieszczkiego, dziękuiąc Królowi Jmci za Zbawienne myśli, y starania dla kraiu sobie podanego przeszli, oraz określanie Delegacyi. Potym wszystkie solwowana Sessya Dnia 10 Maia Jp Marszałek Sejmowy Zagaił Sessya, y podał projekt limity Sejmu od Ministrow Cudzoziemskich, y aby Delegacya konczyła wszystkie interessa nietylko Woiewodztwa iunctim opisanie oraz w pomyślnych czasie prerogatywy Królewskiey y przywrocenia porządku wreszcie pozostałego kraiu: Zabrał głos Jmć Pan, który przyłączał y swoy podał Projekt: Potym mowił Jmć Pan Poseł wiele sobie nieprzyiąłby, że nigdy nieodstąpią króla: Potym solwowana sessya Dnia 11 maia Jp Marszałek po Zagaieniu oświadczył że Ministrowie Cudzoziemscy na Projekt Królewski aby był podpisany nieche pozwolą: Wa Gmiennik y Poseł Lenczyński Lubkowscy żabrali głos mowiąc że powstaiąc na powagę Królewską że do konca nie określaią, trzeba, że rozdanie Wakansow zostawione wiedzy osobie czyli kto na jednia Senat mniey godnemi bedzie: Mowił potym Jp Kraiewski Poseł Krakow reflektuiąc mowy Jp Lubkowskich oświadczaiąc Wa Gmiennik że kazdy w tasmy czyi osobie iakoby niewart był tego kroku, kiedy za przyiściem osoby za siada nasza, rożne potym zastąpią głosy, prawie iednostayne za Projektem Królewskim po którym solwowana na Sessya.

Iu prawie cała Warszawa bez exempcyi żadnego Pana zapisana iest na kwatery dla Woysk Zagranicznych, tak dalece że w całym Pałacu pokilka dziesiąt Jmć będą warszawa za-powiedzeniem wszystkiey wygody dla tychże Zołnierzy dzieie się to dla tego że interessa względem zdania Ministrow Cudzoziemskich wiodą wszystkie podług Jch myśli. Do nog upadam Jmci Panu Dobr przyłączam mowę Królewską Projekt od Lubkowskich zadania Ministrow Cudzoziemskich Jp Projekt do Króla tudzież Instrukcyą Królewską dla Posłow w Delegacyi

Z Warszawy d. 9 Ubris 1772 A.

Po zakonczeniu z Ministrem Rossyiskim w piątek przeszły to iest 4 praesentis Delegacya tuteysza rozpoczeła negocyacyą swoię z Jmć P. Benoit Posłem Pruskim. Traktowanie to ostatnie w oczekiwaniu tu iest u wszystkich osobliwie u tych ktorzy utrzymuią iż sam tylko Krol Jmć Pruski z teraznieyszych konjunktur na koncu profitować będzie. Ale nad spodziewanie nasze konferencye te ostatnie z większym iak się tu zdaie sekretem odprawuią się y nic z nich nie transpiruią.

Sądy Kryminalne iako się juz doniesło po przeczytanym Dekrecie skonczyły się teraz myslą tu o przygotowaniu do Exekucyi Krolobojcow na ktory koniec zaczęto tu pracować około Teatrum między Lutkawzem y Stawkami na ktorym winowayce na smierc skazani wymęczeni bydz maią 11 praesentis iako się juz o tym napisało. Lukawski upewniony tu juz o przyzwoitych zbrodni swey karach chciał sobie koniec prędszy własnemi rękami uczynic w więzieniu dla czego większey w pilnowaniu go zażywaią ostrozności. A.C. Forma Rządu przeszłego pro Die 14 praesentis zupełnie ułożona będzie nieustaią tu mowic dotąd o nowey zwierzchności krajowey ktora się z 30 osob składać będzie y ktorey moc prawodawcą trzy

Potencye kontraktuiące powierzą. Jak mówią do tych czas o odmianie rządu publicznego, lecz co tu z większą pewnością mamy to iest co tu o erekcyi nauk w Polszcze ustanowiono będzie. Trzy ma bydź principalnych akademiy w Wielkiey Polszcze w Małey y w Litwie. Będą to dwa drugie zgromadzenia Kadetow dla których wszelkie sciencye y sztuki dawać się będą. Sześć kroć sto tysięcy złł ze skarbu publicznego na każdę naznaczą. W tych czasach przybyli tu do Warszawy przybyli tu do Warszawy Officierowie Francuscy wypuszczeni z moskwy między któremi znaydował się Jmć P. Choisi, ktorzy maią pilny ordynans od Krola Jmć Francuzkiego spieszyć się do Francyi y przeto zabawiwszy się tu niedługo do Wiednia prosto się udali, kędy odpocząć maią. Ci iako sami wyznawali iadąc do Polski po wszystkich moskiewskich konsystencyach często pytani bywali czegoby do Polski przyieżdżali y do Jey zamieszania łączyć się chcieli (: chcąc się podobno Ordynansu Krola Francuzkiego domacać:) na co oni tym wszędzie się zbywali iż wolonturyuszami byli, co po wszystkich prawie Krajach

Mamy tu wiadomość iż Cesarz Jmć po odprawioney wizyi w Zamościu udał się temi czasy do Krakowa, zkąd do Lwowa powtore ziechać ma, y Jmć P. Rewieki wraz z Jmć P. Richekourem powitawszy Cesarza Jmć w Zamościu

dnia onegdayszego wrocili do Warszawy. O Jmć P. Richecourt
ucichła dawnieysza wiadomość iakoby do Wiednia rewokowany był nie
wiemy czy skutkow w tym czasie nie weźmie.

O Tureckich nad Moskwą awantażach zgadzaią się wszystkie par
tykularnie od Granic tamteyszych wiadomości ktore takie tu niektorym czy
nią Impressyą iż twierdzą iż ieżeli się tak drugi raz Moskwie noga powinie
z Turkami iako się niedawno powinęła przyidzie do tego iż iakie takie
od Turkow podane sobie kondycye akceptować będzie. Lecz co tu nie żar
tem głoszą bez mała nie bez fundamentu iest iż Cesarz Jmć y Krol Pruski czu
iąc się implikowanemi do tey woyny ktora z Interessow Polskich powstała
obiecuią Moskwie woyska posiłkowego 60060 a Krol Pruski 40000 co się
podobno z iedney strony nie zawodnie ziści.

Z Wielkiey Polski donoszą nam iż Krol Pruski wszystkie sol Pol
ską z Krajow swoich wywieść pod konfiskacyą rozkazał a to żeby kurs
swoim lepszy uczynił. Dawnieyszey owey Rewolty w Wielkiey Polszcze
pod komendą Poleskiego przeciwko Prusakom, wielkie uciemiężenia

d. 9 7bris 1773 z Warsza
wy. Ciekawości

tam wyrządzaiącym iest tu ciekawa niewiadoma może okoliczność
Bunt ten uspokojony będąc przez Generała Pruskiego zastrow gdy Po
leskiego złapano znaleziono przy nim Instrument Dworu naszego
w ktorym zachęcony był do podięcia się takowey Imprezy. Co uchwyciwszy
Prusacy Buntownikow wolno puścili a Instrument krolowi Pruskiemu posła
li o tym od Generała samego zastrow niektorzy wiary godni słysząc powie
daią.

Delegacya tuteysza przeziraiąc podobno krytyczne dla siebie
wielu Obywatelow konsekwencye sądziła za rzecz bespiecznieyszą In
teres Dyssydentow y Dyzunitow do Reassumpcyi seymu odłożyć. Co
się tycze pretensyi Kawalerow Maltańskich, te zaraz po zakonczeniu
Traktatu z ministrami o Podział Polski roztrząsane będą a tu do
piero wyda się ieżeli maią Dworu iakiego za sobą protekcyą

d. 9 Xbr. 1773 R.

17 81

Destynowani z Izby Delegacyiney (iako w Wyższym Opisaniu na-
mieniło się) do JmćPana Sztachelberka ponowili Solenne dopyty-
wanie się y Żądość odkrycia ktorzy to są co bezczynnością y bro-
niem Pieniędzy Rzpltą w Upadek przyprawili. Lecz JP. Sztachelberk
odpowiedział iż w napomknieniu swoim niemiał Intencyi y Celu
in Singulari Wytykać Osoby, ale tylko w Ogulnym twierdzeniu Ca-
ły w Obec Narod na dwie Części Naydował się być podzielonym
to iest na iednych w Nieprzyiazn Otwartą y Zwycięnie się Oręża
Zapendzonych Drugich w Oboiętności niedowierzanie aracżey Zapa-
trywaniu się na tamtych, a więc y w bezczynności Zostaiących co się Zaś
tycze branych Pieniędzy każda Partya niemoże być od tego Wyięta
z tym wszystkim niema On In Speciali Commisso od swego Dwo-
ru tę Pretensyą popierać, gdyż to wszystko w Ekwiwalencyi Zabra-
nych Kraiow umieszcza się, chybaby wiedział podług Okoliczno-
ści, iakowe Dobro Narodu Polskiego Ztąd Wypływaiące, tedyby
miał dosyć Czasu przy traktowaniu materyi Kraiowych tę
Zaiemnicę Wynurzyć, po takowey rezolucyi, przez dni kilka na
tym bawiły się y Zastanawiały Sessye Izby Delegacyiney iż
JP. Wilczewski Delegat y niektorzy z nim Oświadczyli się nie
zezwalać na podpisanie Artykułow Traktatowych dla Rossyi
z tych Miar że Porta z Nami Traktatem Karłowieckim iest
Sprzymierzoną ktorym Umowy wszelkie z Rossyą są prze-
grodzone

JWJmć Chorąży Nad Kor

bez wiedzy tedy Porty weyscie iakowe z Dworem Peterburskim Zawar
cia, Naraziłoby Portę y Miałoby w Sobie Nayone przestąpienia
Traktatu Karłowieckiego Zciągnąć niemniey na Nas mogłoby Oręż
Ottomański ile teraz iak słychać nad Woyskami Rossyiskie
mi guruiący dodał Oraz Iż poniewaz Dyssydenci Niepohamo
wani będąc w Swych Zamiarach przez tez Artykuły Traktato
we z Rossyą chcą przymocowania Swych Zysków w Czym ia
wny Upatruie Uszczerbek Religii, a Zatym y to Sądzi być
przeszkodą przyzwolenia na Wspomniony podpis Traktatu
Były w tym punkcie podawane Noty, nareście pozwolił Pan
Sztachelberk te dwa Warunki w Artykuły Traktatowe położyć
1mo Że nic nieuwłoczy przez teraznieysze Dzieło Traktatowi Karło:
wieckiemu 2do Iż Decyzya Losow y Sytuacyi Dyssydentow ma się
razem z Materyami Kraiowemi konkludować, gdzie będą Wy
sadzeni Komissarze dla Weyrzenia y Ułożenia Sprawy y Stanu
przyszłego Dyssydentow a ieżeliby niemożna było przez ten spo
sob z niemi Dotrzec Ostateczney Determinacyi tedy trzy Dwo
ry między Sobą zprzymierzone y w Negocyacyi Ninieyszey
będące Znaydą Srodek tę Kategoryą ułatwić y Zasentencyono
wać. Takowa Ministra Peterburskiego powolność Zmiękczy
ła a przynaymniey Zmnieyszyła Kontradykcye. Więc tedy po
dobnym Sposobem iak z Ministrem Wiedenskim Prezes

Delegacyi

Delegacyi podpisał Artykuły Traktatowe na Stronę Rossyiską z
Ustąpieniem Zabranych pierwey postępkiem Własney mocy Ziem
y Części Kraiu Rzpltey podług Plakatu to iest Pisma Ogulnego Mi
nister Zaś Peterburski rownie iako y Wiedenski dał Rewers
Naszym w tych przyrzeczeniach. 1mo Iż per Articulum Separatum
że Warunki ktore na Stronę Rzpltey będą mogły być postąpione
z Artykułami Traktatu Konnexyą y Kombinacyą maiące Wyra
zi y Umiesci. 2do Iż formę Rządu przyszłego Rzpltey przyia
cielską Dokładnoscią z Innemi Dworami Wspolną uleie y Are
gulnie 3o Iż Stan Praw Dyssydentom przyznanych razem z
Krztałtem Rządu Publicznego Okresli, y tak te Prawa Dyssyden
ckie iako Wszystkie Rzpltey Ustawy Kardynalne Gwarancyą
Swego Dworu zaręczy, y Inne Traktuiące teraz Dwory do
Offiarowania y przyięcia takowey że Gwarancyi Wdać postara
się; 4o Iż Artykuły Zakonnotowane Przez Prezesa Traktatowe
niepierwey Własności Istotę y Ważność Traktatu mieć maią
aż poki Konferencya z Innemi Dworami Uskuteczni się y poki
inni Wspoł Delegaci też Artykuły Podpiszą na tym Skon
czyła się Konferencya y Negocyacya z Dworem Peterbur
skim a Zaczęła z Ministrem Berlinskim.

Do nog upadacie

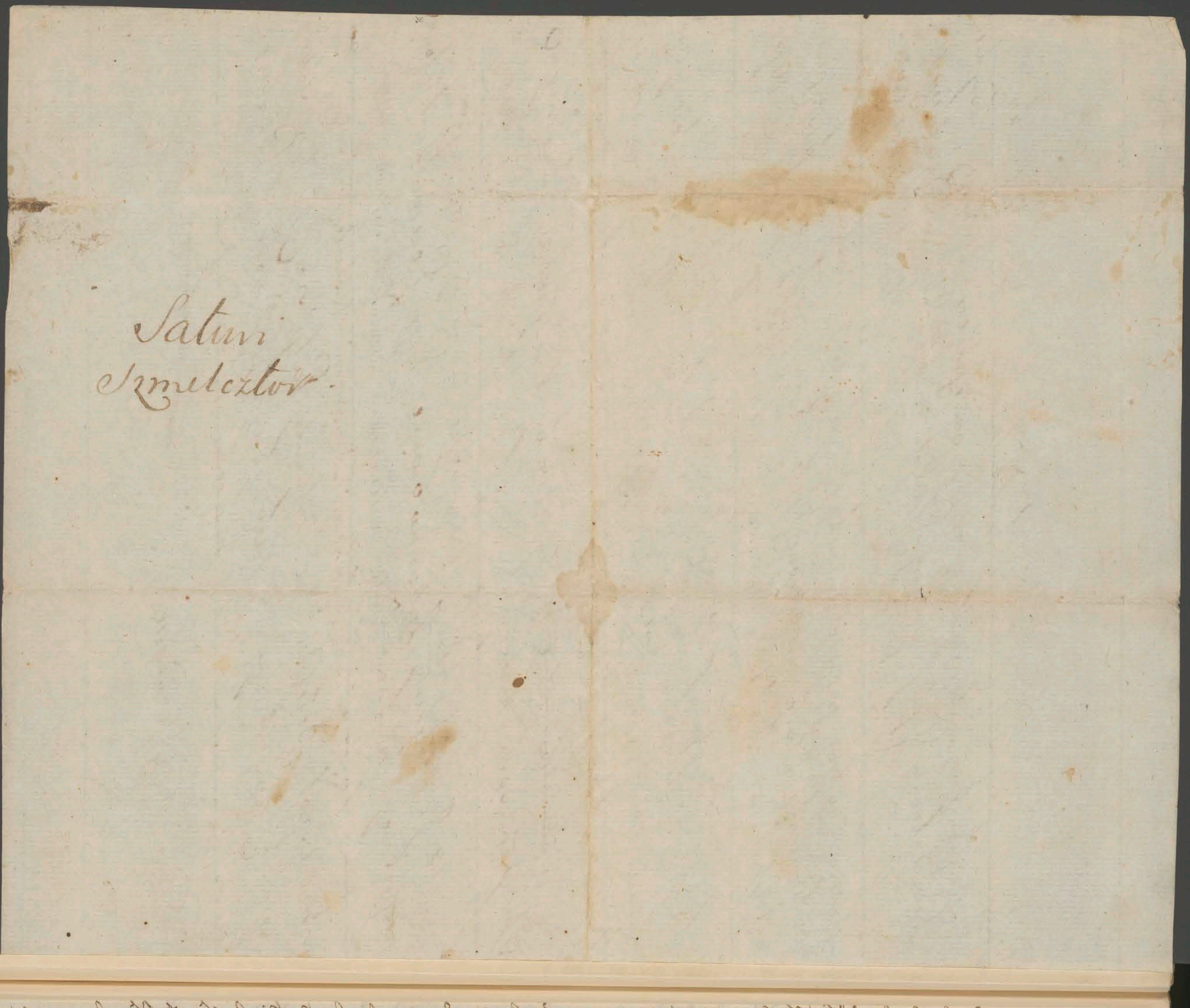
Saturn
Szmelczlor.

Negocyacya z Ministrem Pruskim Zaszła w ktorey podał Artykuły Traktatowe w podobney Osnowie iakoby były Wiedeński y Peterburski Zbior tych Artykułow w tym się Zawiera. Że Rzpta Polska ustąpiła Dworowi Brandzeburskiemu przedzicznie wszystkich tych Państw y Krayu krainu Swoich, które Krol Pruski Zadowoszy, wprzod własną mocą przez list Cirkularny Patent nazwany, oquitowaniem Swoich Pretensyi nazwał, w czym się te Artykuły rozmia od Wiedeńskiego y Peterburskiego, iest to. 1mo Rzeki Noteć ktora ma być naturalną granicą Obu Państw ciemne a rauzey Obcietne wzmiankowanie, gdyż się Wypada, z Całą Rzeką Notecią. 2do Traktatu Welawskiego y Bydgowskiego w Bretu Punktach Zniesienie, a tam się Zawiera Eventualności Sukcessyi na koronę Polską po Wygasłey linii męskiey Domu Brandeburskiego Państw Pruskich; Lennosci Zachowanie powiatow Bytowskiego y Lemburskiego dla Rzpty od Xięcia Pruskiego wykupywać powinney, Territorium Drahimskiego y Elblązkiego wolna exempcya, po reponowaniu Summy Zastawney. 3tio Exympowanie się Krola Pruskiego od Gwarantowania przeciwko tym Skutkom, ktoreby od Porty Ottomanskiey na Rzpta uniknąć mogły y miały. Po Zakonczonym Expostulowaniu Zbierały się y podkładały Deppe. Że Izba Deleyacyina podała Punkta przez Note Kroczyste Ministrowi Berlinskiemu ktorych oprocz innych licznych Propozycyi do Materyi Traktatu Stosuiących się y na Stronę Kraiu Polskiego, etiam w Cedowaniu odpadaiących Prowincyi Warować się powinnych tę Nayszczegulniey conieszoną Zadanica. 1mo Iż by Rzeka Noteć Dwa ma Brzegi, przytym Nurt y Zrzodło, Zrzodło Las czyli Bor z ktorego wychodzi iest Jezioro y Zopło nazwane na Sicdym albo Osim mil rozlewaiącesię Zaczym ten Punkt wytłaczony y Obiasniony być powinien, gdyż głucho położywszy Urosłaby Dystynkcya, czy po Obydwoch Stronach Rzeki, czyli Zrzodło z iedney tylko Strony? y Czy Jezioro Zopło, gdzie Zrzodło Rzeki wchodzi lub nie w Zagarnieniu Pruskie, ile ze ta Wyraznosc nietylko

Jw Imeckon Chorą z Nad Nor

nas ale

Nas ale y Dwory wspoł traktuiące iest interessuiące. 2do Iż excepcye
Traktatu Welawskiego y Bydgoskiego, gdy się zasadzaią na wzaiemnych
Obowiązkach, iakże można znosić kondycye iedne bez nadwerenzenia
drugich, y Jak Krol JKmć Pruski Obiecuie sobie trwałość swych zyskow
gdy od siebie pochodzące przyrzeczenia Annihiluie y znosi, Iż Niewi-
dzą aby Krolowi Jmci szkodziła eventualność Sukcessyi Państwa Pruskie
go na Koronę Polską, gdyż w przypadku zeyścia linii wszelako pod Obcą
dostanie się iedynowładność, Iż Naturalna wynika konsekwencya, że
gdy zastaw Obraca się w Dziedzictwo, Summa zastawna niepowinna
być reponowana y zakłady czyli zastawy extra possessyonalne wracać
się zwykły do Jurisdatora, więc gdy Rzpta Polska, to co w zastaw była da
ła, iakoto Territoria Drohimę y Elblągskie Dziedzictwem teraz Krolowi
Pruskiemu ustępuie od płacenia Summy zastawney wolna być po
winna, y Kleynoty Rzptey, ktore oprocz ziem w depozycie były, wroconemi
Rzptey byćby należały. 3tio Tym samym Dwor Berlinski zda się grozić
Rzptey wytoczeniem się przeciwko niey woyny Tureckiey, gdy nieobiecuie
zastaniać od powstania oney, a zatym y Rzpta nieofiaruie wdawać się
y wpływać w te nieprzewidziane rozrządzenia, ktore mogłyby się zdarzyć
między Dworem Berlinskim a Wiedeńskim czy Peterburskim. Po po
daniu takowych Punktow, czyli prewencyi od Izby Delegacyiney JPan
Benoit Minister Pruski, deklarował dać na Piśmie rezolucyą ktorą
gdy gotaie, Izba Delegacyina udeterminowała, tymczasem wysłać
Delegatow do Ministrow drugich dwoch Dworow, ażeby wdali swą
interpozycyą, względem zachodzących kwestyi, a osobliwie względem
Okrysienia granicznego zamiaru od Rzeki Notecz iako w Interes-
suiącey Ich rownie okoliczności żeby positive wytknięta y wytłu-
maczona

maczona była Otwartość y dokładność. Ce 11 prae. JP. Benoit dał Re-
zolucyą, ktora się w tym Zawierała, iż co się tycze Oznaczenia Granic od
Rzeki Notecz na to maią być Wysadzeni z Obustron Komissarze, a nad
czym by się niezgodzili, że to maią odłożyć do Definicyi drugich
Dwoch Dworow w traktowaniu teraznieyszym będących, a te Ostateczne
Uznaią w Zachodzących Diskuizycyach Konkluzyą. co Zas Zmierza
do przyrzeczenia Gwarancyi w Zdarzeniach z Turkami Wyniknąć ma-
iących, w tym iako ma od swego Monarchy Zlecenie excypować się
tak niemoże Inney Zadney przedsiebrać determinacyi, tylko że Oney
nie akkorduie; Zostawuie iednak Wolny w tey mierze rekurs do swe-
go Dworu. Względem Sukcessyi eventualney Krolewstwa Pruskiego do
Korony Poll: po Wygasłey Linii Męskiey domu Brandeburskiego, Kleynotow
Zastawnych, y Summy na Territorium Drahimskim Zaciągnioney iako też
względem Innych Punktow Traktatu Welawskiego y Bydgowskiego, nie
mniey w tych wszystkich Punktach ktore reconventionaliter dla Polski
mogą być postąpione y Warowane, poniewaz ma być Artykuł oddziel-
ny, tam tedy będzie czas O tym negocyować, a w tym razie JP. Mini-
ster ma się dołożyć Dworu swego co może a co niemoże być pozwo-
lonym w Warunkach dla Rzpltey; teraz Zas JP. Minister Imieniem
Dworu swego Zgoda Zakonnotowania Traktatu podanego.
Były potym niektore Oppozycye, niechcące wprzod Zezwolić na podpi-
sanie Artykułow Traktatowych aż wszystkie Zobustronne Propozycye bę-
dą ułatwione, lecz na reszte Prezes podobnym sposobem iak dla Austryi
y Rossyi Zakonnotował te Artykuły a Minister Peterburski dał Rewers
iż niewprzody te będą miały moc y ważność Traktatu, aż poki wszy-
stkie Dwory Zakończą konferencyą, poki Inni Wspoł-Delegaci rownie
niepodpiszą, y poki Artykuł oddzielny Punkta dla Rzpltey potrzebne
ustanowiący

d. 15 Xbris 1773 z Warszawy

Ciekawości

Ustanawiaiący niebędzie ułożony, y umiarkowany.
Zatym wniesiono z Naszey strony że trzebaby przynaymniey te dwa
Naywaznieysze Artykuły Nowey formy rządu dotykaiące, to iest
Urządzenie Starostw y radę Ustawiczną uregulować przed reassum
pcyą Seymu, lecz JP. Minister Pruski odpowiedział, Iż to iest po
wszechna Materya, a Zatym Wszystkich Dworow assystencya być
powinna.
d. 13 pra. Za Ziechaniem się na Sessyą iedni chcieli żeby artykuł
Oddzielny, to iest warunki dla Rzptey były traktowane, drudzy
Żądali formy rządu a zwłaszcza tych dwoch Wyżey nadmie=
nionych Części to iest Starostw y Rady Ustawiczney seu Consilii
permanentis. JP. Benoit przy oddaleniu się z tey Sessyi Os=
wiadczył, że wkrotce odkryie rzecz Osobliwszą wespoł z Innych
Dworow Ministrami, Natęża na to tedy Wszystkich Ciekawość
co za Nowość będzie.

Upadaiąc do nog y iednostayney a dla mnie zawsze
szacowney JWWcPanu Dobrodzieia polecam się
Łasce y Protekcyi

d. 22. 7br. 1773.

4

Po zakonczoney Negocyacyi z Ministrem Berlinskim wszyscy Skwapliwie oczekiwali, co to będzie za Nowa propozycya, ktorą Imć Pan Benoit na Owey Sessyi konkluduiący z sobą konferencyą przepowiedział Tazaś gdy się wszyscy trzech postronni Ministrowie zebrali y na Sessyi znaydowali się w tym zalezała: Iż podali Izbie Delegacyiney Ogulny Proiekt a bardziey Synopism iakową Życzą mieć uregulowaną w Rzptey gruntownie trwać maiącą formę Kraiowac a ten zbior Praw Kardynalnych na trzy podziały czyli gatunki roztozyli, to iest w pierwszym rzędzie umiescili Ustawy nieodstępne ktorych treścią iest, zeby Elekcya Krolow była nazawsze y ta Elekcya zeby zawsze na Piastow padała z Exkluzyą Kandydatow Cudzoziemcow, zeby Sukcessya nigdy niebyła dopuszczoną nawet y Elekcya z Potomkow Krolewskich, y owszem z iednego Imienia, az chyba po dwoch Krolowaniach niedziała się zeby Rada Ustawiczna czyli Consilium permanens było na zawsze ustanowione, ktore to Consilium, z trzech Stanow ma być złożone, y w tey Radzie ma się miescić rekommendacya do Wakansow, owszem prezentowanie do Onych nieodmienne, Naywyzsza wszystkich Urzędow Kraiowych Censoria, y niedependuiąca od Nikogo ze wszystkich Jurysdykcyi Appellacya słowem istotna Arystokracya. w drugim rzędzie wymienili Ustawy pod ukoncertowanie ieszcze idące, a te być maią Uchwała Podatkow y Woyska oraz decyzya losu Starostw y Krolew:

Szczyzn

JW. Imć Pan Chorąży Nad Kor

szczyzn czy maią do Skarbu publicznego być przyłączone, czy innym Sposobem rządzone: w trzecim rzędzie wyrazili Ustawy do Woli y Udysponowania JKMci zostawione, iakoto Korrekturę Processus juris, Materye pure Ekonomiczne y tym podobne połączne porządki.

Nastąpiła potym reassumpcya Seymu po expirowanym Akcie Limity przypadaiąca, gdzie Delegaci do Udecydowania Stanow dalszą Kontynuacyą robot odłożyli.

W dzień reassumuiącego się Seymu mieli w natężeniu wnieść proiekt dalszey Seymu Limity, podtemiż samemi Delegatami, ato dla Konczenia zalegaiących Materyi, nayszczegulniey Krztałtu Rządu publicznego, lecz z Woli JKMci solwowana została Sessya ad Dn 21 7bris z tym wyraznym podczas Solwowania Wymienieniem: Iż ten czas między Solwowaniem Sessyi wyznaczony, będzie służył do podpisania Authentycznie Punktow Traktatowych iuż Zakonkludowanych z Ministrami Dworow Zagranicznych a potym przystompienia ad Articulos Separatos, to iest względem Comercyow wzaiemnych y innych Warunkow.

W tey czasu y robot przerwie, dwoiaka była forsa, iedni chcieli dalszey prorogacyi Seymu z Upoważnieniem do Zakonczenia Wszystkich czynnosci, tychże samych Delegacyinych Plenipotentow, ile że iuż to Onym raz iest powierzono, Drudzy utrzymywali, że każdego od Rzpltey iakiegokolwiek Komissyom powierzenia nieustawiczności y nieograniczoności, ale pewny czas Zamierzony

służy

służy, więc gdy z Delegacyi wyptynął czas nadanego urzędowania. Ile gdy Materye z Obcemi Potencyami są dokończone, pozostaiące Artykuły, będąc Natury domowego ustanowienia, przyzwoicie in plenis Ordinibus mogą być decydowane y konkludowane. Na tym się waży Obcemy Skutek, który z tych dwoch utrzyma się sposob do dalszy Czas pokaże.

Tandem 18. Xbris konwokowali się na zwykłe mieysce odprawuiących się Delegacyinych Sessyi, y tam znaydowali się Zagraniczni Ministrowie, gdzie też podpisowali in forma Artykuły Umowione Traktatowe, które tylko dawniey przez Delegacyi były zakonnotowane, a Ministrowie Dworow cudzoziemskich upewnili o dotrzymaniu swych Rewersow na dopełnienie Articulorum Separator dawniey danych.

Do Nog upadaiące

Ę 22go 9 Września 9 War
szawy. Cukawości 1773

87

d. 29. 7bris 1773 R.

23

Na dniu 21 7bra to iest na terminie wychodzącym po pierwszym solwowaniu JPan Marszałek Konf. Kor. w Mowieniu Swoim zagaiaiącym Sessyą wniosł potrzebę czytania Traktatow przez Delegowanych z Postronnemi Potencyami w pewnych artykułach iuż Ułożonych. Tego dnia czytano Artykuły Traktatowe po zakonczeniu ktorych, gdy JP. Marszałek Konf. Kor. spytał czy iest Zgoda na ratifikacyą: Kilku Posłow mianowicie JP. Jerzmanowski odezwało się w Zabranych głosach, że iako przymus y przemożność bez ułatwienia wzaiemnych Kondycyi, bez wiedzy częstokroć kolegow, ale szczegulnie arbitralnym niektorych postępowaniem, te Dzieło budowały tak za nieważne powinno być poczytane, et in plenis Ordinibus rozdrząsane y Natym Sessya doiutra solwowana. d. 22. 7bris Przy zagaieniu Sessyi JP. Marszałek Konf. Kor. wniosł Proiekt dalszey limity Seymu, ktorego istota ta była, iż dla niedokonczonych roznych materyi, tak Zewnętrznych iako y wewnętrznych podczas przeszłey Delegacyi proroguie się Seym do dnia 20. Xbra pod temiż Samemi Delegatami z toż Samą mocą nieodmownego nikomu konkludowania, iako y pierwsza opiewała Plenipotencya. Jmć Xiądz Kanclerz Kor. Oświadczył potrzebę dłuższey limity to iest do 1 Januar: 1774 Rku z racyi iż mnogość materyi niedozwoli uskutecznić Całego dzieła, ile że dni Swiąteczne, iedne po drugich nadchodzące zabiorą znacznie czasu. Tandem JP. Marszałek Konf. dopytywał się czy iest Zgoda na podpisanie proiektu o limicie podanego, wielu Posłow Okrzyknęło że niewiedzą do tego wiodących przyczyn, a nad Jnnych dokładniey JP. Korzeniecki Poseł Pinski w Mianey formalney mowie dowodził, że przeszła Delegacya skonczyła swe Urzędowanie, razem z Wypłynionym czasem Limity, w ktorym się Ograniczał Kommis Onym polecony że gdy Interes Urządzenia Kraiowego do ustanowienia Pozostaie, nic słuszniey szego że w Zupełnych Stanach to Uregulowanie Zawierało się, że Dwory niemaią racyi w tym narzuty swe nad Nami rozciągać, co iedynie Kraiowym Naszym iest Dziełem y losem etc.

JP. Kasztelan Przemecki wniosł toż samo zdanie z przydatkiem iż nigdy niepozwoli na Uszczerbek Praw Magistratu Oraz z propozycyą żeby wysłać do Rzymu rekwizycyą o odwrocenie Bulli przeciw Jezuitom wypadłey.

JP. Kasztelan Kiiowski przy Utyskiwaniu na gwałt przemożność y narzuty

pod. Czas

JW Jmć Pan Chorąży Nad Koronny

podczas konferencyi Traktatowych, powziedział ze nad Zamiar nawet umowy Le-
Herzburskiey, Król Jmć Prussii zaiechał Rzeczy Noteczne daleko głębey z po-
gnieniem Czynsu Kwiatu y woiewodztwa Inowrocł. wsparł Oraz Zdania, te które
dalszą limitę Seymu denegowały, a nadewszystko domawiał się Iż gdy Kryminali-
sci Krolobóystwa przykładne odnieśli ukaranie, azeby nietylko wykonywaiące Oso-
by, ale tym bardziey zrządzaiące były pociągnione.
Potym Król Jmć wezwawszy Ministerium, Sam krotką miał przemowę w ktorey
prosił Stanow żeby więcey nieuznawiały y nie popierały, Okoliczności tych
Oraz Magistratu, które się podczas przeszłey przewiały Zamierzania. y gdy
się podobało Stanom niektore Instrumentalne tego występku ukarcia Osoby
żeby iuż One Swoim przeznaczeniem, niepamiętnie gładziły te tragiczną
scenę. Znowu Jw. Marszałek Konf. Kor. ponowił dopytywanie się u Stanow
czy może być podpisany Projekt Dalszey Limity y Delegacyi, który na początku
Sessyi był Stanom Oznaymiony y czytany, odzywało się bardzo wiele głosow
kontradykuiących, niektore Zaś wzięcia na deliberacyą domawiały się.
Król Jmć Ministerio kazawszy opowiedzieć iż do namysłu o Projekcie Limity Dnia
przez dzień czasu Sessya ad 25. Maia zasolwowali. 25. Jw. Marszałek Konf. Kor
przy Zagaieniu Sessyi Oznaiadczył Zwyklą Krolowi Jmci relacyą, oraz podzię
kowanie za nieustaiącą około Kraiu pieczołowitość, a iako nieczyli nic nie
dai od wiadomości Stanow, tak Kommunikuiąc te Noty w ich rozstawnych kon-
tekstach, ktorą od trzech Ministrow Postronnych odebrał, czytana była tedy wyrazo
na Nota, ktora to w sobie miała, iż trzy Ministrowie czuią się być Obowiązanemi
wytłumaczyć Stanom Intencyą Dworow swoich, ktora niemoże dłużey Obo[illegible]
nabo poglądać Wzrokiem, żeby niektore Duchy dłużey widzieć Anarchią Swo-
czyły ten drogi czas, który Zbawienne Kraiowi ma przynieść Ustawy,
y które iedynie od limity Seymu y Dalszey Delegacyi dokończyć maiącey chwale-
bnie rozpoczęte Dzieło zależą. Iżeliby Zaś Oppozycye trudniły tak Swiętobliwe
cele, użyią przyzwoitey mocy na dogrowadzenie ku Oyczyz. Jmć Pan Dz
Kanclerz Kor. przymowił się Zachęcaiąc do zgody y do podpisania Projektu
limity, Oraz wystawuiąc potrzebę ulżenia chęci Dworow y położenia Kra-
nieszczęśliwościom Kraiowym.
W tym Jw. Brzanicki Hetman Pol. Kor. zaiadaiący pierwszy raz Urzęd w

Senacie

w Senacie iako Minister Woyskowy, dziękował Królowi Jmci za konferowane Bractwu
JP. Kasztelan Czechowskiemu rowne Oświadczył Królowi Jmci podziękowanie, Iż nay-
zdolniyszego do rzemiosła woiennego Męża przyozdobił godnością Woiska.
Przydał Oraz że dalszą delegacyą nadawać nieuidzi potrzeby, gdy Stany Znay
dują się Ogromnie zaprzątnione Mogłyby tedy, toż Samo aleyszże prawniey y ważniey vs-
kutecznić. Jmć Xiądz Biskup Łucki wzabranym głosie dowodził, Iż Prawa
Religii y Prawa Majestatu są to dwa fundamenta ieden kwitnienia czyi
Boskiey drugi kwitnienia Łaszczytow y Ustawy Narodu, na które Obie pod po-
rą, gdy iest Znaczny Zamach, trzeba mocnych Zastaw, a te y całe nieuidzi, gdy
niezupełne Stany, ale prawne tylko Osoby będą władzcami Stanu y Sytuacyi
tak drogich Klynotow Rzeczypospolitey.
Po tey mowie JP. Marszałek Lonsk. Lwow zagrzewaiąc do Zgody iednomyślności
przeliczał potrzebę podpisania Projektu dalszey limity, bez liczne głosy od-
zwały się iż niedaią Zezwolenia, Krolewie Latym Kleinod ministerio Solwował
Sessyą do 27 prz. Tego dnia nad wieczorem Krolewie wielu Senatorow y Po-
słow z tych zwłaszcza ktorzy przeczyli dalszą limitę Seymu z kontynuacyą
pozostałych robot, podtemiż Samemi Delegatami do siebie wezwawszy, czy-
nił Onym reflexye, Iż gdy Sam ulega Okolicznościom y Swemi Prerogatywa-
mi Znayduie też Samą permowienye nalitania y innych do poddania
się mocy y Nawalnościom. U. 27. tgo. Przyzagaieniu Sessyi JP. Marszałek Lonsk.
przyznawał Królowi Jmci wielką Dzielność wzaspokoieniu wszelkich Dru-
dnosci, a zatym dopraszał się wdania tyże Sprawy do Uprzątnienia wspa-
dłego Sporu o limitę, Zachęcał Stany do przyięcia y podpisania projektu
wniosł dopytywanie się potrzebne czy się Zgadzaią na Wyrażony Projekt
Zdały się słyszeć w powszechnych głosach liczne Kondradykye, Latym Zabrał
Mowę Xże Suttkowski Woda Inowrocławski, ktory doradzał vtrzymać się pod Okoli-
cznosci a nadewszystko vpraszął Krola Jmci Koby przez Własną Wspaniałość
Duszy dobrowolnie odstąpił Łaski rozdawczych, przez ktorą heroiczną Ofia-
rę Zlednia dla siebie niezmazaną Chwałę Stawę Zadziwienie y miłość
Wdzięczności Zniewolone Narodu Nastąpił potym Głos JP. Lipinskiego
go Zdania nie pozwalaiącego na prorogacyą y na rozkład domawiaiącego
się o Zimnym Daley mowił Kasztelan Cieszanowski w Zupełnych Stanach
Sądząc być Własciwość Stanowienia formy rządu. JP. Lenkiewicz
Rzeczpospolitey w Swoim mowieniu Zalił się na Arbitralne Kollegow po
Delegacyi postępowanie ze bez Konsensu Wspolnego podpisuią cokol-
wiek vsi ord.

wniosł do Tronu Instanyą za temi Obywatelami ktorzy dobrowolną uczynili
Ofiarę Maiątkow wyniosł szy się z Labranych Prowincyi. Potym xżc Marcin
Lubomirski rekommendował Stanom pokrzywdzenie Jp. Komorowskiego
w Labraniu gwałtownym z Własnego Domu Corki y wnosił przyczytienia
się za temi ktorzy podczas. przeszłey konf. zabrani, w poymaniu y zatrzy
maniu iszcze znayduią się, w tym Jp. Marszałek ponowił zagrzewanie Stanow
do zgodnomyślności y podpisania Projektu, podobnie iak y pierwszy Lat
liczne Oppozycye, naywyraźniey zaś odpowiedział Jp. Szydłowzki Kasztelan
Larnowski nie pozwalaiąc nietylko na prorogacyą ale nawet ani na Ratyf
kacyą Artykułow Traktatowych poty, poki wzaiemne kondycye nie będą wa
rowane, to iest articuli separati uczrone, bo Jakoż znaszey Strony Wszystko
podległe czynić, kiedy zdrugiey nic dla Nas niepostępuie się kontentuiąc
zatym doradzeniem, zeby wystał od Stanow do Jp. Ministrow Zagranicznych
Delegatow tak zrchuiszyć o Suspens Ratifikacyi do Zawarcia wzaiemnych
Warunkow per Articulos Separatos, oprzypuszczenie do Delegacyi z Plenipo
tencyi dalszych Postow iako y zdomowieniem się, żeby forma Rzpltey
była ułożona nie narzutnie y nieprzymuszenie, ale na co się Zgodzą
wszyscy lub przynaymniey w większości Głosek.
Jp. Marszałek znowu miał głos przyponinaiąc że iuż iest postrzeżo
ione Prawo w Alnie Limity, że nikt nie może kontradykować temu co
Delegacya postanowi, a zatym nie spodziewa się żeby kto Active Zabiera
Oppozycyę. Jp. Kasztelan Larnowzki odpowiedział: że zna iż się do Ni
czego iuż za Allarma. iż nie o Wspomnionym Prawie, y Onego kontrowersie
ale Sądzi być Onego exekucyą wtenczas przyzwoitą, gdy wzaiemne Obowią
zki od drugiey Strony nastąpią. Oświadczył się oraz iż od przedsięwzię
cia wystania Deputatow z gremio Stanow do Ministrow Zagranicznych
z wyż przerzuconemi propozycyami nie odstąpi. Stan Rycerski Odezwał
wielu Posłow wsparł to zdanie y radę Jp. Larnowskiego, nominowani tedy
zostali Deputaci z Ministrow Senatorow y Posłow w tych trzech rzeczach
act 1mo Żeby nie pierwey była Ratifikacya Articulow Traktatowych iuż uczrony
na Stronę Dworow Cudzoziemskich służących, aż Osobne artykuły wzaiemne
kondycye dla Rzpltey przyrzekaiące, uczrone y odpisane będą. 2do Żeby ci
którzy z Postow nie są umieszczeni w pierwszey Plenipotencyi, teraz uczrze
ni byli. 3cio Żeby gdy przyidzie do ustalu Traktowego Rzeczy nie impozycya ale dobro
wolne przyięcie, czyli liczności Delegatow Tentencyi, per Turnum Oświadczo
nych do tego służących. że Materye konkludowała, y prawem nowym być uznała
potym do dwoch dni odnowiona Sessya. Upadam do nog.

Warszawy die 30 Xbris 1773.

Dnia 24 praesentis po zagaieniu Sessyi Seymowey JW. Poniń-
ski miał mowę z pochwałami Krola JMci. Po ktorym zabrał
głos JmcX. Biskup Łucki naganiąc czynności Delegacyi, w ktorą
y sam wchodził, y niedozwalaiąc na ratyfikowanie zawartych
Traktatow z trzema Potencyami. Potym JmćP. Stępkowski
Kasztelan Kijowski otworzywszy zdanie swoie tak co do czyn-
ności Delegacyi, iako y do ratyfikacyi Traktatow conformiter
do głosu X. Biskupa Łuck. dopraszał się, ażeby ci wszyscy
ktorzy bezkrolewie ogłosili, podobney podpadali karze, iako
y ci ktorzy się na osobę Krolewską targneli. Lecz Krol
JMć zabrawszy głos oswiadczył, iż iako iuż wszystkim
darował, tak więcey o tym żadney wzmianki nie
chce mieć czynioney. Dalej JmćX. Kanclerz Kor. prze-
praszał że dnia wczorayszego na Sessyi nie znaydował
się. A potym nie życzył sprzeciwiać się grożącym Potencyom
y na ten koniec podał notę iednostowną od ministrow
Cudzoziemskich w groźnych terminach oddaną na ręce
swoie, w ktorey się domagali aby Seym teraźnieyszy był
Limitowany, aby traktaty ratyfikowane były, y aby
Delegacya daley kontynuowana była, dla ułożenia stałey
na czas dalszy formy rządu krajowego. Czytane zatym
były dwa wygotowane proiekta. Pierwszy ratyfikacyi
Traktatow zawartych. Drugi prorogacyi Seymu ad 20
Decembris. Chcieli potym rożni Posłowie zabierać głosy,
lecz im nie były dane. A zatym wielu z nich krzy-
knęło: nie pozwalamy na nic. Tę żwawość uważaiąc
Krol JMć wokował do siebie ministerium y na
dzień 25 Solwowana Sessya.

Dnia 25 praesent. zaczęła się Sessya przed pierwszą z
południa. J.W. Marszałek po uczynioney Krolowi JMci
rekognicyi pytał się czyli na proiekta wczoray poda-
ne iest zgoda? Odezwali się Posłowie prosząc o głos.
Zabrał głos JmćP. Podoski Kasztelan Ciechanowski czy-
niąc w mowie swey ostrzeżenie dostoieństwa Krola JMci.

do tego mowił iż wda kijowski zezwalając na Dele-
gacyą. Potym zabrał głos Xiąże Sułkowski wda Inia.
Dowodząc obszernie iako iest rzecz dobra y potrzebna
aby nie więcey stoła Jmci ale w mocy Senatu perma-
nentis był ostatnek Cząsek; chwalił potym Jmci Pana
Orzechowskiego Posła Krakowsk. za uciążliwość Stolpkow.
Polskich mowiącego, wyrażaiąc: iż chwalebnie wprawdzie
wspomniony Jmć P. Orzechowski mowił za przełożeniem
praecigendi, ale potrzeba wprzod dla niego obmyślić
edukacyą; boć y Pan nie nieżidomy postępowaniu nie
cuglow, zbiega się y zhuka, a gdy ucieczony,
y do rożnego odbicia przyzwyczaiony, za puszczeniem
nawet cuglow iest spokorny. Lecz przepomniał Xże
Sułkowski że edukacyi Stolpki nasze nie mogą mieć
dla tego samego, iako y dotąd nie maią, że dla w
podtym niewolnictwa stanie. Wzięł potym głos
Jmć P. Szydłowski Kasztelan Zarnowski, że do ratyfika-
cyi tych Traktatow nie można przystąpić, poki punk-
ta Traktatu, względem Landtu Sanctu z Dworem
z Dworami nie będą zupełnie zakończone, y inne potrze-
bne warunki ostrzeżone. A względem Delegacyi, aby y
reszta Posłow do niey należała, gdzie idzie o ułoże-
danie formy rządu przyszłego. Pytał się potym Jm.
Marszałek, czy Zyda na Sneksta? Ale wszyscy nie
mał o głos prosili, inni zaś nie pozwalali. Mieli
niektorzy z Posłow głosy pozwolone, iedni żądali Delegacyi
inni iey nie chcieli. Po skończonych mowach Jm. Mar-
szałek pytał się czy żyda przynamniey na Sneksta
ratyfikacyi Traktatow, to iest do nadania mocy Naia-
skiey Rzeczy Pan do podpisania wyżdże? Ale z tak
rożne w Postaci zdania były, aż nakoniec zabrał głos
Kasztelan Zarnowski radząc aby wysłać Delegatow do ministrow
Sneck Dworu, żeby pokwalili więcey przybrać Delegatow,
ile z tych Ziem y Powiatow, z ktorych żadnego nie masz
Delegatu wchodzącego w Radę. Wtym Jm. Marszałek pytał
się czy zyda na Delegacyą do Sneck ministrow, dla wy-
jednania powiększenia liczby Delegatow do układania formy rządu

2

Gdy się wszyscy zgromadzili, czyli raczej mieszczenie zgromadzać się
zaczęli, nominowani od Delegacji do trzech ministrów
przez innych JW.JMgc. Kanclerz kor. województwie Kaliskie
y Płockie, Kasztelan Pizanski kor. Litwy Podkomorzy Kraf.
y inni a Sessya solwowana na Dzień 27.

Dnia 27 po zagaieniu Sessyi JMg. Delegaci na Dniu
wczorajszym uczynili do ministrów Cesarskich Doniesli
zgromadzonych stanow, o rezolucyi Rzeczonych Ministrow
domagaiących się. aby ratyfikacya Traktatow zaraz nastą-
piła; powtorzyli że tylko te materye pluralitate decyda-
wane będą na Zgromadzeniu pozwolą. Potrzecie iż Delegacya
dawna zasiadać będzie bez pomnożenia liczby Posłow, wol-
no atoli y innym Posłom znajdować się na Sessyi Delegacyiney
ale tylko cum voto consultivo, a nie cum decisivo. A gdy
przyidą materye Woyskowe, może być przytomny y JW. Bran-
nicki Hetman Polny kor. lecz także cum voto consultivo.
Potym przez innych na tey że Sessyi mieli mowy Xiąże
Woiewoda Gniezn. y Xiąże matem Lubomirski potwierdzaiąc potrzeb
Consilij permanentis. Za ktorych zdaniem wiele Posłow po-
szło, lecz wiele także przeciwnych było. Zatym solwowa-
na Sessya na dzien 28.

Dzień 28 spędzony na sprzeczkach wzaiemnych z strony
ustanowienia Consilij permanentis. Jedni go życzą pod tym zdaniu
Xięzy Sukkowskich, inni zaś wcale nim się brzydzą. Sessye
więc do Piątku limitowana.

O powodzeniu szczęśliwym Turkow y ostatniey Mlodkey porazce
w ktorey 142 sztuk armat utracić mieli, głoszą powszechnie
zagraniczne wiadomości. Zwierzchność te przypisuią mędrym wezy-
rskiego rozrządzeniom, ktory dętkie przestanie na Radzie
wiennej z czterech Generałow Francuskich składaiącey się
między ktoremi stawny P. Maillebois ma się znaydować y
ktory z dependencyą od samego szczegulnie Wezyra, Wo-
iskiem Tureckim dowmenduie. Za rzecz nie mniey pewną
tu głoszą iż Turcy przeszli po tę stronę Dunaiu, a mozna
ku Dniestrowi cofać się. Romanzow o Kamieniec Podolski
dinkurruie na wszelki przypadek. JP. Witt Komendant
tameczny szuka tu rezolucyi, iak sobie ma w czasie
postępić.

Rozeszła się tu także wiadomość, iakoby Cesarz JMć miał dać ordynans trzem Regimentom wymaszerowania z Polski do Moraw. Głoszą podobnież iż Posłowie Francuski y Berliński z Wiednia wyiechali. Wnoszą iż to miało przyśpieszyć powrot śpieszny Cesarza z Polski. Udaią iż Krol Pruski z Domem Burbońskim ściśle ma być skleiony, y bez mała nowa w Europie nie wyniknie Woyna.
Austryacy Łęczną w Kordon zabrali; z Brodow oraz Moskwę wyprawili biorąc ie w swoy Kordon.
Już tu nawet rozsiewaią wieści iakoby Woyska Francuskiego dywizya miała wtargnąć do Niedertandu Austryackiego. Lecz te wszystkie wiadomości czas odkryie. Lepiey y niezawodność ich lub omylność wyda.
JMć Pan Generał Romanius na mieyscu Bibikowa kommenduiący, od kilku dni pracuie nad ułożeniem planty gdzieby y iak naywygodniey rozlokować cząstkę tę Woyska, ktorą ma pod swoią kommendą. Diwizye wszelkie w Lubelskim y Podlaskim ba y w Ziemi Chełmskiey stoiące odebrały ordynans maszerowania ku wielkiey armii dla poparcia oneyże po stratach ostatnich.
Konsekracya Xięcia JMci Sekretarza W.K. na Biskupstwo Płockie w Niedzielę przyszłą z racyi przeniesionego Swięta S. Michała na tę Niedzielę będzie. Tym czasem Xiąże poprzedniemi Rekollekcyami gotuie się do nowego tego stanu, ktore na Bielanach u Kamaldułow odprawuie.
Ociec S. pracuie nad reformą Opactw y Klasztorow Zakonow S. Benedykta, Bernarda, y S. Franciszka na ~~ktorey~~ wyznaczoney na ten koniec Kongregacyi prócz Kardynałow, Starsi nawet wspomnionych Zakonow maią się znaydować.
JMć X. Rybiński Koadjutor Biskupstwa Kiiowskiego w Niedzielę przeszłą zaczął brać pierwsze święcenia Duchowne.
Pokazywać się tu zaczyna Manifest iakowyś Porty przeciwko czynnościom wszystkim niniejszym, podobny do owego ktory Porta na początku Woyny zaczętey z Moskwą względem Polski y Krola JMci naszego, publikowała. Lecz ieszcze w sekrecie tenże Manifest trzymany.

Z Warszawy Dnia 25 Xbris 1773

Na dniu 14 prezenty Sessya Delegacyina zupełny uczyniła finiec interessu XX. Jezuitow. Wyznaczona iest Summissya ktorey odtąd dozorami polecona będzie wszelka Edukacya Akademicka pod protekcyą JKMci na lat sześć, po ktorych wolno będzie Rzpltey odmienić lub potwierdzić osoby wchodzące w tęż Summissyą, wchodzące. Wyznaczeni są z Senatu JMXX. Biskupi Wileński y Płocki. Xże woda Inowłodzki Sułkowski, y Chrepto wicz Podkanclerzy Litt. Z stanu Rycerskiego. JMPP. Potocki Podsarz WXL. Zamoyski Exkanclerz, Xże Czartoryski Jenerał Ziem Podolskich y Poleński Starosta Kopaynicki. Obowiązała Delegacya powzięta Summissyą do ułożenia Karty generalney Edukacyi Narodowey in spatio ośmio tygodni. Karta ta ściągać się ma nietylko do zaprowadzenia tych Szkoł, ktore po XX. Jezuitach zostaią, lecz y do wszelkich innych nawet y do Akademii, z ktorych Krakowska prynaymniey obowiązana będzie pokazać dochody swoie, aby tak proporcyonalnie intraty rozrządzone były dla uczących y in exercitio actualnych Professorow. Summissarze na dniu 6 przyszłego mieś. innor JMPP prezentowac się w tym charakterze y w tych dniach mają uprawdowac jurysdykcyą swoią. Sessye te odprawiać się będą w Pałacu. Na teyże Sessyi Delegacya wyznaczyła Summissarzow albo raczey Lustratorow do dobr y Kollegiow JMXX. Jezuitow, ktorych powinność będzie odebrać rachunki rzeczy wszystkich stanu dobr, summ y intrat wszelkich pozostałych po tychże XX. Jezuitach, pravio Juramento od XX. Rektorow na to wszystko, ale tylko od czasu publikacyi Bulli w każdym Kollegium. Prowizyonalnie dla JMXX. Jezuitow na przebranie się, y rocznią pensyą wyznaczono Summę ryczałtową 3000 Złp. Pol. a gdyby casuby ta niebyła dostateczna, tedy po uczynionym rapporcie Delegacyi przez Lustratorow wyznaczonych do dobr XX. Jezuitow, Rzeczpospolita obiecuie dołożyć. Professorowie po odmienieniu Sukni, ktorzy zechcą in exercitio uczenia pozostać, procz tey pensyi, inny ieszcze za fatygę swoią odbierać będą pensyą. Bo actu Xiądz Oyciec Prowin-

wtorney Bulli swiey odsądza tychże Xięży Jezuitow od wszelkiego uczenia, nawet prywatnie po Domach Panow y Szlachty, ktoryby Ich chcieli wzyć do edukacyi dzieci swoich, dosć Sylitza to żeymierze niemyśli przyść za wyrokiem Jego, widząc niepodobieństwo wypełnienia tego, przy nieliczności Szkoł w kraiu naszym.

Tegoż dnia to iest 24. praesent. JMść X. Biskup Wileński na Sessyi Delegacyinej proponował Projekt względem ustawy prywatnych publicznych w kraiu. Projekt ten w treści swoiey zawierał, aby gdy Potencye trzy pozwalaią trzydzieści tysięcy Wyssu Rylitzey konserwować, wyznaczeni byli Kommissarze albo Lustratorowie do dóbr wszystkich ogulnie w Polszcze znayduiących się którzyby przez Sanacie informowawszy się prawnie o Prawach do każdego Possessyonata Dziedzica albo Zastawnika o czystey intracie z dóbr Jego, y oraz o długach, rapportowali do Delegacyi o tym, in fine do wyznaczenia dziesiątego grosza z intraty każdego respective Dziedzica albo Zastawnika odrzuciwszy długi. Projekt ten po pierwszym przeczytaniu z wielkim rataszem był odrzucony. Zaberał wprawdzie JMść X. Biskup Wileński iuż raz ostatni do poparcia zdania swego, ale od nikogo secundowanym niebył, prócz dwoch Pisarzy to iest Potockiego Podstarosty, y Butkiewicza Pisarza Z. Wołkowyskiego Powiatu. Stan Rycerski okrzyknął, iż ten prywatkowania sposob ostatnią grozi tyrannią gdy Panowie znacznieysze nayważnieysze okazawszy długow, żadnego by prawie prywatku nie dawali. Zebrali się nawet niektórzy z Delegatow na dostatkowsze explikacye względem zadłużonych między tymże proponuiącego prywatkowania sposobu, z tak wzgiętego rozwiązania Sessyą do Sigillu. Nazaiutrz ziechali się JMPP. Delegati na zwykłe obrady, lecz zamiast kontynuowania wyżey zalimitowana iest Delegacya do czterech tygodni to iest do 16 Junii.

Względem dóbr JMść X. Jezuitow rożni rożne wynaydują przekłady, y tacy myślą, aby też dobra rozprzedać, a summę na banku którym zagranicznym lokować, dla pewnieyszego procen-

JMść P. Marszałek Konfederacyi Generał. chcąc ulżyć Lydatom
w płaceniu podatków publicznych, y szkodom poniesionym przez
różne wyskoki różnych nieprzyiaciół mianowicie podczas przeszłey
konfederacyi, dał im do zrozumienia iż chce folgę im uczy-
nić. Nakazał więc aby wszystkie Kahały do tego
miedzcy wstrzymały wypłacenie prolentow od summ tamże
lokowanych. Powtóre aby przez ten czas wyredukowali przez
Starszyznę swoię wszystkie uszczerbki które mogli ponieść
w rzeczonej Prowincyi, y onej fideliter pod przysięgą odie
dać in ordine do zmobilizowania podatków, które do
Skarbu publicznego wypłacaią. Naznaczył im Universałem
swoim Rabinów y Starszych na każdą respective Prowincyą
do uczynienia takowey kalkulacyi.
Rozchodzi się tu w przeszłym tygodniu mieć o irrupcyi
Wołoszy y Tatarow w kraie. Coraz bliżey do Ukrainy, zacy-
na się o raz bardziey szerzyć. Twierdzą za rzecz pewną
iakoby do Kommissyi Skarbowey nadeszła miała zstaffeta
z Imieniem o naieździe Pikowa, zabiciu Superin-
tendenta Komor Ukraińskich JMść Pana Judewskiego przez
szego Regenta Kommissyi Skarbowey, y zabraniu Kassy
złoczeńskiey 260000 Złp. Polskich. Naieźdzcy a mieli się
posunąć ku Berdyczowowi. Oktoryek bądź to pewna, że
Moskwa nurmem z Litwy na Ukraine dąży. Dla wzmo-
cnienia wielkiey Armiy, która się na granicach Polskich
po ostatnich przegrankach ma gromadzi. Wiesza się o Tatarach, ra-
czey prawdą się o Hajdamakach, ezy iż Partya Ukraińska miała uczynić
Mur. trzyma coraz głębiey, burzyć własne posuwaią.
Mowią iż od Lwowa aż do Pińskowi y Brzescia Litt.
wyrzygaią się na takie funicie wcale wiedzieć nie można.
Prusacy z drugiey strony zbieraią się do Tczewa w
wielkiey Polsce w korpusie znacznym.
Na Dniu onegdayszym JMść P. Lentulus Jenerał Pruski
zapowiedział Kommissarzow wyznaczonych do określenia
granic, aby się nie spierzyli, odkładaiąc to do przyszłey
wiosny. Mowy to iż Arrywa JMść pożyczyć chcieli za pośrednictwem
JMść Pana Pawnimowa uczynił go Fe Dmerskatkiem z pensyą 5000 Rubl.

z Konkurzu sprawy JMść Pp. Mazarowskich z Kapitułą Wileńską o Dobra Mazary, które sobie też Kapituła za wżarne utrzymuie, zadaiąc iż Pp. Jeleporowie dawniey ie oney za własciwe Jak podawali, JMść P. Jurowski Kasztelan Trockiey obstawaiący za Mazarowskiemi w Sądach Konfederackich przyszedł do Kłotni znaczney z JMgim Xiędzem Biskupem Wileńskim utrzymuiącym Kapitułę własną, tak dalece iż dotąd iedno nie przyszło do rzeczy, gdyby przyiaciele rzeczonego JMci Pana Kasztelana nie pokpomnieli mu że to Leży w Trokach pod bokiem JMci w appertamentach JMci Pana Kasztelana wileńskiego Rezydencyi Biskupiey. Powiat ten do Biskupa solennie, należący słowa, na zawsze tość Jego na Stan Szlachecki z przypomnieniem nawet proiektu względem podatków na Unii niegdayszey podawanego na Sessyi. Kopia Kontendersy zapozwali na Sądy Konfederackie JMci Pana Krayczego Kor. z Podkomorzego Krzemienieckiego. Tenże punkt intermediam o summę 30000 ℔ które tenże JMść P. Krayczy Kor. lokował na dobrach, które sprzedał czyli Ostawił Podkomorzemu Krzem. ten zaś zapiera się iż summa rzeczona utaiona była, o Dług się domagaiąc Skupy, a ten terem też dobra zbyć czyli zastawić JMci Panu Węglińskiemu Ciekawie tu procesu tego wyglądaią. Cała Warszawa nie pomału się bydź zdziwiona, że gdy JMść P. Kanarowski wyiednał sobie Kommissyą w sprawie swoiey na Delegacyi, tym czasem przytym mu iest pozew od JWMci P. Starosty Bełzkiego na Sądy Lwowskie po calumnia. Dadzą się zatym iż JMść P. Starosta Bełzki nieakceptuie Kommissyi, mimo przyobiecaney tu bytności swoiey.

JMść P. Branicki Hetman Polny Kor. w znacznym liczbie Osób y przyiaciół miianowicie Pułkownika Koreckiego wyiechał na kilko dniowe polowanie do puszcz Krzemienieckich JKMci. do Pułtow swych nadwornych lekkich przydać zamyśla nowy Pułk z Panow, Kłokiey Pułkownikiem ma bydź JMść P. Woyna Rotmistrz piorwszy Pułku Koreckiego.

Z Warszawy dnia 27 Stycznia 1774.

1774

Reassumowany na dniu 22 present. z Limity Seym, zaczęty był zaraz od illacyi JMćiPana Marszałka Konfederack. względem dalszey onegoż prorogacyi y przedłużenia Delegacyi. Oburzyli się na głos JMćiP. Marszałka Posłowie, między któremi pryncypalnie JMćP. Oraczewski Poseł Kraj. zabrał mowę, y dowodził z wielką żwawością, że Limita Seymu nie potrzebna, że ieżeli są iakie do traktowania materye, te w Izbie in plena Republica kończyć się powinny; że Delegacya przez tak znaczny czasu przeciąg który iey był pozwolony do skończenia interessow, nic dla Dobra publicznego pożytecznego nieustanowiła; Samemi prywatnych Osob interessami dotąd zatrudniła się; Jeden tylko publiczny y to nieszczęśliwy dla Oyczyzny interes, to iest podziału kraju uskutkowała. Rwał się JMćP. Marszałek do czytania proiektu prorogacyi Seymu y Delegacyi ad 25 Aprilis, który przed reassumpcyą ieszcze Seymu dał był do druku, lecz żadną miarą Posłowie dopuścić czytania proiektu niechcieli, mianowicie JP. Oraczewski, który nawet zaraz się protestował że na żadne przedłużania Seymu y Delegacyi niedozwala; w czym go wszyscy inni Posłowie, procz Delegatow niektorych sekundowali, a zatym w hałasie y tumulcie Sessya była odłożona do Poniedziałku. Taż sama wrzawa y na drugiey była Sessyi z przymowkami, że dobrze w Delegacyą Osobom wchodzącym żyć z Skarbu Rplitey y interessa Oyczyzny w iak naywiększą przewłokę puszczać. Tym czasem głośno tu mowią że trzey ministrowie Dworow Cudzoziemskich podali notę w ktorey ogłaszaią Rplitey aby iak nayprędzey były kończone interessa bo na żadne od 25. Kwietnia nie dozwolą Konfederacyi y Seymu Limity. Zdaie się więc iż po niektorych ieszcze marnie spędzonych Sessyach, proiekt prorogacyi Seymu y Delegacyi do dnia 25 Kwietnia utrzyma się.

Interest Xcia Jmci Koniatowskiego Ex Podkomorzego Lor.
względem darowizny Starostwa Szawerskiego tytułem dóbr
Ziemianskich utrzymać się zupełnie, przez iednego punktu
którym, Xięże dział obmyślać Rplitę aby, ieżliby iakim
trefunkiem Prawiaca Zmudzka z w nię potzieni Starostwo
Szawerskie, dyabeł nieta a Rplitej, żeby taż Rplita obo
wiązana była stratę tę Domowi Koniatowskich nadgrodzić.
y bonifikować onym iakim Starostwem rawng utratę
wynoszącym, to godziwie zamienionym na dobra Ziemian
skie. Jak to tu zdaię się przystrzegać o dobrych prawach
Rplitej, do krajow które przez tyle wiekow szczęśnie dzier
żyła.
Xże Jmć Lubomirski Skarbi w. Ker. od kilku dni znacznie
na zdrowiu czuiąc się osłabionym, poczynił cesyę na dzie
rżawa Barskie, Jazłowieckie, y Olszańskie Xięcia Jmci
Marcinowi Lubomirskiemu Synowcowi swoiemu, prawem
y całey innej sukcesyi po sobie dziedzicem go czyniąc.
Xże Starostwo Barskie w lennością w Domu Lubomirskich
zostaiąc, dzierżawy nie iakowey podlega, zatym Dwor
owarnaiąc się, aby Xże Jmć Marcin, nie wprowadził go
w teraźnieyszych czynnościach w Delegacyi na osobę swoią
tytułem dóbr Ziemianskich, Krol Jmć zezwolił wprawdzie
na cesyę Xięcia Skarbiego tw. Jakoweż Xcia Marcina
poczynione, ale za danym dopiero przez tegoż rewersem
iż Starostwo Barskie in nadzwa dobr Krolewskich po
zostanie. Ztym wszystkim w Poniedziałek przeszły, legnie
się nie co zaczyć mieć Xże Jmć Skarbi tw.
Interes Kawalerow maltańskich z pretensyą do dóbr Or
dynacyi ostrogskiey zdany na Kommissyą, do tych czas zda
ie się być nieskutecznionych gdyż czasem Familia wale
wskich po Xięzinie Bracie z Kosciełeckich Ostrogskiey wyie
chała na Delegacyi pozwanie Processu in crimine do tym
missyi, ktora by pretensyą Domu Walewskich rozeznała y
bonifikacyą onymże uczynić nakazała do Possessorow Ak
tualnych Dobr Ostrogskich.

W Poniedziałek przeszły nadbiegł Kurjer do Posła Rossyi-
skiego z Petersburga. Moskwa y Jey Okręgi głoszą, iakoby
przezeń JP. Stakelberg odebrać miał rozkaz od Imperatorowey
JMci względem Dyssydentow Polskich, aby tenże przed wszelkiey
dołożył starannośći żeby Dyssydenci y Niemcy przy wszelkich
swobodach y prerogatywach, tak iak na ostatnim Delegacyi-
nym Sejmie po Radomskiey Konfederacyi in toto na teraźnie-
szym utrzymani byli. Przeciwni mocarze głoszą, iż Kurjera
tego nie do interessu Dyssydentow Polskich attentu zaiąć
się maią, ale raczey do zakończenia iak nayprędszego in-
teresow w Polszcze, które Dwora Postowi swemu zaleca,
obawiaiąc się przy zaczęciu woiny nowych iakich odmian
y rewolucyi w Europie.

Co powieszonym W mostnie buncie Okręgi mostkiewscy
głoszą, że iuż zupełnie zaspokoiony y przygaszony. Inni
zaś mniey prawdziwi twierdzą, że y owszem co raz bardziey
się wzmaga, że weń znaczna część Senatu y celnieyszych
Osob nawet malkontentami Panow wątpią, że ieżeli
Daszkow Wowrzeniowie y inni Familianci Dam nawet
znaczna część na czele Jego ma się znaydować, że ktokol-
wiek nawet po Prowincyach Panow, którzy się opierali wo-
wchodzić, postrzałami y pogróżkami mieli być
przymuszeni; Punkta nawet, które celem Związku tego
maią być, głoszą. 1wszy Dociekienie Autorow Zabobonu
Iwana Czarownicza y onychże ukaranie. 2gi Przywra-
cenie Senatu Rossyiskiego do dawnych zwyczaiow y pre-
rogatyw, których używał pod panowaniem Elżbiety
Imperatorowey. 3ci Zaprowadzenie nieograniczonych Audiencyi.
4ty. Ustanowienie iak nayprędsze pokoiu z Turkami. 5ty Ustanowienie Monarchyi absolutney bez
przydania samowładztwa. Związku tego czyli Kon-
federacyi przyrzeczona zięta y podpora w potomstwie
Prowincyach Państwa Rossyiskiego ma się fundować
y w Bliskościach Stolicy Moskwy. Niektórzy wie
Punkti niektóre w tamtych stronach rozciągaią

niegdyś na Konsystencyi. Jenerał Karr w jedynastie tysięcy Lekkich Pułków y Kozaków wyprawiony na przeciw Malkontentów, źle bardzo był od nich przyjęty, straciwszy albowiem znaczną część swey Dywizyi zeszłą go zimą tak że ledwo sam się mógł zalwować. Rozkazano mu zebrać rozproszoną Dywizyą, lecz gdy tego nie był w stanie uczynienia, całą nań złożono winę, degradowany więc z Jeneralstwa y na zawsze dymisyonowany po mimo zacnych które tu w Polszcze wraz z życiem Kapinier dla moskwy uczynił miano[illegible] w Radomiu przymuszony nacz Polski do jadących Konfederacyi Radomskiey. Na ciągu Konfederackie pod czas agitujących się Sessyi Seymowych suspendowane są. Cała zaś nieogłość wpisów iest że chcąc y do lat siedmnastu teraźnieysza podrywała Konfederacya, odgadnąć by nie można było wszystkich spraw. Wielu nie zdążało przychodzi wpisów zrobić, nie maiąc nadziei nawet dzienia sprawy, a tym czasem głoszą mowy wszyscy że po terminie skończonego Seymu y związanej Konfederacyi na 25. Kwietnia sądy znów Konfederackie naturalnie upadną z ustawy y do nich znowu do Trybunałow zayda appellacye.

Redutty tutejsze znaczne bywaią gdy się niezmiernie bawią. Balki drogie y stanki nie drogie nad Stawki na karty, przez co młodzież niestarzenie traci się. W niedzielę przeszłą Damy y Kawalerowie tutejsi wymyślili sobie maski, Krakowskie czyli Góralskie wesele reprezentuiące. Panny młody reprezentowała Jmć Panna Gablenzowna Towarzyszka Saska Pana Syn młodego reprezentował Jmć P. Konarski Kapitan Korpusu Artyllerii Kor. Rayki. Ojca Jmć Pani mieszkająca Kor. Klonicka, Rayków zaś JP. Rühl Jenerał Artyllerii. Kompania ta cała do Jundrzeiów blisko pół liczna, udała się wieczorem do Dworu, niby z oprowadzeniem imaginowanego wesela Królowi Jmci iako Panu Państwa młodych, stamtąd zaś na redutę gdzie do białego prawie dnia dyvertowali się. Przyiazd Jmć Pani Hetmanowey W. K. odmienił tu sprawy iest na Kasztelanat tutejszy, gdzie Dwor Jey znaczna iest część stanęła.

Ex 15. Martij Biskup Kuiawski zagaił Sessyą, Iż gdy Sessya Ostatnia na maiącym Nastąpić podpisaniu Projektu, względem Dobr Szwiechich, zalion- czytaniu dzisieysza ta Dzieł Uskutecznić, y dopełnić przedsiewzmie bez wątpienia a ponieważ na Ostatniey Sessyi, wiele czyniono Annotacyi, ieżeli te Annotacye wprowadzone do Projektu, czyli się zna Jzbie kazał czytać czyli ma Uznać in pide Jxcia Kanclerza Dokładać się.

Jzba Uniadczyła Swoie Zdanie na Kredycie Jxcia Kanclerza a tak bez ponowionego czytania, Projekt podpisany Został Projekt ten poznieyszy bydź postanowiła Poczta, ponieważ drukowaić go Kazano.

Zatym daiąc się słyszeć głosy dopominaiące się nominowania Komissa- rzow do Kommissyi rozdawczey. Biskup Kuiawski Opowiedział Jzbie iż iakoż była Onego Woła referencya Uczynić do Krola Jmci żeby za dezwo- leniem Onego Następuiące Nominuie Osoby z Korony z Senatu Kan- clerza Kor. Poznańskiego y Kaliskiego Woiewodow, Hetmana Wgo Kor. Po- znańskiego Kiiowskiego Łarnowskiego Czechowskiego Kasztelanow, Daley Biskup Wileński przystąpił do Nominowania Osob z Prowincyi Litt. ze przerzeczonej Kommissyi, y tyeż z Senatu podał iakoż Smoleńskiego y Nowogrodzkiego Woiewodow Podkanclerzego y Marszałka Nadw Litt. Potym Jx. Marszałek Kont Kor. przystąpił do Nominacyi Komissarzow z Stanu Rycerskiego y podał Podkomorzego y Pisarza Koronnego Kaczyńskiego Pisarza Litt. Lipskiego Łukrzewskiego Sumińskiego Szamotulskiego Za- błockiego Kujskiego.

Jx. Dąbski Posel Kuiawski zabierał głos lecz Jx. Hetman Wgo Kor. zatrudnił przypominaiąc Przewielt Jzbie Delegacyinej, Iż Projekt względem Dekretu Oczewistego Apostolskiego w Sprawie Brzeskiey do tąd. dawnego czasu uniesiony oczekiwa Sentencyi. Do Przewielt Delega- cyi Biskup Kuiawski remonstrował, iż Jx. Kuiawski ma publikowaną wnieść Materyą, lecz Jx. Hetman Wgo Kor. Oświadczył się, iż ma nadzie- ie w przyiaznych względach Jx. Kuiawskiego że dobrowolnie Swoie do- tozy mowienie, iakoż Jx. Dąbski dalszemu Zostawił Czasowi.

Nastąpił Zatym Ogolne dopomnienie się czytania Projektu Brzeskiego Jxcia Kanclerz Wgo Litt. dopraszał się odłożenia ieszcze tego Projektu do pełku dni

Ex. Imcian Chorąży Nuc Koronny

do kilku dni poniewaz pewne Pismo niewygotowane w druku ktore ma
być od Brzescia podane z explikacyą nieprzestępnosci w Niczym Praw
Uniowych przez Dekret Assessorski w tey Sprawie Wypadły, JP. Hetman
W Kor.^m odpowiedział że tak dawno Proiekt podany, żeby był czas przygo-
towania, y że od kilku iuż dni Upłynął Czas Wziętego Interstitium
a W Wielu Kategoryach dekret Brzeski extra jus deviavit y dowody
tego Niektore na Pismie Zebrane Okazywał, a Zatym o Turnum Upra-
szał. JP. Marszałek Konf. Kor.^m Wychwalaiąc Zacność y Zasługi in publico
JP. Hetmana W.^o Kor.^m zakonkludował, iż Mężowi takiey godnosci y po-
wagi dopraszaiącemu się Turnum, azaliż można odmowić.
JP. Kurzeniecki Poseł Pinski Oswiadczył się iż niewprzody na Tur-
num pozwoli, aż głos mu będzie dany, iakoż pozwolony miał tedy dość
długą Mowę fundamentalność Dekretow Nayuyższych Jurisdykcyi a
Zwłaszcza Prowincyi Litt. Wywodzącą w ktorym mowieniu te dwa Nay
ważnieysze były argumenta. 1 Iż Stała by się Uyma Prawa Magestatu
gdyby Dekreta Sądow Zadwornych Wzruszały się, gdyż One reprezentuią
do Miast nieustanne Directum Dominium Krolow 2. Iż gdy Prawa
Kardynalne idą na Szalę iedną o Nieodmiennosci Dekretow Ostatnych
drugie o delikatnosci Praw y Przywileiow przed Uniowych preferencyą
Znayduie potrzeby y racyi przy Zachowaniu Dekretow twierdzy, gdyż
przez Uszczerbek Przywileiu iedna ktora Strona może ponieść Utratę
przez Dekretow zas przesądzenie cała Prowincya Szkodowałaby.
Poseł Dobrzynski Suminski reponował Kurzenieckiemu Iż ieżeliby
Prawo Magestatu cierpiało w przemienieniu Dekretu Zadwornych
Sądow tedy Sam Krol Jmć poniosłby Uwłoczenie Swey Sprawiedli-
wosci y dostoynosci, gdyby pod Jego rządem Owszem Jego Imieniem Niespra-
wiedliwość w Dekretach nieprzesądnie Uchodziła Xże Kanclerz Litt.
Znowu Mowił w tym Sposobie że nieubliża Zasługom JP. Hetmana
ale też y Własne od kilkadziesiąt Lat liczy azatym tyle przynay-
mniey Sądzi się być Zarabiaiącym żeby Suspensę na kilka dni Wy-
iednał, Mowił potym de Subsistencya Dekretow Oczewistych y odkrył
Swe badanie ktorzy to przynaymniey Obywatele Litewscy w się
uskarżaią

uzbarzaią na niestuszność. Jan Hetman W Kor^no odpowiedział nabrze-
chciażby był iden Xże Sapicha Jenerał Altyllery Lit^e Dość by było
natym, a coż mowić o Innych Wielu, a Zatym niewdzięcznie domagaią się
Turnum, Dane tedy iest Kredytowanie się y znalazła się Większość przy
tym żeby Projekt na Kommissyą był podpisany, iakoż Zaleciło się Stało
Której Kommissyi Zalecona iest Ustawa, żeby rozważyła gdzie Dekret Na
szych Patron Unieważnić po Dyzyzenii Duralitatis Biskup Kuiawski
Odniosł Delegacyi, Iż co miał Ks. Posł Kuiawski Opowiedzieć Ordi-
Smutny Obowiązek Wykonywa a Oznaymuiąc iż Część Kraiow y Wo-
iewództwo Inowrocł^e derelinquo Król Pruski Odebrał.
Jmć Xiądz Kanclerz W^e Kor^ne Oświadczył iż iuż w tey mierze Notę do
Jp. Benoit przysłowaną Marszałek Kon^t Kor^ne dał swoie Zdanie Odnieśli
ko do Jp. Ministra Pruskiego ale y do Ministrow Dalszych Dworow
potrzebne iest podanie reprezentacyi, iakoż Zgodzono się na podanie ta-
kowych Not. Potym Jp. Hetman W^e Kor^ne Domawiał się żeby Prowincya
Lit^e ex equestri Ordine Komissarzom do rozdania Dóbr Jeziorskich No
minowała Xże Marszałek Kon^t Lit^e Odezwał się że ieszcze Niema gotowości
lecz gdy przyszło na Następuiących Sessyach Zalecono Uczynić Nominacyą
Ustało Radzenie y Sessya Nazaiutrz Odroczona.
W 16 Mar^ Biskup Kuiawski odprawił Zaraz Sessyą Jż w Nowym Mie-
scu Delegacya Zasiadaiąc po Uprzeyemieniu się z Pałacu Radzieiowskiego
do Pałacu Rzpltey Smutna y Bolesna Zaszła Nowina Jż Król
Pruski aż po Poznań Pomyka pro recenti Causa a Zatym Znayduie
potrzeby Wysłania Tym Donoszącey Deputaty. Kolowi Mni Podania
Not Ministrom Zagranicznym Wyznaczenia Nawet do Tych Deputatow
a nawet gdy tak są przestępne Kowieńskiey Tractatowey Zerwania się
zeszłego y Wdania się do Hazardow Jp. Kurzeniecki Oświadczył
podziękowanie Biskupowi Kuiawskiemu za Dotychczasowe Trudy Tż za
mo Wyznał Marszałek Nadw^ne Lit^e Daley Hetman W Kor^ne Wyrze-
rzył Zdanie Swoie w ten Sposob, iż Jeżeli W Każdym razie Znayduie
u Jmć Xiędza Biskupa Kuiawskiego Patryotyczne Sentymenta y Przy-
miotły tedy w tym Punkcie przyznaie Mu dawnych Rzymian Jenicusz
y Zgadza się na proponowane Trudy, a Mianowicie na Ofiarowanie

się Nawet w Wszelkie Niebespieczeństwa, Czytano potym Noty do Mi-
nistrow Zayranicznych w ktorych wyraz ten ze się Stany Rzpltey Uskarza
ią racyi dlaczego Nowe Kraiow dzieie się mimo tak świeże Umowy
Zabieranie a zaczym Zadziwienie y niespodziewanie się Zadney trudnosci
po tak prędko odmieniaiących się skutkach do takich robot. Wyznacze
ni tedy są Deputaci z temi Notami z Senatu Jmć Xiądz Kanclerz Kor.
Xże Wda Gnieznieński Hetman W Kor. Podkanclerzy Litt. y Kasztelan
Zarnowski z Stanu Zaś Rycerskiego Xże Antoni Sułkowski Xże Mar
cin Lubomirski Suminski Besiekierski Dąbski Szamocki Stypałkow
ski Wolmer Bułharyn Kurzeniecki. Daley 3. Proiekta prywatne
czytano 1 Xięcia Wdy Gnieznieńskiego z Szlachtą 2 Lenkiewicza z
Wołodkowiczem Metropolitą Obydwa na kommissyą 3 Proiekt
Czytano favore Xcia Marcina Lubomirskiego ktorym dla Ruin Kraio-
wych Zaległy podatek Rzpltey na Starostwie Barskim darowano
Xże Marszałek Konf. Litt. podał proiekt o Dobrach Jezuickich Pro-
wincyi Litt. ktory iako in Cardinalibus nic się nierożnił z Koron-
nym tylko in processu iuris y w inszych pomnieyszych Punktach Oso
bne miał swe Dystynkcye tak czytany y podpisany został
JP. Hetman W Kor. Oswiadczył potym że wysłał Jndzyniera do
Obeyrzenia y Wymappowania mieysc zabranych a tak dla odpra
wienia deputacyi do Ministrow Zayranicznych y innych potrzeb
nych w tey nowey Okoliczności Deliberacyi sessya do kilku dni
zasolwowana.

Hetman W Kor. w tych dniach hieży do Petersburga, pytaiąc się
co za przyczyna nowego zaboru kraiow toż samo czyni
Ogiński do Wiednia, a Kwilecki do Berlina

Upadam do Nogi.

Z Warszawy dnia 31 Marca 1774

Sessye Delegacyine przeniesione z Pałacu Radziwiłowskiego do Pałacu Rplitey agituią się codziennie mianowicie zaś dążą do ustawy kilkokrotnich gatunkow podatkowania publicznego. Między wielo innemi podany iest powiekt do ustanowienia podatku publicznego z kominow. W Miastach od każdego w szczegulności komina ✕ ieden. Po wsiach zaś od Kmiecego komina złł. Polsk. 12 a od zagrodniczego połowę. to iest 6. Od kominow zaś po Dworach Dziedzicow y Possessorow po 26 Złł. Polskich; zaś w ogulności procz tego dziedzic tyle powinien będzie przyłożyć złotych Polsk. do wieyskiego kominnego, ile kominow znaydzie się we wsi. Słowem podatek ten nieśmiemy y nazbyt uciążliwy. Ktoby zaś przed zapadłą Lustracyą ważył się zarzucać dymy y onez kassować, albo do iednego dymu sprowadzać, tedy duplum za każdy zkassowany komin płacić będzie obowiązany. Z tym wszystkim przy takowych tu wysileniach na powiekta podatkowe, Ministrowie Cudzoziemscy mianowicie Pruski dał do zrozumienia Stanom iż Rpta zostaiąc pod gwarancyą y zasłoną trzech Potencyi Woyska dawnego ma się iedynie trzymać to iest 12000 w Koronie a 6. tysięcy w Litwie, a zatym y bez wymyślnych nad to sposobow podatkowania pewnie obeydzie się, chyba że na same pensye dochody publiczne rożnidą się z Skarbu Rplitey, iak to podobnieysza do prawdy zwłaszcza za ustanowieniem rady nieustaiącey, ktorey tu iuż Powiekt wygotowany. Składać się ta ma z Złł Senatorow, trzech Biskupow, trzech ministrow, Marszałka czyli Dyrektora Stanu Rycerskiego, z pensyą dla teraznieyszego pierwszego, ktory będzie 120000 Złł. succedanei zaś na tey godności 60000. y z 18. osob Stanu

Rycerskiego. Procz Biskupow wszyscy tak Senatorowie, iak y Ordinis Equestris Konsyliarze po 24000. Złł Pols. na rok Instygatorowie zaś 12000 y Wiceinstygator 8000 Złł. Procz Sekretarzow Rady, Sekretarzow Konferencyi, Sekretarza Rady, Kancellarystow, Archiwistow Kopistow, ktorzy także znaczne pensye brać będą y nie mała ich pewnie liczba będzie. Do tego Consilium w Warszawie dwa lata od Seymu do Seymu agituiącego się y podzielonego na kilka departamentow iako to: Interessow zagranicznych, Sprawiedliwości, Policyi czyli dobrego porządku, Skarbu, woyska, Sądy wszelkie tak Grodzkie y Ziemskie, iako też Trybunały referować się będą mianowicie względem exekucyi Dekretow, y co miesiąc o sprawach y czynnościach swoich rapportować maią. Krol JMć Prezesem tey Rady będzie. Pniekt ten ułożony iest od Xięcia Wdy Gnieznieńskiego, y do druku z rozkazu ministrow Cudzoziemskich podany przez JMci Xdza Kanclerza do Drukarni Rpltey y JKMci po Xiężach Jezuitach pozostałey.

Kommissya do Dobr Jezuickich rozszafowania dział dobr y wszelkie swe czynności do Poniedziałku po Przewodniey niedzieli odłożyła. Konkurrentow do każdey prawie wioski po trzydziestu y więcey stoi w Protokule Kancellaryi Konfederackiey.

Powrocili wysłani Geometrowie od Delegacyi do zwiedzenia kraju ktory nowo postawionemi słupami y orłami Krol JMć Pruski zagarnął po nad rzeką Noteczą y wartą donieśli iż w szerz w niektorych mieyscach na 8 y 9. mil zabrano kraju, w zdłuż zaś na 30 mil, tak iż znaczna część Kaliskiego, Gnieznieńskie prawie całe, y Kujawskie wdztwa aż ku Wiśle wpadły w kordon. Stoszą tu iakoby Krol JMć Pruski exkuzował ten swoy postępek tym, że Austryacy ku Zbarażowi po podpisanych Traktatach kordon swoy także mieli

posunąć, a zatym y on posunął swe cztery. Inni twierdzą, iakoby Anglia miała się domagać aby na trzy mile po nad Wisłą w Prusach Polszcze zostały się kraje dla defluitacyi. „Cożkolwiek bądź słychać tu że Krol JMć Pruski względem zabrania Torunia y Gdańska, a Cesarz względem Kamieńca y Krakowa iuż się umowili, y że Moskwa długo temu opieraiąc się zezwolić nareszcie musiała y podpisać nowy ten akces krajów dla dwoch przerzeczonych Potencyi; Jey zaś Xięstwo Kurlandzkie miało być proponowane lecz bardziey podobno Ukrainą Polską zechce się kontentować w dodatku za Gdańsk y Kamieniec.

„a przeto w nadgrodę tego kordon posunął.

99

Przed tygodniem właśnie Prusacy nadciągnęli do Pułtuska o 7 mil ztąd, y tam po krotkiey umowie z Moskwą względem pozostaiącego magazynu, Moskwa wymaszerowała, a Prusacy na Jch mieyscu Konsystencyą obięli. Mowią tu rzęsisto iż Moskwa częścią dla uspokoienia buntu podniesionego w kraju, częścią dla żywszego poparcia woyny Tureckiey z całey Polski ustępować będzie, a na ich mieysce Prusacy successivè następować będą nawet y w Litwie. Obiecuią tu w krotce przybycie czterech tysięcy iazdy ktorzy w okolicy Warszawy maią się lokować. Dla Generała Lentulusa iuż tu Kamienica u Starosty Krzyszyńskiego Czapskiego na Bielinie naięta, ktorego przyiazd nie zabawny do Warszawy obiecuią.

JMćP. Hetman W. Kor. w assystencyi JMćiPana Boscaven Tłumacza Oryentalnych Języków, quà Consyliarza Legacyi Sekretnego, JMćiPana Komarzewskiego Sekretarza Legacyi wyiechał ztąd do Petersburga niewiadomo właśnie w iakiey negocyacyi. Dorozumiewaią się iednak tuteysi ciekawi, że Pruskich woysk nadciąganie na mieysce Moskwy ma być naycelnieyszym objektem Legacyi; Dworowi Petersburskiemu Krol JMć Pruski, miał

chętnie podjęć się sukcesyi w Połszcze przyrzekaiąc
iż z swego grosza wszystka jego wić będ. on zaś w
nadgrodę tey uczynności dla Petersburga wymowić sobie
aby odtąd według ostatniego Traktatu wszystkie iur
dia płacił subsydyum pieniężnego 400000 Rubłow, które
dotąd płacił. JP. Hetman nie zamieszał terminu prawa
swego, czyli tylko Xięcia Jmci wdzie Pozn. oświadczy
ć się, iż ieżli interessa przystoić będą mu będą, tedy
opatrzy S. Jana Spodziewany, ieżli zaś nie tedy za wy
stawy kurzyerem z sam nie niezwłocznie powrócić. wyższ
Jmć Panie Hetmana całe nie spodziewany, pnieważ maiąc
Jego w niedzielę przewodnią miał się agitować y iuż
Xrz Jmć wdy Pozn. pozwolony miał na ten Xięcia wsze
patrz do JO. wmodzia Kasztelana krak.
Sądy konfederackie przed świętami zawitowane będą
rzeczy y Delegacya. aż tu przewodnie niedzieli.
Dnia 8 stycz. Srzodowey przeszłego tygodnia Jmć X. Kanclerz
stor. złożonował imieniem Jmci Xcia Biskupa wileńskiego
że ten odatni ma otrzymać Breve z Rzymu y transu
mi scripto od Xcia Jmci do przesłania w archiwo na ząd
Lit. Biskupstwa wileńsk. in ordine z zpalenia drugow.
Jmć X. Biskup kujawski Prezes odpowiedział, iż Delegacya
wstanowi że na to przystanie, gdy Breve y transu Xcia
wski zastąpiły. Zaś in apsum wdzięczności tenże Biskup wileński
asekurować obiecał dla swego nastąpcy intraty rocznej 120
tysięcy złp. Polsk. Tudzież y o tytuł Xięcia dla siebie y Kan
lerz y marszałek in vim ustawy swoią in publico domagali się.
Stoi za to iż za instancyą Królewicza albrzdla nadzieją
List Cesarstwa Jmci wsi do Xcia Jmci o pisanie koadiutorzy
Biskupstwa krak. dla Xięcia Sembeka przeszłego koadiutora
Chełmińskiego. Powiedzą to także iakoby Jmć X. Arcy Biskup
Lwowski zerwolowany był także zapisać koadiutorzy swoią
Jmci Xdzu Lieskiemu Sekretarzowi Pisarzowi Dwor. Kor. y Kanc
sek Dworu wileńskiego.
Gazety Sandomierskie stoi iako
mostwa zerwolowane były oddać
Skiemu, a Birmanowi Nowy Sener
stoi w Petersburgu z dymisyą

Xięstwo Kurlandzkie
ciu Kłorenus stolnik
stoi Krymu nastąpić.
Kurjerow zagrzmiał się.

d. 6. Aprilis 1768

d. 29 Martij. Biskup Kiiowskie zagaił Sessyą do uczynienia relacyi o konferencyi mianey z Ministrami Zagranicznemi w interesie Dyssydentow Polskich ktora w tym principalnie zalezała, ze od Rzpltey żądaią Modyfikacyi Konstytucyi 1768. R. a z Strony Ministrow Cudzoziemskich, grzecznie sie stawiono y uszanowanie Ofiarowano. Zrodano tylko podania Punktow w czym ta Modyfikacya ma zalezeć, ale niebyło do Izby przekroczenia Commissu, teraz dokłada sie co czynić. Marszałek Kor. Kor. explikował ze ta materya przydbszerna, a dzisieysza Sessya ma co nagleyszego do expedyowania Zaczym chociazby Ummyslna Sessya w Okoliczności z Dyssydentami Destynowai, y Dzien One w pewne Reguły Uformowai na co sie Zgodzono, był potym czytany y podpisany Projekt wyznaczaiący Kommissarzow do Słuchania Kalkulacyi Hetmana W. Kor. z Prowentow Starostwa Lipnickiego na Utrzymanie Artyllerii Lit. destynowanego.

Potym nadeszli do Izby Delegacyiney trzey Ministrowie Zagraniczni ktorych powitał Biskup Kiiowskie, gdzie Prezes pytaiąc sie, czy mieli co proponendum. Oni wzaiemnie Oswiadczyli Kompliment y donieśli, iz maią Komis od swoich Dworow donieść Izbie względem Consilij permanentis, ktore ma być częścią Forma Regiminis, ze ten rząd wprowadza sie dla Uspokoienia Narodu, y utwierdzenia Wolności ze Krol ma być Zawsze Katolik, y Zawsze rodowity Polak, ze Elekcya będzie Prawem Kardynalnym, ze ten Projekt Consilij permanentis Ulożony wespoł z Krolem, ze przydaią co do Niego in Clausulis mozna Manifestu Zas Żadnego przeciwko samey Ustawie nieprzyimą Czytany Zatym był Wyrazony Projekt, ktory Zdek iest Obszerny, iz Siedym Arkuszy Drukowanych Zabiera, skoro skończył sie czytanie, Ks. Linski miał Obszerny głos, znosząc Całą Zdotę Consilij permanentis, iako szkodliwą Cyrkułkie, grożącą Upadkiem Wolności, wprowadzaiącą Anarchią, rodzącą rząd Arystokratyczny, y Kodaiącą prawa Majestatu, Wiele potym rozmyślał Ich mciow Wstąpił głosow idących za Zdaniem Ks. Linskiego insuper Żądaiących do ad deliberandum do Niedziel Czterech albo do decyzji Całey Seymu, albo do Kommunikacyi Braci w domach pozostałym, Potym explikował do rzeczy po Francuzku Posłom Kaz. Wda Pie-

Zrzenski

W Imię Ojca i Syna i Ducha Św.

znienfki zaczowszy od gtosu JX. Kurzenieckiego Posła Pinskiego aż do Imyd
wszystkich, JPP. Benoit Minister Prussi miał obszerne mowienie w ten sposob
Iż Nietylko Consilium permanens nieprzynosi anarchii, ale Owszem z Nierządu Wy
wodzi, a drogą iest dobrego Porządku y wolności, ze przygasi tę ambicyą która kray
w Lamencie y nierządzie utrzymała, ze Sejmy iako bywały tak nieustanne, ale
Owszem radne y czynne będą, Że Ledaby mieć mowę JX. Pinskiego, ale Bonie wasz
za Lauicera nieresztcye, nie Punktow roztrząsanie, ale wyrazną Protestacyą Jakym
ney nieprzyimą, iako rownie y żadney Kontradykcyi, co y wnocie iest oświadcze
no, nd inne Jas głosy odpowiedział, iż Deliberacya niebronna, ale nic nabak
dłuzey czas, ze referencya do Braci nieprzyzwoita, gdyż Prawodawstwo stanowi
a Nikogo niedokłada się, a dotego Woiewodztwa y Powiaty, dawno iuż otym pro
idzie uiedzą ze Zupełne stany, nadaty moc delegacyi, a zatym y tam odwoła
nie się byłby contra normam Agend, względem Jas Extraordynaryi od dziel
nych y ymiennych handlu otym ułożenia, iako są pod Kiiow Księztwa
Kapelerza Kor. y iako od Dworow są pozwolone, tak się przypieszy
Kasztelan Łanckoński Odkrył doradzenie swoie, Iż gdy Posłowie są wyzna
czeni do Dworow, możnaby dołożyć w Instrukcyach, dopraszanie się tychże
Dworow, o niewprowadzanie Consilii permanentis, iako szkodliwe wolności
Nato JX. Sztakelberg Minister Pruski swym y drugich ministrow imie
niem odpowiedział, że o Poselstwach nic nie uiedzieli, y nie pierwey do
wzięli Notitiam, aż iuż Stanęły, że niezyczą Jacyi do Instrukcyi do Consilio
permanenti, gdyby to sprawiło trudność, w innych Punktach, albowiem tak sa
Dwory względem tey Materyi Niezmienne, Iż Cała Europa razem złączo
na Niedworoci iuż tego ułożenia, a zatym Iż żadne Protestacye miejsca nie
znayą, przytym dopraszał się odwołowania Sessyi, a na deliberacyą ale nie
tak długą Czasu. JX. Reuitski Minister Cesarski Maiąc się do słow
JPP Sztakelberka y Benoit, insuper przełożył Oznaymienie interesowa
nia Dworu swego, Iżby Pretensya Kubalerow Maltańskich była rezolwowaną
y o odwołowanie Sessyi, upraszał iakoż Zgodzono się na odwołowanie Sessyi.
Otym Biskup Kiiowski Opowiedział Jżbie że Jze mianowanych 12 Lib:
ma gotowość do Nominacyi Osob z Stanu Rycerskiego do Kommissyi
Maiący rozrządzać dobra po Jezuitach, iakoż Mianowani Następuią
cy Komissarze, Nabut Sypathowski Tomaszewicz, Wolmer Bilharyn
Jelenski Kurzeniecki Lenkiewicz, Wołodkowicz Krzyżanowski Lyrew.

Do

Do Kommissyi zaś maiącey rozrządzać Pretensye fundusszowe, y inne tym podobne
ich są Wyznaczeni. Wołodkowicz Marszałek Koronny, qua Prezes Kollegii Koro-
morzy, Mozyrski, Sałwowy Sędzia Ziemi Brodzkiej, Deputat Reas Sędzia Ziemi Brodzkiej
Pomarnacki. Solwowana Sessya na zaiutrz.

101

Ie 30 Mar. Biskup Kuiawski Zagaił Sessyą, Iż to iest de lege ze Wyiezdzaiący
za Granicę maią mieć pozwolenie od Rzpltey. Więc gdy Poselstwa Wy-
znaczone Wyiazd Swoy nastąpiły, iako iest gotowy Projekt in Ordine ze-
czonego Wyiazdu, tak o przeczytanie Onego dokładać się u Izby Delega-
cyiney, iakoż ten Projekt czytany y podpisany.

Ks. Lipski Wnosił ze ponieważ Delegacya nie pozwala na Consilium perma-
nens Zatym dokończenia do Czterech Tygodni tey materyi y Sessyi domagaią się.
Potym radzono O sposobie Wzięcia Pieniędzy, y dania iadącym w Poselstwach
y Zlecono Kommissyom Zaciągnąć Dług y Zapłacić Kazdemu z Posłow pro
Dialibus po 1500 Fl. a ponieważ Ks. Hetman Ofiarował swą podroż
Własnym kosztem do Petersburga zapisano Onemu Gratitudinem. Ks. Biskup
Inowł odezwał się, iż gdy Wkrotce ma nastąpić Wyiazd Komissarzow
Granicznych, tuż Opatrzenie podrożne rownie wynikie, a Zatym dowody Oka-
że się Skarbu niedostatek, więc y Potrzeba Zaciągnienia Długu, a Zatym
radził za iedną Okazyą y tę trudność ułatwić. Przyięto te uwagi y w tymże
samym Projekcie, o którym wyżey dowiedziono, że Kommissye Zboża na-
dłow maią pozwolenie do 1500 Fl. kredytu Zaciągnąć y te dwa expensa
na Poselstwo y Komissarzow Granicznych Zaspokoić. W tym nadeszli mini-
strowie Zagraniczni Stackelberg y Benoit, gdyż Ks. Lewicki, dla Indyspo-
zycyi Zdrowia nieznayduiąc się, którzy Opowiedzieli, że ponieważ
na Wczorayszey Sessyi nadtym rozeszli się, kiedy ma być Deliberacya Przy-
dem Projektu Consilii permanentis Zadeterminowana? Więc w tym chcą ule-
zenia z Delegacyi. Biskup Kuiaw. Imieniem Delegacyi Zgadał, na Nie Dziel
ckiey po Swiętach dania Czasu ad Deliberandum, tandem gdy ministrowie
za Długi te Pauze poczytali, na dwa tygodnie domawiano się. Na resztę
na Poniedziałek po Przewadney niedzieli Zgodzono się, a gdy ministrowie przy
tym Osuiadczyli, że maią Sukurs Dworow Zalecenie, żeby do Szóstego maia
wszystkie roboty były Zadokonczone, bez dalszego limitowania Sessyi, Jenze
Jow Xiądz Biskup Opowiedział gdy ministrom Zagranicznym Iż krotko przed
Jego nadeyściem, była wzmianka o Kommissyi Granicznej, Zatym chciałaby
widzieć Delegacya, kto y kiedy z drugiey strony będzie Deputowanym
Nato odpowiedział Ks. Stackelberg, że od Rossyi Pewney Gubernator Brzesk

gi.

cyi, Ma być wysłany, ktory zaś własnie ieszcze niewie JP. Benoit że od Jego Pana
Wysokiey Szarży Jenerał będzie Ordynowany, ale ktory podobnież niewie
Znowu Biskup Kuiawski przełożył Izbie Delegacyiney, Iż gdy może być w tych
Dniach rezolucya od Dworow Cudzoziemskich względem Komissarzow
Granicznych, a Sessya zostanie solwowana, kto będzie dawał Dyspozy-
cye y expedyowania, Rozwiązano tę trudność daniem mocy Ministrom
Kraiowym, żeby doniesienie odebrali y ieżeli tego trzeba będzie expe-
dycye czynili. JP. Sztachelberg explikował przed Delegacyą że JP. Re-
witski będąc chorym niemogł tu przybyć, lecz onego onego zobligował
żeby przełożył Izbie że Jego Dwor ~~[illegible]~~ usilnie interessuie się, o zakon-
czenie z Kawalerami Maltanskiemi względem Ich Pretensyi do Ordyna-
cyi Ostrogskiey. JP. Marszałek Konf. Kor. remonstrował że to iest Pun-
Obszerny, dziwiąc prędko rezolwowanym być niemoże, zaczym zasta-
nowienia y odłożenia go na poświątecznych Sessyach widzi potrzebę.
JP. Sztachelberg zgodził się na solwowanie Sessyi, ale tą kondycyą
żeby naypierwey materya Maltanska była rozpoczęta y expedyowana.
Potym Marszałek Konf. Kor. wniosł Proiekt żeby z Kredytorami y Pretensy-
rami przeszłego Starosty Sniatynskiego, do rozsądzenia osobna Kommis-
sya wyznaczona była, iakoż ten Proiekt podpisany został.
Tandem Ministrowie Zagraniczni żądali żeby te Dni nieodprawu-
iących się Sessyi Delegacyinych prozno niezchodziły, niechby były Kon-
ferencye de articulis separatis, w materyi Comerciorum, y o Dyspy-
dentach, akceptowano tę propozycyą y Sessye prywatne ude-
terminowano. Nastąpiła Limita Sessyi Delegacyinych od
11. Aprilis.

Upadaiąc do nog Swiecłana, Kochanego
y iednostayney mey Jego oddaię Łaskę
y Protekcyi

1721 Aprilis 74.

Die 11. Aprilis Lubo zieszli się Delegaci iednak dla nieprzybycia Ministrow Cudzoziem
y Prezesa Sessyi Nazaiutrz odłożona.

Die 12. Aprilis Biskup Kiiowski od tego zaczął zagaienie, że nieiscie odnawiaią Rany opo
wiadaiąc coraz głębsze Zabieranią przez Króla Jmci Pruskiego kraiu Naszego Tym
wszystkim Obowiązanym Znayduie się donieść do przesławney Delegacyi, y do tego
Nieszczęśliwego Punktu Zagaić Dalsze Obrady, oraz pytaiąc się y Woli Jaśnie
wielmożnych Posłow czynić Kasztelan Kiiowski w Zabranym przez Siebie głosie Wy
raził, że coraz dokładnieysze raporta o postępowaniu Króla Jmci Pruskiego coraz dal
szym w Osiąganiu pranic Naszych Zabiera Kanclerz W. Kor. reprezentował, że dy tak nie
pomyślne dla Rzpltey Okazuią się skutki radzi Naturalnych y zrozumiałych Naybliż
szych iąc się Krokow, to iest Konferencyi z Ministrami Zagranicznemi y Onym reprezen
towanej przebrania Skarg domawiania się niegwałcenia Traktatow etc etc.
Marszałek Nadworny Litt. y inni byli tey Zdania, żeby Czynności Zapisanowić aż Zabio
rowa Uzurpacya będzie Ukończona.
W Na tey Sessyi byli Spodziewani Ministrowie Zagraniczni a przeto na Nich oczeki
wano Marszałek Kor. Dał Zdanie swoie Żeby nieprożnować Kiedy Ministro
wie Cudzoziemscy nadradą, mogły by się Niektore partykularne Projekta, a Uwłaszcza
sub Deliberatyone Zostaiące expedyować. Jakubi Kasztelan Sandomirski Dał sie
Tym Słyszeć że Naylepiey, gdyby Wszystkie Zdziałania przerwał, gdy tak Ważna Spra
wa Materya Która Cały Kray powinna zamowała, y że to samo Sprawie przestrzegane
Potym Czytano Projekt Ks. Czyża Strażnika Wiłeń. z Bazylianami y przyięto. Czytano
drugi Projekt Krayczego Koronnego na Kommissyą z Kreditorami y Debitorami ich Kory
Akceptowany y podpisany.
Potym Marszałek Kor. podał Medium względem Zaboru coraz Nowey
Granic Rzpltey aby iest Żeby podać Noty wszystkim trzem Ministrom Dworow
Zagranicznych w Następuiących Kontentach, Że Król Jmć Pruski Mimo nieprzy
leżenie że Wszystkim świeży Traktat, iuż to siodmy raz coraz głębszym Zagarnie
niem Zaymuie Kray Polski. 2do z Zapytaniem dokładnym formalnym, czy się maią
Spodziewać Skutkow Jakowych gruntownych Zawieraiącego się Traktatu czyli Wi
dzące Ich tatwe Onego przestępowanie prożny roboty Zaniechać. 3tio Wzywaiąc
Ministrow Dworu Widenskiego y Peterburskiego qua gwarantuiących Żeby Wzięli
na Siebie bona Officia odwrocenia takowych Krokow Króla Jmci Pruskiego Zgodzo
no się na tę propozycyą, y proszono Xcia Woy. Smiernienskiego, aby te premissa
Ustnie Noty Jakoż Zaraz Napisał y była Czytana
Że były Niektore expressye Umodyfikowania Wyciągaiące zlecono Kanclerzowi Kor.
Biskupowi Kiiowskiemu y Marszałkowi Kor. Wspolnie z Xiem Woy
Smiernienskim

W Mdan Thorn. 25 Aprilis

Jnieznienskim Uczynic Zalowę Wyrazow Odmiane, a po Uczeniu Zupełnym Zeby
Jkme Xiądz Prezes Deleguyi rozdał Wyrazone Noty Solenni Methodo Sejyia ad 14 odłożona
14 Aprilis Biskup Luiauskii Zagaił Sejyą ze Na podane Noty rezolucya do Mini-
stra Pruskiego w przykrych iest terminach, z przyczyny ze Wasze Noty w podobnych
znowu dowały się Wyrazach. Minister Las Cesarski Zalową dał rezolucyę ze tolcate
inna rzecz iz Monarcha Jego raz przed podpisaniem Traktatu zabrawszy na fundamen
cie, iz tak się zda linia Wyrazać, przy tym się utrzymuie, będąc gotow odstąpić, iezc
liby Kommis Szarze granicami Uhazali ze Zalowy Dulit Uchybia Konwencyey
a inna ponapisanym Traktacie kilkokrotnie pomykać Granic
Jmć Xiądz Kanclerz Kor. przydał ze Natyzcz Konferencyi Dowiedział się Jz Cesarz
pisał do Peterburga iako w Swoiey Osobie obiecał Nowe Prowincye y Znalazł
ze Jndzinier Accurate podług Opisu Konwencyi Peterburgz Zaciągną Linią a za-
tym przytym Osuiawcza się utrzymowali,
Kasztelan Kiowski Doprasząd się Wraz z Jnnemi Delegatami, iz gdy Osobna Nota
ma być podaną Jp. Benoit qua Ministrowi Dworu głębsze Zagranicznia dy-
miącego, aznowu Osobne Drugim Dworom Ministrom qua Dworom gwarancyę
dla Nas Utrzymuiących tedy rowna wynika Kraya względem Zabrania prze
Cesarza Jmci przestronnieyszych Linii, taliaz do Jp. Benoit y do Jp. Sekretar
berka, qua in contra gwarantuiących Dworow Ministrow podanie Osobnych
reprezentacyi. Jmć Xiądz Kanclerz Kor. dał wtey mierze Zalową reflexyą, y
Jak pierwszy byłby dwa Dwory razem Dyrobligowali Sobie, a Moznaby ie-
dna Osobliwie w Nieprzyiacielskich Zostaiąca Okolicznościach, Niemogłaby Nam Ku-
tecznej Uzielić Jpdrancyi, więc powinno być Maxime Rzpltey dwa Dwo
ry Oszczędzać, dla Umodiffikowania Trzeciego.
Marszałek Kont. Kor. Wniosł swe Zdanie, Jż ponieważ Xiąże Wda Jnieznienski ma
Dar Currenti prawie Całemu Dworzye Dostatnale Pisma Laziy, Zeby pro-
sić o powtorne Not Uformowanie podług Myśli teraz, Wyrażono tedy Wde
Jnieznienskiego o Zalowe Prace ktorey podiął się y Zaraz Napisał.
Czytano Zatym noty, y Zeby były przez Prezesa podane zgodzono się, które w tym tylko
odmianie od prierwszych esencyonalną miały że Osobna do Jp. Benoit, niz
do drugich Dworow Ministrow Wypisała się Narrativa, nietyle Zalow w sobie
maiąca, y Nieiakie tylko pytaiąca się, o przyczynach Dacie Krolowi Jmci
Pruskiemu pobudki Dalszego Zabierania Kraiu Rzpltey do Jnnych Zas
Dworow ministrow Zalowe mieszczą Wyrazy które genuine gwaran-
tuią Wzgląd

ichci Wzywaią Samowy, zatym Xiąże Antoni Sułtanowski podawał do Deliberandum Projekt Nowy Regulament Woyska Koronnego Spisuiący, ktory iako mu iest od Wyieżdżaiącego JP. Hetmana W. Koronnego ad praticandum Delegacyi Zostawiony tak za Tym Instat Zeby był czytany y Deliberowany, Kasztelan Kiowski explikował się, że Stan Woyskowy nayprzyzwoitszy a Rzeczi Conflictu powinien być formowany, a Zatym dopraszał się Aby Wprowadzony Projekt przez Ona Wprzod był Wentylowany, a dopiero przez Delegacyą przesłodził, iakoż zgodzono się. Zeby ten Projekt Szedł ad Tribunalem Commissyi Woyskowey. potym Sessya Solwowana ad 16. Aprilis. 1716. Aprilis Biskup Kuiawski przyzwaleniu Sessyi radził przystąpić do Czytania Rezolucyi do Ministrow Cudzoziemskich Na podane od Delegacyi Noty ponieważ Nota iedna tylko od JP. Reuscliego była iuż oddana a inne dwie ieszcze nieprzysłane Zatym przystąpiono do Czytania Ministra Wiedeńskiego Rezolucyi, ktora w tym się Zawierała że z Zalem przyimuią doniesienie o Nowym Króla Jmci Pruskiego Zabieraniu, że Oznaymią o tym Swemu Dworowi, a co się tycze wdania pośrednictwa Cesarza Jmci że Xięstwo w tey mierze destynowane Nayzłutekszniejsze przyimie Jego Dwor determinacye.

Marszałek Kont Kor. w Zabranym gdzie proponował ze nim drugie dwie Nowe Rezolucye od JK. Mci Szwedzkiego y Krnde tym czasem gdyby czas prozno nie schodził Miałby kilka Projektow Publicznych ad Deliberationem podać Jeden Ciszewski Kasz Wiski Miał Obszerną mowę Wprowadzaiąc niepotrzebność Conflictu permanentis, Że te tylko Niezmierne Koszta Wyciągnie, a Rada z Senatu przy Boku Króla Jmci ustawiczna też same Obowiązki Zastąpiła by doskonale, albo Sejm od Sejmu trwaiący ieszcze Lepszy, Lepszy Dobry, ale, ktore Obiecywać może Conflictum permanens Narzekał tym Zalem czył, Że gdy Instrukcye Sobom teraźnieyszym dane Niepowierzaiące ustanowienie takowey Natury Zatym Dopraszał się o rozestanie Universałow z Kommendacyą Projektu Conflictu permanentis Dla Wyrozumienia Zdań y Woli pozostaiących Obywatelow.

Biskup Kuiaw. Obwiązuiąc się Wdzięczność JP. Wiżkiemu za troskliwość y Sentymenta Obywatelskie Dodał Oraz ze gdy za materyą przyidzie Zad

Tractandus

tractandum będzie czas miejsca y porządku dać tym swe zdanie, Podobnie
Marszałek Kor[ony] Wyznał obligacyą JP. Wilczewskiemu to tylko znajdował
do uwagi że non detempore swe dekret reprezentacye przytaczył oraz że
dla prawa majestatu, dla godności kredytu y powagi Senatu, ale iako zostaiący
teraz na czele Stanu Rycerskiego, dopiasza się JP. Wiżnego, żeby względnieyszą
zamięcią był na prerogatywy tego Stanu, nieuwłaczaiąc go tak wysokiego kosztu
iako iest w zamieszaniu Consilii permanentis, iakoteż obiecał podać prote-
stata do sensum delegacyi, tak one podaie y rekomenduie aby były czytane
zgodzono się na czytanie, 1mo żeby wszelkich długow po prodaiach działy się
zeznania pro tabulis miały zaraz insercyą pod utratą długu, ab dla wia-
domości kredytow y onerow, 2do żeby procent po pięć od sta był nieyszy ale
ztąd kondycyą że kiedy raz na terminia niezapłacił prowizyi żeby wpadł w ob-
wiązek tym samym płacenia po dziesięć od sta, 3tio co się tycze kontraktow
arendowych y zastawnych tam ma być regulacya dobrowolnie opisanie się
ciam nieważnie się do sprawy prodentu wzwyż imianowanego do czego żaden
Sąd nie będzie miał prawa y władzy dyspensować, 4to że ponieważ wzgl-
dem handlow z odpadłemi prowincyami wielkie mogą wynikać dla stron utraty
iako iuż okazuie się tego podobieństwo z miany konferencyi handlowey z JPanem
Benoe prato żeby w zaleczeniu, gdzie wszystkie spławne szykaią się rzeki
był założony port y spichlerze, oraz kompania kupiecka ufundowana proponitur
Sto żeby niebyła ulla incompatibilitas szlacheckiego stanu, tak iako prakty kowało się do-
tąd ieden szlachcic bawiąc się wszelkiego rodzaiu handlem, że wszystkie punkta
po przeczytaniu wzięte są na deliberacyą. Potym nadeszły noty tak JP.
Sztackelberka iako y Benoe z których pierwsza podobna iest wewszystkim
rezolucyi JP. Kwinckiego, z tym tylko dodatkiem że kazda wiedzieć myśl Delegacyi JP.
Ordine Consilii permanentis, rezolucya zas JP. Benoe to w sobie miała że
niepoymuie dosłownie, co ad rem mieć Delegacya przez mistyczne swoie wyrazy że
niema co wydać na notę podaną sub 4. 12 Aprilis nad tę rezolucyą, którą
iuż dał dawniey subdelegowanym osobom wszelako obiecuie dworowi
swemu wiernie postać reprezentacye niżey pod Delegacyi podane y ztąd kiedy
się dana rezolucya kommunikować. Podpisano potym kilka protestow partyku-
larnych osob na kommissyą przez Sessya stwierdzona została.

Upadam do nog Jmci Pana Dobrodzieia Zawsze z całe-
mu Hr. oddaiący mię Pana.

419 tom. Biskup Kuiawski Dla słabości zdrowia niezna[y]dował się na Jego
Mci Pana Landcerz Kor. zagaiaiąc Sessyą Oznaymił o przybyciu Ministrow Zagrani
czney od których po dwukrotnym powitaniu, JP. Rewiedli miał mowę ze wszyst
kiemi Ministrowie niebawiąc proponuią ustanowienie Consilii permanentis.
Obiecuiąc z tym wszystkim reflexye przyiąć, aby tylko niekontradykuiące Samey
exystencyi y essencyonalnym Częściom, tey do formowaią się Nowey Rady
należącey. Szydłowski Kasztelan Zamoyski Otworzył zdanie swoie, że ponie
waż Natura Consilii permanentis iest taktyczna, zbyt delikatna, bo całe nowe
formę Rządu daiąca, y ponieważ w swoiey podziałach ma głębokie kategorye
tak dalece ze ledwo dotyd czas w swoiey kontendancie iest dopiero zrozumia
na, przeto dwuch Wyznaczyć Subdelegatow, iuż nieraz praktykowanego, któ
by potrzebne Uczynili Obserwacye z Annotacyami swemi, ten projekt po
tym prezentowała Zupełney Jasnie Delegacyi. Marszałek Kor. tor. radzey
doradzał: żeby każdy z Delegatow podał swe reflexye na piśmie y dzisiay
one u Laski Sessyowey, które potym wespod zebrane, będą Jasnie Kommu
nikowane pod Skrutinam, abyśmy na co dzień zgoda ostali się, a w czym okaże
się kontradykuią, da się ad Turnum. Kasztelan Kiiowski explikował iż
principalniejszym, a potym y w porządku pierwszym do traktowania iest ob
iektem, Articuli Separati et Status Comentiorum, Wszystkie te poprzedzaiące
żądania, gdy na Conferencie Ministrow Zagranicznych, a woda pierwszy spo
wiedział po francuzku, JP. Schachelberg imieniem drugich Ministrow żąda
dał odpowiedz, iż Ich Mci Ze chętnie by zezwolili na Subdelegacyą, gdyby ona
concludowe, te materyą zamknęła miała w porucznieniu, teraz gdy tylko refe
rirała, aby zaraz byłe prozumym, gdy znowu Zupełna Delegacya, przedrzeźnia
y przedłuża, będzie, o czas tylko zamitrzy. ad 2m Zdanie Wiec JP. Mar
szałka kor. nayprzyzwoitszym być znaydował y nayodpowiedniejszym trafie
nia ku celowi ad 3m co się tycze artykułow Oddzielnych dystansu handlo
wego, gdy pierwsza materya iest iuż prawie dokończona, druga dosyć blis
ko dokończenia znayduie się przeto sądził by iż iedna drugiey nie przeszkadza
Biskup Łucki zdał dystynguował: Iż gdy Consilium permanens ex Instituto
swo ma być ens tylko executiwum, tedy i powinno tylko ustanowienia prawa
o Materyi Kodyfikowania Woyska Sprawiedliwości etc poprzedzać powin
no, a nie tedy gdy to nastąpi, co mogy wykonywaiącey pomyślić. Kasztelan Ki
iowski dodał, iż słuszy te należanie JPP. Ministrow Zagranicznych o uchwa
leniu Consilii

188 M. Chorąży Kor. tor.

Consilii permanentis, a widzi coraz nowe y głębsze Krayu zubożenie, a złym nieprzyiaciołom, dla kogo y nasco byłby to Consilium ustanawiać, kiedy albo Kray ma upaść, albo zbyt wątłym utrzymać się. JP. Benoit nieuchaiąc nawet explikacyi po francuzku, iako rozumie czy po polsku dopowiedział, Iż Jako uważa JMo Delegaci Mniemaią ze użyteczność Jakowa Dworom wyświadczy ieśli Consilium permanens przyimą, atoli ku własnemu dobru Rządowi porządku y swobodzie Rzpltey Jakowa rada iest potrzebna, y wynaydzie się. Adolfo tego y Dwory nalezałoby się menażowanie, w Reku zdarzyć się losy teraźniejsze tyczące Rzpltey Jani to iest Krayu, ze się Kray uszczupla, gdyż choćby Warszawa iedna zostata y tam dobry rząd byłby potrzebny. Juz też dowiadują się ze ani Articuli Separati, ani konwencye handlu pierwey podpisane niebędą, aż Consilium permanens, uregulnie się, przytym Sądy, woyska, y inne pierwszey Wagi sprawa nieopisza się. Marszałek Kor. Kor. dał swe zdanie, iż Możnaby zatym konczyć Uchwałę Consilii permanentis, a razem warować, Iż potym Jakie Czynności ustaw fundamentalnych nieudeterminuią się, żeby in executionem iuż przeszłe rzeczone Consilium permanens nie wchodziło, Respondował Jus Publicum Odpowiedział że chciałby żadnych nowych Praw, teraz nieustanowiono Wszelako Consilium permanens byłby użyteczne bo y nadawnieysze potrzeba nowey Ustanowy. Wyraził to że gdy Inne Projekta wchodzić maią expedjowały się ten tak długo sub deliberatione będący mogł by się iuż konkludować radzić tylko czy materyą podatkowania czy definitywe Consilii permanentis wziąć ad constituendum. Kanclerz Kor. Zagrzewał ad constituendum Consilium permanens, czyniąc nadzieie, ze taż Sama tatwość Nasza Cesarzowi Dworowi skłoni Ore ad Micciora et edilitora dla nas. Pan Kanclerz Kor. uważył wielu Deputatów a mianowicie Lipski Szamotuły Korzeniowski oświadczyli się, ze od samego początku powolnością Nasze Dworom ułatwiamy się, z tym wszystkim z Jak Strony nic nieustrzemy ani odbieramy, Więcey tylko coraz dalsze granice Otymowanie, y inne przeciwności y natym Sessya do 21 Zastanowiona. tu 21 Kanclerz Kor. Zegrzyd Sejyr do Oznaymienia Jakie ze dla indispozycyi Zdrowia JP. Benoit Ministrowie Zagraniczni dzisiay znaydować się niebędą, a przeto dołożała się Wola Delegacyi, ktora materyi dzis przedsięwziąć z propozycyi JP. Marszałkow. Marszałek Kor. Kor. dowiedział, ze zdałoby mu się Projekt Papieru Stemplowanego Ichmościom dać, ktoren Zaraz czytano do ktorego wielu z reflexyami swemi przymawiało się a między innemi nayczywiey Xie Marszałek Kor. Kor. reprezentuie ze dla ubogich Ludzi ten Projekt wielce będzie uciążliwy, y ruinuiący a na Sytuacyą Kraiowych Ludzi

Ludzi naywiększey Konsideracyey mieć należy, po Ameliorowaniu tedy wnieszłych Mieszkań Wyrażonego Projektu o Stęplowanym Papierze wzięto go in Ulterioribus Deliberandum a Sessya ad 22 Aprilis solwowana. W 22 Apr. Kanclerz Kor. Zagaił Sessyą z Zwykłego powitania Jeżby Deligacyiney, a przytym Oppowiedział ze dziś trzy Minister wie Cudzoziemscy maią przybyć, Gdy Kasteniecki proponował, ażeby tym czasem nieprożnowało, ale iako Lekta. Deliberacyą. Jtez Projektom tak Koronie pozwolony czas z Woli ad Introducendum et rezolwendum, tak o rozpoczęciu y traktowaniu Oney dopraszał się. Jp. Lomentowski Wniosł ze gdy projekta Listu Maią wychodzić na widok, tedy iako Swe Projekta dalszey podane y Zarekommendowane zostaią sub deliberacyone. Jp. Xiędza Biskupa Wileńs. tak ieżeby mogły być expedyowane instabat. Kanclerz Kor. odpowiedział, ze przyzwalaniu się Projektom Jmć Xiędza Biskupa Wileńs. Dziwą sobie Znayomowáć się, Jp. Ministrowie Zagraniczni a przeto iako Blizkie iest Jch przybycia, tak tey materyi odłożenia doradzał, Potym czytano Projekt na Kommissyą Starosty Sendomirskiego z Nowidium Łowczym Skarbowym, który wzięty iest ad deliberandum, Wtym też nadeszli Ministrowie Zagraniczni zaraz Kasztelan Sandomirski Liczki Zabrał Obszerny głos, Gdy przeciwko Projektowi Consilii permanentis, y Obalaiąc tak Zbyt groźne y Niebespieczne Juris Dicya, radząc bardziey iść się materyi Articulorum Separatorum y Uregulowania Warunków handlu, iako Traktatow prawdziwe Skończenie bawiąc, lub niepomyślność Oney gruntuiąc, Jp. Benoit Nieprzekładał Wytłumaczenia po Francuzku, dał się zaraz Czytym Słyszeć, Jż bynaymniey nie przyiechał Stawáć tu Oppozycyi ze Zadnym nieprzyiacielem contra ipsum existens Consilii permanentis, Szczegulnie tylko Dystynkcyi y Uwagi Wnoszenia pozwalaiąc z Nadzieią Onych Utrzymania się, iżeli tak z rzeczy, że inaczey Doznaią przeciwności Byliby przymuszeni Woyska wprowadzić, aż do Naprzykrzenia się Wszystkim, że to Dwory Jch Mcią za nayprzewszy Interes y za Punkt Honoru Utrzymać ten Projekt, że potym Musiałby cały Ostać się wewszystkim Kontentans, a teraz niektóre excepcye możeby być przyięte y Wniesione. Zdanie Jp. Benoit, poparli y Drudzy Dway Ministrowie. Jp. Lipski Powiedział się nec pro nec contra, co się tycze samego Projektu nie dla mowić, tylko o porządku Traktowania materyi podáć swe Uwagi, że iako Dwór pierwszy Stanisław niz Jciany, byłby przeciwko Regułom Budowniczym, tak mimo pierwsze Materye te iest podatkow Sprawiedliwości y Ubezpieczenia handlu de Consilio permanente stanowić iest przeciw biegowi porządku Radzenia. Jp. Benoit Odpowiedział ze ie

do

Dnę Drugiemu nie przeszkadza ze Articuli Separati, u Pp Dzia Kanclerza
maią iuż nie dokończone Znayduią się, a Opisanie handlu podług Oprawy
wuią się Konferencyi; Zawsze Niebawią tractatione będzie z upodobaniem
y pożytkiem iako się spodziewa Rzpta. Co zatym przystąpienia ad ponderan-
dum et constituendum Projektu consilii permanentis domawiad się, aby
Czterech Osob wad się Burzec Projekt Consilii permanentis w Oyczy-
ystych Argumentach, iako Szlo do Kiwy Publico, y o Czarnem upraszał na
niego. Pp Benoit żywo zaraz odpowiedział, że ten tylko niezyczy bycie w
porządku, a zatym ani niespiec chce consilium permanens, bo cały Sub-
stancya Egzystencyona na koniu, inaczey zaś myśleć muszą Obywatele
Kaiący żyć naczym, a chcący żyć bespiecznie y spokoynie. Do tego
Nasz Mateuszowski Wiele, woli wkrotce Imieniem Swego Dworu
y Dworu Imperyi iawnie Oznaymić, że albo Consilium permanens będzie
przyięte, albo do Wszystkich Zapowiada się Woyna. Toż samo reasumo-
wali Pp Stackelberg y Reuschlei. Potym Ministrow Obcych Wywarcie Sie
bie chciało mieć głosy, a między innemi Wilczewski y Reuschlei, bez Pp
Benoit przeszło dziś prosząc Pp Marszałka, żeby ci którzy niepodpisali
Traktatu podług poprzednich w tey mierze Umowy, przy Obecności Min
strow Cudzoziemskich in Capitulatione zachowali. Potym mieli głosy Pp
Szpatkowski Sidi y Wolmer Prodzierscy Potwierdzili obydwa Projekta
Consilium permanens.

Ministrowie Zagraniczni a mianowicie Rossyiski spostrzegli się
że dremna Animozya, że tu na iedno trzeba się determinować albo Pre-
zentia Ministrow Ustnie czynić reflexye, albo do Lancy in Scripto
oddawać adnotacye które potym Onym Communikowane będą y do Dwo
ra Swą definitią. Potym attakuią ciągle trwaiący Ministrow Zagra
nicznych Izba Codawata w Milczeniu y rozdrażnieniu, a zatym Że iuż
późno było Kanclerz Kor. chciał Solwować Sessyą ad 23. bez Pp Mar-
szałek Kor. chciał żeby ad 24. przy odłożona tuta Sessyą nasz się
Ministrowie Cudzoziemscy Zgodzili, Zawsze do Kiąc aby Consilium
Permanens iak nayprędzey Skutek wzięło Solwowana Sessya ad 24

Do nog Upadaiąc.

d. 3 9bris 1774 W.

1mo Przy Kontynuowaniu Departamentu Skarbowego Ustanowiono Żeby Uniwersały y Inne Dyspozycye Skarbowe niewychodziły pod Imieniem Podskarbiego, lecz Całey Kommissyi a Podskarbi Żeby tylko podpisywał.

12mo Zgodzono się żeby Podskarbi Wyieżdżaiący w drogę mogł wziąć z Sobą Ludzi Skarbowych 15 lecz na Własnym Koszcie

3tio Wpadła Kwestya żeby Officerow Skarbowych pod Kryzrekt idących, nie Kommissya Skarbowa lecz Woyskowa Sądziła, ale ten Punkt ieszcze nierezolwowany.

4to Definiowano Względem Wykroczenia Podskarbiego, że tak y tam Ma być Sądzony iako y gdzie Inni Ministrowie

5to Zgodzono się na 120000 Pensyi Podskarbinskiey

6to Naznaczono liczbę Kommissarzow Skarbowych których Ma być dziewięciu, to iest Senatorow trzech, a z Stanu Rycerskiego sześciu alternatą Maią Prowincye rządzić się która Zacznie się od Mało-Polskiey

7mo Pensye Kommissarzow Skarbowych iakie być

JW. Imć Pan Chorąż Nadkor

być Maią odłożono do Podatkow.

8vo Officialistow Skarbowych teraznieyszych uczyniono Dożywotniemi iakoto Pisarza Kassiera y 3 Regentow, a Pisarzowi Mikorskiemu pozwolono Insuper Vocem decessivam

9no Wielki był Spor czy Oba Instygatorowie per alternatam maią się Mieścić w Kommissyi Skarbowey czyli tylko ieden dawnieyszy: Ten Punkt ieszcze nieiest decydowany. ale do Punktow odłożony

10mo Gdy Nieprzytomnych Kommissarzow Pensye Maią się Zlewać, nazasiadaiących Kommissarzow Nazwanych Natos, od tego Wyięto Podskarbich Zas absentuiących się część Pensyi Wytrąconey, azeby w dział nieszła lecz w Kassie Skarbowey pozostała determinowano

11mo Kadencye Kommissyi Zamiast Sześć Miesięcy na Cztery tylko Skrocono.

12mo Postanowiono Zeby Kommissarz Niemogł być Posłem, lecz Kommissarii Nati, od tego exeypowani

13. O Sprawach Cudzoziemskich o Naturze

Wexlow

Wexlow o Sposobie Onych Napisania y formalnosci Sądzenia, Wniesione są dyskuizycye y Dystynkcye liczne, lecz ieszcze zaden z tych gatunek nieudefiniowany

Do nog upadaiąc

43
109

Ex 20. 8bris 177[illegible]

1mo Proiektu Hetmańskiego Ostatnie dwa Punkta akceptowano, to iest że z expensow extra Ordynaryinych raz na Rok Hetman odda rachunek Consilio Permanenti, y że Hetmanow Władza in reliquo, co teraz w Niey Nieodmieniono Zostanie przy Swych dawnych Prerogatywach

2do Per Tumultum rezolwowano, że Generałowie Artylleryi w Kommissyi Woyskowey będą Assessores Nati; ale bez Osobney Płacy, lecz tylko za iedną Gażą Generalstwa Artylleryi Takoż Konkludowano, że Generał Leutnanci, y Generał Maiorowie ieśliby Zasiadali w Kommissyi Woyskowey z Naypierwszych Percept Skarbu Publicznego Maią być Opłacone, a Innym Wszystkim Urzędom y Departamentom, z tego co od Woyska pozostanie.

3tio Decydowano iż liquidacye y Sądowe Okoliczności będą przy Kommissyi Woyskowey y że Żołnierz z Żołnierzem, Oraz Cywilna Osoba z Żołnierzem Kommissyi Sądowey Woyskowey rozprawę mieć powinni z tym Wszystkim dołożono, że gdy Cywilny Obywatel z Żołnierzem mieć będzie Sprawę pierwey

JW. Chorąż Nad Kor.

pierwey Oną w Grodzie ex prima Instancya intentować powinien.
Chciano excypować żeby Woyskowe Osoby do Cywilnych Urzędow niedostępowali lecz ten Punkt ieszcze nierezolwowany.
6to. o Monecie ponowiona była materya lecz że ieszcze Pod hoc Opus Subdelegacya nie zkończyła swych układow, znowu zawieszono Definicyą do relacyi subdelegowanych Osob
7mo Ostrzeżono żeby Kommissarze Woyskowi na drugie lat dwie zostać mogli a na trzecie biiennium koniecznie odmienili się
8vo Patentowanie Hetmanom Officerow Subalternow pozwolono.
9no Inne Punkta Proiektu o Kommissyi Woyskowey zostawiono podług Specyfikacyi tegoż Proiektu, ktory trzeba mieć w exemplarzu chcąc wszystkie Punkta wiedzieć in extenso
10. Rozpoczęto decydować Inny znowu Proiekt pod Tytułem Ułożenie Woyskowego Departamentu, na ktory niemal Całkowicie zgodzono się, ktory chcąc widzieć Punkta tim trzeba mieć sam Proiekt in Contextu natym iednak wspor wpadł co w przydatku przykładano, to iest żeby Konsystencye

Woyska

Woyska były salvis immunitatibus Dob Szla-
checkich, lecz potym zgodzono się, żeby Ma-
teryą o Konsystencyach odłożyć do regulaminu
Woyskowego, który ma być po niżey rozbierany

11. o Gwardyach Litewskich gdzie maią mieć
swą lokacyą odłożono postanowienie do
referencyi JKMci, którą powierzono Prezesowi
Delegacyi żeby wyczerpnął Krola Jmci w tym
Wolą.

12. Znowu o Furaże y Prowianta wpadła luktu
y wyznaczono powtorną Deputacyą z goto-
wemi Punktami o co domawiać się, y z poda-
niem potym etiam Noty że gdy w tym nie będzie
Umiarkowania, Woiewodztwa Ziemie y Po-
wiaty przestaną Dostawiać Sufficiencyą

Upadam do nog, y Szacowney
mey JWWPana Dobrodzia
polecam Łaskę

Supplement Wiadomości
de 6a 9bris 1777.

Nowo przybyli Komedyanci tutayci, chcąc gwałtownie nasycić swe zysku nadzieje, podnieśli nadzwyczaynym sposobem cenę Loż Paradnych: Ubóstwo generalne raczey, a nie żaden humor lub grymaz, były złey okazyi powodem wszystkich, iż dawszy sobie hasło, co do iedney udały się na Parter. Zmieszani mocno tym Fermierowie Teatralni ustąpili cokolwiek z ceny. ale y tak niemaią odbytu, gdyż nie są naymocniey si w swey akcyi aktorowie.

Z Litwy coraz dokładnieysze odbieramy wiadomości, o postępkach a raczey pożyciu JX Naruszewicza: Znane ony były dawniey Królowi: y miał mu mówić, że o nim gdy był Jezuitą tak głośno niegadano in materiis lubricis: ale mu odpowiedział bez zacięcia: Iż dopóki był w owym stanie nosił w pl. kanforę: co tylko zaś sukienkę zrzucił, zaniechał owego lekarstwa. Bawi się on przy Szambelaństwie Jezierskich: Trzy łóżka stoi w pokoiu: Jmć, o trzeciey latem a o piątey zimą idzie do Gospodarstwa, a X. B. z Żoną w Gabinecie zamyka, dla niedania pozoru subiekcyi, podług mody Warszawskiey — Wyszedł teraz z pod Pióra Jego list Kalwina do

Jmć

Trębackiego Pisany: dostawszy go potomność, nie tak
[illegible] wątpić aby to był Jezuita, Biskup, Katolik
iak raczey zwątpi, czy była iaka w Polszcze temu
czasy Religia. ale lepiey się to pozna z Oryginału
który się w krótce Panu poszle — Prawie on
tam przez tego nad Historyą Polską z rozkazu
Króla Jmci, y iuż Jey 50. Ark: przysłał

Przysłał w tych dniach do Dworu Jo
Xiąże Jmć Radziwiłł Wda Wileń: Recess od Konfy
Barskiey: y sam naydaley wiosny do nas za,
witać myśli: dla tego Teatrum tuteyszey
rad o nie rad gdzie indziey z Pałacu Jego prze,
nieść się będzie musiało.

Podczas całey pogrzebu Hetmańskiego
w Krakowie Publiki, Xiąże Biskup był niewi,
dzialnym: mimo tey atoli osobności, o neymniey
szey rzeczy dopytywał się. Umawiał się między
inszemi o zapłatę dla kapeli ostatnią grającey
Mszę: lubo każdemu przeszło po 10. Złł dostało się.
Wizyty naygodnieyszych Osób nieprzyimuie: iakoż
trudno mu się na to rezolucować, nieprzyięcie szy
dwoch nuncyuszow — Kasztelanowa Kamińska
miała tego honoru nadzieię: ale y ta go nie pro,
zyskała — mamy wiadomość że Dama ta na
w Kompanii bardzo kontentowaną się pokazu
z swego do Wiednia wojażu, ale u siebie płacz
ma rzewliwie bardzo często.

Ju Miecznik Litt Ossoliński odebrał w
dniach order Białego Orła: ato za 2.m [illegible] któr
zań przyobiecał Wda Wołyń biorąc Wdztwo

Rok 1778. k. 79.

Z Warszawy d. [illegible] Apr. 1778. 113

III 1-74 1

Podana w przeszłym tygodniu z ramie-
nia Krola Pruskiego przez Jego Ministra JPa
Blanszo Radzie Nieustanney nota z ostrzeże-
niem oneyże iż tenże Monarcha przymuszo-
ny iest przez Kraie Polskie ciągnąć swe
woyska do Szląska zatrudniła mocno wszyst-
kich Konsyliarzow: Wreście konkludowano aby
odpowiedzieć iż nie iest w mocy Rady ta-
kowym oprzeć się Krola Pgo krokom, iako y
dawać do przeyścia pozwolenie samym tylko
zgromadzonym Stanom rzecz właściwa. Mimo
tedy tey odpowiedzi w przeszłą Srodę to
iest 12. Apr. mieli być Prusacy w Pozna-
niu, podług Raportu Generała Szaka.
Osm tylko mil kraju naszego w tym mar-
szu zarywaią: Pieniędzmi podług ostrze-
żenia w nocie danego nie płacą, ale tylko
papierowe daią assygnacye, ktore po tym
kassa Krolewska uspokoi; byle tylko nie
wexlami Panow Poll: ktore tu Faktoro-
wie Prusey wykupywali. Mowią tu po-
wszechnie, że ten wykoncypowany przez
Prusaka trakt iest koncem opatrzenia
się w żywność y w ludzi, lubo co się ty-
cze zaboru ludzi pilną na to niektorym

Reyi

Regimentom baczność mieć kazano.

Po mimo wszelkich do boiu z strony Au-
stryi y Prusaka gotowości, ieszcze nic pe-
wnego o woynie decydować niemożna. Sa-
xonia iuż się neutralne deklarowała, ma-
iąc sobie deklarowane powrocenie nakła-
dow pieniężnych na tę woynę dotąd po-
czynionych. Mimo tego ieszcze Krol Pruski
niecofa się w swych krokach, lubo pro-
wie dla Saxonii wszystkie te czynił go-
towości. Ruszył on iuż sam z całe-
mi swemi bagażami do Szląska,
wszystkim Fortecom na pół Roku w
prowianty zamodz się kazał. Darmoc-
dow z niechże wypędził. Wszystko to
atoli trwoży tylko, ale nic pewnego
niekonkluduie.

Od Dniestru rozchodzi się tu pogło-
ska, że między Portą y Moskwą Arm-
stycyum stanęło a to za pomocą Pro-
zorowskiego, ktory Tatarow Krym-
skich na stronę swey nakłonić miał
Monarchini. Mimo tego JP. Szyrkow
nakazane w zbożu Prowianty do 100m ko-
cy wynoszące, a do 50m Pudow sia-
na przystawiać sobie nieodwłocznie
każe. Na co Warszawa utyskuie

wpro

w prawdzie ale nie nieradzi. Że zas po mimo
wszyż położoney pogłoski, ieszcze się Mo-
skwa tey dobiia kontrybucyi, ma być te
go przyczyną medyacya, ktorą ona
Austryi y Prusakowi ofiaruie: a gdy się
Austrya godzić niezechce, ma być deter
minowana Moskwa wkroczyć w Galli
cyą y Węgry, gdzie y dla Polakow ia
kaś zaiasniałaby nadzieia zrzucenia z
siebie Jarzma Austryackiego, ktore w
tych czasach naydotkliwiey czuć się da
ie każdemu Possessorowi, gdy mu za
powiedziano iż za Gemeyna ktorego
przystawić obowiązany podług pro-
porcy maiątku 50 ₰ głowa na głowę
zapłaci gdy by uciekł.

Słychać tu iuż o zaszłey między
Austryakami y Prusakami potyczce
pod Glacem znaczną stratę miały tam
ponieść woyska Pruskie, tak że samych
rannych do Wrocławia 600 miano przy
wieść: wszystkie zas pasy do Czech tak
są zamknięte y od Woysk Austryackich
opatrzone, że Krol Pruski żadną mia
rą niespodziewa się podług swego
zwyczaiu w cudzym kraju woyny pro
wadzić. Przyczyna tego iała że Minister

Jego

Jego w Wiedniu dał się przekupić, y nie wiernie Pryncypałowi swemu niedonosił. Postrzegłszy to Krol rewokował go, ale ten za służbę podziękował, y w Wiedniu osiadł. Rekwirował o niego Krol Pruski u Cesarza ale nic niewskurał. Krol więc oswiadczył się że Posłowi Cesarskiemu u siebie Wartę każe przydać, ale tego wszystkiego czekamy konfirmacyi.

Znowu tu nowa wszczyna się pogłoska o monecie papierowey na przyszłym Seymie ustanowić mianey. Trwoży ten Proiekt tu wszystkich y słusznie bo gdy nam nietylko prywatnego ale y publicznego brakuie kredytu ustanowienie takowe będące w innych Kraiach wygodą y ekonomiką, dla nas byłoby zgubą.

Z Rzymu piszą iż Dwor Hiszpański nayzaciętszy przeciw zgaszonemu Institutum domaga się od Papieża aby nie tylko potwierdził kassacyą onego przez swego Antecessora uczynioną, ale nadto exkommunikował wszystkich, ktorzy gdziekolwiek sukienkę noszą lub wzgromadzeniu żyią: a nie o tym żeby przystoyne mieli wyżywienie w proporcyą utraconych maiątkow.

Supplement Wiadomości do d. 15. Jan ~ ~ 1778

Zamysły JW. Podskarbiego W. Litt. za Granicą bawiącego się coraz dokładniey wiadomości naszey dochodzą. Znayduie się on teraz w Pradze, gdzie y Xiężna Głowa Austryacka z Corką bawi: co tylko tam stanął: odezwał się z pretensyą do Xiężny Jmci o Corkę, dla swego Synowca Starościca Pozolskiego, z sobą ztąd uwiezionego. Xiężna Jmć rapportowała to Krolowi Jmci, iako Stryjowi: o czym nay Pan. y słuchać niechce. Wszak że iuż tu były pogłoski, że Ją wykraść miał: Ale te rownie będą prawdziwe, iakże On sam dla Siebie o Generałowną konkurował.

Za podwyższoną Orędą Ekonomii Litewskich przez JW. Marszałka WKor, niemogąc się czym inszym tenie JW Podskarbi pomścić, powykupywał wszystkie Krolewskie wexle, do 7.m/11. wynoszące: za bardzo małą podług ugody kwotę: A gdy przyszła Rata do wypłacenia Dworowi pieniędzy, porachował y karty wexlowe przy reszcie pieniędzy nadesłane. Za nieprzyzwoitą rzecz sądząc, aby wexle nay Pana po kraju latały.

Sanna statecznie tu, pomimo codzienną odwilż trwaiącą, daie okazyą częstych Szlichtad:

nay

Nayparadnieysza Kompania bywa X. Sztakelberga: kto
tu pierwszy Sarki na Ressorach imaginował. Ay
systuie mu Familia Potockich: y JW. Hilzen Uda
Mścisławski, pomimo urodzonego skąpstwa, wielki
tu zaczynaiący prowadzić figurę.

Skarb Litt podał w tych dniach Radzie Kay
porta zwyczayne: Ale te prócz tego że niebyły przy
zwoitym spisane sposobem, znalazły się pełne dzi
wackich, y dzikich niezrozumiałych terminow. Da
ła notę Rada, aby podług podanego Schema nowy
Rapport był uczyniony, a Krol Jmć dodać kazał
aby Polszczyzna niebyła wykwintna.

Z Paryża piszą, iż JW. Podkomorzy Kor. stara
się o Przyiazn JW. Podskarbianki Litt. Massalski: co
że niebędzie bezskutecznym, wyiazd JO. Xcia Jmci
Biskupa Wileński, ma tę stwierdzać prawdę. Jeszcze
że udać się myślił na Kontrakty dla sprzedania
Dobr, czyli nabycia pieniędzy: ale jeszcze tu siedzi: o
czekuiąc na Synowca swego pewnie waryuiącego.

Pomimo zdaney przez Komissyą Edukacyi
na JO. Xciu Adamowi pieczy nad Pensyami Dan
skiemi, pokazało się tu, że kilka Panien, u Mde Filip
po od tegoż patentowaney, wcześnie na Małżeń
stwa poznało się obowiązkach: Xiąże Marszałek, chciał
tę Jmć sprzątnąć, ale się wprzód retyrowała.

JW. Kanclerz Wkor. pomimo absolutną
prawie powagę W. Wdziny Maz: uczęszcza ieszcze
y do dawnieyszey Faworyty W. Podkt Krzem: u sa
mey rzeczy godnieyszey serca Jego.

Z Warszawy d. 22 Jan: 1778.

116

Co tylko o smierci Xiążęcia Elektora Bawarskiego rozeszła się tu wiadomość zaraz powszechnie wrożyć zaczęto, iż smierć tego Pana rozniecí tak dawno tlącą się woynę w Europie. Ani inaczey sądzić było można, po odebranych po pierwszey pogłosce stwierdzeniach iż ku Granicom Bawaryi 10 tysięcy Woyska Austryackiego z Artylerya od 50 Armat zbroyną pociągnęło. Ale iuż dziś w tey nowey woyny boiaźni ochłodlismy, kiedy zapewną nam rzecz donoszą, iż Xiąże Elektor Reński tey prawie godziny ktorey Duch z Xięcia Nieboszczyka wyszedł, do Munich przypadłszy odebrał homagium wierności od Panow Szlachty y miast tamteyszych. Rzecz tedy ta cała iuż dawniey musiała być ukartowana, co się tycze Dobr Allodyalnych Sukcessyi. Zostaie tylko Wakans Elektorski, ktory iak mowią temuż Xięciu Reńskiemu dostać się ma, a po nim Elektorstwo Xiąże de Kweybrijck obeymie.

Na samym Naygo Pana do Kozienic wyieździe następuiąca y Jego y całą Warszawę zadziwiła scena. Przywieziono do tuteyszego Grodu do obdukcyi Pisarza Mieyskiego Rożańskiego tak siekierą porąbanego, że ledwo figurę Człowieka rozeznać można było.

Był.

Był to ieden ze czterech na śmierć zabitych, a kilku nastu ciężko ranionych, tu owdzie po Grodach obdukowanych, których Starosta tameczny Lempicki, pomimo zaczętey w Assessoryi sprawy y żelaznego Krola JMci Listu nie mogąc przymusić do robienia Pańszczyzny tak szkaradnego zażył okrucieństwa. Dowiedziawszy się o tym wszystkim Nayj. Pan, pokazał przytomnym ludzką y Oycowską czułość swoią, kazał przystoynie zabitego pogrześć, a na Winowayey Sprawiedliwości iak nayprędzey poszukiwać, ale iak słychać iuż On za Granicą.

Odwilż do Niedzieli przeszłey panuiąca przeszkadzała polowaniu w Kozienicach. Bawi się tam wygodnie nietylko Nayiaśn. Pan w nowo wyrekrutowanym przez JO. Xięcia JMci Prymasa Pałacu, ale y cała Krolewska Assystencya, a to przy przezorney JW.o Marszałka Nadwornego Kor. Ekonomii, który umieiąc tam być oszczędnym gdzie należy umie być szczodrym gdzie honor Krolewski y potrzeba wymaga. Tym końcem wiedząc z kilkokrotney praktyki, iak tam niewygodne Officyalistowie przepędzali nocy na 60 Osob Pościel porobić kazał, y onę tamże na zawsze konserwować.

Nieco przed wyiazdem Nayg.o Pana podał Xiąże JMć August Sułkowski

Ra

Radzie Projekt otwarcia w Krakowie nieustannego z Austryakami Jarmarku, z obowiązkiem wzaiemnym wolności Towarów od wszelkiey akcyzy. Jest to Duch y Interes Wiedeński, gdzie y dla Xiążęcia Augusta otwiera się pole polepszenia sytuacyi Xięstwa swego Bielskiego, którego Stolica stała by się składem wszelkich Austryackich Towarów. Dla Cechu kupieckiego Projekt ten nienaypomyślnieyszy, gdyż w nim insze zagraniczne Towary exkluduią się.

Sprawa Xiążęcia Biskupa Wileńskiego z Szwagrem swoim Wojewodą Nowogrodzkim Niesiołowskim poszła na Przyiacielską ugodę. Arbitrowie JW. Kanclerz WKorP. JOO. Biskup Płocki y August Sułkowski, ale że obie strony nie niechcą z pretensyi swych ustąpić rozeszły się bez skutku y Xiąże Biskup Wileński iuż do Lwowa na kontrakty wyiechał.

Dyssydenci tuteysi podali Komissyi Edukacyiney memoryał iż na fundamencie Traktatu 1768 myślą otworzyć Szkoły Publiczne, gdzie Protekcyi teyże Prześwietney Magistratury szukaiąc poddaią się pod wszystkie oneyże przepisy. Prześwietna Komissya to tylko sobie u nich ostrzegła, aby Dzieci Katolickich do Szkół swych nieprzyimowali.

Powzo

Powróciwszy z Wizyty Akademii Krakowskiey JX. Ko
łątay Kanonik Krakowski, prezentował Kro
lowi JMci Manuskrypt Długosza y Kadłu
bka, y inne pisma do poprawy Historyi
Polskiey służące. Zkąd JMć Xiądz Na-
ruszewicz pracuiący acta z rozkazu Kro-
lewskiego około Historyi Krajowey, nowe
światło zasiądz spodziewa się.

Przygotowania nieustanne do woyny tak
z strony Moskwy iako y Porty, żadney ugo
dy nieczynią nadziei. Słychać tu atoli
że Krol JMć Pruski tey woynie ma być
przeciwny, y tym końcem miał wysłać
przeszłego Ministra w czasie ostatniey wo
ny tam bawiącego na dotarcie finalnego
Pokoju.

W Przeszłą Sobotę w tuteyszey Sto
liey pożegnał się z tym światem JW.
Dąbski Kasztelan Kowalski. W Litwie te
mi czasy Biskup Żmudzki, y Woje-
woda Brzeski Litt. Łopaciński. Po
mienione Biskupstwo JW. Giedroicowi już
iest deklarowane.

Supplement wiadomości
de d. 22. Jan ~ ~ 1778

Brak pieniędzy w tuteyszey Stolicy. z tak dawna całey Polszcze znany, coraz lepiey dziś okazuie się, kiedy co żywo potrzebuiący tey mamony, z Kolasek z Sprzętow, y meblow wyprzedaią się. A co do tych czas ledwie czyiey doszło wiadomości, dziś publiczną tuteyszą Francuską głosi się Gazeta: kiedy ciż Jchmość doniesienia y żądania swoie, dla prędszego odbytu tegoż podawać śmią Gazecie — Między temi Utraciuszami liczy się y Gł. Szembek, ktory wyniszczywszy się prawie ze wszystkiego dla swey Dawcyi, iuż niemiał o czym dłużey bawić w Warszawie tak że mu wreszcie Sam Krol Jmć do Mawchy w Sziny Inflanckiey bliskiey na owczas śmierci wyiechać kazał: aby przez tę attencyą coż tokolwiek zyskał — Ten y podobnych kilka przykładow przeświadczaią Publicum, iż y Nayuyższa Zwierzchność, poznaie skutki popuszczonych Rozpuście Cuglow: ale nie tak łacno Dom połatać, ktory się tak długo ruynował — Drugą ieszcze rzecz upatruie Publicum: że Jego Krolewska Mość zaczyna być wielkim Łaciny Protektorem y obrońcą: ztąd niektorzy wnoszą

że

że nieuchybnie na Bigoteryi skończy. Ale trudno
rostropnym tak sądzić o Krolu prawdziwie Mą-
drym: ile gdy te obydwie rzeczy daleki bardzo
z sobą maią związek.

Mostale tu bawiący porwali Posłowi
Tureckiemu Dzieciucha lat 10. lub 12. maią-
cego. y ochrzcili go. Dzieie to ma być dość zacnego
Urodzenia, Wzięte od Posła na przepatrzenie Kra-
ju: Niewiedzieć iak się ten zakończy Interes,
to tylko wiemy, że JP. Poseł mocno o to uro-
dzony, y podał do Rady Notę ustaraiąc się na
Gwałt sobie uczyniony — JPu Bostanyi ju-
posłano Wexel na 20.m. Wątpi wielu aby
się miał do Warszawy powrocić: ile żeby
ta Kreatura za Granicą wzrosła, y Orderem
ozdobiona, bardzo była w oczy tuteyszych Obywatel.

Słychać tu że Krol Jmć Pruski myśli
o Kupnie Miasta Leszna, tu przy Warszawie
leżącego, dziedzicznego JW. Podkgo Kor: Dru-
dzy twierdzą że już po podpisie Kontraktu.

Xiąże Wda August Sułkowski, wymie-
szłą Srodę niedawał Assamblow: Ale na Sobo-
tę w dzień Urodzin Krol: ie odłożył.

Starosta Piński dnia onegdayszego da-
wał Bal, in gratia Krolowy Pierwszy Stiny
Egzyckiey, na który Sala umyślnie była
meblowana bardzo kosztownie

Z Warszawy d. 29. Januarii 1778.

Przerwane przez czas nieiaki Carogrodzkie wiadomości, tym więcey nas niespokoynemi y ciekawemi czyniły, im mocniey przekonani iesteśmy, iż od Pokoju lub woyny Porty z Moskwą losy swobody y spokoyność wewnętrzna kraju naszego zawisła. Słychać tedy nayprzod iż przerwane od kilku miesięcy Ministerium Carogrodzkiego z Panem Szaszeff Rezydentem Rossyiskim konferencye na nowo wznowiły się. Znakiem by one iakimkolwiek być mogły przyszłey tych dwoch Mocarstw ugody, lub iakowey do niey gotowości, gdyby przygotowania woienne nawet w czasie zimowym nieprzerwane tey nietłumiły otuchy. a ieżli powszechnemu Wiara ma być dana odgłosowi, tak daleko iuż zaciętość posunęła się Porty, ku poparciu dawnego Hana Dążąca że 30 tysięcy Janczarow wzięto Ordynans aby na pierwsze Tatarow odezwy do Krymu spieszyło.

W Zagranicznych czytamy Pismach, iż Porta chcąc sobie w przypadku woyny pewność Magazynow ubespieczyć traktowała

wała z Polską aby Jey y teraz y napotym niebyło
zbronne zakupienie z pogranicznych Pro
wincyi żywności, na co nietylko przeczną
odebrać miała odpowiedź ale nadto
za poprzednią Posła Rossgo podaną ob
wieszczono pograniczne Powiaty przez
publiczne Affisze, aby nikt w kontra-
kty takowe z Liwrantami Tureckie-
mi wchodzić nieważył się maiący mieć
pewny odbyt Produkcyi do Obozow
Rossyiskich. ale że o tym nie nas z po
granicza niedoszło niegwarantuiemy
pewności tey nowiny

Kupcy z Ukrainy świeżo przyby-
li głoszą iż część Tatarow przepra
wiwszy się przez Dniestr zrabowała
Braiłow nad tąż Rzeką leżący. Ciż ta
kże zapewniaią iż zaraza Morowa
na Wołoszczyznie pokazała się, iako
y tego niepra aby Szarańcza tamże
na zimę zaledz niemiała. Co się tey
tycze nadzieja iakażkolwiek że ią prze
padziała ponęka zima, ktora tym
samym że niestateczna większą w nas po
wietrzney klęski sprawuie boiaźń.

Dotąd ieszcze niepoprzestaią narzekać,
Obywatele tuteysi na defekta y drogość
krajowey Tabaki. Znać że narod nasz
nieznał wiele Monopoliow, a tym samym

nie

niewiele czuł nierozdzielnych onego przywar,
gdy iednak każdemu Obywatelowi sto fun
tow na swoią potrzebę sprowadzić Zagra
niczney Tabaki Skarb pozwala Dacno ie
szcze od tey uchylić się niewygody, bo niech
takich tysiąc znaydzie się wniydzie do
Kraju sto tysięcy funtow Zagraniczney
Tabaki, a ta znaczna część Narodu obey
dzie się, y gdyby tylko do tego przyszło
to sześćkroć sto tysięcy funtow krajo
wey Tabaki w ktore się Skarb opatrzył
bardzo trudno byłyby sprzedane ile za
wniściem Tabak Krola Pruskiego, ktore
tu statecznie obiecuią.

Stateczna prawie odwilż niepozwa
la Nayu Panu dotychczas w Kozienicach
bawiącemu przedsięwziętey w polowaniu czę
sto zażywać rozrywki, niezbywa atoli kro
lowi JMci na innych w ktore wioska za
wsze bogata. w samey nawet stołow
prostocie dziwnie sobie smakuie, ktore
tam teraz ordynaryinie raz tylko za
stawiaią, a nawet oświadczył się Nayiaś
Pan, że y w Warszawie chciałby tey
prostoty praktykować.

Z Kontraktow Lwowskich y Dubień
skich nic prawie dokładnego niemamy,
że pieniędzy niemasz to pewna, że kre
dytu brak, ieszcze pewnieysza. Grzeczno
ścią tym płacą ktorym liczyć y kre
dy

dytować niemyslą. Poufalsi pokątnie lub w publi-
skich kontraktuią Grodach. Pieniężni naostatek szukaią pieniędzy u tych, ktorzy ie wywieść spodziewali się. Słowem brak ufności bo brak rzetelności pożyczywszy tey od Graczow odzyskamy pierwszą, bo to dziś naylepsza w tey mierze szkoła.

Rozchodzi się tu pogłoska na Listach zafundowana Paryskich, że Generał Angielski How temuż co y kollega Jego Burgoin popadł losowi, czyli iaśniey mowiąc żywcem ma być wzięty od Wasyngtona Już by tedy było po Anglii. Francya na ow czas nową w Europie grałaby scenę a tym samym y my mocnieyszebyśmy polepszenia losow naszych mieć mogli nadzieie.

Pisma Zagraniczne głoszą iż Oycu Sw odkryto Skarby po Jezuickie, ktorych On na osuszenie Bagnow Pontyńskich y dokończenie Zakrystyi Watykańskiey zażywa.

Za rzecz pewną tu głoszą iż Intraty XX. Miechowitow do sta tysięcy Złł. dochodzące na fundusz Akademii Krakowskiey obrocone będą, a Komissya pomienionych XX. żywić do smierci obowiązuie się.

Krol Jml. 27. praesen. do nus powrocił.

Z Warszawy d. 5go Lut: 1776.

121

Wysłaney do Kozienic po Krola JMci Sztaffety dwie istotne były przyczyny: Rozdanie Wakansow y Wyiazd Posła Tureckiego wkrodce nastąpić maiący. Co się wakansow tycze te iuż poczęści są zaspokoione. Biskupem Zmudzkim JW. Giedroic Inflanckim JW. Sierakowski: Pisaryą po nim obiął W. Alexandrowicz Brat tuteyszego Officyała. Starał się o nią także JX. Garnisz Audytor Prymasowski, ale pozny przyiazd do Warszawy Xcia JMci Prymasa zaszkodził tym zabiegom. O Biskupstwo Inflanckie konkurował Xże Radziwił Sekr: Kor: Oskierko Kanonik Wileński JW. Naruszewicz, ale powaga JW. JX. Kanclerza Wkor: za JW. Sierakowskim interessuiącego się przemogła przeciw liczniejszey daleko partyi; a dotego alternata na Koronę przypadaiąca mocną w tym punkcie na Stronę JW. Sierakowskiego uczyniła przewagę.

Rozrządziwszy tym sposobem Rada z Krolem JMcią Duchowne Wakanse, myśli teraz o Swieckich, to iest o Krzesle Woiewodztwa Brzeskiego Litt.o y Kasztelanii Halickiey: Kowalskiey. Woiewodztwo obiecuią

Xciu

Xięciu Podkomorzemu Litt. ale że niepewno czy go przyimie wysłano do niego Sztaffetę. Podkomorstwo Litt. ma być destynowane dla JW. Cześnika Kor. Mniszka niegdyś Podkomorzyca Litt. Cześnikostwo po nim dostałoby się W. Bielinskiemu Staroście Garwolińskiemu, a to na fundamencie dawney między nim y Dworem umowy że Go Wakans Kor. nieminie. Względem Kasztelanii Hal: y Kowalskiey wakansu o żadnych ieszcze niesłychać tylko projektach: #

Nowe tu znowu przyszłego tyczące się Seymu rozchodzi się systema, bo co niedawno JO. Xcia JMci Augusta Sułkowskiego Marszałkiem głoszono, dziś na Jego mieysce W. Raczyńskiemu Pisarz Laskę Marszałkowską obiecuią. Nie atoli ieszcze niesłychać o istotnieyszych przyszłego Seymu obradach. To tylko powszechnie o uszy nasze obiia się, że Dobra niektorych Duchownych na tym Seymie y Opactw resztę Sekularyzacyi popadną tamte in rem krajowey Edukacyi te in rem Stanu Swieckiego Duchownego. Zapatruiąc się na to Duchowieństwo Swieckie obawia się aby y Ich Dobra teyże niepopadły Sekularyzacyi, a na ow czas pensyami tylko

Dopiero w przeszły Wtorek Krol JMć na Rachce Halicką Lipinskiemu Pis. Kamien: a Kowalską Brzezińskiemu Suc. Inowrocł. konferował

kontentować by się musieli, które przy niepewności Rządu naszego niepewnym były by dla Duchownych chlebem.

122

Pozbawione Sędziego swego Województwo Sendomirskie przez kordon Austryacki, którego cała Possessya do Gallicyi dostała się złożyło Seymiki Gospodarskie in ordine do obrania kandydatów na Urząd Sęski. Deputowani od Województwa przybyli tu do Warszawy, z doniesieniem Nayu Panu o kandydatach ale do tych czas nominacya nienastąpiła gdyż przeszły Sędzia udawszy się pod Protekcyą JW. JX. Kanclerza W. Kor. y Posła Cesarskiego z uchybioney powinności w Województwie wymawia się funkcyą w Trybunale Lwowskim. Co go przy tey protekcyi zawsze usprawiedliwi zwłaszcza że ieszcze lat sześć nieminęło wyznaczone do wyprzedania się y przyięcia w Polszcze lub Gallicyi Obywatelstwa. A Województwo niemaiące sprawiedliwości, Sędziego Protunkowego obrać raczey było powinno.

Zbyt pocieszne tu nas o kontraktach dochodzą nowiny: we Lwowie za nierzetelność kozą płacą. W Dubnie maiący

za

zawod Szlachta pije na humor a przy bu-
telce manifesta y kondemnaty dyktu-
ie. Co się tycze pieniędzy iak tam,
tak y tu brak wielki. Ze ludne kon-
trakty niedziw: Bo ledwie niecała
Polska w dysproporcyą Intrat swych
uszczuplonych, a zbytkow pomnażaią-
cych się żyiąca, musi szukać pieniędzy

JW. Starosta Czerski Bieliński
odebrawszy zlecenie od Komissyi Eduka-
cyiney dochodzenia Kapitałow Po-Jezu-
ickich iuż ich na 500m wynalazł nie-
znanych a raczey utaionych przed
Komissyą Rozdawniczą. JP. Uybicki
iuż powrocił z Wizyty Departamen-
tu JO. Xcia Biskupa Wilenskiego y
iuż Przeswietney Komissyi o niey dał
Rapport. Wszystko to zaswiadcza sta-
rowność Przeswietney Komissyi tak o
Fundusz iako y Rząd Edukacyi Naro-
dowey.

XX. Cystersi Swiętokrzyscy utra-
wszy przez ogień swoy Klasztor, ofia-
rowali się Przeswietney Komissyi utrzy-
mywać Szkoły Sendomirskie.

Z Warszawy d. 19. Lut. 1778.

123

Już też nasz Numan Bey Poseł Turecki żegna Warszawę ieszcze w poniedziałek przeszły to iest 16 praesentis miał mieć Audyencyą z pożegnaniem Naygo Pana, ale dla Katarowey Febry do niey nie przyszło Dla tego posyłał do JO. Xcia JMci Marszałka Wkor. z doniesieniem iż wyznaczonego dnia żegnać niemoże Krola iezli do zdrowia nieprzyidzie, a tym samym uprzedzić chce Publicum w fałszywym rozumieniu iako by Go iakowes Dworu Jego Ordynanse zatrzymywać miały. Wszakże y po odbytey Audyencyi podług Decyzyi Przesw. Rady ieszcze u nas dni dziesięć będzie mogł bawić. Procz Serwisu Porcelany tuteyszey który Dwor nasz Cesarzowi posyła w prezencie koni ieszcze kilka wierzchowych y bug do Karety destynowany iest. Siedzenia na konie wierzchowe rowno bogate iako y od Cesarza JMci były ofiarowane. Do tego ieszcze należy Portret Krolewski kosztownie Kameryzowany. O Prezentach dla samego JPa Posła nic ieszcze pewnego niewiemy.

Wy

6 Wyjazd JP. Lassopolskiego z Stambułu nieco spo-
zniony został, a to dla długow przezen
niezaspokoionych, dopiero tedy 23 praesentis
ruszyć ma z Konstantynopola a to dla
spoznionego wexlu na 2. tysi. ₰. ztąd mu
posłanego. Obiecuią tu sobie wielu iż
za przyiazdem Jego taniey daleko dostać
będzie można Towarow Tureckich niżli u
samych Turkow z Posłem przybyłych.

O woynie ieszcze dotąd żadney nie-
masz niewątpliwey pewności: Jedni głoszą
że Armistycyum na trzy lata podpisane. Dru-
dzy a ieszcze na fundamencie Listow pogra-
nicznych, twierdzą że woyna iuż deklaro-
wana. My przynaymniey to wyznać mu-
siemy, iż iak tu więcey do woyny niż do po-
koju podobieństwa, ile gdy młodzież nasza
Polska co żywo do służby Rossyi gar-
nie się.

Większa daleko woyny bojaźń z stro-
ny Xięstwa Bawarskiego. Bo lubo Ele-
ktor Reński przypuszczony do Sukcessyi,
Cesarzowa Jmć do części na się spadłych
bez oporu intromittowana przez swe woyska
ale kwestya czy Saxonia Francya Pru-
sak, na te podziały pisać się będą?
Obiecuią nam wprawdzie zagraniczne Pisma
ugodę przyiacielską, ale coż za przyczyna
że Krol Jmć Pruski bierze w żołd swoy

woy

Woyska Saskie, y iak tameczne Listy zapewniaią takie czyni przygotowania, iak gdyby jutro wszystkie maszerować miały Regimenta.

Wakans Województwa Brzeskiego Litt. ieszcze do tych czas konferowany nie iest stara się On Giełgud Starosta Żmudzki ale prędzey Go otrzyma Żaba Kasztelan Połocki, a to dla umartwienia Województwa Połockiego, które nie życząc go sobie mieć Wojewodą, iuż podwakroć zrywało Seymiki. Kasztelania Połocka otrzymać by miał na ów czas Piłsucki Kawaler Opatrzności.

W przeszłą Sobotę JO. Xiąże JMć Wojewoda Ruski, odebrawszy Bukiet Królestwa Migdałowego z Balu JW. Marszałka Nkor. dawał Bal pod tymże tytułem w Wilanowie, gdzie Xiąże Marszałek był proszony za Gospodarza. Brak Dam zaproszonych przerwał tę rozrywkę tak że tylko do iedynastey w noc kompania bawiła się. JO. Xiąże JMć Wojewoda Kaliski statecznie co tydzień u siebie wielkie z tańcami daie Assamble.

W Sprawie owey z W. Walewskim Podkomorzym Krakowskim Krol JMć ofiarował się za Rękoymie na czym JW. Podkomorzy przestać musiał.

Szpie

Szpiegowie Dubieńscy y Lwowscy, niemogąc dost
Tranzakcyi pieniężnych na kontraktach dla
braku onychże, kontentowali się rozrzucić n
stępuiący Paszkwil: pod tytułem Genealo
gia Utracyuszow. = JW. JP. Maiątek z
domu Kleynoty Pieniądze zaślubiwszy s
bie JP. Nieuwagę spłodził niepotrzeb
wydatek. Ten ożeniony z JP. Ostrygą
Herbu Szampan w hełmie Farao przydo
ku Reduty doczekał się Syna Przeda
Przeday zostawił dwoie Potomstwa, Prze
day tanio y Podz z niczym. Przeday
tanio zrodziło nędzę Podz z niczym
zrodziło wzgardę. z tych urosła Zgry
zota z gryzoty Pianstwo z Pianstwa
Fr. y Gangrena. Gangrena powiła Smie
a ta iest ultimus Consumens; do pozosta
tey Substancyi kaduk pewny.

Interessa Angielskie z Amerykan
mi chyba przyszłą kampanią zakończą
koło 50 tysięcy woyska myśli wyprawić An
glia przeciw Buntownikom. Francya ia
słychać miała z temi Konfederatami za
wrzeć Allians, ale go podobno odstąpić bę
dzie musiała. Naypoźnieysze Listy głoszą że
How z Filadelfii ustąpić musiał.

Supplement Wiadomości
de 4. Martii 1778

Dnia ostatniego Zapust, krytyczna bardzo na Redutach trafiła się awantura. JP. Zaiączek, Gł. Adj. Gła Brühla, maiąc, iako Officyer, iakowąś Anszę do JW. Rzewuskiego Pisarza, za Kozłowskiego zniewagę, szukał od dawnego czasu nań kulki: przyszedłszy w Niedzielę Jpan Pisarz na Redutę z laską: niemogł tego ścierpić Zaiączek: mówi tedy Officyerowi Komendę na Reducie maiącemu aby mu ją odebrał. ten z grzecznością ostrzegłszy JP. Pisarza o nieprzyzwoitości, z równą mu ją zaraz oddał. Ale zaraz go to tknęło że to Zaiączka robota: ktoś tedy z Parazytów podrzuca we Wtorek Kartki na Reducie z 4. Wierszami, w ten Sens: Zaiączko niebratayże z Rzewuskim: bo weźmiesz po udach. Dostawszy Jch Zaiączek, idzie prosto do Pisarza, który na ów czas Kadryla tańczył z Xiężną Głową: Pyta się Go Zaiączek, czy nie on te pisał Wiersze: odpowiada nie: pyta się daley: czy nie wie kto bo go ma za Szelmę y P. Pisarza, ieżli wie o nim a nie wyiawia: odpowiadał ten, że y o nim niewiem, a iak Taniec skończy, odpowie na wszystko. Toż dopiero wzruch wielki: Zaraz na Dziedzińcu, chciał mieć z Zaiączka satysfakcyą: ale go Przyiaciele, niemogąc ułagodzić, Warte

na

nasadzili że ten załamowała Jnpet: do pitra t
dy sprawa odwołana: ale P. Pis: iako nie
winnemu przyszedł arest: a Zaiączkowi na
dziś do sądow Marsz.ch Pozew — Cała Redut
w tym razie strwożyła się: kiedy ci Jnc nad
swemi nosami w sali y po założami kiwać
zaczęły: Damy mdleć poczęły: ile za pierwsza
fałszywa ognia pogłoska.

Tegoż dnia Brat Starosty Szczerzeckiego
Starosta Kaniowski, uziął Szlub z Podczaszan
ką Litt: Zabowia tu iak słychać do W. Nowy

Wyprzeszły Tydzień był Pik mik u Jm
Hetm: W. Litt: a raczey w iey Domu: gdzie
sama Gospodyni nie wiedziała, że się dobrano
z Pierwszych Osob Kompania za swoie własne
bawi Pieniądze.

Przez te trzy dni prócz Redut: był Bal
u Kadetow dla Dzieci, sumptem Xcia Gła:
dnia ostatniego: y Konwikcie XX Piarow:
przez dwa dni: Sztahelbergowski spadł, na
prośbę Antrprenerow Teatralnych.

Wiele bardzo młodzieży czatuie tu na
młodą Xiężnę Czetwertyńską: ale mąż, ro
stropny, przy swey Zelotypii, nikomu nie o
biecuie nadziei.

JW: Pisarzowa Litt Potocka, iedzień spo
dziewa się Połogu: daleko niż pierwszym słabsza
się być czuie.

Otworzyła się tu społeczność: Fizyki y Historyi
Natur. Polskiey. Za Prezydenta proszony Pisarz
Litt: gdzie Xiążę Stanisław Moszyński iako Chd:
mik y Fleder mat: y Phil: wchodzi

126

Z Warszawy d. 5. Marc. 78

Co do tychczas same tylko od Morza Czarnego pogłoski nieuchybną groziły Nam woyną, to dziś generalnego prawie w Europie obawiać się zaczynamy zamieszania. Były wszędzie werbunki, pomnożenie sił Morskich, Artyleryi, ale przynaymniey do żadnych dotąd nieprzychodziło Marszow, nic więcey, tylko bliskim kowi wylewem grożących. Co tedy przez tyle Wiosen kłuło się pewnie następuiącey wybuchnie. Jakoż sami Officyerowie Austryaccy, przy codziennych Exercycyach swego woyska, przyuczaiąc go do niewygody, przyuczaią y trwogi, zapewniaiąc stoiących w Gallicyi, o pewney na Wiosnę Woynie.

Woyska owe Krola Pr. w liczbie 30 m. przeszedłszy po części przez W. Polskę stanęły niedaleko Częstochowy. Czekaią one na Rezolucyą Wiedeńskiego, do podaney od Krola Pr. propozycyi: który oświadczył się

Mu

ministeryalnie, iż ieżli Domowi Saskiemu z cha-
zyi Bawaryi, naymnieysza stanie się krzy-
wda, nawidzi niebawnie Żupy, y Pragę.
W całych Prusiech, inaczey powszechnie, o
tym Marszu rozgłoszono: Mowią albowiem
tam, iż Woyska te, na zabranie, podług niby
Konwencyi z Austryą Woiewodztw: Poznańskiego
Kaliskiego y Sieradzkiego wysłane są; ale to tylko
dla omamienia Gemeynow, y uchylenia się
od dezercyi, ten tuman puszczony.

Podobnaż liczba Francuzow, już pod
Strazburgiem, na Granicach Niemieckich
stanęła: Pewnie y tam Interessa Bawarskie
były do tego kroku powodem: A zatym po-
dobno nieuciśnie się powszechna zagraniczna
pogłoska, iż te po przyiacielsku udatwią się.
Do tego y o woynie między Francyą y
Anglią więcey daleko dziś, niż przedtym
Listy zagraniczne upewniaią. Nieprzeto
iednak byłoby to rozerwaniem sił Francyi: kie-
dy ta z całym Domem swoim Burbońskim
sprzyiaźniona, pewny y na Morzu y na lądzie
dać może odpor.

verte

Z pogranicza Turackiego następuiące odebra-
liśmy nowiny. 1mo Moskwa dwa już ufor-
mowała obozy: ieden pod Oczakowem, drugi
na Ukrainie. 2do Turcy także dwa obo-
zy liczy: pierwszy blisko Oczakowa: drugi
pod Chocimem: gdzie już trzech Baszow
miało nadciągnąć. 3tio Han Tatarski
Klient Ross: że przez myśl wprowadze-
nia musztry Europeyskiey Bunt w Krymie
podniosł, gdzie y Brzozowski raniony, pra-
wdzi się. 4to Daleko lepiey ten Zamysł
udaie się Turkom: którzy całe już pra-
wie Woysko, przez codzienne Exercytacye
na regularne Europeyskie przeistoczyli.
5to W granice nasze wpadaią często
po kilkunastu Turkow: ale nie końcem
schodzenia, iak raczey przeyrzenia naszych
gotowości, y porozumienia się z Moskwą.
6to Austryacy od granic swoich już
mocny wyciągnęli Kordon: trawiąc na-
wet Zimowy czas, na codzienney Musztrze.

Po odprawioney Audyencyi; JP Poseł
Turecki się 10. przeszłego wyiechać determino-
wał się. Oświadczył się tu, żeby rad w par-
tykularnym Charakterze kray nasz odwie-
dzić

dzieci. Jakoż wszystkie tu iego obeyściasze y odpo-
wiedzi po Konyssaniach, pokazuią gust Wielki
a zatym y znaiomość profitu z widzenia
Kraiow obcych.

Otrzymana przez W. Starostę Dzwino-
grodzkiego Sołtyka Bulla od Oyca S. daiąca
moc partykularney Komissyi wchodzenia
w Sprawę rozwodową między nim y Żoną
wszystkich oburzyła Biskupow: ile bez Kon-
sensu Żony, y loci Ordinarii wiadomości otrzy-
mana, ieszcze ad falsam informationem. Po-
dano JW. Nuncyuszowi Notę, aby Komissyą
tę niezwyczayną wstrzymał: Ani: Prymas
Inhibicyą ma iey posłać.

Poiedynek, przez Xcia Kaspra, JW.
Krayczemu Kor. wydany: całą interessuie
Warszawę: pracuią tu mocno, aby albo po-
godzić strony, albo inhibicyą w Krolaszcz. wyrobić

JW. Hetman WK. powracaiąc z Willa-
nowa z Balu, wywróciwszy się w drodze, mało
co czułbył tego upadku, ale poźniey, rana z
postrzału odnowiła się: tak że łożkiem bawić się musi

Bal przeszło Czwartkowy z ukontentowaniem
wszystkich odprawił się: Dyspozycya, usługa, y wy-
gody wszelkie: tak, że nazaiutrz ieszcze wina, cukry
y ieczenie obficie z Pałacu Radziwiłł: wywożono.

128
16

Z Warszawy d. 12 Marca 1778.

Wiszące między Austryą y Krolem Pruskim zatargi woienne od iedney tylko, medyacyi Dworu Peterzburskiego zależeć maią: tak dalece że ieżli Interessa Bawarskie zrzodło wszystkiego po przyiacielsku niebędą zagodzone nakłonienie się ku tey lub owey stronie Moskwy niezwyciężoną uczyni przewagę w tych politycznych zatargach. A że ninieysza negocyacya w aktualney po Gabinetach zostaie robocie przeswiadcza o tym Publicum zawieszenie wykonania przysięgi Austryi przez Bawarczykow uczynić mianey. Stwierdza oraz tę prawdę zatamowany marsz woysk Pruskich aż ku Granicom Cesarskim rozciągnionych. Jedna tylko polityczna uwaga ten odgłos publiczny tłumić zdaie się: iako Moskwa maiąc na przeszkodzie Turka, a zatym spodziewaiąc się sił swych rozerwania w tak wielką śmiała by wchodzić medyacyą. Do tego ani Krol Pruski nieśmiałby zaczepiać Austryi niebędąc pewnym o Katarzynie. Jeżeli tedy tak iest niebyłaby pewna woy

na

woyna Moskwy z Portą, bo ta maiąc po
sobie Dom Burbonski, ten iak dziś sły
chać Austryą, nadto Szwecya będąc dziś
obligowana Francyi, czyniły by bardzo
straszną przeciw Moskwie nawet z Pru
sakiem wziętey partyą.

Od Granic Tureckich nic więcey
niemamy, iak że Porta lądem y Morzem
naywiększe do woyny czyni gotowości.
a w szczegulności to ieszcze nam piszą
iż JP. Staszef Rezydent Ross: odebra
wszy ultimatum od Dworu swego, ni
nieyszych tyczące się zamieszkow, pre
zentował Go Dywanowi, gdzie pierwsi
Ministrowie ludzie woyskowi y pra-
wni przywołani długo nad nim nara
dzali się. Rezolucya ieszcze niepewna ale
iuż w skutku okazuie się, gdy coraz
gwałtownieysze wychodzą Ordynanse goto
wości woienne nakazuiące. Słychać także
że na przedmieściu Galata pokazało się
powietrze zacząwszy się od Ludwisarni
przez P. Tott założoney gdzie samych
Francuzow kilku iuż zginęło.

Za posunięciem się woysk Pruskich
ku Częstochowie wielkie allarmo w kra
kowie y Zupach solnych nastąpić miało:

Kom

Kommendant Austryacki przy Zupach zgromadził zaraz pobliższe komendy, obawiaiąc się po dług powszechney pogłoski, aby z Prusacy niepokusili się o ten nieoszacowany Skarb swey Monarchini; Garnizon zaś Moskiewski wysłał tu do Warszawy co by czynić miał gdy by się o Kraków kusić chcieli Prusacy: Miał odebrać odpowiedź aby w takowym razie ustąpił, wymowiwszy sobie honory woienne.

Z Rzymu piszą iż Antici Minister Rezydent Dworu naszego pokłócił się bardzo brzydko z Gidziołtym Sekretarzem JK. Mci w domu pewnym dystyngwowanym: Kłótni przyczyna Xiężna JMć Sułkowska Franciszka Żona, o ktorey zapytani obydwa czyli by w kompanie Dam Warszawskich wchodziła, pierwszy z nich prawdę wyznał że w nich nigdy niebyła, drugi Ją za rowną uznaną twierdził.

W Sprawie owey Zaboystwa w Starostwie Rożańskim popełnionego Starosta tamteyszy tak się exkuzuie: że nie On ale Jego Imiennik zaczepiony w przod od Mieszczan był Dowodzcą: Stwierdzaiąc

iąc Swiadkami iako posłyszawszy o zebraney prz
tegoż Jmiennika kupie swywolney z dro
gi do Warszawy wrocił się y onę roze
gnał, a ten dopiero powtornie Ją zgrom
dziwszy, uknowaney dopuścił się zbrodn

Przed wyiazdem swoim na powrot
JP. Poseł Turecki pretendował aby 30 ko
lasek dla całey Jego dostawiono Czere
dy: ale odpowiedziano Jmci że niemoże
większych na powrot wyciągać od RzPa
wygod nadto ktoremi się kontentował
pierwszy raz w kray wkroczywszy.

Z Dubna donoszą nam iż W. Sta.
Łosicki y Stępkowski Kasztelanie poka
ciwszy się z JP. Szulerzyckim, zamiast
coby po kawalersku szukać z niego mi
li satysfakcyi na mieyscu Go rozsie-
kać mieli.

Z Włoch donoszą nam że Xiąże
Florencki nową Zakonow przedsiębierze
Reformę, chcąc Jch zażyć do prac y
użytkow swych Poddanych do czego Ju
sam raczey po Oycowsku niż Krole-
wsku zachęca y powołuie.

N. 2. 18 130

Supplement Wiadomości de ce 19. Mart. 78

W tych dniach przybył tu do tey Stolicy Xiąże Massalski Podskarbi Litt: Cała Warszawa chce tego poznać Kawalera chcąc się przekonać, o pogłosce o nim rozsianey. ale przecie do tych czas nic podobnego na nim niewidać. Pierwszy który tę baykę z Paryża do Warszawy przysłał był JP. Gler Assystent Xiężny Kanderzyny Litt w Paryżu. Dowiedziawszy się o tym Xiąże Biskup od Przyjaciół w Warszawie sprawiedliwie rzekł: że Kawaler ten zawsze nieszczęśliwy Publicum albowiem już raz uprzedzone o Jego Waryacyi, nay mnieyszą nierostropność z tym wiekiem nierozłączoną za prawdziwą poczyta Waryacyą. Ale ciekawsza daleko rzecz, iak się P. Synowiec z P. Stryiem rozprawi o dobra: które tyle lat piastuiąc, nie tylko że w lepszy nie uprawił Stan, długów niepospłacał, ale po części poartował, po części spustoszył, zruynował.

verte

Słychać tu dosyć głośno, iż kupa niejaka, naszło
xiążęcia Biskupa Krakowskiego, y okraść Go
miała. O czym z Warszawy incognito Sta-
rosta Dzwinogrodzki Sołtyk miał być ostrze-
żony; co tym bardziey, ten przypadek czy-
niłoby krytycznym — Politykuią tu wielu, co
do tak ścisłego incognito przyprowadziło tego
Biskupa: iedni mowią długi: drudzy: że
JW. Krakowski przez odmowienie dla Sy-
nowca Corki: brzeci: że Austryk, o owe Fe-
szyny go upominaiąca.

JW. Pisarzowa Litt Potocka, codzień
swego spodziewa się rozwiązania. Ktorego
Rodzice y Familia z większym prawie ocze-
kuią upragnieniem.

Xiężna Woiewodzina Poznańska, że
dotychczas żyie, uszczęśliwy Jeytu winszuią: bo
Doktorowie z Berlina sprowadzeni, aż do
incyzyi vasis przystąpić musieli — Oddale-
nie się Jey do Poznania na Połog było wpra-
wdzie szczęśliwe ale y systematyczne: A to
dla Pasierbicy y Pasierba zawsze dotąd
krzywo na Maryar Oycowski patrzących.

Supplement Wiadomości N. 1. 131 19

de 19. Mart ~ ~ 78

Co się w pisanych namieniło Gazetach o zaszłey między Anticym y Gidziottym kłotni, iest rzeczą naypewnieyszą, lubo tu Ja Dwor dla swey powagi zapiera: nawet ieszcze y to zapewnić można, że gdy się JmC zaczeli przemawiać, porwali się do siebie, tak że Antyci Gidziottemu twarz pazurami skaleczył. Złey Awantury sam tylko JW Rzewuski MNK. wiele kontent, szukaiący dotąd okazyi pozbycia tego Vice-Ministra. Zrazu oto y Antuy, poznawszy się na Gidziottym, który wszelkie przysługi Panom naszym w Rzymie przez Antycego wyrobione, sobie przypisywać kazał. O czym tym lepiey Antycy przekonał się kiedy pod bytność swoią w Warszawie, od niego wdzięczności nie odebrał y nic tych oświadczenia, iakich się pełno spodziewał.

Sprawa JW Rzewuskiego z Zaiączkiem generalnie wszelkie bawi tę panie. Czekaią wszyscy z niecierpliwością Dekretu: Tym czasem już widać, że się ta rzecz między temi dwiema nie skończy: Tuge

JmC

Jnf. Sapieha gotuie się przeciw JW. Pesarzo-
wi, przyiął sobie aktualnie Metra do
strzelania, iż ledwie nie wszystkie okna
y Drzwi w Pałacu po wystrzelał: ale
Curtus visus, zawsze by niepewny czynił
Poiedynek: do tego flegma wielka w akcyi
JP. Rzewuskiego, a ogień zbytni Xiążęcia,
zawsze grożą nieszczęściem = JW. Het-
man indeferetnym już co się tey sprawy
tyczę, pokazuie się: nawet publicznie wy-
rzekł się u JW. Hetmanowy Ul. JP. Zaiączka
Xiężna Wdziowa więcey zdaie się kabalizo-
wać za Synem: ale trudno wszystkie rzeczy
przewidzieć, trzeba czekać końca = Dwie
tylko rzeczy naywięcey potępiaią JP. Zaiączka
Gł. Drohoiewski, na godzinę przed tą burdą
mocno perswaduiący zaniechanie tey kłótni
y dwie Kobiet, które w tym tumulcie poroniły.

Opuszczona od N. P. Xiężna Woiewo-
dziowa, nieprzestaie dotąd z niego pożytko-
wać: Wiemy albowiem już pewnie iż Jey
co Miesiąc ze Skarbu płacą 3. m/2 tt. na Li-
berię: zdaie się to bagatelą: ale y 36. Dzięcy
dziś w Warszawie iak mówią niechodzą
Piechotą.

Z Warszawy d. 2. Kwie. 1778

20

Szerząca się dotąd o wydaney przez Turka Moskwie woynie pogłoska, na samym zasadzona publicznym odgłosie, iuż nawet y pismami zagranicznemi stwierdza się. Ambassada tuteysza iuż ma mieć kopią Deklaracyi, ale ią dotąd kryie. Można się domyślić że ostatnie w Krymie między Moskwą y Tatarami zaczepki do tey Rezolucyi Portę determinowały. Nowina ta iak dotąd dosyć oboiętnie od tuteyszey przyięta była Stolicy, z kąd domniewano się z niemałą satysfakcyą, że Moskwa iuż zaniechała domagać się dawniey pretendowanych posiłków. Aliżci w tych dniach z Zagranicy przychodzą Listy z zapytaniem czy prawda, że Moskwie 30. tysięcy ludzi w kraju naszym werbować dozwolono? Co tym więcey każdego obchodzi, ieżliby poźniey odkryło się, że albo furaż, albo Lenug dla tychże szafować byliśmy obligowani.

Zatargi o Bawaryą y przygotowania do woyny między Austryą, Prusakiem y Saxonią do tych czas nieustaią. 27. Lut. Deklarowano w Wiedniu trzech Naywyższych Generałów.

Lau

Laudona, Hadyka y Nadastego, pierwszemu komendę generalną powierzono, ktory iuż na obięcie iey do Czech miał wyiechać. Luboć y to iuż tu głoszą, że Saxonia odstępuie swych pretensyi, uwiedziona podobno obietnicą Tronu Poll. w czasie bezkrolowia, ale by podobno nieśmiała w zatargi tym samym z Krolem Prus: wchodzić. Dezercya w Woyskach Cesarskich nadzwyczayna ma się praktykować dlatego rozciągnięto kordon od Czech z kilkadziesiąt tysięcy Kroatow. Przyczyna tey całości iż Woysko posłyszało, iakoby w czasie woyny ieden gray car za mięso odciągać [illegible]miano w ten czas gdy Krol Pr. dup[illegible] płacę swego Woyska y dlategoć to on więcey Dezertorow w czasie pokoiu niż [illegible]ciągu woyny zwykł liczyć.

Przysłano tu w tych dniach z Berlina Radzie Przesw, dopominaiąc się o Ordynans dla mieszczan Gdańskich, aby wydali Krolowi Pr. trzy tysiące ludzi, ktorzy tam to w służbie Woyskowey zostaią, to Rzemiosłem bawią się. Jeszcze Rada na tę propozycyą niereplikowała, ale mogłaby nawzaiem dopominać się od Monarchy Pr. tysiącow swoich Obywatelow.

Odrzucony przez Radę na remonstracye Xcia Marsza Wkor. o publicznych Rzeznicach Proiekt, podał w nie koncepiście myśl obfite uformowania nowego, to iest:

Arędy wszystkich potrzebnych sprzętow do pogrzebow y
Szlubow, tak dalece że w tuteyszey Warszawie
nikt by w inney i bye niemogł grzebiony tru
mnie tylko od tego Arędarza zakupioney,
nikt zkąd inąd niemogł by sobie sprawiać
Łoźniey tylko z podobnego magazynu. Depar
tamentowi Policyi zatrudniaiącemu się dziś
rozrządzeniem Intrat mieyskich dwa po
dano Projekta: w pierwszym radzi Autor
aby dla lepszego uregulowania Intrat,
grunta mieyskie na trzy Klassy podzielo
ne zostały: w pierwszey mieści grunta
Rynkom przyległe, w drugiey po przed
mieściach leżące, w trzeciey pola y łąki.
Drugi Projekt ma za cel uregulowanie to
kciow miar y wag, gdzie Autor domaga
się aby łokieć lub części iego były wymie
rem tak miar iako y wag, co łacno by
się stało, zamieniwszy figurę okrągłą
garcow, kwart, wag etc. w kwadratową.

Z Wielkiey Polski dość pocieszną dla
Gospodarzow odbieramy nowinę, iż targi
tamteysze coraz idą w gorę tak dalece że
Żyto do 12. y 13 Złł. dochodzi Fryor przy
szły powinien by bye dość pomyślny dla
wielkiego Gdańszczanow odbytu ale gdy
dotąd nie pewnego względem handlu z
Krolem Pr. niekonkludowaliśmy komory Jego na
wet y dobre w Gdańsku targi pewnie zniżą.

Nad

Nadchodzący czas Seymikow y Seymu żadney tu prawie w Warszawie nikomu niezdaie się czynić impressyi, chyba tę że żadnych do tych publicznych obrad niewidać przygotowania, y wszystkie pierwsze zupełnie ucichły pogłoski, a nawet iednemu z staraiących się o Poselską funkcyą pierwszey dystynkcyi oświadczyła Osoba, że bardzo wątpi aby grożące pewną zawieruchą pogłoski, pozwoliły czasu Rzpltcie sprawowania swych obrad.

Dekret Reformy WW. Kamedułow ferowany przez WJX. Skarszewskiego Kan: Kam y Audytora Kujaws: zupełną co do Joty znalazł w Rzymie approbatę, y iuż na ręce JX. Nuncyusza do publikaty odesłany iest. gdzie winnych WJX. Wizytatorowi pochwał y wdzięcznych oświadczenia Congregatio Eppor. et Regularium nieprzepomniała y nieuskąpiła.

Znowu tu nowy tuteyszych Rzemieślnikow Czeladz bunt podniosła. Policya nasza poznaie, że z tą cząstką mieszkańcow nie można się po ludzku obeyść, y pewnie przydzie tą razą do surowszego buntownikow ukaranie.

Bardzo niebespiecznie zapadł był w tych dniach na zdrowiu Xiąże Prymas, tak że iuż Przyiaciele iego trwożyć się mocno poczeli, ale iuż przecie wyieżdża na Promenady, czego mu Roża na twarzy y Pedogra dotąd broniła.

Z Warszawy d. 9go Apr. ~ ~ 78 134

Maiąc sobie zlecone Rada Nie-
ustanna od Stanow na przeszłym Zgromadzonych
Seymie, aby Traktat Handlowny z Krolem Jmcią
Pruskim zakończyła, starała się przez całe blisko
dwa lata, aby można było do tey roboty nakło-
nić, a raczey uprosić Krola Pr.go Upadały na
dzieie wszelkie, aby mocny z słabym chciał kon-
traktować: iakoż w samey rzeczy aż dotąd do
żadnych formalnych nieprzystąpiły strony nego-
cyacyi: przysłał tylko Krol Jmć Pr. nowy Edykt
względem ceł y komor swych: gdzie wszystkie
przepisy ostatnim handlu w Polszcze grożą upad-
kiem: bo niedosyć że liczbę komor powiększa:
surowa nakazuie rewizyą: ale nadto sprawy
wszystkie komorne do naywyższey swey odsyła
Jurysdykcyi: A co się tak tycze: zboża, drzewa,
potażow: y innych naszych produkcyi: w swoy
nasob one powiększa — Niespodziewała się nigdy
Prześw.a Rada, aby ją, po tylu Notach, tym świ-
stkiem chciał zbyć Krol Pr: Za odebraniem iego
zwołano konsyliarzow: przeczytano daną odpowiedź:
konkludowano, aby Komissya Skarb.a publikowała ią
ale ta remonstrowała Radzie: iż publikuiąc tako-
we

we Krola Pr. Ordynanse. zdałoby się iedni: co approbować do
ie, gdy tymczasem oczywiste Traktatow zachodzi
pogwałcenie — Niemniey wielka nam ten Monar-
cha y od W. Polski grozi klęska: Otworzył on wprawdzie
magazyny swoie y targi podwyższył: ale coż kiedy takim
płaci Złotem: ktore tylko 5. Złł: ma w sobie wewnętrz-
nego walaru.

Wyszły już temi czasy Listy Cyrkularne
przed-Seymowe do Senatorow: a tym samym upa-
da owa pogłoska, iakobyśmy Seymu tego Roku
mieć niemieli: Wszakże zamieszania woienne ze-
wsząd wiszące, zatrudniłyby tę walną Radę: To pe-
wna, że ieżli ma być Seym, nie po S. Bartło-
mieju: ale aż po S. Michale rozpocznie się. Ktory
że ułożony przez JW. Zamoyskiego Praw Codex
weźmie na trutynę iest wielka nadzieja: gdyż
te podługich deliberacyach, już są podane do
druku, aby Narod rozpatrzywszy się wprzod w nich
wiedział co approbować, co odrzucić.

Pogłoski o woynie, a tey troistey coraz
bardziey powiększaią się. Interessa nayprzod Bu-
warskie tak już miały zwaśnić Austryą z Prusa-
kiem, że iak tu pewne głoszą Raporta, już pier-
wsze straże miały się spotkać — 600. Prusakow
blesserowanych miano przywieść do Wrocławia:
o stracie Austryakow, y wygraney ieszcze niemasz
pewności. Z tym wszystkim, pomimo wszelkich
do

do woyny z tey y drugiey strony gotowości, ieszcze o Dekla-
racyi niesłychać: Listy tylko ze Szląska upewniaią, iż
Krol Pr. posłał Ultimatum do Wiednia, w ktorym
wyraża, że ieżli Cesarzowa Jmć ma wolą utrzymać
się przy Sukcessyi Bawarskiey, zechce zapłacić
6. mill: Rynsk: Saxonii, uspokaiaiąc Jey pretensye,
a Jemu, za podięte nakłady do woyny y medyacyi
ustąpi, a raczey zabrać pozwoli resztę Woiewodztwa Po-
znańskiego y części Kaliskiego: po Wartę.

Niemnieysza stron, z okazyi Tatarow kło-
cących się zaciągłości. Odebrane Ultimatum z Pe-
tersburga, z odpowiedzią na propozycye Porty,
niezaspokoiło Dywanu: Przywołany JP. Staszyc
na Radę Ministerium: usłyszał: że gdy Monar-
chini Jego, nic z pretensyi swoich ustąpić niechce,
Porta swoie ostatnim sposobem rezolwowana
przyprawić. Pomogła do tego Porcie niemało Elekcya, przez
Klienta iey Stana, pod bokiem Moskwy wśrod
Krymu złożona: na ktorey Partya Klienta Rossyi
upadła: y ustępować musiała: Tak dalece że gdy
Prymasa, czyli pierwszego Władyki Gł. Prozordski
o nią się pytał, śmiało miał odpowiedź: Obrali-
śmy Selim Gerar za Stana: bośmy godnieyszego
nad niego niewidzieli.

Ostatnia z stron woyną nieuchybną sobie
grożących iest Anglia z Francyą: Już nie tayno
w Londynie że Traktaty zawarła Francya z
Amerykanami: y za wolną ich uznała Rpltę. Pi-
szą się y Anglicy na wszystkie pretensye swych

nie

gdyi czas, ale już poniewczasie bo Traktatu pomienione-
go, już stanęła Ratyfikacya: J. P. Franklin do Madry-
tu wybiera się, na zawarcie drugiego podobnego — Je-
szcze wprawdzie y tam o deklaracyach niesłychać
ale Poseł Francuski w Londynie, już miał do Pary-
za wyiechać. Dworu niepożegnawszy: o czym y Poseł
Angielski w Paryżu już zamyśla. Przygotowania do
woyny z obu stron powiększaią się: ale Anglia, ani
okrętow gotowych, ani woyska wyrownywaiącego swey
Rywalce, temi czasy mieć niemoże. Jest to Naroc
już ginący: albo przyspieszy swoy upadek, albo go
desperacya podźwignie, zawsze straszna takowych razach.

Z Żytomierza ostatnią Pocztą bardzo niepo-
myślną odebraliśmy nowinę, iż tam zaraza mo-
rowa coraz bardziey wzmacnia się. Czas dość ciepły
Wiosienny grozi rozszerzeniem się teyklęski.

Teatrum tuteysze od W. Nocy zamknąć się
ma: a to dla wypowiedzianego przez Xiążąt Ra-
dziwiłłow mieysca. Naywięcey to obchodzi Damy
tuteysze: niemaiące się gdzie bawić codziennie. Xiężna
Marszałkowa Ukor, wzięła na siebie, iż albo Xcia
Wdę Wilek: nakłoni, aby swego nadal pozwolił
Pałacu, albo gdzieindziey na to wygodne upatrzy
mieysce — W Sądach Marszałkowskich wiele się
otworzyło Spraw, gdzie Komedyantki pozywaią
Antrprenerow Teatrum, o Summy kontraktem so-
bie obwarowane: ile że niektore ieszcze na kilka
nascie odtąd miesięcy są skontraktowane — Mieli oni
nadzieię przenieść Ich do Wiednia, gdy byli otrzyma-
li pozwolenie otwarcia tam Teatrum

Supplement Wiadomości
de 19. Apr ~ ~ 718

Nadbiegła tu w tych dniach do JW. Krayczego Kor. Sztaffeta, z doniesieniem, iż JW. Podkomorzy Kor. świeżo na 25. tys. fl. w Paryżu ograł się. Summa ta przyłączona do niezbyt dawno przegraney, znaczną w całey Substancyi czyni Rewolucyą, y do schyłku ją przyprowadza. Chcąc tedy dalszey utracie Brata swego JW. Krayczy zapobiec, wyiechał w przeszłym Tygodniu do Paryża, zkąd za niedziel 10. powrócić ma. Zdrowie nawet samo, prócz szczęścia wcale niema służyć JW. Podkomorzemu: bawi się on naywięcey łóżkiem: a Szulerowie, znaiąc iego passyą nieomieszkuią częstszych mu oddawać Wizyt. Zgryzota iak mówią nieustanna, nienaydłuższe nawet łoży Mu życie.

Znowu tu o nowym zaczynaią mówić Rozwodzie: a to Xięstwa Sanguszkow Januszow: Niepomiarkowany Xiąże w swych amorach, zwyciężył wszelką Żony swey cierpliwość. Miała ona ieszcze nadzieię, że swą grzecznością y wiernością zreflektuie go: ale nic niezyskała. Prócz JPni Drzewiecki, w którey cały czas przebędzie, nie masz w Warszawie mieysca, podeyrzanego, gdzieby nieuczęszczał: Dlatego też do tey swey żony przywiódł rozpaczy że już mdleie, gdy go zobaczy. To iednak osobliwsza, że y Sama Xiężna wielką dotychczas z Podkomorzyną Krzem: zachowuie przyiaźń

verte

Dnia onegdayszego przyiechawszy z Rady Xiąże Bi-
skup Płocki. powiada Kompanii co się na niey
działo: (: była zas rzecz o Gdańszczanach:) w
tym nadchodzi Brygadyer Jakubowski: y nie
zważaiąc na Xcia, iako konsyliarza, toż samo
referuie. Xiąże zartem pyta się Go, zkąd to Wie:
odpowiadałem że takich wyiawiać niezwykł.
Wreszcie pyta się Xcia czy Go ministeryalter o to
pyta: A w tym podszepnęło mu że tu Xiąże
świeżo toż samo powiadał: Mowi tedy że Wie
od W Xcy Mci, ktoryi toż samo świeżo całey tu
Kompanii powiadał: Poczęto się tedy smiać: A
Xiąże bardzo dobrze był zapłacony.

Do Obiadow Literackich przybył świeżo
JX Piramowicz: pomagła mu, iakże można do-
myslec ostatnia do tego Mowa: Jakoż zaraz
po skończoney mowił Krol Jmć temuż: Moy
Piramowiczu przyznam ci się że twa była troche
przydłuższa, ale mi się nieprzykrzyła.

Xiąże August Sułkowski w tych dniach zbyt
do Rydzyny wyiechał: pewnie tamować iakę Exe-
kucyą do dobr swych — Wszystkie tu świeżo wy-
chodzące Proiekta, są iego dziełem: On także iest
Autorem składki z całego miasta na zaratowa-
nie tych, ktorzy Moskwę u siebie trzymaią: ia-
ko y wyderkaffu, na publiczne koszary: Zaco
ma 800 ƒ pensyi.

Ex Sta Pinski już do nas powrocił: Ale się
mocno na wyieździe z Litt ograł: Przynaymniey
Żonę po połogu swą bytnością pocieszył.

Z Warszawy d. 16 Apr. — — 1778.

137

25

Uformowane przez Krola Pruskiego do Gdanska o zbiegłych Poddanych z własnych Jego Prus pretensye, rozciągnione potym były y do tych, ktorzy z zabranych Prus Polskich tamże osieść mogli. Udał się był Magistrat tameczny do Rady Przesw: ale żadney nad politowanie nieznalazł pomocy, w tym gdy rezolucyi z Warszawy czeka, iuż był determinowany powrocić Krolowi Pruskiemu prawdziwych Jego Poddanych, chcąc przynaymniey drugą część ocalić. Aliżeć niespodzianie wpadaią na Przedmieścia Prusacy, biorą gwałtem swych Ziomkow za uciekaiącemi strzelaią, tak że generalna w całym Mieście wszczeła się trwoga. Uczyniony o tym do Warszawy Raport był powodem podania Ministrowi Pru noty o takową gwałtowność ktora kommunikowana Krolowi JMci Pru determinowała Go dać Ordynans swemu Ministrowi aby Radzie odpowiedział, iż Monarcha Jego nic o tym niewiedział, iże gotow iest wszystkie przez ludzi Jego poczynione gwałty nadgrodzić. = Komory Krola Pru świeżo erygowane grożą ostatnim handlu naszego upadkiem, głoszą tu niektorzy iż od

Łaszta

Taszta Pszenicy 16 # cła naznaczył, podwyższaiąc podobnie także y na inne produkcye nasze. Cło tylko same Elblączkie Traktatem obostrzone w dawney zostawia Proporcyi. Słychać tu także iż Woyska Krola Pruskiego temi czasy przez W. Polskę przechodzić maią, oczym Przesw.a Komissya Skarbowa przestrzeżona dała Ordynans Partyi tamteyszey aby nawet mocą tym przechodom opierali się, a to iesli niedla wstrzymania tak gwałtownego kroku, przynaymniey dla okazania całey Europie nieprzyiacielskiego z nami tego Monarchy obeyścia się po zawartych swieżo Traktatach.

Nieustanne ktore do woyny czyni przygotowania Austrya grożą nieuchybną woyną. z Kordonu piszą, że procz wyciągniętych Woysk ieszcze Dziedzice znaczną część Rekrutow w gotowości mieć obligowani. całe siły swe Austrya ku Szląskowi wyciągnęła na mil 15. Prawe Skrzydło obozuie pod Mełnich na Granicach Saskich. Lewe rozciąga się ku Pradze. Srodek pod Giezprem na Pograniczu Sląskim składa się z 63 tys. Infanteryi. 19. tys. Kawaleryi 2600 Uzarow. Czeski Oboz z 50 tys. składa się do ktorych to dwoch Obozow kompletu 80 tys. rekrutuią, tak że całe Woysko z 210000 składać się ma procz 36 tys. Kroatow ktorzy iuż ciągną ku Szląskowi. Mimo tych atoli gotowości, ieszcze nietracą Gabinety nadziei zakończenia Interessow Bawar

warskich Przyiacielskiego ile gdy Saxonia sama nie daleka od Ugody. Francya zupełnie się od tych zamieszek oddaliła z zapewnieniem że się w obo ięt ności zachowa byle tylko Renu Rzeki Woyska Austryackie nieprzechodziły. Dwor w prawdzie nasz odebrał w tych dniach z Paryża wiadomość że wszystkie Fortece Niderlandzkie wyprożnione od Austryakow Francuzi opanowali, ale tenże Dwor ieszcze o tym wątpi. To pewna że Francya szukała od Wiednia explikacyi czyli niechce czego korzystać z Państw Tureckich na co na Piśmie odebrała odpowiedz iż wcale dziś od tych spodziewanych daleka korzyści. Jakoż y Turcy iuż muszą być o tym pewni kiedy pod gardłem nakazali Poddanym iak naygrzecznieysze z Poddanemi Cesarzowy obeyście się.

W Sprawie JP. Zaiączka z JW. Rzewuskim już zapadł Dekret w pierwszey Sądow Marszałkowskich Instancyi, ktorym mu pół Roku wieży y 60 grzyw. wypłacić nakazano. Appellował On do samego Xcia Jmci ale y tam nie pomyślnieyszego chyba za ugodzeniem strony spodziewać się niemoże.

Podobna Sprawka między pierwszemi Osobami w Paryżu w tłusty Czwartek zapadła, pokazuie że nietylko w samey Polszcze Sarmackich obyczajow pozostały nasiona. Rzecz się tak ma: Xiąże de Artois Brat Krolewski przychodzi na Bal publiczny z Xiężną de Carygnan niegdyś Rezydentką na Dworze Xiężny de Burbon oboie w Maskach. Przystępuie do niego Xiężna de Burbon, wita go pyta się co

by

by to za Maska z nim była ten nic nieodpowiada. Xiężna gwałtem chce Pani Carygnan zedrzeć maskę. Gwałtem tym tknięty Xiąże d'Artois uderzył pięścią w oczy Xiężnę de Burbon. Wytacza się Sprawa do Krola, nakazuie ten przeprosiny kłaniaią się sobie na wzaiem ale Xiężna de Burbon niemogąc znieść affrontu podmawia męża aby się mścił za nią. Poznawszy to Xiąże d'Artois wyieżdża do Lasku de Bulion z Xciem de Burbon, rani go szpadą w rękę y zaraz uściskawszy się powracaią na Teatr, gdzie od całego Ludu z applauzem przyięci byli, ale Krol Jmć za poiedynek naznaczył obydwom trzech tygodniowe wygnanie z Paryża.

Dla stwierdzenia dawnieyszey o odmienionym czasie Seymowania nowiny kładzie się Kopia Listu JK Mci do Senatorow: = 11. Ponieważ według Stanow skonff: Rzpltey na przeszłym Seymie 1776. przez Sanctum Ustawy Seym Ordynaryiny w tym Roku po S. Michale w pierwszy Poniedziałek przypada y na potym przypadać będzie więc żądamy po uprzeymości Waszey żebyś sam zobowiązany przysięgą y miłością Oyczyzny gorliwości zdanie swoie otworzyć nieomieszkał, względem tego wszystkiego co w sobie osądzisz być potrzebnym y zbawiennym do umieszczenia w Uniwersałach y Instrukcyach na Seymiki przed Seymowe. Spodziewamy się tedy że Uprzeymość Wasza pełen chwalebnych y przezornych dla Oyczyzny swoiey y Dobra Jey Sentymentow niebawnie temu żądaniu naszemu uczynisz zadosyć, ktoremu tym czasem od Boga życzemy zdrowia. 24 Marca. 78. Pan: R. 14.

II

Supplement Wiadomości
de 16. Apr. 78

Przeieżdżał tu tędy przed kilku dniami Starosta Urzędowski z Paryża do Radzynia: z nikim prócz Pisarzowy Polocki nie widział się. Powróciła także z nim znana już w Warszawie Metressa, a tym samym upadła dla Niego cała nadzieja dostania Księżniczki Konstancyi. Który to Proiekt, pomimo wiedzy Rodziców, już dawno między Siostrami był ułożony. Przyłożyło się do Niego mocno y szczęście JW. Sty, do którego, można powiedzieć, wszystkie lepsze kobiety. — Dzierżawca Starostwa Urzędowskiego JP. Łączyński, maiący za sobą Starościnę Rohadowską, znaczną tu pod Warszawą poniosł szkodę, przez rozbicie na szbicy Szkuty pszenicę ładowney.

Przybyli świeżo z Paryża, odwołują rozsiano tu o JW. Podkomorzym pogłoskę iakoby się do szczętu ograć miał. Nowina ta była pretextem JW. Krayczemu wyiechania za Granicę na uhoienie swych w Wiedniu dawnych z Grafową Klarys Amorów. Przypłaci on Ich naywięcey w karty: Bo te naywiększą tey Damy zdaią się być passyą

verte

Zapytany od strony JPa Zaiączka W. Radzimiński
Marszałek niegdyś u Konff. Barskiey, iakby się
li Jchmość w służbie Jego znaydowali, przysłał
tu attestacyą że ieden z nich był u Niego Sza-
farzem: drugi Unter-Officyerem: Swiadectwo to
wiele uięło tomu szumiących tu tych Kawalerow.
Młodzież atoli tuteysza. nieuwłaczaiąc JW.
Rzewuskiemu dziwnie rostropnego obeyscie się
ieszcze zdaie się sarkać na interessowany Dekret.

Smutna tu w tych także czasach, a
raczey śmieszna y między naszemi Damami
zaszła Scena. Pani Rudnicka, niemogąc cier-
pieć swoiey po kompaniach Rywalki Czesz. War-
szawskiey Szymanowskiey affrontowała ią
po każdey kompanii. Ziechawszy się do W. Gur-
skiego Sędziego Warsz. tak zwawo skłociły się
że do trzewikow przyszło: Chciano utaić tak
dziką Wizytę ale sekretnieysze Intrygi, bru-
dno, przed Ostrowidzami naszemi uchować.

Zapadła w tych dniach bardzo nie-
bespiecznie na zdrowiu Xiężna Januszowa.
Spazmy, znowu dziś u naszych Doktorow
w modę wchodzące, długo ią męczyły. Przyiaciel-
le Jey, gdy radzili aby Doktorow się radziła,
tęż co y zawsze dała Im Odpowiedź: Iżby
wyprzed

wprzod pozbawić ją potrzeba tey Edukacyi y na-
uki ktorą ma, a dopiero Jey potym użycie
Doktorow radzić. Samego tedy tylko Felcze-
ra Krol: Jssory zażywa: Podobno iako we wszy-
stkich swoich pożycia sposobach, nad innych
chcąca się dystyngwować, tak y w tym pun-
kcie celować usiłuiąca.

Mody w stroiach Damskich, coraz
tu nową biorą postać. Gierlandy do Garniro-
wania sukien generalnie przyięte iuż odrzu-
cone, a na mieysce ich siatki, lub Koronki
zażywane były. Jte iuż z mody wychodzą:
Nayparadnieysza y naymodnieysza dziś su-
knia damska iest: ugarnirowana Gazą
nayczęściey białą letką marszczoną: między
ktore to marszczki rzucaią się kwiatki Wło-
skie: a dla parady felbany z owey gazy
ile na spodnicy, przewięzuią się kutasami
Złotemi lub srebrnemi — Chustki Jureckie
y Piora ieszcze do tychczas z mody nie wyszły.

Kawalerowie nic nowego dla siebie
nie wymyślili: Procz, że konney zażywaiąc
promenady Hussarskiego, a raczey Strzele-
ckiego zażywaią stroiu. Jw tym nawet
wszyty rawne, z promenady powracaiąc
oddaią.

verte

Xiąże Prymas na Bielanach Rekollekcyami
zabawia: Wprzeszły wtorek, posyłano po Nieg
aby się znaydował na Radzie, dla dania Re-
zolucyi na Notę Kr. Pruskiego o przeysiel
Woysk przez Polskę, o czym obszerniey na
przyszłą będzie Pocztę.

JW. Marszałek WKor. odebrał w
tych dniach od Xcia Saskiego dożywocie na
Marymont: Potrzebny mu był ten Kawałek
naybardziey do Ekonomiki dla młynow: A
potym, zamyslaiąc o nabyciu Falęt od JW. Wdy
Pomorskiego, może mieć pewną z swych Bro-
warow w Marymoncie Propinacyą. Nadto, y
Zwierzyniec, w lepszym będąc stanie, iako y
Domy dla przybywaiących z Warszawy wygo-
dnieysze postawione rozkosznieyszą okolicę
z tego dość smutnego kąta wystawiłyby War-
szawie. — Xiąże Marszałek WK. do Gru-
szczyna w tych dniach wyiechał: Deszcz
tego dnia dawno pożądany zaczął padać:
Co trefnisowie Warszawscy Jego wyiazdowi
przypisali: bo ordynaryinie wdzdzysty czas
tę swoią odprawuie podroż — Xiężna
także Miecznikowa do swey Więzowny na
Swięta wyiechała — Rownie y Starostwo
Szczerzeccy, z Xciem Kasprem świeżo tu przy-
byłym, do swoich Rezydencyi na W. noc pusciliśmy

Supplement Wiadomości
de 23. Apr. 1778

Już tu mowić zaczynaią lubo po-
kątnie, że z przyszłego Seymu nic niebędzie.
Trefnisiowie nasi, daią y tę tey niepewney
nowiny przyczynę, że się już Krolowi Jmci
sprzykrzyły te statecznie dochodzące Seymy:
Dla tego są tacy, co nie przeczą, że Seymiki
staną y Seym rozpocznie się, ale nad dni
kilka niepotrwa. To pewna, że się tu nikt
dosyć wydziwić niemoże, co za racya, że
wszystkie o Seymie y Seymikach ustały mowy.
Mimo tey atoli niepewności, są tacy, kto-
rzy bezczelnie o Funkcyą Poselską tu już w
Warszawie staraią się. Między temi pewny
Xiąże Czetwertyński Chor. Zwinogr: który
nawet Memoryał w tey mierze Krolowi
podawał. Dopominaiąc się tamże o Order
St. Stanisława przyobiecany. Ale Mu Kan-
clerz wbrew powiedział, że z niego Krzywe
Drzewo: a to pamiętny czynionych przezeń
na ostatnim Seymie oppozycyi.

Nadiechała tu niedawno Xiężna Ra-
dzi

Radziwiłłowa Kan: Litt. z Domu Kamińska, szukaiąc
u Dworu y Ministrow Protekcyi w Sprawie
swoiey z Familią: Stroi się zbytnie, y to w
niey krytykuią: ale przytym dosyć ma w so-
bie Wabikow: Jakże gdy Krol z nią przydłu-
żey w iedney zaczął mowić kompanii, Damy
nasze, mocno na Nią zdały się być urażone. Jest
Kanclerz dosyć na Nią zdaie się być łaskaw — Wi-
dziano Ją tu raz prawie klęczącą w Karecie
dla wysokiey Fryzury y bespieczeństwa Tur-
nantow: ale ten grymas, nietylko w Para-
fiance, ale y w Osobie Xżny Marszałł: Uk.
niedawno widziany był.

Dziwną y śmieszną zdarzyło wam się
tu rzecz widzieć na obchodach Grobow: to iest
Borcha Podkanclerzego prowadzącego do Karety
Jozefkę faworytę Xcia Ex Podk.go. Ktory tu
świeżo znowu poszedł na zęby: a to z oka-
zyi obalonego iego muru ciągnącego się
od Wizytek ku Krakow.u Przedm.ci Buduie
meczety Tureckie, a z Domow Jego wśrod
Warszawy Pustki — Wspomniona Jozefka
była pierwszą dla Hillerra Woy. robuiką
do tych ktore dziś czyni parad. Przyszedłszy
on dawniey do niey pyta się iey czyby znała

Hill

Hilzena: Ta udawszy się że go nie poznaie. Mowi
Co mi z tym Błaznem etc w fortunę ma
niewiedzieć dla kogo ją zbiera, Dzieci y Sony
niemaiąc. Tak przywitany, nadulinszy Czapkę
bo był incognito, idzie do Siebie, sprawia E-
kwiraże, Liberyą etc y przyieżdża do niey:
pytaiąc się, czyby znała Hilzena, ta wyiraszy
oknem, odpowiada, Znam WPa y zaczynam
szanować: a razem przepraszam że mego dawniey
poznać niemogła. Jakoż dla takich Osob
na nic się skąpi niezdadzą.

Na ostatniey Rezurrekcyi wiele
znaydowało się Dam, w intencyi prezen-
towania się Krolowi podczas Processyi. Ale
Warta im przeszkadzała od Ławek, prze-
kupywały stoiących Żołnierzy, aby podczas
przechodu Krola, mogły wyściubić głowę. Nay
bardziey tego pragnęła honoru pewna Ka-
pitanowa: ktora aż do Pasa prezentowała
się Krolowi: co on postrzegłszy, uśmiechem
zaspokoił Jey żądania.

Gali na S. Stanisław niebędzie, a
to dla braku mieysca na stoł Orderowy.
Krol Jmć w Maiu ma się przenieść do
Łazienek, gdzie przez całe Lato ma bawić.

nosta

Spodziewamy się w tych dniach do Nas Xcia Ra-
dziwiłła Wdy Wileń. który już mabyć u Brat.
Wokowany On iest ode Dworu: ale dla uczy-
nienia dokładnieyszego Raessu: bo na przy-
słany, tylko mu Krol Jmć Jmienin następu-
iących powinszował. a Posłańcowi dał
znać, że się z nim chce widzieć — Sytuacya
Jego dzisieysza bardzo ma być smutna: nad
30. tys. złł. czystych dochodow nie liczy: Je-
nuctaryuszowie Dobr, często z miłosierdzia
składkę na niego czynić maią — Xiąże Hie-
ronim nienayszczęśliwszy z Żoną swoią:
Prócz tego że nienaywiernieysza, już mu
y do gęby Pięścią sięgała — Stać będzie
Xiąże Wda w Pałacu JO. Krakowskiego. a Pa-
łacu ieszcze ustąpił dla Antrprenerow:
postąpili oni zas ieszcze 200 f. nad Kontrakt

Z Warszawy d. 30. Apr. 78.

143

Już mamy wiadomość o przeyściu Woysk Pruskich przez W. Polskę do Szląska nad wszelkie spodziewanie dziwnie grzecznie w Marszu swoim zachowali się. A nawet: pomimo ostrzeżenia JPa Blanszo Ministra przy Dworze naszym że tylko papierowe assygnacye za Wiktuały do Kassy generalney dawać będą: gotowemi podług targu wszystko płacili pieniędzmi, ani dotąd słychać aby te iakowemu podpadały fałszu, bo lubo tu grosz srebrny przysłany iest do Komissyi Skarbowey fabrykowany, atoli: ani Konsekwencya że to robota Krola Pgo, ani podobnych więcey niewidać. Przezorne Ordynanse Departamentu Woyskowego dopomogły niepomału do tey Prusakow skromności. Część Partyi W. Polskiey stanęła na Granicy tamuiąc weyścia Dywizyom Pruskim y to tylko szczera była ceremonia: Reszta teyże Partyi wyciągnęła Kordon po wszystkich traktach, z Ordynansem przestrzegania wszelakich gwałtowności. Komenda JPa Poltza maiąca swoią kwatyrę w Po

zna

znaniu naganiona została od Departamentu, że się z mieysca podczas tego ruszyła przechodu. Całey zaś Dywizyi Pruskiey marsz przez Polskę dłużey nad trzy dni nietrwał.

Nadzieja poiednania Interessow o Sukcessyą Bawarską po Przyiacielsku coraz bardziey upada, a to naywięcey po wydaney w Berlinie przez Krola Prgo Deklaracyi do wszystkich Stanow Rzeszy Niemieckiey, w ktorey się oswiadcza iż utrzymanie Ekwilibryi determinowało go do przedsiewziętych woiennych gotowości, ile gdy po dwoistym memoryale Dworowi Wiedeńskiemu podanym nie mogł go odwieść od wstrzymania się w obięciu rzeczoney sukcessyi. Tenże zachęca wszystkie stany, aby się przeciw takowey protestowały gwałtowności, co iuż Xiąże Meklemburski y Dom Saski miał uczynić. Mimo tey atoli Deklaracyi słychać tu już że na Granicach Czeskich gdzie się obydwa stykaią Woyska także pierwsze Furwachty z sobą rozmawiać mogą wystawiony iest namiot Wielki dla Komissarzow z oboiey strony, końcem ugodzenia Przyiacielskiego z obopolnych pretensyi. Alec mała ugody nadzieja po tylu przygotowaniach woiennych. Cesarz Jmc już

40 mill. Rynskich miał wyexpensować. Pewnie by y Krol Pruski niemniey by expensy założył, wrocić sobie Ci JchMć ze swego pewnieby niebyli gotowi, ugoda tedy Jch przed woyną niebyłaby dla nas naypomyślnieysza.

Podana przez ministeryum Porty Posłom Cudzoziemskim Nota, usprawiedliwia gruntownie przygotowania woienne Tureckie: Bo tamże explikuie się obszernie Porta, iako dla zachowania Pokoju nic nieopuściła, przez coby mogła nakłonić Rossyą do zrzeczenia się Protekcyi nad Tatarami, za wolnych ostatnim Traktatem uznanych. Gdy więc pomimo wszelkich starania y niechęci samych Tatarow uporczywie obstaie przy swym stanie, ostrzega o tym wszystkim całą Europę chcąc się wcześnie usprawiedliwić iezli do krwi rozlania przyidzie. Aby zaś tak prędko do tego przyszło niespodziewamy się, zwłaszcza że wieść o trzy miesięcznym armistycyum znowu się stwierdza.

Sprawa o Zaboystwo w Starostwie Rożańskim popełnione agituie się teraz actu w Assessoryi. Ciekawością całą Warszawę nabawiła, chcąca wiedzieć czyli Prawo ieszcze

do

Do exekucyi nieprzyprowadzone 1768. o zaboystwie, będzie w tym razie przykładnie exekwowane: Bo że pod wyiazd Starosty ten zaboy zapadł rozchodzi się atoli wieść, że za rozkazem Jego był dopełniony.

Spodziewamy się tu wkrodce oglądać J.O. Xięcia Wojewody Wilenskiego a to dla dania dokładnieyszego Recessu od Konff: Barskiey bo na przysłany, same tylko powinszowanie nadchodzących Imienin od Dworu odebrał.

Zydzi tu zamieszkali na instancyą miasta co żywo wyganiaią się procz hurtem handluiących. Trudno im się nawet okupić od tego wyroku, kiedy coraz większe pokazuią się dowody iż kradzież tu zagęszczona przez nich działa się. Oni nawet byli ktorzy JWa Hetmanową W. Litewską na 1000. # okradli, lubo się iey iuż wszystko wróciło.

Z Radomskiego mamy wiadomość iż w Dobrach PP. Kochanowskich odkryto kruszce wcale nieznaiomy, część iego sfaynowana czyni nadzieie, kopiąc w głąb żył srebrnych odkrycia.

Supplement Wiadomości
de 19. 20. Apr. ~ ~ 78.

Dnia dzisieyszego Wieczorem brać ma
ią Szlub Kasztelanka nieydys Sędomirska Pot-
kańska z Kochanowskim też Kasztelanicem
Sędomirskim: Chrzciny dnia wczorayszego były.
Szlub zaś ma być u P. Maryi, gdyż Rodzice
niechcą zezwolić aby ta Ceremonia po tuley-
szemu w Pokoiach odprawiła się = Rodzicow
tey Panny przesładnia z wielkiego do S.
Różańca nabożeństwa: ale iak teraz roze-
szło się po Warszawie, że Kruszce znaydnie,
a dawniey Rudę żelazną: nieredensze oświad-
cza, że się musi uciec do Różańca.

W przeszłą Niedzielę następuiąca uczo-
na zaszła Awantura. Szambelan Walewski
postrzegłszy że Syn Jego na okupacyą Szkolną
tłomaczy z Przepisow Kom: Edukac: o Kurach:
że Czarne lepsze do iaiec: że Koguty tego
Koloru mocnieysze etc bierze on Sextern
y prezentuie Go Bisk Płockmu. Zdziwiony
tym Xiąże każe sobie Wołać Professora y Ta-
czyna mu wyrzucać nieostrożność. Ten doby-
wszy owey Xiążeczki podpisem samego Xcia
stwierdzoney, pokazuie to wszystko w niey

na

na co Xiąże zamilk: a raczey mocno zawstydziłkę
że niewiedział co podpisał.

Sprawa Sty Rożańskiego, dla tego pro
myśli Jego, poyść może, że tenże mu u Jw.
Kancel. Uk. 4.m. Może tedy że się tym spo-
sobem od Surowości Prawa okupi. Bo to pe-
wna, że za Jego Ordynansem Zaboystwo o te,
pod Wyiazd Jego było popełnione.

Xiąża tuteysi Reformaci chcąc niechcąc
musieli wypocząć Fabrykę: to iest mur który
byli od 2. Ulic Maryoilskiey y Senatorskiey
odgrodzeni, ruynować musieli y kształtnieyszy
stawiać. Pogroził Im bowiem Xiąże Poniński
że Plac ten dla ozdoby Miasta zabierze Im.
Oczym oni posłyszawszy udali się do swego głego
Sędyka Jw. Krakowskiego: ten decydował, aby po-
dobny mur stawiali iako y Xiąże Podskarbi
między stayniami y Pałacem swym niegdyś Bry-
lowskim z gankami: na co Im zaraz wyliczył
10. tys. Złł. Wreszcie kazał oświadczyć Xciu, iż
ieśliby Reformatow kłócić chciał, ma z nim mieć
do czynienia — Kilku tu ludzi temi
czasy zwaryowało, między temi liczyć się Major
Hiż: który wczoray skoczył z Kiętra 1. y nogę
złamał — Krayczycowie kor z Zagrani-
cy powrócili: y inż ci kawalerowie zaczy-
nają być poufałemi kochani.

Z Warszawy d. 7. Maja 1778.

34

Dokładnieysze z W. Polski Raporta uczyniły nam pewnieyszą o przechodach woysk Pruskich wiadomość. Prawdzi się to że gotowemi płacili pieniędzmi, ale nam daleko większe wyrządzili szkody w gwałtownym nawet gdzie niegdzie ludzi do woyskowey służby zabiorze, tak dalece że sami tylko Possessyonaci od tey wolni byli przemocy; ale ludzie Ich nawet w Liberyach oprzeć się gwałtowi niemogli. Powetowaliśmy w prawdzie tey publiczney szkody przez licznych Dezertorow, tak że z iednego Regimentu Razem 120 ludzi uyść miało, czego y tu mamy Dowody iasne przez nacisk wielki do Regimentow ludzi Pruskich, ale ten publiczny Rewanż małą bardzo iest pociechą pokrzywdzoney partykularney Szlachcie

Zagraniczne Pisma opisuią dokładnie liczbę woysk Cesarskich y Pruskich, ku granicom Szląskim ściągnionych, to iest Oboz Cesarski składa się z trzech dywizyi, pierwsza w Szląsku pod komendą Cesarza od 120 tysięcy ludzi, druga Czeska pod komendą Xcia Maxymiliana, zawiera w sobie 80 tys. ludzi. Trzecia stoi w Morawie. Komendant Xiąże Teschynski, mocna od 40 tysięcy

w

w Gallicyi ma stać 20 tys. Kroatow. 20 Batalionow Infanteryi y 20 Eskadronow Kawaleryi. Oboz Pruski z dwoch tylko składa się dywizyi. pierwsza ma w sobie 100 tysięcy pod komendą samego Krola, druga złożona iest z 90 tys. ktorą Xiąże Henryk komenderuie. Nie wiedzieć od czego ta przyszła woyna, lub ugoda zawisły. Mowią statecznie że Moskwa obiera się za Posredniczkę, ale iesli na to nieprzystanie Dwor Francuski, łacno na nią przepuści Turka, y Posrednictwo upadnie. Raczey to tedy od decyzyi Rzeszy y przystania na nią tych dwoch Potencyi zawisło, tylko że Dwor Wiedenski mocno się zdaie być zacięty, y na memoryały Pruskie miał odpowiedzieć, iż Szef Rzeszy nie iest obligowany sprawiać się iey Członkowi, ktora to odpowiedz nie naywiększą znowu ugody obiecywałaby nadzieię.

Z Pogranicza Tureckiego donoszą iż temi czasy swieżo Partya Hana Rossgo wzmocniona posiłkami Woysk Moskiewskich uderzywszy na Tatarow y Hana sprzymierzonego Porcie znaczne odnieść miała zwycięstwo co gdy się potwierdzi utwierdzi dawnieyszą naszą bojazn dwoiakiey w Europie woyny. Komendy na Pograniczu naszym stoiące w naznaczonych furażach nic nie folguią Oby

wa

watelom, chyba w tym że nowego zboża y siana czekać przyobiecali, czego by z zabytkow przeszłorocznych niedobrali.

Znalazły się w Radzie niektore Osoby, ktore w tych czasach strwożone podobno generalnym woyny odgłosem radziły aby Seym Ordynaryiny przyspieszyć; Wzięła to Rada Przesw.a na deliberacyą y konkludowała aby tego zamysłu poprzestać supponuiąc iż ten extraordynaryiny ziazd niemałą by w Sąsiadach mogł sprawić impressyą, y dać porę do wyciśnienia na nas niepotrzebney na tę lub ową stronę determinacyi, a tym samym narażenia sobie przynaymniey oboiętnych względem nas niektorych Sąsiadow.

Exekucya Legis sumptuariae będąc szczegulniey poleconą baczności Przesw.ey Rady już iest uskuteczniona, za wydanym od teyże Uniwersałem na fundamencie dość dokładnego 1776 Prawa. Obawiać się tylko potrzeba aby ta Krajowa Ekonomika, już potylekroć dawniey przedsiębrana, w tę y u nas nieposzła niepamięć, ktorey y za Przodkow naszych podpadała. ale brak generalny pieniędzy tego nam dziś nieobiecuie.

Obywatele Magnuszowscy Dobr dziedzicznych JW. Zamoyskiego w czasie bytności tam iego ostatniey podali z wielką prozbą Suplikę, aby

im wszystkie grunta Dworskie na Czynsz puścił. Przy
stał na to chętnie JW. Dziedzic, y co mu się
gdzie indziey własną nieudało wolą, to ci Oby
watele za Łaskę sobie wyprosili. Podobno
lepiey nad innych, na wrodzoney poznali się
wolności y pożytkach z takowego Gospodar-
stwa. Jakoż w Dobrach Jego Niemenczyń-
skich sama ludność y większa Chrzcin y Szlu
bow liczba powiększonych swobod rolniczych
dosyć probuie

Poseł Rossyiski Sztakelberg, mysli za
dwie niedzieli dać Bal z okoliczności Imie
nin Syna Xcia Rossyiskiego na co w ogro
dzie przyległym Jego Pałacowi osobną robią
Salę, co niemałego wymagać będzie kosztu
ile że y drzewa wszystkie wycięte być muszą.

Xiąże Wda Wileński trzy miesiące ba-
wić się tu mysli. Ekwipaż iego z 250 koni
składał się y 30 mułow. Stanął w party
kularney w Rynku Kamienicy JPa Royal-
skiego y Fiakra tylko zażywa. Jest tu z
nim Xiąże Hieronim y Murawski.

Po smierci Xcia Radziwiłła Sekre-
tarya dostała się JX. Lipskiemu a Referen
darya po nim wziął JX. Garnisz Suf-
fragan Pomorski.

Gali u Dworu na S. Stanisław nie
będzie, bo Sala w ktorey obiad bywał
w reparacyi

Suplement wiadomości de 7. Maji 78

Zatrzymane Nauczycielom Szkolnym przez Xcia Biskupa Wileńskiego Pensye, w iego własnym Departamencie, determinowały Komissyą, że zobligowała Xcia B. Płockiego, aby Imieniem Tey pisał do niego List upominalny: który ieżli nic nieuskutkuie, determinowana iest Komissya zapozwać go sądu swego, chcąc przez to na Seym przyszły ubespieczyć się zewszech miar, na wszelkie zarzuty. Ambarassowany tu iest mocno Xiąże B. Płocki, obawiaiąc się, aby takowego Listu osobistey Xiąże B. Wileń nieprzypisał sekaturze.

Nad spodziewanie wszystkich, dziwnie się tu skromnie Xiąże Radziwiłł prezentuie: Ale iuż wiemy istotną tey skromności przyczynę. Pałacu do tey Rysowi niedozwala: Wziął on Plac in Emphiteuzim na Dziedzińcu Rzplty Pałacu, ale niema o czym nowego stawiać Teatrum — Xiąże Hieronim ma mieć w Domu swoim nieiaką Kamińską Pannę, niegdyś Podkomorzyny Krzem: Piaskowski: w którey zakochawszy się, uczynił ią Dame d'honneur Pali się do niey y Wielohurski, y iak słychać Hetm Polny Kor.

JW Krakowska wyieżdża temi czasy do Jordanowic Dobr Gła Mokronowskiego: bawić tam myśli Niedziel kilka, y umyślnie Dwor dobranych Przyiaciół bierze liczny, aby Goście Warszawscy niebyli dla niey długiemi importunami — Przy-

nosi

iaźń którą ma z JP. Sztahelbergiem, iest bardzo wielka
ale nieinteressowana. Przesladuią się oboie skąpstwem
o którym y Sztahelberg po Balu przyszłym zamyśla.

Nieiakas kompania Łotrow, chciała w tych
dniach w nocy odwiedzieć JPa Komara Poskarb. JO.
Xcia Jmci Radzkiego Wdy: ale się im nieudało. Byliby
niemało Więźniow Hollenderskich zwięzienia oswobo-
dzili. Niebyli to iednak ludzie Warszawy swiadomi.
Bo przed Tygodniem ieden z nich, pod tytułem stę-
żącego Podstarościego przyiechawszy z skorami nad Dzie-
dziniec, musiał się wypytywać, gdzie stoi P. Posk.
czy ma wartę: y tam daley.

Xiąże Janusz do tego Punktu attencyi
dla swoiey Podkom. Krzemienieckiey przychodzi,
że iey publicznie w Karecie piastuiąc przez całą
drogę w ręku koszyk, kwiatki wozi. Dziwna rzecz
między tym Małżeństwem: cierpieć że się niemogą, to
pewna. a oboie w tey Podkomorzynie kochaią się.

Krol Jmć nad podziw się teraz rzucił do
wertowania Konstytucyi: Chce ie mieć po wszystkich
swoich Rezydencyach: y teraz do Łazienek Exemplarz
kupić kazał: aże w Drukarni Konst. Elekcyiney nie
stało, oddrukować ią kosztem swoim przyrzekł. — W
tych dniach gdy mu JW Zamoyski y Xiąże Sielinski
Szembek przynieśli część Processu Prawnego, w
którym same tylko Formuły Tranzakcyi zawierały
się radzili mu żeby sobie to powolnieyszym czasem
odczytać kazał mieniąc że go to nudzić będzie: odpo-
wiedział: Pozwolcie mi WPanowie abym się z niemi
mogł tego uczyć, czegom przez całą Edukacyą nauczyć
się niemiał pory

Z Warszawy D: 14. Maja. 1778.

149

37

Od Granic Szląskich następuiące w tym tygodniu odebralismy nowiny. Pierwsza że Krola Pruskiego Woyska spaliły Austryakom Magazyn zbożowy do dziewięćdziesiąt tysięcy Korcy wynoszący: Druga że Austryacy na wzaiem mszcząc się swey straty kilkuset Hussarow Pruskich zagarneli; a to iest co niby pierwsze o nieuchybney Woynie stwierdza pogłoski. Poznieysze atoli nowiny głoszą iż raczey się do zgody pomienione maią Mocarstwa. Jakoż Cesarzowa Jmc: w odpowiedzi na Deklaracyę Krola Prgo Xcia Biponckiego y Dworu Saskiego do Rezolucyi Stanow Niemieckich odwołuie się, na co cała tu utyskuie Warszawa, obawiaiąc się Aby Ci Jchmość nakładow iuż do przyszłey poczynionych Woyny naszemi Prowincyami bonifikować sobie niechciały.

Z Kordonu Austryackiego donoszą nam iż Wieliczkę y Bochnią na gwałt fortyfikuią Austryacy, a w przeszłym tygodniu mieli zacząć około założenia Cytadelli na gorze Krzemionka zwaney gdzie do dwoch tysięcy ludzi codziennie robić ma. Też

Listy

Listy namieniaią o gwałtownych Werbunkach tamże nakazanych, ale się te w gorach udać niemiały, z stratą iak piszą Wo-
sko dwoch Regimentow Hussarow. Do teyże rezolucyi przy-
miało Chłopstwo w Starostwie Janowskim, nadto ieszcze
wszedłszy w lasy obrąbać się mieli co niemało Posessy-
onatow tamteyszych trwoży, ieśliby te bunty pod Czas
roboczy daley trwać miały.

Pogłoska owa o zaszłey w Krymie akcyi mię-
dzy Hanami nietylko się twierdzi, ale nadto z Kon-
stantynopola dowiaduiemy się iż Vice Mufty, albo
Drugi Duchowny Ottomański pokazawszy się w kil-
ku radach Woiennych Przyiacielem Pokoiu, na wy-
gnanie posłany iest, iakoż mu y korrupcyi dowie-
miano. Przygotowania nadto Woienne nieustaią
ktorym Sam Cesarz chcąc dodać pospiechu zna-
dować się raczył publicznie przy spuszczaniu Okrętu
od 74. Armat kosztem Admirała zbudowanego. To
dziwna że y nad Dunaiem taż co y w Szląsku pan-
ie pogłoska, bo to pewna, że między Binderem y Choi-
mem koło 60. tys: Turkow stoi, Moskwy takżi, pow-
bną liczą kwotę, a o żadney procz wzaiemnych między
Tatarami utarczek w Obydwu Obozach niesłychać zaczepa-

Od dni

Od dni kilku mowić tu zaczęto, iż JW: Kasztelan Krakowski co-
raz bardziey słabieie, tak że iuż, y o życiu jego niewielką
czynią otuchę. Z tey miary rożne tu względem tego Wakan-
su czynią Proiekta. JO: Xciu Jmć: Marszałkowi W: Kor: pier-
wsze Krzesło. Marszałkowi N: Kor: Laskę Wa a W: Prze-
bendowskiemu Wojewodzie Pomorskiemu Laskę mniey-
szą y Grandmetrostwo wrożą. Wojewodztwo po nim do-
stać by się miało W: Mich Mniszkowi, a Generalstwo
Poczt Jmć Pu Taumatysowi Szambelanowi JKMci:

Z Gdańska dość pocieszne dochodzą nas wiadomo-
ści, co się Targow na Zboża tycze: Żyto w przeszłym mie-
siącu płaciło po Złł: 8. Demptis omnibus expensis. Pszeni-
ca do Złotych 12. dochodziła. Potwierdza się także skut-
kiem Jmć Pa Blanszo deklaracya, Rezydenta Pruskie-
go, iż Ziemi nasi zupełnie tego Roku wolni są od ludzi Woy-
skowych Pruskich, wiele bardzo handlowi w Roku prze-
szłym przez swe gwałtowne Werbunki szkodzących.

Jmć Pana Lasopolskiego z Konstantynopola przy-
końcu tego Miesiąca spodziewamy się, ktorego legacyi
wiadomość iuż dziś mnieyszą czyni ciekawość, gdy Numan
Bey pomimo owe wielkie pogłoski nic extraordynaryinego
u nas niesprawił. JW: Kasztelana Kijowskiego y Ba-
chmińskiego, ktorzy go iuż szczęśliwie z wszelkiemi Por-
cie

cie oddali Ceremoniałami w tych dniach spodziewamy się dla uczynienia dokładnieyszego Krolowi Jmć Raportu.

Gala ostatnia podług ostatniego doniesienia na Samym skończyła się nabożeństwie. Rozdał atoli Krol Jmć: ieszcze w Wigilią na Literackim Obiedzie kilka Orderow Białego Orła, to iest: Jgnacemu Potockiemu, Ogrodzkiemu, y Michałowi Mniszkowi. Obiad iadł Nayiaśnieyszy Pan w Talentach, u JW: Marszałka N: Kor: gdzie cała Familia była zaproszona. Reszta Warszawy ledwie nie cała znaydowała się u JO: Xiężny Jmć: Marszałkowy W Kor: z okazyi Jmienin Męża Swoiego Obiad daiącey.

Z Litwy donoszą Nam, iż tam swieżo iakiś Tyzenhauz sproszoney w Dom W: Julickiego Jmienniczce Swoiey Corkę bardzo posażną wykradł y Slub z nią wziął o kilka mil uwiezioną: ale nieszczęsciem Officyał miał być przymuszony y manifestował się przeciw gwałtowi sobie wyrządzonemu.

Xiąże Woiewoda Wileński, w przeszły Wtorek tuteyszą pożegnał Stolicę na Seym powroci, Pałacu na Komedyę do Zbra na prożby JP. Szlakielberga pozwolił.

Supplement Wiadomości. de 14. Maji. ~ ~ 1778

Ordery Białego Orła rozdane w Wigilią S. Stanisława: lubo wszystkim rownyczynią dziś zaszczyt, Sam iednak JW. Pisarz Litt. Potocki z naywiększym go odebrał honorem. Bo nayprzod Krol Jmć Jemu samemu oddaiąc Go oświadczył, iż nie z żadney obligacyi, ani Interessu ale z szczerego szacunku Osoby Jego y prac, determinował się do tego dlań prezentu. Toż samo y Żonie Jego powtorzył, y Imieniem swoim Męża zapewnić kazał. Kontent tedy niezmiernie Pisarz, ale iak się sam oświadczył y złey miary, że iuż się wydobył z liczney trzody Czerwonych Orderow — Bratu Jego Jerzemu Staroście Słomackiemu na S. Alexandrę przez ręce JW Hetm. Litt. na wiązanie Jey Krol Jmć order S. Stan. ofiarował. a to z okazyi że Corka iego tam się przy niey bawi — Małżeństwo to nieco poroźnione, iuż przyiść miało do zgody — Niegodziwa Frama miała ich poroźnić. ~~[illegible]~~ Prócz uzmiankowanych Osob orderami Biał. Orła ozdobionych, starał się JW Marszałek WK. y Miecznikowa, o Wielki Order dla Bisk. Kujawskiego: ale go nieotrzymali — Słychać także że mnieysze Ordery dostały się Komarzewskiemu, y Byszewskiemu: pod Sekretem: ale temu ieszcze Publicum wierzyć niechce.

verte

Xiąża Bożogrobscy spodziewaiąc się w Osobie pierwszego w Kraiu Duchownego Jo. X. Jo. Prymasa, znaleść radę y protekcyą w dzisieyszych na swą Kassacyą poczynionych zamachach, udali się do niego: Ale ci On na pierwszym tysiącu Jm głosy iż co już raz uplantowano odmienić się niemoże. Jeż tedy WPan rzekł daley Mci Xiąże Proboszczu nazad, z czego możesz korzystay a resztę nam zostawisz — Co się kassacyi Kamedułów, Benedyktynów y Cystersów tycze: nic ieszcze pewnego: Mowią że Interessa w Rzymie nasze oporem idą: ale już tu sobie niektórzy Biskupi rożne dobra zamawiaią.

Na dniu wczorayszym Krol Jmć JW Hetm Litt: y znaczna Gości Warszawskich liczba odwiedzali w Jordanowicach JW. Krakowską: Krol Jmć tam się znaydował na Obiedzie: z kąd tegoż dnia powrocił — Starościna Małogowska nienaylepiey z nim, bo do tey proszona Kompanii dopiero po Obiedzie z Warszawy wyiechała — Supplantuie tu wszystkie Xiężna Radziwiłłowa Koniusz. Litt Kamińska z Domu: ale Jey Edukacyi brak do pozyskania pierwszych faworow.

Generał Czerniszeff traci się tu znacznie Obiecuią Go Głem Pocz: za Jaumałyssa — Przylepił się teraz do starey! starey! Kanoniczki Kudzińskiey — Słychać tu że Carowa bom szkuiąc szkody Xcia Radziwiłła ofiaruie mu 1½ mill: R. ale temu wierzyć trudno: Jako y temu że tą summą niekontentuie się Xiąże

Warszawy d. 21. Maja 1778.

Jezli kiedy, to temi czasy na wielką w Europie zanosi się woynę: ale y to niemniey pewna, że iezli kiedy to pod tę porę naymniey gruntowney o niey zasiądz można pewności. zwłaszcza co się tycze przyczyn determinować mogących do boju. Powszechnie bowiem myślała cała Europa, iż Interes Bawaryi był początkiem tak gwałtownych y niespodzianych przygotowania, dziś już głosić zaczynaią, że to tylko pretextu tego chwycił się Krol Pruski aby po sobie mogł mieć Elektorow, w rzeczy zaś samey swoy własny kieruie Interes, a ten miał by być taki: Cesarz JMć pod bytność swoią w Paryżu, zawarłszy Traktat /: o czym już y dawniey donosiło się :/ między inszemi Artykułami wytargował sobie y to, ażeby mogł odzyskać Szląsk po śmierci panuiącego Krola Pr.go a nawzaiem Cesarz JMć Kliwią Dworowi Francuskiemu gwarantował. Dowiaduie się o tym Krol Pruski, szuka pory y pretextu zemsty: Sierocieie Bawarya y zagarnia ją Austrya, otoż pożądana dla Prusaka chwila; wydaie Deklaracyą Duchem Dobra publicznego tchną

ią

tchnąca, zachęca Panow Niemieckich do Ligi; a nie
mogąc doczekać się satysfakcyi drogą po
koju, wydaie w tych dniach ultymatum
na ktore co odpowie Wiedeń cała oczekuie
Europa. To pewna że Cesarz Jmć już z dro
gi od Cesarzowy był wokowany na Kon
cylium; y żeby ona niebyła Rada azardo
wać na los woyny tego Interessu; ale dziś
całe ministerium za Cesarzem. nadto Preten
sye Krola Pgo bardzo wielkie: domaga się
bowiem 40 mill. Rynskich y Dziedzictwa
na Szląsk zawoiowany. Wszakże cały ten
Interes o Bawaryą upadnie, ieżli spra
wdzi się co publiczna wieść niesie, iż Ele
ktorowa Bawarska Wdowa wciąży znayduie się

Werbunki, ktore w Gallicyi Węgrzech
y Czechach Austryacy nakazali, okropną
bardzo dla Dziedzicow wystawuią scenę: Obli
gowani Oni są pod ciężkiemi karami na
kazaną kwotę Ludzi sami dostawiać. Lud
prosty z natury Stanu żołnierskiego lęka
iący się, odcina sobie palce, wybiia zęby
aby się stał do boju niesposobnym, a tak
gwałtem brać muszą pozostałych zdrowych
Parobkow y przystawiać Regimentom, a
tym samym ogołacać z Robotnikow wio
ski swoie. Otoż skutki oswiecenia 18go
wieku, skutki ludzkości y miłości Na

ro

ludzkiego, ledwie nie nadto pod te czasy głoszo
ne.

W tych dniach rozchodzi się pogłoska, iakoby iuż między Austryą y Prusakiem miała nastąpić woyny determinacya, y nie ktore pomnieysze potyczki. Tego się było po trzeba spodziewać po owych pierwszych nieprzyiacielskich krokach, kiedy Krol Pruski zagarnął niespalił (: iak się donosi ło :) Austryakom magazyn o 90. tysięcy korcy zboża: a ci mu dwa szwadrony Hussarow zniesli. nadto tak już był determinowany Krol Pruski do Obozowania pod Glacem y Zylterbergen, że y wioskę własną będącą mu na przeszkodzie zniosł do szczętu.

Obrady przyszło=Seymowe wcale już nie Publicum naszego zatrudniać niezdaią się tak dalece że wszystkie w tym punkcie ucichły Projekta. świeżo atoli gdy JW. Oginski Sekretarz Litt. na Kasztelanią Trocką, JW. Mich. Mniszek na Sekretaryą Litt. a JW. Starosta Garwolinski Bielinski na Czesnikostwo Kor. awansowali, poczęto głosić iż JW. Czesnik ma być marszałkiem na Seym, byle tylko mu alternata niebyła na przeszkodzie, zwłaszcza że wielu wątpi aby Seym przyszły

miał

miał być pod Konfederacyą; a tak raz pierwszy wi-
dzielibyśmy nową Seymowania probę podług
Przepisu Seymu 1766. ieszcze dotąd dla Sey-
mow pod Konfederacyą nie praktykowaną.

Gwałt świeżo spraktykowany w Litt.
prawdzi się. Wyrządzony on iest JW. Tyzen-
hauzowy Starościnie Dyamentowskiey przez
W. Tyzenhauza Chorążyca Wilenskiego. JW.
Starościna odebrawszy od Corki upewnie-
nie iż to za Jey wolą stało się, poszła
za JW. Giełguda Kasztelana Zmudzkie-
go: a że słychać o Indulcie danym na
ow Szlub przez JO. Xięcia Jmci Bisku-
pa Wil.go więc owa Protestacya Offi-
cyała niepewności podpada.

Zaraz po Balu JP. Sztakelberga, gdzie
dla samych Mieszczan dwa tys. Biletow
ma być rozdanych znaczna część Państwa
tu przytomnych, opuścić myśli Warsza-
wę y na wieś udać się.

Komissya Edukacyina Departa-
ment JO. Xcia Jmci Adama na dwa
rozdzieliła dawszy JW. Mniszkowi Se-
kretarzowi Litt. nad Podolem y Woły-
niem Dyspozycyą.

Targi Gdańskie znacznie już spaść
miały. Komory Pruskie na Drzewo zna-
cznie bardzo taxę podniosły.

Suplement Wiadomości. de 21. Mai ~ ~ 1778. 42 154

Przygotowania do Balu w przyszłą Nie-
dzielę u JPa Sztakelberga być mianego, bardzo ko-
sztowne y okazałe czynią się. Już stanęła Sala
w Ogrodzie dla kondycyi Mieyskiey: Dystyngwo-
wańsi w Salach Pałacowych pod wiatrami mie-
ścić się maią. A że to Bal Maskowy, przeto Mie-
szczanie, iako odłączeni od Państwa, nieobiecuią
się na nim znaydywać: nie wnosząc dla siebie
dystynkcyi, na świeżo odprawionych Balach.
Damy dystyngwowane już się obniosły, aby się
w białych prezentowały kolorach: Bo w Sali Assem-
blowey, dla danego gurą światła, insze kolory
zbyt ciemnieią. — Będzie przytym y Facerwerk
z kosztowną Illuminacyą. Do którey już są przy-
gotowane Brama tryumfalna, y Piramidy
na Dziedzińcu JP. Posła.

Antrypryza Lektyk y Fiakrów publicznych nie
będąc w stanie wystawienia 50. karet podług Kon-
traktu, uziętego od Departamentu Policyi, przypuściła
do Wspólki Ex-Stę Pińskiego Przezdzieckiego, który
straciwszy już znaczną część substancyi, tey się chwy-
cił Ekonomiki; podłożył na to 150. m/Złł. Bardzo tu
sobie w tym wynalazku gustuie Publicum.
Karety Remizowe bankretuią; y Lektyki upada-
ią bo każdy woli się za Złł. 1. karetą przecechać
niż Lektyką być niesionym. — Część stangretów

ma

ma Liberyą: Granatowe Płaszcze, czerwone wyłogi
Kapuzki numerowane y Karety: część Większa ie-
szcze iey nie ma. Obiecuie sobie JP. Przezdzie-
cki znaczne złey Ekonomiki zyski.

Niektorzy Komissarze y Membra uczo-
nych obiadow szydzić tu już zaczynaią y z Komis-
syi, y z duchu Literackiego: ile że widzą że się im
wiele nieudaie. Nie mogą niektorzy nawet stra-
wić że Krol na Examina do Piarow uczęszcza. Y
podobno dobrze ieden powiedział: żebyśmy się
zdali na Rektora Akademii iakiey lub Sekretarza
ale nie do Rządu — Exdywizya Departamentu
Xcia Adama, niebyła dla niego po myśli. Będąc
przymowką iego niedbałości w rozrządzeniu Szkoł.
— A Loyko Ex Jezuita podał tu Katechizm Ele-
mentarny proszony o to od Komissyi: odrzuciła go.
a on iey też za Akademictwo podziękował: y
w Liście ieszcze dotknął, że z ludźmi ktorzy
niemaią Religii niema nic do roboty.

Przybył tu świeżo Kasztelan Kiowski: y
Starosta Słomacki: tamten dla dania Kaporty
Krolowi o Poste Turm. ten się spieszy do Żony
na ugruntowanie ugody z Żoną dotąd przy Ro-
dzicach bawiącą: przytym podziękował Krolowi
za Order S. Stanisława — Wyieżdża także
ztąd JW. Hetm. W. Litt. do Siedlec — Krolestwo
znowu dnia wczorayszego w Sordanowicach
u JW. Krakowskiey na Obiedzie znaydował się

Warszawy. d. 4 Czerwca 78

43

155

Po wydanych przez Krola Jmci za zdaniem Rady Jego na Seymiki przed=Seymowe Universałach: w ktorych nic więcey nie donosi się Woiewodztwom, iak ze Seymiki 17. Aug. a Seym 5. 8br. przypaść ma, podług dawney daty: podano Radzie Prześwietney na ostatnią Sessyą Notę. w ktorey domagano się explikacyi, czyli Prawo 1726. względem Tradycyi Dobr Dłużnika Kredytorowi, ma się rozumieć o tradycyi w proporcyą Kapitału: czyli tylko w proporcyą Procentu: Kwestya ta, setnemi już udecydowana Prejudykatami, tak mocno zatrudniła Radę. że nakoniec, niemogąc się w rezolucyi swey determinować, Interes ten do Seymu odesłała. Skrupulatności tey przyczyną była Suppozycya. iż Rada Prawo to, podług powszechnego Tłomaczenia, rozumieć nakaże: a decyzya takowa mocnoby zatrudniła Interessa niektorych Konsyliarzow: w szczegulności zas JO. Woiewody Kaliskiego. z JW. Walewskim Podkom: Krakowskim.

volte

Z teyże co y JP. Sztahelberg okoliczności, dawał
także Bal w Wiedniu Minister Rossyiski:
Uczynił do tego przyzwoite z niemałym Ko-
sztem przygotowania, rozesłał kilkaset Bile-
tow: aż niespodzianie w Wigilią Balu ledwie
nieuszyscy zaproszeni odsyłaią mu one, wyma-
wiaiąc się pod rożnemi pretextami od bytności.
Nakoniec w sam dzień, ledwie kilkanaście Osob
znalazło się, ktore ktotko zabawiwszy, do Do-
mow swoich powrociły. Skarżył się o ten affront
Cesarzowy Imci, ale ta exkuzowała się grzecznie
iż w tym Punkcie, żadney gwałtowności Pod-
danych swoich woli czynić nie może. Sprosiwszy po-
tym przyiaciół swoich na Obiad, gdy na nich
nalega o przyczynę krzywdy sobie wyrządzoney,
odpowiedzieli mu iż nie inszaiest, tylko żeby
na nich nieprzystało bawić się u tego Mini-
stra ktorego Monarchini raczey Prusakowi
niż Austryi sprzyiać zdaie się.

Między woyskami Austryackim y Pru-
skim, stanąć miało trzymiesięczne Armistycyum:
Negocyacye ktore zaszły względem ugodzenia
Interessow Bawarskich po Przyiacielsku, są-
nego naywiększym pretextem: Wszeczy zas sa-
mey Krol Pruski wrodzi że go Cesarz nie

apre

aprehenduie, iak się spodziewał; a do tego siły iego bardzo nie są proporcyonalne Austryackim. Cesarz zas niemaiąc słuszney przedsięwzięcia woyny przyczyny, obawia się obruszyć przeciw sobie Imperium — Nadto, pomimo pogłosek u samey Wiedniu rozsianych bezfundamentalnie, Moskwa, w czasie woyny, niemogłaby odmówić Prusakowi 36. tys. posiłkowego woyska: kiedy ten są świeżo Pieniędzmi za przeszłey woyny supplementował # Jeszcze tu iedną tey bezczynności zgromadzonych woysk daią Przyczynę. Krol Pruski ulokował się między czterema fortecami: Austryackie woyska stoią nad rzeką: obydwa w tey się znayduią sytuacyi, że pierwszy drugiego attakuiący przegrać musi: Austryak podałby się w niebespieczeństwo dla owych Forta, a Krol Pruski, niemaiąc nad iedno do przeprawy miejsce, zostawiłby w tyle swoim Czeską komendę — Obydwa Ci Monarchowie mieli się teraz z obozow swoych, do miast Kapitalnych przenieść: Cesarz do Wiednia: Kr. Pr. do Berlina.

Pogłoska, o smierci Posła Tureckiego nieprawdzi się: Ci nawet, ktorzy na iey stwierdzenie Listy do siebie pisane pokazywali, już są odwolnią. Naywięcey zas Publicum tym konwin-

kuią

Jakoż są tu już pogłoski że Mu ten posiłek przez Prusy ciągnie: 20. tys. do obozu: reszta w Prus: pozostać ma.

kiwią że to miał być Człowiek z Familii Duchownej:
na których sama tylko kara wygnania ściąga się
JP. Lassopolskiego codzień tu Dwór wygląda: gdyż
już dawno o przybyciu swoim z Jas nadgłosił się.

Krol Jmć, w tych dniach do Łazienek
na Rezydencyą letnią przeniosł się: w Kompanii
JW. Krakowskiej Siostry swojej — Xiążę Woie-
woda Ruski myśli także odwiedzić swoie Pu-
ławy: — Xiężna zaś Kanclerzyna Wdowa ieszcze
wprzeszły Wtorek do Radzimina na rezydencyą
kilku Niedzielną wyiechała — Xiążę Gł. Podolski
już także do Litwy pusadł się: tak że wkrotce
bardzo pusta nasza zostanie Stolica.

Pożar ktory tu trzy Kamienice # wprzeszły
Czwartek w nocy w perzynę obrocił, zaiął się od
staien Teatyńskich, przez nieostrożność staien-
nych: Brak wanien z wodą y oskardow ukaże
Marszałkowskim zapowiedzianych, o tak wielką
Miasto przyprawił szkodę: XX. Teatyni pewnie
w sądzie za to odpowiedzieć muszą. Xiążę Mar-
szałek, Pisarz Rzewuski, Ex Stolnik Moszyń-
ski, czułości y Obywatelstwa swego w tym ra-
zie przez osobiste zachęcania broniących ognia
Żołnierzy, wielkie dali dowody. Zgorzeli w tym
ogniu: Moskal ieden: Staruszka Francuska Ber-
gere, y Stangret: trwał ogień przeszło 24. godzin.

---

na Nowym Mieście na przeciw XX Dominikanow leżące

Suplement Wiadomości de 4. Junii 1778

Podczas bytności dwukrotney Króla Jmci w Jordanowicach, pozwano oczywiście, iako wszystkie attencye, które tu czyni JW. Hetmanowy w Litt, są tylko polityczne: Bo co tylko dano znać że Ona iedzie, dał po sobie znać Król Jmć, przez swe zmarszczenie się iż złey Wizyty niekontentował. Wszakże wszelkie Jey mimo tego czynił grzeczności, a nawet y do Karety odprowadzał na wsiadaniu, y do antre na przyięcie Jey wyiść raczył. Milcy daleko tamże przyięta była Xiężna Kanclerzyna Litt Sapieżyna: wszakże niebez przyczyny, bo y ścisleysza swiecy między niemi znana tu była przyiaźń: y ieyskutki.

W tych czasach stanął zupełny Dział między Xięciem Jmcią Adamem Pem Podolskim y Xiężną Jmcią Marszałkową Wkor: Całey Substancyi massy: 40. millionow rachowano: dostały się Xiężnie Dobra wszystkie Krakowskie Sendomirskie Zadwiowskie y Wilanow tylko dożywociem: reszta przypadła na Xcia Adama — Kleynoty już dawno rozdzielone: a co się w gotowiznie zostanie, pewnie Xciu Adamowi przypadnie — Z całey tey massy: tylko 13. millionow są Czartoryskich, reszta Sieniawskich — obie rodzeństwo Dział ten Oycowski podpisali, y chować go przyrzekli. Atoli Xiąże Woiewoda dożywotnie Jey

gra

trały wszystkie korzystać będzie.

O maryaszu Xcia Alexandra z Xiężniczką Kon-
stancyą już wszelka upadła nadzieia. Pierwsza przy-
czyna, że się kilkarazy wygadał niepotrzebnie z
krytycznemi względem pierwszych osob dyskursami.
Druga, że się już Dama dowiedziała, iż Xiąże
że czasami cierpi iakoweś pomieszanie.

Dnia dzisieyszego w Lesnie iest Szlub W.
Szymanowskiego Dominika Kasztelanica Rawskiego
z P. Rosiszewską Dziekana Łuckiego Corką. Dłu-
go dosyć ta trwała konkurencya: Instancye Xcia
Biskupa Warmińskiego, Marszałka Rzewuskiego
P. Miecznikowy Kor. przemogły; Kładą tę Pannę
za Milionową; P. młody dziś niema nic, a dłu-
gow iak włosow: Mimo tego, tak omamił Oyca,
że go y Plenipotentem swym uczynił: y Posag
Pannie na S. Kaietan cały oddaie, uczyniwszy Re-
ces od całey Fortuny, prócz 30. tys. Złł. intraty.

Wkrotce się tu spodziewać każą, iż po
zakończoney Sprawie Rozwodowey Woiewodz-
twa Podlaskich, Przezdzieckich poydzie na Stoł.

Explikacya Prawa 26.ti była czyniona w Ka-
dzie dla Xcia Wdy Kaliskiego: który niemogąc się Krolo-
wi Jmci wyexkuzować o niedotrzymanie słowa, miał
powiedzieć: Nay Panie: gdybym miał wszystkim
moim Dłużnikom Dobra moie za długi trado-
wać, musiałbym poyść z torbą, a tak ani Oyczy-

znie

158

116

Znie ani W Krebeuskiey niebyłbym w stanie służyć.
Można się domyślać co ci Jchmość myślą, względem
swoich Kredytorów! Ale co naygorsza: wszakże ten
Statysta y Marszałkowi WKor głowę przewrócił: bo
y On żeyż co y Xięcie iest zdania, że w tradycyi
Dobr Dłużnika, nie proporcya summy ale
procentu ma się zważać. Znać że y JmC czuie
się do swoich grzeszkow — Dali się nawet Jch-
mość słyszeć z tym: że Kapitalistowie są to u Nich
Komornicy, a Possessyonaci: Kmiecie: więc pra-
wdziwa y zdrowa Polityka Rządu wymaga aby
w gwałtowney potrzebie, raczey Komornika, niż
Kmiotka ciągłego tracił:

W Lesznie dnia dzisieyszego, znayduią się
JW. JX Kanclerz WKor. Marszałek WK Krawski.
Miecznikowa Chumiecka y inni — Pani Miecznikowa
ztamtąd, puści się do Olborza — JX Kanclerz
iadąc przez Warszawę do Leszna, grał w Karty
w Karecie z swemi Prałatami: drudzy co tego
niewidzieli, niewierzą: y mówią że to był Bre-
wiarz — Krytykuią tu wielu to wesele z tąd:
że Panna Szlub bierze w Matki P. Młodego:
lubo tak posażna: Cała przyczyna, że P. Mie-
cznikowa Chumiecka niechciała się tym zatru-
dnić, a do Oyca daleko — Brała się prócz
tego wziąść na się oporządzenie, dla humorku
Panienki: który musi być wielki, kiedy przez
dwa lata w Warszawie na własną Osobę
30. tys. Złł. wyexpensowała — verte

Juz tu w tych dniach gruchnęło było, że Xiąże Krzy-
mas z tymże światem pożegnał: ale to nieno-
wina w Warszawie, że ludzi żywych morzą. Był
on mocno słaby na zatamowanie uryny, ale prze-
cież przyszedł do siebie. Warszawa oświadcza
mu życzenie swoie na dłuższe życie. Koniecz-
aby Fabrykę tu koło Pałacu rozpoczętą bardzo
wspaniałą mógł dokończyć: opieszale iednak
koło niey się krzątą: 28 tylko mularzow robi
codzień: niechce wszystkiego rozpoczynać, dla
podeyrzałych lat swych: ale chce dokończyć co
zaczął.

Podczas pożaru ostatniego JP Łopotowa
przestraszona, mdlała kilka razy: co wielkim
dla Męża było zmartwieniem, ile że iest w
ciąży: do tego wielką on poniosł szkodę pod
tę pogorzel w kleynotach, z ktoremi mu szka-
tułę ukradziono: y w garderobie żony: stał
zaś u Maraszewskiego — Krakowskiemu Patro-
nowi, ktoremu ze szczętem kamienica zgo-
rzała, tak że y czapkę niezdążył sobie wyszu-
kać, ktoś nieznajomy w tym samym czasie
czapkę y 15. # ofiarował — Szynkowa także
Pogorzelnica, Piekarka, pomimo swey klęski
nazajutrz kazała paradne Dominikanom od-
prawić Exekuie za Pergere swoią Przyia-
ciołkę: ktoraszę spaliła

159

47

Z Warszawy d. 18 Jun: 1778.

Wyieżdżaiący z tąd rożnych Woje-
wodztw Obywatele chcieli wyczerpnąć z Dwo-
ru, co ten myśli o przyszłych Obradach
Seymowych, aby tak iuż swoią, iuż
wspoł-Obywatelow zaspokoić mogli cie-
kawość: Odpowiedziano wszystkim, iż
Krol Jmć Seymu wolnego żąda, a po Oby-
watelach na Seymiki przyszłe groma-
dzić się maiących wymaga, aby Ludzi
słusznych Praw y Interessow Krajo-
wych znaiomych przysłać niezamie-
szkali: gdzie razem dotknięto iż do-
tychczas zapomnieć niemoże iakim cza-
łem za przeszłych Seymow niektore Wo-
iewodztwa Dzieci prawie na godność
Poselską wystawiać ważyły się, z nie-
małym tak swego honoru uszczerbkiem
iako y Interessow Rz. Pltey hazardem.

Wysłano tu z tąd Generała Mal-
czewskiego do Feld-Marszałka Roman-
zoff aby z nim traktował o nałożony
na pograniczne Wojewodztwa furaż. Przy-
bywszy On ~~przybywszy~~ na mieysce tra-
ktuie Feldmarszałkiem y znayduie

Go

Go niezbyt nalegaiącego o rzeczony Prowiant, daiąc przyczynę iż Interessa dawnieysze dziś nie co odmienione wymogły na nim że tak wielkich od Polski dopraszał się Suplementow. Uwiadomia o tym Przyiaciela swego JP. Malczewski, ten, List iego prezentuie w Warszawie o ktorym gdy się dowiedział JP. Sztakelberg pyta się o datę Listu, a posłyszawszy że co maii był pisany, odpowiedział: że nie co poźniey insze już kroki przedsie wziął Dwor Peterzburski. Na potwierdzenie tego są tu z Pogranicza Listy donoszące iż posiłki Tureckie Hanowi Tatarskiemu dawno od Porty posłane złączyły się swieżo z Tatarami stoczyły bitwę y na 6 tys: moskwy trupem położyć mieli; a nawet y kupcy niektorzy ztamtąd przybyli tę stwierdzaią pogłoskę.

Względem woyny Niemieckiey ieszcze dotąd niemamy finalney pewności Już powszechny odgłos niesie, że się wszystkie negocyacye Przyiacielskie zerwały, ale dotąd o Deklaracyach nie słychać. To pewna że Dwor Austryacki dotąd werbunki nakazuie, że Regimenta naydalsze sciąga, magazyny powiększa, iako y to wiadomo, że y Krol

Pru

Pruski od 14. do 60 lat Poddanych spisać kazał
y na pierwsze Ordynanse do boju gotowym
być każdemu ogłosił, że tenże dla powię
kszenia Skarbow swych, trzynasty mie
siąc na ten Rok ogłosił procz znajomych
12. że furaże y Rekrutow zewsząd ścią
ga do Obozu, ale to wszystko ieszcze
nic niekonkluduie. Sama Allianeya tych
Monarchow słabsza lub mocnieysza o to
się Ich decydować będzie, ieżli się stwier
dzi że Francya y Moskwa za oboiętnych
co do tey woyny ogłosili się, ci będą po
tym stanowić pokoy. Pomimo atoli tych
wszystkich pogłosek woyną grożących, iest
tu y ta że Krol Jmć Pruski miał pi
sać do swego w Wiedniu Ministra
iż gotow iest pokoy zawrzeć nawet z wy
niszczeniem swych pakownych złotem ku
frow, ale ta nowina podlega krytyce
ile że o Krolu Pruskim mowa.

Ledwo niecodzień wysłane z tąd te
tkie Chorągwie na chwytanie Rabu-
siow w Województwie Płockim y Podla
siu zogęszczonych z obfitą Łowow swo
ich powracaią zdobyczą. Wielu między
niemi znayduie się tułaczow Warsza
wskich, więcey z Kordonow zbiegłych lu
dzi; kilku /: co naywięcey bolesna iest :/

mło

młodzieży dobrze Possessyonatow. = Rabunki y kradzie
że tuteysze naywięcey przez Zydow a zwła
szcza Cudzoziemcow były popełnione, któ
rzy do tey przychodzą zuchwałości, że na
wet wsrod dnia Domy nachodzić ważą się
Krol JMć dopiero w przeszłą Sobotę
do Łazienek przeniosł się, ziezdza na
Radne Sessye y na Pokoje. Sessye ato
li Rady Nieustaiącey na 10 dni
przed y po S. Janie, dla roztargni
nia prywatnemi Interessami Przesw.
Konsyliarzow zalimitowane zostały.
Zaczęła się tu Aukcya rzeczy ro
znych s.p. Nieboszczyka Prymasa dla
zaspokoienia Kredytorow, sposob spra
wiedliwości pozyskania przynaymniey
po części, często na Partykularnych
praktykowany na Prymasie pierwszy.
Między inszemi odmianami któ
re na przyszłym Seymie zayść maią
głoszą y te, że JWW. Hetmanow
powaga do pierwszych, przynaymniey
po większey części granic powrocona
na być ma.

Suplement wiadomości de 18. Jun ~ ~ 1778

Całą tu Warszawę, nie tak dziwi determi
nowany już między Xięstwem Januszostwem
Rozwod, iak dziwna w tym krytycznym Inte-
ressie tych Małżonkow harmonia. Bo nie
tylko, że się za Umową Zobopolną z Sobą
rozstali: że się po cichu już dobrami podzie-
lili, nadto ułożyli między sobą kondycye
czyli Punkta: w których Xiężna iuż wiel-
ką okazała wspaniałość, gdy Xięcia et
psolvendo Crimini kwitowała. Lubo i tu na-
sza młodzież, y z tego szydzić nie mieszka
głosząc iż się Xięcie w tym nie postrzegł że
y tą razą Żona z niego zażartować potra-
fiła, dając niby znać, że przez swoią nie-
moc, nigdy się nie zwiawał. Wszakże zaś
samey byłaby to neymocnieysza między te-
mi Małżonkami Rozwodu przyczyna.

Przyiechał tu w tych dniach Sejmo
Podstoli Litt: Sławny Amant Pni Głowy
Poniatowski. Przyszły za nim trafy: na
których przyszedł y owies, siano, y inne
Wiktuały dla Pana Męża. Nieboga Podsto-
lina, musiała sama tę trafy wyprawiać
oszczędzaiąc grosza gotowego: ale iey to
nie

niepierwsza przychylać się do Amorow swego Męża
przez Politykę dla siebie, y Ekonomikę.
Odieżdżaiąc zbyt wyieradzkie Referendarz
Kor. Małachowski znaydował się u Krola: chcąc
z Niego coś wyczerpnąć względem Seymikow, ale
nic niemogł dowiedzieć się. Zaś gdy P. Czaplic
na Wołyń wyieżdżał, pytał się go Krol Jmć
czy będzie na Seymikach w Duchu: ten
wiedząc że Krol sobie Olizara życzy: odpo
wiada: że się boię Nay. Panie, abym P. Stol.
nikowi Interessow niepopsuł: Krol na to:
to y owszem dobrze WP. zrobisz: a z Czap
plic: Ale Nay. Panie, sam ie sobie dawno
JP. Olizar źle pokierował, tylu w swych fa
cyendach obraziwszy szlachty.
Woiewoda Ruski, czy wyiedzie do Puław
niepewna: Do Wilanowa pewnie się wyniesie
gdzie na gwałt Łaźnią Kuchnią y Kurdyzyer
de kończą Krol gotow go iest incognito naie
chać, ieżli by się do Puław przeniosł.
Dnia wczorayszego zaaresztowano tu
dwoch Officyerow, na ktorych w pewney
Traktyerni pokazała się kradzież: tak to daleko
to złe tu się szerzy: czy tylko nieoszczędzoney
Krwi tych Jchmościow, temi czasy.
Na Aukcyi rzeczy nieboszczyka Prymasa
pierwsze prawie znayduią się Osoby, tak że nie
pamiętaią aby kiedy tak zacni ludzie ten Jarmark
zaszczycali —

Warszawy. d. 25. Junii. 1778

Lubo dotąd nic ieszcze pewnego o woynie Niemieckiey konkludować niemożna, wszystkie atoli pogłoski, już tu za nieuchybną twierdzą; ani żadney już nie słychać o przyiacielskich negocyacyach wzmianki. A że dotąd o żadnych nie słychać zaczepkach, przypisuią to niektorzy, nayprzod zbytnim upałom: powtore czasom roboczym już już nadchodzącym: nakoniec niewczesnie przygotowanym Magazynom. Jakoż mamy wiadomość, że Krola Pruskiego oboz, już raz przez 36. godzin bez chleba znaydował się, a do Obozu Austryackiego tak liczne z furażami idą bryki, że ledwie ich wyminąć można począwszy od Wiednia aż do Obozu. Wszakże zawsze Austryak, sposobniey y prędzey może być suplementowany, to z Czech to z Węgier, to z Polski: Prusakowi zaś, sam tylko Szlask y Polska wiktuałow dostarczać snadno mogą. Mimo

tego

tego musi być Krol Pruski pewny, że mu przyj-
dzie dłużey w Szlązku zamieszkać, kiedy
się determinował kazać wyciąć na mile
wszystkie około Urocławia zboża, y Proprye-
taryuszom z Skarbu swego popłacić — Niebra-
knie iednak y na takich, lubo partykul-
larnych dowodach, ktore o spełznieniu tych
wszelkich upewniaią zamachow. Generał
pewien Pruski, pisał świeżo do Żony, aby Dom
ktory miała sprzedać podług Jego Komissu,
ieżli może, odkupiła, gdyż się całe woysko
y On w Sierpniu powraca.

Z Kordonu Cesarskiego świeżą odebrali-
smy wiadomość, iż tam nowy Apostolski
wcale wyiść miał Ordynans, zakazuiący,
aby się żaden z Parobkow do lat siedmiu
żenić nieważył. Nowy to wprawdzie byłby
w Chrześciaństwie Zakon, ale daleko nosząc
w rządach politycznych maxyma — Z tamtąd
także donoszą nam, iako w wielu mieyscach
Dziedzice wielkiey bardzo, bo z zazardem
życia doznaią trudności, w dostawieniu wy-
znaczonych Rekrutow: tak że już kilku zuła-

szcza

Sprawa z Starościch y Ekonomow Dobr Szlacheckich
* Imieniu tey Exekucyi przypieczętowali — Tu lepiey
Przyszła na pamięć do Rzeczy Rada tie
ustawicznej Woła, o Trybunale tell, na dniu po
dzielonego Strony. gdzie sobie Jchmość Pan,
dali rzne zarzuca kryminały: do czego y
weszłe przychylaią się Memoryały, na które
Zakładaią się Trybunał — Szczęśliwa przypa,
mniey w Tym Roku Polska, że o swoim
nie więcey, nad pochwały y panegiryki, nie
słyszy. Zna ona to dobrze, że Kwestyą Jam
sprawiedliwość, y bezparyalność. JPW. dni
hetyckim przypisać powinna Deputatom:
że niemoże pierwszych w Dyrexyi JW Mar
szałkowi zamilczeć pochwał: Który ich z nadzwy
czaynym swoiey uprzeymości niepostaniem stara
niem, ich długoletniey dopiastowali pracy. — Tie
żna nasz Trybunał Urzędow tych w Marszałkowi
a ieżeli gdzie się da wprzód, tedy tam znayduie
się Trybunał: aby tak wszelkim obmowom zaka
mowała się droga — Ich tam także przyięto
od JW. Marszałka wnieśiony zwyczay, że przy stole
y Kompli nieczyny różnicy. Kontenu Panowie:
Imienie mieć będą: ale sumienie y
sprawiedliwość w całości. verte

* Imieniu tey Exekucyi przypieczętowali — Tu lepiey
Przyszła na pamięć do Rzeczy Rada tie
ustawicznej Woła, o Trybunale tell, na dniu po
dzielonego Strony. gdzie sobie Jchmość Pan,
dali rzne zarzuca kryminały: do czego y
weszłe przychylaią się Memoryały, na które
Zakładaią się Trybunał — Szczęśliwa przypa,
mniey w Tym Roku Polska, że o swoim
nie więcey, nad pochwały y panegiryki, nie
słyszy. Zna ona to dobrze, że Kwestyą Jam
sprawiedliwość, y bezparyalność. JPW. dni
hetyckim przypisać powinna Deputatom:
że niemoże pierwszych w Dyrexyi JW Mar
szałkowi zamilczeć pochwał: Który ich z nadzwy
czaynym swoiey uprzeymości niepostaniem stara
niem, ich długoletniey dopiastowali pracy. — Tie
żna nasz Trybunał Urzędow tych w Marszałkowi
a ieżeli gdzie się da wprzód, tedy tam znayduie
się Trybunał: aby tak wszelkim obmowom zaka
mowała się droga — Ich tam także przyięto
od JW. Marszałka wnieśiony zwyczay, że przy stole
y Kompli nieczyny różnicy. Kontenu Panowie:
Imienie mieć będą: ale sumienie y
sprawiedliwość w całości.

Dowiedziona dwom Brygadyerom Korpusu Ka
detow. Kradzież, to w łyżkach po Traktyerniach
to w zegarkach po rożnych domach popełnio
na: cieszy tu mocno znaczną część Warszawy,
nieprzyiazna szczęśliwym zawsze u Nas Cudzoziem
com: Wyswiecony już ieden został z Miasta
podług Praw Żołnierskich: drugi że te rzeczy
kradzione tylko zostawiał, wareszcie siedzi do
dalszey JO. Xcia Jmci Generała Podolskiego rezo
lucyi: Ale Korpus Kadetow domagaie się, aby
koniecznie rowną cięży tamten poniosł karę.

Z Odpisow JWW. Senatorow do Krola
Jmci, na List Cyrkularny przed Seymikami do
nich dany, dwa rąk naszych doszły: JW. Woie
woda Krakowski: radzi aby Seymiki były wolne,
y ieżli ma być Konfederacya. Posłowie na to
od WPtw zlecenie otrzymali — JW. Hetman Pol
zaleca, aby myslec o tym, iakiemiby Krokami
Posłowie Woiewodztw przywrocić mogli Rpltę
do dawney rządu formy.

Słychać tu już iż na Trybunał przy
szły, dostanie się Laska JW. Chorążemu Kor.
Do czego lubo Mu Kondemnata świeżo tu
na nim otrzymana przeszkodą a razem y Wy
mowką była, ale się ta Sprawa z JP. Czerniszewem
ukrotce w Trybunale rozsądzi.

160 Z W[illegible] Julij. 1778. 164 52

Z Konstantynopolu Listy pisane donoszą: Iż iak tylko Panu Staszeff Rezydentowi Rossyiskiemu zakazano pokazywać się u Dworu, wszelka ugody między Porta y Rossyą utracono nadzieię. Nie pierwey atoli Dywan determinowáć się będzie do wydania Deklaracyi Woyny, poki Mocarstwa o Interessa Bawarskie spor wiodące do wzaiemnego z sobą spotkania nieprzyidą. Też Listy w sobie zawieraią y to: Iż Cesarz Jmć wszelkiemi sposobami stara się pobudzić Porte do Woyny z Moskwą, a to dla tego, aby Moskwa będąc zatrudniona Woyną z Turkiem, żadnych Krolowi Pruskiemu posiłkow dawáć nie mogła. Jakoż z Listow Petersburskich wyczytuiemy, iż gdy Carowa Jmć zgromadzonego radzi" ta się Senatu, czyli by miała 60. tysięcy Woyska Krolowi Pruskiemu na posiłek posłać, iż chętnie na to Senat miał zezwolić, y owszem z tym się oświadczył, iż nietylko 60. ale y 100. tysięcy Woyska posiłkowego Krolowi Pruskiemu posłać można. Turcy iuż przez Dniestr po większey części się przeprawili. Nie inna zaś tego ich pośpiechu iest przyczyna, tylko ta: iż chcą Kamieniec nasz opanować y na ten koniec

160

iuż

iuż się w Seroce rozłożyła Kommissya Nasza Woyskowa dowie-
dziawszy się o tym Turkow zamyśle, wydała Ordynary
niektorym Regimentom wymaszerowania ku Kamień-
cowi z tym przykazem, iż ieżeli by się o Kamieniec
Turcy kusili; żeby się tylko defensive miały, offen-
sive zaś żeby nic zaczynać nieważyły się. Jakoż iuż
Regiment w Białymstoku stoiący wymaszerował;
Dnia onegdayszego dwie Kompanie Fuzylierow
wyszły z Warszawy. Słychać nawet, że Batalion
ieden Gwardyi Koronney w tęż drogę w krotce udać
się ma. Aby zaś tym prędzey Dwor nasz wiado-
mości odbierał z Kamieńca, Krol Jmć co dwie Mile
Ułanow porozstawiać kazał.

Z Pism Cudzoziemskich wyczytuie-
my, że powietrzna zaraza w Stambule tak się
szerzy, iż iuż niektore Pałace y Domy zupeł-
nie są prożne. Zaraza ta iuż nawet na Okrę-
ty na Morzu Czarnym stoiące przeniosła się.
Mimo atoli tey klęski, takie w tey Stolicy
do woyny czynią przygotowania, iakich nayda-
ley pamięcią sięgaiący niepamiętaią.

Słyszeli

Słyszeliśmy dawniey, że Austryacy na głowę Wieliczky
fortyfikują; w tych dniach z Krakowa nam do-
noszą, że dla wzmocnienia tego Miasteczka
80. sztuk armat do niego przyprowadzono,
y 8000. Infanteryi przymaszerowało, nie na in-
ny zaś koniec tak się tam Austryacy armuią
tylko dla tego, że Cesarz Jmć dowiedział się, iż
Krol Pruski oświadczyć się miał: że mu koniecz-
nie Zupy Solne opanować potrzeba. Co nader
łatwo wykonać może, maiąc wolny do Kra-
kowa przystęp. Kommissya albowiem Woy-
skowa wydała Ordynans Jarnizonowi Kra-
kowskiemu, aby Krola Pruskiego Woysko wolno
wpuścił do Miasta, iżliby się tego domagało.
Austryakom zaś o to nalegaiącym, aby się do o-
statniego bronił. Ztąd wnieść można, iż, gdy-
byśmy mieli być przymuszonemi do iakiey przy-
łączyć się strony, Moskiewskiey podobno chwy-
ciliby śmy się.

Z Wielki

Z Wielkiey Polski nam donoszą, że gdy tamtędy z zakupionemi w Polszcze końmi przechodzili Prusacy na Samey Granicy Szląskiey napaść na nich miała Dywizya Austryaków, y konie odebrać. Ale rewanżował Król Pruski uczynioney sobie krzywdy, bo postawszy w pogoń za Austryakami, y konie odebrał, y znaczną im zadał klęskę.

W Woysku Austryackim taki iest rygor: iż o Ordynansach wspomnieć nawet niegodzi się. Co się na pewnym pokazało Kapitanie: ktory odebrawszy Ordynans maszerowania z Szląska do Czech, oznaymił to przez Billet Rodzicom, ktory gdy był przeięty Sąd Woyskowy skarał tego Kapitana wygnaniem czterechletnim. Czego o tym informowany niekontent z Dekretu, Kapitana śmierć, a Prezydenta Sądu za łaskawość Dekretu wygnaniem czterechletnim ukarał.

Z Warszawy d. 27go Lipca . . . . 1778.

Interessa Swięto-Janskie ledwie nie każdego w szczegulności zatrudniaiące Konsyliarza Rady Nieustaiącey determinowały Prześwietną Radę (: iako się dawniey doniosło :) do zalimitowania Sessyi swoich zwykłych na dni 20., trwa ieszcze dotąd ta limita, bo 10, Dni po S. Janie dopiero 4. Lipca mija. Korzystało wielu z tych wakacyi, bo iedni dla facyend swoich wyiechać musieli do roznych Wojewodztw, drudzy dla uniknienia na terminie sekatury od Kredytorow, pod pretextem spoczynku do Dobr swoich puścili się. Ale nie o samych to tylko Konsyliarzach rozumieć się ma, każdy tu bawiący maiący swe Interessa musiał się tego lub owego chwycić srodku, dla ich wykierowania.

Nieco przed Limitą Sessyi Rady Nieustaiącey wyszedł Uniwersał za zdaniem Jey od Nayg. Pana do Starostow Grodowych, względem Exekucyi Dekretow małey Importancyi, gdzie taż Rada nakazuie iż Uniwersał Jey w Roku przeszłym

22. Julii wydany tłomaczący Prawo 1776 o władzy Departamentow niema się ściągać do Spraw takowych, ktorych szacunek 3. tysiące Złł. nieprzenosi. Owszem nakazuie się JWW. Starostom aby podług Prawa 1764 sami takowe Judicata exekwowali. Sprawy zaś większey importancyi, niemaiące po sobie Dekretu executionis ultimae Instantiae a brachio militari exekwowane być niemogą, dopoki go strona Proces otrzymuiąca niepozyska. Drugi Uniwersał Prześwietney Rady adresowany iest do Possessorow iakichkolwiek bądź względem Borow y Lasow. W tym nayprzod utwierdza się Powaga Starostow na fundamencie Kazimierzowskiego, Jagiellowskiego y Litewskiego Statutu, oraz poznieyszych Ustaw względem czynienia sprawiedliwości z tych, ktorzy lasy pala wycinaią gwałtem, lub iakimkolwiek sposobem szkodzą Jch Właścicielom. nadto zaleca tamże JKrMości za zdaniem Rady Prześwietney aby JchMć Possessorowie przykładem innych rządnych Krajow uczynili rozmiar swych Lasow y niepozwalali ich nawet na swe potrzeby pustoszyć, aby przeto z czasem Kray niezostał ogołoconym z tak istotney w Ekono

nomice Gospodarskiey potrzeby, gdzie tamże na przy
kład wystawione iest Podlasie obszerne
niegdyś dziedziczące puszcze, dziś wdrze
wo ubogie. Naywięcey atoli Uniwersał ten ścią
ga się do tych Dziedzin, które nad rzekami
spławnemi tu owdzie leżą.

O obradach przyszło Seymowych dotąd
tu ieszcze bardzo cicho. Projekt Praw JW.
Zamoyskiego nayistotnieyszym będzie onych
celem. Już iest skończony y z pod druku wy
szedł. Autor niezasadzaiąc się na swym zda
niu podaie go pod krytykę Mecenasow y
Statystow z wolnością krytykowania wszyst
kiego. Marszałkiem tych przyszłych Obrad
podług przypadaiącey na Litwę alternaty ma być
W. Raczynski. JKMość zaleca y stara się u
silnie aby godność Poselska od nayprzednie
yszych po Województwach odzierżona była.

Od Szląska nadeszła tu w tych
dniach wieść niemaiąca wprawdzie stwierdze
nia, że już Woyska tam leżące zaczepiać się
poczynaią. Zaszła tam swieżo batalia, rowną
stratę w obu woysku przynieść miała, plac
atoli przy Krolu Pruskim zostać miał. Funda
mentem tey początkowey akcyi następuiącą gło
szą okoliczność: Przeiął Listy Cesarskie
Krol Pruski, gdzie Cesarz JMć pisząc do ie
dnego z Xiążąt Niemieckich, żartem czyli

pra

prawda miał y to wyrazić, iż się ow Xiąże niemiał dziwować, że będąc już w tey do woyny gotowości w bezczynności zostaie, mamić tylko miał Krola Pruskiego Przyiacielskiemi negocyacyami, w rzeczy zaś samey oczekiwał tylko na podagrę Jego na ktorą On corocznie zapada

Autor Gabinetu Literatury P. Lex zakładaiący sobie wielkie z swego wynalazku awantaże wcale się oszukał. Mysli go wkrodce zamknąć, a dziś na guzt Polakow nastaie y narzeka: Tak to u nas w Polszcze nawet w niewoli wychowani Ludzie wolni są w swym nie już myslenia, ale y pisania sposobie.

JO. Xiąże Jmć Wojewoda Ruski w tych dniach do Wilanowa na lato przenosi się. Czyby zaś tego Roku miał odwiedzić swe Puławy ieszcze pewności niemasz. JWa Krakowska zabawiwszy trochę z Krolem Jmcią w Łazienkach do Białego Stoku w przeszłą Sobotę wyiechała.

Z Warszawy d. 9go Lipca 1778.

Odebrał w tych dniach nasz Minister Pruski JP. Blanszo wiadomość, iż już Monarchy Jego Woyska do Czech wkroczyły, ieszcze atoli o żadney Deklaracyi tę woynę usprawiedliwiaiącey niesłychać, to tylko w zagranicznych wyczytuiemy Pismach że iednegoż czasu tak o potyczkach iako y o Deklaracyach spodziewać się potrzeba zapewnienia. Stwierdza tę JP. Ministra Pruskiego nowinę List z Berlina swieżo tu pisany, że Xiąże Henryk już z tamtąd ruszył wyprowadziwszy z sobą samych armat przeszło sztuk 200. Już tedy prawdzi się po części tylokrotna owa nasza assekuracya że Przyiacielskie między temi dwiema Mocarstwami negocyacye małe bardzo pokoju czyniły nadzieie: iakoż iuż y po całych Niemcach wszelkie o pokoju ustały wrozki. Naylepiey atoli te wszystkie pogłoski zapewniaią przygotowania y werbunki dotąd nawet z gwałtownością nieustaiące. Z Ber

li

lina Listy nadeszłe twierdzą, iż na kilka mil
nie tylko woyska, konie y furaże wi-
dzieć się daią, tak zas wielkie w tam
tey Stolicy założone magazyny, że do
4. tys. Ludzi rachuią dozor nad niemi
maiących, a pamiętni przeszłych woien
assekuruią, że ledwo trzecią częścią tam
te magazyny dzisieyszym wyrownywały,
bo już przygotowanemi wiktuałami mo
żnaby 100. tys. Ludzi Rok cały żywić.
Rowne zabiegi y przygotowania czynią
y Austryacy, a będąc naybliższemi
swiadkami waleczności Oręża Polskiego,
wydał swieżo Cesarz Jmć Uniwersał do
zakordowanych Polskich Prowincyi gdzie
Szlachtę y Walecznych Konfederatow /: te
się maią w tym Uniwersale znaydować
słowa:/ zachęca y zaprasza do formo-
wania Pułku Polskiego z przyrzecze-
niem znaczney gazy y wczesney Kapitula-
cyi, do ktorych to Kontraktow Guber
nator Wieliczki w tymże Uniwersale wy
tknięty iest. Ale iak widać trudno
tak łacno swieżey y haniebney zdrady
ukoić rany: mamy upewnienie że ieszcze
żaden nieznalazł się Szlachcic, ktory

by-

by na tę nieuchybną rzecz pisał się. Łacniey w samey rzeczy znaleść było Austryakom Podchlebcow, Zdraycow własnych Braci, wczesnych Przysięgi Oyczyźnie y Krolowi Daney Wiarołomcow niż Bohatyrow.

Krymskie Interessa raczey pokoy niż woynę obiecuią, kiedy sami Murzowie tamteysi Hana tryumfuiącego za prawego uznali, a Klienta Porty odstępywać zdaią się. Wszakże nieustaią woienne zobustron przygotowania, a w Peterzburgu dano Regimentom w Ingryi stoiącym Ordynans, aby do zluzowania Regimentow w Polszcze będących byli pogotowiu. Powietrze w Stambule coraz bardziey wzmaga się. Nasz Numan-Bey niemiał być naylepiey przyięty; oto, iak słychać naywięcey naganiony, że po festynach, komedyach, y Redutach uczęszczać ważył się.

Sessye Rady Nieustaiącey pod wyiazd wielu Komissarzow wczasie Interessow S. Janskich blisko 3. niedziel dla braku kompletu wakuiące, już się za przybyciem tychże rozpoczęły. Projekt

Praw

Praw przez JW. Zamoyskiego ułożony naywiększym o
nych iest celem. Już tu atoli wątpić
niektorzy poczynaią aby go Narod
przyiął dla zbyt daleko przyznaney
sobie przez JW. Zamoyskiego Prawoda
stwa powagi.

JO. Xiąże Jmć Wojewoda Ruski
wysławszy już swoie do Wilanowa
Ekwipaże zapadł na zdrowiu nagle;
przychodzi do siebie wprawdzie, ale
to, wyjazdu Jego Proiekt zwlecze.

Obiecuie nam tu wkrotce Antrpryza
tuteyszego Teatrum Operę Polską, a to
z łaski JW. Hetmana W. Litt.go, ktory
na Instancyą Nayg.go Pana swoich ze sło
nima stawić obiecał Aktorow, do tego
y włoszki pozostałe chcą się stosować do
powszechnego Publicum życzenia.

Woyna Anglii z Francyą ledwo nie
rownie iak Prusaka z Austryakiem pe
wna, kto atoli kogo zaczepi trudno zga
dnąć, ale gdy się pokaże że Eskadra
Francuska pod Komendą Generała E
staing posiłkuie Amerykanow, z Fran
cuzow będzie zaczepka, ktorzy tym spo
sobem zdaliby się myslec o odzyskaniu
Kanady od Anglikow sobie wydartey.

Z Warszawy d. 23. Julii 1778.

170

58

Już tedy na dniu 16. tego miesiąca JP. Blanszo Minister Pruski prezentował Dworowi naszemu Deklaracyą swego Monarchy, z iakowych powodow woynę zaczyna, ieszcze iey dotąd dostać trudno, ale spodziewamy się że wkrotce do druku podana będzie. Tegoż samego czasu Poseł Pełnomocny Rossyiski, oświadczył Dworowi naszemu iż Monarchini Jego z Krolem Pruskim trzymać przedsięwzięła. Jakoż iuż iest ostrzeżony Dwor Berliński że 30. tys. woyska pod komendą Generała Prozorowskiego przyciągnęło ku Granicy y czeka Ordynansow Krola JMci Pgo. Stwierdza się tym samym owa nasza dawnieysza nowina, że Carowa JMć dawno była rezolwowana odstąpić Dworu Wiedeńskiego y ow affront Ministrowi Jey w Wiedniu gdy Bal dawał z okazyi Urodzin Xięcia Rossyiskiego uczyniony od tey pochodził sprężyny.

Dwor nasz odebrał w przeszłym tygodniu od granic Szląskich następu

ią

iącą nowinę, którą JKr. Mość na Obiedzie Lite
rackim ogłosić raczył. Pisał Cesarz
JMć do Rezydenta swego w Berlinie
aby mu doniosł, którego dnia, y go
dziny ruszy z tamtąd Xiąże Henryk.
przeymuie List ten Krol Pruski, daie
Ordynans Xięciu aby ruszał z Ber-
lina, podług swych Ordynansow, aby
zas w Obozie Austryackim niewiedzia
no o tym Jego marszu, nakazuie po
wyieździe Xiążęcia trzymać Bramy
Berlina zamknięte 24 godzin. Stało
się tak y wprzod Xiąże z swoią
komendą wkroczył do Czech, Genera
ła Lewensztein Austryackiego Losow
Kommendant Pruski zniosł, /: tak że
tylko 40. z placu uszło, reszta to
na placu została, to w niewolą wzię
ta, :/ niż Minister Austryacki w Ber
linie mogł donieść Cesarzowi, o wyi
ściu Xiążęcia Henryka. = Jest tu no
wa pogłoska, o zaszłey świeżey ba
talii między obiema Potencyami
z znaczną obydwoch stron stratą, lu
bo płac przy Cesarzu. JMći miał
zostać, ale ieszcze o tey akcyi do
kładnieyszych czekamy stwierdzenia
To pewna, co się o owym Liście Ce
sarskim pisało dawniey, abyś pi
sany do Laudona, że Cesarz miał

cze-

czekać na Pedogrę Krola Pr.go, bo y Dwor
nasz o tym głosi. Głoszą tu y to, że
Laudon miał mowić Cesarzowi, iżby
mu życzył aby pierwszą y drugą prze
grał batalią, bo inaczey przy swey
popędliwości, niemogł by się nauczyć
ostrożności.

Od Dniestru nowe mamy zapewnie
nie, iż Woyska Tureckie coraz tam
bardziey gromadzą się, y iuż dwoch
Seraskierow tam z komendą stanęło
Karność w Obozie niezwyczayna. Zbunto
wało się było czyli raczey Dezertowa
ło 500. wyszła za niemi pogoń, 200.
na placu padło. 300 w obecności całe-
go Obozu potopiono w Dniestrze. Z
naszemi osobliwie kupcami bardzo
się grzecznie obchodzą, y sprawiedli
wość pokrzywdzonym niebawnie czy
nią.

Mowią tu iż Cesarz Jmć podże
ga Turka, aby woynę wypowiedział
Moskwie, a drudzy nas straszą, że-
go y przeciw nam pobudza. Mo-
skwa pewnie niewybiega się od niey
za przyiazdem Pana Saint Priest
Posła Francuskiego do Stambułu
my dotąd obawiać się iey niemamy

przy

przyczyny, kiedy swieżo oddrukowany z rozkazu Dworu Traktat. Karłowicki pokazuie ni by iakosmy go w niczym niepogwałcili chyba gdyby na Seymie, bylibysmy przymuszeni deklarować się za iaką partyą /: a pewnie za mocnieyszą :/ na ow czas moglibysmy na karki nasze ściągnąć Turka.

Sprawa JW. Chorążego Kor. w Departamencie woyskowym, o exekucyą woyskową, magno motu agituiąca się na fundamencie Dekretu Winnickich Sądow y Trybunalskiego z JP. Czerniszeff Brygadyerem, pomimo powagi JPa Sztakelberga, zakończona iest szczęśliwie y Exekucya nakazana. Komissya Job. Xiążąt Radziwiłłow z Xiężną Koniuszyną Litt. z Kaminskich także iuż kończy się z pomyślnością dla Xiężny Jmci.

Marszałkiem Trybunału przyszłego głoszą teraz W. JPana Małachowskiego, Starostę Karaczkowego. Spodziewać się że y przyszły Trybunał maiąc swieże z dzisieyszego przykłady będzie się zagrzewał tą wiekopomną chwałą, ktorey ten iuż dziś kosztować zaczyna.

Suplement Wiadomości de 19. 23. Julii ~ 1778. 80 172

Własnie w tym czasie agituią się Inkwi-
zycye w Sprawie Rozwodowey JWW. Woiewo-
dztwa Podlaskich: Już tedy ten także Rozwod
pewny: bo tu u nas niebyło praktyki, żeby kto
z godnieyszych udawszy się po niego do Kon-
systorza, był zasmucony.

JW. Oboźna Litt Łopotowa, z Domu
Czosnowska, Starościanka Salnicka, do tego
już punktu przez swe zbytki Męża swego przy-
wiodła, że y on wkrotce, w liczbie Bankrutów
umieszczony zostanie. Liczy ona samych bogatych
Sukien w swey Garderobie pułtorasta par: Pa-
nien 6. Garderobianych tyleż: A gdy Jey ieden
z Familii mowił iżby pamiętać miała, że
y Mężowi kiedyś na iey potrzeby braknąć może:
odezwała się: Jcoż! iak mi dostarczać niebędzie
to się z nim rozwiodę: tak to tu u nas Pa-
nie, a ieszcze trzydziesto tysięczne, które ieszcze
Mąż darował Familii umieią brykać.

Xiążę Woiewoda Ruski dnia wczoray-
szego do Wilanowa ruszył, na dziewięć dnio-
wą Bytność, czyli rezydencyą: ztamtąd do
Puław wyieżdża: y do Seymu bawić ma —
Gwardyi swoiey, za Popis, w czasie Rewizyi

Kro

Krolewskiey, Wayber, czyli dwu dniowe sprawił Za
pusty: na ktore do Koszar, cała Warszawa
wczoray y dziś, iako na piękne uczęszcza wido,
wisko: gdzie w 12. szałasach, pięknie Illumino,
wanych, przy kapeli codzień 12. Kompanii cieszyła
A na środku, wspaniałym Szałasie Officyerowie.

Wydała się tu brzydka Kancellaryi Kor
w tych dniach Filuterya: kiedy Piarowie Ra,
domscy, na fundamencie otrzymanego niby
Kaduku od Sum pewnych zostali odsądzeni,
wprzod, nim Krol Jmć, ten Kaduk podpisał:
Po przegraney albowiem u Ziemstwie Radom
podali Krolowi Suplikę: ten pytasię iak to być
może, aby ta Sprawa była sądzona na funda
mencie Kaduku, kiedy ten dopiero mi do pod,
pisu dziś przyniesiony? Zawstydzona tedy zo
stała Pieczęć, a Piarowie ocaleli.

Znayduiąc się na Examinie wprzeszły
Piątek u Piarow Nay. Pan: dał do zrozumie
nia Panom tam nieprzytomnym, iż chce ich
zachęcić swoim przykładem: y Raporta o apli,
kacyi Dzieci odbierać. Jakoż zalecił to zaraz
Sam na Pokoiach niektorym Jchmciom: ktorzy
radzi nieradzi, musieli kilka razy na Exa,
mina zjechać.

Stawia tu sobie Dom pod Wiazdowem Xiąże
Stanisław: ciekawa Warszawa czyste, nie pokaże
[illegible]! — Około Wiazdowa znowu zamy,
slać przyznaią: ale go podobno zwalą z fundamentow.

61 173

Supplement do Gazet 19. 30 Jul: 78.

W Niedzielę przeszłą z okoliczności Imienin Xżny Wojewodziny Wołyńsk dawał Bal Xże Płocki w Jabłonny. Płynącemu Wisłą do Jabłonny Krolowi JMć zdarzyły się podobne co y przed pięcią laty cuda. Straszliwa burza, pioruny, rozigrane na Wisle fale na każdy moment groziły niebespieczeństwem. Wyższy nad sam los umysł Krolewski w pośrod tyle nieszczęśliwości zawsze przytomny sobie bardziey był troskliwym o omdlałe płynące z sobą Damy, niżeli o utratę życia tak drogiego Kraiowi! Niespokoyna licznie w Jabłonny zgromadzona Kompania, ledwo przed dwunastą w nocy Krola JMć doczekała się przybycia.

Z Kordonu donoszą iż JMć P. Szy-

dłowski Kasztelan Zarnowski obchodząc uroczyście dzień Imienin Krola JMć naszego naganiony został od Dworu Wiedeń. Głoszą nawet niektorzy iż za to w politycznym zostawał areszcie. Zkąd wnieść można iakim duchem ku nam tchnie Cesarz JMć.

Przytomny podczas Rewii Krol JMć po zakończoney paradzie rewiduiąc każdego Zołnierza zgromadzonym rzekł Officyerom: Kontent zupełnie iestem z waszego popisu, Większą ieszcze w Monarsze waszym wzniecicie radość, gdy rownie o waszey dzielności w potrzebie dowie się. Jakoż nigdy iak teraz w krytycznieyszym Dwor nasz nie zostawał stanie, Szkodliwa zawsze oboiętność. Z iedną koniecznie łączyć się potrzeba Partyą. Łączenie się z Moskwą, grozi

nam utratą Kamienca, y nieprzyiaźnią
Turka. Sprzyianie interesom Cesarza
oburzyłoby przeciw nam Moskwę y Pru-
saka. Obojętność zaś szkodliwsze obie-
cuie skutki. Niemaiąc Gwaranta, kto-
ryby w niemocy naszey nas bronił,
tupem mocnieyszey stalibyśmy się stro-
ny. Podział Polski dziełem iest Fry-
dryka, kto wie: ieżeli zawdzięcza-
iąc Sasom za pomoc sobie daną
y resztę Polski w nadgrodę nie od-
da. Nayłatwiey z cudzego nadgradzać.
Nie tayne Sasow pretensye. Obiecuią
tu nam ieszcze przed Seymem Kon-
federacyą na nalegania Dworow Cu-
dzoziem, ktora decydować będzie, z
ktorą wiązać się powinniśmy partyą.
W tych dniach w pewney dy-

styngwowaney kompanii wszczął się
spor, czyliby lepiey było uwolnić Pod-
dańtwo y grunta Pańskie na czynsz
mu rozdać, czyli też w dawney utrzy-
mywać niewoli? Mocno z obu stron zda-
nia ucierały się przez połtory godziny.
Decydował JP. Chreptowicz Podk. Litt.
Dawszy wolność, mowił on, Poddaństwu,
mam intraty roczney czystego grosza
100000. przedtym zaś nie miałem tylko
60 tysięcy. Z czego musiałem Ekono-
mow, y Komissarzy trzymać. A ie-
żeli Poddaństwo będzie wolne, tych
Officyalistow nie potrzebuię.

Z Warszawy D: 27. Aug: 1778. 175 63

Lubo nader częste z roznych stron o nastąpić maiącym między Cesarzem Jmć y Krolem Pruskim Pokoju odbieramy wiadomości, atoli czynności nieprzyiacielskie między temi dwoma Potencyami y przygotowania do dalszey woyny bynaymniey nieustaią. Donoszą nam z Morawii że Prusacy częste tam czynią inkursye. Dywizya ich iedna z 600. Uzarow złożona wpadłszy w tę prowincyą wielkie w niey poczyniła szkody. Krol atoli Pruski dowiedziawszy się o tym, Kommendanta, ktory się na to był odważył surowo ukarać kazał, Gdy zaś Krolowi Pruskiemu doniesiono o Rabunkach y gwałtach przez Austryakow w Szląsku Pruskim poczynionych natychmiast wydał Ordynans Leutenantowi Wernerowi y Stutterheimowi, aby do Morawii wpadli y gwałt gwałtem oddali.

O Potyczkach między temi Mocarstwami to tylko mamy, że Krol Pruski D: 28 Julij na Czole Leib Gwardyi niektorych Regimentow Kawaleryi Bosniakow y Uzarow Czarnych, przeprawiwszy się przez Rzekę Elbę attakował Nieprzyiaciela w Okopach

pach stoiącego. Za rzecz nieomylną twierdzą że gdyby Jnfan-
terya mogła była tak szpieszno iak Kawalerya
maszerować, znaczna by była między Woyskiem
Cesarskiem y Prusk: zaszła potyczka. Prusacy atoli
tak porazili Cesarskich, iż kilkaset na Placu pa-
dło, a kilkaset w niewolą wzieli, Podczas tego at-
taku naybardziey walecznością swoią popisywa-
li się Bośniacy y Uzarowie. Co Krola mocno ukon-
tentowało, y każdego męstwo proporcyonalnie nadgro-
dził.

Ultimis Julij przyszło do Obozu Krola
Prusk: 300. Rekrutow samych Polakow w Polszcze
zwerbowanych, ktorych Krol Jmć Pruski do Schi-
mitz odesłać kazał, aby tam wziowszy na Siebie Mun-
dury Pruskie w sztuce Woienney przecwiczyli się. Powsze-
chnie tu mowią, ale fałszywie że Krol Jmć nasz o tych Prusakow w
Polszcze werbunkach wie doskonale, y na to przez szpa-
ry patrząc potaiemnie zezwala. Czyni to on za namo-
wą Jmć P. Sztakelberga Ministra Ross: ktory stara się
tu o to usilnie, aby Polakow, ieżeli się kiedy za ktorą stro-
ną deklarować maią do Krola Prusk: partyi nakłonił,
o owym pod Wolborzem złapanym Brzozowskim co

się

się znim stać ma, nic tu niesłychać.

Nieiaki P: Zaremba Polak zostaiący w Woysku Pruskim pisał do Przyiaciela tu swego List, w ktorym donosi że lubo Negocyacye względem Pokoju są zaczęte, atoli Cesarz Jmć na podane sobie Kondycye żadną miarą zezwolić niechce, y z tym się oświadczył, iż woli iako naydłuższą, na ktorą się iuż dobrze przygotował toczyć Woynę, niżeli iednemu Imperii ulegaiąc Xiążęciu Prawnych swych do Bawaryi ustąpic pretensyi. Cesarzowa Jmć dowiedziawszy się o tey Cesarza Syna swego zaciętości, y rezolucyi, zamknęła się y zaczęła tylu dusz zgubę rzewnie opłakiwać, ani się przez kilka dni Publico niepokazywała.

W tych dniach JP: Sztakelberg wysłał z Warszawy do Obozu Pruskiego pod Konwoiem kilkudziesiąt moskalow na kilka tysięcy ludzi broni y Mundurow, ktore z tamtąd maią być odesłane do Wartembergu do Warmii dla zwerbowanych tamże Rekrutow. Jeszcze tu więcey tychże Mundurow Krolowi Pruskiemu przysposabiaią, około ktorych kilkunastu Krawcow nieustannie robi.

Głoszą tu iż Xiąże Jmć Adam Jenerał przybywszy do Brzescia Litt: w pretensyi zostania z tamtąd Posłem, pisał do Okoliczney Szlachty zapraszaiąc ią, aby się

na

na dzień iaden przed Seymikiem ubrana w Mundur Woiewodzki ziecha
ta y wzaiemnie się porozumiała względem obrania Posłow.
O gdy uczyniła blisko stoiący Komendant Ross: rozumiejąc że idzie
Jmć Adam iakowąś kluć zamyśla Konfederacyą, przybył z całą swoią
Komendą, y otoczywszy wszystkich, poty ich trzymał, poki reszta Szlachty
która się ieszcze niebyła ziechała na innym mieyscu Posłow nieobrała.
Nowina atoli ta dalszego potrzebuie potwierdzenia, zwłaszcza że
z tąd inąd żadney o podobnych Woyska Rossiyskiego gwał-
tach nieodbieramy wiadomości.

W Ziemi Drohickiey Seymik niedoszedł z oka-
zyi Partyi Kuzyńskich, która żadną miarą zezwolić niechciała,
aby Posłem był J.P. Czarnocki Sędzia, z tey przyczyny że w War-
szawie rezyduie, y iakoby y on wchodził do układu Praw J.W.
Zamoyskiego, który wszystka Szlachta okrzyknęła.

W Ziemi Wizkiey nie bez sprzeczki Posłowie za
obrani. Starał się tam o Poselstwo J.P. Kembeliński ale Szla-
chta tak na niego powstała, iż prawie uciekać musiał.

W Sobotę Artyllerya Koronna miała swoy
generalny popis z Ogniem całą Mustrę odprawuiąc,
do Tarczy strzelaiąc y Bomby puszczaiąc. Na niey Krol
Jmć: y cała prawie znayduiała się Warszawa.

+++ +++ 65

Z Warszawy d. 20. Augusti 1778

177

Z Obozow woiuiących Polencyi następu
iące mamy wiadomosci 1mo Krol Pruski kusił się
oparowac okopy Austryackie pod Pletz będące.
O poł nocy attak zaczął, ale Uzary y Kroatowie na
Pikietach będący tak przez poł Godziny attak wy
trzymywali, iż tym czasem na Sukkurs nadszedł
Xiąże Albert, ktory przymusił Prusakow z wielką
Ich szkodą do ucieczki. Podczas attaku tego z Strony
Krola Pruskiego Pułkownik 1. Leutenantow 2 Kapi
tanow 4 zginęło. Z Strony zaś Cesarza pobitych
y rannych 264 liczą. 2do W Obozie Krola Pruskie
go wielka między Woyskiem iest trwoga y nę
dza, y dla tego Codziennie prawie po 20 lub 30
dezerteruią, a do Obozu Cesarskiego udaią się. 3tio
Prywatne z Granicy Szląskiey Listy donoszą że
Diwizya Woyska Cesarskiego Krolowi Pruskie
mu 200 wozow Prowiantow, 60 Wozow ładownych
700 barytami monety, ktore do Obozu Pruskie
go prowadzono zabrała. Oprocz tego Gazety Cudzo
Ziemskie donoszą, że tak Woyska Austryackie w
Szląsku

w Szląsku Pruskę, iako y Prusacy w Czechach wielkie
nakładaią Kontrybucye. J tak do Miasta Liebau
wpadło 50 Uzarow Austryackę na ktore nałożyło
20 tysięcy Reichstalerow, ktore w 15 Dniach Obywa-
tele tamteysi wypłacić musieli, Z tego samego Mia-
sta 30 wołow 40 koni wyprowadzili, toż samo uczy-
nili y w Schomborgu, z kąd 20 koni wołow 100 y 10
tysięcy Złotych Kontrybucyi wybrali. Też same gwał-
towności w Czechach czyni Woysko Pruskie, ktore
pod Kommendą Xcia Henryka w to Krolestwo
wtargnąwszy zniosło naywprzod Dewizyą Woyska
Austryackę, ktore na obronę Jego tam było zo-
stawione, potym podzieliło się na 3 Kolumny 1wsza
pod Kommendą Generała Mollendorff 2gą Kommen-
deruie sam Xże Henryk 3cią prowadzi Generał
Saxon.
Listy z Szląska donoszą, że Xże Apraxym
przybył do Obozu Krola Pruskiego, aby tam
w Charakterze Ministra Carowy Rossyiskiey
rezydował. Też same Listy dodaią, że Austryacy
zaczęli Kontrybucye nakładać w Lambut, ale Krol
Pruski chcąc Jm do tego przeszkodzić, wysłał prze-
ciwko nim Generała Majora Hrabie de Att, ktory
Austryakow znacznie poraził, y Dwoch Kapitanow
Kawaleryi

Kawaleryi, iednego Leytnanta y 60 Ludzi w Niewolą
Zabrał. Lubo te Dwie Potencye tak po Nieprzyiacielsku
wzaiemnie sobie postępuią Pisma atoli Cudzoziem
skie wielką nam czynią nadzieię Pokoju, y że już ne
gocyacye są zaczęte. Twierdzą.

Z przeszłey Soboty na Niedzielę Jmć Pan Szeyko
wski Porucznik Regimentu JW Jmć Pana Raczyńskie
go Złapał pod samym Olborzem nieiakiego Brzozo
wskiego, który kilkunastu Ludzi w Warszawie zwerbo
wanych przez owego Majora, o którym już się donio
sło przeprowadzał do woyska Krola Pruskiego. Ten
Brzozowski iest Polak y iako mowi Patentowany
od Krola Pruskiego na Werbowanie w Polszcze Ludzi
między Ludźmi temi naywięcey znaydowało się Rze
mieśnikow, Herszt ten razem z Ludźmi przyprowa
dzony iest na Dniu Sobotnym do Warszawy.

Woyny między Sąsieckiemi Potencyami zaczęte były
y nam Powodem ażebyśmy o sobie Myśleli, iakoż da
wniey już zamowioną broń we Francyi sprowadzać
zaczynaią, którey w przeszły Tydzień na 4000 Ludzi
tu przyprowadzono; mowią zaś niektorzy, iż Regi
menta nasze nad Komplet nawet Sekretnie po
mnażaią. Dowodem tego iest Regiment Pana
Raczyńskiego, w którym już prawie 700 Ludzi
rachować zaczynaią.

Z Kordonu Austryackiego donoszą, że tam

Szlachta

Szlachta w wielkiey zostaie nędzy, bo procz wielkich Podatkow y nałożonych Rekrutow powiadaią, iż a pri ma Octobris Prowenta wszystkie z Szkła, potażu, Soli Salitry żelaza etc: na Cesarza obrocone być maią.

Dnia 17 Octobris odprawił się tu Seymik in Ordine Obrania Posłow, na ktorym pod laską Jmć Pana Wołenskiego, Podczaszego Warszawskiego Posłami stanęli JO. Xiąże Stanisław Poniatowski Ex Podkomorzyc Koronny, y Gorski Sędzia Warszawski. Punkta na Seym podane są następuiące 1mo aby JX Maryanom niektore w Polszcze Fundacye były potwierdzone 2do Aby JX. Augustyanie za pozwoleniem Kościoła na Seymiki od Czopowego Wolnemi byli 3tio Aby Mundury Prawem przepisane samym tylko Possessyonatom nosić wolno było. 4to Aby Arędarze Czopowego w Ziemi Warszawskiey na Seymie kalkulowali się

W Niedzielę przeszłą trzech razem przybiegło tu Kuryerow, ale zkąd y w iakim Interessie dotychczas nie wiadomo.

Marszałkiem Seymu przyszłego spodziewaią się tu JW Mniszcha Sekretarza Litewskiego

Supplement do Ciekawości Warszawskiey
z d. 20. Augusti 1778.

Już też o woynie między Anglią y Francyą bynaymniey wątpić nie potrzeba, kiedy Krol Francuzki Admirałowi swoiemu wydał rozkaz, aby z okrętami Angielskiemi po nieprzyiacielsku sobie postępował. Jakoż Gazety Utrechtskie donoszą: Że z d. 20. Julii napadłszy się dwie Flotty na morzu la Manche nazwanym przez 20. godzin potykać się miały. Zwycięzcami zostali Francuzi. Bo Anglikom 8. okrętow zabrali, 4. utopili, a 2, tak skołatali, iż do żadnego użycia nie są więcey sposobnemi. Atoli Francuzi większą w Ludziach, niżeli Anglicy ponieśli stratę.

Rozchodzi się tu po rękach trzech arkuszowy Cesarza JMci Manifest, w

ktorym się on oświadcza y protestuie,
że nigdyby nie był do podziału Polski
nie wchodził, gdyby do tego nie był wcią-
gniony y prawie przymuszony od Kro-
la Pruskiego y Moskwy. W tymże
Manifeście Konfederacyą Barską za
prawną, y sprawiedliwie podniesioną
uznaie. Dopomina się nakoniec, aby
prawa wszystkie ustanowione na prze-
szłych Seymach, a cokolwiek wolności
Polskiey uwłaczaiące, były skassowane.
Mowią tu prawie wszyscy, iż w tym po-
lityka iest Cesarza, aby Polakow, ieże-
liby się na przyszłym Seymie za iaką
deklarować chcieli stroną, tym tak
podchlebnym Manifestem do siebie
przyciągnął. Ale iakożkolwiek bądź,
wszyscy tu prawie iednostaynego są zda-
nia, że musiemy się do iedney z dwoch
przyłączyć strony.

Xiąże JMć Biskup Płocki chce do Dyecezyi swoiey wprowadzić zwyczay chowania trupow nie w Kościołach, y na cmentarzach, ale w polu, a to dlatego że według Doktorow zdania szkodliwe z trupow wychodzące exhalacye szkodzą ludziom y do wielu chorob są przyczyną. Ale temu Xcia JMci Biskupa Projektowi Szlachta mocno się sprzeciwia, y nie dopuści podobno, aby był do skutku przyprowadzony.

Krol JMć Pruski nadesłał do JPana Blanszo Ministra swego Manifest przeciwko Cesarzowi, w ktorym przed całą oświadcza się Europą, iż sprawiedliwą zaczął woynę przeciwko Cesarzowi, ktory był Motorem potargania nayuroczystszych Traktatow w Europie; wyrzuca mu Jego łakomstwo, y niesprawiedliwość w pretendowaniu Krajow bynaymniey do

niego nie należących. Zachęca nakoniec Monarchów Europejskich, aby się do tego nie brali przeciw tak bardzo szerzącej się nieprawiedliwości.

JMć Pan Chodkiewicz Starosta Żmudzki udał się za Wolontaryusza do Woyska Rossyiskiego, gdzie w randze Generał Lieutenanta zostawać będzie.

Z Warszawy d. 3 7bris. 1778.

67 181

O przyszłych Obradach Seymowych wcale tu nie niesłychać, to tylko powszechnie mowią, że Marszałkiem Onychże będzie JW. Mniszek Sekretarz W. Xięstwa Litt. albo JW. Potocki Pisarz Litt. Jeżeli zaś tenże Seym będzie wolny, iako się tu tego wszyscy spodziewaią, że niedługo ma potrwać generalnie twierdzą. W Ziemi Łomżyńskiey między innemi Punktami w Jnstrukcyi Posłom danemi y ten iest położony, aby Duchowni tak Swieccy iako y Zakonni, oprocz Biskupow na Obradach Seymowych, luboby były Wolne napotym nigdy nieznaydowali się.

Major ow Pruski ktory za to że w Warszawie na Krola Pruskiego werbować ważył się ztąd przez Stopkę iest wypędzony, udał się nayprzod do Poznania, gdzie kilkudziesiąt rożney zwerbowawszy ludzi, wysłał ich do Szląska, lecz gdy się w tym Mieście filuterya iego odkrywać zaczynała wymknął się ztamtąd y udał się do Kalisza, gdzie gdy publicznie werbuiąc gwałtem prawie ludzi, osobliwie Rzemieśnikow zabierał, Magistrat tamteyszy, poznawszy że to Człowiek iest podeyrzany, złapać go, y związawszy

zawszy do Warszawy odesłać karat, Jego JPana Tombachaß tak się bowiem nazywa: do Warszawy y z Adherentami Jego Komenda JP. Raczyńskiego prowadzi. Ciekawe tu Publicum co się z nim potym powtornym złapaniu stanie jego. Brzozowski zaś ow pod Wolborzem od JP. Szwejkowskiego złapany y tu do Warszawy przyprowadzony za pokazaniem Patentu Krola JMci Pruskiego z Kolegami swoiemi iest wypuszczony.

Od Granicy Tureckiey donoszą, iż coraz więcey Turkow na tę Stronę Dniestru przeprawuie się. Obywatele zaś Wołoscy co żywo z Kraju swego ze wszystkim wynoszą się, iedni uciekaią się do Polski, ale większa ich część przenosi się do Moskwy. W Konstantynopolu tak się iuż Morowa zaraza rozszerzyła, iż nader wiele Domostw osobliwie po Przedmieściach, stoi pustych, y owszem na Ulicy Kupcow Cudzoziemskich koło Konstantynopolu stoiących wydarta się.

W Kamieńcu Podolskim, iuż więcey nad 6000. Garnizonu liczą, ktory na wielkiey tak we dnie iako y w nocy trzyma się ostrożności, a to z okazyi Turkow ktorzy, iak tu słychać, na Opanowanie Kamieńca czuwaią.

Lubo w Kholmy tuteyszy nader piękne Roku tego były urodzaie, z Gdańska atoli piszą że

Sam

tam Zboże nader w gorę idzie, co się y tu prawdzi. Przyczyną te-
go być musi, że tak tam, iako y po W. Polszcze Prusacy
Zboże wykupuią y One do Magazynow zsypuią spo-
dziewaiąc się że zaczęta z Cesarzem Wolyna przez kilka
lat potrwa. Co się tyczę Soli, ta tak tu poszła w gorę iż
co bęczkę iey przed dwoma Miesiącami po 40. złł: płaco-
no, teraz ią po 60. złł: płacić muszą.

Z Drezna piszą że Woysko Xięcia Hen-
ryka tak iuż w głąb Czech wkroczyło, iż to mocno nie-
przyiaciela zadziwia. Woyska Saskie znacznie się dystyn-
gwuią, Wielką one iuż zabrały niewolnikow liczbę, dla kto-
rych w Dreznie mieysca gotuią, Liczba ich wynosi 1500. lu-
dzi, między ktoremi dwoch Pułkownikow, y innych bar-
dzo wielu pomnieyszych znayduie się Officyerow. O-
procz tego 21. Armat y kilka Sztandarow Austry-
akom zabrały. Generałowie zaś Pruscy Belling y
Podgurski potkawszy się pod Gabel z Dywizyą Au-
stryacką, tak ią porazili iż iednego Pułkownika
iednego Leutenanta, Majora iednego, innych
pomnieyszych Officyerow 17. y 700. Żołnierzy w nie-
wolą zabrali. Mimo tych Woyska Pruskiego zwy-
cięstw, głosno tu mowią, że na początku Miesiąca
Sierpnia Xiąże Henryk od Generała Laudona zo-

stał

stat pobitym, ale to tylko głoszą ci, ktory Dworowi Widen
sprzyiaią. Partyzanci zaś Krola Pruskiego twierdzą:
że Krol Pruski w Osobie swoiey na Cesarza zostaią
cego w Okopach pod Pragą, takii przypuscił Attak
iż Cesarz niewidząc bronienia się sposobu, cały Oboz
z wszelkiemi bagazami y Kassą nawet Woienną,
na tup Woyska Pruskiego zostawiwszy, ratować się
musiał do Pragi. Tę nowinę potwierdza List, od pewne
go Kupca Zamtyszego tu pisany do Przyiaciela Swe
go, w ktorym donosi: że ponieważ Krol Pruski o cztery
tylko mile od Pragi z Woyskiem swoim stoi, wydał
Cesarz Jmć rozkaz aby ci wszyscy, ktorzy do bronienia
nie są, z Miasta wynosili się. Cesarz Jmć wszy
stkich swoich Ministrow y Jenerałow ma w po
dyrzeniu, iakoby byli od Prusaka przekupionemi
y tak gdy Kaunitz od Cesarzowey Jmć do Cesarza był
posłany aby mu perswadował, żeby zaczęty poprze
stał Woyny, wysłuchawszy cierpliwie Jego perswazyi
rzekł mu, niespodziewałem się tego aby y Kaunitz
od Krola Pruskiego był przekupiony. Temi słowy prze
rażony Kaunitz powróciwszy do Widnia prywatne
sobie obrał życie, y do zawnych Interessow Publicznych
nie miesza się. Jednego tylko iuż ze ma Cesarz Laudona,
ktoremu ufa, y ktoremu ze wszystkim się zwierza.

Supplement do Ciekawości Warszawskich z d. 3. 7bris 1778.

Krol nasz JMć usilnie staraiący się o uszczęśliwienie powierzonego sobie do rządzenia Narodu, zamyśliwa na wzor innych dobrze rządzących się Kraiow w Warszawie założyć Collegium Doktorow, z osob w Sztuce Lekarskiey doskonałych, do ktorych należeć będzie Doktora każdego examinować, tak iż nikomu żadney nigdzie Kuracyi zaczynać nie będzie wolno, bez odprawionego Examinu, y nie będąc od tegoż Zgromadzenia Doktorow patentowanym. Powtore powinnością ich będzie, corocznie dwarazy przynaymniey wizytować wszystkie w Kraiu Apteki, y

y każdemu w szczegulności lekarstwa przyzwoitą naznaczyć cenę. A przez to unikniemy owych Szarlatanow, ktorzy nie maiąc żadney w Sztuce Lekarskiey biegłości, a podeymuiąc się po Wsiach y Miasteczkach Kuracyi zabiiaią raczey Ludzi, niżeli onych kuruią. Unikniemy powtore zdzierstwa Aptekarzow. Zamysł ten iuż zaczyna do skutku przyprowadzać Xiąże JMć Biskup Płocki, ktory pewnego Zakonu Laiczka znaiącego się iuż na Sztuce Lekarskiey, aby się w niey tym lepiey wydoskonalił, swoim kosztem wysłał do Berlina, ktory ztamtąd do Lipska, y Amsterdamu ma się udać.

Mowią tu, iż XX. Ex Jezuici

usilnie się staraią, aby Seym przy:
szły u Stolicy Apostolskiey nalegał,
żeby przynaymniey w Polszcze mogli
być przywroconemi. Wszelkiego usiło:
wania przyłożyli, aby Punkt ten o
przywroceniu ich w niektorych Woiewodz:
twach w Instrukcyi Posłom był po:
łożony. Twierdzą tu y to, że y Dwor
nasz nie iest temu przeciwny, y ow:
szem dodaią: że Oyciec S. miał do
Krola JMć pisać, oświadczaiąc się
iż to gotow uczynić, ieżeli sobie tego
Krol JMć y cała życzy Rpta.
O XX. zaś Piiarach głoszą: Iż Seym
przyszły pisać ma do Rzymu, aby
im stroy był odmieniony; ale bar:
dzo wątpię, aby się Rpta Kroiem czyli

stroiem Zakonnym zatrudniać miała, zwła-
szcza gdy tyle innych walnieyszych ma
interesow, o ktorych myśleć powinna.

Rozwod JW. Sołtyka Starosty
Zwinogrodzkiego z Małżonką swoią pri-
mo voto Szaniawską iuż iuż do końca
przychodzi. Z tym wszystkim JW. Staro-
sta na wszystkie Kondycye od JW.
Storościny in favorem Jey podane ze-
zwolić musiał.

Z Warszawy d. 17. 7bris. 1778.

Czas zbliżaiącego się Seymu przyszłego daie materyą rożnym osobom do mowienia rozmaicie, iedni mowią że Seym ma być wolny y niedługo potrwa, z przyczyny koniecznego zerwania, a to dla ratyfikacyi czynności Seymu podziałowego; Drudzy uważaiąc okoliczności, koniecznie przy swoim zdaniu upieraią się, że Seym przyszły ma być pod konfederacyą, y przydłużey pociągnie się, a to z przyczyny ułatwienia wszystkich interesow Rzpltey y zagranicznych Sąsiedzkich Potencyi.

Z Szląska piszą: że między Generałem Laudonem y Xięciem Henrykiem zaszła zwawa rozprawa, na ktorey Laudon goruiąc mocno poraził woysko pod komendą Xięcia Henryka, albowiem Prusakow w tey akcyi legnąc miało na placu 6000. a dwa tysiące dostało się w niewolą. Duchy atoli sprzyiaiące Krolowi Pruskiemu y tey Nowinie, y następuiącey wierzeć nie każą: że Krol Pruski Oboz swoy z pod Nachod cofnął ku Granicom Szląskim, chcąc przerwać szerzącą się w Woysku Jego zaraźliwą dyssenteryą, ktora Regimentem Dragonii y Czarnych Wzarow naybardziey dała się wznaki.

Z Berlina. Gdy Officerowie y Ludzie Austryaccy zabrani w niewolą w liczbie 1160 osob do tego miasta byli przyprowadzeni, nadzwyczayney doznali ludzkosci; Officerom albowiem na parol po całym mieyscie pozwolono przechodzić się, ktorych Komendant Garnizonu do stołu swego przypuscił, Gemeynom zas Piwowarowie Piwa a Piekarze Chleba w obfitosci dostawili. Mieszkańcy tego miasta uczynili składkę wynoszącą na 2000 Talarow dla nich. Ta ludzkość, wielu Austryakow pociągnęła iż poprzyimowali służbę w woysku Pruskim.

Z Czech. Generał Hrabia d'Anhalt ma być krychsrechtowany za to, że przysłany Ordynans od Xięcia Henryka, ktory go obowiązywał aby dał sukurs w przypadku spotkania się z Laudonem, szpadą przebił mowiąc: Ja samego Krola Ordynansow słucham nie Xięcia Henryka. Ten interes do sądu Krola samego odesłany. O tym donoszący dodaią że pomieniony Generał uczynił to przez manią w ktorą często wpada z przyczyny odebranego postrzału w głowę na przeszłey woynie z Cesarzową JMcią.

Z Morawii: Regiment Dragonii Cesarskiey złożony z 800 koni, y dywizya Regimentu Modenskiego pod Glomnitz obozowała. Generałowie Pruscy otym powziąwszy wiadomość Werner y Sztutterheim z trzema Batalionami Granadierow, Dragonią Finkensteyna, Huzarami Wernera, y kilko Harmatami, o pierwszey godzinie po połnocy wyszli przeciwko nieprzyiacielowi, do ktorego około piątey godziny zbliżyli się. Austryacy całą noc trzymaiąc konie okulbaczone, o piątey godzinie zrana z przyczyny napasienia y napoienia rozkulbaczyli. Trzeba było przeprawiać się Prusakom przez dość głęboki, przez ktory Artylerya y Infanterya żadnym sposobem przeprawić się niemogła. Dragonia iednak y Huzary przeprawiwszy się, tak nagle na nieprzyiaciela uderzyli, że 359 żołnierzy, Officerow 6. pomnieyszych Officerow 24. dwoch Trębaczow w niewolą zabrali, na placu 75. położywszy, koni 488. sprzęty wszystkie, Namioty y kassę w zdobyczy zabrali. Generał Austryacki Baron d'Knebl uciekł tylko w koszuli, byłby zapewne dostał się w niewolą gdyby go był Kamerdyner iego, udaiąc się za niego nie salwował. Podczas tey Akcyi Regiment Witemberga tak iest zniszczony, że przez

całą tę kampanią nie będzie mogł służyć. Niedaleko obozu Austry-
ackiego znaydowało się 300 Kroatow, ale ci zo-
baczywszy Nieprzyiacioł zbliżaiących się, woleli się
w las reyterować, niżeli tam znaydować się gdzie
nieostrożnie strzelaią

Z Soboty na Niedzielę w wieczor o godzinie 9 na
długiey Ulicy przed Piarami znalezione ciało
Pana Mangeta niegdyś Pułkownika w Regimen-
cie Czapskiego, ktory powracaiąc z Kollacyi od P.
Słominskiego Metrykanta apoplexyą tknięty um-
rzec musiał, gdyż twierdzić niemożna aby był
zabity, gdyż wszystkie rzeczy iego, iako to zegarek
Tabakierka, sygnet, szpada, laska, y pieniądze
przy ciele znalezione. Nazaiutrz w wieczor w
Kościele Piarskim toż ciało pogrzebione.

W przeszły piątek przyprowadzono dwoch żydow
na Granicy Szląskiey złapanych, ktorzy z Kraiu
naszego złoto y monetę do Krola Pruskiego wy-
wozili, a czerwone złote obrzynali

Tombach ow Major Pruski ieszcze zo-
staie pod strażą Artyleryi Korą

Ile możności mi pozwoli we wszystkim rozkazy Pańskie
uskuteczniać niezaniedbam. Całuię stopy Jasnie
Wielmożnego Pana y Dobrodzieia.

Z Warszawy D: 17. 7bris. 1778.

71 187

Lubo czas Seyma Walnego coraz bardziey zbliża się atoli o materyach przyszłego Seymowania zupełnie tu cicho. Oprocz układu Praw JW: Zamoyskiego Interes Obywatelow Toruńskich y Gelańszczanow, ktorzy także na kilkadziesiąt millionow zakładaią sobie do Rzplty pretensyi, roztrząsane będą. Że Marszałkiem Seymowym będzie JW: Wolmer, iuż tu bynaymniey niepowątpiewaią.

Z Szląska następuiące mamy wiadomości. 1mo Że między Xięciem Henrykiem y Generałem Laudonem znaczna zayść miała batalia, na ktorey Xiąże Henryk porażony został, tak dalece, że 6. tysięcy na placu trupem padło a 2. tysiące dostało się w niewolą. Partyzanci atoli Krola Pruskiego wieści tey bynaymniey niewierzą, y że fałszywą iest uporczywie utrzymuią. 2do Krol Pruski maiący swoy Oboz pod Nachod, cofnął się ku Granicom Szląskim, z przyczyny zarazliwey dyssenteryi, ktora się tak w Woysku zagęściła, iż Officyerowie nawet od niey niesą wolnemi. Zaraza ta naybardziey się rozszerzyła w Regimentach Dragonii, y Uzarow czarnych. Mowią także, że Infanterya, tąż chorobą iuż iest zarażona.

3tio

3tio. Gdy Officyerowie y ludzie Austryaccy w niewolą wzięci w liczbie 1160. pod Konwoiem Dywizyi Regimentu Kowalskiego do Berlina przyprowadzeni byli, wszystkich, osobliwie rannych z niewypowiedzianą przyięto ludzkością. Pozwolono Officyerom na parol ich po całym przechodzić się Mieście, y owszem Komendant stoiącego tam Garnizonu do swego Jch przypuscił Stołu. Obywatele Miasta tego z swoiey własney ochoty uczynili na nich składkę, y złożyli 2000. Talerow, do ktorey to Summy dway Xiążęta z krwi Krolewskiey znacznie się przyłożyli. Piwowarowie nawet tamteysi na ich przybycie kilkadziesiąt beczek piwa im przystawili. Słowem wszelką im iako zostaiącym w nieszczęściu ludziom okazano ludzkość. Wielu z tych niewolnikow dobrowolnie w Woysku Krola Pruskiego służbę przyięli. 4to. O Generale Hrabi de Annalt to mamy doniesienie że miał być krzyżowany a to z tey okoliczności, Xiąże Henryk posłał Ordynans mu, aby Go sukkursował, ieżeliby mu przyszło stoczyć batalią z Generałem Laudonem, On rozgniewany Ordynans szpadą przebił, y rzekł ia nie Xięciu Henryka, ale samego Krola Ordynansow słucham. Jnni mowią że ten Ordynans był mu od Samego Krola posłany

y że

y że uczynek iego do Sądu Krolewskiego iest odłożony. To twierdzą-
cy dodaią, że to uczynił przez Manią, w ktorą teraz ten
Generał dla odebranego ieszcze podczas przeszłey z Cesarzo-
wą Jmcią Woyny, w głowę postrzału wpada często. 5to.
Regiment Dragonii Cesarskiey złożony z 800. Koni y Dy-
wizya Regimentu Modeńsk: obozowała pod Glomnitz.
O tym dowiedziawszy się Generałowie Prusey Werner y
Stutterheim z trzema batalionami Granadyerow, Dragonią
Finkensteina, Uzarami Wernera y czteroma Armatami
o pierwszey godzinie po pułnocy puscili się przeciw Nieprzy-
iacielowi, do ktorego koło 5. godziny zbliżyli się. Nieprzyia-
ciele całą Noc trzymali konie okulbaczone, y właśnie w
ten czas, gdy Ci dway Generałowie nadeśli, one roskulbaczy-
li dla napoienia Onychże. Potrzeba się było przez nader
głęboki doł przeprawiać Prusakom, przez ktory Jnfanteryą
y Altyleryą przeprowadzić niemożna było, Uzary atoli
y Dragonia przeprawiwszy się tak nagle na Nieprzyia-
ciela uderzyli, że 359. ludzi, Officyerow 6. pomnieyszych Officy-
erow 24. Trębaczow 2. w Niewolą się dostało, a 75. na placu
padło. Zwycięscy Nieprzyiaciela wzdobyczy 488. koni, sprzęty
wszystkie, Namioty, Kassa, dostały się. Generał Austryacki Ba-
ron de Knebel uciekł tylko w Koszuli, y zaiste byłby się dostał w

Nie

niewolą, gdyby Kamerdyner iego za niego się niebył udał. Pod czas tey Akcyi Regiment Wirtemberga, tak iest zniszczony, że przez całą tę Kampanią niebędzie mogł służyć. Znaydowało się także w tym Obozie, 300. Kroatow, lecz ci zobaczywszy zbliżaiącego się Nieprzyiaciela w las się reytorowali.

W przeszły Piątek przyprowadzono tu dwoch Żydow na Granicy Szląskiey złapanych, ktorzy z Kraju naszego do Krola Pruskiego złoto y monetę wywozili. Dowodzą im także, że Czerwone złote Obrzynali. Tych Sprawa agituie się teraz w Komissyi Skarbowey. Tombach zaś Major ow Pruski pod strażą Artyleryi ieszcze zostaie.

Z Soboty przeszłey na Niedziele w Nocy o 9 godzinie na Ulicy Długiey przed Kosciołem XX. Piarow, znalezione iest ciało JP. Manget Pułkownika Regimentu JW. Czapskiego Generała, ktory idąc z Kolacyi od JPana Słomińskiego Metrykanta Kor. apoplexyą tknięty nagle umrzeć musiał, niemożna twierdzić aby był zabitym, gdyż żadnego Zaboystwa Znaku na nim niebyło, y rzeczy wszystkie iako to Zegarek, Tabakierę, Sygnet, Trzcinę, y cokolwiek pieniędzy przy nim znaleziono. Toż ciało Nazaiutrz w Kosciele XX. Piarow wieczor iest pochowane

29. 17. 7bris 78.

Supplement do Ciekawości Warszawskich.

Sądzący o przyszło Seymowych czynnościach, na dwie się tu podzielili partye: Jedni y to po większey części utrzymuią: Że Seym następuiący wolny będzie, którego Marszałkiem JW. Wolmera przeznaczaią. Inni utrzymuią: Że tenże Seym pod Konfederacyą ma się odprawować. Jakożkolwiek bądź dwie się tu na Seym formuią partye, Austryacka iedna, Pruska druga. Xiążęta Czartoryscy, Lubomirscy, y Potoccy utrzymywać maią, aby się podczas teraznieyszey woyny do Cesarza przyłączyli Polacy. Dwór zaś y Wielko Polanie popierać będą, aby się udać za Królem Pruskim y Jego siłami swoiemi zakkursować. Y z tey

przyczyny wielkiego tu podczas Seymu zakłocenia spodziewaią się

O powietrzu w Konstantynopolu wszczętym Listy prywatne to nam donoszą: Że się coraz bardziey tak szerzy iż iuż y inne Prowincye, osobliwie cała Romelia onymże są zarażone. — Na granicach Węgierskich ścisłą nakazuią kwarantannę, y nikogo bez wysiedzenia oneyże do Kraju nie wpuszczaią. Że zaś Turcy od Kamienca w głąb Kraju swoiego cofaią się, potwierdza się

Pokazuie się tu Skrypt pewnego Literata wierszem Oyczystym napisany, pod tytułem Supplika do Rzeczypospolity za Tabaką Cudzoziemską w ktorym Autor imieniem wszystkich Literatow prosi, aby Krajowa Tabaka skassowana była, :dowodząc racyami y przykładami, iako się od

niey nosy pryszczą, y puchną; a Cudzo=
ziemska dobra była pozwolona. Jakoż
spodziewaią się wszyscy, że się do da=
wnych Tabak wrocimy, zwłaszcza
gdy się iuż w tuteyszey Fabryce ty=
tunie przebieraią.

Słychać: Że Cesarz JMć
tknięty swym niepowodzeniem pod=
czas teraznieyszey woyny z Krolem
Pruskim, a nie spodziewaiąc się z ni=
kąd pomocy, aby Polakow tym łatwiey
do sukkursowania siebie nakłonił,
oświadczył się: Iż gotow iest ustąpić
zakordonowanego Kraju, y wybranych
z niego Ludzi przywrocić. Y na ten
koniec JPanu Rewitzkiemu Mini=
strowi swemu u Dworu naszego na
Seym przyszły przysłał iuż zlecenia
Politycy tuteysi twierdzą: Że to tyl=
ko iest omamienie, ktoremu się

utrudzić dawać nie należy.

Xiąże JMć August Sułkowski w przeszłym tygodniu niebespiecznie zapadł był na zdrowiu, ale iuż przecie tak do siebie przyszedł, że wyjeżdzać może.

Die 12 9bris 1778 z Warszawy. 191

Proiekt zakwitowania Kommissyi Skarbowey Litewskiey we Srzodę niemało czasu za
brał dla sprzeczek między Posłami Koronnemi y Litewskiemi. Koronni
chcieli, aby JW Tyzenhauzowi za niezachowanie porządku w Skarbie Li
tewskim przydana była łatka, Lytewscy innego byli rozumienia.
Nakoniec tak w Poselskiey iako y Senatorskiey Izbie Proiekt przyięty
y podpisany. Na teyże Sessyi miał głos sobie dany Xże Stanisław Po
niatowski Poseł Warszawski, ktory w mowie swoiey rozwodził się nad tym
że corocznie więcey z kraiu wychodzi pieniędzy, niżeli przychodzi. Da
wał tego przyczynę, iż niemamy wolnego handlu; konkludował zatym
aby koniecznie podana była nota od Stanow Zgromadzonych Rezyden
towi Pruskiemu, aby to u monarchy swego wyrobił; druga nota Posłu
Rossyiskiemu, aby Carowa Moskiewska, iako Gwarantka w to wdać się
chciała, y na to Xże JMć iuż wygotowany do przeczytania Proiekt podał
ktory tak w Senacie, iako w Izbie Poselskiey przyięty. Na Sessyi Czwart
kowey zabrał głos JW Wiszowaty, y w mowie swoiey o dukcyi Woy
ska rozwodził się. Ponieważ (mowił on) potrzebne nam iest pomno
żenie Woyska, y Skarb nie iest w stanie utrzymania go w większey
liczbie, przeto z mieysca swego radził, aby Opaci tak Zakonni, iako y
Swieccy, ktorzy obowiązani są dochody swe obracać na edukacyą ubogiey
Szlachty, a tego nie czynią, połowę swych intrat do Skarbu RPtey oddawa
li ktoraby na Woysko obrocona była. Mowił daley, aby Zakony ma
iące fundusze, przestaiąc na swych funduszach zatrudniali się edukacyą
Kommissya zaś Edukacyina, aby te kwotę, ktoraby na Pensye dla Professo
row łożyć miała, do Skarbu RPtey na woysko oddawała, y na to podawał
Proiekt, ktory przeczytany wzięty był ad deliberandum. W Piątek JW
Marszałek w zagaieniu swoim Stan Rycerski zachęcaiąc, aby obrocił
myśli swoie ku Dobru powszechnemu oświadczył się, iż żadnego pry
watnego Proiektu nieprzyimie, póki propozycye od Tronu podane, uła
twione niebędą. Gdy ułagodzono JW Kszuckiego, ktory że mu głosu nie
dano, strożył się, iż zatamuie czynności Seymowe, y wyidzie z protestacyą
czytany był Proiekt od Tronu, aby w przeciągu czasu między teraźniey
szym y przyszłym Seymem wolno było Krolowi JMci 10 Osob nobili
tować, y tyleż do Indigenatu przypuścić, ale ten Proiekt od całey był
okrzykniony Izby, y odrzucony został. Po przeczytanym potym Proiek
cie Xcia Stanisława Poniatowskiego względem podania not, JW Chełm
ski przymowił się, aby w tymże Proiekcie dodano podanie noty do

Rezydenta

...sarskiego względem przywrocenia przewozow nad Traktat podziałowy zabranych od Austryakow, lecz przydatek ten nieprzyięty. Dany miał sobie głos JW Deryas, ktory dopominał się imieniem całey Litwy aby Rpta wyznaczyła Regestr Sprawom Kadukowym, y na to podał Proiekt, o ktory gdy iednomyślności niebyło, a nawet y czytać go niepozwalano, y z tey okoliczności JW Judycki z Delegowanych iednego za piersi ważył się porwać; JW Marszałek w passyi zabrał głos uskarżaiąc się na gwałt uczyniony Lasce, przeto oświadczył się iż będzie upraszał o Sądy Seymowe na ukaranie zuchwałości. Gdy wszyscy o to prosili y o wydanie osoby, JW Marszałek rzekł: Daruię ten raz temu JMC. ani go wymienię. Czytany zatym był Proiekt Deryasza y ad deliberandum dany. Podany Proiekt względem Familii Załuskich nadgrody zgody znaleść niemogł, po przeczytaniu, iedni sądzili aby dla Sukcessorow Załuskich 500000 Złł. ze Skarbu wyliczono, inni aby tylko 300000, inni aby im dać Starostwo iakie prawem dziedzicznym. Poznańscy nakoniec Posłowie odezwali się: Ponieważ familia Załuskich dla ozdoby y Dobra publicznego tak wielką rzecz uczyniła, wystawuiąc w Warszawie Bibliotekę, a Rpta nieiest w stanie sowicie im tego nadgrodzenia, przeto z mieysc swoich radzili, aby dla nich rzecz także piękną uczynić, ktoraby służyła w wiekopomne czasy, to iest wystawić im kolos, w śmiech to obrócono a proiekt za Załuskiemi w recess do przyszłego Seymu puszczono. Rownym sposobem Proiekt od JW Wiszowatego podany o pomnożeniu Woyska za nadeszłą od Tronu propozycyą w recess puszczono. W Sobotę czytany był Proiekt aby JW Szeptyckiemu Biskupowi Przemyskiemu Probostwa, ktore ma w Polszcze, odebrane były, a komu innemu konferowane, z przyczyny, że pomieniony Biskup rezydencyą sobie założył we Lwowie, y Prowenta z owych Probostw w cudzym kraiu trawi. JW Słomiński Poseł podał Proiekt, aby procentowy podatek w Litwie odmienić w iaki inny, albo w tabaczny, albo kominowy, ale ten Proiekt nieprzyięty. JW Marszałek rekomendował Stanowi Rycerskiemu JP. Niemczewicza nieiakiego zasłużonego Rptey, y do tego chciał podać Proiekt, ale od całey Izby był okrzyknięty. Kazał potym JW Marszałek czytać Proiekt aby Rpta JKMci pozwoliła na 25 Starostw y 3 Woytostw dać konsens, ktory Proiekt aż w poniedziałek iednomyślnie przyięty, y podpisany był. Z okoliczności tego

tego Proiektu zabrał głos JW. Mielnicki Poseł, Bądzinski, y obszernie pokazywał niesprawiedliwość, ktorą Rpta czyniła, gdy Starostwa y Krolewczyzny panem bene merentium odebrała, dopraszał się zatym, aby Emphiteuses były zniesione, y do szafunku JKMci przywrocone, gdy na to iednomyslna nastąpiła zgoda, JW Marszałek oznaymił Izbie, iż lubo wszyscy zgodzili się Posłowie, atoli Krol JMć tey ofiary przyiąć nie chce; JW Mokranowski przymawiaiąc się do tey materyi, radził aby tę materyą w recess do przyszłego Seymu odłożyć. Mowili w teyże materyi Krakowscy, Wołynscy, Lubelscy Posłowie. Głosami iednomyslnemi pobudzeni JW Nurski Szydłowski, Xże Sapieha Brzeski Litewski y Xże Poniński Poznański Posłowie, ktorym per Emphiteusim dostały się Starostwa, publicznie ich ustępowali, y wyrzekali się. Zabrał głos JW. Kszucki Poseł Wołynski, w ktorym pochwalił heroizm wyżey wspomnionych Posłow, y dopraszał się aby tey materyi nieodstępowano. Ten Poseł że tknął Seymy Delegacyine, y nazwał niegodne pamięci, Podskarbi Poniński miał mowę w Senacie, żaląc się na niegodziwość Posła, ale częścią wyśmiany, częścią od Tronu rezolucyą uspokoiony, aby nieuważał, na czczych słowach uspokoiło się. Po głosie Kszuckiego czytano Proiekt Bądzińskiego Podlaskiego Posła o przywroceniu JKMci Starostw, ktoremu że sam Marszałek Seymowy sprzeciwił się, dopraszali się Posłowie o Turnum, y wielka przeciw Marszałkowi powstała wrzawa. Po uspokoieniu oney dany był głos JW Kurdwanowskiemu Posłowi Kiiowskiemu, ktory żywo obstaiąc przytym proiekcie, radził, aby go odłożono do Poniedziałku; a że Marszałek wspomniał o gwarancyi co do tego Proiektu sądził, aby tym czasem Posłowi Rossyiskiemu podana była Nota, aby zezwolił na żądanie Narodu. Lecz gdy inni Posłowie koniecznie się domagali, aby ta materya była kończona, odebrał JW Marszałek bilet z Senatu od Xcia Marszałka W Koron, w ktorym mu doniosł, że prawo chce, aby żaden proiekt nie był decydowany bez deliberacyi. A przeto JW Marszałek wspomniony Proiekt na poniedziałek odłożył. Dopraszali się Kijowscy y Podlascy Posłowie, aby się postarać o ewakuacyą woyska w swoich Woiewodztwach; Na co JW Marszałek odpowiedaiąc, zaręczał poczciwość swoią, iż o cały Narod y wszystkich Woiewodztw ubespieczenie przymowi się, y będzie

prosił Posła Rossyiskiego, aby rozpisał do Komendantow, zabraniaiąc im czynie=
nia gwałtowności. Nakoniec JW Puławski dopraszał się o skassowa
nie Dekretu na Brata swego ferowanego. Do czego przymowili się
Krakowscy, a potym y cała Izba, y solwowana była Sessya.
W poniedziałek po zagaieniu w obydwoch Izbach, proiekt o Opa=
tach nie iest przyięty. Proiekt skassowania Dekretu dla JW Puław
skiego iednomyślnie przyięty. Proiekt o naznaczeniu Regestru spraw
kadukowych odrzucony. Proiekt o wexlach podpisany, y przyięty.
Proiekt o potwierdzeniu przywileiow Szlachty Owruckiey odrzucony.
Proiekt Xcia Prymasa o zamianę iedney wsi Dobr Stołowych Pryma
sowskich za inną z Xciem Kasztelanem Wileńskim, przyięty. Proiekt
utrzymania się przy Starostwie Wareckim dziedzicznym prawem
Puławskich, podpisany, y przyięty. Proiekt do sprawy JW. Choron
żego Kor. z Czerniechowskim, aby wyznaczona była Komissya przy
ięty y podpisany. Proiekt aby Seymiki były Relacyine po Woie=
wodztwach po Seymach Walnych w dzień wyznaczony, podpisany.
Było y innych wiele Proiektow, ktore odrzucone. Nareszcie z Sena
tu przysłani, zaprosili Izbę Poselską do Senatorskiey, gdzie stanąwszy
Rycerstwo, przez Marszałka swego witało Krola, y Senat; a
od Tronu JW Kanclerz Rycerstwo; y solwowano Sessyą.

Rok 1779, k. 67.

Dzie

194

Z Warszawy d. 7. Januarii 1779.

IV 1-67

Dzien pierwszy tego Miesiąca z zwykłą obchodzony był uroczystością
procz że Krol JMć o godzinie osmey zgromadzone Pań=
stwo tu przytomne wybornym Koncertem zabawić rozka=
zał na Pokoiach do godziny dziesiątey, z rana po=
winszowania odbieraiąc był w dobrym humorze, mowią
tu że dobrego humoru miała dać okazyą Sztaffeta
nadeszła z Peterzburga.

O Kongressie w Wrocławiu odprawować się maią=
cym, na nowo mamy doniesienie: iż Pełnomocnicy
Dworow nic niezrobiwszy iuż z mieysca ugody roz=
iachali się; A lubo ieszcze niektorzy obiecywać nie=
przestaią insze mieysce do Kongressu, Ratyzbonę lub
Warszawę, spodziewać się iednak raczey potrzeba
iż nic z tego niebędzie, zwłaszcza gdy Krol JMć
Pruski dowiedziawszy się o sposobach Dworu
Wiedenskiego, ktory podstępnie bez dołożenia się
Xiążąt Niemieckich, postrachem prawie nabył pra=
wa do Bawaryi, procz wyiawienia całey Euro=
pie postępkow Dworu Wiedenskiego, wziął sobie
za nayistotnieyszą konieczność, aby Domowi
Austryackiemu iak naybardziey naprzykrzyć się.

Z iakich powodow, pewnych lub domyslnych niektorzy tu bawiący
woynę głosić zaczynaią, wiedzieć ieszcze niemożna,
ktora że nastąpić niezawodnie może, okoliczności
spodziewać się każą; iakoż w odmęcie łowić nayle-
piey można; zewszech miar pokrzywdzonym Pola-
kom teraz podaie się pole do polepszenia ich losow
y do poratowania Oyczyzny; Na ochocie woysko-
wych bynaymniey niezbywa, lecz że pieniędzy braku-
ie w skarbie, spodziewaią się w krotce in ordine
do ułatwienia y tey trudności, y naradzenia się za-
pełnego w Materyach Narodu tyczących się, Sey-
mu Extraordynaryinego naydaley w Maiu, ale to
w krotce Uniwersały przed Seymowe dostateczniey
uwiadomić mogą.

Na sławnego Oszusta Juliusza dotąd trzy-
manego pod strażą Artyleryi w tych czasach
maią być złożone sądy Seymowe, y na ten ko-
niec rozpisano do Sędziow Seymowych, aby na
dzien wyznaczony przybywali: Pokazuie się na
tego winowayce procz dawniey zadawanych
mu podstępnie wygrywanych pieniędzy, w kilku

Regimentach przemawianie żołnierzy na dezercye, y z tego powodu kilku dziesiąt ludzi woyskowych niektore Regimenta postradały.

W Warszawie bawiącym Żydom zalecono: aby anticipative za trzy lata Pogłowne zapłacili ieżeli chcą zabawić w Warszawie, od każdey głowy na Rok złotych 9 ktorzy iuż zapłacili, ci mogą szczycić się mieszkańcami tuteyszego Miasta. Przybywaiących Żydow po interesach także pilnie examinuią, z ktorego Miasta przybyli, a gdy pokaże się prawda że iuż są zapisani w Regestrach Pogłownego, niewprzod uwolnieni bywaią aż zapłacą za fatygę tym ktorzy inkwizycyami zatrudniali się; Mocno na to utyskuie Narod Żydowski, a mimo tych uciążliwości, niechcą wyieżdżać z Warszawy.

Od Nieiakiego czasu niezbyt dawnego 17. hultaiow umowiwszy się z sobo podrożnemi pozorami, iuż to udaiąc się za żebrakow, iuż to niby szukaiąc służby, y one obeymuiąc, przypatrzywszy się dobrze we wszystkich kątach, zbieraią

się

się w iedno y kradną co tylko mogą. W przeszłym tygodniu JW. Xiędza Kanclerza Pałac odwiedzili, gdzie wiele szkody uczyniwszy, zegarowi nawet dosyć dużemu ściennemu nieprzepuścili.

Z Paryża iest pewne doniesienie, że nie dwoch Synow (: iak tu sobie żart czyniąc JW Mokronowski z W. JMci P. Jakubowskiego Rezydenta Francuzkiego, rozgłosił :) ale iedną corkę powiła Krolowa Francuzka, z czego tak Krol. Francuzki, iako tym bardziey Dwor wiedenski niekontent.

Z Wielkiey Polski przyiezdzaiący upewnaią że dostawuiący tamteysi Obywatele Krolowi JMci Pruskiemu do Magazenow żywność wielce profituią, ale ci ktorzy koni dostawiaią ieszcze bardziey zyskuią.

W tych dniach na instancyą JW. Xiężny Marszałkowy W. Korą dano urząd JMci P. Medzanowa Jndzyniera RPospolity, ktory ze Skarbu Jey ma brać co Rocznie 8000 złotych.

Z Warszawy 17go Stycznia 1779.

3

196

Biegący do Petersburga Kurjer przez tuteyszą Stolicę, przyniosł nowinę, iż Krolowa Francuska powiła Corkę. Zasmucić to wielce miało, nietylko cały Uwersal y Paryż, ale niemniey y Cesarzowa Jeymć: ktora, w nadziei Delfina, ledwo nie wysilała się na prezenta: ile wczasie woyny. Bo prosz owego wezgłowia y burszlaczka, cztery miliony Reńskich kosztować maiących, gotowała ieszcze w prezencie Kolebkę Słoniową w złotą oprawną: w ktorey wszystkie Sznury od Fieranek idące perłami y drogiemi kamieniami miały być ubogacone. O zdrowiu Krolowy Jmći iako y Krolewny: tudzież o ceremoniałach zwykłych w takiey okazyi, ieszcze nie mamy nic dokładnego — Ju u Nas wiele Dam y Panow znayduie się, ktorzy niewymownie kontenci, że nie Delfin ale Corka urodziła się. Życzenia takowe wypływaią po części, do Interessow naszych.

reste

Smierć JW. Woiewodziny Sieradzkiey Opalin-
skiey. porożni podobno wiele pierwszych
między Sobą Domow. Do Sukcessyi po
niey pozostałey: idą Potoccy: idą Szenia-
wscy: słowem Opalinskich, y Warczyckich
Sukcessorowie: naybliższy Potocki Woie-
wodzic Bełzki: Kawaler Maltański.
Ten maiąc niegdyś z JO. Xciem Jmcią
Adamem Interessa, y pokrzywdziwszy
go w nich znacznie, przyobiecał mu to
w czym inszym bonifikować: Otoż teraz
czyni Go z asse, części nasię przypada-
iącey Panem. Xiąże na tym fundamen-
cie, po smierci JW. Woiewodziny, pieczę-
tuie Pieczęcią Grodzką wszystko. JWW.
Potoccy: drą tę Pieczęć, y część znaczną
Mobiliow uwożą: zanoszą potym Mani-
fest, iako pomieniony Kawaler Maltański
ex eo, że Zakonnik, niemogł tey czy-
nić z Xciem Jmcią tranzakcyi: Odpo-
wiada Xiąże Jmć na fundamencie Prawa
1775. że Polscy Kawalerowie excypo-
wani są od Generalnych tego Zakonu Ma-
stow

Ustaw; y na tym ten Interes zawieszony. Spodzie-
wać się że ugoda Przyiacielska, spokoynie-
go, y bez hałasow prawnych zakończy.

Przybył tu świeżo do Nas JW. Sta-
rosta Warszawski Bruhl, od Woyska Pru-
skiego: gdzie na wyiedzie widział się z sa-
mym Krolem Jmcią Pruskim. Spytany
On o Pokoiu, miał publicznie mowić, iż
nikt go nademnie więcey pragnąć niemoże
bo nikt lepiey nie zna, skutkow okropnych
Woyny. Ale iak widzę: dodał daley: ni-
gdy tak daleko, iak teraz, od nadziei Po-
koiu rzeczy nieodeszły — Nie sprawowanosć
tego Monarchy, nawet w czasie woyny
okazała się świeżo, wpisanym przezeń Pane-
giryku już w obozie dla Woltera — Woy-
ska Pruskie w Saxonii będące dziwnie
skromnie sprawuią się. Ale y tak bardzo
są ciężkie dla Obywatelow: gdyż lubo wszy-
stko, y dobrze płacą: Pieniądze, nie do rąk
Proprietaryuszow, ale do Xcia Elektora
kassy Prusacy oddaią —

Mieysce kongressu ieszcze niewiadome.
już tylko o Ratysbonę, y o Warszawę gra idzie.

ktore

ktore spodziewany z Paryża Kuryer rozstrzec ma:
Ale ieszcze dotąd o Plenipotencyaryuszach
niesłychać: a Wiosna za pasem — Nasi Pa
nowie Woyskowi, już głoszą że do przy
szłey Kampanii koniecznie przyłożyć się
będziem musieli: taią tylko: z kim takim.

Z kalkulacyi Intrat Czopowych
Kwartalnych Miasta tuteyszego, poka
zało się: iż weszło do Skarbu za Kwartał
pomimo wszelkich Expens: przeszło pułtora
kroć sto tysięcy Złł. Więc Czopowe tuteysze
uczyni na Rok Skarbowi: przynaymniey
600.m Złł. Arędarze zas Jego ostatni, pła
cili tylko 200.m Złł.

W dzień Nowego Roku, prócz zwy
kłych zrana od Artylleryi nayprzód, a potym
od Męszczyzn powinszowania, y Damy pre
zentowały się Krolowi Jmci Wieczorem. gdzie
y Koncert był grany — Męszczyzni, y Sam
Krol Jmć, prezentował się w ulubioney
swoiey Szlachowey Sukni.

Gry w karta znowu się tu mocno za
gęściły: trwała iedna: 48. godzin nieustan
nie: śmiertelna zwana: Pęka tu często po
10. po 15. y więcey tysięcy Czerw. Złł.

Z Warszawy D: 13go Styczn: 1779.

Znowu o Pokoiu szerzyć się zaczynaią pogłoski. Niemasz wprawdzie nic ieszcze pewnego, coby tę gruntowało nowinę, iako na samych tylko Opiniach, y domysłach funduiącą się, przecież ktorzy nam pomieniony obiecuią Pokoy, ile więcey podobno za Woyną interessowani, maią tego fundamenta a przynaymniey podobieństwa. A nayprzod stwierdza się owa nowina przeszłą doniesiona Pocztą, iż Krol Jmć Pruski do tego iuż niedostatku Rekrutow przyszedł, że y Gospodarzow od roli gwałtem zabiera. Jest to wprawdzie wielki na Woynę Zamach, y nigdy od niego nie praktykowany, ale konieczny, z racyi ieszcze nie ułożonych y nieudecydowanych Pokoiu negocyacyi. Do ktorych gdy się Cesarzowa Jmć łacną być pokazuie, On musi się przychylić. Powtore czynią nam nowe zapewnienia o zysku w tey przyszłey negocyacyi Bochni y Wieliczki lubo z utratą czyli zamianą Gdańska y Torunia: ktore to awantaże nasze nigdyby tak iuż niebyły głośne, gdyby się na uporczywszą zabierało Woynę. Nakoniec mamy pewną wiadomość, iż Artylerya

cięż

ciężka Rossyiska do Posiłkowego dla Krola Pruskiego Woyska Komenderowana zatrzymana iest pod Rygą z nakazem czekania dalszych Ordynansow, domyślamy się tedy y ztąd, że są iakieś Pokoiu pozory.

Kongres Plenipotencyaryuszow, to w Raty zbonie, to u Nas w Krakowie, lub Warszawie spodziewany, spełz zupełnie. Zdana ta negocyacya na JPP. Bretvila Ministra Francyi, na Dworze Wiedeńs y Repnina, ten w Wrocławiu, tamten w Wiedniu siedzieć będzie, y tylko przez Listy negocyować maią: a ieżli Konieczna nastąpi potrzeba ustney rozmowy, na puł drogi mieysce sobie wyznaczą, jeszcze atoli od wysłanego do Peterzburga z Wiednia Kuryera, ta negocyacya poczęści zależy. Co tylko stanął w Wrocławiu JP. Repnin, ofiarował mu Krol Jmć Pruski Prezenta ktore na 25 m. taxowano, zaś JP. Bułakow iego niby Sekretarz wziął Tabakierę trzy tysiące Czer: Zł: szacowaną.

Stolicy naszey mieszkańcy ledwie niewszyscy statecznie Krolowi Pruskiemu, y Moskwie z nim łączoney sprzyiać zdaią się. I ledwie iaka rostropnieyszych znayduie się cząstka, ktorzy by byli z Cesarzem, tamci idą za wrodzoną prawie

ku

ku Niemcom nienawiścią. Ci zdaią się lepiey Interessa Kraiu swego postrzegać. Jakoż to pewna, że za poniżeniem Krola Pruskiego pewne poniżenie Moskwy, ktore nieuchybnieby pociągneło y upadek Anglii, a naowczas dopiero Południowe Mocarstwa krzywo zawsze patrzące na Intrygi tey Azyatyckiey iak ią nazywaią Monarchii, mogłyby ią nietylko od Polskich, ale y całey Europy odsadzić Interessow.

Prześwietna Rada nieustaiąca koło samych nad memoryałami y Proiektami pracuie rezolucyi. tak dalece, że nic ieszcze całego w powszechności Publicum tyczącego się nieuchwaliła. Proiekt założenia Fabryki mydła Gdańskiego iest teraz pod decyzyą. Memoryał W: Ex Starosty urzędowskiego na Komissyą Skarbu Kor: wielu tu interessuie. Dał był On wexel na 2m ukaziciel pozywa Posessora Dobr iego zastawnych, ten stanowszy w Warszawie produkuie Kontrakt iako nie iest tylko Tenutaryuszem tych Dobr, na ktore miała wyniść Exekucya. Stawa y Sam W: Starosta, y przyznaie się do wexlu. Mimo tego /: podobno

dla

dla uczynienia Preiudicatum, zapada Dekret, ażeby ow Tenutaryusz Wexel zapłacił.

Krol Jmć wyiechał do Kozienic na Polowanie, gdzie podług zwyczaiu bawić kilka tygodni myśli. Jleżey Konsyliarzow znaczna liczba dla Interessow Kontraktowych wyiechało. Pomimo tylu Interessow Publicznych Pan nasz tak starownym y o pomnożenie Nauk pokazuie się, że sam na Obiadach Literackich do poprawy tłomaczenia Listow Horacyusza przykładać się raczy.

Nieludność y brak Pieniędzy na Kontraktach Oboyga wszyscy tu głoszą, ale ten niedostatek y tu bardzo znaczny, bo co dawniey na Redutach, był zawsze prawie nacisk, dziś zawsze pustki. Co zrazu lada Szewc y Krawiec rwał się do Fiakrow, dziś mała ich liczba, bo tylko 50. na Całą Warszawę próżnować często musi. A Kupcy nasi do ostatniey prawie przyprowadzeni mizeryi, po iednemu bankretuią.

Suplement Wiadomości de re: 28. Jan: 1779. 7 200

Za wyiazdem Jego Krolewskiey Mości do Kozienic y Komedye Prywatne ustały: ale na Przyiazd Jego, nowych kilka gotuie się reprezentacyi. Ale za otwarciem Teatrum Publicznego na Rydzynie, na Ulicy Trębackiey pewnie ta minie ochota: ile gdy się y bez Expressu nieobeydzie. Jedna tylko trudność względem tego przyszłego Teatrum że wyiazdu wygodnego dla tylu karet brakuie — A ktorowie Polscy sami się tu tylko pozostali y kilku Francuzow — Tancmistrzom y Tancerzom wcale niemasz — Ziawił się tu był y Kompozytor, nieiaki Kamiński, ktorego Opera z wielkim była grana Oplauzeni: ale że dotąd od Antrepryzy zapłaty nieuziął: a Xiąże Ex Podkomorzy, za ostatnią tey Opery Reprezentacyą na Szulcu, tylko mu 2. f. przysłał. rozgniewany tąż spalił ją: tak to u Nas talenta krajowe niepopłatne!

Przed Wyiazdem krolewskim do Kozienic spodziewał się JW. Hetman WK. że będzie na Polowanie proszony: y tamże na nowo pokumać myślał: ale gdy Go to minęło: Pozyła na Pocztę aby miał konie gotowe:

ta

ta mu odpowiada, iż gdyby koni od Dworu zamo-
wiono, albo dniem wprzód, albo poźniey ruszyć
się musi: natępał się y napukał laską do-
syć na tę rezolucyą, ale wreszcie wysapawszy
się, dniem Krolewski uprzedził wyiazd, y w
Lubomlu, Krolewskie zakazać myśli polowanie.

Xiąże Marszałek wyiechał w tych
dniach do Gruszczyna, za ktorym y JW. Mar-
szałek Rady nazaiutrz pobiegł. Ztamtąd
udać się myślą obydwa do Kozienic, na iaki
dzień — JW. Marszałek Rady proszony iest
na Zapusty od Xcia Prymasa do Skierni-
wic: ktory także nayczęściey łowami bawi się.

JP. Hempel znayduie się teraz w
Petersburgu, y spodziewa się wielką zrobić
fortunę: bo Moskale, tak weń uwierzyli że
żadnego Domu, niemaią za gustownie me-
blowany, ktorego Hempel nie umeblował
swoim gustem.

Dyaryusz Seymu przeszłego iuż Druku.

JW. Woiewoda Pomorski gotuie się na
Woiaż z JW. Sołłohubową: każd. do Pe-
tersburga: Niemożna przewidzieć zkąd na to
Weźmie. Tylko to oczywista, że każdym swym
krokiem, do ostatniey dąży ruiny.

Zbiegł tu był czynprędzey Kasztelan Żarnowski
spodziewaiąc się otrzymać Woiewodztwo
Płockie: ale porozumiawszy za przybyciem Inte-
ressa, nieczekał Elekcyi, y pusał się do Lipska
do Xiężny Woiewodziny Nowogrodzkiey. Pe-
wnie znowu urośnie iaka Relacya nowa,
wypaniałego wiazdu do tey Stolicy Sass.
Senatora Polskiego: na iaki tu niedawno
gdy z Podola powracał do Warszawy, na-
pisano Paszkwil — Sama JW. Kasztelano-
wa, tak mocno uczuła przeciwności w do-
pięciu Woiewodztwa, że się rozchorowała.

Xiąże Biskup Wileński 19. praesens
już wyiechał do Paryża: Niewiemy końca
tey Podrozy: Jezuitowie po Warszawie
głoszą iż Ulu iuż niestało tych Proie-
ktow, ktorych był kilka kufrow z Paryża
sprowadził, otoż sam po nowe wyiechał.
Ale pretextem prawdziwszym tey Podrozy
odebranie z Pensyi Synowicy: ktora ieżli
tak sobie z Porządku, iak Braciszek po-
siele, nie naywiększy Jey Edukacya Paryska
zysk przyniesie: ile po tylu tam strawio-
nych latach.

[illegible]

JW. Cegrodzki wiele tu sobie znowu nadwerężył Renomy, przez ostatni JP. Czarnka bliskiego kuzyna Jego postępek: a więcey przez parcyalne Jego ukaranie: Zwłaszcza że się nadto pokazało, iż dla Jmci, podobno tylko że kuzyn JP. Cegrodzkiego, y Pensya szła Większa, niż dla innych Departamentowych Sekretarzy.

Z Panow naszych, ktoryby chciał w obwinieniu JP. Juliusza zyskać iest Starosta Lubiatowski: ktory z nim, pod nayprzemieyszą bytnosci, koło 20m/4 stracił. Ale go więcey boli stracony w Warszawie kredyt y Renoma, niż strata Pieniędzy: dlatego pisał świeżo do Przyiaciela, aby mu te dy dwa naprawił zaszczyty: y ogłosił, że iego upadek nie iest taki, aby swym Dłużnikom niemogł uczynić zadosyć. Myśli On się żenić z Woiewodzanką naymłodszą Inowrocławską, ale iak dzisiay, więcey w tym znayduie przeszkody.

Z Warszawy d. 28. Stycz. R. 1779.

Wakuiące po smierci JW. Podoskiego: Woiewodz-
two Płockie, nad spodziewanie licznych znala-
zło konkurrentow: a to z przyczyny, że JW.
Kraiewski Kasztelan Płocki, na ktorego ex-
turno ten Ascens przypada, małą ma otrzy-
mania go nadzieię. — Zaraz po smierci
Nieborzczyka Woiewody, wysłałbył Krol
Jul Sztaffetę do JW. Oboźnego Kor Krasiń-
skiego, częstuiąc go tym krzesłem: Ale ten
urażony iuż podobno, że go minęło Woie-
wodztwo Lubelskie, ktorego sobie życzył, za
ninieysze podziękował. Trudno zaś było Kro-
lowi Jmci y Prześwietney Radzie dogodzić
na ow czas JW. Oboźnego żądaniom, kiedy
za JW. Twardowskim, mocne przystąpiły
wstawienia się, y niezbędne Instancye. — Idzie
więc teraz gra o ten Wakans, między
JWW. Mazowieckim y Żarnowskim Kaszte-
lanami: Szydłowskiemi. Ten zbiegłszy tu
z Dubna. szuka pomocy Przyiaciół, tam
ten, już iest upewniony od Krola Jmci że
go

Go, ta Expektatywa niechybi. Jakoż sama tylko determinacya JW. Obożnego za kondycyą była JW. Kasztelanowi Mazowieckiemu założona: ktora gdy iuż upadła: nic Mu na przeszkodzie niezostaie — Co się tknie Kasztelanii Mazowieckiey: mowią że się JW. Kasztelanowi Wizkiemu dostanie: po nim zaś Wakans kogo by miał potkać: niesłychać.

Spodziewamy się w tym Tygodniu powrotu Nayiaśn. Pana z Kozienic: Mrozy gwałtowne pod Jego wyiazd, przeszkadzały Polowaniu: W tych dniach trwaiąca odwilż, wygodnieysze otworzyła pole — W czasie tey Krola Juli rozrywki. JW. Ozarowski przygotował się na przyięcie Go w Domu swoim: gdzie y Sąsiedztwo okoliczne niezaniedbało Mu się prezentować — JW. Starosta Krakowski naywięcey do tey JKMci zabawy przykłada się: znaczną część Ludzi, koni, y Psow dostarczaiąc: Obawia się tylko pozostała tu godna Małżonka, aby, maiąc wielką do Puchliny skłonność

a

przytym znana do myslistwa Passyą zdrowiem swym, nieprzypłacił, tey dla Nay Pana przysługi: ile że Mu y Doktorowie hazardować się nieradzili.

Niemogąc się doczekać wprędce finalney od Rady rezolucyi JP. Czarnek Sekretarz Departamentu Cudz. w Sprawie z JO. Xiem Jmcią Woiewodą Gnieznin. o wybicie się z kilku Wiosek, w Lesnictwie Kupiskim za Przywileiem sobie danych: zmyśla Rezolucyą Rady, y otrzymuie Krola Jmci Podpis: ale że ieszcze brakowało Mu dwoch: to iest pierwszego Senatora, y Marszałka: aby ta Rezolucyą determinowała Departament Woyskowy do dania Mu brachium Militare: idzie do Nich: ktorzy widząc rzecz sfałszowaną zatrzymuią swoy Podpis: w tym dowiaduie się o wszystkim Xiąże Woiewoda Gnieznin: zabiera na Sessyi głos: a dla pofałszowanego Protokułu, doprasza się o depozycyą Sekretarza Rady: ten pokłada Protokoł, iako tey Rezolucyi w nim niemasz: pokazuie się tedy Publicznie falsyfikacya: ktora iuż miała być alienacyą ukarana, ale dla mocnych

Jm

Justancyi, na publicznym skonczyło się napomnieniu.

Zaniesione od rożnych Kancellaryi Departamentowych Skargi, tak o nieproporcyonalną Płacę, y iey nieregularność, iako y o Przedaże Szarży zagęszczone, bez względu na zasługi, a naymocniey od Xcia Jnci Woiewody Gniezn: Marszałka Rady, y JW. Chreptowicza popierane: ten uzięły skutek, że gdy Interes ten, Rada na Samego Krola Jnci zdała, On proporcyą pensyi ustanowił: Regularność wypłacenia iey umocnił: Przedaży y frymarkow zakazał: y niepotrzebnych Rady Nieustanney Dworzan skassował. Co się zaś tycze Cudzoziemcow po Kancellaryach umieszczonych, Xiąże Sułkowski domagał się aby Jndygenaty swe produkowali.

Między Kryminałami, ktore aresztowanemu tu za pofałszowane Weksle, y rekrutowanie Ludzi dla Krola Prgo zadaią dowodzą y filuteryi w karty: ktora aby Mu wyprobowana była, iest tu kilku Interessowanych Polakow, po kilka, y kilkanaście tysięcy Cz. Złł. ieszcze Ma z kart winnych.

JW. Hetman WKor. dniem wprzod Nim Krol Jnci wyiechał do Kozienic, udał się do Lubomla na polowanie.

Z Warszawy 28 Januarii 1779.

Nad spodziewanie w przeszły Czwartek Król Jmć wyiechawszy do Łozienic na polowanie, nie więcey iak tydzień tam Zabawić postanowił, przeto dnia dzisieyszego spodziewamy się Jego powrotu, a to z przyczyny nazaiutrz być maiącey Sessyi Rady Nieustaiącey in plene — Od Dworu Wiedeńskiego przez Jmci P. Reviekiego Rezydenta podana była przed kilka tygodni nota, kończąca dowiedzenia się od Króla Jmci y Rady Nieustaiącey, z kim Rzpta Polska trzymać zamyśla?: Więcey iak przez tydzień Sessye Rady Nieustaiącey nad tą materyą zatrudniały się, y co w tey okoliczności zaradzono, wiedzieć ieszcze niemożna, mówią iednak niektórzy widzący o tym, iż Rada Nieustaiąca miała dać takową rezolucyą: Jeżeli Cesarz Jmć chce dowiedzieć się, z kim Polacy trzymamy, niech wprzódy zabrane Kraie niesprawiedliwie, wcałości powróci, co gdy nastąpi, damy rezolucyą, a teraz od tey ciekawości uwalniamy Dwór Wiedeński. Smiałości tey w odpowiedzi przyczyna ma być nie kto inny, tylko Prusak, y Moskwa niby pewniejsi.

Zarzewi tey nieodmienna ludzie ze wszech

miar

miar godni wiary z Krakowa donieśli: iż Cesarz Jmć zamyśla o obięciu Miasta Krakowa w swoię possessyą: Z Wieliczki zaś świeże przybyli do tey Stolicy Kupcy powiadaią: iż w tamtym mieyscu iuż znayduie się Austryakow około 40,000, y więcey ich spodziewaią się: W Samę Wigilią S. Tomasza, iak tu powiadaią około Spiża za Ordynansem Cesarskim wszystkę młodzież, y gospodarzów nawet do woyska gwałtem zabierano; Dzień ten w tamtych stronach dniem sądnym nazywać nie przestaią: Moskwa powiększaiąca się w Kraiu Polskim w krótkim czasie ma wymaszerować w kordon Austryacki, a nayznacznieysza część woyska tego ma spiesznie w podgórze dostać się; co tego za przyczyną, dowiedzieć się trudno, domyślać się iednak można, iż dla tego w tamtą stronę ma udać się tak skwapliwie, aby była na przeprawie Cesarskim, z tym wszystkim obroty dalsze naylepiey nas upewnią o zgromadzaiących się tych woyskach.

Gazety zagraniczne uwiadomiaią: iż pewny Baron Węgierski znaczny Pan, za to, że Krolowi

Pruskiemu

Pruskiemu wydał prawa, które podczas tey woyny naybardziey być ukryte powinny sciągaiące się do Bawaryi, został zaaresztowany, y do Fortecy odesłany. Też Gazety głoszą: że Fregata Angielska z 15 okrętów wielkich złożona, wypłynawszy na morze, od gwałtownych wiatrów tak została skołatana, że tylko ieden Okręt do Portu dobrał się, ale y ten że był mocno nadwerężony, zatonął z Admirałem, który w tym okręcie znaydował się.

Pan Czarek Krewny JMci Pana Ogrodzkiego scigaiąc JOO Xiążąt Sułkowskich za niedopuszczenie go do wiosek, na które przywiley podczas Delegacyi dla siebie otrzymał, zapozwawszy Ich do Assessoryi, pomyślny Dekret otrzymał, lecz gdy y za tym Dekretem nic wskórać niemogł, podał Memoryał Radzie Nieustaiącey w żywych terminach, oczekuiąc dosyć długi czas, gdy widział swoy interess oporem idący sam sobie napisał rezolucyą Rady Nieustaiącey, a otrzymawszy podpis na nią od Króla JMci y kilku Radnych, udał się do JO Xięcia Biskupa Płockiego po podpis, który mu powiedział, że zawsze bywaiąc na Sessyach pamięta, że ten interess ieszcze nie zakończony;

udał się

udał się tedy do pierwszego Senatora w niebytności Marszałka prezyduiącego, prosząc go o podpis, ale y od tego toż usłyszał, nareszcie Marszałkowi Rady naprzykrzał się, aby mu iego kompozycyą podpisał, ale y ten nie tylko niechciał, ale nadto na naypierwszey Sessyi domagał się, aby Sekretarz Rady Nieustaiącey był oddalony za domysł w wydawaniu Rezolucyi, które nigdy nie były; Sekretarz pobiegł, y przyniosł z sobą Protokuły pokazuiąc swoię niewinność, iż żadney zmowy z Panem Czarkiem czynić nie ważyłby się. Co gdy się stało, radzono, czyli P. Czarka oddalić od Kancellaryi Rady Nieustaiącey, czyli też ukarać, za wielkiemi więc instancyami tylko na karę przystano.

Na Woiewództwo Płockie kilku odzywało się Kandydatów, Kasztelan Płocki Kraiewski sprawiedliwie sobie należące przypisywał, Kasztelan Żarnowski dla siebie spodziewał się, ale na instancyą JMci Pana Sztakelberga Oboźnemu Koronnemu Krasińskiemu Patent posłano, którego przyiąć niechciał, a zatym niewiadomo, komu się dostanie.

Suplement Wiadomości. de. 18. Febr. 1779.

Jako całe Zapusty, tak y ostatki, bardzo cicho a podobno y smutno Stolica tuteysza zakończyła: w dni te, żadnego wielkiego niebyło Balu: prócz Kadeckiego, y Kawalerow Konwiktu Piarskiego. Była także grana komedya w korpusie w przeszłą Niedzielę, gdzie y Krol Jmć znaydowałkę. Lecz nie umyslnie te dla Krola attencye czyni Xiąże Generał Podolski z swoim korpusem żeby zatrzeć ową Plamę, y złą opinią którą Nay. Pan powziął na ostatnim w Nich o Ich Edukacyi examinie, kiedy z żadney lekcyi gotowych nieznalazł: tak zaś był mocno tym urażony, iż y Rptty y swoie wymawiał Jm Expensa: wreszcie pytałkę Dzieci, coby tey niegotowości było przyczyną: y odpowiedzieli: wielość lekcyi: Jakoż osobliwie w czasie letnim, wcale Jm, brak czasu dla musztry, do przygotowania się.

Robota w patynie którą JKMć. wraz z kielichem posyła w prezencie Papieżowi iest osobliwsza. tak co do Imaginacyi, iako

y

y co się tknie sztychu: Wsrodku iest Figura: Je-
sus amabilis: nad tą Mater amabilis.
Po prawym boku: S. Woyciech: po lewym S.
Stanisław: u dołu: S. Kazimierz: PP. Poll.
po brzegach: znaki Męki Pańskiey.

Poiedynek ow: Wdy Mscisławskiego
Hilzena z Kasztelanem Nizkim zerwała
Xiężna Ex-Podkomorzyna Kor. iako w Jey
Domu utworzony: a to złey okazyi: Przy-
iechał JP. Woiewoda do Xiężny na karty,
gdzie zastaie JWW. Alexandrowiczow: postrze-
gła u Woiewody Kasztelanowa szpinkę pod
halsztukiem bardzo piękną: poczyna ią
chwalić: y mowi żartem, nie bez ugryzku
Moy Woiewodo, bardzo to piękna szpinka,
ale ci w niey nieprzystoi: daruyże mi iać
ten graiący w karty; za żart to przyimuię
ale gdy tego kilka razy było: y głaskać go
po twarzy poczęła. a On odegnać bez Jey
niemoże, ani odprosić, porwał ią za rękę
y ścisnął z passyi, zawoławszy: dayże Mi
u Pani pokoy: ta urzeszczyć całym gło-
sem, poczyna: że Jey ledwie ręki niewy-
rzę

wykręcił: upada kasztelan: y burczyć zaczyna:
od słowa do słowa przyszło y do tego, że się
P. Woiewoda zbył mu powiedzieć: Iż WPan
podobno w łaskę Królewską dufasz: bo mu
potrzebna: Ja zaś ją szanuię: a o WPana
niedbam: gotów mu wszędzie odpowiedzieć.
Jak rozjechawszy się, wchodzi Księżna w ugodę:
a maiąc nad tym Człekiem kommizerowaną
mówi Mu: moy Kochany Wdo: masz tu widzę
w Warszawie Nieprzyiaciół: łaski niczyiey nie
potrzebuiesz: Wyiedź raczey, a może lepiey
się na Wsi zabawisz: ale się on tym nie
poruszył: dał w kilka dni Brat Warszawie
prawie na to, żeby na nowo poszedł na
ięzyki — Bo mu tu nikt nie pardonuie, y
Jactyni chcąc się Go pozbyć, zaprowadzili go
do Marszałkowskich Sądów et Capite co
wypowiadaiąc mu Stanusa że niechluy:
a w takowym razie dostawszy się na Ks.
Patronów ięzyki, trudno się czym ukryć.

JW. Ex Koniuszy Kor. iuż zaczął
myslei y poznawać że bliski smierci, kie
dy nawet do napisania testamentu przy
stąpił. Odmiana wielka w humorze tego
Pana

Pana zaszła, w bardzo Doktorow Jego trwoży.
Krol Jmć sprowadził sobie w tych
czasiech kapeli 9. z Wiednia: do Dętych
Instrumentow: Można mowić że ludzie
doskonali: ale przecież w niczym nie
celuią naszą zbieraną drużynę.
Do tkaięcia Prymasa wyiechała
ztąd Kompania na Zapusty, między inszemi
Marszałek Rady. y Woiewoda Rawski: ale
iak się tam bawiono, ieszcze niewiemy.
JW. Hetmano W. Litt. myśli wydać
mundur Siedlecki: czyli pewien gatunek
Sukni, z iak naywiększym Menażem, w kto
rychby Kompanie do niey przybywaiące prze,
zentować się mogły bez Sukiekuyi. — By,
tności Jey tam, całą ożywia okolicę, ale
Starościanka Słomacha, często kwasi kom,
panię, ktorą zbyt pieści y kocha.
JW. Hetman Wkoł. już tu powro,
cił z Lubomla: pokazuiąc że y On tylko
na polowanie ieździł. — Pewny Xiąże
w Dubnie, niemaiąc czym Stancyi na
wyieździe zapłacić, musiał przedać Powoz
a sam prostym Wozem powrocić do Domu

Suplement Wiadomości: de d. 4. Mart. Ao 1779.

Grzeczność, ktora JOO. Xiężna Jmć Kan-
clerzyna Litt. y Januszowa, ledwie niecałey oka-
zuie nawet niższey kondycyi Warszawie, w przy-
puszczeniu Jey na Swoie Teatra, znaczną tu część
Dam, obraziła: W samey rzeczy, Xiężna Ja-
nuszowa wszystkich bez braku puszczać każe:
u Xiężny Kanclerzyny zaś wychodzą Bilety,
ale że z tych każdy Aktor po 25. dostaie
łacno Ich, nawet y Perukarze dostać mogą.
JPan Wielohorski mł. młody, odpowiadaiąc pe-
wney Damie, na te iey Inwektywy, że się
ta niższa z naywyższą mieści kondycyą
rzekł: Uczciwsza tam każda nawet Mieszczka
iako Spektatorka, niż Xiężna Jmć iako Aktorka.

Dnia onegdayszego grano Operetkę u
Xiężny Kanclerzyny pod tytułem Colonia Ame-
rykańska: Xiężna Adamowa śpiewała się
z Brylem y Szambelanem Woyną: Głos
Xiężny Juli zadziwił wszystkich Audyto-
rów, bo pierwszym prawie w Europie wy-
rownywaiący kastratom. Ale to podobno wie-
le do tego pomogła, że to Xiężna: y Czar-
toryska: y Adamowa.

verte

Xiążę Kanclerz W. Litt: z Hetmanem W. Litt. na prze-
pych sadzą się w Litwie na Teatrze: tamten to
czyni tylko przez humor, ten przez gust: iakoż cała
Okolica miłe pędzi chwile u JW. Hetmana: bo
nietylko przybywaiąca Szlachta, ale y ludzie ich
y Ekwipaże, y dobrze karmieni, y dobrze loko-
wani są. Xiążę zaś Kanclerz zdaie się szukać
zysku w swoim Teatrum, kiedy nawet stancyi
Szlachta na mieście szukać musi. — Nadto JW.
Hetman, kazał edukować kilkunastu ubogich
Szlachty y Szlachcianek do Teatrum, aby
sobie potym y tym sposobem, na chleba
kawałek zarobić mogli.

Minister ów o którym się w pisaney
namienia Gazecie, że nas zapewnił, iż przez
kliniący się Pokoy nic Polska nie straci, iest Xiążę
JW. Marszałek W. Kor. — nawet iak słychać, wy-
mówić się miał, że przez tenże Pokoy, na
nowo ocaleiemy.

Chorąstwa W. Kor. spodziewamy się tu
wkrótce: Zwłaszcza że Komissya między JW.
Chorążym, y JP. Czerniszew nadchodzi. A
poznał to iuż JW. Chorąży, że naylepiey oko
Pańskie konia tuczy.

wrze

Znowu Puchlina w Staroście krakowskim wzma-
ga się y coraz niebespieczniejszym pokazuie się.
Ale prócz tey, ieszcze y aprehensya go męczy.
Ktoś mu wbił w głowę że do Apoplexyi
skłonny, y że ta mu życie odeymie: była tedy
go Palec zabolał, krew sobie ledwie nieco
trzeci dzień puszczać kazał. Felczer nadwor-
ny to widząc, ile że już y krwi brakowaci
zdało się, y sama ropa tylko odchodziła: gdy
mu wyperswadować niemoże, za Służbę
dziękuie: Spytany coby miał za przyczynę?
odpowiedział, iż niechce aby Pan z moiey
ginął ręki. Ale On sobie drugiego wyna-
lazł, ktoryby za Jego szedł rozkazaniu.

Zaraz po W. nocy JW. Woiewoda
Pomorski z swoią Faworytą do Peterburga
iedzie: Ale rozkoszney podróży będzie na
przeprawie sama Woiewodzina Pomorska
razem wtęż podróż z Mężem zabieraiąca się.

Nieco przed poświęceniem owych
Choragwi dla Regimentu Xcia Kalixta
kilka Sessyi radnych na tym zeszło, czyi
pierwszy Cwiczek, podług Ceremoniału
miał być wbity: czy Xcia Kalixta, iako

Swego

Szefa, czy JP. Rzewuskiego Pisarza, iako Gła Ma
pra w Woysku, czy Marszałka Rady iako
pierwszego Urzędnika. Owo zgoła, gdy
pora naylepsza obmyślenia dla Kraiu ia
kich swobod, nasza rada nad Cwieczkami
siedzi: za kilka kroć stotynczy, ktore z
Skarbu biorą.

Zapadłbyt temi czasy y Xiąże Pry
mas bardzo niebespiecznie na swą Podagrę:
Ile że także imaginacya przystąpiła, że
Puchlina za kolano zaszła. Poczęto mo
wić o Bakansach: Prymasem Kanclerza
głoszono: Krol Xcia Szembeka, bardzo
grzecznie wypominał: Naruszewicza za
pomniał: bo z nim już nienaylepiey:
Prócz obyczaiow, wielce mu tu zaszkodził ka
duk, ktory wziąć pozwolił Szambelanowi
Jezierskiemu, na 2. Wioski do swego nale
żące Beneficium: daiąc sam świadectwo
że źle są nabyte.

Starostwo Krzepicey Mączyńscy idą do
Rozwodu. Niedawno mieszcza pewna chcie
łaszę rozwieść, że Jey Mąż Salopki Niebie
skiey z ciasami niesprawił: JX Officyał
ofiarowawszy iey taką Salopkę, pogodził to
małżeństwo

Z Warszawy d. 11. Mart: 1779.

210

Coraz większa Pokoju nadzieja między Austryą y Prusakiem, ktory iak dotąd zasłyszeć można, gdy nam żadnych nieobiecuie zyskow, pomimo tylu prożnych zapewnienia, nikogo tu prawie niecieszy. Bo y trudno spodziewać się, aby nam kto uczynił miłosierdzie, ieżli niesprawiedliwość, kiedyśmy nawet prosić y żebrać o nie zaniedbali. Narzeka tu wielu, na tę opieszałość, ile gdy słychać że do Teszyna Miasteczka na Kongres już wyznaczonego nietylko Plenipotencyaryuszowie Mocarstw Wojuiących, y Ich Pośrednikow, ale y Xiążąt Niemieckich Posłow iakożkolwiek do Interessu Bawarskiego należących, znaczna gromadzi się liczba. Polska w Interessach swych polega pewnie na Negocyacyi JP: Repnina, Gwarantki y Przyiaciołki swey Ministra. Ale usługi Jego dla Rzplty dawnieysze nieprzeświadczaią o tey mniemaney przychylności.

Tu ostatnia o Kongressie w Teszynie nowina, niezgadza się z Listem JX: Gurampiego, przed tym w Polszcze a dziś w Wiedniu Nuncyusza

usza, ktory w przeszły Tydzień donosząc tuteyszemu swe-
mu Kolledze, o przyszłym Pokoju, dodał w Perskry-
pcie, że gdy o nim pisał, zerwanie Onego za rzecz
pewną głosić zaczęto. – Podtenże prawie czas y
tu odwołana niektore przyszłego Pokoju Kondy-
cye, z przydatkiem, że się Krol Pruski na nowo,
Gdańska y Torunia domaga, a o tym żadney
ieszcze niemamy pewności, to tylko jawna że
Negocyacye Zimowe w cale zamierzone zmieniły
Systema.

O nowey między Moskwą y Portą Woy-
nie, już y Officyerowie tuteysi nieprzeczą. Jakoż zna-
czna część Woysk Rossyiskich po nad Kordonem
Austryackim rozkwaterowana, w głąb Ukrainy
puściła się. – Ciż Officyerowie dodaią, iż ieżli do
tey przyidzie Woyny, inszy daleko od ostatniego,
y dawnieyszych Wojowania sposobow, z tym
Mocarstwem przedsiębiorą. To iest: niemaią
Turkow szukać po Wołoszczyznie, ale Ich /: pe-
wnie o Chlebie Polskim :/ w swych czekać grani-
cach. Pokazało się albowiem, że szukanie Turkow
zawsze kilka, lub kilkanaście tysięcy ludzi Moskwę
kosztowało. – Z Carogrodu piszą że tam świeżo
kilkudziesiąt Francuskich przybyło Officyerow,

kto

ktory ile wczasie tak krytycznym dla Francyi nie mogli się puścić w tę podroż bez wyraźnego Dwo-ru swego dołożenia się.

Pikiety pierwsze Mocarstw Woiuiących, nieustannie się ucieraią. Generał Milenderff Prusak, wygnał świeżo Austryakow z Hrabstwa Glatz, y niejako rewanżował tey Szkody, ktorą Monarcha jego przez wzięcie Xcia Filipsztad poniosł. Nawzaiem Austryacy mieli znaczną klęskę zadać Komendzie Generała Pruskiego Wunsz o czym Partykularne upewniaią nas Listy. Krol Pruski już się miał do Wrocławia powrocić: a że y Cesarz Jmć ieszcze bawi w Wiedniu, czyni y to wielką o Pokoju Otuchę.

Seymiki Deputackie Litewskie w wielu mieyscach podwoyne w wielu potroyne stanęły: łacno z tąd o podwoynym, lub potroynym domyśleć się Duchu. Z tąd iest, że o przyszłym Trybunale, nic ieszcze pewnego wiedzieć niemożemy. Marszałek tego JW: Tyszkiewicz Pisarz Litt: wyieżdzaiąc z tąd oświadczył się, iż gdy mu iedna tylko służy kreska, po pierwszym Dekrecie niesprawiedliwym czyni

Ma

Manifest, y od sprawowania Funkcyi oddala się, aby iako głowa niewinney na się przez drugich nieściągnął plamy.

Do Grodu tuteyszego zaniesiono Manifest, z zaskarżeniem Opieszałości, y niesprawiedliwości agituiącego się w Piotrkowie Trybunału. Zapozwano Officium o przyięcie Jego, zwłaszcza w terminach uszczypliwych, ale przecież go z pozwu spuszczono. Powszechny zaś odgłos y zaświadczenie, tak Duchownemu, iako y Swieckiemu Collegio, o rzadkiey w sądzeniu pilności, y skrupulatności tey Magistratury, naylepiey potwarcy na Jego Manifest odpowiada.

Za rzecz pewną tu głoszą, iż Woiuiące Mocarstwa, tak zacięto o Woynie myślące Krol Sardyński do Pokoju miał nakłonić, oświadczaiąc się, iż przeciw temu deklarować się będzie, ktoby dalszego krwie rozlania domagał się. Jakoż Monarcha ten całey dziś sławny Europie, z swych rządow niemogł w inszey Kategoryi swey ażardować powagi y Pośrednictwa.

d. 11. Marca 1779. Warszawy

Niepewność Pokoiu między woiuiącemi Potencyami rożnych zdań w tuteyszym mieście daie formowania przyczynę; a iako powiadaiący o nim, żadnych pewnych niemaią dowodów, tak y ci którzy woynę głoszą z prawdą się ieszcze niewidzieli. To pewna że wzaiemne z obu stron podiazdowe potyczki z rożnym szczęściem między Cesarskiemi y Prusakami przytrafiaią się y iedni drugich pognębić usiłuią, ale dotąd żadna strona Generalney Batali niewygrała. Z Krakowa prywatne listy upewniaią: że w tamtę stronę Austryacy zgromadzaią się, Miasto Kraków w wielkiey zostaie boiaźni chociaż tam znaczna Komenda Moskwy znayduie się, aby woysko Cesarskie w nim niechciało gospodarować, co podobno nastąpi. Z Carogrodu napisano do JMci P. Sztakielberga że Poseł Rossyi y Rezydent Pruski w tym mieście przebywaiący schowani podług zwyczaiu Tureckiego do siedmiu wież co bywać zwykło, gdy Porta wypowiada woynę tey Potencyi, którey Posła aresztuie. Doniesiono y o tym że 120. Oficerow Francuzkich do Carogrodu przybyło, pewnie ci woluntaryusze nie z swego domysłu ale z rozkazu Dworu swego w Woysku Tureckim służyć muszą. Moskale nieprzeczą że Turek woynę im wypowiedział, ale z tym daią się słyszeć, że tę woynę na chlebie Polskim odprawić postanowili, y że po Wołoszczyznie Turkow szukać niebędą, ale ich na Ukrainie oczekywać myślą. Krol Pruski swych Poddanych uciekaiących z kraiu za żebra wieszać rozkazał gdy będą schwytani y tey nieszczęśliwości iuż kilku podpadło.

W przeszły Poniedziałek po odprawioney Sessyi Towarzystwa do Xiąg Ele-
mentarnych, na ktorey w przytomnosci Krola JMci aż nadto chwali-
li się, spodziewało się toż Towarzystwo byc u Krola JMci na Obie-
dzie, ale Nayiasnieyszy Pan będąc w Wigilią u siostry swoiey J.W.
Kasztelanowy Krakowskiey, gdy mu ta czyniła relacyą, że prosiła
do siebie na Obiad poniedziałkowy Kommissarzow Edukacyi, a oni
wymowili się Obiadem Krolewskim, Krol JMc w przytomnosci tych
ieszcze będących u JW Kasztelanowy Komissarzow rzekł: niemy-
sliłem o tym, y tak w przody wymowiwszy się ci Komissarze, po
upewnieniu Krola JMci, znowu wprosili się na obiad JW Kaszte-
lanowy Krakowskiey, na ktory także y Krol JMc był zaproszony.
We wtorek Krol JMc był na Obiedzie u JW Hetmanowy Litew-
skiey Oginski. JW. Kasztelan Lubelski, Szeptycki Xięciu JMci
Januszowi Sanguszko swoy Pałac wygodny ustąpił, a wzamianę
wziął dobra w Lubelskim importuiące 40000. złotych. Pomienio-
ny Xiąże ten Pałac dla Podkomorzyny Krzemienieckiey Drzewieckiey
ma wyznaczyc, ktora prawie faktorką była tey zamiany.
Między JW Woiewodziną Mazowiecką Mostowską, y JW Regen-
towną Korą Szymanowską wielka niechęc zaczęła się z przyczyny
że pierwsza codziennie korzystaiąc z faworow JW. Kanclerza W.K.
przeszkadza do insynuacyi drugiey, ktora koniecznie będąc młod-
szą wysadziwszy starą ieżeli się iey uda, chce byc uczesniczką
faworow naypierwszego Ministra, iak tu powiadaią
w tych dniach spodziewa się przybycia Warszawa JW. Chorążego W.K.
Z nayglębszym respektem serdecznie całuię stopy Jasnie Wielmożnego
Pana y Dobrodzieia mego nayosobliwszego X.W.

Tu wirsze

18. Martii 79. z Warsz.

20

213

Decyzye Doktorow bliską smierć Jmć Panu Wielopolskiemu Staroście Krakowskiemu obiecuiące, nakoniec ię 13. przez powszechnym Familii żalem, ziściły się. Jak tylko ś.p. JPan Starosta Krakowski z tym się pożegnał swiatem, tak zaraz JPani Starościna przeniosła się na iaki czas, do Domu Xiężny Woiewodziny Krakowskiey. Od miesiąca poznawaiąc iuż bliski swoy koniec JPan Wielopolski, zostawił Testament Arkuszowy własną Ręką pisany, w ktorym oswiadczył w wyrazach bardzo pięknych, podziękowanie y wdzięczność swoiey Żonie, wyznanie że Jey nie umiał dosyć szacować. Dożywocie swoiey Żony na wszystkich Dobrach, potwierdził, ktore po Jey smierci maią się Sukcessorom dostać, Jey wniosek na Dobra Obory przeniosł, wszystkie mobilia Jey darował. Myslistwo zaś całe ofiarował Krolowi Jmci, z prozbą aby Mysliwych Jego do smierci utrzymał. Exekutorem Testamentu uczynił JPana

Woiewodę Pomorskiego, y Wodzickiego Stę Stobnickiego. Ciało swoie dysponował aby było zawiezione do Krakowa, gdzie iest Grob Familii Wielopolskich.

Komedye na Teatrach prywatnych zawsze się tu kontynuią. W przeszłą Sobotę grana była Opera Les trois Fermiers. w którey wchodziły Xiężna Generałowa Podolska, Xiężna Woiewodzina Wołyńska, Xiężniczka Amelia Kanclerzanka Lit. Bryll, Rzewuski Pisarz, Wielohurski młody, &c.

W niedzielę zaś reprezentowana była na Teatrum JPani Krayczyny Komedya pod tytułem Les trois jumeaux w ktorey wchodziły Jmć Pani Krayczyna, JPani Pisarzowa Potocka, Jmć Pani Stanisławowa Potocka, Bryll, Wielohurski młody, Jan Potocki Generałowicz Artyllerzysta, y Woyna.

W ten Wtorek grana była Tragedya na Teatrum Xiężny Kanclerzyny Sapieżyny pod tytułem Andromaque, w ktorey wchodziły Xiężna Woiewodzina Wołyńska, Xiężna Jenerałowa

Xiężniczka Amelia; Xiąże Sapieha, Xiąże Kalixt Poninski, Gler, y Woyna.

Niewiem ieżeli to iuż iest wiadomo, iż w początkach tego miesiąca Xiąże Janusz Sanguszko wziął iuż Slub z JPanią Podkomorzyną Krzemieniecką, po ktorym zapisał Jey dożywocie na 40000. intraty. Schedę zaś swoią w Zasławszczyznie przedaie Xięciu Woiewodzie Wołyńskiemu Bratu swemu.

Jmć Pani Lubińska z Domu Rogalińska Woiewodzanka Inflantska idzie do Rozwodu ze swoim mężem zadaiąc mu incapacitatem. Trzeciego dnia zaraz po Slubie, deklarowała prywatnie że Jey mąż iest incapax, lecz oświadczyła mu się że przez trzy lata, poki się Jego sytuacya nie polepszy, w milczeniu to zachowa; iakoż po trzech latach skonczonych, dopiero teraz idzie do Rozwodu.

Pokazywał mi w tych dniach JPan Tyszkiewicz marszałek przeszły Seymowy, a przyszły Trybunału Litt., tabakierkę, ktorą mu Carowa Jmć przez swego tu Posła

ofiarowała. Ta Tabakierka iest z Portretem Carowy, cała Emalią błękitną powleczona kameryzowana do koła wielkiemi diamentami, y sam Portret dyamentami obwiedziony.

Co zaś czyni większy ieszcze szacunek tey tabakierki że Portret Carowy nie iest we środku, ale na wierzchu tabakierki, co iest wielką w Moskwie dystynkcyą.

Jmć Pan Hetman Ogiński dnia onegdayszego tu przyiechał. Wyieżdżała na przeciwko niemu o kilka mil Żona Jego, lecz wróciła się nazad nigdzie, niespotkawszy się z Jmć Panem Hetmanem, który był dopiero nazaiutrz nadiechał.

Sprawa JWWMćPana Dobrodzieia z Jmć Panem Grocholskim w tym tygodniu może przypadnie. Uczyniłem wszelkie do niey przygotowanie, Komisarzom ią zarekomendowałem. Wielu tu niepomyślny sukcess tey sprawie obiecuią, daiąc zdanie, iż sprawa JPana Grocholskiego nie iest wprawdzie sprawiedliwa, ale iest prawna.

Osmielam się pod Kopertą JWWMćPana Dobrodzieia list do Brata mego adressować.

Suplement wiadomości: de 22. Apr — 1774.

JW. Chorąży WKor. w tych dniach ztąd wyieżdża, zamiast coby się miał determinować, iak tu sobie życzono, aby osiadł w Polszcze y tym końcem Białystok kupił, On przedaie Michrow dobra o 6. mil ztąd leżące, o ktore JW. Woiewoda Łęczycki z P. Teperem konkuruią — Jak zawsze, tak y pod tę swoią ostatnią bytność znacznie tu zapłacił Faraonowi; Bo sam Węgierski 4. m/# na nim gotowizny nagrał: Prócz inszych urwiszow, tak że znowu do 10 m/# przegraną Jego tu liczą — Pomieniony Węgierski, od Seymu, piż 10. m/# nagrał: Ale w tym chwalebny, że Oycu pułtora tysiąca # posłał. Myśli wiązować dziś za resztę — Przed kilku Miesiącami zaprzyiaźnił się tu był tenże JP. Węgierski z pewnym Moskalem: przy wyieździe tego do Petersburga mowi mu JP. Węgierski żegnaiąc się z Nim aby o nim pamiętał zostawszy Faworytem Jarowy: Stoi się tak: Pisze dziś do Niego

ow

Ow Moskal aby do Petersburga przyieżdżał, a
żałować tego niebędzie. Odebrawszy ten List
JP. Węgierski myśli o wyieździe, y głosi rzecz
iak się ma: Krol Jmć obawiaiąc się, iego Pio
ra podobno y Języka, woła Go, y zaklina na
wszystkie obowiązki y względy łaski Krolewskiey
aby tego woiażu zaniechał: Druga rzecz o ktorą
Go prosił była, aby kart poprzestał. Na to
P. Węgierski: Kiedy Wasza Krolewska M. już
wiesz o moim szczęściu: zakrystikuię Go na Jego
rozkazy: ale kart poszuić niemogę nay Pani
bo to moy chleb: Szczęści mi się, wygraię: a
przegrawszy nie wiele tracę, bo nic niemam
y tak się rozeszli — NB. Wydziwić się tu niem
że cała Warszawa PP. Potockim: Xiążęciu Ada
mowi y Samemu Xiążęciu Marszałkowi, że śmieią
z tym Człowiekiem Brat za brat przestawać
ktory iednym Matki, drugim Corki, trzecim
Żony w owych Elżbietach oszkalował: Jakto
tu u nas pełno Cheroizmow — JW: P
wa Rzewuska już się do nas zbliżyła
dzi w pomienionym Michrowie: Za p
swoim ma rozpocząć Sprawę Separacy

zwodu: y w klasztorze iak słychać osięść myśli. Do
rozwodu zaś podobno dla zmartwienia Wię
kszego męża, przystąpić niechce. Jakoż y z tym
żyć by niemogła, nietylko z drugim, gdyż
ja JP. Mathieu Akkuszer zapewnił przy
pierwszym Połogu, że rodzić bez hazardu
życia żadną miarą niemoże — JW. Generał
Bruhl chciał dopiąć zamierzoney z JW. Sotta
kubową partyi, y wyraźney domagał się w tych
dniach Deklaracyi, ale ta finalnie mu odpo
wiedziała, iż iść za mąż powtornie niemyśli;
Ale to robota, JW. Woiewody Pomorskiego
który tą wdowką z duszą y z Ciałem opieko
wać się pragnie — Na dział wiadomy,
ruszył już ztąd Starosta Urzędowski do Ra
dzynia, z swoią Panią Jutwil, bo ją Kaszte
lanowa Kamińska poznać pragnie. Gotuie się
On na wspaniałe bardzo całey Familii przyie
cie, Illuminacyą kosztowną y Faierwerk JW.
ztąd gotowy zabrał, y Artylerzystów do niego
rozwiózł. naymłodszy Brat JP. Jan, wyie
chał do Stanisławowa dla porachowania się
Ciotką. Radzyna niemyśli się trzymać Kan
sta

Starosta Urzędowski, ale owych Polskich Dobr, kto-
rych się wszyscy Bracia boią y lękaią — Pożąda-
ne owe dzieło Durneus, albo Durneidos:
już zakończył JP. Trębecki, y Królowi oddał: ale
że tam Religią zbyt wolno miota, podobno tak
prędko Swiata nieuyrzy: ile że ieszcze tylu Inte-
ressowanych do roboty Barskiey, o ktorym to
Dzieło traktuie, żyie — oddał także tenże
znaczną część Historyi Królowi Jmci, ktora na
niego do ułożenia y poprawy ułożona była. A
teraz pracuie około opisu tych Języków, ktorych
zażywały Narody w Polszcze przed nami osiadłe
— JO. Xżna Jmć dzisieysza Janusowa, ni-
naylepiey tu po kompaniach przyięta — Oświa-
czyła się iż gdyby kilka tylko minut żyć miała
po Potogu, starać się będzie o Sukcessora dla
Xcia Jmci. Znayduią się teraz oboie w Matki —
Podkomorzyna kor. Borchowa, powrociwszy
z Petersburga, bardzo tu cicho siedzi: Jakoż
trudno w tych latkach, iaką znamienitą w
Warszawie grać rolę — Nadzwyczay-
Roku latem pustey spodziewamy się W-
ny, bo ledwie nieuszczęsny z niey na Wi-
chać gotuią się —

Zatrzymaney Poczty po Swiętach, a potym dubl-
ney, niebytności moia była przyczyną —

Suplement Wiadomości. de 29. Apr. 1779.

217

24

Teraz dopiero dowiaduiemy się o nie-
których okolicznościach Maryażu JO. Xcia Juli
Janusza, z dzisieyszą Żoną Swoią. Jeszcze gdy
tylko był w nadzieiach otrzymania Deklaracyi,
Matka dowiedziawszy się na co się zanosi, pisze
do Niego, aby przyieżdżał do Niey: Ten idzie do
Kasztelana Wizkiego Wuia dzisieyszey Swey Żony
y mówi, że ieżeli przed wyiazdem tego Marya-
żu nieskończy, Matka wymusić na Nim może
słowo, aby go poprzestał. Prosi go tedy P. Kaszte-
lan aby był u Niego nazaiutrz. a Brata swego
Szambelana namawia, aby dzisieyszą Mężnę
sprowadził na Stawki, gdzie JX Sekretarz Ale-
xandrowicz często przesiada. Staie się. Wypro-
wadza ją Szambelan nayprzód na Koszary
Koronne dla odwidzenia swego Dziecięcia tam
się pielęgnuiącego, potym na Stawki ją wie-
zie, gdzie, Kasztelana, Officyała, y Xcia Janu-
szu zastaie. Po przywitaniu y krotkiey
zabawie, proponuie Jey JX Officyał z Kaszte-
lanem Szlub: ta wypłacz, gdy widzi że to
nie żarty: przyszło y do zemdlenia: ale

gdy

Ale gdy Jey powiedziano, że ztamtąd nie wyiedzie
poki nie przyrzeże, musiała podać rękę: a wprzód
do Intercyzy przystąpiono, gdzie prócz dożywo-
cia tylko, bo zapisu żadnego nie chciała Xiężna
ostrzegła sobie Wo^m. Złł. y Pałac, ieśliby przyszło
do Rozwodu — Jak dotąd bardzo pięknie ta
para z sobą żyie, y iuż się Xiężna Jul. w ciąży
być głosi — Sposób atoli pomieniony, którym
ten Maryaż skleił się, może dać okazyą Rozwodu.
Bo łacno przymusu z iedney strony probować.
Rozwodu który tu na Stole Konsy-
storskim dziś znayduie się, WW. Starostwa
Krzepickich, także Przymus, istotna iest
przyczyna. Przysięgli iuż bowiem, JWW.
Kasztelan Wizki: Officyał: y Xiężna Janu-
szowa, że JPanią Starościnę, tem rozg do
tego Maryażu nakłonili, obietnicą — Ja-
koż to pewna, że ta Pani, nigdy swego Męża
szczerze nie kochała, y przywiązana do Niego
niebyła sercem — Taż przyczyna rozwodzi
y JWW. Sołłohubow. Jest to Brat rodzony
Nieboszczyka Pis. Litt. a za nim iest Xię-
żniczka Kanclerzanka druga — Sprzyiała
Ona zawsze Rzewuskiemu Pisarzowi: ale się
ten

ten nieszczęściem nigdy Wyraźnie nie odezwał. Już po zaręczynach uczynił iakowes kroki, ale Matka Tyranka wszystkich Corek, prócz naystarszey Faworyty, wspomnieć sobie o niczym nie dała. Dziś ją męczy w Sakramentek, tym końcem, aby czekaiąc długo w ostatniey nędzy Rozwodu, porzuciła swe myśli.

JO. Xiążę JmC Woiewoda Poznański, już ku swey Małżonce stygnąć zaczyna. Wypadła u Niego w Fawory Pani Perozie, sławnego tu Cukiernika Żona. Będzie to podobno okazyą y Perozie mu rozwodu, Bo mu handel bardzo opieszało idzie: że JmC niechce sklepu pilnować, a Pieniądze trwoni. A do tego, Przyiaciel go tu, na kilka tys. f w Petersburgu świeżo zdradził.

Pozostałą naymłodszą Corkę JW. Woiewody Inowrocławskiego, dziwney grzeczności Damę, swataią tu z Xciem Starościcem Kowelskim Jabłonowskim: ale obawiaią się Swatowie przeszkody od Xcia Woiewody Poznańskiego, który go ma w perspektywie dla drugiey Corki swey dorastaiącey. A niechciałby posagu, w Dom obcy ten Pan dawać.

[illegible]

Fabryka Teatrum, piż dosi w gorę podniesiona, w
tych dniach ustała. JP. Solary Architekt, ktory się
ogołem podiął Mury wystawić za 10.$\frac{m}{s}$ naypierw
materyałow niema przygotowanych, a potym
mowi że na swe niewyidzie. Podobno tedy
Entrpryza na 7. 7bra. niedokaże, aby pierwsza
tam była reprezentacya. A przecież Krol
Jmć, znaczną bardzo partyą drzewa ofiaro-
wał P. Rytowi. z swych magazynow, y legły
kilkakroć sto tysięcy.

Aukcya na Sklep P. Hempla iuż się za-
częła. Został on w Petersburgu Intendentem
Domow Carowy Jmci z Pensyą 3.$\frac{m}{Rubl.}$ A że
prowadzenie towarow, znaczniely go kosztowało,
ile że Jch prosto z Anglii obficie ma Peters-
burg, dla tego Aukcyą podniosł.

Woiewoda Pomorski znaczną bardzo po-
niosł szkodę w Krakowie temi czasy, bo te
Browary, na ktorych obięcie Possessyi z tąd ie-
ździł. Zaraz pierwszey nocy po Jego wyieździe
ogniem spłonęły: a tak 12.$\frac{m}{Zł}$ Jnbrały upadło.

Wielu tu Dyssydentow na P. Zepera
hałaśnie, za Wysokość Zboru

Z Warszawy d. 20. Maja 1779.

Przebiegł tędy w przeszłą Niedzielę w nocy z Teszyna JP. Bułakow, iako Kuryer do Peterzburga, z doniesieniem o podpisanym iuż Pokoiu Traktacie, y o uprzątnionych wszelkich przeszkodach, ktore dzieło to tamować mogły; ktore że tey były wagi, iż y zerwanie Kongressu, za sobą pociągnąć mogły, dziś się to iawniey odkrywa, a tym samym stwierdza nasze doniesienia, o niepewności tego Pokoju. Przedłużył tędy y zastanowił te Negocyacye Dwor Palatyński, niechcący przyiąć na się wypłacenia 4. millionow, a naszych Szesnaście Dworowi Saskiemu, za wszystkie Pretensye. Jlubo, zdaie się, iż ta trudność Xięcia Elektora, nie krytycznego dla Kontraktuiących, Mocarstw nierokowała, pokazuie się teraz iż dalszy Jego upor, byłby istotną zerwania Pokoju przyczyną, kiedy iuż Xiąże Repnin oświadczył się był, że żegna Kongres, y z 30m Moskwy, na poparcie Saskiego Domu Pretensyi pospieszy.

Artykuły Traktatu Teszyńskiego dotąd tayne: że Saxonia ma mieć zabespieczony Tron Polski

po

po długich latach Nay: Pana: to dotąd powszechnie twierdzą, a tym samym uchyliby świeżo traktuiące Potencye gwarantowany przez się Traktat Warszawski 1775go gdzie Tron Polski samym tylko Piastom z exkluzyą Obcych zabezpieczony. Podobnież y Stambulskiey ugody świeżo za pośrednictwem JP: St Priest Posła Francuskiego między Moskwą y Portą zawartey, niewszystkie znane nam Kondycye. Procz iuż doniesionych, słychać, że y Francya otrzymała pozwolenie, dwoma Okrętami kupczyć po Morzu czarnym.

Z Peterzburga nadbiegł tu w przeszłą Sobotę Kuryer, iż JO: Xiężna Jmć Rossyiska drugiego szczęśliwie powiła Syna: ktoremu na Chrzcie dane Jmiona, Konstantyn Pawłowicz. Bawił się pod ten czas łoskiem JP: Sztakelberg Poseł pełn: Rossyiski, gdy tę odebrał nowinę, Nazajutrz Jego Krolewska Mść: odwiedzić Go raczył, y powinszował nowo Narodzonego Xiążęcia. — Spodziewamy się że JP: Poseł podobne przynaymniey przeszłorocznym, z okazyi tych Urodzin da festyny.

verte

Wyiechawszy ztąd Nay: Pan do Jordanowic myślał odwiedzić JO: Xcia Jmci Prymasa w Skierniewicach; ile że się znaydował w Nieborowie u JO: Xiężny Jmć Kasztelanowy Wileń: o dwie mile tylko, od Skierniewic ale że się Xiąże pod ow czas w Łowiczu bawił, nieprzyszło do tego. — W Sobotę Nay: Pan przenosi się do Łazienek letniey swey rezydencyi gdzie y JO: Krakowska przenosi się. Już tedy te pierwsze Planty uiszczaią się, obaczemy, czy podroż do Grodna Projektowana, niepodpadnie odmianie.

Uspokojona od Pułnocy przez Traktat Cieszyński Europa, podobno tego Roku mocniey na Południu zakłoci się. ile gdy dotąd same tylko do Woyny przygotowania widać, a nic o Pokoju niesłychać. Francya pracuie aby przeciągnąć mogła na swę stronę Hiszpanią, y iuż wielkie tego są nadzieie. Anglia o przywroceniu do Posłuszeństwa Amerykanow myśleć nieprzestaie y nowe z Niemiec wyprowadza posiłki. Ależ ieżli Traktat Cieszyn: uznał ich wolnych iak słychać było, mała nadzieja dla Anglii podbicia Jch mocą; Posiłku zaś z Połnocy żadną miarą spodziewać się niemoże. bo gdyby Francya

o neutralności Prusaka, Moskwy Szweda, niebyła pewna nigdyby się tak szczerze, do Stambulskiego y Cieszyńskiego nieprzyłożyła Pokoju.

Regiment swoy JO: Xiąże Jmć Kalixt Poniński przedał JO: Xięciu Jmć Michałowi Lubomirskiemu ktory będący w Posessyi Dubna, przyzwoiciey daleko y zyskowniey dla niego będzie, że pod Jego dostał się rządy. — Xiąże Podskarbi WKor: wyiechał temi dniami do Berlina a to dla dotarcia z Kamerą Pruską Kontraktu o Dobra, ktore ma w Kordonie Pruskim, y ktorych ta nabyć u niego myśli za 100 m ✠.

Otwarte Gury Olkuskie, w samym Ołowiu y Cynie, pewny zysk Kompanii, ktorey głową JW: Kluszewski Kasztelan Biecki, obiecuią, a gdyby się głębiey Srebra niedokopano, JKrolewska Mość hazarduie Młyn, ktory tam ma na dobycie dawnych Min dziś Stawem przykrytych.

Z Gdańska piszą, iż Zboże bardzo tanie, Drzewo y Potaż tak płaci, iak nigdy niepamiętaią: ale tu wody do tychczas brak; y ieszcze żaden Statek z powyżey Warszawy nieposzedł. Drzewa nawet w Warszawie, y Wapna wielki brak.

Z Warszawy d. 3go Junii 79.

Interessa Trybunału Litt. zdaią się dziś naywięcey Dwor
nasz zatrudniać: a to z przyczyny nieukontento-
wania JW. Tyszkiewicza Marszałka, z swey Ele-
kcyi okazanego: który iuż dziś w skutku po-
znaie, że przyobiecani dla Niego przyiaciele,
w mnieyszey daleko znayduią się liczbie, niż go
assekurowano. Dla tego, iuż się był rezolwował
złożyć konferowaną Sobie Laskę: albo zupełnie
od piastowania Jey oddalić się. Co się abdykacyi
tycze, radzono się w tey mierze na przeszłey
Piątkowey Sessyi Rady Nieustaiącey, y odebra-
no odpowiedź, że krok ten, iako nigdy niepra-
ktykowany, tak słusznie za bezprawny byłby po-
czytany. Względem zaś opuszczenia Trybunału
pisano ztąd mocne do JW. Marszałka Listy,
aby y tego czynić niechciał, pewien ściągnie-
nia na się, uszczypliwszych krytyk. Jakoż wszy-
scy tu razem z JW. Marszałkiem myślący
y Przyiaźnią Jego zaszczycaiący się, sądzą: żeby
to było, istnym sprawiedliwości przezeń pokrzy-
wdzeniem. Gdyż bytność Jego, y pilne na wszystkich
oko, będzie zawsze od pogwałcenia Sprawiedliwo-
ści hamulcem: a dla Niego, nawet w przypadku
przeciwnej Sobie głosow większości, tysiączne będą

spo

Sposoby do usprawiedliwienia się przed Publicum — Pi-
szą Nam z Grodna, że ieszcze dotąd cały Trybunał
bezczynny: y że dopiero wprzeszły Piątek pierwsza
być miała Sessya, y na tey cała wyiawić się Scena.
Spodziewamy się tedy na przyszły Tydzień szczegul-
nieyszą dać o wszystkim Informacyą.

Myślą tu mocno w Warszawie, iak się
pozbyć owych 30.m ludzi Rossyiskich z Kraiu
którzy w Granice nasze weszli końcem sukurso-
wania Króla Jmci Pruskiego: ale i tego Gościa
bez Not Ministeryalnych nietak łacno pozbędzie-
my się. A do tego ieszcze dziś bawienia swego ten
daią Pretext, że Woyska Cesarskie y Pruskie, do-
tąd zupełnie na swe nierozeszły się kwatery.

Z Gallicyi Nam piszą iż się spodziewaią
40.m ludzi na Kwatery: co upadły prawie zu-
pełnie handel y konsumpcyą, znacznie wesprze.
Donoszą Nam y to, że handel z Polską mocno
określa Gubernium: nietylko co się produktów
Ziemnych, ale y co przemysłowych tycze. Nadto
y wolność rezonowania w dzisieyszych Polity-
cznych materyach, ścieśniona: tak że każdy
dobrze myślący, niemoże niebolec nad losem
tych Wspoł niegdyś Obywatelów, a swoich Rodaków

O nowym podziele Polski, powszechna owa

brwo

trwogi niż zupełnie upadła. Jako y owa także spełzła pogłoska o woynie między Portą y Rossyą: Wszakże gdyby która z Stron, Ugody ostatniey kondycyom czynić niechciała dosyć iaka iest, wyciągnienie Woyska Rossyiskiego z Krymu, pewnie do nowych przyidzie zatargow. A Francya łacno znowu podbudzi Stambuł, gdyby Moskwę do Interessow Angielskich mieszaiącą się widziała.

Targi Gdańskie na Zboże osobliwie, dotąd bardzo liche były: pomimo małey bardzo liczby spławionych statkow. Przyczyna tego cała, że rząd Hollenderskich niechciał dotąd czas dawać konwoiu swym Kupcom: a tak ledwo który, dla krążących wszędzie Armatorow na morze wychylić się ważył. Dla tego y Gdańsk, nieodebrawszy żadnych prawie na ten Rok Komissow, nisko zbyt produkta nasze cenił. W przeszłym dopiero Miesiącu, na niezbędne nalegania Kupieckich kompanii, przedsięwziął rząd kilkanaście okrętow, y Fregat woiennych utrzymywać na zastonienie handlu: a to za usilnym naleganiem Francyi, która gdy długo na Stanach wymodz tego nie mogła, cło po 15. od 100. na Produkta Holenderskie

ogło

ogłosiła: przez dawnieyszych akcyzow — Spodziewaiąc się tedy, że wkrotce targi poydą w gorę, za ubespieczeniem, tym sposobem, Handluiących.

Deszcze prawie nieustanne, y czasy Wietrzne, zatrzymały przeniesienie Nay. Pana do Łazienek — Żałuie mocno Nay. Pan, że tey razą niebył w Skierniewicach, ile że przez umyslną Sztafetę, z rozkazu Jego, tegoż Prymas był o tym zapewniony — Sam tylko tegoż Biskup Płocki odwiedził JO. teia Juli Prymasa — Inszym czasem JKMość przyobiecał lepiey sobie czas rozdysponować — Słychać tu o znacznym przez ogień spustoszeniu, Łancuta: Kowla: y Sochaczewa — Smierć JW JX: Metropolity Ruskiego, niespodziana na 24. Mai: bo zdrow poszedłszy spać, bez duszy znaleziony, wielu zasmuciła, ile że ieszcze wiele Mu do dokończenia dzieła swego względem Reformy Duchowieństwa brakowało — Kandydatow do pozostałych Wakansow bardzo wiele: Metropolia: JX. Rytto: lub Smogorzeskiemu rokuią: ale trudno ją będzie konferować bez dołożenia się Wiednia — JO. tegoż Jul Marszałek W. Litt. do Spa wyieżdża, dla poratowania zdrowia — Interes o cessyą Woiewodztwa Pomorskiego, między JW. Przebendzkim Starostą Krak. y Łosiem Starostą Wyszyń. iuż zakończony

Suplement Wiadomości. Dnia 3. Jun — 1779. 30

Trybunał Litewski, y Wakuiąca Metropolia, i edyne dziś dla Dworu zatrudnienia. — Za powziętą Wiadomością że JP. Tyszkiewicz chciał abdykować Laskę JK. Mości w ostatnią wpadł cholerę, y zaraz posłał po Xcia Ex Podkomorzego, z obligacyą aby do Xięcia swego nieodwłocznie pisał, nakazuiąc Mu nawet Imieniem Nay Pana, aby tego nieczynił: Przygotował tęże List: W tym krol odbiera oświadczenie od Podskarbiego Nlitt. że JP. Marszałkowi propter pluralitatem czterech Przyiaciół z Deputatów ustępuie: Ucieszył się krol Jul: y prosi do Siebie Xcia Ex Podkomorzego: ten co tylko o tym posłyszał wpada w passyą niezwyczayną, wyrzuca Mu że się nie zna na Żartach chydzących Jego Osobę, na których iak mowił Dziecię poznaćby się powinno dobywa potym Listu przygotowanego do Xięcia y podarty pali w kominie — Jakoż było to osobnym JP. Tyzenhauza Sayderstwem oświadczać się że JP. Tyszkiewiczowi swych kilku ustępuie Przyiaciół, którzy na Jego będą skinienia — Przewodywał to wszystko dzisieyszy Marszałek, y ofiarowaney Laski żadną Miarą przyiąć

nie

niechciał, remonstruiąc Dworowi, iż prócz tego
że Mu czas nieupłynął: prócz że dla ożenienia
niemiał czasu obowiązania Sobie w Litwie przy-
iaciół, nadto na Seymie ostatnim całey Litwie
naraził się. Ale że Dwór zapewnił go o wię-
kszości partyi Jego, naczym się zawiódł, rezolwo-
wał się nakoniec przyiąć tę funkcyą — Którą iak
daley piastować będzie, czas pokaże. Bo lubo
Dwór się interessuie: lubo Tyzenhauz z Dworem
poróżniony, menażować by go powinien, ale Tyzen-
hauz ma Głowę, y Przyiaciół w Litwie, Tyszkie-
wicz tylko słabe w Warszawie plecy.

Podbytnoń swoię w Jordanowicach, Król Jul
nad zwyczay był wesoły — Grywał w karty y Warcaby
co w Niego rzadka — Smakował sobie nad zwyczay
w przysmaczkach wieyskich: także prosty Syr Wię-
dły y parę kurcząt na wyieździe do kolaski swey
schować kazał: dodaiąc, że Syra lepszego w Warszawie
nieznaydzie: a kurczęta z rana na zimno, miały być
Jego sniadaniem — Był u P. Osmiałowskiego
z Wizytą: a będąc w Nieborowie, P. Ryx chciał
Go naciągnąć do Piaseczney ale się nieudało —
Powracaiąc z Nieborowa do Jordanowic, na Tra-
kcie dla zwady Pocztmaystrów, na powrót Koni
niezastał: y Pocztą iadąc popasać musiał —

Sama tylko Starościna Małagowska prócz Pani
Krakowskiey była z Dam w Jordanowicach — Od-
wiedzał Ich Nuncyusz — Przyiechał y P. Regi-
mentarz Kraszewski, ale się tey poufałości niespo-
dziewano — Ściana Małagowska nudziła się dzię-
sto że grać z kim niebyło: a Gt Jakubowski tak
drogo w Uiska iey ulubionego niegra — Otóż Pni
Krakowska z Gtem Ulokronowskim trzymała z
nim rucitié — Pod bytność Króla w Nieborowie
wyiechała cała kompania do Słupi, Maison
des Plaisances tęzny kaszt. Wileń — Małago-
wska pozostała się dla gry, y 12 f. zyskała nie
bez tryumfu że w owey Słupi niebyła — Król
żadnego Sekretarza z Sobą niemiał: sam wszy-
stkie odbywał expedycye — Bawiono się cza-
sem czytaniem, ale y drzymano nad Nim —
Po wyieździe Królewskim ieździła Pani Kra-
kowska do Kasek do Regen. Szymanowskich —
Koszem niewygodnym odkryłym, bo to dziś
moda otwartym ieździć poiazdem, y delicye:
Siedziała na przedzie, bo też Biskup był by się
rozchorował — Pani Małagowska pierwszego Jey
nieustąpiła miejsca — Zmokli nazad iadąc —
y bez pochodni tak iak Król w nocy powrócili.
— Kiedy Królowi przypominano iż tęgie

Przy

mas żałosny, że nie przyszedł Jego bytności: odpowie-
dział: Ja nie wiem iak się to stało że ja teraz
u Prymasa niebył: żałuię tego: złem czas roz-
dysponował, ale to nadgrodzić inszą razą zechcę.

Dnia zawczorayszego w nocy to iest z Po-
niedziałku na Wtorek, Ludzie służący Generała
Puszeta, u Jo: Krakowskiey rezydującego w Nocy
zadusili: y kilka tysięcy Czerw: Złł: a drugie
tyleż w kleynotach zabrali:

W przeszły Wtorek dawał Król Jmć
Obiad dla Posła Ross y Moskiewskich prze-
wszyst: Officyerow, gdzie y W: Podkanclerzyna
Kor: Borchowa znaydowała się — We Srodę
JPan Sztahelberg dla Krola y całey Jego
Familii u siebie częstował.

Piszą z Międzyrzecza Koreckiego, iż tam
pewny Moskal chcąc uznać Warkocz Dziewce
iedney na Ulicy publicznie, gdy Mu się ta
zbrania, pierś iey uciął.

Starosta Łosicki wyiechał za Granicę
Metressa Jego na wsiadanym ukradła Mu ty-
sięcy Cz: Złł: obcy człowiek wydaie ią, że pewne-
mu Niemcowi Szkatułę oddała: Tosię draca y
mowi że to uczyniła końcem zmenazowa-
nia Go: Uwierzałemu P. Miączyński, y więk-
sze do niey powziął, choć iuż dobrze podstarza-
łey Serce

Suplement Wiadomości dnia 7. Jan: Ao 1779.

Co się o grze hazardowney w Karty w Gazetach namieniło, ma się rozumieć o JW. Podkomorzym Koronnym: Xciu Podskarbim Koronnym y Taumatysie. JW. Podkomorzy przegrał 15. tys. ₰. a iuż dochodziło do 60.m ₰ wygrał tę Summę JW. Xiążę Jul. Podskarbi: ale ią na nim odbił JP. Taumatys. A w tym daią znać pomienionemu Xiążęciu, że Wexel Jego, nieiaki Anson Prusak y Konsul: Carowy Jul: /: ktory się umyślnie o ten tytuł dla tego postarał Interessu: / zaprotestował w Grodzie na Granicy, na 60.m ₰ — Korzystał znaczną część tych Pieniędzy y JW. Wojewoda Inflant Rogaliński: ktory tym Jmciom, po 48. godzin już przykrego, już miłego Siedzenia, wspaniałą dawał kolacyą.

Damy tuteysze ieszcze dotąd stałecznie bawią Teatra: y można mowić że wszystkie generalnie, do nich powzięły passyą. Xiężna Marszałkowa z Corką swoią Marszałkową Rady grała przed kilku dniami Operę na

Jea

Teatrum Kadeckim: ktora powtorzona była
z wielkim applauzem Krola Jmci y przyto-
mnych w Pałacu JW. Marszałka Rady.
Wyprzeszły wtorek grana była u Xiężny Sa-
pieżyny Kanc: Litt. Komedya: w ktorey
pierwszą rolę grała JW. Podkomorzyna Kob.
Subretki rolę grała Xiężna Adamowa: A
l'Abego do JW. Podkomorzyny umizgaią-
cego się grał rolą JW. Pisarz Rzewuski.
Xiężna Adamowa za pierwszą w Paryżu A-
ktorkę uiśćby mogła. Grana potym była
Tragedya u teyże Xiężny Kanclerzyny, z rowny-
wszystkich ukontentowaniem.

Nową tu znowu zrobiono sobie Sce-
nę z JPana Jakubowskiego: Brygadyera Woysk
Francuskich: Ofiarował mu był Krol Jmć w
czasie kassacyi JEzuitow Wioskę na Ukrainie
dla odległości, lubo 4.m Złł. czyniła, przyiąć
Jey niechciał. Possessor dzisieyszy niepłaci
Kommissyi: daią tedy na figla Pozew JP. Bry-
gadyerowi: y tak rzeczy nastraiaią aby go ode-
brał w tenczas, gdy Krol będzie u JW. Krakowski
gdzie y on na obiad był zaproszony. Przybiega
nay

nayprzod do JPana Mokronowskiego: ten już wia-
dom wszystkiego exkuzuie się, że niebył na ów
czas na Sessyi: Jmci to do Patronow go odsy-
łaią to do dalszey rozprawy. Będąc u JW. Kra-
kowski, skarży się przez Krolem Jmcią: Krol
oświadcza się że o niczym niewie: ale że to cho-
dziło niby o 14.m Złł. powiada: iż niemoże
być przeciwny Fisco. Wreszcie każe Mu się ra-
dzić Patronow: a iakże nayPanie, odezwie
się tu mam się do nich spieszyć: kiedy Ja za
iedną Maiyą iedną razą 5 f dać musiałem
Rozsmieli się wszyscy: a Komissarze Edukacyi-
ni oświadczywszy się mu. że temu poradzą
byle Jm tylez dał, dali mu tego poznać figla.

Na Gali nowego Roku, bardzo się
mało Dam znaydowało: a to z przyczyny
że wcześnie niebyły ostrzeżone. Brylantami
dystyngwowała się Xiężna Marszałko-
wa: ale gustem przepisała wszystkich
Podkomorzyna Kor — JW. Piaskowska zno-
wu się prezentowała w nowey Robie wła-
snych rąk roboty — Niebyło Dam wszystkich
więcey iak 15 — Do Spiewaczek tam przy-

to

przytomnych Xiążę Adam y Woiewoda Mścisławy.
ile na Pokoiach dość wiele czynił komplementow.
Trzynotostwa Xiążęcia Massalskiego Sy-
nowca Xcia Biskupa Wileń. całą tu bawią War-
szawę na balu iednym prosi w taniec JW. Mie-
cznikowę Kor. ta się go pyta czegoby chciał: w
taniec odpowiada: a Ja WPana nieznam kto
iesteś: odpowiada MuJW. Miecznikowa: / gdyż się
w Jey Domu nieprezentował — Drugiego razu
u JW. Kasztelanowy Wiżbicy oświadcza się iż
by się ożenił z Xiężną Januszową: aż w tym do-
daie: ale Jabym wziął y WPanią mowiąc do JW Kaszte-
lanowy: ale Ja mam Męża odpowiada MuJW
Kasztelanowa: a Xiążę na to: ale on może umrzeć
Jamże przyiechawszy, ni z tego, nizowego pyta
się a wiecie WPaństwo wiele mię już w Warsza-
wie wygody y potrzeby ciała kosztuią? Parsknęli
wszyscy: y wiele? pytaią się: już 500 H. odpowiedział
Chciał to niby z Francuskiego grzeczniey się tłomaczyć.
Z okazyi kontraktow, y mowy o braku
Pieniędzy, Krol Jmć dał się słyszeć iż nie wierzyaby
Jch w kraiu niebyło, y że tylko ie szlachta, przez
nienawiść ku możnieyszym w Domu chowa.

Z Warszawy d. 17. Junii. 1779.

Czas niepogodny y dżdżysty zatrzymał Nayi: Pana że pomimo kilkokrotną determinacyą przenieść się niemogł do Łazienek, Rezydencyi swey letniey, Nastąpił czas pogody, Aliżci JKMość odmienia swe ułożenia y do Kozienic drogę przedsiębierze: co się iuż w przeszłą Srodę uskutkowało z Kozienic ma wyiechać Nay: Pan do Dęblina Rezydencyi JW. Woiewodziny Podolskiey, a może po drodze w Puławach, Kurowie, y Gołębiu znaydować się raczy. JO: Krakowska Siostra JKMci w całey tey podroży akkompaniuie Nayi: Pana aże wyiazd iey koniecznie nastąpić musiał dla Komissyi w Brańsku, to było przyczyną, że JKrMość do Łazienek nieprzenosił się. Myśli JO: Krakowska podrodze odwiedzić Wołczyń, może, że y Nayi: Pan. na tę namyśli się Wizytę o podroży Grodzieńskiey iuż mowić przestano y niezdaie się żadna potrzeba tak znacznego poniesienia kosztu.

Nowiny Grodzieńskie wcale niepocieszno y iak wszystkich niewymownie dziwią y zasta

na

nawiaią tak interessowanych o sprawiedliwość tam-
teyszą mocno zasmucaią. Pierwsza po Reazum-
pcyi odsądzona Sprawa WW: Jndziłłow, wielkie-
go zaraz narobiła hałasu. Udali się pokrzywdze-
ni tu do Warszawy, ale dopoki Prowincyi Litt:
o niewzruszeniu Dekretow Trybunalskich oczy-
wistych, trwać będzie Prawo, potąd takowe za-
żalenia będą daremne. JW: Marszałek Try-
bunalski, iak słychać iuż miał wyiechać. Co
ieżli nastąpiło, nieuydzie y tu y w WXLitt:
sprawiedliwych poniekąd krytyk.

Zaboystwo Generała Puszeta przez Ka-
merdynera, Strzelca, y Chłopca, popełnione, przy-
kładnie w przeszły Poniedziałek, ukarane iest.
Na Teatrum Publicznym, umyślnie na to,
na Przedmieściu Krak:m wystawionym, w
Assystencyi 500. Gwardyi, 100. Węgrow y kil-
kudziesiąt Ułanow, Poucinano Jm ręce nay-
przod, potym głowy scięto, y uwiertowano. Chło-
piec zaś dla lat niedoyrzałych, lubo wszystkie-
go był Dowodzcą, tylko przytomnym był tey

Exe

Exekucyi, a na lat 24. z karą 50. Miotełek co Kwar-
tał, do Cuchtauzu skazany. Było na tey Exekucyi Lu-
da tyle, że go Przedmieście tak Obszerne przed OO.
Bernadynami obiąć niemogło, bo y dachy były
przykryte. Zaś w czasie Inkwizycyi tak wielkie
Mnostwo na Sądy cisnęło się, że y JO. Xiąże Jmci
Marszałkowi z Assessorami trudno się było cza-
sem przecisnąć. W tymże prawie Tygodniu, por-
wała się tu na życie męża żona, zapaliła Dom y
siebie obwiesić chciała, ale szczęściem oboie urato-
wani, y Dom ocalony. Złapano także o kilka
mil, kilku Zboycow, ktorzy pod sukienką Ber-
nadyńską, niby na kwestę wysłani, po drogach
rozbiiali.

Posłowie przy Dworze naszym Cesarski
JP. Rewicki y Rossyiski Sztakelberg myślą nas
na iaki czas opuścić. O czym y w Publiczney Gaze-
cie JP. Rewicki głosi. – A JP. Sztakelberg bez
mała nas na zawsze niepożegna. Ministra tego
gotowa zawsze żałować Warszawa: Bo prócz
tego, że wielką dla handluiących przez wspa-
niałe życie czyni konsumpcyą, umiał nad to

7

y z Przyiaciołmi żyć, y w naydelikatnieyszych Interes-
sach słodkim Ministrem nie Panem pokazać się.

Słychać tu, że Xiąże Jmć Repnin byle tylko
zdał Imperatorowy Jmci z czynności Teszyńskich
kalkulacyą ma być wyprawiony do Londynu, dla
pogodzenia Francyi z Anglią. Wypłaciłaby się tym
sposobem Carowa Jmć swey Alliantce nowey za
to Pośrednictwo, przez które Ona z Portą pogodzi-
ła się: ale tam daleko od ugody, Posiłki Fran-
cuskie pod Komendą P. Esteing amerykanom po-
słane, górę nad Anglikami biorą. Tu w Europie Flo-
ta Francuska coraz wzmaga się, y iuż 73. Wiel-
kich Okrętow, procz większey daleko liczby Fre-
gat liczy Francya, a y Hiszpania że się za nią de-
klarować będzie, iest nadzieia.

Targi Gdańskie dotychczas bardzo liche żyt
po 6. złł: Pszenica po 10. przypada; Jakoż wieleśmy
tu Jey zrosłey, y zczerniałey widzieli.

Pożarow częstych w Gallicyi, daią procz przy-
padkow y tę przyczynę, że Okolice obligowane za-
liczać to, co Pogorzelcy płacili często z despera-
cyi u siebie podkładaią Ogień: coby nową dla
tego Kraju było ruiną.

Supplement wiadomości. de 17. Junii — 79. 229 36

Przed wyiazdem swoim na dni kilka Nay Pan, iadł obiad u Xcia Ex Podkomorzego na Szulcu w Folwarku: Jest to Dom wcale prosty, złożony z oborki na krokowy: Izby y Alkierza: Malowania wszystkie y Meble nayprostsze: położony między dwiema gorami które On w tych latach adornował. Obiad był na podsieniu pod Wystawą, też chłopską: Stół długi, wązki wspieraiący się na czterech oblakach nieociesanych brzozowych, za krzesła zydel albo ława prosta służyła — Była na tym Obiedzie Jo. Krakowska: Starościna Małogoska: Woiewodzina Wołyńska: Gł. Mokronowski — Obiad mizerny: Wety lepsze — Kapela krolewska grała cały Obiad. — Po kawie wyiechał krol Jul. do Łazienek gdzie Go P. Lulić w Domu swoim, dożywotnim przyimowała — Ztamtąd udał się krol Jul. do Saskiego Ogrodu, y iuż to drugi raz tego Roku na tey znaydował się Promenadzie.

Dziwić się tu nie przestaią pierwszym Litewskim Familiom, które bedwie nie cotydzień posyłaią tu Sztaffety, szukaiąc przeciw przemocy na Trybunale JW. Tyzenhauza protekcyi Dworu: Jaki iest JW. Hetman WL. Kanclerz — Radziwiłłowie bowiem iuż się dziś z Podskarbim Nadwornym złączyli. Każdy tu na to patrzący myśli sobie, iż gdyby Jmsz tyle na pozyskanie Przyiaciół tracili, ile na Muzykę

Włoszki, y Dale, dawnoby Pana Tyzenhauza obalili Partyą
ale to dziś nie nowina widzieć panuiące Sługi nad
swemi niegdyś Panami.

Powrócił już do tuteyszey Stolicy z Działu
JW. Marszałek Rady: iako y Xiężna Jul. Woiewodzi-
cowa, która także w Radzymiu znaydowała się.
Xiąże także Poniński Podskarbi WK. iuż stanął
na powrót z Berlina — ale ta Gości naszych gar-
stka, mała bardzo iest, w proporcyi tych którzy
tuteysze Miasto opuścili, lub opuścić muszą.

Regiment Xcia Marcina P. Witt młody
kupił: a tak ten Xiąże, gdy opłaci długi może
się za Tercyarza Kapucyńskiego podać — Płaci-
mu wyprawdzie ma teraz Posag Kaszt. Kiowski
ale wiele poprzeymował długów: a Sam Regiment
wiele bardzo zakłada sobie pretensyi do swego
przeszłego Szefa.

JO. Xiąże Jul. Woiewoda Ruski, iuż by był wy-
iechał do Willanowa na rezydencyą letnią: ale że po-
strzeżone nadpsute posadki, na gwałt ią teraz nowe
daią — Pan ten zupełnie teraz opuszczony:
Bo cała prawie Familia wyiechała z Warszawy.
Sama Pani Jacomatys nieodstępna się pokazuie.

Xiężna Janusowa dzisieysza, ieszcze się nie
prezentowała Matce: bo się ta obawia zgorszyć Xcia
Marszałka: który w tych czasiech do Wód dla poroto-
wania zdrowia wyieżdża — Starościna Tłomacka po-
mimo poiednania zeszłe złe z Mężem —

Z Warszawy 24. Junii — 1779.

37

230

Przechodzący tędy z Kordonu Austryackiego, y powracaiący niektorzy z Gdańska Szyprowie, wcale nie pocieszne y zastanawiaiące donieśli nam nowiny. Pierwsi: że Gubernium, wydało surowy zakaz aby iednego ziarna nieważyli się Obywatele, w Zycie, Jęczmieniu, Owsie, za kordon wywozić, a y z Pszenicą wiele miała Szlachta zażyć trudności. Co się zaś excypowanego tycze zboża mowią otwarcie, że go sami potrzebować będą, y że się w Szpichlerzach Obywatelskich niepopsuie — Drudzy co z Fryoru powracaią lubo z pierwszey spłynęli wody, affiduią iż tylko po Złł. 90. dobrey Monety Żyto płaciło: a Pszenica do 110. Złł. niedochodziła — Już się dawniey doniosło o istotney tak lichych targow przyczynie, czyli że Gdańszczanie Komissow od Hollendrow niedostali: Ale też y zboża nadpsute, dla braku wody długo na Słoty exponowane, wiele do tey szkody w handlu naszym przyłożyły się.

Piszą z Krakowskiego y Sendomirskiego że tak Moskwa, iako y Austryacy, po nad Kordonem gęsto się rozkwaterowali: y że tamże

oby

Obydwa Woyska Magazyny zakładaią: ztąd wielka w Obywatelach trwoga, y rożnych baiek podostatek. Zrodło tych, pogłoska owa, chwała Bogu, że fałszywa, iakoby w Traktacie Teszyńskim stanąć miał sekretny Artykuł, nowy Podział Polski dysponuiący: tak to któraż przestraszony, naymnieyszego szelestu lękać się musi.

Bawiącego dotąd w Kozienicach Nayiaśnieyszego Pana, w tym ieszcze Tygodniu z powrotem spodziewać Nam się każą. Jakoż pora dżdżysta, niepozwoli Mu podług zamiaru zażywać z ukontentowaniem wieyskich rozrywek — Wyiechał tam w tych dniach JW. Podkanclerzy Kor. Borch, Sztakelbery Poseł Ross: y Marszałek Rady: a to w następuiącym Interessie — Już od lat kilkudziesięt zachodzi Spor o granice między Dobrami Ekonomicznemi y Dziedzictwem JW. Podkanclerzego: Kilkokrotne Kondescensye niemogły przywieść strony do ugody: tak że Proces ten zdawał się wieczny, dla niezliczonych Kategoryi. Przeto JKMość, rzadkim w Monarchach przykładem pisał się na Sąd polubowny: y z swoiey strony JP. Posła Rossyiskiego obrał, a z drugiey JW Marszałka Rady podanego chętnie akceptował, dla finalnego zakończenia tey Sprawy. Co

B

y Spor wiodącym, y godzącym, iako o wielkim przeświad-
cza zadufaniu, tak rownie wielki czyni honor: a
dla Amatorow Pieniactwa, piękny bardzo, zosta-
wi Przykład: bodaj od wszystkich naśladowany.

Fabryki, Ekonomika y życie Pańskie
JO. Xcia Juli Prymasa, zastanawiaią tu wszy-
stkich: y wymuszaią na każdym wyznać, iż y
Gospodarz Wielki, y Pan nieoszacowany — Już
na Pałac tutejszy czwarte sto tysięcy expensuie,
Oprocz bardzo znacznych reparacyi w Skierniewi-
cach poczynionych, Fabryk od Fundamentow wy-
prowadzonych; myśli teraz Kościoł tamże mu-
rować — Co się Dobr tycze, ponieważ znacznie
zdezolowane zastał; Obiechał nayprzod Wszystkie
y ponotował gdzie czego brakuie: Puszcza ie po-
tym Arędą na lat dziewięć, z obowiązkiem re-
paracyi: y z zapewnieniem za budowlę defalki:
a tak już dziś, ledwie niecałe Xięstwo zrepero-
wane — Pomimo tak znacznych Wydatkow, stoł
Jego codzień naymniey 40. Osob żywi: Gość wszel-
ką znayduie wygodę. Słowem umie ten Pan żyć
y dla Siebie y dla przyszłości.

Zagraniczne pisma głoszą iż Krol Pru-
ski miał donieść Francuskiemu, że go chce wi-

dzieć

widzieć w Wersalu: Co gdyby nastąpiło obawiaćby się potrzeba, czegoś podobnego, co y wizyta albo Woiaż Cesarski w Paryżu przyniosł Europie — Z Stambułu donoszą o nowey tego Miasta przez Pożar klęsce: w którym na 200. Domow spłonąć miało — Carowa Jul wdzięczna negocyacyi Posła Francuskiego P. St. Priest, naywięcey do ugodzenia Jey z Portą przykładaiącego się: Ofiarowała Mu Order S. Jędrzeia: y w prezentach: na 50.m Rublow a Żonie Jego na 50.m Rublow: Nieprzyięta do tąd rzecz, iak ta Monarchini przy tylu Wydatkach hoyna: ale też to ztąd sprawiedliwie Wielką Katarzyną nazwana.

Ugoda między Francyą y Anglią: a z drugiey strony między tąż Anglią y Amerykanami spodziewana, coraz niepewnieysza — Woyska Amerykańskie już w tym znayduią się stanie, że y Sukursu Francuskiego lądowego potrzebować niezdaią się — Wasyngton batalii unika. Bo Samą przewłoką niszczy nieprzyiaciół — Anglia głowę sobie suszy na wymyślenie gatunkow Podatkow. Francya Szelągiem ich niepodwyższyła.

W tych dniach Rozwod między JJWW Rzewuskiemi Pisarstwem Pot. Kor. podpisany — Kompania Pruska, nad spodziewanie cenę Soli spuściła: y dziś beczki po 50. Złł. dostanie

Suplement Wiadomości. de ie 24. Junii — 1779.

Przedaż Krotoszyna w W. Polszcze Dobr Dziedzicznych JW. Krayczego Kor. nowym dla tego Pana stała się ambarassem: Wszedł On o tę Maiętność z pewnym Prusakiem w Kontrakt, a zasadziwszy się tylko na samey Dozorców podobno y przekupionych Informacyi, bo znać Ich niemogł, iako niedawno na JO. Krakowskiey wygrane: akceptował ofiarowaną Sobie Summę. Poznawszy potym że za sam las iednego Roku podobny Kapitał zyska: namawia się z Szlachcicem pewnym, aby Go zapozwał iako o Przedaż Cudzoziemcowi: staie się: każą JW. Krayczemu siedzieć Wieżę: y tę zasiada: a tu tymczasem miano in rem Jego wziąć kaduka: ale ten zatrzymany: a Wieża, wieżą: —— JO. tegoż Jul: Woiewoda Kaliski Sułkowski dotąd bawi w Rzymie: Pisał niedawno do tuż Juli Prymasa z Propozycyą: Iż byle tylko Mu wolą swoią oświadczył wyrobi dla Kanoników Diecezyi Gnieźnień aby mogli fioletowych zażywać pończoch. Przyiął tegoż Jul Prymas z wielkim zadziwieniem y śmiechem takową propozycyą: już to że tegoż Woiewoda tak bagatelnemi zaprząta sobie za granicą głowę proiektami: już że przepomniał że czasem naszym kanoników y na Czarne brakuie Pończochy. — wie

Zaraz po zapadłym w Sprawie swey Dekrecie
JW. Pisarzowa Rzewuska wyiechała od tutey-
szych Obrzytek: niebez ukontentowania że tę przy-
kra skończyła kwarantannę. Ale y Mnurzki
kontente, że się kilko Miesięczney pozbyły Sub-
iekcyi. Dziwna rzecz że się przez Dekret nie do-
magała Corki — Familia iako zamęscie Jey zupeł-
nie przeciwna, tak wcale daleka była on negocya-
cyi y pośrednictwa w czasie Rozwodu — JW
Kasztelan Łukowski Jezierski, wystawiwszy wspaniały
y Obszerny Dom nad Wisłą, podaie Policyi Proiekt
iż ieżli mu dadzą Przywiley z Exkluzyą, dostarczy
na całe tuteysze Miasto potrzebom Cielesnym y
zapewnia, że się starać będzie aby żadney w Domu
Jego niebyło zarazy. Z drugiey strony pokazuie, iż
w przeciągu lat 50. Jaka Warszawa, cała Polskę
zarazić musi: a stąd wielkie w populacyi wy-
ciąga szkody — Krolewska mości Łazienki
swoie kamieniem ciosowym adornować przed-
siebierze: stawia teraz most na iednym z Kana-
łow tamteyszych: Przyidzie wkrotce do tego że y
Statuy z tegoż kamienia staną: gdyż Gipsowe
bardzo często obłaza — Słychać tu że Ma-
yaz JW Podkomorzego Kos. z W. Szeptycką rozeyść
się miał, dla podaney od Oyca Propozycyi aby JW
Podkomorzy Zawarty swe poddalał —

Z Warszawy d. 15 Lipca 1779.

40

233

Cosmy dotąd za mniey pewną mieli pogłoskę, o ustąpieniu generalnym z kraiu naszego Moskwy, to dziś już powszechną y nieomylną iest wiadomością: ale ta nieprędzey iak za dwa Miesiące uiścić się ma. Prześwietna Rada Nieustaiąca, chcąc dać nowy dowod troskliwości y staranności swey o dobro Obywatelow, ziechała się była w przeszły Piątek, w chęci naradzenia się o Traktach dla rożnych Dywizyi, y komunikowania Planty tey, tuteyszemu Sztabowi: ale dla braku kompletu Sessya być niemogła. Na co Jkr.a Mość bardzo czułym pokazał się, widząc Interes, prawie zwłoki niecierpiący pozbawiony rezolucyi. Dlaczego wysłano natychmiast Sztaffety do tych Konsyliarzow, ktorzyby bez pozwolenia śmieli się absentować. — Tak niespodziany dla Moskwy tu bawiącey Ordynans, że iest owocem Robot Cieszyńskich wątpić trudno. Ale cięzey zgadnąć: co za cel tey negocyacyi? Jedni mowią że Cesarz Jul, krzywo patrząc na dany Sukurs Krolowi Pruskiemu, od Casowy Juli, a raczey politycznie

ma

wiąc y po przyiacielsku niemogąc iey medyacyi odrzu-
cić bez nadwerężenia y spokoyności y przyiaźni
gdy na pokoy, ktorego Sobie nieżyczył pisać się mu-
siał, szukał okazyi zemsty; y taby to być miała,
że pozbawił Moskwę tak wygodnych leż w Kraiu
naszym — Drudzy, opaczniey daleko o tym sądzą:
gdy mowią: że to zdrada pewna: że Sprzymie-
rzone Dwory, po ustąpieniu Moskwy, potrafią
powzniecać Konfederacye, a potym pod tytułem
Spokoyności całey Europy do reszty Nas rozebrać.
Alec to tylko szczere domysły y Imaginacye,
może godzące się z Interessami Pruskiego y
Austryackiego Monarchy, ale nie Rossyi.

Piszą Nam z Gdańska, iż JO. Xiąże
Jul. Repnin, powracaiąc na Gdańsk z Cie-
szyna, pisał do Magistratu, iż za przybyciem
swym ustnie Jm opowie co dla Nich wytar-
gował: ale ieszcze dotąd nic dokładnego o
tym niewiemy — Na Komorach Pruskich, po
dziś dzień, żadney, w zdzierstwach, odmiany
niemasz: ale ją w krotce, sami Celnicy przy-
rzekaią. A Francuzi wszyscy, ktorzy przy
cłach znaydowali się już oddaleni — Więcey da-
leko Carowa Jul. dla Polski w Rydze uczy-
nią

uczyniła, skassowawszy wszystkie generalnie opłace-
nia, prócz tych, do których sami Jey Poddani
obligowani. — Wyiazdu JO. Xięcia Juli Sta-
nisława Poniatowskiego Synowca Królewskiego
do Gdańska, nie inszą daią przyczynę, tylko wi-
dzenie się z Xciem Repninem, który że tylko
tamtędy przeieżdżał, y tęże nasz bawić się
tam długo niemógł.

Mówić tu dotąd nieprzestaią że Moskwa
wysyła Xcia Repnina, do Londynu, z ofiaro-
waniem Medyacyi, między Anglią, Francyą
a dziś, y Hiszpanią, która w przeszłym Mie-
siącu otwarcie już za Francuzami deklaro-
wała się. Parlament narzeka na Ministrów,
że Naród cały uwodził, iż do tego Hiszpanie
nieprzyidą: ale więcey daleko na Stanem
Oyczyzny swey dziś prawdziwie krytycznym
boleią: Mówiąc: za przeszłych Woien, expenso-
waliśmy wiele: ale tylko tyle, ile dziś w
samych początkach: Była Francya z Hiszpa-
nią przeciw Nam: ale ta wtenczas się de-
klarowała, gdy tamta zniszczyła się: Prócz
tego była za Nami Ameryka, dziś y ta
z Francyą. Nakoniec, już flotta Nieprzyia-
ciel

wielka, od 60. Okrętow Wielkich wyszła, na Morze.
My ledwie 30. kilka iey zastawić możemy. A
bunty Irlandzkie, wnętrznie krajowi grożą; taki
to stan dziś Sami Anglicy kraiu swego ma-
lują; gdy o Alliantach ich ani słychać. Me-
dyacya tedy Moskwy, chyba krwie rozlanie
zatamuie, nie żeby przewagę iaką na stro-
nę Anglii uczynić miała.

Przybyli tu Francuzi z wielkiey bar-
dzo podroży, bo z Afryki, Egiptu, Azyi y
Konstantynopola: w liczbie których znayduie się
Hrabia d'Ancre: Prezentowani byli Krolowi
Juli, y na obiad proszeni, z ktoremi Nayda-
przez kilka godzin z wielką satysfakcyą konferowa-
Bawi tu ieszcze Turek, od Baszy Cho-
cimskiego przysłany, na skupienie Bryta-
now, dla Cesarza: y iuż ich znaczną liczbę, to
od Krola Juli, to od rożnych Panow zebrał: a
się ieszcze do Gdańska samego po nie puści.

W dzień S. Piotra Ruskiego dawał
wspaniałą, z Illuminacyą kollacyą JP. Szta-
helberg, obchodząc razem y Anniwersarz Ko-
ronacyi swey Monarchini y dzień Imienin
Naśladnika Tronu Rossyiskiego.

Z Warszawy. d. 22. Lipca — 1779.

Maiąca wkrotce z Polski wyciągnąć Moskwa, iuż dwa odebrała Ordynanse podług zwyczaiu w Siebie praktykowanego, y trzeciego niebawnie spodziewa się. Jeszcze atoli zupełney niemasz pewności, czyli wszystka, czyli tylko Sukursowa wyciągnie. Owszem z niektorych po Prowincyach Komend odmian, domniemywać się pewnie można, że tylko te 30. tysięcy o Marszu myślą, ktore w Roku przeszłym w kray weszły. Jezli tak iest, spełznie ta w Obywatelach trwoga, ktora za pierwszym wzmagała się odgłosem, o generalnym Moskwy wyściu z granic naszych.

Z pogranicza Tureckiego, a raczey z rożnych Ukrainy mieysc, odebraliśmy przeszłą Pocztą doniesienie, iż w wielu okolicach, w zeszłym Tygodniu słyszeć się y czuć dało Ziemi trzęsienie. Ale przecież bez żadnego uszkodzenia w domach. Rzadkie to bardzo phenomenon w naszych kraiach, przecież nie pierwsze. Jak za Bolesława Wstydliwego ieszcze R. 1258. po wielu częściach Polski panowało. Poźniey za Jagiellona, w R. 1443. gwałtownieysze było, kiedy domy, y kościoły zapadały się. Ale y za cza-

sow

czasow naszych na Wołyniu go pamiętaią. Historye dawnieysze o tey klęsce namieniaiące dodaią: Iż ta była zawsze odgłosem, nieurodzaiu y głodu.

Powracaiący z Gdańska Szyprowie weselsze nam, iak dotąd głoszą nowiny o targach. Już przecie do 180. Złł. doszła Pszenica, a Żyto do 110. Każdy zna, że ta cena, licha bardzo iest w proporcyą dawnieyszych czasow: ale nie rownie większa, w miarę targow początkowych tegorocznich — O ubzeniu ceł Pruskich, nic ieszcze niesłychać, samemi tylko karmią Nas nadzieiami, Prusey Celnicy.

Pogłoski, w tych dniach tu wszczęte, o smierci Cesarzowy, żadnego niemaią fundamentu: lubo w W. Polszcze generalnie o niey głoszą: Jeszcze atoli Monarchini ta, z pachliny niewyszła: ktora życie Jey nie nayd łuższe obiecuie — O zwinięciu Chorągwi w Woysku Austryackim, nic dotąd niesłyszemy: Prócz że 30. tysięcy Kroatow rozpuszczeni być maią, ale to Woysko w Miesiącu zwerbowane być może: ile gdy każdy Kroata, żołnierzem iest w każdym czasie gotowym — Przechodzili oni świeżo przez Widen: y prezentowali się Cesarzowy Juli w Szönbuch

Brun: Ewolucye Jch tak się tey podobały Monar-
chini, że 30. tysięcy Czerw. Złł. rozdać na nich
kazała: a Officyerom Medale złote dawano.

Dotąd, ieszcze niesłychać, kogo sobie
do pomocy przybierze Anglia, w naykrytyczniey-
szych postawiona okolicznościach. Naypotrze-
bnieysza byłaby dla niey Austrya: ale Dwor
Wersalski, iuż dawno temu zabiec zdał się:
a do tego wolność handlu morskiego, kastem
iest Francyi. Przeto y Austrya krzątaiąca się
dziś o rozpostarcie handlu swego w Ostendzie
interessowaną być zdaie się — Moskwie, nie
zechce się pewnie za Anglią wstępnym boiem
deklarować, bo y tey Pawillony pogwałcone,
y siły przeciwne Anglii nadto mocne, aby
Jm dać odpor była nadzieia. Pośrednictwo
pewnie Cesarza, lub Carowy, krwawą tę, na
ktorą się zanosi odwroci woynę. Jnaczey Cza-
glia, do ostatniego przysunęłaby się upadku.

JW. Podczaszy Litt. Potocki, zabawi-
wszy tu przeszło Tydzień, wyiechał na Polesie
do Dobr swoich. Przyięty od Krola Jmci, y Familii
z wiadomo duszy y serca wspaniałością.

nos

Nowy znowu kluie się rozwod tcia Juli Marcina
z powtorną żoną swoią: ale ieszcze o przyczynach
Jego tayno — JWW. Pisarstwa kor. Rzewuskich
rozłączenie na tym zaszło, że [illegible] JX Biskup
Kujawski w Młocinach szkol. dawał: a Indult
był na pewnego Missyonarza: ktory będąc zatru-
dniony, przybyć niemogł, y tylko dwoch z tyże
Parafii tęży assystowało.

Jego Krolewska Mość. pamiętny zawsze, w
Młodź edukuiąca się, naywięcey profituie, gdy
od panuiącey Zwierzchności ma zachęcenie.
wymeszły Wtorek znaydować się raczył na
Examinach w Szkołach Pojezuickich: a we
Czwartek w Konwikcie XX Piarow. Gdzie cier-
pliwości Jego, y Cywuskiego z Dziećmi obey-
ścia się. rzadkie widzieć się dały Przykłady.

Skarb Koronny, znaczne bardzo w tych
dniach poczynił konfiszkaty: to iest: tabaki
Zagraniczney 3300. funtow: a kleynotow za
15.m ₰. Sam szkrofl od tabaki, rachuiąc po 3. ₰
od funta: 3900. ₰. wniesie do Skarbu: a kleynoty
gdyby tylko dwoistym cłem były opłacone trzy [illegible]
Czerw. Złł. wniesie.

Suplement Wiadomości: de 29. Julii — 1779.

Na dniu onegdayszym JO. Xiężna Jmć Sanguszkowa Januszowa, o północy, powiła Syna. Cała Warszawa Płód ten za wczesny okrzyknęła: ale wiadomsi, iak dawno ta Para sobie poprzysięgła, a iak późno deklarowała się rzlubną, za prawy go poczytuią. Obie Małżeństwo nie wymownie kontenci. Xiężna Jul, że się Sukcessora doczekała: Xiąże że swego poparł Człowieczeństwa: I niemożności naturalną w Rozwodzie mu zarzuconą zadysputował. Narodziny tedy te, ieżli kogo, to Xiężnę Rozwodkę zasmucą: ile gdy się dziś ocznie pokazuie, że niepłodności z Niey, nie z Xcia Janusza była przyczyna.

JW. Chorąży Wkor. w tych czasiech do Warszawy spodziewany — Trzęsienie Ziemi y tam uczuć się dało: po ktorym niesłychane nastąpiły ulewy, z znaczną szkodą w domach zasiewach y łąkach — Pałac ktory JW. Chor. Kor. na dwa Piętra zakładał, z tego powodu na iedno tylko murować kazał — Ode Dworu tamteyszego piszą Nam: Iż iest myśl JWW. Chorąstwa, puścić się na Woiaż y to iuż Czarnym Morzem: Rzecz do Wiary niepodobna, y chyba tylko żartem pro-

ie

jektowana, za prawdziwą udana: ile gdy ten wo-
wania sposob, samym tylko chudym Pachol-
kom własny, ile w te strony, gdzie lądem podroż
przydroższa: a JW.ce Chorąstwo, wszędzie lądem wy-
godnie przy swych Intratach wyiażowac mogą.

JW. Bielinski Czesnik Kor. wydał temi
czasy Metressę swoią za Komisszego przy Dwo-
rze swym nieiakiego Muchowicza: ale mimo
tego Sto Sakramentu, psik Jegomości od Jeymości.
Niewięcey on do niey należy, nadto, aby Ekwi-
paże Pańskie, ktoremi Żona Jego mniemana
po Warszawie paraduie, były ochędożne.

Kasztelan Łukowski Jezierski, Dom swoy
nad Wisłą poświęciwszy roskoszom Warszawskim
lubo Przywileiu z Exkluzyą nieotrzymał, zało-
żył tam ieszcze łaźnie, aby mogł więcey do siebie
bawiącey tu przyciągnąć młodzieży.

W tych dniach, dwie Exekucye Woyskowe
wyrobiona na Wesele JW. Podkomorzy Krzemienieck-
go. Mimo tego Pan ten zacosze dobrey myśli
ani w stołach, y Ekwipażach Jego żadney nie w-
dać odmiany — Wyieżdża w tych czasach do Ja-
nowca pod Pułany.

W Sielcach temi dniami bierze Ślub
JW. Pan Tyzenhauz Syn owey Kossakowskiey z ktorą
się o Cynkę Tłoczi JW. Podskarbi W. z JP. Przezdzie-
cką Podkanclerzanką.

Z Warszawy d: 4. Listopada. 1779.

Smierć JO: Kasztelana Krakowskiego, dzwony tuteysze w tych dniach głosić zaczęły. Wakans po nim, komu się dostanie, ieszcze pewności niemasz. Należałby się podług turnu, JO: Xiążęciu Jmci Woiewodzie Krakowskiemu, ale pogłoska szerzyć się tu poczyna, że y JO: Xiąże Jmć Ex: Podkomorzy Koronny, wchodzi do tey kandydacyi. Co gdyby nastąpiło, niepotrzebaby szukać Osob na inne Wakanse, z ascensu JO: Xcia Jmci wspomnionego wyniknąć mogące; bo nam ieszcze w świeżey tkwi pamięci, iako w czasie ostatniego tychże krzeseł sieroctwa, niekażdy na nie łasym pokazał się.

O Woiewodztwo Kiowskie konkurował tu JW: Kasztelan Kiowski, y iuż był wysłał z propozycyami do JO: Xcia Jmci Woiewody: ale nadspodziany odebrał respons. Krzesło to, odpowiedział Xiąże Jmć dane mi iest w nadgrodę zasług moich, y gotow iestem bronić go razem z życiem do upadku: a ieżlibym miał się na co mienić to chyba na Kasztelanią Krakowską, y z przydatkiem 30.000 Czerw: złotych. Odpowiedź ta, wszystkie JW: Kasztelana omyliła nadzieie.

W przeszłym tygodniu zginął tu w Warszawie, JPan

Fera

Feralis Dwernicki. Sam Nayi: Pan szukać go kazał, ale do-
tąd o nim żadney powziąć niemożna wiadomości: Żona
pozostała z kilkorgiem Dzieci, w ostatnich zostaie ża-
lach. – Wiadomo że Pan ten, Kuratelę chciał na wła-
snego wyrobić Oyca, gdyby się zostawszy Posłem, z zdro-
wia swego rozumu nieusprawiedliwił. A w poznieyszych
czasach bawił się naywięcey Kwerendą Kadukow, y
znacznieyszey Ich części był wynalazcą. – W zaprzeszłą
niedzielę na obiedzie, znaczne w nim widziano po-
mieszanie, po ktorym gdzie się podział, czy wyiechał,
czy gdzie utonął dotąd tayno: słychać iednak że żyie

Odebrał W tych dniach JP: Tepper z Anglii
Listy, gdzie dwoch Braci tegoż Imienia, do Kolligacyi
Jego przypytuią się, aże są bezdzietni radzą mu, aby się
u Dworu Londyńskiego postarał, o naturalizacyą
końcem sukcedowania w Ich znaczne maiątki: Tak-
że JP: Tepper kilku, albo kilkunastu Millionami spo-
dziewa się swoy pomnożyć Stan, a tym samym, y Kre-
dyt iuż dobrze ugruntowany. – Nadgrodziło mu się tak
za świeżo uczynność JPu Blankowi okazaną; kiedy
gdy Komissya temuż Bank pieczętować chciała JPan
Tepper nawet pod niebytność JP: Blanka, dla ocalenia

Jego

Jego Kredytu, acz swego Rywala, ręczył się za niego.

Z Peterzburga piszą, iż tam wielkie czynią przygotowania do dania Anglii sukursu, J.P. Potemkin, wszedłszy w radę Woienną, miał całą na swą determinować stronę: zdaie się to rzeczą niepodobną aby Moskwa hazardowała Przyiaźń Dworu Francuskiego dla Anglii, y spokoyność z strony Porty, ktora pewnie podżeganą być nie przestaie na Moskwę, iak prędko ta Przyiaciołką Anglii, y obronicielką deklarować się będzie. Ale też z drugiey strony głoszą, że Austrya w tym razie rwie z Francyą Przyiaźń, y przeciw niey, lub Turkom deklaruie się. Jakożkolwiek bądź, nie nam ieszcze trwałego w Europie nie obiecuie Pokoju. Bo yowe pogłoski o negocyacyach y Pośrednictwie Moskwy, y Prusaka razem, końcem zagodzenia Anglii, Francyi, y Hiszpanii, pełznąć zaczynaią. Ile gdy Francya z Hiszpanią, tych czterech rzeczy koniecznie po Anglii domaga się. 1. Wolności dla Amerykanow. 2. Independencyi w handlu na Morzu od Anglikow. 3. Fortecy Gibraltar Hiszpanom powrocenia. 4. Minorki Wyspy tyż że oddania. Ale Kampania, ktorey skutki wkrotce usłyszemy mocniey te poprze, lub zachwieie pretensye: ktora

aby

aby niemiała dla Francuzow, pożyść pomyślnie, trudno wie-
rzyć: bo procz tego, że Flotta Angielska, kilkunastu
Okrętami mnieysza: Procz że Generał Estaing w Ame-
ryce nad Anglikami znacznie guruie, same składki
Partykularne Hiszpanow y Francuzow na tę Woynę
Monarchom swym w Pieniądzach ofiarowane, y serce
wielkie w tych narodach okazuią, y Monarchom swym
dalszą ułatwiaią Woynę.

Pisał tu niedawno JPan Puławski z Ameryki,
iż nie iest, nayobligowańszy Bratu, y Familii, za osta-
tnią Konstytucyą Favore sui wyrobioną: gdyż nigdy
do Polski powrocić niemyśli.

Piszą z Peterzburga y to, iż JP: Korsak, niegdyś w
Regimencie Gwardyi Litt: Porucznik, w wielkie u Caro-
wy Jmci wpadł Fawory. Już miał nawet Kniazia Ty-
tuł otrzymać, pod Jmieniem Kniaź Korsakow: a Żoryc
dla szuleryi, w ktorą się wdał odrzucony.

Poseł Austryacki JP: Rewicki do nas nazad
powroci: pomimo opacznych o nim pogłosek: Jest tu Ka-
waler młody Rossyiski Jmieniem Trubakoi, woiażuiący
ale iuż w czasie swey podroży, znaczney dostał Wansacyi.

Suplement Wiadomości de 9 Xbris 1779.

Spodziewany Ow Kasztelanica Brze-
skiego Kujawskiego z Generałowną Dąbską
Rozwod, dziś przychodzi do skutku: a JP.
Dąbski, u JW. JX. Biskupa Kujawskiego
na prywatney Edukacyi z JP. Rybińskim
Podczaszycem który zostanie. Młode te
Małżeństwo długie po Annielsku żyło.
Zmiłowała się nad niemi Baba iedna,
gdy przyszło do praktyki, po spekulacyi
Pan młody zgaszoną świecę zapalić każe.
Pani młoda, od owego momentu tak go
sobie obrzydziła, że y do rozwodu przyszło.

Przez cały czas bawienia się JW.
JX. Biskupa Kujawskiego u Olborzu, y
JW. Miecznikowa tamże siedziała. Znala-
zła tam Ona nowego Faworyta, w Osobie
JW. JX. Sołtyka Sekretarza: y dla tey to przy-
czyny JX. Biskup, musiał mu w Pała-
cu swym dać Apartament. Miał on ie-
dnak Osobną swoią Faworytkę, która w
dzień go ze Wsi nawiedzała. Wolle

Rozwod JW. Tarłowy z Domu Swieżawskiey
już stanął. Żałuią tu y ledwie nie pła-
czą ci tey Damy, ktorzy o Jey Sytuacyi
od niey Samey zasięgli Informacyi: Prze-
ciwne relacye, niemało Ją obwiniaią.

O Przyszłą Rozwodkę Kasztelaniową
Dąbską stara się JP. Skarbek, Kasztelanic
Inowrocł. Oboie się sobie podobali: tylko
że Dama Brogaczka, a ten ieżli dziś
Wielki Chudy Pachołek: to zlały gdy
Xiążę Michał Czetwertyński z ich Matką
dłużey pożyie, większym stanie się: ktora
przez swe zbytnie do Męża, a tych Dzieci
Oyczyma przywiązanie, znacznie ich już
krzywdzić zaczyna.

Maryaż Xiężniczki Radziwiłłowny
Siostry Xięcia Hieronima z Xięciem Mas-
salskim, już niezawodny. Są tu nawet
przysłane do Warszawy Osoby, ktore Xię-
żniczce Wyprawę gotuią — Zaraz po
Szlubie myśli Xiąże Massalski młody
czynić Prawnie z Xtryiem swoim o ruinę
Dobr, w Cyrkule trzymanych.

Na Dworze JO. tcia Juli Prymasa coraz
większe formuią się kahały: Początek tych
Amory zobopolne, całego Dworu: każdy
tam ma swoie Sequido: a raczey każdy
iest Partyzantem swey Faworyty. Wybu-
chły te fakcye świeżo z następuiącego oko-
liczności. Miał tegoż parę niedźwiedzi:
kazał Ich puścić w kanał: y Brytanyna
nie spuścić: Wyszedł cały Dwor na ten
Widok: Po niejakim czasie, pomordowa-
ne psy y Niedźwiedzie kazał tegoż poła-
pać: W tym Brytan ieden zrywa się: Uci-
kaią wszyscy, ieden Kapitan Niezabitości
przy tęgim zostaie: A że się tegoż widział
niebespiecznym, kazał mu go zabić: Ura-
żony o tę porywczość Marszałek Dworu
Starosta Brędziński pokłonił się z Kapita-
nem: przyszło do Poiedynku: tegoż o tym
dowiedziawszy się et nunc wyiechać Mu
kazał. Żona chcąc tcia ułagodzić przy-
pada: Niedaie Jey tegoż y mowić, wyma-
wia Jochy y grymasy, ile że iuż wielu

do

do dyz kredytu P. Starosty y Starościny przyczyniło
się, między któremi X. Nowicki Kanonik
niecierpiący Fawerow X. Garnisza u Pani
Starościny, a sam ich przyskać niemogący.
Nazaiutrz uspokoił się tęgie kazał
zwrocić JP. Marszałka: y do dawnych przy-
puścił kredytow.

JW. JX. Biskup przyprowadził tu z
sobą Psiarnią: wcale do polowania gustu
nie maiący. Pewien dowiedziawszy się o tym
powiedział: to pewnie X. Biskup, po koziey
Uliczce polować będzie: alluduiąc do Pała-
cu JW. Chumiackiey tam stoiącego.

JW. Podkomorstwo Piaskowscy ieszcze
z Sobą Obiadu nieiedzą: pretext tego, żało-
ba po Synu: a przyczyna Franzakcya reces-
sowa od Substancyi JW. Podkomorzego, przez
Żonę uczyniona.

W. Ex Urzędowski Starosta bawi tu
całą Zimę z swoią Madame w Warszawie.

JW. Pisarz Rzewuski iuż do cudzych
krajow wyiechał.

Ogień w stayniach Xcia Ponińskiego
zaięty całego Maryvilu strachu nabawił.

Z Warszawy d. 18. 9bris 1779.

W Sądach Assessoryi Litewskiey nieda-
wno tu za przybyciem JO. Xcia Jmci Kanclerza W. Lit.
reassumowanych, przywołana iest na Instancyą Jn-
stygatora następuiąca Sprawa — Obywatele Sta-
rostwa Wielowskiego na Żmudzi, w possessyi JO.
Xcia Juli Józefa Poniatowskiego będący, a w
rządach Ekonomicznych, do Gubernium Kor-
dnickiego należący, czuiąc się nad Lustracye w po-
winnościach uciśnionemi; rozpoczęli byli Proces
w Assessoryi, ile że y rezolucya JKMci, a potym
Rady Nieustaiącey, tę Jm przepisała drogę. Sąd
pomieniony naznacza na grunt Kommissyą: Szu-
kaią w Litwie Patrona Obywatele Wielowscy, y
znaleść go niemogą, a raczey uprosić. Udali się
tedy do Warszawy, gdzie JP. Mędrzeckiego
do obrony swey zobligowali: Jedzie on na
Żmudź, wchodzi w poznanie powinności Stwa
Wielowskiego Włościan, wchodzi w uciski Gu-
bernii Korodnickiey, y ztąd punkta na Inkwi-
zycye goluie. Gdy się o tym dowiedziano w
Grodnie, posłano Komendę, wzięto w areszt Pa
Mędrzeckiego, okuto w kaydany, y do więzienia
na Korodnicę zaprowadzono: Za co? że iako Pa

trem

tron, chciał bronić Strony uciśnionej, bo umyślnie
kilka Pułkow było do Starostwa posłanych na
uciśnienie Obywatelow, tak aby niemieli z czego
Prawa popierać: pretext zaś tego iaki? Oto że
się Starostwo ma do buntu, y P. Mędrzecki du-
cha tego podżegał — Uwiadomiony przez Przy-
iaciół Pana Mędrzeckiego Nay. Pan, ~~[illegible]~~ o
areszcie Jego, pisał do Grodna, aby go wypuszczono,
ale pod pretextem podniecanych buntow, na-
dal zatrzymany, y tylko z kaydan okuty. Kazał
Go Nay. Pan posłać na Komissyą do Stwa,
ale tak czas miarkowano gdy się Sędziowie, rozie-
chali — Podawał potym Memoryały JW. Podskar.
N. Litt: W. Wolmerowi: ale żadney nieodebrał
rezolucyi: Wynieśliwszy tedy tedy naście Miesięcy
w Grodnie, ucieka: przybywa do Warszawy, y ten
Proces rozpoczął: ktorego koniec tym ciekawszy
Im więcey całe Publicum y całą interessuiący Palestrę
Z Wielkiey Polski przyszedł tu Ra-
port do Prześwietney Skarbu Kor. Komissyi, iż
JP. Bonikowski Pułkownik w Woysku Kor, ma-
iący na Sobie przewiedziony Proces, nietylko Intro-
missyi Cywilney do Dobr swoich niedopuścił.
ale y brachium militare, na Exekucyą sprowa-
dzone pobił: gdzie trzech ludzi Rpltey paść miało.
Kryminał ten, tym więcey go obwinia, że Sam

osobiście

osobiście w tey znaydował się rozprawie. Bolepszyła się przecież cokolwiek Sprawa Jego w tych czasach kiedy podobnąż exekucyą od JO. Xcia Mci Woiewody Poznań, do dobr JO. Xcia Michała Lubomirskiego sprowadzoną ludzie Jego pobili: tak że trzech z ludzi Xcia Woiewody na placu padło. a żołnierz Rpltey raniony został. Mocno się tu obawiaią wszyscy, aby ta bezprawność na suchoniewszła: a tym samym iedyna exekwowania per brachium militare Judicatorum droga nie została nadwerężona.

Z Chumania piszą iż z pobliskiey komendy Rossyiskiey ludzie, chcący uwieść żonę iednego z Obywatelow, gdy tego dopiąć niemogli: rzucili się na obwach: gdzie kilku ranionych y zabitych zostało: Przyszła potym cała komenda do Chumania, ale Garnizonu niezastała: Całe tedy miasto przez kilka dni, na łup y powolę rozciuszonego żołnierza podane.

Rozchodzi się tu znowu wieść, że Prawa JW. Zamoyskiego, na przyszłym Seymie wzięte będą pod krytykę; Królewska Mość bawi się teraz częstą onych limą: a JW. Zamoyski wszystkich w pospolitości uwagi, y annotacye z wielką przyimuie chęcią. Przykłada się zaś do ulepszenia ich naywięcey JO. tegoż Jmci Szembek Biskup Koadjutor Płocki.

nest

O nowey w Europie woynie coraz gęstsze szerzą się pogłoski Zapewniaią tę wieść werbunki gwałtowne w Prusiech, y reparacye Fortec pogranicznych w Państwach Austryackich. a naywięcey czyni ią nieuchybna allians Krola Angielskiego z Prusakiem. Nieprędzey atoli ona wybuchnie pokąd los flot Morskich, na tę lub owę stronę nienakłoni się. Wyszły one iuż z Portowszych 22. 8bris Anglicy więcey nad 37. Okrętow nie liczą Francuzi z Anglikami 52. na ktorych 40000. Woyska znayduie się w myśli opanowania brzegow Angielskich — Z Polski niedawnemi czasy poprowadzono przeszło 2000. Koni dla Kawaleryi Francuskiey.

Kompania Krola Pruskiego arędująca tu Żupy Solne znacznie bankruduie: Niemoże ona taniey iak po 76. Złł. przedawać beczki: gdy tym czasem w kompanii Polskiey po 50 Złł. przedaie się: a mimo tego 200000. Złł. w kwartał od Żup Krolowi Juli płacić muszą: Przynaymniey tym kanałem wniydzie cożkolwiek do nas grosza, kiedy za świadectwem JP. Blanka na towary zbytkowe przez iego tylko ręce na 12. millionow tego Roku z kraiu wyszło.

Wakuiące po ascensie JW. Kluszewskiego kasztelanii Brackiey krzesło, JW. Zelinskiemu Podstolemu Krakowskiemu dostało się.

Suplement Wiadomości de die 18. 9bris 1779

W tych dopiero dniach dowiaduiemy się o powodach rozstania się JO Xcia Juli Ex Podkomorzego z Swoią Jozefką. Już dawno Krol Jul y Xiąże Biskup Płocki, szukali sposobow rozerwania tey pary. Zażywali nawet Przyiaciół, albo do obmierzienia Jey Xiążęciu Juli albo do poroznienia. Kiedy zas żadney niewidzieli robot swych pomyslności; y Xiąże pomimo wszelkich perswazyi, y Liberyą Jey Swoią dawał y z teatrum publicznie z nią w iedney wyieżdżał karecie. prócz że w Loży otwarcie z nią przesiadywał; Oświadczyli się Mu że daley tego nie ścierpią zgorszenia, y że albo Mu Ją uwiozą albo do klasztoru odeszlą. Na takowe Propozycye, musiał się determinować Xiąże, rozstać się z swym Przyiacielem. Umyślił tedy wysłać Ją za granicę: ale nie uprzod pokąd Jey w Metryce tuteyszey niezapisał 60. f. na Miesiąc Intraty: Co większa Xiąże Stanisław, musiał tamże obowiązać się, że Jey z swey kieszeni dożywotnie 30. f. pła

cić

płacić będzie — Pierwsza podobno w Swiecie praktyka
aby Syn Metressie Oycowskiey w Cokłach pu-
blicznych naznaczał Pensyą — Jak zabespie-
czona wysłana do Marsylii, gdzie tiąże Pry-
mas Podoski życia dokonał. Koło karety Jey
podrożney, Sam tiąże krzątał się; a gdy przyszło
do pożegnania, trzy dni z Domu niewyieżdżał.
y płakał — Wszakże ieszcze w Roku przeszłym ten-
tował mocno Panią Jutwil, Metressę Starosty
Et Urzędowskiego y 2000 f. Pensyi ofiarował: a
gdy ta mu Jozefkę wspomniała, odezwał się, żem
się już iey głupstwem znudził. Przecież y
na takie ofiary, niezachwiała się w swey wier-
ności Pani Jutwil.

JW. Podkanclerzy Koronny nowe do
Pani Truskolawskiey palić poczyna ofiary.
A lubo sześćdziesiąt letni Mąż, y kilkudzie-
siąt letni Minister, nie dba o to, że Jego ka-
racie cała dziwuie się Warszawa, przed Zło-
mem iedney Komedyantki. Pierwszy on
do aplauzow dla niey na teatrum: y taką
sobie chce czynić Subiekcyą, że dla przypa-
trzenia się Jey y przypodobania, zawsze przy
Orkiestrze warłuie. Jak gdy się publiczny

czyni

czyni Mąż, Żona wielkie smogniło, po owym nie
gdyś Wielkim Swiecie zachowanie.

Słychać tu o powtornym za granicę wy-
ieździe JW. Hetmana Polnego Kor. Jako y o
tym że o tężniczkę konstancyą konkurnie.
Ma sobie tego życzyć tęgie, ale nie tężniczka.
ile gdy tęgie Michał tyle o tę Partyą poczynił
kroków. Na przeszkodzie wprawdzie JW Het-
manowi bliski pokrewieństwa związek, ale ie-
żeliby o bliskość krwi chodziło, to bliższy tęgie
Michał — Tenże JW Hetman trudnić ma
rownosci Braci swoim Działow: y w dotąd nie-
nawiść między niemi pokrywał Oyciec, podobna
ta teraz swiatu okaże się.

Pięknie tu bardzo zażartował z JW.
Woiewody Mścisławskiego P. Doktor Sio, przy-
były niedawno z W. Wielohorskimi. Zaproszony
On od JW. Wdy na obiad, znalazł tam w kom-
panii Pa d'Abakur Delatora Juliusza. Pyta
się Go o tę Osobę: odpowiada mu JW Woiewoda
że to Jnc P. d'Abakur. a to ja tu nie mam
co robić, odezwie się P. Sio: bo lubo Chudego
Pachołka, kompania ta upodliłaby: y tak po-
mimo wszelkie prośby, retyrował się Vest

Starosta Krakowski z JW. Sołtohubową już powrócił. Wprzód iednak Ona tu spodziewana: a JW. Starosta obiechać ma iey w Litwie dobra. Zyskała Ona ularowy Juli, że całe Jndraty z Starostwa dochodzić ją będą. ale P. Przebendowski czy będzie Marszałkiem Rady na przyszłe Biennium tego ieszcze niewiemy.

Generałowa Grabowska z podróży swoiey do Spa mocno niekontenta. Kompania Jey przydana, niebyła nayzgodnieysza — W. Szambelan Szydłowski Towarzysz tego woiażu, to zyskał, że się cieszy nadzieią iż tęzna Woiewodzina Nowogrodzka poydzie za Niego. — Poróżniła się Ona teraz z swym Opiekunem Kasztelanem Żarnowskim, y podobno Administracyą Dobr mu odbierze.

[illegible]

Z Warszawy. d. 25. 9bris. 1779.

Odebrawszy Prześwietna Komissya Woyskowa z W. Polski Raport o niesłychaney JPa Boianowskiego płochości, dała zaraz Ordynans, aby go pobliższe tam aresztowały Komendy. Jakoż zaślepiony niewiedzieć wiakim zaufaniu, zamiast coby miał o Granicy myśleć, spokoynie w domu swym przebywa a tak Komenda bez wszelkiego trudu, dostała Jegomości. Jaż Komissya posłała w te tropy notę do Prześwietnego Trybunału Piotrkowskiego, aby tę zuchwałość iak nayprzykładniey ukarał: co y nastąpi nieuchybnie. Niemasz w prawdzie wyraźnego na ten Kryminał Prawa, bo tylko prosola rebelli oppositione brachio militari 12. niedziel wieży in fundo y 2000. grz: Prawo przepisuie. R: 1768. ale że delictum facti excypuie, wszelka surowość Prześwietnego Trybunału, przeciw targniącemu się na moc y powagę R. Pty. niebędzie zbytnia, Sam tedy ten Kryminał wielkim będzie przeciw JP. Boianowskiemu Instygatorem, ale y JW. Woiewodzina Mazowiecka, z którą ten Proces nieuchybi, nie do poparcia gruntownieyszego swey sprawy.

Gwałt podobny brachio militari z okazyi sporu między Xciem Wdą Poznań: y Xciem Michałem Lubomirskim wyrządzony. Lubo podług pierwszych Relacyi nayuięcey Xcia Michała obwiniał, atoli Raporta Komissyi Woysko

wey

wey przysłane, zupełnie Go usprawiedliwiaią. Bo nayprzod z Pro-
cessu otrzymanego in Contumaciam pod niewiadomość y
niebytność Xcia Michała, otrzymał Xiąże Woiewoda De-
kret, y pomoc Woyskową, Proces ten, gdy Xiąże Michał
w Trybunale uchyla, exekwuie Go Xiąże Woiewoda, y iakże?
oto zebrawszy koło 300. Kozakow, idzie z niemi do Wio-
ski Xcia Michała, między ktoremi y ludzi trzech RPty;
znaydowało się. Zaczyna ta hałastra strzelać do ludzi, kto-
rych widząc Xcia Michała Dyspozytor, y sądząc ich być
zaieżdnikami bronić się począł, otoż w tey rosprawie kil-
ku z Obu Stron padło, a tak czyż można było dostrzedz
trzech ludzi RPty: między trzystu? ale czas lepiey win-
nieyszych pokaże, nie to nie naprawi sprawy JP. Boia-
nowskiego, bo procz że będąc Woyskowym, znać był po-
winien Konsekwencye za tym gwałtem idące, nadto Con-
stat, że do ludzi iuż na Exekucyi spokoynie siedzących
Sam strzelał.

Z Lublina nam piszą, iż JW. Marszałek Prześwie-
tnego Trybunału, częste czyni przed całym kołem oświadcze-
nia, iż nie więcey sobie nieżyczy, tylko aby razem z nim
stał się godnym wielkiego swego Poprzednika naślado-
wcą. a nawet, gdy iaka przeciwna zdaniom Jego wypadnie

de

decyzya odwołuie się do Sentencyonarza czystych każdego z Sędziow Intencyi swiadka. — Z Piotrkowa wszystkie iak dotąd dość pocieszne dla sprawiedliwości rozchodzą się Nowiny. Umie ten Prześwietny Sąd przed decyzyą każdemu grzeczne czynić oświadczenia: a gdy do tey przyidzie, umie baczyć na Sprawiedliwość.

Odebrane z Kordonu Rossyiskiego świeże wiadomości wystawiaią dziś tamteyszych Exulantow, nayszczęśliwszych w porownaniu Pruskiego y Austryackiego Kordonu. Dostali się Oni po większey części, Generałom, Ministrom, y Faworytom Carskim. ci tak umieli kierować rzeczy, że Poddani Ich, naymniey Rossyiskie czuią Jarzmo: y cały ten Kordon, ledwie 15. tysięcy Rublow czyni Carowy. Podatki w prawdzie, lubo nieuciążliwe, więcey daleko wynoszą, ale Pensye na Officyalistow, y Urzędnikow, Sądowych, wszystko to pochłaniaią: a co naywięcey szkodzi tamteyszym Obywatelom Stan Ich iest Sprawiedliwość y porządki, co się drog publicznych, Austeryi, bespieczeństwa w każdym mieyscu tycze, bez wszelkiey powprowadzane uciążliwości. Wszakże za odmianą Monarchy, odmieniaią się Ministrowie y Faworyci, a przytym y szczęśliwość Ich niepewna.

verte

Nowy tu Warszawa nasza odebrała niewdzięczności dowod, za zbyteczne swe dla Cudzoziemcow grzeczności. Ow Francus, ktory od Korpusu Kadetow był wypędzony, dla kradzieży, y ktory iuż w tym Stanie, znalazł u pierwszey tu Damy tyle względow, że mu na drogę 400. ✠. wykwestowała, napisał w Wrocławiu Xięgę, pod tytułem Polak iaki iest w sobie, gdzie naypierwsze w Kraiu naszym Osoby nayczernieyszemi maluie farbami, a procz nayskrytszych czynności, ostatnie kładzie Kalumnie.

O sukcessie Flot iuż na morze wyszłych w lada dzień spodziewamy się nowiny. Irlandya nowego w Anglii domaga się handlu y iuż niepodległą ogłosić się gotowa. Maiąca na poparcie swych Impres 46. tysięcy Woyska.

Z Włoch piszą, że Krol Neapolitański Intraty z Biskupstw wakuiących co Rok koło 15. tysięcy Czerw: złł: Rzymowi Importuiące na ubogich dysponował. Spodziewaią się w Rzymie, że Papież wyda wkrotce Breve rewokuiące Bullę JX: Sustrzeńcowiczowi, względem Reformy powszechney Zakonom nadaney.

Suplement wiadomości: de die 28 [illegible] 1779 [illegible]

Osobliwsza z Krakowa Dworu naszego doszła wiadomość, że dzisieyszy tegoż Kasztelan Krakowski Lubomirski, nie chce inaczey akceptować Kasztelanii, tylko pod kondycyą, aby mógł razem trzymać dobra do Woiewództwa przyłączone: tak niespodziana pretensya, mocno tu za ambarassowała Interessowanych; a razem dziwi wszystkich, iak można na rzecz, czyli 16000. Złł. być [illegible] koło 60000. Intraty liczy. gdy bynajmniey JW. Woiewoda dzisieyszy y 16000. Złł. nie będzie.

Dnia wczorayszego z tamtąd [illegible] nadeszła Sztafeta o śmierci JW. Ka[illegible] Woynickiego Kluszewskiego: przyczyna [illegible] Paraliż: Żałuie go mocno Król [illegible] iednego z naywiernieyszych [illegible] Przyiaciół. Niespodziewano się nigdy [illegible] Go świeża, ale stara Żona przeżyć [illegible]. Wszakże słychać że się przed śmiercią mieli porozsiać — Pozostała Substancya [illegible] iuż Starszemu Synowi: [illegible] nadzieią

aby iey szanować umiał: ile gdy dziś w Korpusie Pa-
ziów zostaiąc, znacznie się zadłużył.

Xiąże Józef Poniatowski ma wkrótce za-
granicę wyiechać: Kawaler ten dziwnie ma
być od Cesarza kochany: o czym wiedząc, nudzi
tu z Sobą, zwłaszcza pod powagą Stryiów. Mó-
wią że gdy dorośnie, uformuią się pewnie
dwie na Dworze naszym Partye: Jedna Xcia
Stanisława dla talentów swoich szacowanego,
druga Xcia pomienionego Józefa: dla popu-
larności od wszystkich kochanego.

Prócz tey Xiążki która w Wrocławiu
wyszła, y o którey w pisaney Gazecie namie-
nia się: ma być druga w Hollandyi druko-
wana, gdzie począwszy od Króla wszystkich, tych
którzy się do zguby Polski przykładali, y trzech
Dam, nie tylko od blachy żywe portrety, ale
y od pióra znayduią się. Ma Autor pro-
bować, iż zguby naszey my początek, y do-
pełnienie. A naród cały dla głów swych
naygrubszemi odmalowany farbami.

Już od niejakiego czasu słychać, że
znacznie bardzo Króla naszego Wekle, po

za

Zagraniczu biegaią. Autor tych ma być JW. Tyzenhauz, Dworscy, reprezentowali Krolowi Jmci, iż in casu Smierci na tego Ministra, znacznieyszy dowodzić mu przyszło. Mowią Oni, że te nietylko za materyały do fabryk potrzebne, ale y za suchna, płutna, obrusy tamże fabrykowane powychodziły: które dla okraszenia swych Fabryk JW. Tyzenhauz sekretnie do Grodna sprowadza.

Spodziewamy się tu wkrotce Wesela JW. Woiewodzanki Płockiey Szydłowski z Panem Kickim Pułkownikiem. Nowe to Małżeństwo ieszcze przed czasem ekonomizuie: bo Stoł, mają mieć u Siostry Głowy Grabowskiey.

Uważaią tu wielu, że iak nigdy, tak dziś, Warszawa znacznie w swych Amorycznych ostygła intrygach. Przyczynę tego generalną daią młodzież wcześnie żeniącą się: a pozostali Kawalerowie, bardzo oziębłemi względem kobiet pokazuią się: iako to tegoż Stanisław: P. Ustrzycki: Zamoyski etc. Ale podobno naywiększa przyczyna, że Pieniędzy brak, y niema o czym się kochać.

JW. Podkomorzy Krzemieniecki Kia-

sko

Piaskowski wszedł świeżo w Facyendę z P. Teperem o swoią Bersadczyznę: tak że iuż mało po zbyciu tey zostanie mu się — JW. Krayczy Kor za Zaleszczyki od Krola JMci kupione przeszło million pozostał. Chciał by Dwor ie na się ode brać, ale wszystkie Wsie, w ręku zastawników. Uroży tu wielu, że ten Pan bez mała na stę nieboszczyka Sniatyńskiego niewyidzie.

JW. Xiądz Biskup Naruszewicz przysłał temi czasy Historyi Poll. Krolowi JMci aż do Ludnika: za przybyciem swoim do Warszawy myśli ią drukować.

Za dnia dzisiejszego podałem Krolowi JMci Inwentarze Konstytucyi za panowania Jego wyszłych, które mi spisać na wzor Inwentarza Żeglickiego kazał. Do Wiary trudno iak się On swemi Prawami zatrudnia.

Z Warszawy d. 27go Xbris. — 1779.

Kompania Pruska zakupiwszy iak wiadomo znaczną u Austryakow soli Partyą, y niemałą teyże część wziowszy na się w Zupach Krolewskich znalezioną, a razem zaarędowawszy y same Zupy, czyli składy Solne, kiedy się naywiększych spodziewała zyskow, widzi się dziś przymuszoną bankretować: a to z przyczyny, iż podobna Kompania Polska, ktorey głową JWW: Referendarz Kor: Moszyński y Sta: Stobnicki Wodzicki, tańszą daleko ceną tęż Sol w swych przedaią magazynach, tamci zaś przez wzgląd Expens, żadną miarą taniey Jey przedawać niemogą: owszem 12. złł: Poll: wyżey trzymaią się. W tym Stanie udaią się do Fortelu, namawiaią niektorych Jchmciow: aby o Monopolium zapozwali Kompanią Polską y niby o podstępny z Wieliczką Polakow Kontrakt, iż ta Jm tatniey niż drugim namieyscu Sol spuszcza. Sprawa ta wytoczyła się do Komissyi Skarbowey: ale pewnie upadnie: gdyż niedowiedzie nikt Kompanii Poll: aby weszła w Solny Monopol, ile gdy nietylko z Polakow, każdy, ale y Prusacy zawsze iey dostano, że zaś taniey Ona przychodzi Kompanii Poll: niż partykularnym, dzieie się to y ztąd, że znaczną razem zakupili Partyą, y że wiele iey na Wisle w prowadzeniu ginie: a tak w zysk ten, wchodzi niskość ceny, a do tego

obli

obligowani są Oni płacić Austryi znaczną co Kwartał Kwotę, ktorey częstokroć y niedobieraią.

Na Sądach Czerskich ostatniey Kadencyi miała się sądzić Staróścina Warecka z Synem swoim o Dobra y Kapitały, pomimo wiedzę y wolą Jey przywłaszczone. Podał do Sądu JP: Puławski Memoryał, bardzo krzywdzący sławę Matczyną. Jey Patron JP: Mrokowski domagał się o złożenie Jego u Sądu. Podsędek Przyiaciel JP: Starosty powstał grubemi słowy na tę Illacyą. Palestra urażona odstępuie Sędziow, y tak dwa dni Sądy wakuią. Ledwie ubłagana powraca do Izby, ale JP: Puławski zreflektowawszy się nad tą czarną akcyą, retyrował się aż na Ukrainę, y tak Sprawa upadła, ktorey koniec z wielu miar ciekawy.

Komissya Woyskowa, odebrawszy Raport, o świeżey w Chumaniu między Woyskiem naszym, y Rossyiskim awanturze, wysłała tam Komissyą dla poznania winnych, y onychże ukarania: Wszyscy tu atoli głoszą, winnemi ludzi Rossyiskich, a Komendantowi Chumańskiemu, dziwną przyznaią rostropność, że dla uniknienia większey historyi y podobno rozlania Krwi retyrował się.

Z Krakowa mamy wiadomość, iż otwarte w pobliskości gory Olkuskiey Okna, lubo wielką czynią

na

nadzieię, woda atoli wszystko zalewa. Prawda że niemasz
min, w ktorychby ten Element nieprzeszkadzał robo-
cie, y dlatego są wszędzie nieustanne do tego Pompy,
ale te wielkiego potrzebuią Expensu, zyski więc spodzie-
wane, niedługo Kompanią cieszyć będą.

O wyieździe Xcia Podskarbiego WK: za granicę
statecznie głoszą. Miał On niedawno oświadczyć się, iż
lubo w tak daleką puszcza się podroż, spodziewa się a-
toli wkrotce być potrzebnym. Stwierdzałoby to nie-
iako baśń, tu niedawno puszczoną, że ieszcze przed
Ordynaryinym, mamy mieć Extraordynaryiny Sey-
ale tego potrzeby żadney niewidać.

Ex Starosta Łosicki Miączyński puścił się
Paryża do Ameryki, przed wyiazdem Kawaler ten,
dał dowod swoiego Charakteru, bo niewprzod usiadł
na Pocztę, pokąd do ostatniego szeląga swych niepo-
zaspokaiał Kredytorow, y iak mowią tylko z 300 ₰
do tego nowego puścił się Swiata.

Owego Pana Mędrzeckiego aresztowanego nie-
gdyś bezprawnie w Grodnie, strona godzi, widząc, iak
przeciwnie w Koronie od Litwy od Sprawiedliwości
sądzą: y że ta nieodwidzianych wyrokow ale od Pra-
wa

wa zależy; mała atoli nadzieia, aby tak grubiańsko tra-
ktowany Szlachcic dał się uwieść Offertom y nadzieiom,
ile pod bokiem tylu Kolegow.

Flotta sprzymierzona dotąd ieszcze na morze niewy-
szła, a przynaymniey 2. gbris w Brest znaydowała się,
mowią że czeka na dalsze skutki Rokoszu, czyli Kon-
federacyi w Irlandyi podniesioney. Cała atoli Francya
sarka na tyle milionow straconych przez opieszałe
roboty, y kto wie czyli Hiszpania iakowego nieoka-
że nieukontentowania. Dotąd ieszcze Anglia w tak
krytycznych postawiona okolicznościach, żadnego pra-
wie nieznayduie sprzymierzenia. Dania tylko dała
Jey dowod swey przyiaźni, oddawszy 2. okręty od arma-
tora Amerykańskiego w Porcie Texel zostawione. A
od Moskwy 20. tysięcy ludzi spodziewa się, ale po-
dobno za pieniądze. Tym czasem Francya iuż ma
wielkie nadzieie, że Hollandya za nią się deklaro-
wać będzie, co y o Portugalii rownie głoszą. Rzecz
dziwna że dotąd we Francyi trzech groszy extraor-
dynaryinego nienałożono Podatku! Co rządom P.a
Necker Dyssydenta przypisuią.

Suplement wiadomości: de 19 2a 8bris. 8o. 1779.

W Konsystorzu tuteyszym, zaczął się rozwodowy Proces. między Woiewództwem Mazowieckim: dawno już JW. Woiewodzina o ten starała się: ale JW. JP Kanclerz mocno się mu przeciwił, obawiaiąc się Języków. Punktów z strony tuteyszey ieszcze niewiemy: Zaś JW. Woiewoda dwa ich tylko przysłał. Pisze że moiey Żony niekocham: Zgi że do Polski nie powrócę. Wielu tu mowi, iż iak tylko stanie dekret, pomyśla na przyszłym Seymie o odebraniu Juli Wdztwa: do czego tylko przez kabały JW. Woiewodziny nieprzystępowano — Tegoż czasu słychać tu było y o Rozwodzie W. Starościny Małagowskiey Szaniawskiey: ale o nim zapewnić ieszcze niemożna.

Piszą z Wołynia, że tegoż czasu, kiedy zaszła Akcya między Xciem Woiewodą Poznan y Xciem Michałem: Xiąże Xawery posłyszawszy o tey Brata swego krzywdzie, poszedł z ludźmi iey ścigać, ale y temu kilku ludzi zabito. Godzi się teraz Xiąże Michał z Xciem Woiewodą w Lublinie: a z Xciem Xawerym nowey będzie miał rozprawę.

[illegible]

Na obiadach literackich, czytaią teraz Encyklopedyą
Xcia Biskupa Warmińskiego, dzieło nakształt
Francuskiey zporządzone: pod tytułem zbior cie
kawszych wiadomości. Gdyby był Xiąże dla Polski
pisząc same rzeczy Polskie wybierał, byłby pewnie
aplaudowany: ale iak dotąd w przysłanych To-
mach, których tyle ile liter będzie, ani gustu
ani wielkomyślności Jego niewidać: a raczey te
iawnie probuie, że do poważnych rzeczy nieskończo-
Xiąże Sieluński Szembek, poprawia to dzieło
y gdzie widzi co potrzebnego dodaie.

Wchodzi tu w modę Herbatę z liści
Cytrynowych: na którą JW. Wdzina Podolę z
Corką dnia onegdayszego wiele sprosiła gości.

Z Paryża piszą że tam kleynoty na
głowie wychodzą z Mody. y tylko na bransole-
tki sadzą się.

Przeieżdzaiący do Petersburga Komedy-
anci Francuscy, zabawią tu czas nieiaki: A
Zamiast Niemcow, Antrpryza teatralna Operę
buffa sprowadza — Aplaudują tu teraz
Komedyi Syn Marnotrawny przez P. Zębe-
ckiego tłomaczoney

Ę 2 Xbris 1779 z Warszawy

60

253

JMć Pan Blank pierwszą niby wygrawszy swą sprawę w Kommissyi Skarbowey, ktora go kosztowała 8000 ₰, teraz znowu z JMć Panem Jaroszynskim w teyże Kommissyi zaczął rozprawę z tey przyczyny: P. Jaroszynski arędownym sposobem wytrzymuie ieszcze Dobra s.p. JW Wołodkiewicza Metropolity, ktory znacznie winien Panu Blankowi, P. Jaroszynski wszedłszy w spotkę z niektoremi Obywatelami do 90. Fas Potazu narobił, y do Gdanska wyprawił. Gdy ten towar do Mostu Warszawskiego przypłynął, P. Blank będąc informowany źle, rozumieiąc że Metropolity Nieboszczyka Potaz, za aresztował y do Gdanska spuscił. P. Jaroszynski zaraz uczynił Manifest przeciwko pomienionemu, a teraz wydał Blankowi Pozwy, stanął na termin P. Blank y składaiąc na omyłkę powiada że te ₰ 10000 ktore wziął za ten towar odda, lecz że Pan Jaroszynski z Gdańska dostał Austuka od kupcow iako P. Blankowi zapłacono za Potaz 14600 ₰, kręci się nieborak Blank że procz zawstydzenia się za nierzetelność y Jaroszynskiemu 14600 ₰ y Grzywny znaczne zapłacić będzie musiał, to pewna iż ten Bankier ieżeli tak często sprawy wygrywać będzie, w krotce ambarasu Bankierowskiego pozbędzie się, iedyna nadzieia dla niego czynność z J.O. Xięciem Kasprem Lubomirskim y J.O. Xięciem Woiewodą Poznańskim.

J.W. Hilzen Woiewoda Mieszkowski ułożył sobie od dawnego czasu da-
rować J.O. Xięciu Biskupowi Płockiemu Brylantowy Order Or-
ła białego, a niechcąc Xięciu czynić subiekcyi chciał Mu ten
Order tak do Keszeni włożyć aby Xiąże tego niepostrzegł, z
tey więc okoliczności na kilku kompaniach ustawicznie za
Nim chodził chcąc uskutecznić swoie przedsięwzięcie, sprzykrzy-
ło się nareszcie Xięciu Biskupowi, y do przytomnego Kaszte-
lana Zarnowskiego rzekł: czego ten Hilzen za mno iak
ciele za krową chodzi? Kasztelan odwoławszy na bok Woie-
wodę powiedział mu iż to martwi Xięcia, na tenczas Hilzen
powiada Kasztelanowi o swoiey imprezie, Kasztelan ostrzegł
Xięcia o wszystkim, ale Xiąże prosił aby wyperswadować
Hilzenowi odstąpienie zamysłu, a nareszcie kiedy się tak
uwziął niechże mi do rąk odda, oznaymił Kasztelan Zar-
noski Woiewodzie, który przeszłego czwartku Xięciu ten
Order oddał; powiadaią że ten Order kosztował 9000 ff.

J.W. Olizar Stolnik Kor. namyślił się nareszcie y
z Lublina do Warszawy wyiachał; ale mu podroż ta nie
służy gdyż za Puławami na zdrowiu zapadłszy odpoczywać
musi. J.W. Mostowska Woiewodzina Mazowiecka wielką
ma nadzieię otrzymania rozwodu, naywięcey trudności
doznaie od J.W. Biskupa Poznańskiego, który nie

widząc gruntownych przyczyn wielce iest Jey przeciwny
Sołokubowa z Dorhu Sapieżanka Corka Xięcia Kanclerza Litt
iuż otrzymała dekret rozwodowy w Warszawie, ale w Ar=
chi Diecezyi na rozwod pozwolić niechcą.

Nieiaki Pan Pturko Litwin dwarazy się ożenił, raz w
Gdansku z kupcowną bogatą, drugi raz z obywatelką Powiatu
Mozyrskiego, od zwierzchności o to zapytany, odpowiedział iż
to się stało przez zapomnienie, zwierzchność iednak po=
dobno go ma przymusić aby z pierwszą mieszkał, a
w przypadku pobłażenia, możeby często to zapomnienie prakty=
kowało się.

Woyska Pruskiego 40000 na granice Cesarskie
wymaszerowało, powiadaią tu że Austryacy dali pochop
Krolowi Pruskiemu przez wpadnienie do Jego szląska y
zrabowanie kilkudziesiąt wsi.

Z nayglębszym respektem serdecznie całuię sto=
py Jaśnie Wielmożnego Pana y Dobrodzieia mego
nayosobliwszego

Z Warszawy d. 30 Decembris. – 1779. 62 255

Ostatnie z Wołynia Listy, pociesznieysze nam przyniosły nowiny. Trwoga owa powszechna wszczętego około Jampola Powietrza, płonną się pokazała. Zesłani albowiem Doktorowie, uznali, iż to tylko gorączek był gatunek. Wszakże te tak były zarazliwe, że blisko sta ludzi śmiercią pochłonęły. a obywatele w świeżey ieszcze maiący pamięci, ostatnią Powietrza klęskę, niedziw że się zobopolnie lękać poczęli tak że iuż wiele Wiosek, wolnego do siebie niedozwalały przystępu. Już teraz wszelka w tamteyszych mieszkańcach ustała boiaźń, ile że y zaraza pomieniona wysiliła się.

Z Wtorkowey Poczty odebraliśmy wiadomość o zaszłym Poiedynku, między W. Giżyckim Kasztelanicem, y Rotmistrzem Rossyiskim. Spor poszedł o zabranego gwałtem człowieka W. Kasztelanicowi przez JP. Rotmistrza, którego posłani w pogoń Ludzie odbili. Za ten niby affront wydał na Pałasze Poiedynek P. Rotmistrz. Wzbraniał się go długo W. Kasztelanic, nakoniec konia ofiarował. Gdy się skaraskać natrętności niemogł, wyszedł na Plac y za pierwszym spotkaniem się Pałasz Moskalowi wytrącił. Rozgniewany o ten nowy affront, powołał go na Pistolety, przyszło do rzeczy, strzelił P. Rotmistrz y chybił, strzela P. Kasztelanic, y na Placu Przeciwnika zostawia: a boiąc się prześladowania, uchodzi zaraz do

Bia

Białocerkwi do JW: Hetmana WK: Ścigała go w samey rzeczy Pogoń Rossyiska, aż na mieysce, ale się przecie ucieczką ratował. Wszyscy tu począwszy od JKMci bronią strony W: Kasztelanica, a nawet sam Generał Romanus, ale Komenda tamteysza Generała Rzewskoi wyperswadować sobie niechce, y chce poszukiwać satysfakcyi

Już powtorną w Zagranicznych Pismach czytamy Baykę, o abdykacyi Tronu Polskiego, a z Wiednia niby za naypewnieyszą Nowinę o tym pisano, tak to dziś nayprywatnieysze Osoby, samemi Tronami wolno trząsać ważą się, a co się naszego tycze niewiedzą że ten akt nayiaśnieyszym Krolom naszym wyraźnie iest zakazany po abdykacyi Jana Kazimierza. My tu w Warszawie, rowno iak gdyby z Chin przywiezioną przyieliśmy Nowinę, tym iedynie o niey donosząc celem, aby nikt, komu się zagraniczne zdarzy czytać Gazety niezastanawiał się nad tą baśnią. Z tey okazyi można tu położyć co dawniey słychać było, iż w Traktacie Jeszyńskim nie dla Saxonii, iak mowiono ale dla Domu Dwoymościckiego, albo Biporckiego post sera fata Nay: Pana, Tron Polski ma być gwarantowany, ale y tak na nowo Traktaty nasze z Moskwą wolną Elekcyą y to tylko Polaka zabespieczaiące obaleby potrzeba.

Kłotnia o ważność podwoynych Seymikow między Obywatelami Ziemi Łukowskiey wszczęta, skończyła się w tych czasach za uprzywilejowaniem na Sęską Funkcyą

JB:

JP. Łaskiego, iednego z obranych na pierwszych Seymikach Kandydatow. Jakoż powtorna Elekcya, iuż po pożegnaniu Obywatelow stała się, a zatym y powtorne uniwersały u JW: Wojewody wyżebrane, niby nieprawne pokazały się, Wybor zaś JKMci wszystko umorzył y uspokoił.

W Biały w sam dzień Nowego Roku odprawić się ma Szlub JOO: Xcia Jmci Massalskiego z Siostrą Xięcia Hieronyma. Ma tam być ziazd bardzo znaczny, gdzie y Xiąże Generał Podolski wybiera się w swoich z Xięciem Woiewodą Interessach. Spodziewamy się wkrotce Państwa młodych do Warszawy, Jeżeli tylko Xiąże Biskup Wileński, ktory dotąd w Pałacu Synowca stoi do Litwy ruszy się.

Z Wiednia za rzecz niby pewną donoszą, iż Cesarz Jmć pomimo tak wielkich sił swieżo powiększonych na nowo 50000. ludzi rekrutować kazał; Przewidzieć nie można iakim końcem, chyba że w czasie Pokoiu, o Woynie myśleć potrzeba, iak niegdyś mawiała Rzplta Wenecka: niesłychać dotąd, aby się za Anglią, lub Francyą deklarował; a nawet żeby wiakowe wchodził negocyacye, musi tedy być, że insze niedościgleysze ma myśli.

Słychać tu było niedawno iż Moskwa nowe z Anglią uczyniły Traktaty, y że Jey w posiłku 60000. ludzi przystawić gotowa, a to głoszono niby na fundamencie oświadczenia Ministra Rossyiskiego Ga-

bi

binetowi Wersalskiemu, uczynionego: iakoby Carowa Jmć
nigdy niedopuścić miała, aby tak wielkie Angielskie
Mocarstwo miało być przez Francyą poniżone. Dziś
sami w Parlamencie wyznaią Anglicy, iż żadnego niema-
ią alliantа. Owszem iest tu wiadomość, iż Francya świe-
żo z Moskwą handlowny zawarła Traktat, tak to
Sprawa Angielska całey dziś a nawet nayprzyiaźniey-
szym tego Królestwa Europy Monarchom, iest obmier-
zła. Bo ieżli gdzie to w handlu wolność ograniczona
naynieznośnieysza. – W przeszłym miesiącu podał był Po-
seł Angielski w Hollandyi Stanom Notę, dopraszaiąc się
o posiłki ostatniemi zabespieczone Traktatami, ale dotąd
nieodebrał rezolucyi. Owszem Rezydent Hiszpański w
też tropy żalił się ministeryalnie na partykularnych
Hollendrow, że przy neutralności całey Rzplty, śmieią
niektorzy posiłkować wiktuałami y ammunicya-
mi oblężonych w Gibraltar Anglikow. Rewolucya
w Irlandyi trwa statecznie Podatki tylko na 6. mie-
sięcy y to tylko 600000. Liwrow Szterlingow pozwo-
lone. – Anglia obiecuie Jm iuż rowny handel, ale
oni chcą wolnego. — Przyszła tu Sadaffeta dono-
sząca o nagłey JW. Xcia Jnli Kaspra Smierci, ktora go
w dyktowaniu listu potkała — JW. Borzęcki żyie y
JW. Małachowski musiał złożyć Przywiley

Z Warszawy D. 16. Xbris — 1779.

Rozchodzi się tu w tych dniach, lubo żadną niestwierdzona pewnością pogłoska, na samych tylko dawnych gruntuiąca się powieściach, iż Cesarz Jmć pretenduie zamiany Kraiu, sobie w podziele Polski przypadłego, za Kraków y Kamieniec. Rzecz do wiary niepodobna, aby za te dwa Miasta tak obszernych zrzekał się Prowincyi, przeto Autorowie tey nowiny twierdzą, że procz Miast rzeczonych, pretenduie ieszcze Kraiu po San Rzekę, a tak reszta Woiewodztw Ruskiego, Bełzkiego y Podolskiego powróciłyby do Polski. Nowinę tę zaistną utrzymuiący dodaią, y to, że iuż Cesarz Jmć wysłał z tą Propozycyą do Peterzburga, dla uskutkowania myśli swoich, a o Krola Jmć Pruskiego mniey dbać zdaie się. Obawiaćby się potrzeba, aby iszcząca się ta wiadomość niesprawdziła owey pierwszey że y Carowa Jmć za Ruś białą Ukrainy pretenduie.

Głoszą tu o nowym, między Francyą, Moskwą y Krolem Pruskim alliansie. Skutek tego związku miał się odkryć w Hannowerze, Dziedzicznym Krola Angielskiego Xięstwie, ktore podług ostatnich Niemieckich doniesienia, Woyska Pruskie Kordonem zasłonić miały. Tak niespodziany Krola Pruskiego krok, obudziłby pewnie czułość Cesarza Chrześciańskiego, gdyby pomieniony związek niebył na przeszkodzie; ale że rzecz

ta

ta większe za sobą sciągnęłaby Konsekwencye, czekamy y tey nowiny stwierdzenia.

W Pismach Zagranicznych doczytuiemy się, iż Cesarz Jmć suplikował Dworowi Rzymskiemu, aby wszystkie Posty zniesione były, procz Piątku y wielkiego tygodnia. Prozba ta tylko do Państw Austryackich rościągać się ma. Ale gdy pomyślny skutek iey nastąpi, nieomieszkaią pewnie y inne Europeyskie Dwory przykładem głowy, o tę Stolicy Katolickiey suplikować łaskę.

Z Kordonu Austryackiego pocieszną bardzo odebraliśmy nowinę, czyniącą nadzieię tamteyszym Obywatelom, iż JP. Hadyk na Gubernią, a JP. Lobkowic na Komendę nominowani zostali. Są ieszcze wprawdzie wątpliwości o skutku tey pogłoski, zwłaszcza co się JP. Hadyk tycze, zostaiącego dziś na Prezydencyi Rady woienney: atoli przywiązanie Jego do Narodu Naszego, czyni Kordonowi nadzieię, że się z tego dostoieństwa wypraszać niebędzie.

W przeszły Poniedziałek w nocy potkała tu niespodziana śmierć dwoch Felczerow, ktorzy preparuiąc Spirytusy do Poliwania Farfur, lubo iuż byli postrzegli naczynie pękaiące się y uciekali do drugiego Pokoiu, przecież zaduchu moc, niepozwoliła Jm salwować

ży

życia, y obydwa nazaiutrz bez duszy znalezieni. Jeden z nich JP: Sore, drugi Bertrandi nazywał się. Szczęśliwszy daleko ow żołnierz, ktory przywalony w przeszłym tygodniu w Studni od ziemi /: iako o tym obszerniey Gazeta drukowana doniosła :/ zostaiąc tam dni pięć, y iuż pruchnem życie utrzymywać przymuszony, strawiwszy kilka iabłek szczęściem w kieszeni mianych, wydobyty potym, za danym przez kołatanie życia znakiem, dotąd żyie.

Słychać tu o śmierci JO: Xcia Jmć Wdy: Wołyńskiego Sanguszka, y JW: Podstolego Kor: Borzęckiego, ale że nie w Warszawie częstszego, iak morzyć żyiących ludzi, przeto tę nowinę iako za niepewną kładziemy. Więcey atoli o pierwszego, niż drugiego śmierci iest pewności. +

Z Wołynia piszą iż JO: Xiąże Jmć Marcin Lubomirski, pokrzywdziwszy okolicznie Szlachtę, za roskazem zwierzchności Wrzyskowey aresztowany politycznie y do Kamieńca zaprowadzony. Jezli ta nowina uiści się to pierwsza owa o nim baieczka, będzie tylko iakowąś dla niego wrożką, że w tym Charakterze, miał tę odwiedzić Fortecę.

+ Na odchodzie Poczty dowiaduiemy się, że dzisieysza Xiężna Januszowa była fałszywą śmierci Xcia Wdy: Autorką.

Verte

Ludzkość rzadka y wspaniałość duszy X.A.C. czyniąca Narodowi honor, y zaszczyt wiekowi ośmnastemu, wymagaią, aby nietylko w potomności, ale y za życia wielbione były. Pan ten obligował swego Nadwornego Doktora, aby nieżałował fatygi kurować ubogich w Warszawie będących: a On Jm na aptekę chętnie łożyć będzie. Dał dowod rownego heroizmu świeżo bawiąc na wsi łożąc na leki nietylko na własnych, ale y obcych Poddanych. Gdzie gdy Kobietę iedną prostą samym Pizmem salwować musiał Doktor, a w domowey niestało go aptece, posłał umyślną do Warszawy Sztaffetę y za dwadzieścia kilka Czerw: złł: dla ratunku owey chłopianki sprowadzić go kazał.

Mowią że zimą będzie w Bruxelli Kongres do ułożenia Pokoiu, między Anglią Francyą y Hiszpanią. New Jork Stolicę sił Angielskich w Ameryce miał wziąść Estaing, o czym dowiedziawszy się Sandwich Min: Ang: Woienny w łeb sobie zapalić miał. Bunt w Jrlandyi nieprzestaie.

Z Przeszłey Poczty Wtorkowey odebraliśmy z Wołynia wiadomość, iż między Jampolem y Lachowcami pokazało się powietrze. Co y umyślne poznieysze stwierdziły Listy.

P.S. W. Starościca tu niemasz y chyba po Kontraktach: spodziewany. — B. Szyper żadney, nawet pod niebytność twoią pieczęcią do mnie odezwy. Publiczne y szczęśliwe uwiadomienia y Francuzie, ulne, p. Dowodem mojey pilności. &c.

Z Warszawy D: 23. Xbris. 1779.

Bawiąca się dotąd owa Dywizya Woyska Rossyi-
skiego w Kraiu naszym, ktora Krolowi Pruskiemu dać
miała pomoc w czasie ostatniey Woyny iuż na powrot
z Polski ruszyła. Wiele Regimentow spodziewało się odmia-
ny, swey tu w Polszcze konsystencyi: a nawet słychać było,
że nam y Generała Romanusa (: iednego z naygrzeczniey-
szych, y naysprawiedliwszych Generałow Rossyiskich,
ktorych Polska widziała :) odwołaią: ale iuż odebrał za-
pewnienie, że się przy dawney utrzyma Komendzie.
Marsz pomienionego Woyska, pomimo wszelkiey Depar-
tamentu Woyskowego, y Prześwietney Rady baczności, nie
iest wolen od uciemiężenia po Traktach Obywatelow.
Nayprzykrzeysze mnieysze poboczne Komendy, furaża-
mi lud uciskaiące, pomimo Ordynansow swych Szef-
fow Partya Moskwy pozostałey w Polszcze ofiarowa-
ła Krolowi Jmci wszystkie armaty zdobyte niegdyś
na Konfederatach Barskich, ktorych tu w krotce zna-
czney liczby spodziewamy się, gdyż iuż są w drodze. Szczę-
ściem że tak wielki Skarb, dostanie się JKMci, ktory
go pożyteczniey pewnie użyć będzie umiał, niż niegdyś
właściciele tychże armat.

Doniesienie nasze przeszłą Pocztą o Powietrzu mię-
dzy Jampolem y Lachowcami na Wołyniu wszczętym
stwierdzone nieszczęśliwym sposobem zostało poznieyszemi

Listu

Listami, a to z zapewnienia tych, ktorzy prawie z środka mieysca zapowietrzonego uciekać muszą. że przecież mamy wiadomości o wielkich, iuż od partykularnych Obywatelow, iuż przez Komendy Woyska Narodowego poczynionych ostrożnościach, spodziewać się, iż ta zaraza daleko nieposunie się. Miał Ją do tamtego Kraiu przywieść z Jurek w towarach Kupiec ieden na kontrakty do Dubna gotuiący się.

Z Lublina doniesiono nam o Dekrecie przeciw Ziemstwu Łuckiemu wypadłym z Powodztwa JO: Xcia Jmci Ant: Czetwertyńskiego, y W: Krzuckiego, o to, że Regent pomienionego Ziemstwa, Wpisy z okienkami miał czynić, a Sąd o tę bezprawność Jllacyi przyiąć niechciał. Niewchodził do tey roboty W: Stecki Sędzia tamteyszy, ale maiąc sobie przeciwnych WW: Podzędka y Pisarza, przemodz pluralitatem niemogł. - Przewodniczący Trybunał Lubelski pamiętny na świeże 1768. o Wpisach Prawo nietylko znacznemi grzywnami, ale y wieżą Winnych przykładnie ukarał. Dekret ten ieden z poznieyszych Trybunału Lubelskiego pomimo wielkiey forsy wypadły, wszystkim primae Instantiae Jurisdykcyom, iest mocną przestrogą: a dla JWW: Deputatow przy kończącey się Jch funkcyi niepłonnym bezinteressowania

nia dowodem, ktorzy niebez szczegulney satysfakcyi słyszeć będą, że prace Ich, całoroczne iuż poczęści odebrały nad grodę, y pozyskały JKMci szacunek, ktory głowę koła Ich, JW: Marszałka Kasztelanią Woynicką uwieńczyć raczył.

260

Zaległe Szpitalowi Dzieciątka Jezus y Kancellaryi Jałmużniczey od Kawalerow Orderu Sgo Stanisława Pensye coroczne kiedy po tylu awizach Publicznych regularnie odbierane być niemogły, JKMość po Obiedzie Radnym, kazał sobie podać Regestr Dłużnikow, y onych Publicznie czytać, zaraz przytomni wyliczyć musieli winną należytość, a potym JKMość Szambelanowi kazał przynieść od siebie puszkę, y oddał Ją iedney z Dam tuteyszych, aby raczyła pozostałe kwestować Pieniądze. Względem zaś nieprzytomnych, kazał Nay: Pan, wiadome do Gazet podać doniesienie, z zapewnieniem, iż na S: Stanisław, Dłużnicy tego Orderu publicznie ogłoszeni będą. - Spodziewa się Kancellarya, do 3000 zebrać z zaległych Pensyi, ktore JKMość na kanał w pomienionym Szpitalu, dla ścieku potrzebny obrocić kazał.

Przed Sądy Marszałkowskie wytoczyła się tu Sprawa między dwiema Matematykami, o kwadratimę Cyrkułu spor wiodącemi. Pierwszy, ktory mniema że Ją znalazł iest P: Korsonik, drugi, ktory Go zbiia, iest JX: Koc Ex Jezuita, Professor Matematyki. JP: Korsonik chcąc odpisu na swe in Publicum wydane

Pisma

Pisma, oświadczyć kazał Gazecie Publiczney, iż odpisuiący weźmie #50. a potym gdy się o nie u tegoż z Informacyi Gazety JX: Koc upominał, na nowo mu ie przyrzekł zapisawszy Forum Sądow Marszałkowskich, wprzod iednak wyzwał Go na publiczną Dysputę, przybrawszy sobie Arbitrow. Dysputa ta bez konkluzyi skończyła się, przyszło do nowych Pism: a gdy tym końca znaleść niemożna było, JX: Koc wziąwszy świadectwo od Matematykow o gruntowności swych odpowiedzi pozywa JP: Korsonik o zakład: Już była Sprawa indukowana, ale JO: Xiąże Jmć Marszałek chcąc mieć autentycznieysze dowody na nową Ich odesłał Dysputę, żądaiąc dowodnieyszych o zwycięstwie przez Matematykow świadectw.

JP: Bojanowski, chcąc podobno przetrzymać wiszący nad sobą Dekret śmierci, za targnienie się na pomoc y Exekucyą Woyskową, uformował sobie nowy Aktorat przeciw Officyerze, czyli żołnierzom do niego zesłanym, iakoby znaczne czynili wiolencye, ale dla ochrony życia Jego niewiele iak głoszą, będzie pomocny.

O śmierci Podstolego Kor: Borzęckiego iuż tu wątpliwości niemasz, gdyż wakans po Nim W: Staroście Sandeckiemu Małachowskiemu dostał się.

Rok 1780, k. 128.

262

Z Warszawy d. 6go Jan. 1780.

V 1-131

Gala Nowo-roczna, z zwykłą u Dworu odprawiła się Uroczystością. Winszował podług zwyczaiu Krolewskiey Mci Xiąże Jul Marszałek: ktoremu gdy Krol Jmć odpowiadał: dodał przy końcu, iż ma niepłonną nadzieię winszować całemu kraiowi, nowych na ten Rok pomyślności. Zastanowiło to wszystkich: a każdy w szczegulności domniemywał się, tey po[illegible] kraiu nowiny: ale nic ieszcze [illegible] ey niesłychać: bo też nikt [illegible] ana, więcey o dobru pospolitym niemy[illegible] Pokoy przyszły między Anglią y Francyą [illegible] kryie pewnie te dla nas pożądaną taiemnicę — Wieczorem o godzinie szostey były u Dworu Assamble dla Danc: pod ktore, grał koncert JP. Grabowiecki Kapelmayster W. Czerniszewa Brygadyera Ross: z wielkim dla Siebie aplauzem.

Doniesienie o Sprawie Ziemstwa Łuckiego, sciągnęło tu na Autora prześladowanie lubo ten w opisaniu swoim troskliwie starał się, aby Osob nietykać. Nieszczęściem dla Niego, że sprzężyna tey całey kabały, ieszcze cożkolwiek

w Sumnieniu swoim znalazła czułości: ale to rzeczy
duch despotyzmu y tyrannii: gdzie źle czy-
nić wolno: a niższym, ledwo pomyśleć o tym
godzi się. Autor przesladowany, niemoże zadać
żalów swoich przeciw tym, ktorzy za szczere
jego doniesienia zdradą mu płacą.

Gwałt całemu niegdyś Woiewodztwu Wo-
łyńskiemu uczyniony, przez sprowadzenie na
Seymiki Poselskie żołnierza Rossyiskiego za-
skarżony był, iak całey wiadomo Polszcze przez
Manifest: a do popierania dalszego tey Spra-
wy, JP. Falkowski [illegible] Obywatelow był upro-
szony: ten gdy się do [illegible] zawiera Szla-
chcic pewien zarzuca [illegible] czyli nie on był, kto-
ry w Dekrecie Krolobo[illegible] iest wymieniony:
takowe zapytanie przymusiło JP. Falkowskiego
do poszukiwania autentycznych Swiadectw
u Wspoł niegdyś Kollegow Barskich: w iakiey
był randze, y gdzie się pod ow czas znaydował.
Szczęściem dla niego, że pomieniony Dekret,
opisuie wzrost y urodę Falkowskiego o Krolo-
boystwo pozwanego, y że był w liczbie Pocztow
wyraża: zas JP. Falkowski, nietylko że inszey
figury: nadto zawsze w randze Officyerskiey
w tey liczbie znaydował się — Na tych tedy nie-
[illegible]

winności swoiey fundamentach zaczyna sprawę u Ruchu
gkie pomimo świadectw, ieszcze przysiądz mu
siał. Apellował wprawdzie do Trybunału od tego
Dekretu, p. bo Przysięga Semireum oznacza: ale
apellacya niedopuszczona: Teraz Trybunał na
Kompromis, ją odesłał: który tu w Warszawie
odprawić się ma: z wielkim wszystkich oczeki-
waniem iak tak ważna sprawa zakończy się.

O zdrowiu JO. Xcia Juli Woiewody Wo-
iewody Wołyńskiego, nienaypocieszniejsze docho-
dzą tu wieści. Jn. casu śmierci Jego, kładą
tu za pierwszego do Woiewództwa Kandydata
JW. Elizarda Stolnika Kor. a do Stolnikostwa
JW. Małachowskiego Starostę Sandeckiego.

Sierocie niespodziane JO. Xiężny Juli
Kasprowy, tym większego politowania godne,
im pewnieysza, że ją mąż bez żadnych zapi-
sów y Dożywocia zostawił. Pozostałe dzieci
całą dla niey nadzieią: ale większe ona daleko
ma zaufanie w opiekunach Stryiach swo-
ich, JO.O. Kasztelanie Krakowskim y Marszałku
W. Kor. od których nietylko pokrzywdzenia
bać się niemoże: ale pewną ieszcze znaydzie
w nich obronę, przeciw każdemu krzywdzić
ją chcącemu. Między partyami, które tu dla
tey młodey kartuią Wdowki, iest JO. Xiąże
Jul. Kalixt Poniński.

wiele

Z Petersburga piszą: Iż przeszła Księżna Kurlandzka z Domu Issupow zaniosła protestacyą przeciw nowemu Xcia Kurlandzkiego Maryażowi z JP. de Medem Corką Szambelana swego: do ktorey to protestacyi y Carowa Jul nakłonić miała: a to z powodu, że Separacya Jey, konstytucyą nawet gwarantowana była: a tu Konsystorz pomimo tey solennosci, smiał Rozwod deklarować. Implikowano do tey Sprawy, y Dwor nasz ale ieszcze końca niema.

Na mieysce Barona Rewickiego, obiecuią nam tu JPa Meeburg, niegdyś Sekretarza Legacyi Duńskiey, w charakterze Ministra Rezydenta — Anglia wysyła tu Kawalera Hare na sprawowanie funkcyi Poselskiey w tymże a y JP. Meeburg charakterze — Powrocił tu świeżo z Londynu JPan Bukaty Rezydent nasz przy Dworze Angielskim: w podroży Morskiey niesłychany miał przypadek: bo się z nim okręt na wpoł prewrocił: ale tenże od wiatrow cudem prawie podniesiony, szczęśliwie go do Gdańska lubo bez masztow zaprowadził.

Jeżli pokoy z Francyą y Anglią zimą nie stanie: obiecuią nam powszechną w Europie woynę — Moskwę mienią być między temi Mocarstwami posredniczką: ale Krol sam y Ministerium Angielskie w Parlamencie wyznali, że są bez Alliantow —

d. 6. Januarii 1780 Ao.

Soli Illustrissimo

Odgłos o smierci Xięcia Kaspra Lubomirskiego wielu tu będącym Krewniakom dał okazyą suszenia sobie głowy o opiekę na pozostałe dzieci y Substancyą znakomitą, między Kompetytorami znaydował się y Xiąże Poninski Podskarbi, ale tey opieki nikomu ieszcze niedano y niedadzą chyba że Xiężna złym zarządzeniem się da do tego okazyą. Niema ona wprawdzie na wszystkich Dobrach dożywocia, ale maiąc 500.000 roczney intraty sobie zostawioney, byle miała rozum może nadal znacznie przysposobić dla siebie, ile że dwie corki są ieszcze w niemowlęcym stanie, lecz skoroby postrzeżono że Xiężna niedobrze rządzi się, natychmiast wyznaczeni byliby Opiekunowie ktorzy oddawszy Xiężnie Jey wniosek 150.000. y summę pod dożywociem będącą 200.000. od wszystkiego odsadziliby. Powiadaią tu ktorzy dobrze znaią Xiężnę Kasprową, iż ponieważ teraz zupełnie sobie iest wolną, może ustatkuie się przez boiaźń utracenia y wolności y maiątku. Gotowiżny zostać się miało po Xięciu 74.000 ✠ ale temu tu wierzyć niechcą znaiący interesa y faciendy Nieboszczyka Xięcia Kaspra

— — Powrociła w przeszłym tygodniu Starościna Wszyska z Peterzburga do Warszawy, ktorą aż do Rygi Starosta Krakowski

Przebendowski Ex Woiewoda z Peterzburga o 30 mil odprowadzał, y znowu do Stołecznego Miasta Rossyi powrociwszy wyrobił sobie roczną pensyą 2000 Rublow y wyiachał do Połocka, za dwa Miesiące ma powrocić do Warszawy. Gdy stanęła Starościna Uszycka w naznaczonym Apartamencie przez Starostę Krakowskiego JW Starościna Krakowska z wielką ią oziębłością przyięła, a nawet y na obiad nieprosiła, wiedzący interes mowią że zapewne będzie pisała Starościna Uszycka do Starosty Krakowskiego, ktory z tey okoliczności niepomału będzie zmartwiony y tym samym powrot swoy do Warszawy przyspieszy, mowią tu że Starosta Krakowski do Starościny Uszycki wielkie ma nabożeństwo. Co widząc Starościna Krakowska żona często zalewa się łzami z Corką, iakoż to pewna że ich interesa są bardzo w złym stanie.

Oboźny Litewski Giedroić w swoy interes ożenienia się z Panną Zapolsko, wdał Krola JMci ktory za nim do Biskupa Zmudzkiego iako Brata wnosi instancyą aby pozwolił ożenić się swemu Bratu

przyrzekaiąc przyłożyć się do uszczęśliwienia tego Małżeństwa
Biskup pozwala żenić się ale nie Bratu w tym czasie
dać nieobiecuie, y owszem mowiącemu sobie o tym Kro=
lowi JMć powiedział: ponieważ Wasza K. Mć chcesz tego
aby moy Brat ożenił się w tym czasie, chętnie na to
pozwalam, ale y oto dopraszam się abyś W. K. Mć ze swe=
go skarbu ze sto tysięcy na nowe gospodarstwo zali=
czyć rozkazał, gdyż ia w tym czasie nie będę mogł
dać zapomożenia Bratu nic niemaiącemu; po tey wy=
raźney mowie Krol JMć nienacierał y rzecz dopiero
w robocie, to może nastąpi że szlub wezmą ale co pie=
niędzy widzieć niebędą.

Sprawa P. Elizara Stolnika
z Falkowskim maiąca zakończyć się przez Kompromis
ieszcze dotąd nierozpoczęta, chce Stolnik zwłoczyć, ale
Falkowski na zwłokę pozwalać niechce y koniecznie do=
kucza gdzie się należy, aby mogł mieć sprawiedliwość
upewniony o tym Falkowski miał Audyencyą u Krola
JMci Ktoremu oswiadczył się iż nieunika sądu
czyli Kompromisarskiego, czyli Trybunalskiego

Nagła odmiana powietrza wielu chorob w tuteyszey okolicy iest przyczyną, niektorym iednak osobom nietak ta odmiana powietrza iak interesa kontraktowe do słabosci pomogły ale nienaylepszy sposob ochronienia swey nierzetelnosci rozchorować się

O Xięciu Marcinie iest tu pogłoska iż iuż nową sobie obmyslił żonę, y skorą skończy się sprawa rozwodowa z teraznieyszą, zaraz ma ożenić się.

Z naygłębszym respektem serdecznie całuię stopy Jasnie Wielmożnego Pana y Dobrodzieia mego nayosobliwszego.

Suplement Wiadomosci: de die. 6. Jan — 1780. 5.

266

Smierci JO. Xcia Juli Kaspra na-
stępuiące doszły Nas szczegulności. Patrzał
On dawno krzywym okiem na Intrygi Żony
Swoiey z Moskalem pewnym Imieniem En-
gelhart. Gdy żadnemi grzecznemi sposobe-
mi, niemogł tey miłości roztrzygnąć; począł
Jey grozić rozwodem: a gdy ta postrachow
bać się niezdała. Wyieżdża w samey rzeczy.
czyli tuman czyni, iakoby wyiechał do Warsza-
wy, koniem rozpoczęcia Processu. O trzy mil
wraca się, y posyła żyda, iako Xiąże gotow
iest poiednać się. Byle y Ona, odstąpiła swych
miłości. Stanąwszy w Domu: znayduie toż
samo co y przedtym: Pisze tedy List do
Matki, podobno w Intencyi y Corkę Jey ode-
słać: a w tym apopletyą tknięty, ile w osta-
tnich zalach y Passyi zostaiący umiera.

JW. Borch Podkanclerzy Koronny
widząc iż mu Pani Truskotawska niepła-
ci wzajemnością, za Jego naygrzecznieysze atten-

cyi

cye udał się do sługi Jey na teatrum, Subretkę
graiącey Pani Gronowiczowey: ktora Go
tak wiele y mocno interessować poczęła,
że w partykularney Sprawie ktorą Ona
niedawno miała w Sądach mieyskich o
Sługę, Sam pięć razy do Patrona chciał
się fatygować. J gdyby nieday Boże, powtor
ny Podział Polski nastąpił, troskliwszym
by się Ministrem pokazać niemogł.

JW. Pisarzowa Rzewuska osiadła
tu bardzo incognito: y w Domu dość par-
tykularnym. Siedziała długo u JW. Kray-
czyny, ale niewiedzieć, przez co się z Sobą
rozstały. Przyiaźń atoli między Niemi co
do Osob zawsze stateczna. Nikt się do
niey nieodzywa, bo się dawno oświadczyła
że za Mąż niepoydzie; a y Rozwod zbyt
po części poszedł — JW. Podkomorzyna
Kop siedzi u Matki: coraz więcey me-
lancholiczeie: bo y tam za życia Matki
nikt się odezwać nieśmi. Tym tylko po

swym

swym Rozwodzie znaczna. że Ekwipaże y inne porządki, tak co się Mieszkania iako y Stołu tyczę, tak u Matki iako y u Corki dziś porządnieysze. Przyłożył się do tego poczęści Rozwod, ale y Oyciec, kochaiący dziwnie Corkę, nie znalyi dla niey skąpym.

Xiężna Marcinowa z Domu Stępkowska ieszcze Sprawy Rozwodowey nierozpoczęta: bo JP. Potemkin wyciągnąwszy z Kraiu z Komendą podobno y w miłościach ostygł. Niczym się tu ta Pani niedystyngwuie iak iednym trzpiotostwem: dla tego też y po kompaniach mało konsyderowana.

JW. Woiewodzina Podlaska Miączyńska tak zagniewana na Syna swego o Maryaz z Rafałowiczowną: że nawet sama po pierwszych ieździła Domach, aby Jey wrzyty nieprzyimowa. JW. Hetmanowa Litt odpowiedziała Jey, iż ieżli podleyszy daleko Osobom Dom Jey otwarty, dla Miączyńskich niemożebyi zamknięty.

Podkomorstwo Piaskowey, pod pretettem ieszcze po Synie żałoby, dotąd nie

wi

widuią się: ale istotna tego przyczyna stan krytyczny JW. Podkomorzego, na który czuła Żona niemoże niebolec. Niebyła Ona y na Gali noworoczney: y dla tego podobno JO Księżna Jul. Januszowa wszystkie co do gustu celowała: Bo nikt dotąd prawie JW Podkomorzynie prymu niebrał — Brakowało tam także JW. Podskarbi Kossowskiey która dotąd, wyperswadować sobie niemoże wielkiego niebespieczeństwa, powziętego z krwi którą kilka razy płuneła: gdy tymczasem Doktorowie, bardzo lekce to ważą.

JKrolewska Mość w Dzień nowego Roku, u JW. Krakowskiey publicznie dał się słyszeć, iż się mocno dziwi, zkąd Ciu Marszałkowi baie koncepłow, na kilkokrotne od tyla lat co Roku powinszowanie. a JW. Krakowska odpowiedziała mu, że My się wszyscy dziwiemy tylokrotnym WKMci Ciu Marszałkowi odpowiedziom, na nie wiadome powinszowanie.

Jak w sprawie Ziemstwa Łuckiego, iako y Pana Falkowskiego: pryncypalnym Aktorem iest P. Olizar: ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~.

Suplement Wiadomości de d. 13. Jan — 1780.

268

7

W przeszłym Tygodniu, JW. Ciężni-
czka Generałowna Podolska Starsza Teressa
w wielkim była życia niebespieczeństwie. Po
Lekcyi, przystąpiła do kominka: zaięły się na
niey suknie, y w momencie aż do ciała
zgorzały. Postrzegła to nayprzód młodsza
Siostra, zaczęła się ratować, ale oparzywszy się
y rozpłakawszy poszła precz. Guwernantka
wtąż, ratować się na sobie ogniem postrzegła.
Szczęściem [illegible] Metr, który świeżo Lekcye skoń-
czył, y zapisywał pilność Panien, postrzegł-
szy co się dzieie, porwał Ciężniczkę do Łóżka
a gdy się y to zaięło, posadził na ziemi, y
ogień udusił. Cały był aż do pasa opaliła.
Nogi nawet, prócz stop, spalone, a ogień
tak mocny iuż był, że spodnica ostatnia
kaczbajowa, na połowę spłonęła — Ciężna
dowiedziawszy się o wszystkim od Doktora,
dosyć zrazu pokazała serca, ale przyszedłszy
do niey, drzeć iak Lwi poczęła, wspomniawszy
iak suma wyznała, na umartwienie, niech Bóg

broni

broni większego nieszczęścia — Księżniczka długo tyla niespokoyna; ale dowiedziawszy się od Doktora że ani śmierci, ani waryacyi ktorey się boi, ztąd mieć niebędzie, spokoyna zupełnie a co naywiększa, cierpliwa, do podziwienia.

Dnia wczorayszego przybył tu Xiąże Woiewoda Wileński, wcale niespodziany Gość po świeżym w Biały Maryażu: ale tam raczey Xiąże Hieronim gospodarował — Xiąże Biskup Wileński tak się na nich rozdąsał, że y z Warszawy wszystkie swoie wyciągnął bagaże — Złączy się pewnie teraz susley z JW. Podskarbim Nadwornym dla kontrbalansowania partyi Czartoryskich y Radziwiłłow w Litt. Jakoż ma zawsze swych Przyiaciół Xiąże Woiewoda Wileń. y JW. Hetman W.L. przegrałby był świeżo z Pochowskiemi, gdyby się zanim Xiąże Woiewoda do Trybunału nieinteressował — Dziś JW. Xiąże Woiewoda u JW. Krakowskiey na obiedzie — ale się pewnie tam tak nieporzną, iak się wczasie ugody w Biały poraczyli — JW. Hetmana W.L. Xcia Adama y Państwa młodych ieszcze niemasz —

Sławni tu na Teatrum naszym Aktorowie Truskolawscy, rozwodzą się: ale to nie nowina: to tylko w tym Rozwodzie osobliwszą, że

się

JKM. do niego interessnie. Prawda, że też ta kobieta dla grubiaństwa Męża ma być nieszczęśliwa. 269

Dnia wczorayszego dawał Bal JW. P. Sztakelberg, in gratiam JPP. Kobencelow, ieszcze tu bawiących. Rzadka to dziś w Warszawie Gala: y gdyby nic nie probowało niedostatku, to Reduty puste, y Bale, po pierwszych Domach zarzucone.

JW. Teper, z naywiększą okazałością dzisieysze wesele odprawić myśli. Schody dość paradne Suknem wybić kazał: Ma rzucać na przyiazd Królewski Pieniądze — W dolnych apartamentach Bal daie dla całego Państwa, na górze, dla Miasta — Jeszcze nie wiemy iak poydzie Ceremonia ślubna: y kto Jey assystować będzie, bo oboie Państwo młodzi, Dyssydenci — Mowią że Samych Ananasow miał sprowadzić z Berlina 300 — Reduta także dzisieysza ma być gratis dla Pospólstwa — Posag Corki do 60 m wyniesie. a to zbąd że Jey dawniey darował kilka tysięcy, które od lat kilkunastu w banku będące, znacznie urosły.

~~[illegible]~~

~~[illegible]~~ Biały, ~~[illegible]~~

tora

[illegible]

JW. Kasztelan Warszawski Sołtyk w przeszłym Tygodniu, z tym się Swiatem pożegnał. Jeszcze o Wakansie, komu się dostanie nie słychać.

Pogłoska o ciąży W. Pisarzowy Potockiey fałszywa — Antici wielce Jm tam nadskakuie, y On Jm audyencyą u Oyca S. wyrobił. Oyciec Swięty oświadczył się Anticiemu że będzie ambarassowany tą Wizytą. Oczym informowana JW. Potocka Pisarzowa, powiedzieć mu kazała, że Go uwolni od tey Subjekcyi, y potrafi y za Jego świątobliwość y za Siebie obszernie dyskurować. — Mężowi swemu pisała, że poznała iuż Jego miłość w Rzymie, y widzi żebyś dobrego gustu.

Soli Illustrissimo

d. 27 Januarii 80. Ao.

270

Słabość gwałtowna JW. JMć Xiędza Kanclerza W.K. wiele zatrudnienia sprawiła tuteyszym Doktorom, ktorzy zupełnie zdesperowali o Jego życiu procz samego Morelego, ktory ieszcze ma iakowes nadzieie. Dnia drugiego słabosci Ministra przysyłał Krol JMć Pazia dowiaduiąc się o zdrowiu: JW. Kanclerz temuż posłańcowi kazał powiedzieć Krolowi JMci w te słowa: Słaby iestem y umrę, ręką swą dobił mnie Krol JMć. Przyczyna tych wyrazow iest ta; gdy doniesiono Krolowi JMci o Dekrecie wypadłym w sprawie Podkomorzego Krzemienieckiego z JMć Panem Choynackim; Krol JMć miał napisać przykry bilet do JW Kanclerza własnie pod ten sam czas gdy tenże słabiec począł. Usłyszawszy Krol JMć od Pazia o zażaleniu, natychmiast odwidził chorego, ktory iuż zupełnie przygotował się na smierć gdyż na początku słabosci, będąc przytomnym sobie, uczynił testament y spowiadał się. Jego Audytor chciał Mu sprowadzić JMć Xiędza Grodzickiego aby się przednim spowiadał, rzekł do Audytora: Minister potrzebuie oswiecenszego spowiednika. Już tu proiektować zaczynaią w przypadku smierci JW. Kanclerza do Pieczęci mnieyszey Kandydatow, a ci są: Xiąże Szembek Koadjutor Płocki. JMć Xiądz Garnisz, JMć Xiądz Sołtyk Sekretarz, JMć Xiądz Sierakowski JMć X. Biskup Chełmski, JMć Xiądz Alexandrowicz X. Wyrwicz, Narusiewicz, ale z tych naypewnieyszy Sierakowski

Szembekowi spodziewać się nawet odmowiono, Sołtykowi powiedziano że
prozno sobie głowę łamie będąc ieszcze młodym y do tego niezdatnym
Szembekowi dla tego odmowiono że bigot y uparty. Mowią tu
nawet że gdy kupi Referendarz Małachowski od Pana Bor=
cha Podkanclerstwo co iuż iest w robocie y czego Krol JMć
żądać zdaie się, Kanclerzem byłby Małachowski, a Referen=
darya dostałaby się Staroście Sandeckiemu, y tym końcem
podobno Małachowskich Familia do Warszawy ziachała się
co zrobią zobaczemy, ale JW. Kanclerz w słabym zostaie
zdrowiu mocno życząc sobie widzieć się z J. O. Xięciem Pryma=
sem.

W przeszły Poniedziałek Falkowski był u Generała
Mokranowskiego w swoim interesie; rzekł Mokranowski do
Falkowskiego: wasza sprawa obaliła Xiędza Kanclerza, na
co Falkowski taką rzeczą być sprawiedliwym przynaymniey
raz będąc na funkcyi niepotrzeba, obawiaiąc się za nią ia=
kowey przykrości na zdrowiu szkodzącey, zadziwiła ta od
powiedz Mokranowskiego y daley wypytować się niechciał
przyganiał tylko w osobie Falkowskiego Wołyniakom
iż ulubioną osobę Krolowi JMci Stolnika Koronnego
nienawidzieć odważaią się na co Falkowski odpowiedział;

gdyby nietylko Olizar, ale y Mokronoski tak sobie postępował z Obywatelami, nietylko byłby nienawidzony ale nadto musiałby czegoś spodziewać się od pokrzywdzonych; umilkł Mokranowski y inny ten mowienia przedsięwziął.

Powiadaią tu że JW. Rzewuski Marszałek Nadworny ma wyiachać do Szwaycar, iedni mowią że bez powrotu, a drudzy że spowrotem, dodaią nadto że ten Pan widząc Dworu od siebie oddalenie się umyślił nawet Marszałkowstwo przedać, iest y kupiec JW Stolnik K. ktory iuż mu daie 10m ✗ ale to iest mało, gdyż JW Rzewuski zapłacił 300.000. toć niechciałby tracić, ale to może y nieprawda.

Między Steckim Biskupem Ruskim Łuckim y Stolnikiem Kor. stanęła zgoda za pośrednictwem Krola JMci ktoren włożył obowiązek na Biskupa zapłacenia Olizarowi 6000 ✗, a lubo Stecki powiada że niewiedziec za co, z tym wszystkim wypłacić będzie musiał, gdyż inaczey Olizar z Dobr do Biskupstwa należących ustąpić się nie zechce, y tak szkod wiele w lasach poczynił, a gdy z rok potrzyma zniszczy, iak tu powiadaią, bieda to iest kiedy sobie kto rady dać niemoże

Xiąże Woiewodzic Wołynski dwadni tylko choruiąc umarł. NB. Młodszy

W Pałacu Xięcia Generała Ziem Podolskich ledwo kto znayduie się ktoryby niechorował, sam nawet Xiąże łożkiem się bawi.

Powiadaią tu że iuż stanął w Konsystorzu Łuckim rozwod między Kuczkowskiemi, y że w krotce ma być wesele Xięcia Woiewody Wołynskiego z Kuczkowską maiącego się żenić.

Z nayglębszym respektem serdecznie całuię stopy Jaśnie Wielmożnego Pana y Dobrodzieia mego nayosobliwszego.

Z Warszawy d. 27. Jan 1780.

Pierwsza o Smierci W. Kazimierza Puławskiego nowina, obalona a raczey zawieszona na iakiś czas została, gdyśmy w Gazetach zagranicznych doczytali się, iż tylko smiertelnie raniony, został: a podnieysze ieszcze relacye, tylko o ciężkiey ranie nam głosiły. Już teraz żadney ta smutna nowina nie podpada wątpliwości, gdyż List W.go niegdyś Starosty Łosickiego, dziś w Ameryce znayduiącego się, do Brata rodzonego pisany świadczy; iż nieuchybnie tenże W. Puławski pod Sawanach Fortecą Angielską poległ — Dowodził on tam w randze Generała na czele kawaleryi Amerykańskiey: gdy teyże czasu Vice-Admirał Francuski Esteing z woyskiem swym pod rzeczoną podstąpił fortecę. Zawsze był pierwszy w swych Akcyach Nieboszczyk, a w tey ostatniey żadną miarą ochronić się niemógł, gdy Vice-Admirał pierwszy na mury Nieprzyiacielskie drzeć się począł: dla tego też tak wielki hazard, naszemu Puławskiemu kulą armatnią był zapławny: a JP. Esteing, trzy odebrawszy postrzały, ieszcze z stratą 500. ludzi odstąpić od Fortecy musiał — Wielka szkoda że los woienny postradał Bohatyrowi naszemu

pory

pory, usprawiedliwienia się, y oczyszczenia z plamy na się
y całą rzuconey Familią przez Krolobóystwo. O
czym gdyby był pilniey podług otrzymaney Konsty-
tucyi pomyślał, pewnie y Oyczyzna umiałaby szaco-
wać tak wielkiego Bohatyra.

Od dni kilku JW. JX Kanclerz W. Koronny
niebespiecznie na zdrowiu zapadł: Początek słabo-
ści Jego samym Doktorom niebył znajomy: Dziś
głoszą: że to iest wolna apoplexya: ale y Paraliżu
początki w ręku pokazuią się. Praca nadzwyczay-
na y zgryzota, maią być tego początkiem. — Na-
wiedzał Go kilka razy iuż Nayiaśnieyszy Pan:
a zastanowiwszy się podobno, co za Wielkiego Mini-
stra, Pacyenci Sędziego, Kościoł Biskupa utra-
ciłby, też obfitych wstrzymać niemogł — Rożne
tu ta Jego słabość uroiła Proiekta: Jedni JW.
Borcha, drudzy JW. Małachowskiego Kanclerzem
Wielkim głosili: Pieczęć zaś mnieyszą: to W. Sot-
tykowi Sekret: Kor. to Xciu Juli Sieluńskiemu,
to JX Wyrwiczowi obiecywali.

W przeszły Poniedziałek o godzinie 11.
z rana pożegnała się z tym światem JO. Xiężna
Jul. Kanclerzyna W. Litt. iuż od Miesięcy kilku,
zgniłą cierpiąca gorączkę: ktora w ostatnich dniach
tak dożywego męczyć ją poczęła: że y od rzeczy

gadała

gadała, y żadnych iuż bolow cierpić niezdawała się; lubo za kilku pokoiami ięki Jey słyszane były. Familia cała, a osobliwie Kięźniczki wszystkie tu przytomne lubo od Niedziel kilku tego spodziewały się ciosu. wszystkie atoli razem z Oycem, żadney prawie nie przyimuią pociechy.

Za powrotem JW. Sołłohubowy Starosciny Eyszyckiey, dowiedzieliśmy się: iż Carowa JMć nikomu łacnieyszego do Siebie z Polakow zakordonowanych niedaie przystępu, iak Wdowom y Sierotom: a razem y łask Jey te dwa gatunki Osob naypewnieysze. Jakoż Ona Sama zyskała u Carowy JMci Starostwo Eyszyckie, na Swoią y Dziecięcia Osobę: a za te lata wszystkie, od czasu Podziału, 90m. Wychwalić się ta Pani niemoże tey Monarchini osobliwie co się tycze słodkości rządu w Samym Petersburgu: /: bo po Prowincyach Officyalistowie, więcey czuć daią Pospolstwu absolutyzm :/. Y tak Sama Carowa JMć cierpić niemoże wszelkich perfum, czyli zapachow. Mimo tego tak iest wybaczaiąca y cierpliwa swym Poddankom. podobno w tym punkcie, zbytkuiącym że ani u Siebie na Pokoiach, ani u żadney Kompanii, niedaie poznaki, że tego niecierp.

Przeswiedna Komissya Edukacyina bro-

Klwa

Skliwa zawsze o pomnożenie y rozkrzewienie nauk, da-
ła niedawno pieczołowitości swey dowód w ustano-
wieniu Konwiktu Wileńskiego na kilkudziesięć ubo-
gich Szlachty, którzy iuż kosztem kassy, odzież, stół
y Edukacyą biorą. Myśli ieszcze taż Komissya, y w
Polszcze, podobne założyć konwikty, iak tylko Rzym
obligacye po-Jezuickie pozwoli, na ten chwalebny
odmienić uczynek. — Teraz świeżo fundnie Komis-
sya Szpital w Krakowie, iuż to dla wygody cho-
rych Studentów y Professorów, iuż to dla całego
Miasta: Otworzyła tam niedawno Szkołę Felczer-
ską, do czego Xiążę Biskup Płocki, naywięcey przy-
łożył się: Uczniowie tey klassy, będą mieć w
pomienionym Szpitalu praktykę.

O pokoiu między Anglią y Francyą są
iakowe nadzieie. Pisać się nań Francya będzie
przymuszona, gdy Anglia z Irlandyą, akkordując
Jey wolny handel, pogodzi się: a do tego y Amery-
kanie, niedaleey od niego, byle tylko, Independen-
cya, y wolność handlu były Im zabespieczone.
Wszakże Francya, nicby przezto nie straciła, bo
tym szczególnie celem związała się z Amery-
ką y Hiszpanią.

Z Stambułu piszą, iż tam znowu w
tych czasach powietrze na Przedmieściach pokazało
się — Interessa z Moskwą zupełnie zaspokoione
Kapitan Pasza powrócił iuż z Morei, uspokoiwszy
tam buntowników, z wielkim swoim honorem.

Suplement Wiadomości de die 27. Jan — 1780

13 274

Smierć Xiężny Juli Kanclerzyny Lit. Sapie
żyny, zmartwiła mocno JKr. Mość, ile dość iuż
smiercią Xiężniczki Teressy skonsternowanego — Da
ni Ja, na tydzień przed smiercią w Wielkiey gorącz
ce przypuściła imaginacyą, że się odmieniła w
męszczyznę — Dopraszała się długo o JX. Lucho
wskiego, Spowiednika swego, ale dla Córki Wdziny
Wołyńskiey, która się oświadczyła, żeby Jey to przy
kroiło życia, zwlekała dyspozycyą. Nakoniec
Pisarz Kor. Ożarowski sprowadził Go gwałtem,
ale Xiężna już mową zamknęła — Po smierci
Xiążę, oddał na Edukacyą Xiężnie Woiewodzinie
Syna, y ta ma moc zupełną mnie tę opiekować.

JW. Kanclerz W. Kor. iuż prawie in
extremis: ruszoną on ma nogę y rękę Paraliżem.
ale go zgryzota y alteracyą więcey trapi. Sprawa
JP. Choynackiego, w Assessoryi, przez JKM. popie
rana była tey choroby okazyą. Odsądził Go Kanclerz
od Przywileiu, podług Prawa: JKM. przykrych
mu słów kilka powiedział: otóż cała przyczyna
Jego słabości — Uczynił iuż wszelką Duszy y Ciała
w przeszłą Srodę z wielką prezencyą dyspozycyą.
Miał połowę Maiątku Załuskim y Lubieńskim

przez

przez wdzięczność zapisać — Na kilka tygodni przed tą Jego chorobą Woiewodzina Mazowiecka znalazła w Osobie W. Szymanowskiey Regentowy Kor. swoią Rywalkę: a teraz świeżo zmyła Pani Woiewodzinie publicznie głowę, probuiąc, że Jey grymasy, Dziwactwa, y skrzętności, naywięcey Go zgryzły: Jakoż tak ona go Sobie zawojowała, że ten y ieść y pić nic niemogł, tylko z wolą Woiewodziny — JKMość będąc u Niego z Wizytą razem z nim rozpłakał się: ale on też zatrzymać niemoże, kogokolwiek z swych wyżey Przyiaciół.

Xiężna Generałowa Podolska ieszcze o śmierci swey Córki niewie: taią iak mogą: ale gdy ustanie w tych dniach po połogu, trudno będzie o sekret. Xiąże Generał tak się mieszał na pierwszey Wizycie, że udaiąc iakoby dopiero przyiechał, wymówił się, iż się wczoray widział z Sztakelbergiem: ale Go Doktor poratował, kazawszy Mu o słabości zmyślonej swych oczu mieć staranie. Piszą tedy tylko do dziś dnia do Siebie, bo Xiąże udaie, iakoby nie wyieżdżał na swe oczy.

Nad Spodzianie wszystkich Józefka Xcia Ex Podkomorzego w tych dniach powróciła: Mówią że pisał do niey, iż się obeyść bez niey daley niemoże. Uczęszczał On tym czasem do Woiewo

dzy

dziny Ugłyńskiey: a insze pogłoski niosły że myślał
albo o Angielce, co tu na Koniach dziwa dokazuie
albo o Prustolawskiey Aktorze.

Rozwod PP. Byszewskich stanął wyprawdzie
w pierwszey Instancyi, ale że Samey dwa lata
w Klasztorze siedzieć nakazano, apellowała do
Archidyecezyi: y pewnie y tam niewiele wskora.
Niema Ona nic przeciw Mężowi swemu, owszem
publicznie wyznaie że ieden Człowiek na Męża
ale fe prze, aby kiedy miała do niego serce y
głosi, że tylko przez Interes Familii poszła za Niego.

Dzieło Xcia Warmińskiego pod tytułem
Zbior wiadomosci potrzebnieyszych: Wyiadacze
mądrych obiadow trapezuią. Gdy przyszło do
Punktu o Konfederacyach: Krol JMć słuchał
Go pilnie, przy końcu dodał: że wiele rzeczy
w nim dobrych, ale ieszcze niewszystkie umie
szczone: napisał tedy cały Sam swoią ręką
gdzie iasnie widać że czuł, co pisał.

W Wilnie świeżo JW. Tyzenhauz takowy
pod JW. Marszałkiem uczynił podstęp: namo
wił swych własnych Przyiaciół, aby w sprawie
iedney przeciw oczywistości dali kroki: Wystawi
wszy ten Interes JW. Tyszkiewiczowi z iedney tylko

strone

strony: stało się tak: zapada Dekret przeciw wyraźne-
mu Prawu: a tu JW. Podskarbi pisze do Dwo-
ru, o czywistą niesprawiedliwość.

Przybył tu do Warszawy sławny le Fort
szukaiąc na nowo Łaski Krolewskiey: ale y Żona
Jego podobno niebawnie przyiedzie: gdyż Jaśk
Benoe oszukał: Bo obiecawszy Ją do Życia
przy Sobie dochować, y kazawszy na się w Szwey-
carach czekać ożenił się w Paryżu.

Dziwi się tu Warszawa Xcia Massalskie-
mu młodemu, że tak świeżo po Szlubie, rozstał
się z Żoną y bawi tu, niewiedzieć po iakich Inte-
ressach: wszakże niesłychać ieszcze o żadnych po-
rozmieniach, między niemi.

Xiężna Januszowa tyle Sobie przywidziała
do Aktorki od całego tu estymowaney Publicu
Jruskolawskiey, że inszą na Jey miesce Antrpry-
zie prezentowała: przyięta y tę Antrpryzą: Ale
Jruskolawska tyle robi, aby się koniecznie dyskre-
dytować publicznie.

Krol JMć dziś wyiechał powtornie do Kapi-
nowskiey Puszczy na polowanie, dla rozerwania
się. Będzie iadł obiad w Lesznie u Kasztelanowy
Rawskiey.

Z Warszawy 3. Febr. — 1780.

276

15

Słabość gwałtowna JW. X. Kanclerza W. Kor. y Paste-
rza tuteyszey Stolicy, okazała iawnie, iu ten
Wielki Minister przychylnych Sobie ziednał przy-
iaciół: Dowodem tego nietylko publiczne nabożeń-
stwa od Zwierzchności nakazane Duchowney iako
za Swego Biskupa; ale nadto Wotywy Solenne
y Msze, iuż to od Cechow tuteyszych, iuż od Pań-
stwa licznie zakupywane. Tym więcey zaś żal z
boiazni utraty JW. Kanclerza w każdym JEgo
Przyiacielu pomnażał się; nie świeżey y mocniey
prócz własnych przeświadczenia, przez wyzna-
nie iuż to Nayiaśnieyszego Pana, iuż Ministra
Rossyiskiego iuż nakoniec całego Publicum, że
wielkiego stracilibyśmy Człowieka, każdy o tey
stracie konwinkował się — Pocieszeni iuż cożkol-
wiek wszyscy zostaliśmy w powszechnym prawie
smutku: po otwartych albowiem Hemoroidach,
y zażytych kilkorakich wezykatoryach, lepiey
się JW. Kanclerz mieć poczyna, y iuż iakkol-
wiek ręką y nogą zarażoną władnie, z uczu-
ciem bolu, co znakiem iest rozchodzącego się pa-
raliżu — Mimo ciężkich słabości rozrządził On
duszą y Fortuną swoią tak, iak Sobie kto nayle-

piey

piey życzyć może. Znaczną część fortuny zapisał WW Załuskim y Łubieńskim, przez wdzięczność odebraney z tych Domow promocyi. Legował kilka kroć stotysięcy na wyposażenie corocznie z procentu kilku ubogich Panienek. Uczynił fundusz na Jałmużnę Osobom w Mieście tuteyszym żebrać wstydzącym się. Ludziom służebnym w Domu swoim całoroczną Pensyą wypłacić dysponował. zwoławszy Ich wprzod do Siebie, aby Ich pożegnał. przeprosił, y o swey upewnił dyspozycyi. Uczynił nadto wiele innych rozrządzenia, do okazania wdzięczności swym Przyiaciołom reguluiących się: a resztę Sukcessorom dysponował.

Sprawa o złożenie Przywileiu przeciw W. Choynackiemu Podsędkowi Łuckiemu z przyczyny niemianey wczasie swey Elekcyi Possessyi, do tuteyszey wytoczona Assessoryi; poszła Aktorom pomyślnie. Pomimo naypoważnieyszych protekcyi y Instancyi, niemogł się ten Prześwietny Sąd tylko za Prawem decydować; dlatego kazał Przywiley złożyć. — Jeszcze wprawdzie Dekret ten nieczytany, iako ostatni słabego dziś JW. Kanclerza, ale go trudno będzie stronie przekonaney, ieżli nieustrzymać tym bardziey odwołać: kie

dy

dy skutek Jego aż nadto głośny — Obaliły się tym sa-
mym owe napięte zamachy nawet przeciw De-
kretowi Trybunalskiemu, świeżo Ziemstwo Łuckie
z powodztwa Kacia Ant. Czetwertyńskiego, y W.
Krzuckiego, karzącemu.

Z Dubna mamy wiadomość, iż tam
Pieniędzy nad spodziane dosyć pokazało się: ale
nikt iak tylko na czyste Wioski, nieznalazł kredy-
tu. We Lwowie przeciwnie, iak nam doniesiono,
y Pieniędzy y kredytu mało bardzo znaleziono:
naywięcey z przyczyny upływaiących lat, Zakła-
tem do wyprzedania się, y wyniesienia Kapitałów
z Kordonu ostrzeżonych.

Pozostały tu Legacyi Wiedeńskiey Sekre-
tarz JP. Cachet, czynił urzędowne zażalenie
przeciwko Skarbowi tuteyszemu, iż w Kombinacyi
Długów Barona Juliusa, Obywatele Cesarscy po-
mieszczeni niebyli: odpowiedziano mu nayprzód
iż ta odezwa, przed Dekretem czyniona być była
powinna: do tego gdy Baron Julius y dobra
ma za granicą y stał się winnym Criminis
Status, Kryta majątkiem Jego w Polszcze dyspo-
nuiąca, y własnym Obywatelom uczyniła łaskę
gdy się do partykularnych przychyliła pretensyi.
Tenże JP. Sekretarz dał się słyszeć, iż z dyspozycyi

Jego

JEgo Cesarskiey Mci odtąd Synowie y Corki Obywatelow w kordonie y Polszcze maiących Possessye, tam być maią Edukowani, gdzie większość fortuny pokaże się.

W przeszłą Niedzielę ogłoszona iest u Dworu dwu Miesięczna żałoba, po Smierci tęż zny Amelii Matki Sukcessora Krola Pruskiego. Nic to iednak nieprzeszkodzi do wesołości kończącego się Karnawału: lub iak dotąd, wcale smutny. Y prócz Assamblow z tańcami y Kollacyą Srodowych u WJP. Posła Rossyiskiego, nigdzie tu więcey o Balach lub tańcach niesłychać.

Wyznania Krola y Ministrow Angielskich niedozwalały wierzyć, aby Moskwa miała to ginące sukkursować Krolestwo: przecież pogłoski nie ustaią, zapewniaiące o aktualney Carowy Jmci determinacyi posłania tey swey Alliantie, kilkunastu tysięcy Ludzi y Okrętow. Ale może do tego nie przyidzie, ieżli JJPP. Adams y Dean, przysłani od Kongressu, do ułożenia Pokoiu lub armisticiu za pośrednictwem Francyi, przyiśćby miałi.

Z Rzymu mamy pewne doniesienia iż Opiec Swięty surowy do WJP. Siestrzeniewicza Biskupa Białey Rossyi posłał rozkaz, aby otworzenie publiczne Nowicyatu iaknaysolenniey odwołał: On zaś miał się w tym do Carowy Juli swey dziś Monarchini adressować, y szukać rezolucyi.—

Suplement Wiadomości de die. 9tia Febr. 1780

Co drugi dzień JX Kanclerz słabszym się zawsze czuie: dla tego dnia iednego, gdy się o swey rozgadał słabości, rzekł: Podobno Doktorowie Warszawscy nie będą mieli tego dla siebie zaszczytu, żeby Ministra ukarowali — Niebratnie mu nigdy, na podobnych żarcikach, gdy się zdrowszym czuie: ani na oświadczeniu grzeczności tym, którzy się nayzbardziey zdrowiem Jego słabym troszczyć pokazuią — Onegday widząc koło siebie płaczące, y wzdychaiące, Woiewodzinę Mazow: Regentowę Kor. y Podkomorzynę Gostyńską Mikorską, mowił Jm: aby sobie kazali zaprządz sanie, y spacyeru zażyli Jego własnym Ekwipażem — Woiewodzina Mazowiecka bardzo Interessowaną pokazała się Jego Przyiaciołką. Nic Jey wprawdzie nie zapisał ani legował: ale też Ona to postrzegłszy tyle koło niego nadskakiwała, z Matką, że Jey Strypt iuż gotowy podpisać musiał. Jeszcze niesłychać w iakiey kategoryi: to tylko wszyscy głoszą, że zbyt Interessowana — Dzieciom Podkomorstwa Gostyńskich Zapisał 900m Ale

się

się spodziewa Żona, że Mąż za powrotem z Kon-
traktow, tego Zapisu nieprzyimie — Ryptowskiemu
Audytorowi 90m ale ten już za ni podziękował.
Synowcom, a raczey Imiennikom swoim 100m
a siostrze Ich 50m bo nadto brzydka — Sekre-
tarzowi Sikorskiemu 100m — Marszałkowi Bę-
bnowskiemu 50m Załuskim: 200m Lubińskim
100m Procz 200m na posagi Panienek trzech
y 100m na Jałmużnę wstydliwych Ubogich.
Słowem: Jest: Substancyi: 3700m — 1700m idzie
na obligi y zapisy: reszta Bratu: Mobilia
dla ludzi służących /: procz Sreber 4000 f. tako-
wanych :/ przedać kazał.

Nieustaią tu ieszcze o przyszłych in
casu Smierci JW. Kanclerza, Wakansach — Je-
dni Kanclerzem Wielkim: JW. Borcha: Dru-
dzy Refferendarza Kor, trzeci: Aug Sułkowskiego
głoszą: Podkanclerstwo zas. to Kim Sieluń-
skiemu: to Ołęckiemu: to Uyrwiczowi, to
nakoniec Woiewodzie Kaliskiemu Twardowskiemu
iezli Rewerendę włoży, obiecuią — JX Sołtyk z
wielkim wosem, w swych upadł pretensyach.
— In Casu, gdyby JX Ołęcki został Podkan-

cle

cierzym, po Smierci dzisieyszego, czeka Go Prymasostwo co umyslnie dla nowego proiektowac się ma Wakansu — JW. Borch, nie iest w wielkiey Kanclerstwa pretensyi: owszem dał się słyszeć, że gotow y Mnieyszą przedać Pieczęć; byle mu się kto dobrze, razem z Pałacem zapłacił. a do tego Wielki ten niegdyś Człowiek, iuż Sobie podstarzał: a Wenus go Dzieckiem robić zaczyna: tak że dziś zasiadaiący w Assessoryi, w nay mnieyszym Interessie, pokazuie się Człowiekiem bez rezolucyi.

Po mimo świeżey Żałoby, zaczynaią iuż swatać Xcia Kanclerza W. Litt: z JW Rzewuską Pwarzową Kor Rozwodką, a to na fundamencie dawnieyszych Jego, ieszcze za życia Żony Amorow. Słychać, że y Ona, nie od tego: iakoż to powabna rzecz zostać Kanclerzyną W. Litt: a do tego y Xiążę, gdy, by tylko rzeczwiey się trzymał, między Staremi Wdowcami liczyć się niemoże.

Xiążę Kalixt Poniński, serio myśleć począł o Xiężnie Kasprowey: Ow urażony P. Engelhard Pułk. Ross. dawny Xiężny Amant, myślał Xięciu wydać Poiedynek: ale

dy

ale do tego nieprzyszło — Pokazuie się teraz, że
Xiężna Wa dożywocie w Bełzie uczynione;
ale że to wczasie prawem opisanym niebyło
przeniesione; Xiąże Kasztelan odezwał się tu, iż
Go uchylić potrafi. Jakoż prócz łaski Opiekunow, nic lepszey z Prawa nienależało: krom
przystoyney na Edukacyą Dzieci cząstki.

Wyszedł tu temi dniami Wiersz JP
Kossakowskiego Sekr. JKMci pod tytułem Prze-
wodnik Warsz. gdzie wszystkie Metressy opi-
suie, nietylko gdzie mieszkaią: ile biorą: y iak
się dorabiały: ale nawet ktora chora, lub
chorowała, y od kogo leczona była. Cokolwiek
możeby nayspromnieyszego, w tym Wierszu znay-
duie się. Skierniewice naydotkliwiey opisane.

JW. Podkomorzy Kor. wysłał Przyiaciela do Hollandyi, na wykupno swych Kleynotow.
— Przybył tu świeżo JW. Hetman WK. przeszło
400m z Dubienskich fugerow naciuławszy —
Y on także odwiedza JW. Pisarzowę Kor. —

Przybyła tu świeżo Xcia Ex Podkomo-
rzego Kor. Jozefka, do dawnych przypuszczona
Faworow: Więcey atoli Xiąże zdaie się dotąd z
nią, niż przedtym czynić Sobie Subiekcyi —

JW. Hetmanowa WZ. po smierci Xiężni-
czki Teressy Dom swoy zamknęła — Xiężna Głowa
ieszcze dotąd o niey niewie

d. 3. Februarii 1780.

Zawisny człowiek rozsiał był fałszywą nowinę o znakomitym człowieku JMci Xiędzu Grodzickim, iakoby JW. Kanclerz niechciał się przed tym cnotliwym y uczonym Misionarzem ~~niechcu~~ spowiadać, co iest fałszem, gdyż przez cały przeciąg choroby nieodstępnie JMć Xiądz Grodzicki pilnuie chorego. Zaczęto tu szemrać przeciwko uczynionemu testamentowi przez JW. Kanclerza, w ktorym mniemano że zayduie się summa dla JW. Mostowski Woiewodziny Mazowieckiey złł. 200.000. ale publico otworzyli oczy ci co czytali ten testament, powiadaiąc że y wzmianki niema o pomienioney Pani, to pewna że JW. Kanclerz niemogąc pozbyć się impertunii JW. Woiewodziny, niekazał puszczać do swego Pokoiu po kilka razy, ta iednak przed Pokoiem znayduiąc się po kilka krotnie dawała znać o sobie JW. Kanclerz przez posłanca dziękuiąc za tę grzeczność przeprasza zawsze że się widzieć niemoże dla słabości; Spodziewa się ta Pani, że y o niey pamiętnym pokaże się JW. Kanclerz y dla tego tyle subiekcyi ponosić niewzdrygasię, prawda ziedney strony dulcis recordatio praeteritorum ale zdrugiey skoro smierć zagląda, y naymilsze obiekta w niepamięć poyść muszą. Do zdania Morelego y inni

Doktorowie przypisali się, czyniąc nadzieię że J.W. Kanclerz przyidzie do zdrowia, który przyrzekł Morelemu: iż skoro wyzdrowieie natychmiast mu da 4000 ₰. Oświadczyli mu Doktorowie że chociaż y przyidzie do zdrowia, wżadne interesa wdawać się niebędzie mogł, inaczey w recydywę wpadnie bez powstania, mowią więc niektorzy że iuż iest determinowany JW Kanclerz złożyć swoy urząd, maiąc udać się na spokoyne prywatne życie. Częstowano Referendarza Małachowskiego aby kupił od JW Bercha adinterim Podkanclerstwo, chwycił się był tego Proiektu, ale w kilka dni odmienił swoią intencyą: powiadaiąc iż temi czasy być Kanclerzem nic nieznaczy, procz niesłychanego ustawicznego ambarasu y pracy. Dawnemi czasy dobrze było być Kanclerzem kiedy do wszystkich Starostw które iuż są rozdane, nay pierwszym zawsze był Kandydatem Kanclerz y co nay=lepsze mogł dla siebie wybierać; ale musi być inna iakowas przyczyna zepsutego Proiektu, skompy dwarazy traci iak mowią; wszakże Pieczęć większa 60.000. co rok skarb Publiczny kosztuie, a awantaże, prezenta od miast, Przywileie, etc. do kilku kroć sto tysięcy wynoszą, niechciało się podobno dać pieniędzy tyle, y obligacyi zaciągnąć ile wyciągano.

Kawaler Turecki który się tu znayduie, kilka ięzykow dobrze umieiący
będąc w Paryżu na obiedzie u iednego Biskupa wszystkie potrawy
lubo smaczno bez ceremonii Tureckich, bawił dowcipnie obia-
dzących czas niemały; widząc ow Biskup owego Turczyna
wielkiego chcąc z niego zażartować rzekł: gdyby to widział
Machowet y słyszał mowy w Rana, zastoniłby sobie oczy: na
co Turczyn obrotny, widząc że w piątek z mięsem iesć dano
odpowiedział: a gdyby Pan Jezus to widział, że wy Biskupi
zły przykład daiecie w piątki iedząc z mięsem coby na to po-
wiedział? podobno nietylko oczy zastonitby, ale nadto wy z
pardoby się was; y ta dowcipna odpowiedz dała okazyą Krolo-
wi Jmci Francuzkiemu widzenia tego Turczyna, y dawo-
wania mu znacznego prezentu; Bywa ten Turczyn w
Kompaniach, był na obiedzie u Jw. Alexandrowicza, był
prezentowany Krolowi Jmci, rozeznaniu iednak przy-
pisuią temu Turczynowi ptochozii.

Stolnik Koronny aby kompromis między nim y Fal-
kowskim niezaraz był rozpoczęty, usłabiaiąc na słabe swe
zdrowie, y dla tego nigdzie niewyiezdza, Falkowski widząc
że Super Arbiter Jw. Kanclerz chory, postanowił w tym
tygodniu z niczym odiechać;

W przeszłym tygodniu J.W. Hetman W. K. przybył do Warszawy.

Pod Kazimierzem przeprawuiące się bryki Woiewody Płockiego, ostatnia w wielkim niebespieczęstwie zostawała, gdyż na samym warcie załamawszy się, z wielkim niebezpieczęstwem ratuiących ledwo wydobyta była; zwierzyna iednak wszystka którą na tey bryce do Warszawy prowadzono pod lod poszła.

Już mamy pewną wiadomość że między Kuczkowskiemi stanął rozwod, ale z Kuczkowską Xiąże Woiewoda żenić się niechce, y zapewne niebędzie ma iey, za bałamuctwo swoie zapłacić 200.000. złotych, o tym słyszący dziwuią się tey generozyi Xięcia, zwłaszcza że y on potrzebny, skończy się podobno na tym że iey iaką wioszczynę wypuści.

Z naypowinnieyszym respektem serdecznie całuię stopy Jaśnie Wielmożnego Pana y Dobrodzieia mego nayosobliwszego.

d. 17. Februarii 1780 ao

J. W. Kanclerz bez nadziei zostaie życia iuż y Doktorowie zupełnie zwątpili.

J. W. Biskup Wilenski Massalski dokazawszy dawniey iż iemu y Familii Jego tytuł Xiążęcy przyznano, teraz gotuie Proiekt aby y Litwa swego Metropolitę miała w Biskupie Wilenskim, chce zatym aby za konsensem Rzymskim R. Pospolita tytuł Arcy Biskupi przyznała, y spodziewa się iż w uskutecznieniu swego Proiektu żadney niedożna przeciwności.

Torun Miasto uciemiężane od Juryzdykcyi Pruskiey Elblondzkiey przysłało swego Delegata do Krola Jmci y Rady Nieustaiącey prosząc o prędkie zaradzenie względem okoliczności ustawicznego pociągania do sądow Pruskich nietylko z okolicy Torunia, ale nawet z samego Miasta Mieszkańcow. Delegat oswiadczył przez Memoryał że ieżeli zaradzenia prędkiego niebędzie, tedy zupełnie poddać się Krolowi Pruskiemu będą musieli.

J. W. Potocki Podkomorzy Koron w tym Roku kilka Milionow długu spłaciwszy, y do Hollandyi po zastawione kosztowne Kleynoty w tym miesiącu posławszy, oswiadczył się z przedażo swey Biblioteki y Gabinetu wielce kosztownego

ma w tym Gabinecie samych Kopersztychow wybornych 30.000 go,
ktore sobie zamowił JW Sztakielberg dla Carowy JMci
maią te malowidła kosztować JW. Podkomorzego 40.000 ff.

Z Dubna z okoliczności zbiegłego Syna W JMć Panu
Jełowickiemu obywatelowi Wołynskiemu doniesiono: że
Generał Poniatowski, ten to sam ktory Bankrutem przed
Aktami Warszawskiemi nabrawszy wprzod pożyczanym
sposobem pieniędzy, ogłosił się; z okolic Dubna dwie Bry-
ki przystoynieyszych Dziewek do Dubna na kontrakty
sprowadziwszy wiele zyskał od Młodzieży iak nalep
do iego Kompanii uczęszczaiącey, do tey Kompanii nale-
żał Młody Jełowicki, ktory zadłużywszy się znacznie
niesmiał do Oyca powrocić, y ucieczką salwował się,
Zadziwia tu wszystkich ta okoliczność Dubienska.

Krol JMć w nadgrodę zasług Antyczego w Rzymie in-
teresa sprawuiącego mianował Kardynałem: a że nieiest
czas do Nominacyi dla Krola JMci Polskiego. Papież do
ktorego w tym interesie Krol JMć pisał, dał rezolucyą:
winszowałby sobie uczynić zadosyć rekomendacyi Krola Polskie

go, ale że iuż wielu iest rekomendowanych, przeto niespodziewam się aby za życia mego Antyczy był ogłoszony Kardynałem.

O posiłkach Moskwy dla Anglii za graniczne Gazety donoszą iż dane niebędą. Miał wyperswadować Carowy Panin pokazuiąc że żadnego pożytku z danych posiłków niemiałaby.

Krol JMć na wiosnę ma do Litwy wyiachać w intencyi widzenia się z Carową w Jey Kordonie, ktora całą wiosnę w zabranym Kordonie umyśliła przepędzić ale to może swego niewezmie skutku.

Na Granicę Pruską 30000 Kroatow za Ordynansem Cesarza JMci miało wymaszerować y te woysko wkrotce ma powiększyć się; Krol JMć Pruski że także ma się na ostrożności wątpić niemożna, iakoż nagłe skupowanie Koni pokazuie że iest w intencyi prowadzenia woyny, ci 24. Officerowie do Warszawy przybyli powiadaią że za rozkazem Krola Pruskiego w Polszcze iak nayprędzey chcą skupić Koni 8000 pod Officerow y pod Armaty, powiadaią oni y to że każdy Regiment 10 żołnierzami powiększać zalecono na Radzie Woyskowey

Kommissya Woyskowa Jw Stępkowskiemu postała Ordynans
ażeby na pograniczu Tureckim częstsze Pikiety porozstawiał
zalecił, z przyczyny kultaystwa Tureckiego wypadaiącego
na granice Polskie. Woyska Tureckie ku Dunaiowi
udaiącą y pod Chocim co raz więcey ich przybywa
iak tu powiadaią.

Że Jw. Kanclerz Super Arbiter w sprawie
Jw Obizara z Fałkowskim chcey, a Fałkowski usta-
wicznie sprawiedliwości domagaiąc; obrany iest Super Ar-
bitrem do tego Kompromisu Jo. Xiąże Marszałek W.K.
Podkomorzy Krzemieniecki otrzymuiący Fałkowskiego iest
od tygodnia czyby wyiechał z Warszawy gdyby nie
ta sprawa; iednoż dziś albo iutro maią rozpocząć Kom-
promis chociaż Obizar wyiechać czyni.

Na rozwod znowu Xiąże Marsin pozwolić niechce.

Z nayuniżeńszym respektem serdecznie całuię stopy Jaśnie
Wielmożnego Pana y Dobrodzieia mego Nayuniżeńszego

Sługi

Z Warszawy d. 17. Lut. 1780

284

W tych dniach JW. JX. Kanclerz WKor. mocno nas za-
smucił. Po melancholii nadzwyczayney, przy-
stąpiła znaczna maligna, a po tey Strata mowy
nastąpiła: ale przecież nazaiutrz, /: a działo
się to w przeszłą Sobotę, lepiey się mieć po-
częł, y dotąd w tymże zostaie stanie. Ku-
racya Jego zupełna, paraliżowey zarazy
byłaby pewnieysza, gdyby skłonność do apo-
pletyi, niebyła na przeszkodzie. Do tego
ieszcze są nieprzełamaną tamą Pedagra y
Szkorbut, które całą massę krwi już dawniey nad-
psuły: ale naywięcey Doktorow naszych zatru-
dnia, stargany codzienną pracą mozg, całą ma-
chinę ciała słabą dziś bardzo wysławiaiący.
Ztąd iest, że ani owey Febry zadać JW. Kan-
clerzowi PP. Doktorowie nieśmieią; ani do
Elektryzacyi, dość szczęśliwie podłe czasy na
Paralitykach praktykowaney, użyć niechcą.

Do Kandydatow liczby, o Pieczęci kon-
kuruiących przybył świeżo JX. Przedwoiewski
Biskup Ex-Kapucyn, maiący nadzieię wprotekcyi
JP. Sztakelberga, przez piękne y mocne kanały.
Głosić tu atoli poczynaią, że in casu Smierci

JW

JW. Kanclerza, albo Wakans ten, do Seymu wstrzymany będzie pomimo przepisow Rady, albo JW. Biskup Chełmski otrzyma mnieyszą Pieczęć, w nadziei, aby ta post sera fata JO. Xcia Juli Prymasa JW. Marszałkowi Rady dostała się: a Prymatura JW. pomienionemu Biskupowi. Pomimo tego Proiektu, ieszcze y JX. Wyrwicz niestracił Pieczęci nadziei, uczyniwszy świeżo Cessyą Probostwa S. Jędrzeja na Osobę JX. Grodzickiego: a do tego y JW. Kanclerz WKor, nietuszący Sobie naydłuższego życia, Sam Go Nay Panu polecał.

Nadeszła tu w tych dniach z Berlina Sztaffeta, o niebespiecznym Krola Juli Pruskiego zdrowiu: Nowina ta tylokrotnie ponowiona, tak mało u tuteyszego Publicum znayduie Wiary, że podobno, nawet gdy się zyiści, trudno aby miała kredyt. Niektorzy domniemywaią się z tey pogłoski, nowych tego Monarchy obrotow politycznych, w czasie rozsianey po Europie słabości nayczęściey koncypowanych.

Pogłoska owa o Moskwie, iakoby znaczne dla Anglii gotowała posiłki, niebyła daremna. W samey rzeczy Carowa Jul chciała dać rękę tey ginącey Potencyi: ale Minister Panniu

przez

przez podane mocne remonstracye, iż naywiększym y naybespiecznieyszym dla Moskwy iest Interessem zostać w neutralności, tyle dokazał, iż Carowy Juli, podpis posiłku, a całey Rady woienney zdanie cofnął, y odmienił — Piszą świeżo z Petersburga, iż temi czasy, Dama bardzo dystyngwowana, za odkrycie iednemu z Ministrow Cudzoziemskich sekretnieyszych Gabinetu taiemnic, publicznie pomazana, czyli knotowaną została.

Otworzyła się tu świeżo w Warszawie nowa Frankmasowow Loża, pod tytułem: Gwiazdy Północney: dawna zaś, zaszczyca się tytułem: Starych Sarmatow. Gazeta Bareńska o tym całey głoszącą Europie wyraźnie twierdzi, iż Ceremonią tę odprawiła Jo Księżna Jul Marszałkowa Wkor, z JW. Hilzenem Woiewodą Mscisławskim. A zatym to nie sekret ani wyma honoru pomienionych Osob, raczey podobno, takowemi schadzkami bawiących się niż iakową Wiarę w nich maiących.

Z Rzymu piszą iż Kardynał Sekretarz z rozkazu Papieskiego podał następuiącą Carowy Juli Odpowiedź w Sprawie Mohilowskiey przysła-

na

ną Sobie od JW Nuncyusza Polskiego. Jego Carska Mość
nietylko sądzi za potrzebnych JJ Jezuitów w swych
Stanach Katolickich, dla Edukacyi Młodzieży;
ale nadto widzi, żeby się żadną miarą bez nich
obeyść niemogła: z tych powodów, determinowa-
na iest nietylko dać Im u Siebie przytulenie, ale
nadto sprawować dla dobra Jey Poddanych
swego powołania powinności: Co się zaś Instytu-
tum Jezuickiego tycze, mniey o to dba Jego Carska
mość, aby się nazywali Jezuitami, lub odmienieni
byli w JJ Świeckich: dla tego zostawia moc Swoiey
Świątobliwości, dysponowania o nich w tym pun-
kcie, iak mu się naylepiey zdawać będzie: ile gdy
nigdy Jego Carska Mość niechciała przeszkadzać exe-
kucyi Bulli Nieboszczyka Papieża. — Około
20. Maia Carowa Jul spodziewana w Potocku
ztamtąd przez Moskwę, Kiow, udaie się do Cherso-
neza nad Morzem Czarnym świeżo założonego
Miasta, gdzie Warsztat Budowli Okrętów założo-
no. Pograniczni tam Obywatele nasi, wiele
na drzewie zyskuią: a handel pomnożony zna-
czniejsze obiecuie Im awantaże. Dla tego kil-
ku iuż z Panów naszych, iako to: Xiąże Stani-
sław: Xiąże Kaw: Lubomirski: W Kaj: Potocki,
w samym Hersonezie pobrali Place. —

Suplement Wiadomości de die 17. Febr — 1780.

Pomimo wszelkich starania Doktorow nienaydłuższe JW. Kanclerzowi naszemu wróżą życie, JP. Bard, naydaley mu Go do Tygodnia tuszy. Naywięcey Ich trwoży nieustanne nudzenie, y skubanie koło Siebie: On też widząc podobno, że mu się niena wiele przydadzą y słuchać Ich niechce, zapytany, nieodpowiada, ręki do pomiarkowania pulsu niedaie, Języka pokazać niechce. Przecież JP. Morele, mu Ordynaryuszowi dał kartę, w ktorey Mu: ƒ 4000. przyrzeka ieżli Go wyprowadzi — Onegday maligna Go powała: w ktorey przypomniał Sobie Xcia Lubińskiego, y o karetę dla niego prędko niezaprzężoną turbować Ją począł — JW. Woiewodzina Mazowiecka niekontenta, że ani Jey, ani Corce, nic niezapisał — Xa Grodzickiego przez nieustanne Spowiedzi y Konferencye, na Szczypę znędził: dla tego Doktorowie, od kilku dni puszczać Go do Pałacu niepozwolili — Mowią tu niektorzy, że in casu śmierci JW. Kanclerza

we

Wakans ten do Seymu będzie zwleczony, gdzie Bieżn
i podług Prawa Litt rozrządzone zostaną. Pa
wnie ukrotce y o wyrugowaniu z Senatu Bisk
pow pomyślą.

Xiąże Kanclerz W. Litt wyiechał do Litwy
z Corkami: Przyiął on Anglika owego, ktory tu
niedawno z Kompanią na Koniach dowodzącą
przybył: 600 f na Rok Pensyi mu akordował.
a po trzech latach, tyleż ma wziąć wprezencie.
— Plan Edukacyi Syna, przez Nieboszczkę Żonę
ułożony uchylił: Przecież na wygody Jego 2m co
Rok destynował.

Na Redutach ostatnich nadto widoczne
były zgorszenia: a to z okazyi Loż teatralnych
wszystkich prawie otworzonych.

Xiężna Marsz. Wkoł wielką zabrała przy
iaźń z Wdzicową Miączyńską, ktorą y dawniey
zawsze lubiła: Pomaga to wiele tey Pani do
akceptacyi po wszystkich kompaniach.

Generał Czapski ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~

JW. Marszałek Rady dopiero w tych
dniach po febrze wyieżdżać począł

Z Warszawy — d. 24. Lut. 1780

Znowu w przeszły tydzień JW. Kanclerz W. Kor. zatrwożył na nowo wszystkich Sobie przychylnych: Zapadł albowiem w przeszłą Srodę tak mocno na siłach, że y mowę zamknął. Doktorowie, od początku maiący go w swey kuracyi, postrzegaią iż każdy osmy dzień, naykrytycznieyszy dla Niego, a ten iest Srodowy — Moc paraliżu, zdaie się coraz więcey ustępywać, gdy nietylko ruszać ale y cożkolwiek władnąć zarażonemi członkami zaczyna. Przecież partykularne JW. PP. Doktorow wyznania, nic pomyślnego dla Niego nierokuią — Wszakże mimo tylu słabości, zdrów On zawsze na rozumie, względem swych Przyiaciół, z rownym przywiązaniem y pamięcią pokazuie się. Czego szczegulnieyszy niedawno na Sa Konstancyą dał dowod, wysławszy z powinszowaniem Bilety do Solenizantek. — JW. Kasztelan Nakielski Brat JW. Kanclerza niedawno tu przybyły, wyiechał ztąd temi Dniami: upewniony wprzod od Doktorow, iż nic nie widzą niebespiecznego, coby Jego wyiazd wstrzymywał.

Przybycie do tey Stolicy JW. JX. Smogorzewskiego Arcy Biskupa Połockiego y Nomi-

nak

nata Metropolii Ruskiey, odkryto niespodzianą No-
winę, iż JW. JX. Rydo Biskup Chełmski prze-
szły a Nominat Przemyski, akceptować nie
chciał Arcy Biskupstwa Połockiego, iuż ogłoszony
w tym Charakterze przez Carową JMć po całey
Unii Greckiey. To było zrodłem że Metropolia
zostanie się dziś przy Arcy-Biskupstwie: aby
zaś, niezdawało się iż z Nominacyi Krolow Pol-
skich wypadła, JW. JX. Smogorzewski deklaro-
wał ziechać tu na Rezydencyą. Wprzod iednak
iedzie do Peterburga na pożegnanie, y na wyro-
bienie Koadjutoryi Arcy-Biskupstwa na Osobę
W. JX. Ważyńskiego Generała XX. Bazylianow:
ktorego, gdy Installacyą odprawi, udasię potym na
Kapitułę: a potym zdawszy rządy Koadjutorowi,
in Julio do Nas pospieszyć ma.

Pomieniony JW. JX. Nominat, czynił tu
Relacyą, o wielkich przygotowaniach, ktore w
Kordonie Rossyiskim, na przyięcie Carowy Juli
Obywatele tamteysi gotuią. JX. Zorycz Possessor
dzisieyszy Szkłowa, szczegulnieysze w tym Mie-
ście ma dawać dla tey Monarchini Festyny.
Ona zaś ochraniaiąc expens swoych Poddanych, ogło-
siła, iż nigdzie w czasie podróży swoey wstępować

nie

niechce, iak tylko na Stacye Pocztarskie: Z tey przyczyny po przydawano po kilka pokoikow na tych Poczt-tach, gdzie Jey przypadną noclegi.

JW. Podkomorzy Krzemieniecki Piaskowski maiący razem z Żoną wyiechać zbąd na rezyden-cyą do Janowca, zatrzymany został od Krolewskiey Mości, z przyczyny niedokonczonego JP. Falko-wskiego Interessu: Kazał tedy proiektowany pod-pisać Kompromis, y oświadczył się: Że ieżli wzglę-dem winowaycow ku Osobie swoiey nieomie-szkał nic, do ulżenia surowości Dekretu prze-ciw Nim ferowanego: tu niedopuści, aby niewin-ność, iakożkolwiek przez potwarz ukrzywdzona była.

Z Lipska nam piszą iż JO. Xiężna Jul Woiewodzina Nowogrodzka, zerwała zupeł-nie, z JW. Kasztelanem Zarnowskim Opieku-nem Interessa: Cuszem znaczne do Niego formo-wać zaczyna pretensye. Powierza ich dziś l'Abée Staniszewskiemu Koadjutorowi Scholaste-ryi Warsz y Kanonikowi tuteyszemu: ktory do exekucyi dalszych tu w Postrzeże czynności przybrał Brata swego rodzonego, niedawno w Woysku Pruskim dystyngwuiącego się

[illegible]

Dwie mody w tuteyszey zagęszczaią się Stolicy: być Frankmasonem, y Chimistą: pierwsza iuż dawniey tu zakorzeniona między Męszczyznami, druga świeżo z Paryża przeięta. Ale co naywiększe sprawuie podziwienie, że pierwsze z Młodych Dam, do tych dwoch garną się Professyi. Uprzedzić Frankmasonia, albo Mularka szczera, na samym zasadzona słowie, niewiele ktorey zapoczęła, ale Chymia, lub Alchymia, (bo ta iako w obietnicy maiąca wynalazek złota) może ktorey y głowę zawroci: y resztę grosza z kieszeni niebo roku Męża wyciągnie.

Affront wyrządzony Eskadrze Hollenderskiey od Anglikow, przez zabranie niektorych z niey statkow y Konwoiu, spodziewać się każe, że tę Potencyą determinować będzie do zerwania obojętności — O Pokoiu między Anglią y Francyą pogłoski ustały. Amerykanie zdaią się na nowo rzezwiey krzątać do dalszey woyny — Pod Gibraltarem pewney spodziewać się potyczki Morskiey w tych czasach: gdzie Anglicy koniecznie z prowiantami oblężonym wsunąć się przedsięwzięli — Hiszpanie w Ameryce znaczne Anglikom odebrali Osady: Anglicy: flottę Kupiecką zagarnęli —

d. 24. Februarii 1780. Jw.

28

289

Zagaienia y końca Kompromissu między JW Olizarem Sołni=
kiem Koron y JMć P. Fałkowskim wszyscy w tey Obywatel=
skiey sprawie zastanawiaiący się są wielce ciekawi. W przeszłą
Niedzielę Krol JMć żegnaiącemu się z Nim Podkomorzemu
Krzemienieckiemu wyraźnie powiedział: iako z serca darowałem
prawdziwym winowaycom wchodzącym w spisek zaboystwa przed
lat kilka; tak nieskończenie ubolewaiąc nad niewinnym posą=
dzeniem iakoby wchodził w tenże spisek JMć P. Fałkowski, o=
swiadczam się, iż chcę tego aby pomieniony maiący wielkie
pokrzywdzenie Fałkowski przed wyiazdem ieszcze WPana
odebrał sprawiedliwość; mianował zaraz Super Arbitem
na mieysce chorego JW Kanclerza, Referendarza WK
Małachowskiego do zakończenia tey sprawy, a w poniedzia=
łek umyślnie wokował Podkomorzego upewniaiąc o przy=
nayleniu Stolnika K. który rożnych używa wycieczek
teraz uczynił się chorym, a delegowanym do siebie po=
wiedział: te punkta które podaliście mi WPanowie od
strony są takowe, na których ia nieznam się dobrze,
muszę zatym poradzić się Patronow, a procz tego ia
do tey sprawy bynaymniey nienależę, ale Pan Pałuski

a P. Patuski iako Plenipotent pod ow czas Stolnika powiada że ia to zrobiłem co mi moy Pryncypał zlecił, ale nadtym Sąd niebędzie długo zatrudniał się, aby winowayca był wiadomy; Solnik przeciągaiąc ten interes powiadział także Delegowanym, że Plenipotencyi, od Ziemstwa Łuckiego do teyże Sprawy należącego niema, a dawniey oswiadczał się że iuż mu iest nadesłana. Z tych powodow Podkomorzy Krzemieniecki, ktory iuż żonę y wszystkie swe rzeczy z Warszawy wyprawił w przeszłym tygodniu, z rozkazu Krola JMci musi czekać tego Kompromissu Końca; iakoż gdyby był ten Kompromis nie zaforsowany, miał Podkomorzy Krzemieniecki za Manifestować się y wyiachać do Janowca. Siostra Krola JMci Hetmanowa WK. przykładaiąc się do polepszenia losow JMć Pana Fałkowskiego przyrzekła wziąść mu syna y dawać iaknayprzyzwoitszą edukacyą.

Xiąże JMć Sapieha Kanclerz Litt po smierci swey żony że wszystkim wywiozł się do Dobr swoich Litewskich, zostawił tylko corkę JO Xiężnę Woiewodzinę Wołynską rozwodkę, ktora iachać na wies niechciała.

Lubo Familia JW Małachowskich zaczęła się była mieć oziemble względem kupna Podkanclerstwa od JW Bercha; znowu iednak wszelkiemi siłami, a podobno pod punktem honoru swego dokazać przedsięwzięła; musi być ostrzeżona od Doktorow że JW. Kanclerz nienaydłużey pociągnie; JW Berch rad tey okoliczności sprawiedliwie wysoko się trzyma, a iako dawniey za 60000 ₰ tak teraz wraz z swym Pałacem za 80.000 ₰ życzy sobie przedać; ale spuści podobno y taniey gdy obligacye nastąpią, o których ieszcze niesłychać.

W przypadku śmierci Ministra do mnieyszey pieczęci znowu tu ieden znayszedł się Konkurent JMć X. Rogalinski Ex-Jezuita Rektor Poznański, który u JW Sztakielberga dobrze położony, ale u Krola JMci nienaylepiey, y ten podobno nad mniemanie wszystkich Podkanclerstwa dostąpi.

Na Marszałkostwo Seymowe wielu znayduie się z chęcią między temi JW Małachowski Pisarz W.K. ale ten na Wolnym Seymie radby Marszałkować, ale JW Raczynski Generał chciałby być Marszałkiem ale na Seymie pod Konfederacyą.

W Przeszłą Niedzielę na Passyi u XX. Karmelitow na Krakowskim Przedmieściu Kaznodzieia zakończył swoie Kazanie: Nieodrzucay Panie Boże od oblicza twego wszystkich do Pokuty szczerze garnących się, y tego który wziąwszy niesprawiedliwie na wieś Karmelitańską Kaduka, może nawraca się, y własność nam oddaie Amen. Na tym kazaniu był y ten który Karmelitom wieś wydarł, ale y Państwa Dystyngwowanych znaydowało się dostatkiem

Chambelan Woyna stara się o przyiaźń Panny Czapliewny, z czego Pani Łowczyna Korą niekątenta y życzyłaby sobie y tę drugą wydać za iakiego Xięcia Woiewodę Poznańskiego.

Z naygłębszym respektem całuię stopy Jaśnie Wielmożnego Pana y Dobrodzieia mego Nayosobliwszego &c.

Suplement Wiadomości de die 24. Lut. R. 1780.

JW. Kasztelan Nakielski Młodziejowski, wyiechał ztąd z wielkim ressentymentem: z przyczyny że znalazł wiele zapisow w Dyspozycyach JW. Kanclerza Sobie przeciwnych: powtore że Dwor z wielką Go przyiął w Pałacu obojętnością, ktorą on za wzgardę poczytał. Co się Zapisow tycze: głosi On, iakoby były przenoszące Substancyi Massę; ale JW. Podkomorzy Gostyński Mikosski, świeżo z Kontraktow w Interessach od JW. Kanclerza tam posłany, przybyły głosi: że ieszcze JW. X. Kanclerz nieznał swey Substancyi; pokierował albowiem Interessa Jego dziwnie szczęśliwie.

Już tu na tę przedziwną Sannę, żadney publiczney godniejszey niespodziewaliśmy się Szlychtady: tak tego Roku Warszawa zsępiała. Aliż ci za przybyciem Xcia Michała, dała Ją do Wilanowa JO. Xiężna Jul. Marszałkowa Wkor. w przeszły Piątek. Wszystkie młodsze dystyngwowańsze Damy na Niey znaydowały się; a co szczegulnieysza wszystkie Frank. Masonki z Frankmasonami: inne od tey Rozrywki exkludowane były.

JW. Sekretarz Sołtyk, chcąc podobno zobligowac Sobie JW. Sztakelberga iuż drugą Wiotkę do Niego przegraie: ale y tak ieszcze Mu mało wróży Bieżęci mnieyszey — Miał On popaść w wielką u Xcia Biskupa Krakowskiego niełaskę, y za Sekretarzyą ieszcze za Cudze kupioną Pieniądze: przeto z tamtąd żadnego niespodziewaiąc posiłku.

[illegible]

Mocno to Dwor zażalony na JX Rytto, ważącego się przyiąć No-
we w Kordonie Biskupstwo, po Akceptacyi nominacyi Krole-
wskiey na Arcy Biskupstwo Połockie: ale też y z Niego kilka
razy żartowano, dlatego nie dziw, że przeciął drogę do
dalszych z Siebie drwinek — O Dzisieyszym Nomina-
cie na Metropolią wielu wątpi, aby tu na mieszkanie zie-
chał: gdyż o co Polska interessuie się: o toż może baczyć
Ministerium Rossyiskie, aby całe Intraty tey Dostoyno-
ści w Jey kraiu pozostały — Wielu Dworowi nasze-
mu tę Nominacyą Arcy Biskupa pod obce odpadłego
Panowanie na Metropolią za dowod y skutek złey
poczytuie polityki — Meble w Pałacu Metropoli-
tańskim Warsz pozostałe, kwestyonnie Familia Nie-
boszczyka Szeptyckiego: ale JX Smogorzewski wolney
Ich rumacyi pozwala —"

Loża nowych naszych Frankmasonek założona
iest w Pałacu Wdy Inflanckiego Rogalińskiego pod
Prezydencyą JW. Wdy Mscisławskiego: Antre koło
God: J kosztuie: Skrupulatnieysze Damy szukaią
Rady Duchownych aby Inter wybili Skrupuł —
Mowią tu pospolicie że JW. Rogaliński, przez tę
Lożę uproiektował zyskiwać z Dam tuteyszych.

O JW. Krayczym Kor: nieprocieszne rozchodzą się
tu pogłoski: iakoby on widząc się być Bankrutem, y
niewidząc wykierowania się Sposobu, zarwał Summę
za Krotoszyn, y za Granicą osieść umyślał: Czekaiąc
lepszey do wybrnienia pory —

Z Warszawy. d. 2. Mart. 1780

Odprawił się tu w przeszły Czwartek pod Jezierno o trzy mile ztąd poiedynek, między W. Poninskim Woiewodzicem Poznańskim, y Gdem Rossyiskim Hekking: kłotnia wszczęła się o zdania Frankmasońskie: od Dysputy, przyszło do słów grubszych: y ztąd ten urósł poiedynek. Miał być bardzo sekretny, y zacięty: y termin w przeszły Wtorek naznaczony: ale zatrudnienia W. Wdzica, zwlekły go do Czwartku: Wyiechał W. Wdzic tylko z dwiema Sekundantami: P. Hekking zgraie Przyiaciół za Sobą przyprowadził. Zaraz na placu chciał się o to upomnieć W. Woiewodzic, ale mu mówić niedano. Przyszło tedy do rozprawy. Strzelił pierwszy P. Hekking y chybił: każe mu drugi raz strzelać W. Woiewodzic: ale Sekundanci drugiey strony wstrzymali P. Hekkinga: Po tey decyzyi oświadcza się w głos W. Woiewodzic, iż strzelać niemyśli: spodziewaiąc się że iuż adwersarz Jego odebrał satysfakcyą: a On do Oręża, tylko na Obronę własną, nie na cudze życie, porwał się. Obróciwszy się potym do Spektatorów, bardzo licznych, rzecze: WPanow przepraszam za zgorszenie któ-

ra

ktore dziś ze mnie bierzecie, gwałcącego Boskie y Kra-
jowe ustawy y wszelkie ludzkości przepisy, dla
ocalenia, podług wymyslonego przesądu ho-
noru mego: Niemam Wam obligacyi, że się
się tu tak liczno na te zbiegli scenę, zawsze
przystoyniey bez Swiadków kończącą się — Wspa-
niałość tak wielka duszy, y tak sliczne senty-
menta, ziednały tu u wszystkich W. Wdzięcowi
nowe Osoby Jego poważenie.

Tragicznieyszą daleko lubo sekretnieyszą
wyprawił tu Awanturę W. M. P. P. K. ktory
niekontent z tylu przedaynych Osob, passyą
Jego nierządną napaść mogących, kazał kamer-
dynerowi, szukać niewinności. Ten bezbożny
idzie do kolegi, y pod pretextem słabości Żony
swoiey, bierze mu z domu Corkę, aby ją odwiedzi-
ła y bawiła: Zaprowadza potym do Pana,
ktory gdy ani złotem, ani karesami uwieść
Jey niemoże, woła ludzi, y w ręku tych Opra-
wców, naywiększą czyni Jey krzywdę. Zaprzeczo-
ny zaraz od Rodziców został do Sądów Mar-
szałkowskich: ale dla sekretnego z Warszawy
wyiazdu, Sprawa ta, iako kryminalna, do Gro-
du Jego odesłana.

[illegible]

Zdrowie JW. Kanclerza WKor. nietylko niepoleprza się, ale prawie codziennym grozi niebespieczeństwem. JKrolewska Mość w tych dniach, zapytawszy się publicznie przy stole o Jego sytuacyi, y odebrawszy odpowiedź, iż gdyby nawet y pożył, Kanclerzem, dla zarazoney głowy być niemoże: Szkoda wielka tego człowieka rzecze Nayx. Pan: dosądzę, że w przypadku straty Jego, ukoie przynaymniey po części żale Narodu y Przyiaciół, przez Wybor uproiektowaney odemnie Osoby. Domyślił się każdy, że to mowa o JW. Biskupie Chełmskim: przeto tylko w generalności nad zadufaniem całego Narodu w Wyborze JKMci dyskurs ten zakończył się.

Z Prus piszą: iż Monarcha tameczny wszystkim Urlopnikom na Marzec do swych Regimentow powrocić nakazał. Jeżeli można dociekać tego Krola myśli, żadney inney tego Ordynansu nieupatruiemy przyczyny, tylko że Cesarz Jul, o nowych do woyny myslei zdaie się przygotowaniach, zakładaiąc na pograniczu Szląska nowe trzy fortecę: a ieżli to domniemanie fałszywe, przyczyna pewnieysza tey Urlopnikow rewokacyi, nadchodzące ordynary

ryine wiosenne kampamenta.

Już tu mamy iakąż kolwiek wiadomość o owey spodziewaney pod Gibraltarem między Anglikami y Hiszpanami akcyi. Zaskoczył Admirał Ang. Rodni, Hiszpańskiego Imieniem Langara, we 21. Okrętow wielkich. gdy ten tylko wosiem był mocen: przecież tak zwawy dać mu miał odpor, że y flottę rozproszył. y sukursu do fortecy wiedo„ puscił: Wysłano tam teraz trzy Eskadry, przeciw temu Angielczykowi. y podobno z tamtąd trudno mu się będzie cofnąć.

Grzeczności Parlamentu Angielskiego dla skonfederowanych Irlandczykow, lubo z razu mile przyięte, dziś zupełnie odrzucone, pokąd Prawo dawnieysze. exkluduiące Irlandczykow od korzystania z Przywilejow Angielskich niebędzie uchylone.

Moskwa w handlu na Morzu Czarnym y Białym, nowych doznawać zaczyna trudności — Armatorowie Angielscy y Francuscy krążący na Archipelagu dali okazyą zażalenia Ministrowi Handlu wporcie, o tę przeszkody. Ministrowie tych Dworow domagaią się zobopolnego od swoych Pryncypałow dla Armatorow zakazu, co pewnie pociągnie Porte, do iawnieyszych rezolucyi.

Suplement Wiadomości: de die 2. Martii — 1780.

t.s. Dwa nowe Domy, pozyskały JKMci świeżo względy: Pierwszy Rozwódki iedney: Imieniem Szyrorowy: drugi Krauza naysławnieyszego w tey Stolicy y Nadwy JKMci Siodlarza: Do pierwszego wczęszczać, prócz grzecznych Urzęd niemasz żadnego pretektu: do drugiego iezdzi się pod płaszczykiem widzenia magazenu coraz nowszych Karet: a w samey rzeczy dla widzenia się z Córką Jego, dziwney urody y grzeczności Panienką. Te dwie odprawiwszy stacye, widzieć assystencyą Jego Królewskiey mci z Pikami na Ulicy, przed Domem P. Taumatys: a cała Processya kończy się u Pani Grabowski: a to ledwie niewdzień takesmy nabożni.

W przeszły Wtorek Xiężna Marszałkowa dawała Obiad z tańcami w Wilanowie: na co tu pierwsze sarkaią Osoby, ile że na Zapusty, będąc w tey Stolicy Gospodynią, poiechała do Konwiktu Piarskiego bawić się — Miało to być w Warszawie ieszcze w przeszły Czwartek, ale że Jey Król Jul, miał dość mocno napisać, aby niechciała dawać z Siebie złego przykładu w Poście; przeto pod tytułem Szlichtady odwołał ten Obiad do Wilanowa — Bilet ów dość miałby być mocny, także Xiężnę osłabość przyprawił: Alei y JKMość na Kolacyi u JW. Hetmana W. Kos znaydowałsię: gdzie po Koncercie, gdy Damy ziewać poczęły, tanie zaczęło: lubo JKMość, zaraz wyiechał.

JW. Hetmanowa W. Litt: na nowo otwiera u Siebie assamo
ale excypuie od nich: Kasztelanowę Oborską y P. Rudni-
dnicką: tamte, za attencye, ktore Jey P. Rafałowicz
czynić począł, iak się domyślamy, tę dla dawnieyszych
Intryg — JP. Sztakelberg zaczął był P. Rudnickiey
palić ofiary, ale przyiechawszy do niey zrana, gdy Go
dla nagłego zeyścia zimno przyięła, pożegnał się na
zawsze. Wszakże uczyniła Ona ten grymas, będąc już
Dworskich względów pewna, dożywotnie.

Urzędnik Koronny ktory się w Gazecie pisaney
literami JW. M. P. P. K. oznaczył: iest JW. Maniecki
Pisarz Pol. Kor: wszystkich tu na się obruszył nienawiść,
za tak gwałtowny postępek: A Xiążęcia Wdy Ro-
skiego naybardziey, ktorego Kamerdyner, w Osobie Cór-
swey tę haniebną poniósł krzywdę.

Frankmasoni nasi głoszą, że między wielu To-
warzystwa Ich Konkurentkami była JW. Woiewodzina
Podolska z Córką: ale Jey, dla kłótliwey natury
przyiąć niechcieli.

Karty u JW. Rogalińskiego Wdy Inflanckiego
nieustaią: Onegday ieden W. Polanin 10 Tr. drugi:
trzy tysiące przegrał: Rzadko atoli sam JW. Wda
w grę osobiście wchodzi: ale mu się wszyscy
Bankierowie opłacać muszą.

Frankmasoni nasi, bardzo głoszą o Sobie gło-
szą, y nie iest Sekret, dowiedzieć się o ktorym: tak
się tego Towarzystwa wstydzić nieumieią

d. 23. Marca 1786 z Warszawy

37

W Poniedziałek o godzinie drugiey z południa z tym pożegnał się swiatem JW. Jmć Xiąże Kanclerz W.K., wielu znayduie się ktorzy z mierci Jego szczerze smucą się, ale y na takich niezbywa ktorzy radzi tey przygodzie. J.W. Borch pewnym będąc Kanclerstwa dał się słyszeć przed Przyiaciołmi swemi: że Podkanclerzym był malowanym, czynić musiał dla sobie wiadomych przyczyn siebie samego oboiętnym, ale przy pieczęci większey uzna każdy że mnie znaydzie znaiącym się na tey funkcyi y na sobie: J.W. Chęcki Biskup Poznanski zapewne Podkanclerzym będzie, kiedy iednak ta będzie Promulgacya ieszcze niewiemy.

Na podroż do Peterzburga JW Sołtykowi Sekretarzowi Duchownemu dała JW Miecznikowa Korą Humiecka pożyczanym sposobem ₰ 2000, ktory wyieżdzaiąc na pożegnaniu z JW Sztakielbergiem powiedział mu: ia wiem że w tym interesie w ktorym wyieżdżam nic niewskoram, ale chcę sobie utorować drogę na dalszy czas do zawakowanych Godności. Mowią tu nawet że z JW Sztakielbergiem na pozor tylko złe, ale w samey rzeczy ma być w wielkim zaprzyiaźnieniu y zapewnieniu, y podobno list od tegoż Ministra za sobo instancyonalny powiozł.

J.W. Sztakielberg wyiachał do Jordanowic z JW. Mokranowskim na cały tydzień, niechcąc dawać przeszkody swym Przyiaciołom do Nabożeństwa w tygodniu świętym.

JW. Rzewuski Sta Drohobycki po krotkim tu zabawieniu wyiachał do Paryza.

Falkowski z Olizarem ieszcze niezapisał się na Kompromis: gdy Olizar na Proiekt Falkowskiego do Kompromissu przystąpić niechciał po długich perswazyach przystały obie strony na podanie Proiektu od JW Małachowskiego Referendarza. Napisał z pokrzywdzeniem wprawdzie Falkowskiego Referendarz, y iuż przystawał Falkowski, ale Olizar żadnym sposobem y na ten Proiekt niepisze się, y ustawicznie Krolowi JMci dokucza aby go ratował. Zalecił Krol JMć Mokranowskiemu ułagodzenie Falkowskiego mowiąc: niech pamięta przecie Falkowski że ia Krol y że mu przydam się na co: Falkowski usłyszawszy o tym od Mokranowskiego taką dał rezolucyą. Znam ia swego Monarchę y winienem mu posłuszeństwo, ale wiedząc że Mądry Krol niechce moiey krzywdy, smiele muszę obstawać przy swoim interesie y szukać sprawiedliwości. Od dnia do dnia zwłoczą, y podobno zniczym wyiedzie Falkowski z Warszawy maiąc zacząć w Trybunale. Dziwią się wszyscy że tak mocno iest utrzymywany Olizar od Krola JMci;

Po Swiętach w krotce maią odprawić się Seymiki Warszawskie in ordine do obrania Urzędnikow; Podkomorstwo ma sobie zapewnione JMć Pan Sobolewski Chorąży, Chorąstwo ma dostać się JMć Panu Guskiemu Sędziemu Grodzkiemu Warszawskiemu.

We wtorek tydzien minął iak JW. Brücht Generał Artyleryi przy-
był do Warszawy, y zaraz nazaiutrz dał Ordynans Porucznikowi
od Kawaleryi Narodowey nieiakiemu Waxmanowi, aby z Kielc
wziąwszy 300 ludzi nieodwłocznie szedł ścigać Xięcia Marcina Lu-
bomirskiego, który maiąc 70 ludzi infamisow ma sobie pozwalać
w niedostatku.

Carowa JMć darowała 2 Pospolity Polskiey 50 Ar-
mat które były z Polski pozabierane Konfederatom, y iuż ten Prezent
niedaleko od Warszawy znayduie się przez Narodową Kawaleryą pro-
wadzony; na wiosnę niezawodnie ma taż Monarchini znaydować się
w Kordonie od Polski zabranym, y zabawić w Potocku iakowy tydzień.

Z okoliczności Swiąt Zmartwychwstania Pańskiego przy powinszowa-
niu naypowinnieyszym, serdecznie życzę: Aby zwycięzca wszelkich prze-
ciwności Chrystus w zdrowiu naymocnieyszym życiu naydłuższym
powodzeniach naymilszych do woli Jaśnie Wielmożnego Pana y
Dobrodzieia mego nayosobliwszego zawsze stosuiących się w naypoź-
nieysze lata, nayobficiey ubłogosławiaiąc utrzymywał, a naygrun-
towniejszą pomyślność na zawsze w Domu Jaśnie Wielmożne-
go Pana koniecznie umieścił, tego iedynie pragnąc z nay
głębszym respektem serdecznie całuię stopy Jaśnie Wiel-
możnego Pana y Dobrodzieia mego nayosobliwszego, y za
łaskawą o mnie pamięć nayuniżeniey dziękuię.

Z Warszawy. dnia 13. Apr. 1780

Co tylko obrządki pogrzebowe s.p. JW. Kanclerza Kor
skończyły się: JWW. Exekutorowie myśleć poczęli o do-
pełnieniu swych obowiązków. Brat Nieboszczyka,
widząc tysiączne trudności w dopełnieniu nieodwło-
cznych tak legatów, iako y zaspokoieniu długów, kto-
re większe daleko dziś, niż rozumiano pokazuią się;
Wchodzi z Xciem Podskarbim Kor. w kontrakt: y sche-
dę swoią za 40 m/ł gotowizny przedaie. Nadto srebra
na 30. Osob. Apparaty Biskupie: wszystkie Inwen-
tarze: Meble po Pałacach, prócz tuteyszego: karet
dwie y cug koni, ośm beczek wina etcypnie. A tak
wszyscy Kredytorowie: y wszystkie zapisy, na gło-
wę Xcia Podskarbiego spadły: a JW. Kasztelan Na-
kielski, usunąwszy się od wszelkiey subiekcyi, spo-
koynie, blisko miliona pozyskał. Czego spodzie-
wać by się żadną miarą niemógł z Sukcessyi od
długów y zapisów pozostałey, podług opisu Testa-
mentu: gdyż Samych Sty Sniatyńskiego Dłużni-
ków, na 50 m/ł znayduie się karta: a druga na 30 m/ł.
Obydwa te obligi w ręku Xcia Podskarbiego, do-
brym targiem zbyte być mogą: ale w ręku JW. Ka-
sztelana, skrupulatnie musiały by być zapłacone.

Stolica tuteysza, ledwo co po stracie W.
Kanclerza w żalach powszechnych ukoiła się: JW.

Ogrodz

Ogrodzki Sekretarz W.K. w tych Dniach Paralizem ru-
szony, nowym Jey grozi smutkiem. Jakoż niedłu-
żey, iak do pierwszego Maia, Doktorowie tuteysi
życie mu obiecuią. A Jego Krolewska Mość opłaka-
wszy rzewliwie nową w Sekretarzu swoim stratę
W. JP. Cieciszewskiemu Gabinetu powierzył. Inte-
ressa zas Departamentu Cudzoziemskiego Radzie
JW. Mniszchowi Sekretarzowi W. Litt. powierzył.

O Prymaturze przyszłey, po długich dzi-
sieyszego Xcia Prymasa latach: następuiące rozcho-
dzą się tu Proiekta: Pierwszy y ten Dworski: aby
Biskupstwo Krakowskie w Osobie dzisieyszego Xcia
Koadjutora z Prymasostwem przez Seym złączo-
ne było, z salwą, pro hac sola vice. drugi: Jedzie
tu Xiąże Biskup Warmiński: y ma mieć z sobą
Listy rekomendacyalne Krola Pruskiego, do
tey dostoyności. Trzeci: JW. Sołtyk Sekr. Kor. ma
się w Petersburgu starać o koadiutoryą Biskupstwa
Kuiawskiego: a dzisieyszemu wyrabiać Prymatu-
rę. Czwarty proiekt względem JW. JX Biskupa
Poznań. iuż wiadomy.

Z Prus mamy pewną wiadomość, iż
Wisła teyroczna zruynowawszy ledwie nie zeszczę-
tem Szpicę Montawską, cały swóy bieg Leniwką
obróciła: a Nogat tak pieskiem zasypany, że

dro

drogą do Elbląga zupełnie przecięta. Nadzieia tedy po-
wszechna, że Król Jul Pruski cła swe spuści, ze
szczętem upadła: bo pewnie przez zdzierstwa prakty-
kowane, zechce zebrać kapitał, na otwarcie tey drogi.
Ależ iak dotąd bardzo mało widziemy statków,
y tratew do Gdańska idących: zwłaszcza że wiele
ich na pierwszey poosychało wodzie: ktora rapto-
wnie zbyt w 24. godzinach opadła.

Podroż Carowy Juli ma być skrócona: y
tylko w Smoleńsku y Połocku, dla widzenia Kor-
donu znaydować się ma. Mowią tu: że woiaż
Cesarza Juli do Kordonu swego, iest pretektem
widzenia się z tą Monarchinią: Jakoż to pewna
że kazał nayparadnieysze pogotować liberye: dla
siebie kleynoty pooprawiać: y prezenta znaczne
dla Dworzlarskiego przysposobić — Z Peterzbur-
ga piszą: iż Minister Bannin dogorewa: ktorey
smierć: ieżli nie w Europie, przynaymniey w Mo-
skwie gotuie wielkie odmiany.

Artylerya tuteysza, za pierwszą pogodą
wychodzi na całe lato w pole pod Młociny, gdzie
stanąwszy obozem, młodzież tam ucząca się Taktyki
y Jndzinieryi, ma dawać proby bombardowania
y bronienia Fortec: Sypania okopow: etc Regimen-
ta tu przytomne, dla praktyki luzować się tam

przy

przez całe lato będą: a to wszystko pod okiem JW. Gene-
rała Artyleryi Kor dziać się ma.

W tych dniach Przeswietna Rada Nieu-
staiąca zapytana o zbiegłych Poddanych, polu-
stracyi Dymów od Właścicielow poszukiwanych,
czyli mogą być lub nie odzyskani: odpowiedziała:
iż na tym grunie, na ktorym Ich Lustratoro-
wie zastali, pozostać maią. Jakoż nic nad to
sprawiedliwszego niezdaie się zważaiąc obowiązki
tego podatku nieodmienne: gdyby tylko tak liczne
o zbiegłych Poddanych Prawa, niedysputowały
tey słuszności.

JWW. Lubinscy czynią recess od Zapi-
sow s.p. JW. Młodziejowskiego Kanc. W.K. a o kal-
kulacyą z administracyi kilkunastoletniey Poprze-
dnika swego domagaią się: o-toż y to było, co JW.
Kasztelana Nakielskiego do ugody pociągnęło.

O pokoiu między Anglią y Francyą, iuż
niektóre ludzoziemskie głosić zaczynaią wia-
domości: Ale Amerykanie naypewniey o nim
decydować będą: to pewna: że pomimo tey po-
głoski z obydwu stron wielkie do dalszey woyny
czynią się gotowości. A Gibraltar tego lata za-
pewne ma być bombardowany lądem y morzem

d. 13. Aprilis 1780 A°.

38

299

Dnia wczorayszego był czytany Dekret kompromissarski w sprawie Stolnika Kerą z Falkowskim: Na tym Kompromissie zasiadaiący Sędziowie niekontenci, y Falkowski niekontent: ci powiadaią iż im tak kazano, ten że został pokrzywdzony. Treść Dekretu ma być takowa: Sąd Pucki dobry: Pałuski Plenipotent Stolnika nie źle uczynił: Falkowski wolny od przysięgi y od zarzutu przez Stolnika zadanego. Ma uczynić Manifest Falkowski przeciwko sądzącym y ma w tych dniach wyiachać z Warszawy.

Całą Sukcessyą po s.p. X. Kanclerzu kupił od JW Kasztelana Nakielskiego Młodzieiowskiego Xiąże Poninski Podskarbi za ₰ 40000. Kupno te podobno nieobeydzie się bez pokrzywdzenia tych którzy z swoiemi zapisami popisuią się. Już zapowiedział Xiąże Poninski JMć P. Sikorskiemu Sekretarzowi Pieczęci wielkiey, że ieżeli chce teraz zaraz przyiąć 50 tysięcy, to mu każe wyliczyć, ieżeli zas koniecznie chce całych stu tysięcy zapisanych, nie go więc processuie. doniosło się to doniesienie y do innych zapisy maiących. Myslec zaczęli o sposobach zaradzenia w tym przypadku: mocnieysi zapewne odbiorą, ale słabsi zapewne szkodować będą, chyba że komu mocnemu zdadzą swe zapisy.

J.W. Ogrodzki Sekretarz Korą na tęż chorobę co y sp. X. Kanclerz W.K. łożkiem się bawiący dzień na dzień w gorszym znayduie się zdrowia stanie, y podobno nowiu niedoczeka. Do Sekretaryi Gabinetowey zamowiony iest JMć P. Cieciszewski, do zagranicznych expedycyi ma być proszony od Krola JMci JW. Mniszech Sekretarz, a gdyby ten wymowił się, tedy sekretaryą wziąłby JMć Pan Woyna Chambelan.

Podczas Elekcyi do mnieyszey Pieczęci za pierwszym wotowaniem naywięcey pozyskał wotow JW Biskup Łucki za drugim wotowaniem został w rowni z JW Okęckim y gdyby był ktoś przeciwny temu Biskupowi niezrobił figla wdaniu nadto kresek trzech, nie kto inny byłby Podkanclerzym tylko JW Biskup Łucki. Na zepsucie pierwszych wotowań bardzo iest zażalony JW Hetman W.K. y dotąd oswiadcza się z tym, iż gdyby wiedział o tym JMci ktory wotowanie popsuł, szpadę by swoią w nim utopił, a nayprędzey nałaiałby do woli, lecz w sekretnych wotowaniach trudno wysledzić winowayce, zwłaszcza że to niebyło bez fortelu.

Xiężna Sanguszkowa Denhofowna wdowa w Gdańsku siedząca maiąca lat 62 poszła za Mąż w przeszłym tygodniu za Rogalinskiego Ex-Jezuitę y zapisała mu 800.000 Złotych z pokrzywdzeniem Sukcessorow.

Kommissya Edukacyina wchodząc szczerze w interesa Funduszu Edukacyinego, wielu z Lustratorow ukarała pod cza swych Sądow, osobliwie nieiakiego Jackowskiego, ktory przyłożyć się miał do zataienia 150000 złotych po Jezuitach. Przybył dnia onegdayszego JW Kasztelan Kijowski, ktory także w Sądach Kommissyi Edukacyiney po dwa razy wzdany, za iakowes zabranie sreber w Kollegiach Jezuickich, Łuckim, Krzemienieckim, Owruckim y innych, ieżeli mu dowiodą, potrzeba będzie y wrocić y zawstydzić się publicznie.

Powiadaią tu że Prymasostwo z Biskupstwem Krakowskim ma dostać się J.O. Xięciu Biskupowi Płockiemu, albo sama Prymatura Xięciu Biskupowi Warminskiemu za ktorym Krol JMć Pruski interesuie się

Teraznieyszy Xiąże Prymas w słabym zostaie zdrowiu.

Z naygłębszym respektem serdecznie całuię stopy Jasnie Wielmożnego Pana y Dobrodzieia mego nayosobliwszego.

Suplement Wiadomości de die 13. Apr. 1780

Jedna z niespodzianych, a nader pocie-
szna doszła nas w tych dniach z Gdańska nowina
iż Xiężna z Denhoffow Sanguszkowa 64. l. maią-
ca w przeszłym tygodniu wzięła Szlub z JP. Roga-
lińskim Ex Jezuitą 27. l. maiącym. Maryaż ten iuż
deklarowany: /bo tylko przy osmiu Swiadkach za-
warty/ przez Bal publiczny, na ktory wszyscy
Polacy tam rezyduiący sproszeni byli. Przysłała
tu w tych dniach do Komissyi Skarb: po Papier
stęplowany, y na 800. Złł go wykupiła: z czego
się łacno dorozumieć iak znaczne JP. Ex Jezuity
czekaią zapisy. Trudno się domyśleć komu ten
przypisać Maryaż; czyli skrupułom: czy zem-
sie: naypewniey obydwie te okoliczności do ko-
ierzenia onego dopomogły.

W tych dniach a naydaley aria 20. pr.
Xiąże Adam rusza ztąd na Podole: Dworskiego
blisko 200. Osob składać będzie: koni koło 300.
Xiężna z Dziećmi tu się zostaie. Uyeżdża on
na lustracyą Dobr Podolskich: y Ruskich: ale
to dziwna, że się w tę podróż nadzwyczay opo-
rządza: y prócz liberyi, Dworskim zapowie-
dzieć kazał, aby każdy, y o Ekwipażach porzą-
dnych, y o garderobie pamiętał. Domyślaią się

iż

iż z Cesarzem Jucia widzieć się spodziewa.

Xiążę Podskarbi co tylko zawarł z JW. Kasztelanem Nakielskim tranzakcyą zaraz do Pałacu Nieboszczyka Kanclerza przeprowadził się: a w swoim JP. Sztahelberga za Lokatora mieć pragnie: Ale to tylko pod Kredytorami podstęp, aby Ci dla powagi Posła do tradycyi onego nieprzystąpili: Wszakże naiem Domu nieznosi dziedzictwa. Dnia dzisieyszego z okazyi pomienioney tranzakcyi daie Xiążę w świeżo nabytym Pałacu bal, dla przytomnego tu Państwa.

Z liczby Osob rażących swoiemi Amorami publicum, iest dziś Xiążę Sułkowski Wda Gnieźn. który odesławszy do dóbr żonę, dość mizernie w proporcyi posagu swego opatrzoną, na wszystkich promenadach publicznie z swoią Dawną prezentuie, a ieżli sam zatrudniony, własną liberyą na przeiaźdżki Ją pożyła; drugi to przykład po Xiążęciu Kazimierzu: bo y nieboszczka Kępińska osobną od Xięcia miała liberyą.

Armat 64. sztuk darowanych Krolowi Julii od Carowy codzień spodziewamy się: poszły wodą z Lubomla: 18.m Zł. transport ich kosztować ma. Około przelania ich Polacy pracować maią.

Suplement Wiadomości de die 27. Aprilis — 1780.

W liczbie maryazow o ktorych przeszłą doniosło się Pocztą: liczą tu y JW. Wielohurskiego z JW. Kasztelanką Przemyską: ale JW. Oyciec prze się, aby to nawet w proiekcie być miało: dodał owszem, zaczepiony w tey materyi, iż cała Edukacya Corki Jego zmierzała do tego, aby się stosowała do woli Rodzicow: ale inszego dożywotniego Przyiaciela obrać Jey niemogą iak tego, ktoryby y do respektu Jm winnego znać się umiał: y zbiorow Jch ieżli niepomnożył, przynaymniey dochowania dla Dzieci czynił nadzieię.

Bagaże Xcia Adama iuż po większey wyszły części: okazałość Jch w tym czasie rzadka y niewidziana: Muły nawet z sobą prowadzi. Sam zaś w tych dniach wyieżdża — Xiężna pozostaie w Warszawie y chyba do Powązek na lato wyiedzie Trętwienie w nodze nieprzestaie: iest to gatunek paralizu: od czasu potogu zaciągniony.

JWW. Woiewodzina Podolska y Hetmanowa W. Litt. odebrały od JK. Mci pozwolenie wyiechania na Wieś przed galą S. Stanisława — JW. Hetmanowa, chcąc pozbawić Subiekcyi Damy Sąsiedzkie w oddaniu Sobie wizyty, wymyśliła mundur Siedlecki, w ktorym każda prezentować się Jey może: aby zaś go lepiey upoważniła, Sama nayczęściey w nim w czasie naywiększych ziazdow w nim prezentuie się.

Bytność JW. Borchowy Kanclerzyny W. K. Ey Petersburgu
a raczey słodzi Jey obcowania sposob, tyle uiął
Carowey Jul, że Ją umyślnie awizować raczyła, aby się
pod przyiazd swoy w Mohilowie znaydowała. Wy-
ieżdża Ona tym końcem w tych dniach z Warsza-
wy, tym weselsza: że smutna owa o Synu Jey:
pogłoska dotąd nieprawdzi się.

JW. JK Sołtyk powróciwszy z wielkim in-
wentu do Warszawy, z większym daleko bawić się
tu zaczyna: ani słychać żeby który z Proiektow Jego
był wykierowany. Jo tylko naypewniey zyskał, że ma-
to co w swoym lubiony kraiu, y u Sąsiadow przez
swe Proiekta pewnie sobie nadwerężył reputacyi.

Miecznikostwo Kor. Grocholscy do Spa w
tych dniach tu spodziewani, y wkrotce ku granicy
spieszący, ukontentowali mocno tęzną Janusowa y
Rzewuską Pis. Kor. w tęż puszczaiące się podroż: a wiel-
kie z porzucenia Oyczyzny doznaiące tęsknoty. — JW.
Chorąży Kor. odradzać ma tego Siestrze wiażu dla
bytności w Paryżu JW. Pisarza Rzewuskiego — tęzna
Janusowa podroży swoiey bierze pretekst widzenie się
z Lewendalami.

Wyprzeszłym tygodniu gdy JP. Jan Potocki Ge-
neratowicz y JP. Działyński zaczęli na Oyczyznę swo-
stać y zrażać Aktorow, Krol Jul dał Ordynans Wa-
cie, aby takowych odtąd aresztowała.

Ꝟ 27. Aprilis 1780 Ao Z Warszawy

42

Dnia wczorayszego JW. Tyzenhauz Podskarbi Litewski na Audyencyi u Krola JMci więcey trzech godzin strawił; mowią tu że czynności Trybunału Litewskiego przeszłego były materyą konferowania y nastąpić maiące Seymiki

Na Seymiku w Winnicy Obrany na Podsędka JMci Pan Kordysz nieutrzymał się z przyczyny interesowania się JW Grocholskich, ktorzy obawiaiąc się, aby JW Chorąży W. K. kogo z nieprzychylnych Grocholskim do Piora niepromowował, woleli zostawić na Pisarstwie Kordysza, y zezwolić na Brzozowskiego młodego człowieka Podsędka, niżeli żeby były powtorne Seymiki in ordine do obrania Pisarza. To pewna że J.W. Chorąży W.K. ma wielką w Bracławskim Woiewodztwie Popularność, ale y to nie fałsz że Grocholscy w tymże Woiewodztwie są mocni. Miecznik Korą wyiechał do Spa dla poratowania zdrowia, ale Kasztelan Brat Jego będzie dokazywał na przyszłych Poselskich Seymikach.

Ogłoszone tu są w krotce nastąpić maiące zamęscia następuiące: JW. Brzostowski naymłodszy ma ożenić się z J.W. Sołohubową rozwodką z Domu Sapieżanką. JW. Wessel Młody z Dąbską rozwodką Kasztelanicową Inowrocławską. JW. Czacki z Rzewuską Chorą. Litt. JW. Wielohurski z Szeptycką Kasztelanką Przemyslską.

Do Paryża maiące wyiachać w kompanii JW Rzewuska Pisarzowa y Xiężna Januszowa rozwodki że się o iakowąś rzecz bagatelną pokłóciły przeto iuż podobno odmienił się Proiekt podroży.

JW. Miecznikowa Humiecka dla poratowania zdrowia w przyszłym Miesiącu ma wyiachać do Wod na przydłuższe zabawienie się.

Xiąże Biskup Warminski bywa na Literackich obiadach y zwyczaiem swoim zabawia y rozrywa głęboko myślących, Literatow zagadnieniami doswiadcza, Krola JMci bawi smiesznemi powieściami a czasem zdaleka do swego interesu przymawia się.

Cesarz JMć staraiący się w Rzymie o skassowanie Zakonu Benedyktynskiego niemało dał do myslenia Oycu Swiętemu o ktorym z Rzymu piszą: że z rana modli się y płacze, a wieczorami rozrywa Melancholią winem. Tyniecka Fundacya powiadaią tu iż Cesarza JMci uderzyła w oczy, iakoż dobre mienie tych Zakonnikow może ich przyprawi o Kassacyą, co za przemysły w tym wieku, miec co to zazdrość, niemiec to pogarda, ale można y zapłakać kiedy się iest czym utrzec. Nienaywiększy przemysł wieku oswieconego, w gwałtownych wydzieraniach cudzych rzeczy

JW. Ogrodzki ostatkiem dni swoich ieszcze cieszy się, ale iuż Doktorowie konkludowali że żadną miarą żyć niemoże; zostawuie JW Ogrodzki całey swey substancyi 500.000. złp. Polskich co można wziąść za dowod iego Poczciwości.

Dekret kompromissarski Falkowskiego sprawy z Olizarem ieszcze nie iest oblatowany, y poty niema wyniść in Publicum, poki niebędzie poprawiony raz ieszcze o iakże to nieładnie na funkcyi będącemu nieznać się na tym naczym znać się powinien.

JW. Sztakielberg szesciu dorosłych ludzi za Hayduckow przyiął dla Carowy JMci y przybrawszy ich w bogatą Liberyą wyprawuie do Połocka.

JW. X. Sołtyk Duchowny niezaraz do Polski umyślił powrocić, powiadaią tu że pozyskał łaskę u Carowy JMci y obietnice na dal.

O Prezentach ktore Cesarz JMć wiezie z sobo do Mohylowa powiadaią tu że w samych Kleynotach 20.000.000. ma mieć z sobą, ale to będzie podobno udanie, takomi y skąpi, tak myslec niezwykli, własnie iak gdyby to niepodobna rzecz była u takiego Monarchy

Piaskowski Podkomorzy Krzemieniecki z Teperem o Dobra Krasne ta
zwane rozpoczął faciendy, zapewne wkrotce skończy

Z nayglębszym respektem serdecznie całuię stopy Jaśnie
Wielmożnego Pana y Dobrodzieia mego nayosobliwszego.

Z Warszawy. d. 27. Kwietn. 1780

Od dni kilku rozeszła się tu była pogłoska, dotąd ieszcze stwierdzenia potrzebuiąca, iż Carowa Jul. dla zaszłych nagłych, a tych nieprzewidzianych Interessow, intencyą swoię względem uproiektowanego zupełnie odmieniła wyiazd. Obala ten odgłos znaczna część Warszawy, do Mohilowa, y do Kordonu Austryackiego na przeciw Cesarza, wybieraiącey się: Ale naywięcey o fałszu tey nowiny przeświadcza wszystkich wyiazd niebawny JO. Xcia Juli Stanisławę: ktoremu do boku JKrolewska Mość JW. Kasztelana Podlaskiego przydaie: a w się okazałości reszty Dworu tycze: pozwolił Mu Nay Pan, kogo chce, do swego przybrać sequito: byle tylko iak nayspanialey w Mohilowie prezentował się. Spodziewany tamże był Xiąże Henryk: lub Sukcessor Króla Pruskiego: dziś głoszą: że żaden z tych tam niepostanie: co tu różnych domniemania się dało okazyą. — Cesarz Jul. między inszemi przygotowaniami, okazałość Dworu swego prezentować maiącemi, ma wziąć w tę podróż Serwis złoty: Carowa zaś Jul. między inszemi rozrywkami dla Niego przygotowanemi, ma mu dać Komedyą Niemiecką: gdyby kto Interessów

Ey

Europeyskich nieznał: pomysłałby, że ci Monarchowie w konkurencyą do Siebie wyieżdzaią. Alić y politycznych Interessow, tam traktować mianych trudno dotąd przewidzieć. Dwor nasz z tego ziazdu dosyć ukontentowanym pokazuie się: a gdy Krol Pruski, Plenipotenta swego tam niewysyła: zdaie się że ci dway Mocarze, nic o nas źle bez niego konkludować niemogą.

O ziemiołość pierwszych Familii w zastawieniu się Interessowi JW. Podkomorzego Krakowskiego niedawno w Radzie z tak wielką popieranemu forsą, ztąd iak mowią poszła; że ci wszyscy ktorzyby naywięcey oprzeć się mogli, pobrali Rewersa, iako w possessyi Herburtowskiey Substancyi ktoceni niebędą. Nieprzeto iednak Sprawa ta uchybi decyzyi przyszłego Seymu: ktory czy pod Konfederacyą czy wolny będzie: dotąd niemasz pewności: to tylko iawna, że naypierwsze Osoby o funkcyi Poselskiey myśleć zaczynaią.

W liczbie nieprzewidzianych Nieboszczyka s. p. Kanclerza Kor. Kredytorow umieściła się y Kapituła Poznańska: między inszemi do Sukcessorow y tę formuiąca pretensyą, że z dyecezyi Jey, wybierano co rok sto dwadziescia tysięcy Złp.

Subsidii Charitativi, a to podług Tabelli, siedmdziesiąt tylko tysięcy płacić obowiązana: wynosi tedy pretendowana Summa do 250.m Złł. Dług ten nigdy niespodziany, ieżli statecznie od Praeswietney Kapituły będzie poparty: otworzy pewnie oczy y drugim: a Plebanom utriusq ritûs Poddaństwa niemaiącym, y wyraźnie przez Prawo a Subsidio excypowanym. ulgi w podatku tym czyni nadzieię: bo pewnie znaydzie się podczciwy na przyszłym Seymie Obywatel, ktory Ich sprawę popierać zechce.

Targi tegoroczne Gdańskie do tychczas bardzo liche, lubo Król Jul Pruski, znacznie wcale na swych komorach profolgował. Pszenica iak dotąd nieptaci więcey tylko 180. Złł. dobrey Monety Żyto 150. do 160. Drzewo y Potaże nayleprzey pieniężą. Spodziewać się atoli pomyślnieyszych targów, bo iak dotąd z Wisły y Danu bardzo mało tędy przeszło statkow: lubo od wiosny dwiistą iuż donoszą mieliśmy wodę. Sam tedy nie dowoz, może cenę produktow naszych podnieść. Wszakże zapatruiąc się na Interessa Hollenderskie, nic pomyślnego w tym Roku wróżyć sobie niemożemy — Domaga się od nich Anglia woiennych posiłkow: Francya zaś neutralności od

nich

Nuh wymaga. W tym Miesiącu finalną Anglii dać ma-
ią rezolucyą: y iak się domyslić można pretendowa-
nych odmowią posiłków: a tu tymczasem: okręty
ich rewizyi y konfiszkacie podpadaią y gdy się neu-
tralnemi ogłoszą, większemu pewnie handel ich popa-
dnie prześladowaniu.

Rezolucya spodziewana Rpltey Hollenderskiey
funduie się na neutralności, Szwecyi y Danii, wspar-
tey świeżo Deklaracyą Carowy Juli za poparciem
teyże obojętności. Gotuie ona 15. Okrętow krążyć
maiących na Morzu Baltyckim, a łącząc swe siły
ze wszystkiemi Pułnocnemi Mocarstwami, wyra-
znie przeciw uzurpowaney Angielskiey na Morzu
potędze deklaruie się.

Zapadł nam był w tych dniach nagle
JO. Xiąże Kasztelan Krakowski: ale febra dłuż-
sze mu obiecuie zdrowie. Xiążęciu Woiewodzie Po-
znańskiemu wakans ten obiecywano — JW. O-
grodzki coraz się ma gorzey, y niemasz żadney
polepszenia zdrowia Jego nadziei. Zna On to sam
dobrze: y bardzo spokoynie wyroków Naywyższego
oczekuie — Spodziewamy się tu w tych dniach
JWW. Grocholskich Miecznikow Kor, ktorzy iadą
do wód dla poratowania zdrowia swego.

d. 18 Maji 1780. z Warszawy

J.P. Szydłowski Woiewodzic Płocki po wykonanym szlubie z Panią Piurową Kamerdynerową J.W. Podkomorzego Korą, przez Przyiaciół JW Woiewody Płockiego wywieziony iest z Warszawy, a tym czasem wszelkich tu używaią sposobow do czego nawet y Krol JMć przykłada się aby Pani Piurowa ostąpiła swego zamęscia, iakoż ta Kobieta maiąc wzgląd y na takowe perswazye y na swoy własny interes iuż nakłaniać się zdaie, y zapewne rozwod nastąpi.

J.W. Ogrodzki z poniedziałku na wtorek z tym pożegnał się swiatem, na Jego mieysce do Sekretaryi Korą podany iest Kandydat JW. Małachowski Starosta Sandecki y ten zapewne utrzyma się.

Krol JMć dnia onegdayszego do Letney Rezydencyi swoiey Łazienek przeniosł się, ledwo nie z całą swą Familią, y Xięciem Biskupem Warminskim, ktory nietraci nadziei dopięcia zamysłow swoich względem Prymatury.

Dnia onegdayszego podczas obiadu u J.W. Humiecki Miecznikowy Korą dał się słyszeć J.W. Marszałek nadworny że Olizar Stolnik K. iuż tak od Krola JMci iako y od Sztakielberga opuszczony; czynił ten Minister zażalenie nad losem Olizara mowiąc: nienayładniey to iest że wystawili człowieka dla swoich interesow, a teraz go porzucaią: Miecznikowa natych

miast podchwyciła powiadaiąc: że Krol Jmć dawno iuż powinien był oddalić od siebie takowego człowieka który zamiast przyiacioł wszędzie mu narobił nieprzyiacioł, swey własney krwi do żywego doiadł y wszystkim wspoł Obywatelem naprzykrzył się Interes JW Starosty Grabowieckiego naywięcey pomogł Stolnikowi do postradania łaski Krolewskiey, którą wszystkich straszył iak Dziad torbą dzieci. Poiachał Stolnik do Lublina na popieranie sprawy Podsędka Łuckiego, ale tam nic wskorać niebędzie mogł z Steckim Sędzia Łuckim, który procz sprawy swey dobrey mocne ma plecy.

Substancyą JW. Krayczego Kerą ma wydać in pocioritatem JW Krayczyna wprzod uczyniwszy recess od Substancyi Mężewskiey, y tym końcem w tych dniach z Synem Starszym swoim wyieżdza do Dobr tych które są Jey właściwe.

JW. Rzewuska Pisarzowa rozwodka w tych dniach do Paryża wyieżdza przebrawszy się iuż po Angielsku, niebędzie podobno w tym stroiu prezentować się w Paryżu z przyczyny zakłucenia Francyi z Anglią, ale może to dla tego czyni aby niebyła poznana od JW Pisarza przeszłego swego Męża który także znowu znayduie się w Paryżu. Xiężna Januszewa Sanguszkowa rozwodka iuż wyiachała w pożądaną

podroż do cudzych krajow.

W tych czasach ma znaydować się w Berdyczowie Cesarz JMć przeieżdzaiący do Mohylowa. Generał Zarycz na przyięcie Carowy JMci y Cesarza takowe poczynił przygotowania w Szkłowie, ktore do kilkunastu Milionow kosztować będą. O tym Ziezdzie mowiący tuteysi Politycy nic niekonkludują: na domysł roznie sobie wnoszą: powiadaiąc, że te Monarchow osobiste widzenie się, albo z okoliczności interesow Polski, albo Kurlandyi, albo Domu Saskiego z przyczyny że wdowa Elektorowa Saska chcąc dopomoc swemu Domowi po wszystkich pobliższych Dworach bytnością swoią dokucza względem Sancyi Pragmatyczney na ktorey Dom Saski iest pokrzywdzony

Z nayglębszym respektem serdecznie całuię stopy Jaśnie Wielmożnego Pana y Dobrodzieia mego nayosobliwszego.

Z Warszawy d. 25 Maia 1780

Nadzieia y powszechne prawie życzenie, aby wakuiąca Se-
kretarya po smierci JW. Ogrodzkiego JW. Staroście San-
deckiemu dostała się, zupełnie upadły. Traktuią Se-
kretaryą JW. Małachowskiego Pisarza Koronnego: a
zawakować maiącą po nim Pisaryą W. Cieciszeskie-
mu Łowczemu Liwskiemu obiecuią. Dziwnią
się tu niemało temu Proiektowi: który nayprzod
Starostę Sandeckiego w tym pokrzywdza, że go
powtornie spodziewany ascens omiia. Jakoż iuż
mu był dany Przywiley na Podstolstwo Koronne
a za przybyciem Sztafety złożyć go musiał: teraz
od czasu początkowey słabości sp. Ogrodzkiego za-
wsze mu tę Sekretaryą rokowano, y znowu go chybić.
Powtore niewiele w nim zyskuie W. Łowczy Liw-
ski: bo Jemu chleba ieszcze, nie honorow szukać:
Znalazł Go w prawdzie sztukę, ożeniwszy się z Corką
Lelewela Doktora, ale nie tym koniec aby ta
za nim była Urzędniczką Koronną. Nakoniec
y Familii Małachowski proiekt ten nie zbył
podchlebny: Bo JW. Pisarz Kor bardzo spokoy-
nie patrzyłby na ten Wakans Bratu ofiaro-
wany: zwłaszcza że y tytuł Starostwa Sand.

zwła

zwłaszcza zakordowanego, na tak zasłużonego Obywatela iak
Krolowi y Oyczyznie, bardzo lichy.
Za powrotem JW. Starosty Krakowskiego
Przebendowskiego z Petersburga nowy tu o Mar-
szałku Seymowym rozchodzi się Proiekt: a to że
nie JW. Małachowski, ani Raczynski, ale On la-
skę Seymową piastować ma. Wątpić atoli aby do
tego przyszło: Bo prócz tego, że mu Possessyi w
W. Polszcze zabraknie, Interessa prawne, activita-
tem mogłyby Mu zatamować: a przyiechawszy z
Petersburga trudno ie zaraz zaspokoić, ile że się
Ich znacznie przysporzyło. Wszakże musi On o
sobie myśleć, a ieżli laski Seymowey niedopnie,
pewnie Marszałkostwa Rady spodziewa się.
W przeszły Wtorek, Kredytorowie W. Gła
Poniatowskiego, wyszperawszy nayprzód różne
fanty, iako to srebra Kleynoty Porcelany, pouta-
iane y powywożone z domu tegoż, przed ogło-
szeniem Konkursu, zaprozwali go do Komissyi
Skarbowey, która uznawszy malam fidem Juli
kazała Mu stawić za siebie kaucyą, którey
gdy na terminie nieprezentuie, Warte Juli
przydano. Buduie tu wielu, takowa Komissyi
względem Imiennika Królewskiego surowość: który

iak

iak publicznie głosi nigdyby do tego z Substancyą swoią nieprzyszedł kroku, gdyby nie rady JW. Jezierskiego Kasztelana Łukowskiego — Pomieniony Senator widząc iak licho dziś zboże płaci, a iak wielki tiutiunu odbył, trzy wioski swoie, które tu ma pod Warszawą na plantacyą obrócił: tak że dwie koło samego tiutiunu chodzić będą a trzecia chleba dwom dostarczać ma.

JO. Kasztelan Krakowski, pomimo tego że Xiężna JW. Kasprowa, obrała sobie podług Prawa Opiekunow, suplikował Nay Panu o wydanie na Osobę swoią Reskryptu: JW. Borch pamiętaiąc na Rezolucyą Rady świeżą determinuiącą dla Krola Juli tę władzę tam tylko gdzie Opiekunow Ziemstwo dać niechce, pieczęci odmowił: ale przecież w Kancellaryi mnieyszey Reskrypt ten zapieczętowany.

Spodziewamy się w przyszłym Miesiącu Wesela JW. Generała Bruhla z JW. Sołłohubową Starościną Eyszycką — Pałac JW. Bruhla, przedany iest w tych czasach na Kantor Poczty: a JW. Generał stoi teraz w Lekauzie, gdzie puste rezydencye własnym zreformował kosztem.

Posłami z Ziemi Warszawskiey, JO. Xiąże Jul. Stanisław Poniatowski Gł. Lieutn: y W. Szydłowski Szamb. JKMci spodziewani — Względem samego Seymu żadney ieszcze dotąd niemasz pewności, czyli pod wolnością, czyli pod konfederacyą agitować się będzie — Krol Jul zdaie sobie życzyć przyięcia Prawa JW. Zamoyskiego, co samo pod wolnością uiścić byśmy niemogło: Bo prawodactwo iest Materia status: a te unanimitate decydują się. Wszakże y w czasie Konfederacyi, nieobeszłoby się bez Komissyi, ku poprawie y roztrząśnieniu tak wielkiey wagi dzieła: a poprawa tam tym łacnieysza, im pewnieysza iest że ledwie nie wszystkie Woiewodztwa, wyznaczyły Obywatelow, do zlustrowania tychże Ustaw.

JP. Kaliastros wielu tu bardzo Krolowi JMci ciekawości pokazać obiecuie: Już prezentował wszystkie Meteora: teraz ma dowieść iż wszystkie fizyczne Principia fałszywe. Baron d'Asch pomnaża tych expensow, na ktore P. Kaliastros JKMci wyciąga.

O złożeniu aktualnym Chorąstwa W.K. ieszcze niepewna: chciał tylko JW. Potocki przez tę gotowość, pociągnąć względy Krolewskie na JW. Starostę Sanockiego

Suplement Wiadomości de die 25. Maii 1780 Anno

Familia cała Potockich coraz więcey martwi się wzmagaiącą się rezolucyą JP. Jana Potockiego Głowicza ożenienia się z JPanią Rozniecką: dla ktorey on y na Rozwod tożyć przedsiebierze. Kiedy ten młodzik, do tego Domu uczęszczać począł, Sam JW. Marszałek Rady dał się słyszeć, że go to cieszy, iż kawaler ten w tak zacnym Domu początki, a raczey proby miłości swey odbędzie: y zawsze, pomienioną Rozniecką, nietylko bezinteressowaną, ale y Dom Jey Szkołą młodzieży nazywał, dziś dopiero poznaie iak się omylił. Cała nadzieia, że do tak krytycznego nieprzyidzie Maryaszu, dla trudności ktore Konsystorz tuteyszy w sprawach Rozwodowych czynić poczyna.

Rozwody JW. Woiewodziny Mazowieckiey y W. Generałowy Byszewskiey, iuż zupełnie zakonizone. Kondycya nawet, ktora JP. Generałowy naznaczona folgowana. Sam Generał wielce kontent, że się ciężaru z Domu pozbył: koło przeszłey zaś Żony Jego coraz więcey hudo — O Rozwodzie Wdztwa Podlaskich to osobliwsza, że pomimo zarzuconey Inhibicyi, w obydwu Juryzdykcyach stanął. Lubo JW. Biskup Łucki otrzymał Dekret z Konsystorzem tuteyszym w Nuncyaturze, probuiący prawności teyże Inhibicyi. Ale to było oney defektem: że iuż po otrzymanym Dekrecie in prima Instantia, tenże JW. Biskup

Inhibicyą odezwał się: y to było przyczyną że Metropolia zwa-
żać na nią niechciała, y proces uformowała.

Xiężna Januszowa z JW. Pisarzową Rzewuską
wprzeszły tydzień ruszyły za granicę: Obydwie osobnym
Ekwipażem. JW. Rzewuska wzięła z sobą kamerdyne-
ra Xiężny niegdyś Udziny Smoleńskiego całey wiadomego Eu-
ropy: Xiężna prócz Panny y dwóch Lokai, nikogo z
sobą niema. Zaraz o kilkanaście mil ztąd powozy Im
się popsuły: a JW. Pisarzowa, kurcząt obiadszy się na kolki
zapadła. Xiężna wzięła ieszcze z sobą malenką Podkomo-
rzankę Gostyńską, 6. lat maiącą. Dziwi się tu cała War-
szawa tym Damom, że smiały puścić się w tę podróż
bez Przyiaciela: ale naywięcey dziwią się Xiężnie, któ-
ra, gdyby przyszło rozłączyć się, zostanie bez Człeka.

Deklaracya Maryażu Xiężny Sanguszkowy dzisiey-
szey Rogalińskiey w Gdańsku bawiącey dziwiła tu wprawdzie
wielu, ale też y mocne za sobą miała exkuzy: Że zaś Xiężna
Marszałkowa, deklarować go poważyła się wszyscy to zemście
szczerey przypisuią: a to świeżo przez Xcia Marszałka WL.
rozdrażnioney, w Sprawie z Obywatelami Krzemienieckiemi.
Bo Xiąże Janusz iuż ją przebłagał, y tak w Gospodar-
stwie, iak y w pożyciu, wiele Go nowa żona reformowała.

Przybyła tu w tych dniach JW. Moszyńska Gran-
metrowa Saska: A że tam wielka u Dworu Jey żałoba, dla
tego y tu, w wielkiey prezentuie się. O Xiężnie Kurlandz-
kiey Królewiczowy zapewnia, że nietylko do wszystkich
przypuszczona honorów, ale y od Męża naywiększe affektu
y grzeczności odbiera dowody.

Z Warszawy d. 25. Maia 1760

50

Między rożnemi domysłami wyszukuiącemi istotney Kongressu Mohilowskiego przyczyny iest także y nowa Podziału Polski planta. Ci ktorzy głoszą to mowią. Iż Cesarz Jml mały nadal bardzo upatruie dla Siebie zysk z dzisieyszego Kordonu niewidząc pewnego dla produktow odbytu, y będąc obligowanym zależeć od łaski Krolow Pruskich. Ma tedy powracać Polszce zabrane kraje: a w rekompensie: bierze Multany y Wołoszą przez co nietylko kray znacznieyszy zyskuie, ale y handel na Morzu Czarnym, znacznie Dunaiem ułatwiony. W takowym razie Krol Jml Pruski aby miał equiwalencyą ma znaczną część W Polski zagarnąć. Carowa zaś Jml. podług tychże dawnym kawałkiem kontentować się ma zwłaszcza że to pewna, że y do pierwszego Podziału poniewolnie przystąpiła: Wszakże słychać że do Kurlandyi wiele iest Pretendentow. Projektu tego rzeczywistości gwarantować niemożna to tylko tu powszechnie głoszą: że nie sama ciekawość tych Wielkich Monarchow do Mohilowa ciągnie

Seym przyszły pod konfederacyą powszechnie obiecuią: Jedni mowią, że powiększenie Podat-

kow tego przyczyna: drudzy, że roboty Mohilowskie wy-
magać będą cokolwiek bądź pisano tu y z Za-
granicy że Seym przyszły niespodziane nam ni-
gdy otworzy roboty. Marszałkiem tego JW. Ge-
nerał W Polski spodziewany, y lukta między
nim y JW. Referendarzem kor. Małachowskim iuż
ma być zaspokojona.

Smierć JW Ogrodzkiego Sekretarza W Kor.
w Poniedziałek Swiąteczny zdarzona przynio-
sła JW. Małachowskiemu Starosci Sandeckie-
mu przyobiecaną Sekretaryą. Ciało s. p. Sekre-
tarza pochowane in cognito w kollegiacie tutey-
szey, zaczym przygotowania do paradnych exe-
kwii poczynione niebędą. Kazać na nich będzie
JX Lachowski wyraznie od Krola Jmci obli-
gowany. Żałuią tu wszyscy tego wielkiego
Człowieka a razem buduią się że będąc w tylu
zyskownych okazyach niechciał się spano-
szyć.

JK Mość P. N. M. już się przeniosł
do Łazienek na letnią rezydencyą gdzie y
JO. Krakowska na May przeprowadza się
w intencyi pospieszenia niebawnie do Białe-

go

gostoku gdzie już cały Dwor wysłała. Mowią do-
tąd statecznie, że y Krol Jmt. odwiedzi Ją tam
wtym Roku: ale wątpić aby bliskie Seymikowe
y Seymowe Interessa tey Mu niepozwoliły wi-
zyty.

Pod bytność swoią ostatnią w Warszawie
JW Chorąży kor. złożył Chorąstwo wręce Jkrolew-
skiey Mości na Osobę JW. Mniszka Starosty
Sanockiego. A to zpowodu że wyraznie od kona-
jącego prawie Oyca Żony swey miał zlecenie
aby o nim pamiętał. Owoż JW Chorąży Jkro-
lewskiey Mości oświadczył się iż niewpatruiąc
tyle w Sobie zasług aby mogł o iakowy Wa-
kans dla niego dopraszać się, prosił o pozwo-
lenie ustąpienia Mu tego czym złaski Krolew-
skiey ozdobiony iest. Krok ten czyni tu wielkie
wszystkim podziwienie a JW. Potockiemu
szczegulnieyszy honor y szacunek.

Tak z Polski iako y Litwy odbieramy
zapewnienia, iż w Roku przyszłym lichiych tylko
spodziewać się urodzajow. Jakoż z tey podobno
przyczyny, targi żytne znacznie podniesły
się. W Gdansku atoli dotąd, wszystko zbyt tanio

przedawać musiemy - Nad to do uszczuplenia handlu naszego y to przychodzi że świeżo Krol Jmć Pruski na remonstracye Kupcow Wołami handluiących, po całym Państwie nakazał aby ieden Woł z Polski przepuszczony niebył.

O Pokoju Anglii z Francyą a raczey o poczynionych do Kongressu dyspozycyach coraz większe rozchodzą się pogłoski nic atoli niesłychać na czymbyte ugody fundować się miały - Z Kordonu Austryackiego piszą, że Woyska Austryackie po nad graniczu zgromadzaią się: y ztąd wnoszą nowey iakoweyści rewolucyi. Alec y pod Krolewiec 30m woyska sciągnał Krol Pruski na kampament, ale nic ztąd rokować niemożna.

Obywatele graniczący z Ekonomiami Litewskiemi wielkie maią ponosić krzywdy dla udeterminowanych przez Komissyą graniczną granic Wielu tu osądzanych in contumaciam wielu dla bezpieczeństwa dalszego z Prawami swemi popisuie się. Zaskarzenia iak tych ~~tych~~ tak tamtych dzieło to niepewne czyni.

Z Warszawy. d. 1 Junii — 1780.

Zaskarzenia ustawiczne pogranicznych Ukrainskich z Nową Ser„
bią Obywatelow, ktorym coraz większe osiadła tam Moskwa
zaymuie kawałki, tak dalece że wniektorych mieyscach bli„
sko na dwie mil kraju, od wiekow przez Polakow dzier„
żanego y niezadysputowanego zaięto: po zaniesionych do
przeświętney Rady zażaleniach, y po mianych z tąd z JW
Ministrem Rossyiskim konferencyach, wymusiły na oby„
dwu stronach pożądaną Komissyą graniczną: ktora dawno
między Polską y Turkiem Traktaty mieć by powinna
za regułę swych czynności: ale JP. Sztakielberg naznacza Jm
Traktat ostatni podziałowy wktorym naymnieyszey o tamtych gra
nicach niemasz wzmianki a y Traktat Grzymułtowskiego nie
dokładnego względem granic nieprzepisuie. Należało by JPP. Ko„
missarzom, owe 14. mil kwadratowych, dzielące nas między Ta„
tarami na dwoie rozciąć: ale y tych węgielnych kopcow tru„
dno będzie znaleść: a wsie y Miasta pozakładane na gruntach
Polskich swieżo przez Obywatelow Rossyiskich, zatrudnią
naywięcey prawdziwą granicę. Dufać atoli potrzeba Oby„
watelstwu w wyznaczonych Komissarzow, że ieżeli dzieła tego
z słusznością zakończyć niebędą mogli, konkludować go z po„
krzywdzeniem granic Polskich niezechcą. Ile że tak wielkie y Im„
portancyi Interes niebędzie się mogł obeyść bez wiedzy Stanow

Rplty — Komisarze z strony Polski do tey komissyi: Gł. Małczewski y Gł. Witt: młody: od Rossyi: Głowie: Potemkin y Bułhakow.

Komendant Dubieński poważywszy się na proste zaskarżenie ludzi JO. Xcia Jmci Marszałka W. Litt. dać pomoc woyskową przeciw Obywatelom Krzemienieckim, bez wyraźnego Departamentu woyskowego Ordynansu, odebrał od tegoż areszt: a Officyer exekwuiący tychże Obywatelow, w kaydanki okuty. Aktualnie pomienionych Departament roztrząsa wyciągnione na mieyscu Jnkwizycye, końcem przykładnego ukarania tegoż Komendanta, za tak bezprawną exekucyą — Grzywny na ktore Xiąże Jmć skarany iest pułtora tysiąca nieprzechodzą: Pretensyi atoli Komisarze do stu przeszło tysięcy Miastu przysądzili, procz kilku tygodni wieży o ktorą gdy Xiąże Jmć czynił tu remonstracye, y na Komisarzow zażalenie, odpowiedziano, iż ta kara do Jego ludzi sciąga się.

W tych dniach JW. Starosta Krakowski Przebendowski, przyciśniony od swych Kredytorow, przymuszony został, podać Substancyą swoią pod konkurs: Ale długi Jego, przenoszące dawną Substancyi massę niebędą być mogły y tym zaspokoiwne sposobem: dla tego PP. Kredytorowie iuż się oświadczyli, iż prawem Wexlowym poydą nawet do Osoby: czego swieżo na Osobie JP.

Generała Poniatowskiego maiąc praktykę łacno y na Generale Poczt uiszczą. Podroż tego Pana do Peterburga miała Interessa Jego polepszyć: Ale iak dotąd widziemy, procz straty kilkudziesiąt tysięcy, y dalekiey Marszałkowstwa Rady nadziei, nic więcey niezyskał.

W przeszłą Sobotę w Kollegiacie tuteyszey smutna y krytyczna odprawiła się awantura: JPani Jabłońska, z Domu Chęcka dawszy Sobie z JP. Szubalskim w pomienionym Kosciele rendez vous, wychodzi z Domu pod pretextem Nabożeństwa o godzinie trzeciey do tegoż Kościoła: Mąż wziąwszy tak ranne przed Nieszporną godziną nabożeństwo zapodeyrzane, szpieguie Ją: idzie do Kościoła: nieznayduie żony: biega po Kaplicach, y znayduie Ją w kącie z JP. Szubalskim, całuiącą się y sciskaiącą. Obrażony tak niespodzianym widokiem, rzuca się do laski a potym do gęby JP. Szubalskiego: broni się ten nawzaiem: tak że do walney przyszło bitwy: ktorą Zakrystyanie y Dziadowie y Xięża od nich przywołani rozbronili. Nazajutr JP. Jabłoński chciał JP Szubalskiemu wydać poiedynek; ale Xiąże Marszałek przystał do nich, aby się wprzod przed Sądem Jego sprawili: a osobno przed Konsystorzem za zniewagę Kościoła: wszyscy tu naywięcey w tey Awanturze winuią JP. Jabłońskiego, ktory przez gorliwość

swoią y na gwałt Kościoła, y bok Krolewski, y pochańbienie Żony zapomniał.

O podroży Carowy Jmci, nic nowego niesłychać: ia„ koż dopiero podług swego Kalendarza ruszyć miała: a zatym chyba pro septima Junii w Mohilowie stanie. Se„ quito Jey zsamych Przyiacioł JP. Potemkina składa się bo na niego Carowa Jmć zdała nominacyą wszystkich Osob, służyć Jey wtey podroży maiących — Rozchodzi się tu gęsta po Warszawie wieść, iż JW. Hetman Wkoł. myśli o Synowicy JP. Potemkina: to pewna że iest Jego nayscisleyszym Przyiacielem: a do tego przez związki z Carową Jmcią, konexia bardzo bliska byłaby zyskana. JP. Sztakielberg przeczy temu Maryażowi: a raczey skut„ ku Sobie nieżyczy.

JKrolewska Mość zawdzięczaiąc pracowite JW. Marszał„ ka Trybunału Koronnego pracę, Kasztelanią Wielkopol: po śmierci JP. Bartochowskiego konferować Mu raczył.

Przygotowania do kampamentu Artyleryi iuż znaczne poczynione, pod młocinami: gdzie od każdego Regimentu kilku Officyerow znayduie się. Korpus nawet Artyleryi Litt: dwoch Officyerow y kilku Unterofficyerow przystał: wtych dniach generalnego spodziewamy się popisu.

O targach Gdańskich nic dotąd pociesznego niesłychać: Żyto w Gdańsku do 2 Złł. y ½ spadło: Krol Pruski płaci gopo Złł: 6. Przenica po tychże pieniądzach podług targow Gdańskich wychodzi.

Suplement Wiadomości de die 1ma Junii — 1780.

Słabość nogi JW. Xiężny Generałowi Podolskiey co raz znacznieysza: Już do tego punktu nieczułość Jey przychodzi, że y do krwi tarcie, małą bardzo dacie czułość: co cały Dom nowego nabawia smutku. Przyczynę tego przypadku kładą żal ciężki, y długi po śmierci krytyczney Xiężniczki Maryanny.

Z Litwy dochodzą nas wieści, iż JW. Sołtokułbowa, z Domu Sapieżanka Kanclerzanka Lit. Rozwódka, dała się wykraść nieiakiemu Puzynie Starościc Dźiy, y z nim szlub wzięła: Wyiechała zas tam, z własnym Oycem.

O Maryażu W. Rogalińskiey, a przeszłey Xiężny Sanguszkowy, y ta ieszcze doszła nas szczegolność: Iż JP. Rogaliński nigdy niepomyślał o przyiaźni dzisieyszey Żony swoiey, ale się starał, o Pannę Dworską Imieniem Szteynowną. W Czasie gdy po ostatniey przyieżdża deklaracyą, Xiężna w nocy, wywieść się kazała na Wołyń Komissarzowi, który pod ten czas z pieniędzmi do niey przyiechał, wyznaczaiąc kilka tysięcy na posag, i ezli by się Jey kto trafił: a Sama, przywoławszy JP. Rogalińskiego, własną mu oświadczyła przyiaźń, pokazawszy wszelką gotowość do zapisow na 600m Złł wynoszących. Trudno się było Chudemu Pachołkowi,

wy

wi tak mocney oprzeć perswazyi: ile w perspektywie że po długich żony swey niespodzianey latach, milsze go czeka z młodszą pożycie: a przy zapisach wygodniejsze.

Jeden z Ex-Jezuitow fanatykow, napisał tu Wierszlaunski na pochwały Carowy: gdzie są nayprzod Matką ludu swego, potym poskromicielką swych Nieprzyiaciół, daley dającą Europie pokoy, nakoniec Opiekunkę Jezuitow wielbi y głosi — Mowią tu niebezfundamentu, że po smierci Krola Stiszpary Dobitki te ożyią.

JP. Kasamata Chólista, spodziewaiąc się nayważniey od JW. Hetmanowy W.Z. za kuracyą Sługi od niey sobie poruczonego: y od Xiężny Adamowy za kuracyą Corki Jey krzesney, zdziwił się gdy mu tylko po 4.10. ofiarować smiały. A brat JP. Gła Grabowskiego maiąc od niego zapewnienie, iż Corka Jego katarakte maiąca widzieć będzie, posłyszawszy iż ten dał się słyszeć że iey od 100.# kurować niemysli, wiedząc że uszli nie nowo na stawić na kartę sto dukatow, niechce tey sumki dla Corki odłożyć.

Nieiaki Samolewicz za profowanie Włocha Przyiaciela o letkie przy stole dyskursa pchnięty iest nożem kilka razy po stole w ten czas, gdy go Włoch przepraszać zdawał się za swoy dyskurs. Cała Warszawa sarka tu, na te niesłychane w Polszcze okrucieństwo, y smierć z niey nastąpioną —

Z Warszawy d. 8. Czerwca 1780

Wiadoma między Dworem Petersburskim y Rzecz pospolitą naszą, o granicę między Dnieprem y Dniestrem Komissya, iuż przez Radę podpisana. która razem z funduszu na Expensa Extraordynaryine w Skarbach oboygu warowanego, y teyże zostawionego dyspozycyom, pięćdziesiąt tysięcy Złł. Poll. na zapłatę Komissarzow, Geometrow, y inne potrzeby wyznaczyła. Krylow Miasto pograniczne będzie mieyscem tey Komissyi: a Traktat ostatni R. 1775. podziałowy regułą względem sypania kopcow. Gwarantowała przez ten Rplta, wszystkie Moskwie Posessye, a zatym y przyswoione pod ow czas przez partykularnych kawałki. tak dalece że te tyż części pod dzisieysze podpadaią rozgraniczenie, ktore od czasu podpisanego Traktatu pokażą się ~~[illegible]~~ zagarnione.

JW. Podkomorzy Krakowski Walewski spodziewaiąc się łaskawszy dla Siebie przyszły znaleźć Trybunał, wydał nowe pretensyi swych do Substancyi Herburtowskiey obiaśnienie zasądzaiąc się na tym, iż Jurisdatorka Jego lubo się

auten

autentycznie zrzekła Prawa swego, zakwitowania atoli nie uczyniła. Nadzieia otrzymania przeciwnego ostatniemu wyroku wynayduie tę na pozor nieprawność w tey odwieczney tranzakcyi, ktore obalone iak się spodziewać powtornym Dekretem, nakaże wieczne milczenie lubo wyraz konstytucyi przez niego otrzymaney, finalnie sądzić tę Sprawę nakazuiącey, mogłbyby bespiecznie tłomaczony, iż ieden Dekret kończyć byłę sprawę powinien.

Dzwony tuteysze głoszą smierć JW. Kossowskiey Podskarbiny Nadw. Koronney: ktora po kilkoty godniowey chorobie z powszechnym wszystkich żalem stolicę tuteyszą pożegnała. Pani: rownie od Dam iako y Męszczyzn generalnie kochana y szacowana. a co osobliwsza: przy [illegible] okich talentach, y urodzie przykładna żona, y [illegible] męża szczegolniey polubiona. Krwi plucie, albo Phtisis, z tego ją zgładziło swiata.

W Sądach Marszałkowskiey rozpoczęła się owa Sprawa między Kamerdynerem JO. Xcia Juli Woiewody Ruskiego, y Kamerdynerem JW. Manieckiego Pisarza Kor. o skrzywdzenie Corki wziętey od swego Kamrata pod pretextem odwiedzenia Żony swey tożkiem bawiącey się. W toch także ow, ktory

JB

JP. Samólewicza strofuiącego wolnieysze w Religii zdania
milczkiem we trzy dni. w czasie przeprosin y po-
całowania zdradziecko kilkanaście razy w ogrodzie
przepchnął, od Ułanow Krolewskich złapany, y do
Sądow Marszałkowskich zapozwany iest — Do
teyże Jurysdykcyi zapozwani JPP. Jabłoński y
Szubalski, o gwałty y zgorszenia w tuteyszey po-
czynione Kollegiacie — Wszystkich tych Spraw De-
kreta tym ciekawsze, im więcey samo publicum
przez powszechne odgłosy, przykładnego ukarania
wymagać zdaie się.

Exekucya Bulli Klemensa XIV. w Prussach
Polskich iuż nastąpiła. Krol Jul Pruski, determi-
nowawszy się do niey pisał do JW. Biskupa, iż
wyroki pomienionego Papieża, podług rozrządze-
nia o Jezuitach Szląskich wydanego, regulowane
mieć chce: to iest pozwala na odmianę Sukni:
gwarantuie sobie tylko, aby Zgromadzenie to, stałe-
cznie koło edukacyi młodzieży pracowało.

Monarcha pomieniony pisał świeżo do
Ministra swego Kramera list, zalecaiąc mu prze-
tłomaczenie Praw na ięzyk Niemiecki: y popra-
wę onych względem Processu: gdzie wymaga pomie-

aby

aby ten, tak był ułożony, żeby nayktotliwsze spory w Roku iednym kończyły się. Kassuie Patronow inducty: y tylko po iednemu w każdey sprawie, dla dyrygowania Osob processuiących się użytych mieć chce: a resztę na Referendarzów obraca, ktorych do Inkwizycyi y Informacyi stron używa. Chce nadto, aby z Praw Justyniana, był ułożony Codex, maiący służyć Sądom y stronom za obiaśnienie zachodzących trudności. Nakoniec stanowi Juryzdykcyą: ktora zawitości Prawa obiaśniać będzie.

Kampania tegoroczna woyny między Anglią Francyą y Hiszpanią w Ameryce swoy teatr będzie miała: gdzie obydwie strony swe gromadzą siły. Neutralność zbroyna Dworow Połnocnych, y Hollandyi, determinowaćby powinny Anglią do pokoiu ile gdy y Ameryka po części żądać go zdaie się: Ale Ministerium Angielskie nadto uporczywe, aby na to Narodu swego upokorzenie pisać się miało.

O Kongressie Mohilowskim nic ieszcze niesłychać: iakoż dopiero circa nonam praesenty Carowa Jmć tam spodziewana: gdyż Dyaryusz podróży Jey podług stanego Kalendarza był nam przysłany.

Suplement Wiadomości de die 8a Junii Anno —— 1780.

57 319

Doktor y Chimik Caliastros, doskonałości swey w odmłodzaniu ludzi, y tysym włosow przywracaniu, miał dać dowod na JP. Lefort, u Xcia Podskarbiego rezyduiącym Francuzie. W tych dniach pokazało się na tego Jmci, że Metressę P. Delbeniego Dentysty, rodem Żydowki zdeboszował: P. Caliastros tak tym postępkiem obrażony został, że nietylko, kurować go zaszedł się; ale ieszcze należy aby z liczby Frankmassonow wyrzuconym był: Ma albowiem On być Massonem pierwszey rangi, ktorzy tych co y On wiadomi Sekretow: a życia Massonow pierwsza reguła być Człowiekiem podczciwym —— JW. Miecznikowa Xcia wzięła tego Doktora pierwsza dla poratowania zdrowia swego: podobno odzyskanie młodości pierwsza Jey było pobudką: Ale gdyby się y na tym zawiodła to pewna że ten Człowiek zna się y na Medycynie: a naywięcey Ziołami liczy.

Pogłoska owa z Litwy o zamęściu JW. Sołłohubowy z Domu Xiężniczki Sapieżanki Kanclerzanki Litt. zupełnie prawdzi się. JP. Puzyna, za ktorego poszła: Jest wprawdzie chudy Pachołek, ale obyczaiow pięknych y Imienia całey znanego Polszcze. Tegoż czasu y naymłodsza Xiężniczka dała się z pod boku Oyca wykraść nie iakiemu Jlinskiemu, podobnemu z Chudemu Pachołkowi: Znaczna część Warszawy wrę na ten tych Xiężniczek postępek: a druga twierdzi, iż innego do tego niemiały powodu, tylko świeże dwa w Domu swoim przykłady, że ani fortuna, ani urodzenie nieczyni szczęśliwego Małżeństwa.

Między opłakującemi szczerze y rzewliwie smierć JW. Podskar-
bmy Damami iest iedna Xiężna Marszałkowa: ktora po-
wziąwszy o niey wiadomość nagle rozchorowała się. Z Męszczy-
zn, Sam Xiąże Marszałek, Marszałek WK. Mniszek Sekre-
tarz Kor. w żalach swoich nieukoieni: z ktoremi y Krol
Jul. żale swoie dzieli: ale y Xiąże Wda Ruski wielką w
Osobie tey Damy stracił konfidentkę. Chorowała ona y
kurowana była na Suchoty, umarła na zatrzymanie
uryny y czasow: ledwo na 2. godzin przed smiercią o nieb-
spiecznym swym stanie skonwikowała się, y pozwoliła przyp-
do Siebie X. Bohomulowi Proboszczowi Praskiemu.

Sprawa JP. Manieckiego Pisarza Kor. o zgwałcenie
haniebne Corki Kamerdynerowi Xcia Woiewody do Sądow
Marszałkowskich wytoczyła się: ale aktorat między Kamer-
dynerem Jego, y Kamerdynerem Xcia Woiewody tylko: Sły-
chać że iuż dwa tys: dukatow JP. Pisarz za zgluzo-
wanie wpisu ofiaruie: y pewnie na tym się skonczy.

JKrolewska Mość wyieżdżał temi dniami do
Radzimina dobr Xiężny Kanclerzyny Litt. Wdowy gdzie
się teraz na lato przeniosła — JW. Mokronowski ba-
wiący razem z JP. Krakowską w Łazienkach, zapadł na
Podagrę — Mieszka tamże z Krolem Jaciem, y Xiąże Bi-
skup Warmiński: ktory tam między inszemi bawi Kro-
la Szpargałami Archiwum swego.

Xiąże Woiewoda w tych dniach do Wilanow
przenosi się: Życzy sobie y w Puławach być tego lata
ale mu Doktorowie odradzaią.

JW. Woiewoda Płocki Szydłowski, dotąd się Dy-
nowi przeprosić niepozwala, za ożenienie z P. Piórowy

d. 8. Junii 1780

Soli Illustrissimo

O Seymie przyszłym mowią tu: że wiele nowości ma dla Polski przynieść osobliwie co do woyska y Podatkow, a że do tych materyi y zagraniczni Sąsiedzcy Monarchowie zapewne wpływać zechcą, przeto przydłuższego Seymu spodziewać się potrzeba.

Dnia onegdayszego wieczorem JW. Kosowska Podskarbina z tym pożegnała się światem od nieiakiego czasu choruiąc na krwie płynienie z piersi.

O Xiężniczkach Sapieżankach Corkach Xięcia Kanclerza Litewskiego zaczęła tu rozchodzić się wiadomość, iakoby te za Mąż same wydały się bez wiadomości Oyca. Starsza przeszła Sołohubowa rozwodka szlubowała Panu Puzynie Sekretarzowi Oycowskiemu, Młodsza zaś Koniuszemu niepewnego urodzenia człowiekowi. O tych za Męsciach Oyciec ieszcze niewi, y bodayby niewiedział, lecz to długo taić się niemoże, dowie się zapewne y bolec będzie na to że gdy na to wszelkich używał sposobow aby Corki iak nayszczęśliwszemi poczynił, y tym końcem dwie za Mężami będące rozwiodł; teraz będzie potrzał na tez Corki, iuż za Mężami takiemi, ktory przy Jego Dworze na usługach znaydowali się

Woiażer sławny rodem Hiszpan nieiaki Kaliostros w przeciągu woiażu swego nabył podobno wiadomości o różnych ziołach y sposobach niemi ludzkie ratować życie. Szczęśliwie w kilku okazyach w Peterzburgu dał dowod swoiey doskonałości. Potemkin Felt Marszałek ofiarował mu 50000 Rublow w prezencie, ale on żadnym sposobem przyiąć niechciał powiadaiąc że żadnego wsparcia niepotrzebuie, a będąc attakowanym po kilka krotnie aby przyiął, wyiachał z Peterzburga, y przybył do Warszawy. Dawszy się poznać kilka osob chorych szczęśliwie do zdrowia przyprowadził. Teraz kuruie na oczy JW Miecznikową Humiecką, ktorey Kassamata okulista przepowiedział że oślepnie, ten P. Kaliostros upewnia że zdrową zupełnie zostanie. Mieszkaiąc w Pałacu Xięcia Poninskiego Podskarbiego Korą na prozbę Gospodarza podiął się przywieść do zupełney cerstwości sił Pana Leforta w leciech będącego, ktory bywaiąc co dzien u Delbeniego Dentysty Krolewskiego na obiadach, niewiedząc co za Panienkę miał przy sobie Delbeni, odmowił dla kogo inszego. Delbeni zalił się przed Xięciem Poninskim na tę niegodziwość Pana Lefora powiadaiąc że to była Żyduweczka z ktorą on żenić się postanowił. Xiąże o sprawce

Lefora powiedział Hiszpanowi, który tak rozgniewał się na swego Pacienta, iż w ręcz mu powiedział: że go kurować niebędzie, a Delbeni z obiadow swoich wyprosił, Xiąże zas Peninski więcey pokazywać się w Jego Domu zakazał Leforowi. Hilzen Woiewoda Mscisławski za poradę Panu Kaliostros 50 ₰ ofiarował, przyiąć ich niechciał, a dokuczaiącemu Woiewodzie aby koniecznie przynaymniey na ubogich przyiął, odpowiedział: uczyniłbym to gdybym był Podskarbem w Pana. Żona tego Hiszpana Krolicow z Domu wyruszyć się niechce po mimo rożne naleyania, co niewypowiedzianie zadziwia tuteysze Damy ustawicznie włoczyć się przyzwyczaione. Ten Hiszpan ma być ieden z S. Adeptow sekty Franmasonskiey.

Starosta Stobnicki Wodzicki przypomniawszy się Krolowi JMci otrzymał Order S. Stanisława. Tychże względow dostąpił y Starosta Piotrkowski Przyłuski który teraz poiachał na Wołyń żenić się z Panną Urbanowską.

Hrabia Krasicki młody który niedawno z cudzych powrocił się Kraiow życzy sobie mieć za żonę JPo Potocką Czesnikownę Korą, y zapewne swe zamysły do skutku przywiedzie w krotce

JMć Xiądz Narusiewicz Ex Jezuita Biskup Koadiutor Kiiowski będąc u J.W. Humiecki Miecznikowy, tak ubrany iak Lokaie w podroży bywaią, musiał nieborak cierpliwie słuchać sprawiedliwego połaiania w przeszły wtorek: Pani Miecznikowa mu powiedziała: Proszę Mci Xięże Biskupie abym więcey WPana tak ubranego niewidziała: Narusiewicz na to odpowiedział: wszakże ia Mcia Dobrodzieyko y Orderzynę mam z sobo, ale schowałem pod surdut. Na co mu Humiecka: niewiedziec czy się Order WPana czy WPan Orderu wstydzisz, podobno oboie; w tym inni nadiachali Goscie a X. Narusiewicz wyszedł

Jabłonskiego o ktorym dawniey doniosłosię krol JMć odprawił od swego Dworu.

Xiężna Generałowa Ziem Podolskich w Powązkach kuruie się na nogę Paraliżem zarażoną, y tam dzien na dzien stawia Katafalki dla zmarłey swey corki a Xiężna Woiewodzina Wołynska rozwodka tamże będąca dla swoiey Matki stawia nadgrobki; iak ktora pięknieyy ustroi nad drugą, to kłocą się

Znaygłębszym respektem serdecznie całuię stopy Jasnie Wielmożnego Pana y Dobrodzieia mego nayosobliwszego.

d. 29 Junii 1780

Krol JMć niewypowiedzianie umartwiony został przez usłysze-
nie dokładne wiadomości o JW. Tyzenhauzie, który za to
że Sędzia Grodzienski podług rozkazu Dekretu w pewney
sprawie ferować niechciał, w Kaydany tegoż okuc postarał się,
dwoch orderowych kiiem pobił, Officialistę iednego sciąc
w Piwnicy kazał, drugiego do tych czas więzi, długow
na JMie Krolewskie 16.000.000. zaciągnął; poki ta po-
głoska bez fundamentu tu szerzyć poczynała się mo-
wiono że JW Tyzenhauz oszalał; lecz skoro auten-
tycznie o prawdzie dowiedziano się, niewypowiedziane przy
Dworze zamieszanie nastąpiło. Wysłani są Kommissa-
rze do Litwy dla dotarcia interesu y dla uczynie-
nia odmian potrzebnych, dnia wczorayszego z rana
zaczęto tu mowić że pomieniony Podskarbi iuż
nieżyie, ale to dalszy czas okaże czyli prawda,
co to pewna że teraźnieyszy czas bardzo kry-
tyczny na Faworytow. O JW. Rzewuskim
Pisarzu Polnym iest doniesienie, ale niewiedzieć
czy prawdziwe, iż ten ograwszy się w poiedynku
od Anglika poległ w Paryżu.

Oboźny Litewski Giedroić Brat Biskupa Żmudzkiego zupełnie ostygł względem Panny Zapolski z którą dawniey żenić oświadczał się: na tym zerwała się robota: Biskup Bratu nic niemaiącemu pozwalał się żenić pod tą kondycyą y pomuc obiecywał, ieżeli Krol JMć Order Błękitny mu będzie ofiarował; Lecz że Krol JMć iako znaiący się na ludziach tego uczynić niechciał, więc y Biskup umknął swey obietnicy Bratu, y tak nieborak y bez Orderu y bez żunki zostawać musi.

Krol JMć dnia onegdayszego odwidził w nowo nabytym Pałacu Xięcia Poninskiego Podskarbiego y więcey godziny z nim rozprawiał

Litwin przybywszy do Warszawy stanął przy Teatynach na długiey ulicy, że zaś miał interes do swego Przyiaciela mieszkaiącego za XX. Missionarzami, upatrzywszy sobie uczciwszą karetę między Fiakrami zawołał na Pisarza przy Fiakrach będącego prosząc go o tęż karetę

lecz Pisarz odpowiedziawszy szlachcicowi: że Permanens niekazał, do inney Karety go wsadził wziąwszy pieniądze; nad dwa staia Litwin więcey nieuiachał y wysieć musiał, bo konie ustały, y nataiawszy stylem Litewskim Permanensowi dalszą drogę piechotą odprawic musiał.

Pani Piurowa podobno Panią Woiewodzicową y na dłuższy czas zostanie, gdyż Familia Szydłowskich zdaie się iuż o to niedbać aby rozwod nastąpił.

JW. Twardowski „woiewoda Lubelski„ iadąc z swą żoną do Dobr Litewskich za przewruceniem się Karety na nogę szwankował a sama na rękę; Woiewoda Mścisławski syn woiewodziny Lubelskiey teraznieyszey dowiedziawszy się że Matka Jego zapisała JW Twardowskiemu bardzo wiele, wpadł Aprensyą, a z niey w ciężką chorobę, a iak niektórzy mowią że y umarł. Z nayglębszym respektem serdecznie całuię stopy Jaśnie Wielmożnego Pana y Dobrodzieia mego nayosobliwszego.

Suplement Wiadomości: de die. 29. Junii — 8o — 1780mo

Smutna tu rozchodzi się pogłoska, o smierci JW. Rzewuskiego Bisarza Poln: Kor. ktory z Cassel puściwszy się do Londynu w poiedynku miał zginąć. Jeszcze pewności niemasz o tey Jego smierci, ile gdy w tym ieszcze Miesiącu widziany był w Cassel od JB. Potockiego iako się dawniey doniosło: a nikt z Woiażuiących tak spieszno kraiow niezwiedza: okoliczności nawet tego poiedynku tayne: ani do wiary niepodobna aby JW. Bisarz usmierzywszy znacznie swoią w Kraiu brawuryą, tak porywczy był za granicą do poiedynku.

Awansu JB. Cieciszewskiego na Pisarzą Kor. potrzywdzaiącego wielu zasłużeńszych, nie inną daią przyczynę, tylko że Krol Jul, zdawszy nań wszystkie Seymikowe y Elekcyine Interessa, musiał to uczynić, dla uprowaznienia Imienia Jego — Stratę ktorą Nay Pan w Osobach Kanclerza, y Sekretarza Ogrodzkiego poniosł, dopiero w czasie Seymu przyszłego że uczuie, urożą mu powszechnie — Dnia onegdayszego, był JKMość pierwszy raz u JK. Pod. Kanclerzego na Obiedzie, ktory On dawał z okazyi Imienin JW. Kanclerza W. Kor.

Maryaż JW. Hetmana W. Kor. z Panną Engelhard, chwiać się zaczyna: Dama albowiem nad spodziewanie bardzo oziembłą pokazuie się. Xiąże Sapieha, w obecności Carowey Jeli, tańczył

z

Nią razy kilka: ale pewnie sobie Carowa Jmć niesmakowała
w tańcu Xcia, bo nie nadeń przysadnieyszego — Sądzą
tu niektorzy, czy to nie ten Xiąże, ktory zwrócił na się
oczy JP. Engelhard.

Xiężna Marszałkowa W. Litt. przybyła tu w tych
dniach: dla Interessow S. Jańskich: Z Xiężno Synowa
Janusowa, bardzo się pokumały: ani znać początko-
wych dąsow: w czym wielki młodey Xiężnie wszyscy
przyznaią rozum — Spodziewany tu także co godzi
na JW. Biskup Kujawski z Wolborza: iak mowią
dla zaspokoienia niektorych dłużkow: ale czy tylko po
Mieczniskowa, pewney iakiey o Bracie nie ma wiadomości.

Wakans po śmierci Generała Cowcia iako
Pułkownika Regimentu Gwardyi pieszey Kor., skassowany
będzie, iako nad liczbę erygowany: Pretendowali tey
Szarży Generał Komarzewski, y Wodzicki: ale Xiąże
Szef, iako w całym swoim przed śmiercią skąpiąc go-
spodarstwie, tak y w Regimentowym oszczędnym
się chce pokazać.

Z Granowa piszą: iż Xiąże Gł. Podolski, mię-
dzy innemi rozrywkami, dał tam Bal Kozakom,
a to po rozpędzoney Haydamaków kupie, ktorzy go
niedawno attakowali.

Xiąże Et. Podkomorzy, znowu publicznie z
swą iezdzi Jezeską: a na Teatr Guwernantkę do Cey
przybiera kompanii.

Z Warszawy d. 29. Junii 1780

powrotem niektorych Gości Mohilowskich, spodziewaliśmy się iakieykolwiek zasiągnąć pewności, o Interessach tamże przez Oboje Cesarstwo traktowanych: ale to samo że Ci Monarchowie w Osobach swoich konferowali, ani smieli na Ministrow swoich zdać tey negocyacyi, przeświadczyć każdego powinno, o trudney a prawie niepodobney sekretow tych wiadomości. Głoszą tu niektorzy iż Cesarz Jml między innemi materyami z obligacyi Matki miał proponować Carowy Unią Kościoła Greckiego z katolickim: ale ani Interessa polityczne Cesarza Jmli nie zdaią się być złączone z tym Apostoła Północnego urzędem, ani Carowa Jml lubo Ją niedaleką głoszą od tey propozycyi: mogłaby się tak łacną pokazać w tak krytyczney y delikatney materyi.

Wiazdu y bytności Carowy Jmli w Połocku trzydniowey, odebraliśmy w tych dniach obszerny Dyaryusz: pełny okazałości y festynow, z ktoremi Szlachta Duchowieństwo, y Miasto, popisywali się. Wizytowała tamże Carowa Jml Nowicyat Jezuicki gdzie koło 60. Osob mieszkaiących znalazła: y swoią Jm zabezpieczyła protekcyą. Cesarz Jml gdy przeieżdżał tamtędy, Swiętym tylko Ich Modlitwom polecił się — Xiąże Stanisław tyle znalazł względow u Carowy Jmli w dzień przybycia Jey do Połocka że lubo nikomu owego dnia niedawała audyencyi. On atoli ią otrzymał. Puściwszy się ztamtąd razem z Carową do Mohilowa, zasłabł Mu Generał Coccei, kolega podroży

kazał Sobie dać likworu, w ktorym zasmakowawszy, sam go zaszpuntował
y ręką korek przybił: trafem nieszczęśliwym butelka pękła, y skali
czyła Go między wielkim palcem zkazowanym: Opatrzał Sam
Sobie ranę zimną krwią. JP. Coccei, szkło wyiął y w dalszą podroż
puscił się: stanawszy w Mohilowie: musiał na Pokojach Caro
wy Jmli znaydować: postrzegła Ona że cierpi: a dowiedziawszy
się o przypadku Doktora swego zażyć kazała: niebyło Go
pod owczas y tylko od Felczera JP. Chodkiewicza był opatrzo
ny, ktory znalazłszy gangrenę radził rękę uciąć: czekał Decy
zyi Doktora JP. Coccei, ale za poźnym Jego przybyciem
tak daleko ogień posunął się, że we cztery godziny umarł. Krol
Jml. zastanowiwszy się ilu tego Roku traci Przyiaciół też
obfitych zatrzymać niemogł.

W tych stanęli tu pod konwoiem JPP. Suchodolowie ktorzy
od pogoni Bośniakow Grodzińskich pod Grannem złapani
a od Garnizonu Artyleryi Białostockiego teyże odebrani
byli. Uczynili Oni Manifest w Bielsku przeciw JW. Pod
skarbiemu daiąc Sprawę swego postępku, y przyczyny kro
kow swoich. Nic atoli dotąd Dwor nasz w tak walnym Inte
ressie decydować niemoże, pokąd od wysłanych do Gro
dna Komissarzow dostateczney niezasiągnie wiadomości
Co się zdrowia JW. Podskarbiego tycze: więcey tu iest
pewności że czerstwe Interessa tylko, iak Ekonomiczne
tak y Skarbowe Litewskie w krytycznym maią być

stanie. Bytność Jego tu w tych dniach obiecuią.

Z Gdańska dość pocieszne odbieramy nowiny o targach zbożowych: bo żyto do stu dwudziestu. Przenica do stu osm dziesiąt Złł: dobrey monety podskoczyła: a to z racyi odebranych przez Gdańszczan komissow na pięćdziesiąt tysięcy łasztow rożnego Zboża nad to tak się iuż odstręczyli nasi Szyprowie od Gdańska że świeżo powracaiący, ledwo o kilku tam zostawionych zapewniaią statkach, chociaż y Gdańszczanie do dzisiay nasi przeymuią. Naywiększa tedy Spławu tego rocznego część do Elbląga obrociła się: gdzie Sam Krol Jmć znaczną partyą żyta na Siebie zakupił: nad to aby Polacy brakiem pieniędzy nieodstręczali się, z bankow swoich, świeżo założonych pieniędzy dostarczać kazał. Monarcha pomieniony znaczne w tym czasie czyni werbunki: y wszystkie czynności Jego nową grożą woyną: przewiedzieć tylko niemożna z kim by tę toczyć zamyślał.

Za przybyciem JW. JX. Biskupa Kujaw. do Dyecezyi stanął Rozwod między JW. Dąbskim Kasztelanem Brze: Kujaw: y JP. Dąbską Generałowną: ktora w tych dniach poślubił Sobie JP. Wessel Podskarbiego przeszłego kor. Syn. W tuteyszym Konsystorzu, iuż kilkoro Małżeństwa Rozwodu szukało: ale ten nieznalazłszy przyczyn Kanonicznych, odrzucił stroń żądania.

W Sobotę przeszłą JK. Mość znaydował się na popisie

Gwardyi Pieszey koronney, z niemałym swoim y wszystkich Gości ukontentowaniem: Nadto po skończonych ewolucyach, rewidował cały Batalion: co go wszystko przeszło trzygodzinney kosztowało fatygi: toż bytnoscia y Regiment Gwardyi konney Litewskiey we Wtorek udarował.

Ministerium Stambulskie, troskliwe o obrotach Cesarza y Carowy Jmciow, wysłało na Białoruś Szpiegow, do zasięgnienia wiadomości, o celu Mohilowskiego Kongressu: W samey rzeczy y w tey Stolicy, nadzwyczay widziemy często przeieżdzaiących Turkow; Ale iżeli bliższym daleko boku tych Monarchow, trudno ninieyszey dociec facyendy, coż mowić o Szpiegach.

Dnia 15. Julii Komissya graniczna w Krytowie rozpoczyna się: wyiechał iuż ztąd W. Malczewski, Komissarz: z potrzebnemi Instrukcyami: Spodziewaią się dzieło swoie na Seym wygotowaci, aby wyrokiem Panow świeżo Ozone zostało

Donoszę JWWC Panu Dobrodzieiowi, iż wprzeszłą Sobotę Szyper tędy przechodził: Spodziewałem się od Niego satysfakcyi, ale iak widzę Pan o mnie zapomniał: Zaspokojony wprawdzie iestem ad 26. Jan: 1780. ale y z Roku przeszłego: f. 4. mam zabespieczone

Z Warszawy. R. 1780. dnia 6. Lipca.

Dwor nasz, biorąc coraz dokładnieysze o stanie zdrowia JW. Tyzenhauza, y Ekonomicznych Interessow wiadomości, temi iedynie pod ten czas zatrudnionym być się zdaie. Co się tycze zdrowia JW. Podskarbiego: nic pocieszniego o nim dotąd nieodbiera: owszem pierwsze pogłoski, o aktualnym rozumu pomieszaniu przez czas nieiaki odwołane, aktualnie dziś twierdzą się. Ale mnieyby daleko Jkmość tę sługi y Przyiaciela swego czuł stratę, gdyby Mu Interessa Ekonomiczne w lepszym zostawiał stanie: gdy tym czasem do osmiu milionow rachuią, nowo zaciągnionego na fabryki y inne mniey potrzebne wydatki długu: Mnieyby to czuł drugi Monarcha, mniey dbaiący o swoy kredyt w Kraiu y za granicą: y mniey baczny w się po Jego dziać będzie zeyściu: Ale nasz Nay: Pan: uczyniwszy tyle krokow niedawno, do uspokoienia zagranicznych kredytorow, nie może nieboleć, nad okropną, przez nierząd nayzaufańszego swego Przyiaciela swą sytuacyą. Przyniesie to pewnie stratę kredytu JW. Podskarbiemu: ale chyba kray sam obmyśli sposob załatwienia tak znacznego, ieśli rzetelny, długu.

Doszła nas w tych dniach Relacya przybycia y bytności Cesarstwa Jchmciow w Mohilowie: nic w

niey

w niey więcey, nad bramy tryumfalne, illuminacye, rozrywki teatralne, nabożeństwa nieczytamy: Cobyzas Ci Monarchowie z sobą traktowali, dotąd ściste in publico milczenie. Chciał być świadkiem tego Kongressu ieden z Dworzan Cesarza Tureckiego, y o wyraźne na granicy Rossyiskiey prosił pozwolenie, ale mu Paszportu odmowiono, zkąd niektorzy wnoszą, iż Ci Monarchowie Turka w swym ziezdzie na celu mieli. Przy wyieździe Cesarstwo Jchmość udali się do Cerkwi starey Greckiey Drewnianey, y tam węgielny założyli kamien: ofiarowawszy na mury po 80. tysięcy Rubli — O podroży dalszey Cesarza Juli to słychać że z Petersburga udasz do Szwecyi: ztamtąd do Danii: Ma potym odwiedzić Warszawę: zkąd nayprzod do Kordonu a potym do Wiednia powrócić: ktorą podróż przed przyszłą Zimą skończyć ma.

Intryga cała, ktora Nowicyat Jezuicki w Połocku utrzymuie, odkryta iest dzisiay za przybyciem ztamtąd niektorych naszych Panow: Wszystkie kroki JW. JX. Siestrzeńcewicza Biskupa Białoruskiego były poniewolne: Przeswiadczony on iest gruntownie, iż wznowienie tego Institutum, ani z Polityką ani z Interessami Kościoła niezgadza się ale Hrabia Czerniszew uprzedzony przez niektorych fanatykow, ani na Religią, ani na konsekwencye niebaczących, pod

chle

chlebnemi Hollendrow argumentami, przywiodł Carowa JMć
do tey rezolucyi, że wymusiła na JWJ. Biskupie No-
wicyatu otwarcie. Jak tylko Posłowie Cudzoziemscy w
Rzymie, protestowali się, o tę iednego Biskupa śmiałość,
pisał On do Rzymu kilkokrotnie explikuiąc swóy po-
stępek: ale dotąd pożądaney doczekać się niemoże rezo-
lucyi: Oświadczył się wreszcie Przyiaciołom, iż uyrzą
ukrotce, publicznie przez niego swe usprawiedliwione kroki.
Nic przecie On gwałtownego czynić niemoże: bacząc na Przy-
wiley dany Mu y Sukcessorom na obszernym Pargaminie
z wszelkiemi Uroczystościami, y wolnościami dla Religii Ka-
tolickiey w Państwach Carowy Jmci: między ktoremi y ten
wyraźnie umieszczony: iż gdyby On, albo który z Jego
Sukcessorow wśród Petersburga publiczną z Sancty-
simum chciał odprawiać Processyią, wolno Mu będzie.
Naypewniey po skończoney Woynie dzisieyszey Południo-
wey, Dwory Burbońskie Interes ten Jezuicki zakończą
po Przyiacielsku: Bo co niedawno Kraiowa głosiła
Gazeta, o przychylaiących się ku Interessom zniesio-
nego Zakonu, Madryckim y Wersalskim Dworach,
fałszem dziś pokazuie się. Uwidziany także Mani-
fest Krolowy Portugalskiey, przeciw bezprawiom
Pombala w sprawie Jezuickiey, tak Monarchini
rewokuie: ile nietylko rzeczonego Ministra, ale y dru-

drugich szkaradnie czerniący: iakoby wszystkie im zadane zbrodnie, ktore ich o wygnanie z Portugalii, a potym o skassowanie przyprawiły, za Pieniądze kupione były Portugalskie y Hiszpańskie.

Komissya graniczna między Moskwą y Polską w Krytowie, piętnastego Lipca rozpoczyna się. JW. Komissarze zawsze nam przymnożenia granic czynią nadzieie: ktore y sama sprawiedliwość, y charakter ich kraiowi zapewnia: obawiać się tylko potrzeba, aby przemoc, sznurow geometrycznych niedyrygowała: a upór odniey wsparty kopiow niesypał.

Owsławny Hiszpan Kaliastros, ludzi odmładniaiący: złoto robić obiecuiący: diabły y duszę sprowadzać maiący: przyciśniony od JO. Xcia JW. Podskarbiego, o probę swoich sekretow, filutem pokazał się. a tym samym wszystkie względy y łaski sobie świadczone postradał.

Sessye Rady Nieustanney rzadko się teraz odprawuią, a to dla braku Konsyliarzow kompletu do tego y materyi do deliberacyi często brakuie — JKMość w Łazienkach statecznie przemieszkuie: gdzie JO. Krakowska: JW. Mokronowski: Xiąże Biskup Warmiński y JW. JX. Naruszewicz nieodstępnie mu assystuią

Suplement Wiadomości de die: 6. Julii — Ao. 1780.

Szkoda JW. Chorążego W. Kor. co do szeląga powrócona, a nawet wstążka, którą Kozakowi Sama JW. Chorążyna z głowy swey zdiąwszy dać musiała: Była to kupa oderwanych od komendy Kozaków: o których swywoli gdy się Carowa Jul dowiedziała, pilne kazała czynić inkwizycye, komendom, z zagrożeniem, iż gdyby co z kwoty JW. Chorążemu wydartey zginąć miało, Sami komendanci do powrotu tey straty Jego będą pociągnieni.

Pokłócili się w tych dniach JPP. Kleyst, y Podchorski, obydwa Szulerowie, o dług 1.14. Wyzwawszy się na poiedynek wyiechali do Błonia, y obydwa po trzie tylko stracili: przecież Koredzy ich y Sekundancyi zgodę umowili, y nieprzyszło do rozlania krwi o tak małą bagatelę: lubo obydwa daleko iuż byli swoią posuwek zawziętość.

Przeprosili przez Przyiaciół temi dniami JW. Biskupa tuteyszego JPP. Jabłońscy y Szubalski: który kary duchowne, na workowe zamienić raczył. Ugoda z Konsystorzem pociągnęła za sobą zgodę między temiż Adwersarzami: tak dalece: że znowu JPan Szubalski uczęszczać zaczął do JPani Jabłońskiey.

JP. Calia Stros dyzgracyowany w Xcia Ponińskiego y JW. Referendarza Moszyńskiego, znayduie stałeczną akceptacyą u JW. Miecznikowy Kor. Chumieckiey: a to nietylko dla rad swoich Doktorskich w Jeysłaboscy,

pieni

sciach, ale przynypalnie dla obietnicy odmłodnienia tey
tak to tu u Nas filuty daleko mamić mogą nay,
pierwszych ludzi — Dnia onegdayszego przybył tu
JWJ Biskup Kujawski, ktory z rezydencyi letniey
Olborskiey, dopiero na Seym był spodziewany: Kto wie
ieżli nie dla cieszenia JW. Miecznikowy zbiegł tu
ieżli prawda, co o smierci JW. Pisarza słychać było.

Przeszłego tygodnia niejaki P. Karski Chorą-
zy, u Gwardyi Pieszi: Kor. rzuciwszy się na swego w
stancyi Kapitana, poszedł w łańcuszki: ale że Ka-
pitan porwał się wprzod nań do Pistoletow za przy-
kre tylko słowa, lubo popchnięty od P. Karskiego
głowę rozciął, a potym własnemi rękami przez
Chorążego był poluzkowany, przecież dla wielkich
Instancyi wydzie podobno kryzrechtu.

Przed kilku dniami JP. Bezesty Antypre-
neur tuteyszego Teatrum, zszelmał całą trupę
Polskich Aktorow, tak że ci grać niechcieli: Uzięto
Herszta JP Owsińskiego do Kozy: ale to ieszcze
więcey serca ich zawaśniło.

W przeszłą Niedzielę JWJ Biskup tuteyszy
dawał ślub Synowicy swoiey Czesnikownie Warsz.
z JP Ostaszewskim Regentem Komissyi Sk. Kor.
Autentyki dla Woźnych na przyszłą odeszlę Pocztą:
gdyż w Kancelaryi gotowych nieznalazłem —

330

Z Warszawy — d. 13. Julii — 1780.

68

Stanął tu w tych dniach na swoie oczyszczenie JW. Tyzen-
hauz Podskarbi Nadworny Litt: przyiazd Jego w tym
większą całą Warszawę wbił ciekawość, im większy w
czynnosciach Osoby Jego tyczących się chciano zachować
sekret: ale nadto iuż wprzód robota ta po całey roz-
niosła się Warszawie, aby dziś w zakątach Gabine-
towych mogła być utaiona. Wiemy dokładnie
że Król Jul, nadzwyczaynie Go oziemble przyiął:
a nawet yezkuz, gruntownie zkądinąd o stanie
Ekonomii zainformowany, słuchać niechciał. Xiąże
także Biskup, szczegolnieyszy Jego u JKMci Patron.
poznaiąc dobrze dzisiay, iako dawana mu prote-
kcya, gubiła dotąd Interessa Krolewskie rownie Mu
swoiey uchylił łaski, y u Tronu posrednictwa. Je-
szcze On miał iakowąś nadzieię w JW. Sztakelber-
gu Posle Ross: ale y ten zapewniony o wszystkim
oświadczył mu wyraźnie, iż się niechce, do ostat-
niey Krola Juli przykładać zguby. Już tedy, iak
do tych czas widać, dyzgracya JW. Podskarbiego oczy-
wista: dobyto nawet kilkutysięcy Memoryałow, prze-
ciw niemu, od czasu obięcia rządów zaniesionych, na
ktore, ieżli odpowiedzieć będzie przymuszony, niektore
bardzoby dla niego były krytyczne. Na mieysce Jego
dwoch tu kładą kandydatow: JW. Moszynskiego Re-

Jego

Referendarza Litt: y JW. Kickiego Koniuszego Kor. Pierwszy z nich iak słychać z tey funkcyi wymawia się: drugi tedy naypewniey, ieżli kto trzeci w proiekt nie wnidzie, obeymie ię.

Rozsądzona przed kilku Miesiącami P. Juliusza w Sądach Seymowych sprawa, na nowo ożywiać poczyna. JP. Sztakelberg, pewnie na fundamencie ukazow Dworu swego, Protektorem w niey głosi się: y nietylko powrocenia konfiszkaty, do 50 m/# wynoszącey domaga się, ale nadto stanął przy rehabilitacyi Jego do czci y honoru przez Dekret mu odebranych. Krok ten: nowego tu Radzie y Dworowi iest okazyą kłopotu, ile gdy rzeczy nigdy w Narodzie niepraktykowanych, gwarantuiąca rząd y Prawa nasze domaga się Potencya. Niespodziewać się przecież, aby Sąd Seymowy, Dekreta swe odwoływać był przymuszony: ale pewnie na Seymie przyszłym, przez konstytucyą rygor ten, będzie relaxowany. Zawsze przecież takowa czynność nadweręży znacznie powagę y moc naywyższey u Nas Jurysdykcyi: a tym samym y Rady Nieustaiącey rezolucye, za ktorey wyrokiem, Sprawa ta, w sądach primae Instantiae skończyć się mogąca, do Seymowych wytoczyła się.

Sprawa rozwodowa W. JPani z Pruszyńskich Kuczkowskiey, z Konsystorza Łuckiego do Metropolii po Dekret powtórny odesłana, do tychczas wisi. W instancyi tey nietylko rozwodu przyczyny, ale y cel roztrząsano: A przeświadczywszy się, iż Mitra szczególniey

gólnieysza onego sprężyna odpowiedziano: Iż lubo znayduią się prawne Rozwodu przyczyny, przecież dla skutków z niego wypłynąć mogących, wyrokiem powtornym Dekretu Łuckiey Dyecezyi Metropolia stwierdzać y upoważniać niemoże. Poydzie tedy podobno Sprawa ta do Rzymu: zkąd tym ciekawsza będzie, nie więcey Dyecezya a raczey Officium Łuckie do niey interessowane.

Prześwietna Komissya tuteysza brukowa, zainformowana od tuteyszych Architektow, iż wody w koło prawie Pałacu Rpltey po Ulicach stoiące z Wiosny y w czasy dżdżyste, napełniaią tegoż Pałacu piwnice y rys niektorych są początkiem, ktorey naypięknieyszey w tey Stolicy fabryce, grożą ruiną: kazała kopać y murować kanały na ściągnienie tychże wod y błot. Co y pomienioną fabrykę ubespieczy, y wiele Ulic tuteyszych, czasami niedostępnych osuszy: a JOsci Juli Marszałkowi WK. wiekopomną uczyni pamiątkę.

Pogłosku owa, iakoby JW. Olizar Stolnik Kor miał na przyszły Trybunał Marszałkowską piastować laskę, nieprawdzi się. Obiecuią się teraz JW. Mniszchowi Staroście Sanockiemu: ktorego talenta y podczciwość całey znane Polszcze: iak wielką dla sprawiedliwości obiecuią podporę: tak całego publicum powszechne są wota, aby funkcyi tey odrzucać niechciał: a ukryty w domowych zakątach, Oyczyznie użytecznym chciał się pokazać.

Ucz

Bunt a raczey tumult Londyński, iuż zupełnie przytłum-
ny, przez uwięzienie Herszta Lorda Gordon: którego
ukaranie tym ciekawsze, mi pewnieysza, że pod prete-
ktem Religii, swe partykularne Interessa miał na
celu: Uszakże ma On y Partyzantow, lubo rostropniey-
szych, ktorzy wolności Katolickich nieobalaią wpra-
wdzie zupełnie, ale ich modyfikacyi czyli określenia
domagaią się — Do utulenia tak zapalczywych Ang-
ków umysłow pomogła nayświęcey tegoż czasu z Amer-
ki odebrana nowina, o wzięciu przez Admirała Clinto-
y Generała Arbuton, fortecy Chartown Amerykanom
komenderowaney przez Generała Lincoln: gdzie: 6000.
luda w niewolą poszła: 400. Armat: y kilkanaście fre-
gat w zdobyczy Anglikom dostało się — Ale przy Wy-
spach Południowych, nie tak się szczęści Anglikom: o-
prócz przegraney 17. Maia przez P. Rodney z Admi-
łem Francuskim Giszen potyczki, słychać iuż że p.
Wyspę S. Krzysztofa odebrano: y o Antigodze myślą
A ztąd iuż pokazuie się prawda, dawniey zapewnio-
na, że w tym Roku, cały woienny ogień do Ameryk-
ki przeniosł się.

Niedowoz zbaża tego Roku do Gdańska, przymu-
sza tamecznych Kupcow, że sami do Polski po nie za-
ieżdżaią, Targi coraz podnoszą się: do czego dostarczon
od Króla Pruskiego w Elblągu pieniądze nayświęcey p-
magać zdaią się

Suplement Wiadomości de die 13tia Julii — 1780 Anno

Negocyacya JP. Sztakelberga za S. Juliusem, poprze
dzona była Listami do niektorych Ministrow naszych
y samego Krola Juli danemi. Listy te a raczey bilety
nadto są ostre y grube: bo w niektorych JP. Poseł
głupstwo y nierozsądność Sądowi Seymowemu wyrzuca.
Odebrał ie z niemałym uczuciem Krol Jul: wyczytał
w nich gwałt y przemoc oczywistą; ale iuż nie iest mo
cen oprzeć się tego Ministra wszelkim gwałtownościom
Niezbywa Jemu na grzeczności: y sposobach utrzy
mania na oko z całą familią przyiaźni. Jakoż nay
częściey on u JP. Krakowskiey bawi się codziennie na
weł w Łazienkach znayduie się: ale y to całey nie
tayno Warszawie, że ostatnim sposobem cały Dwor
tyrannicznie — Miał w nim naywiększe zaufa
nie JW. Tyzenhauz, u swoich ninieyszych z Dworem
Interessach; Jakoż wszyscy tu sądzili, iż pewnego w
nim znaydzie Protektora: Ale słabość Jego, żadney po
niepodpadaiąca wątpliwości naypewnieyszą opuszcze
nia Jego przyczyną; Jakoż pamiętno nam dobrze
gdy ieszcze pierwsze przeciw Niemu knowano zamo
chy, iż się publicznie Krolowi Juli za nim dekla
ruiąc: dodał wyraźnie: Iż Carowy Juli potrzebny
iest, bo Litwa, niema drugiego Jemu podobnego.
Że JW. Podskarbiego Xiąże Biskup Płocki opuścił
mowią tu wielu, że przyczyną tego, iż pieniędzy nie
przywiozł: ale krzywdę temu Panu czynią tak podło

o nim sądząc: więcey On zawsze do Braterskich niż własnych przywiązany był Interessow: które osądziwszy za niepewne y śliskie w ręku JW. Podskarbiego odstąpić go musiał. Xiąże Stanisław, zaraz po przybyciu, do Dobr swoych wyiechał, uchylaiąc się od tey całey kabały: Ile gdy zawsze Mu był przeciwny: — Ale naywiększą Jego nieprzyiaciołka JO. Krakowska: a to za obcięte w Białymstoku granice.

Szlub WP. Oskierczanki Marsz. Litt: z W. Zielińskim Głem Woyck Kor. w przeszłą Niedzielę odprawił się. Była to Kanoniczka: o którą JP. Generał 12. l. konkurował — JW. Starosta przeszły Urzędowski, ieżli mu się napięta Xiężniczki Konstancyi nieuda partya, ma na celu JW. Raczyńską Głowną WP. — JW. Podczaszy Kiow: Pruszyński przyiechał tu sam starać się o Rozwód Corki swoiey JP. Kuczkowskiey in secunda Instantia. Xiężna Marszałkowa Sanguszkowa reprezentowała Drymasowi, iż to Xże Wda Wołyński działa, aby Ją poiął. Xiąże Drymas na tym fundamencie Dekretu odmawia: Oco JP. Podczaszy na Seymie przyszłym żalić się przyrzekł: ile gdy Xiąże nieprzeczy, aby przyczyny rozwodu niebyły kanoniczne. — Zapomniała pewne Xiężna Jul, iakim celem rozwod między Xciem Januszem Synem Jey y Godzką stanął.

Całą prawie Orchestrę JW. Ogińskiego Carowa Jul. zabrała, postąpiwszy każdemu ledwo niebrzęcią Częścią pensyi od JW. Hetmana braney — Co mocno JW. Hetmana zmartwiło

Autentyki dla Woźnych kosztuią z Pocztą Złł. 20.

Z Warszawy d. 20. Lipca 1780

W przeszłą Niedzielę, to iest dnia 16. praesentis, Inte-
res Ekonomii Litt na Dworze naszym zakończony.
zdany Ich rząd JW. Moszynskiemu Referend. Litt
a JW. Tyzenhauz odesłany do Grodna, aby tam z
administracyi swey zdał kalkulacyę. Szukał on
wszelkich sposobow przeciągnienia na swą Stronę
swych dawnych Przyiaciół: Ale każdy z nich przy-
iaźnieyszy Krolowi, popierać go niemogł. Długi
za granicą y w kraiu, do sześciu, a podług dru-
gich do osmiu milionow zaciągnione, na Conto Kro-
lewskie. całey tey rewolucyi były przyczyną: a iak
w takich okazyach nie bez dodatku: zwłaszcza z
strony Nieprzyiacielskiey: mowiono: że y o Litwie
zamyslał: ale takie kroki, nieskończyłyby się karą
odięcia rządu Ekonomii — Co do zdrowia JW. Pod-
skarbiego, nic tu pod bytność swoią nieuczynił, co-
by o waryacyi Jego przeswiadczać miało. Popę-
dliwość Jego częsta, tych pogłosek była zrodłem:
Słychać, że mu Nay. Pan radził: aby y Podskar-
binskiey funkcyi pozbył się: coby tym iasnieyszym
niełaski było dowodem — Rząd w Ekonomiach
dawny ma być przywrocony: to iest Arędą: Intra-
ty z niey tym pewnieysze, nic więcey ochroni się Et

pewn

Expensy, na utrzymanie, PP. Administratorow.

W Sobotę przeszłą, na Generale tuteyszym, obrano z Ziemi Zakroczymskiey za Deputatow: WW. Wołłowicza Stę y Gurskiego Regenta teyże Ziemi. Marszałkiem tegoż Głu był JP. Kicki młody: Brat Gła, pospieszył się był, z pożegnaniem Izby, na wszlachta urażona, potrzebną młodemu dała reprymandę. Po obranych Deputatach, na Instancyą JP. Xcia Juli Stanisława, JW. Generała Mokronowskiego, Kasztelana Warsz: y innych Urzędnikow, uchwalono Laudum, aby nikt w tuteyszym Woiewodztwie Szlest nosić nieważył się. Pomienione Osoby, chcąc na sobie exekucyi świeżo stanowionego Prawa dać dowod, zaraz po Seymiku na obiedzie, oddali swe Szlesty iednemu z tt. Augustynianow, pod tytułem Jałmużny: poszło wielu za Ich przykładem: a drugim, ieden z tychże kięży, żartem gwałtownym zdzierać ie począł: co wielu wprawdzie obraziło, ale kielichy, na zgodę puszczone, pierwszą przywróciły harmonię.

O Seymie przyszłym, wcale tu cicho: Jedni mowią, że będzie wolny: a zatym ostatniemu podobny: drudzy konfederacyą obiecuią; y między inszemi materyami, Sukcessyą tronu, proponować

mu

mianą głoszą: dodaiąc, że ten pryncypalny, między inne-
mi miał być cel, ziazdu Mohilowskiego. Dlako-
go by zaś Dziedzictwo Koronnonaszey, miało
być destynowane, ieszcze niepewno: Odgłosy pu-
bliczne dawnieysze, y życzenia dzisieysze, uro-
ziły się y urożą Domowi tegoż Poniatowskich,
a dawnieysze Teszynskie nowiny, obiecywały się
prost sera fata JKMci, Domowi Saskiemu.

Cesarza Juli w tym ieszcze Miesiącu do
tuteyszey spodziewamy się Stolicy. Dom JP. Tepera
gdzie dawniey Poseł Jego Rewicki stał, dla niego
naięty. Zawsze od pod Imieniem Hrabi de Fal-
kenstein, woiażuie, a zatym y tu ściśle ma za-
chować incognito: dla tego iak w Paryżu ieździł
fiakrem, tak y tu podobnymże sposobem ekwi-
pować się myśli — W Prusiech niebędzie: a y
Duńska z Szwedzką podroż podobno odmieni się.

W tym czasie gdy Południowe Mocarstwa
krew leią, na utrzymanie wolnego handlu mor-
skiego, Północne, coraz ściśley konfederuią się, na
ugruntowanie onegoż. Carowa Jul, naymocnieysza
tego związku zdaie się być sprężyną. Podała ona Pro-
iekt Sąsiedzkim, swoym, kraiom, tudzież, Francyi Hi-
szpanii y innym, ułożenia, y podpisania Praw

mo

Morskich: dzieło to od wszystkich pożądane alliantów ma
być teraz w Hadze roztrząsane. Plenipotencyary,
uszem Carskim iest JP. Orłow: o innych ieszcze nie
wiemy: trudno się będzie Anglii oprzeć tey lidze, iako
iedney w Europie z naymocnieyszych: a na swobo-
dach wzaiemnych każdey Potencyi, gruntuiącey się.
Innych wieków, wstydziłyby się podobno, Hollandya,
Francya, Hiszpania, z Duńczykiem y Szwedem, brać
wieiako Prawo, od poznaiącey sztukę Morską Mona-
chii, dziś Interes, wszystko to liczy, y upoważnia.

Teatrum Polskie, straciło tu pierwszych Akto-
rów: PP. Truskulawskiego z Żoną y Owsińskiego: wszy-
scy troie, zadłużywszy się, sekretnie wyiechali. Cała
ich Warszawa żałuie, ile w sztuce swoiey naydoskonal-
szych: Owsiński grywał Syna marnotrawnego: ko-
medya ta miała być reprezentowana w przeszłą Nie-
dzielę, kiedy JchMć sekretnie ztąd umknęli: P. Swi-
zawski, donoszący o tym przybyłym na teatrum Go-
sciom: takiego zażył komplementu: Ponieważ Syn
Marnotrawny, przybrawszy sobie dwoch z Kompa-
nii teatralney, na dawny chleb puścił się, publi-
cznie za zawod przepraszasię.

Suplement wiadomości de die 20. Julii — 1780. Anno

Gdyby woynę lub Pokoy Dwor nasz konkludo-
wać miał, niemożnaby się więcey kabał y Intryg spo-
dziewać, ile ich w Interessie JW. Podskarbiego Ktt. wi-
dzieć się dało. Co osobliwsza, że JW. Marszałek Kor.
tak dawno na zgubę tego Faworyta y Ministra dybiący
naywiększym w tey porze sprzyiać mu się zdawał. Ja-
koż to pewna, że w Osobie JW. Referendarza znalazł
Dwor, wielkiego Ekonoma: ale do Interessow Polity-
cznych Machiny, trudno będzie drugiego znaleść Tyzen-
hauza: bo to sama zna, y wyznaie Litwa, że nie
dawno na Ludziach brakuie — „ Istotna JW. Tyzen-
hauza zguby przyczyna długi: ale gdyby te zaciągnio-
ne były, na Fabryki, lub inne przedsięwzięcia Gospodar-
skie, lub też, przez złą Ekonomikę po kraiu naciągnio-
ne zostały, ieszczeby może dał Muszę Krol Jmć przebłagać.
Ale tu się pokazuie: że w ow czas: gdyby od Dworu
wysłany, na zaciągnienie owych 9000000. zamiast
dziewięciu: piętnaście zaciągnął: y te zginęły — Jeżli ie-
szcze y to pokazałoby się, że o oderwaniu Litwy za-
myślał: niedziw, że Krol Jmć, tak zaufanego Sługę
postradać rezolwował się: gdy się w zdrayce zamienia.

Xiężna Jmć Marszałkowa, w nowym guście
stawia sobie Dom w Mokotowie; Cały on wewnątrz
na weymo murowany: a z wierzchu, kamień, zużel.
y cegła stara dana, na mech: będzie on iedno z pię-
knych Ogrodu y Pałacu tey ozdobą: ile przy tych kaza-

tach

tach, które Jey daie prowadzona do Łazienek z Krulikarni przez Jey Ogrod, rurami woda — Siedzi Xiężna Jul. nieo-derwanie, przy Oycu w Wilanowie: urodzona ta Jey aller-cya, podsyca się y Interessem: aby Xiąże na nowy w Ba-zantarni Pałac, pieniędzy dostarczał — Xcia Adamachy-ba na Seym spodziewamy się — Kompania wakuiąca po JP. Couciu, za wyraźnym Biletem, Król Jul, Xciu Wiewodzie ofiarował.

Za zbiegłemi Komedyantami wysłał Król Jul. Pogoń swoią, która ich iuż w Kordonie Cesarz aresztowała. Czuły nadto iest Nay Pan, na stratę tych ludzi: y pe-wnie, gdy się wrócą, długi ich popłaci, aby Publicum bawili: ale prawda, że y niesforni y rozpustni: kłó-ci się nieustannie z Antrepenerem Bezestym: a P. Trusko-laski, nadto, Wekle Jego fabrykować poważył się.

JW. Krakowska iuż tego Roku do Białegostoku niewyiedzie: Spodziewa się tam Cesarza Juli: y dla przy-ięcia Jego wszelkie poczyniła dyspozycye — Zatamowa-ney tey Jey podróży przyczyną Żona Doktora, bez któ-rego Ona ruszyć się niechce: a do tego, po wyieździe Xcia Warmińskiego, niemiałby się z kim zostać w Łazien-kach Król Jul.

O maryażu JW. Mniszka Sekret. z JW. Podkomo-rzyną Kor, coraz więcey pogłosek: Wyiechał On do Dę-blina dawno, y tam znaczny czas iuż bawi — JW. JX. Biskup Kuiaw: kilka Dni tu zabawiwszy do Wolborza powrócił — O smierci JW. Pisarza P. K. wieść, nie pra-wdziwa —

d. 20 Julii 1780

Interes JW. Tyzenhauza bardzo w niedobrych zostaie terminach iuż tu Podskarbiemu nieobiecuią powrotu: Krol JMć zastanawiaiąc się nad okolicznościami w tym Roku wydarzonemi a osobliwie w Litwie, raz zutknieie, drugi raz blednieie, inny raz cały w krwi okazuie się na samo wspomnienie Tyzenhauza, ktory iuż dostatecznie przekonany, że iuż więcey wydawać tonow Litwie niebędzie. Na Mieysce Podskarbiego, proiektuią tu JW Moszyńskiego co do Ekonomii, co do utrzymania Seymikow nazawsze JW Tyszkiewicza przeszłego Marszałka Seymowego.

Z Paryża doniesiono że w przeszłym Miesiącu iakowaś znakomita osoba wyszedłszy na Most będący na Sekwanie o godzinie iedynastey strona zakwefiona, zapytała się szyldwacha o godzinę, usłyszawszy że iedynasta, chodziła z pół godziny y znowu zapytała się, toż y po trzeci raz uczyniwszy z wielką troskliwością, gdy się dowiedziała że iuż po dwonastey było, pędem udała się na brzeg Mostu y w Sekwanę

wskoczyła

wskoczyła: czyniąc o tym relacyą JW. Sztakielberg, gdy do=
dał że znaleziono przy trupie znaczne kleynoty y pieniądze
y gdy postrzegł dziwuiącego się Woiewodę Łęczyckiego
który odezwał się: iż to była szczera waryacya, bo maiąc
pieniądze mowił Woiewoda co za przyczyna aby się topić,
wstrzymać się niemogł od smiechu Poseł, uważaiąc
politowanie zapomnione być powinne, a wydaną passyą
do pieniędzy. Co by to zaś była za osoba ieszcze w
Paryżu niewiedziano, o tym tylko ieszcze doniesiono: że w
pół godziny po wskoczeniu w Sekwanę na ten Most
Kareta poszustna nadeszła, ludzie przy niey będący
wypytawszy się co się stało z niczym do domu powrocili.
Opowiedziawszy to pierwsze doniesienie Sztakielberg
czytał krotkie wierszyki z Paryża nadesłane, w kto=
rych ta treść znayduie się: Udaie Autor wierszy, ia=
koby Duch S. na zgromadzone Duchowienstwo Fran=
cuzkie w postaci Gołębia stąpiwszy, gdy nic nieznalazł
o co się pytał, nareszcie miał zapytać się y coż
przecie macie? gdy Duchowienstwo odpowiedziało że
ma pieniądze; mowi Autor iż Duch S. miał przy=

kazać temuż Duchowienstwu, aby pieniędzy na teraźniey-
szą woynę potrzebuiącemu Królowi Francuzkiemu koniecz-
nie dało, iakoż Duchowienstwo tak uczyniło y
18.000.000. doni Gratuiti Królowi Francuzkiemu ofia-
rowało. JW. Sztakielberg tę relacyą czynił przy Królu
y wielu Radnych Panach, czy nie Posełki to po
subsidium Charitativum do naszego Duchowienstwa.

Na Seymiku Deputackim tuteyszym
zostali Deputatami PP. Wołowicz, y Gorski, na
tym Seymiku stanęła Prawo aby szlif oby-
watele Woiewodztwa Mazowieckiego nieużywali.
Na fundamencie tego Prawa X. Ex Prowincyał
Augustyanski szlifi obdzierał obywatelom, ale
żeby nie xiąże Stanisław y Generał Mokro-
nowski byli by obywatele dali temu Prałatowi
Guzy.

Z nayglębszym respektem

z Warszawy d. 27 Julii 1780

Zatrwożył mocno całą tuteyszą Stolicę Nayiaśnieyszy Pan sła-
bym zdrowiem swoim temi dniami: Niestrawność żołądka
sprawiła kilko dniowe eruktacye, i womity: a potych gorączka po-
kazała się, która naywięcey P.P. Doktorow zastanowiła:
ale iuż Bogu dzięki, i womity i gorączka poczęści ustąpi-
ły, tak że zupełnie, od wszelkiego niebespieczeństwa Krol
Imć iuż daleki. Interessa Ekonomiczne, dotych czas iesz-
cze finalnie niezakończone, zmartwienia i zgryzoty przy-
dłuższey daty Nayiaśnieyszemu Panu materyą: a tych
bardzo naturalny skutek niestrawność, a z niey pochodzące wo-
mity i gorączka. Taż słabość była przyczyną że JKMć
obiecawszy się XX. Piarom i Exiezuitom ziechać podług
swego Oycowskiego od lat kilku praktykowanego zwyczaiu
na Examiny Szkolne, i zagrzać bytnością swoią dalszą w pil-
nych aplikacyą, a w niedbałych gnuśność przytłumić, nie-
mogł tego Roku niepraktykowaney od żadnego Monar-
chy dla nauk opieki dać dowodu.

Nadzieia powszechna tuteyszych Obywatelow, oglądania
w okręgu Miasta tego Cesarza Imć codziennie nie
pewnieysza staie się. Jedni mowią że albo iuż minął,
albo w tych dniach minie Warszawę, drudzy niewat-
pią w prawdzie o Jego ciekawości, ale zapewniaią iż nay-
sci-

ścisleysze zachowa incognito — J.W. Generał Mokronow-
ski wyiechał w tych dniach do Białegostoku, aby Go tam
Imieniem J.O. Krakowskiey przyimował, gdyż ta iuż
się rezolwowała tego lata zaniechać Białostockiey podro-
ży, a to i dla uniknienia z Cesarzem subiekcyi, i dla za-
bawienia w Łazienkach Krola Imć.
Interessa J.W. Podskarbiego N. Litewskiego, iak dotąd
zdesperowane: On sam mało ma nadziei aby z nich wybrnąć
mogł, przecież zawsze się nało żali, że bez sądu od dwudziestole-
tniego odpada Kontraktu, ~~iak przeciwnicy Jego~~ Iużby dawno
kto inny Ekonomii rząd obiął, gdyby on tak porywczy był, do
odstąpienia swego kontraktu iak przeciwnicy Jego, do potępie-
nia wszelkich Jego krokow, i to iest co ieszcze koniec tych
czynności tamuie — Względem Rządcy przyszłego
Ekonomii, iedni tę rangę J.W. Marszałkowi W.K. inni
J.W. Podkanclerzemu Litt. obiecuią, sam zaś rząd in-
tratny iaki nastąpi niepewna. Są tacy ktorzy radzą a-
by Ekonomie Szlachcie w Arędę kluczami puszczone
były. Inni ~~zawsze~~ radzą sprowadzić Kurlandczykow, i im
rządu Gospodarskiego powierzyć. Nakoniec proiektuie się
tu Komora Ekonomiczna do ktorey i proiekta Ekono-
miczne, układać i Exekwować, i intraty perceptować
należeć będzie — Całą tę zawieruchę przyspieszyła

Ekrani

Graniczna Komissya między Ekonomiami i Dobrami Szlacheckiemi, gdzie naypierwsi Obywatele Litewscy iako to JO Krakowska Xie Adam Xie Kasztelan Wileński znaczną w dobrach nawet in contumacia ponieśli szkodę przez nowy dukt graniczny. Bo co się długow tycze, i nieregularności w intratach ma dość mocne za sobą JW Podskarbi explikacye

Z Lucka odbieramy wiadomość iż Obywatele Wdztwa Wołyńskiego na ostatnich Deputackich Seymikach na których Deputatem W. Breza a Pisarzem Jmć Pan Hamiec stanął, dwa ustanowili punkta wewnętrznego swego tyczące się rządu. Pierwszy aby ludzie Dworska traktuiący Munduru Woiewodzkiego nosić nieważyli się pod karą pieniężną na Pana, ad instantiam cujusvis. Drugi aby wszyscy Szlachta wywod Szlachectwa swego od Dziada przed Aktami czynili, a to dla zapewnienia się o niewątpliwym każdego Szlachectwie na obradach publicznych.

Słychać tu iż JW. JX Biskup Lucki determinowany iest, przybrać sobie Koadjutora, a to na niezbędne JO Xcia JMci Adama naleganie; Jeszcze niemasz pewności kogoby ten wielki Biskup i Senator

Za Sukcessora przybierał; to atoli pewna że wybor Jego ile po tylu sporach i Kosciołowi i Senatowi będzie użyteczny. Mowią tu także iż na przyszłym Seymie Woiewodztwo Mazowieckie prowacanti będzie podane, a to dla zupełney JW Mostowskiego determinacyi nie powrocenia do swego Kraiu. Same Xięstwo Mazowieckie ma oto suplikować, iako od tylu lat bez głowy i Gospodarza zostaiące: Ani się spodziewać aby Stany Rpty tak sprawiedliwey oprzeć się miały Obywatelow pretensyi

Kongres spodziewany w Hadze do ułożenia Independencyi morskiey przeniesie się do Petersburga, bo Carowa Imć życzy sobie aby to dzieło iey iedno z wielkich Jey Panowania pod bokiem swoim rozpoczęte i zakończone było. tym końcem Stany Holenderskie iuż wysłać miały swych Plenipotencyaryuszow. — Eskadry Moskiewskie dla ubespieczenia handlu na pułnocy wyszły iuż z Kronsztadu, każda z 5 wielkich okrętow i kilku fregat składa się, a takich trzy iuż dzisiay liczy Rossya.

Zbiegli z tuteyszey Stolicy Komedyanci dogonieni są od pogoni Krolewskiey o kilka mil w kordonie i Imieniem Krolewskim aresztowani: Pokazuie się teraz, że długi poczynione przez nich, były tylko pretextem porzucenia Warszawy, a w rzeczy samey ciągną ich do Lwowa dla otwarcia tam Polskiego teatrum

Suplement Wiadomości de die 27ma Julii — Anno 1780

Dnia wczorayszego, dawał Król Jmć u Łazienkach Obiad, na wiązanie Annom: to iest Xiężnie Wdzinie Wołyńskiey, JW. Miecznikowy, y Xiężnie Marcinowy Rozwodze. Był to Obiad Przyiacielski, ale nagła słabością Króla Juli, zasmucił się: przecież, lubo był od stołu Nayx Pan wyszedł, powrócił dość zdrów na kawę — Przybył tu także JW. X. Biskup Kujawski, dla oddania winney JW. Miecznikowy attencyi: u którego niedawno w Wolborzu bawił dni kilka JO. Xże Jul Prymas — „Pomieniona JW. Miecznikowa zmartwiona iest mocno, że ją Panna Imieniem Kapelska po 40. lat służby opuściła, poszedłszy, temi czasy za mąż: iakgdyby to Słudzy umierać z Panami powinni: Ale daleko ją więcey poznieyszy zasmucił Maryaż: Ów Kaszetek Józio, pokochawszy się w Kiastunie JP. Pisarzówny Rzewuski, ogłosił się, że ją poymie: długo to brano za żarty: aż gdy Panna mężnić poczęła, ani przeczy że Józio tey powagi przyczyna, wygania ją JW. Miecznikowa z Domu umyślnie: a Karta beszta, chcąc go odwieść od tak dalekiey miłości. Wyrada ten prawie w szaleństwo, płaci aby go kto zabił, nakoniec wo czach wszystkich z okna chciał skoczyć. Co widząc JW. Miecznikowa, wygania y Jego z Domu swego: a tak li wygnańcy, na pociechę swą zostawszy wolni, trzeciego dnia publiczny ślub wzięli. Panienie tey Imieniem Barbotte, wszyscy się wydziwić niemogą: Ale więcey podziwienia każdemu ciąża się sprawnie Ciekawy będzie płód, tak nieproporcyonalnego stadła

verte

Komissarze, do odebrania Ekonomii Litt. wysłani są: Szambe-
lan Sobolewski: Zabiełło Marsz. Kowieński: y Brzeziński
Dworz. JKMci — JW. Marszałek Rzewuski w tych dniach
wyieżdża: gdzie iuż y JW. Podskarbi pospieszył: Stał tu
w Warszawie bardzo mogniło: Obiadki nayczęściey u Łu-
skiny ziadał: a czy deszcz czy pogoda, zawsze z Karasiem
chodził, dla niepoznania: drugim zaś bokiem ulicy Stay-
duk — Xże Kasztelan Wileński urażony, o zabranie sobie prze-
Komissyą kilkunastu Wiosek do Ekonomii, podpadł przez
Żonę pod Sztakelberga, y ta mu bucików doszyła. Inni
mówią, że JP. Sztakelberg sam z siebie do zguby Jego przy-
czynił się, posłyszawszy, że JP. Podskarbi dołki pod nim
w Petersburgu kopie — Co do owych sześciu milionów
zaciągnionego przezeń długu: Nieprzyiaciele Jego twierdzą
że On był wprawdzie sprężyną a Król pierwszym Motorem.
Na to się, naywięcey żali JW. Podskarbi, że go bez sądu, tak
ciężko obwinionego, dekretowano. Domagaią się także o wyda-
nie Suchodolców, iako swoich Sekretarzów: ale y tego mu
bronią: — JW. Sołtyk Sta. Zwinogrodzki bez nadzie-
ży życia zapadł: niewiele mu y Rozwód, y nowa Żonka po-
mogła — Będzie to szczęście ieżeli Xże Biskup śmiercią gdy-
by ta nastąpić miała dwóch Braci nieprzeraża się. Lu-
boi On zdrów nadpoczciw: y faworyta dziś Jego potra-
wa groch z kapustą y ze słoniną — JW. Xże Uda Ru-
ski stratę JP. Rudominy f. 500. nadgrodził z skarbu swego —
Koadjutorya Biskupstwa swego, na nalegania Xcia Lada-
ma JW. X. Biskup Łucki miał zapisać, a raczey obie-
cać, bo to dziś do Rady zależy, X. Jakubiewiczowi: na
co starsi Ekscyzmi bardzo mruczą: Ale też to y do wiary
niepodobna

Warszawy. d. 17. Sierpnia 1780.

79

341

Co raz większe dochodzą nas pogłoski, o bliskim zerwaniu pokoiu, świeżo w Teszynie, między Cesarzem Jmcią y Krolem Pruskim zawartego. Doniesienie nasze prze-szłotygodniowe stwierdza się: iż Cesarz Jul z Mordonu nie do Wiednia, ale prosto na Szląsk udać się ma: gdzie Król Jul Pruski znaczną część woysk po nadgraniczu rozłasował. Trwa nawet dotąd położona nayprzod tey woyny przyczyna, pretendowana Xcia Maxymiliana, od Domu Austryackiego na Koadjutora Arcy-Biskupstwa Kolońskiego Elekcya. A że ieszcze żarzą-ca się zapału woiennego niewybucha iskierka: przy-czyną być może, niepewność teyże elekcyi. Dwór atoli Francuski, niezdaie się być oney przeciwny: a świeżo ugruntowana między Austryą y Moskwą przyiaźń, zastanowi może Krola Pruskiego imprezy. Naydokładnieyszy tych mocnych związków mieć może-my dowod w prezencie, iednego okrętu liniowego y czterech Fregat woiennych, które Carowa Jul Cesarzowi pod bytność Jego w Peterzburgu ofiarować raczyła, y aż do Tryestu przystawić obiecała. Wszakże ieśli Pan de Ligne, wysłany umyślnie od Cesarzowy do ułatwienia w Peterzburgu y w Berlinie tey elekcyi, zachodzących nieuprzątnie trudności, pewney nam spodziewać się potrzeba woyny.

Vetter

Dwor Londyński wysłał temi czasy do Madrytu Pa de Cumberland, y tędza Irlandczyka Sekretarza niegdys Legacyi P. Messerano Posła Hiszp: w Londynie. Podług wszelkiego podobieństwa, ludzie ci traktować maią o pokoy, między Anglią, Francyą y Hiszpanią: do ktorego gdyby pod iakiemiżkolwiek przyiść miało kondycyami, Anglia zawsze będzie pamiętna świeżych Dworu Petersburskiego affrontów, iako y nieprzychylney Sobie Domu Austryackiego z Burbońskim ligi, a zatym pewnieby się z Królem Pruskim łączyła, na powetowanie szkod ztąd poniesionych, tak w handlu, iako y przywłaszczoney na morzu potędze.

Jeszcze dotąd JW. Rzewuski Marszałek Nadworny Kor: do Grodna niewyiechał. Niewiemy nawet dostatecznie co się z Manifestem JW. Podskarbiego stało: Jedni twierdzą: że o eliminacyą onegi z Aktów Trybunalskich, agituie się kwestya, drudzy twierdzą że iuż publicznie przez Kata był palony. Sam JW. Podskarbi z Horodnicy ustąpić musiał: y osiadł w Collegium Poiezuickim Grodzieńskim: słychać tu: że nawet z Grodna ruszyć niema wolności. Obywatele WX. Litewskiego, przeswiadczeni od lat kilkunastu, o faworach y szacunku, ktore JK. Mość temu Ministrowi okazywał, dotąd ieszcze w znaczney części, albo niechcą, albo nie mogą czynności ninieyszych porozumieć: czego iasny sam Przeswietny Trybunał dał dowod: Winować ich

pa

powszechnie niemożna, bo między łaską y niełaską Krolewską trudno w tak krotkim czasie zasiądz pewności.

Z Ukrainy piszą, iż tam w niektorych mieyscach temi czasy, Szarańcza pokazała się: ale Bogu dzięki ku nowey Serwii zwrociła się. Więcey daleko pogranicze nasze trwożyć poczyna, szerzące się coraz w samym Stambule powietrze: ktore bardzo prędko przez kupców w granice nasze wprowadzone być może. Zastanawia y to niemało Komendy tamteysze, że Turcy, po nad samą granicą znaczne zakładaią magazyny: Głoszą oni wprawdzie, iż sama przezorność y praktyka w czasie ostatniey woyny dla braku tychże ciężkiey niewygody, tey Ekonomiki iest im powodem: ale y to prawda, że gdyby neybliżsi byli woyni, inaczey by mówić niemogli. Zastanawiaiąc się zaś nad niewstannemi o żeglugę na morzu, Traktatem Kindgarskim Moskwie przysądzoną, kłotniami, wątpić niemożna, aby o nią do krwi rozlania nieprzyszło, iak prędko Francya, na Południu zaspokoi się: y mniey dbać będzie, o dzisieyszą z Rossyą alliancyą.

Między Proiektami, ktore w czasie Seymu przyszłego obrad publicznych maią być materyą, te dwa, podług odgłosu publicznego są istotnieysze: Pierwszy, poszukanie soli w Woiewodztwie Krakowskim, na ktorą tyle milionow kray nasz

co

corocznie sypie, a o ktorey iestestwie z tey strony Wisły, pewne
iuż są wiadomości. Drugi: aby Krolewska Mość, sta-
łą swoią w Warszawie Rezydencyą dzielił między inne
pryncypalne Miasta: a tym samym iakożkolwiek pie-
niędzy cyrkulacyą, o samą opieraiącą się Warszawę w
tychże zaplenił. O nowych podatkach nic dotąd nie
słychać, co tylko pewnie na Wino Węgierskie będzie
znacznie podwyższone: Ale żeby to było wyraźnie Tra-
ktatowi 1775. przeciwić się: Inwekta Jego, tymże nie
zabroniona Traktatem, określona, lub zupełnie uchylo-
na byćby mogła: Towar albowiem ten naywięcey nam
wyciąga pieniędzy, a my z Węgier, prócz iednego tru-
tiunu w Gallicyi dziś przedaiącego się, grosza prawie
za nasze niemamy produkta.

Targi Gdańskie wraz w górę idą: a to dla
przybyłey świeżo znaczney okrętów kwoty: z ktorych
iak słychać kilka do Rygi puść musiało, dla wyso-
kiey zboża ceny, y braku onego. naylepiey atoli Po-
taż, popioły, y budulec płaci: bo na drzewie okrą-
głym wielu bardzo znaczne poniosło straty —
Krol Pruski, nowy wydał Uniwersał, zakazuiący
wprowadzenia bydła Polskiego w granicę swoią: przez
co wielu znaczną ponosi stratę, ile maiący z roku
przeszłego na handel zakupione zgony. Na Szląsku
wprawdzie pasy niezamknięte: ale y tam dla odbytu
tracić na tym towarze przychodzi —.

Suplement Wiadomości: de die 17. Augusti — 1780. Anno

Wyrugowanie JW. Podskarbiego W. z Storo-
dnicy Pałacu Królewskiego na Przedmieściu Grodzień
naydokładnieyszym dla Niego y dla całey Litwy o
niełasce Królewskiey mogło być przeswiadczeniem.
Głosił on zawsze, iż JKMość ruszyć go ztamtąd ia-
ko z własnego niemoże kawałka. A W. Sobolewski
niemaiąc w Posessyi tego Domu, mogł dawać
wątpliwość Obywatelom, o niepewności teraźniey-
szych robót. Tym końcem odebrał trzy z War-
szawy Ordynanse: Za pierwszym JW. Podskar-
bi we 24. godzin z Storodnicy ustąpić miał: za
drugim: gdyby się opierał pierwszemu, do 24.
godzin, ognia y wody dostarczać mu zakazano
za trzecim, po wyszłey podobneyże czasu porze-
gwałtem miał być wyrugowany — Oparł się JW
Podskarbi pierwszemu Ordynansowi, niewiedząc
iakie drugie nastąpić miały: Ale gdy po 24.
godzinach, o drugim y trzecim dowiedział się,
dobrowolnie z Storodnicy ustąpił, y do Klasztoru
po Czuckiego przeniosł się: gdzie w stancyi
zaufanego swego, Przyiaciela, pod niebytność
tegoż ulokował się: Ten, przez zaufanie w przyia-
źni Jego, wymawiać Mu żartem począł nayście
Domu Jego: Ale niewczesne żarty drogo przypła-

ci

cit: Bo JW. Podskarbi urażony za nie, kiem Go zbił
bez względu na stan Jego Kapłański. W momen-
cie z Przyiaciela, staie się nowy Nieprzyiaciel, zanosi
do Grodu Manifest przeciw JW. Podskarbiemu, y
łączy się przeciw niemu z JW. Sobolewskim —
Kiedy była w Izbie Trybunalskiey materya o
eliminacyi Manifestu JW. Tyzenhauza z aktow,
przypadł On na Zamek, y sam za sobą przeszło
godzina perorował, dopraszaiąc się JWW. Depu-
tatow, aby do tego kroku nieprzystępowali. W
reszcie, odwoływał się do Ich serc y sumnienia, ia-
ko mu to nie z powodu datku lub obietnic,
ale z wymiaru samey uczynią sprawiedliwo-
ści: a chcąc lepiey przeświadczyć całą Izbę, o
swey rzetelności, klęknął przed Krzyżem, y do-
magał się o pozwolenie, stwierdzenia tego przy-
sięgą — Ale iakże zawstydzonym został, gdy
ieden z Deputatow powstał, opponuiąc się tey
przysiędze, z racyi, uczynioney mu obietnicy.
Mowią że zawstydzenie to Jego, naywiększe mu
uczynić przyniosło zmartwienie: y obawiaią
się Przyiaciele Jego, aby do desperacyi, ile tak
do niey skłonny nieprzystąpił — W tym JW.
Marszałek Trybunału Piłsudzki, pomieszany rze-
czy nowością, tak się zgubił, że co nigdy nie

Zwy

czayna, Sessya do tygodnia zalimitował: y te są ostatnie
szczegolne z Grodna wiadomości — Co tylko
JW. Podskarbi przeniosł się z Horodnicy: JWa
Tyzenhauzowa, Chorążyna Wileńska, córka JW.
Giełgudowy Kaszt. Mscisławsk. secundo voto, a pri
mo Tyzenhauzowy, /: wykradziona od W. Chorążego
przed lat kilku na balu w Grodnie pod bokiem
Matki, która z tey okazyi, poszła za JW. Giel
guda; / udaie się do W. Sobolewskiego, y Pan
swoy prawie niewolniczy opisuie: bo z Mężem
żyć niechce, a processu rozpoczynać niemogła.
W. Sobolewski, niemaiąc w Ordynansach aby tę
Damę rugować, oświadcza iey y ofiaruie wszel
kie na Horodnicy wygody: Ale ta, końcem
rozpoczęcia sprawy swoiey, otrzymuie tylko
pozwolenie aby się do Klasztoru przeniosła: a
tu znowu nowy Proces dla JW. Podskarbiego:
a podobnych tysiącami obiecuią, iak prędko
Litwa przekona się, o pewności, y rzetelności
robot ninieyszych — JW. Marszałek WK.
za odebranym przeciw sobie Manifestem, nay
więcey na to ubolewał, że za ochronienie Jego
WC Pana Tyzenhauza kilkokrotne w JKMci, tu
dzież za zasilenie po razy kilka pieniędzmi
do czego y JW. Miecznikowa, nieraz przykła

da

dałaśię, tak złe zapłacony został: co tym więcey go boli,
mi skrupulatniey całemu światu, chce swoią
nieinteressowność okazać: ale iey y połowa Polski
nie tak łacno uwierzy — „ Xiążę Biskup Płocki
stateczny zawsze JW. Podskarbiego Przyiaciel: a
niemogący dziś oprzeć się tym ostatnim na Niego
zamachom, wyiechał do Jabłonny, y tam z JO.
Krakowską bawi: Co bytność Królewską w Warsza-
wie, aż nadto nieludney, nudną bardzo czyni —
We Srodę przeszłą JKMć wyieżdżał do Łomienek
gdzie JW. Brühl Gł. Art. dawał mu Obiad: a
potym znaydował się na popisie Regimentu
Tykylierow, y przystanych Komend od różnych
Regimentow: Popis ten z wielkim JKMci odpra-
wił się ukontentowaniem: Officyerom od Regi-
mentow obcych zalecił, aby tę naukę pilnie w
swych Regimentach zaszczepili — W sobotę
znaydować się będzie w Obozie Artyleryi
pod Młocinami na podobnymże popisie —
W przeszłym tygodniu Wieś Skierniewice
zgorzała: co mocno Xcia Prymasa zmartwiło.
Więcey daleko On boleie nad niebespiecznym
zdrowiem JW. Kasztelanowy Czerskiey, raka
wewnętrznego cierpiącey —

d. 17. Augusti 1780.

83 345

O niczym tu bardziey niegadaią teraz, iak o przyszłych Seymikach, ktore maią być rozmowne wszędzie, a nawet y w Czersku z wielką forsą maią być odprawione: są dwie Partye, iedna Staniszewskich a druga Boskich, pierwsza Moszczeńskiego chce utrzymać, ktory niedawno obiął Kommiss w dobrach Xiężny Jabłonowski w Dreznie siedzącey, y ktory na tym Seymie chce wyrobić sobie Prokuratorstwo nad Substancyą tey Xiężny; druga Partya chce uczynić Posłem Prazmoskiego Sędziego Czerskiego, Krol JMć gdy Moszczenski oswiadczał się Krolowi że chce być Posłem, wyraźnie powiedział: że życzy sobie z tey ziemi Posłem Mokranowskiego koniecznie, a Obywatelom wolno kogo chcieć drugiego obrać.

Starosta Stężycki Tarło odieżdzaiąc z Warszawy odebrał List z Lublina od JW Prezydenta Trybunału Lubelskiego

do swoiey Zony w wyrazach bardzo poufałych, y prawdzi- N.
wie wypisał się tak, iak niemoże naypoufalszy
wypisać się Amant. Starosta niżeli wyiachał wszy-
stkim w Warszawie Kommunikował, y po drodze do
Lublina iadąc, kogo tylko zna wszystkim czyta List
JW Prezydenta. To pewna że piszący niemusiał
spodziewać się, aby ten list doszedł rąk Starosty.

W Dyecezyi Poznańskiey w Chinowie w
przeszłym tygodniu dawany był szlub dobraney
parze: Kawaler mało więcey lat maiący nad
25 wziął starą wdowę maiącą lat 67, prawdziwie
rok ten wdowi.

O Staroście Zwinogrodzkim
Sołtyku powiadaią tu że z tym pożegnał się
swiatem, y to być może, gdyż ten Pan semper
pius nunquam trzezwy

W przeszły wtorek na odpuscie w
Rożniszowie zaproszeni byli Obywatele od

X. Proboszcza na obiad przed Nabożeństwem, wszyscy obi-
cali się służyć; Po nabożeństwie X Proboszcz zastąpił
u drzwi Kościelnych, każdego wszczegulności prosząc,
mało znalazł oporu w pierwszych, lecz gdy przyszedł
urzędnik Ziemi Czerskiey do drzwi Kościelnych y
uyrzał X. Proboszcza rzekł: X. Proboszczu zaprosił
mnie WPan abyś mnie afrontował, na obiedzie
niebędę, y piechoto do domu o dwie mile będą-
cego udał się bez powrotu. Pozor tego Afrontu
był taki: Dziad Kościelny przez nieostrożność
po podnos tego Urzędnika palidło swic zgasił,
co Urzędnika wielce rozgniewało.

Z nayglębszym respektem serdecznie
całuię stopy Jaśnie Wielmożnego Pana
y Dobrodzieia mego nayosobliwszego

Z Warszawy d. 31 Augusti — 1780.

Namieniło się zaprzeszłą pocztą, że gdy przed Sąd Trybunału Litt. w Grodnie agituiącego się przyszedł Interes JW. Podskarbiego Nadwornego Litt. względem eliminacyi z Aktow tegoż Trybunału, Manifestu Jego przeciw JW. Marszałkowi N. Koronnemu Zaniesionego, Sprawa ta ad deliberandum na tydzień była wzięta, a to dla zasiągnienia Rady w Warszawie. Jakoż JW. Marszałek Piłsudzki zbiegłszy tu w tym przeciągu czasu, przeświadczył się o niełasce Krolewskiey ku JW. Tyzenhauzowi: a zatym odstąpiwszy iego strony, interes swego Monarchy popierać przedsięwziął. — Powrociwszy tedy do Grodna dnia 17 Augusta na terminie Limity, dał ordynans Garnizonowi aby tak blisko porozstawiał przy Izbie Sądowey warty, iżby JW. Podskarbi z Deputatami pridie zapozwanemi o związki buntownicze wniść nie mogli. Ale ci uprzedzili samę wartę, y tak blizko drzwi stanęli, że y sam Marszałek razem z niemi wniśćby koniecznie musiał. Odwołane tedy Sądy do iutra. — Dnia 18 Augusta z dyspozycyi dziewięciu Deputatow JW. Podskarbiemu przychylnych /: ktorych sześciu tylko z JW. Marszałkiem trzymało :/ zaciągniona warta o godzinie 3 z rana, z zakazem, aby nikogo z przeciwney Partyi nie puszczać; a nie maiąc klucza do Izby dolney, zasiedli w Sali gorney, czekaiąc przywołania Sądow. Gdy nadszedł JW. Marszałek z swoim

sequito, zatrzymany był od Komendanta podług Ordynansu: zciągniono tedy Batalion w Horodnicy Konsystuiący: podublowano z swoiey strony warty y dopiero JW. Marszałek w Izbie dolney Sądy rozpoczął, gdzie Patron JP. Korsak przeciw zapozwanym żałobę zaczął. — Tym czasem w gorney Izbie uformowano Dekret y przez okno publikowano, ktorym Manifest JW. Podskarbiego przeciw JW. Marszałkowi N. K. aprobowany, Uniwersał Krolewski, że w czasie do aktow był przyięty determinowano: nakoniec JW. Marszałek z Szesciu Deputatami od funkcyi suspendowani. — Pod tę porę Rotmistrz ostrzeżony na co się zanosi, zemknął do Bernardynow, a Subaltern Jego zawsze Krolowi wierny Komendę obiął. — Po skończoney w Izbie dolney JP. Korsaka Indukcie, JW. Marszałek z Szesciu Deputatami promulgowali swoy Dekret, ktorym skassowali y eliminowali JW. Podskarbiego Manifest, y temuż 6 niedziel wieży à prima Ibris nakazali. Jeliński Pisarz y Podskarbi Toplicki: Deputaci: od funkcyi odsądzeni. Reszta: Karęga Wileński, Chomski Oszmiański, Szawman Brasławski, Zawisza Kowieński, Węgrzecki Piński, Hruszewski Brzeski, y Tyzenhauz Grodzieński, na tydzień suspendowani, y na tydzień wieży wskazani. Dekret Izby wyższey przez woźnego publicznie spalony został. Regestr taktowy za ważny przeciw tymże Deputatom osądzony; wreszcie Sessya nazaiutrz odwołano. Nim zaś warty pościągano, wyszedł ordynans od Izby dolney, zrewidowania ścisłego Deputatow na górze zasiadaiących, w ktorych kilka kopii owego spalonego

Dekretu, y niektore bilety znaleziono, ktore że de complicitate prze-
swiadczały JPP. Andrzeykiewicza, Morykoniego y Baranowicza;
y ci także ex Regestro tactorum zapozwani: Od ktorego to Pro-
cessu uwolnieni JWW. Karęga Wileński, Chomski Oszmiański,
Szauman Brasławski, Węgrzecki Pinski: poczyniwszy od
strony JW. Podskarbiego Recessa. Pięciu pozostałych ruszyli w nocy
do Warszawy, zachwyciwszy prawie gwałtem JWW. Chomskiego
y Szaumana; drudzy dway ledwie obronną ręką gwałtownosci ich
uszli. — Nazaiutrz, to iest 19 Augusta JW. Podskarbi kryminal-
nie był zapozwany z całą swą partyą. Oskarżał go przez dwie
Sessye JP. Korsak: JW. Podskarbi nie stanął, y tylko na Pismie
replikował, ale odpowiedź ta za Paszkwil osądzona. — Co się
dalcy stało, ieszcze nie wiemy: mowią, że za przybyciem
JW. Marszałka N: Kor. warta JW. Podskarbiemu przydana:
ale y to nie pewna: to nieomylna, że przed Szlachtą głosił, iż
Podskarbstwo złożył: y Poselstwa pretendował, chcąc JP. Mory-
koniego utrzymać, ale y tego nie dokazał, y wcale sobie przeci-
wnych obranych widział JW. Daszkiewicza Podczaszego, y
Jelskiego Chorążego Grodzieńskich. — Owi odsądzeni y suspendo-
wani Deputaci szukaią tu dla siebie przyiacioł: ale każdy się
ich chroni. JKmość kazał wysłuchać ich usprawiedliwienia, y
pewnie iako Pan litościwy przeswiadczy się, iż tylko zbłądzili, a nie
żadną złością uwodzili się.

Wyiazd Xcia Pruskiego do Petersburga nowych w Euro-
pie domysłow daie materyą, ile gdy pod bytność swoią, żadnego

tam

tam incognito zachowywać niema, owszem z wszelką paradą bawić się tam przedsiębierze. — O bliskim między Anglią Francyą y Hiszpanią pokoiu, Listy nawet zagraniczne, pomimo wychodzących na morze licznych flott, głosić poczynaią. A całą swoią zemstę chce obrócić Anglia na Moskwę, na lądach y morzach Europeyskich panowania pretenduiącą. — Na flotcie iey z 15 wielkich złożoney okrętow, do 12 tysięcy woyska znayduie się pod komendą Vice-Admirała Boryssow.

Powrócił w tych dniach z Włoskiego woiażu Xiążę August Sułkowski. — JWW. Potockich wkrótce także spodziewamy się — JWW. Miecznikostwo Koronni, Grocholscy, z wód Spaskich na Seym spodziewani.

Między maryażami znacznieyszemi liczą tu następuiące: JW. Moszczeńskiey Woiewodzanki Jnowrocławskiey z JW. Chłopowskim Kasztelanicem Lendzkim za miesiąc. — Xiężniczki Tekli Woiewodzanki Poznanskiey, z Xięciem Jerzym Lubomirskim Chorążycem Koronnym. — JW. Moszyńskiey Kasztelanki Lubelskiey, Grand-Metrowney Saskiey z W. Dembinskim Podczaszycem Krakowskim w tych dniach w Lublinie. —

Upadam do nóg JWWPana Dobrodzieia, y pamięci Jego przypominam się. Bytność w tamtych stronach W. Szambelana, da sposobność przesłania mi moiey należytości, od Nowego Roku zaległey, wraz z niedobranemi: 4. ꝑ. z Roku przeszłego: Jako y Zł. 20. na Autentyki dla Woźnych wydane. ꝑ.

Suplement wiadomości: de die 31. Aug — Anno — 1780.

No. 1mo

Pisał tu w tych dniach JW. Podskarbi WL. do Kro-
la Jmci List prawny, narzekaiąc na gwałtowność, a przy-
tym dowodząc, iż w Litwie pierwsze Dekreta nieuzru-
szone, ile od większey uformowane strony — Zas Jchmć
Deputaci Tryb: Litt. iezdzą tu całą zgrai po Wizytach
szukaiąc protekcyi: ale się Jch każdy wystrzega: na
biletach Wizytowych pisali się = Trybunał WXL z
Wizytą = Przyiechawszy do JW. Marszałka Rady, roz-
postarli zwykłe swe żale: Litował się Jch JW. Marsza-
łek: y dodał: że wczasie Seymu JW. Mokronowskiego
w teyże był niedoli: kiedy obrany Posłem, pod bo-
kiem pierwszego Wdztwa Senatora, był do Izby niedo-
puszczony, od obranych pokryiomo przy prezydencyi
Kaszt: Łukowy nowego Senatora: cała Prowincya Lud
dokazywała neywięcey pod owczas, a nikt o ten gwałt
nieupomniał się: otoż WPanowie macie nowo dziś
na sobie praktykę: ale ja przecież służyć Jm gotów
ieżli krzywda, ktorą mienicie, na prawie fundujesię
Potakiwać tylko zaczęli Jchmość, po tey prawdzie,
y bez żadney konkluzyi rozieżdżali się.

Do całey dzisieyszey między JW. Tyzenhauzem
y JW. Rzewuskim roboty, potrzeba wiedzieć y następ-
uiące okoliczności — Primo Gdy na terminie JW. Pod-
skarbi ani z Litt. pieniędzy do zaspokoienia Banku
zagrary nieprzywiozł, ani Jch tu na kredyt nieznalazł,
JW. Marszałek, przyniosł na 25.m Krolowi Wexel, fal-
wuiąc Jego Kredyt za granicą: a o oddalenie Tyzen-
hauza dopraszaiąc się. Woła Krol Tyzenhauza, y

mówi

mowi mu patrz iak Rzewuski dla mnie grzeczny. Tyzen-
hauz pada do nog Krolowi y prosi Króla o Rewers, aby
mu dla kredytu zagranicznego zaświadczył, iż on go
zaspokoił: Król y to dla niego czyni, z kondycyą recessu
od kontraktu: przynosi Reces Tyzenhauz, ale y dru-
gie Pismo, aby Krol do czytania recessu nie przystą-
pił. 2do Schowany reces gdy Krol przegląda, czyta
w nim: Iż JW. Podskarbi daie pozwolenie JW. Kichie-
mu rządzenia się w Ekonomiach, y obliguie swych sub
alternow aby go słuchali: a przy podpisie kładzie tę
klauzulę: podpisuię się non tam libenter quam reverenter
Otoż zrodło ostatniey Jego zguby: nienawiści Krolew
y zaciętości Jego nie przyiaciół — JW. Borchowa nay
więcey się miała do tey klassy Podskarbiego przyłożyć.
A Jemu nayboleśniey że Kossakowski Biskup po
części oddaie mu już za swoie.

Przyczyna alienacyi Jozia karła z domu JW
Miecznikowy Kor. iest: że ta będąc chora, wcale była od
Niego opuszczona: a gdy się dowiedział iż w testamencie
3m/4 dla niego naznaczyła, śmierci Jey nawet życzyć miał
— Przybyła tu do Falęt JW. Wdzina Podolska, dla wi-
dzenia się z Corką, Wnuczką Referendarzówną Kor: y Pisa-
rzowną Rzewuską — O JW. Marszałku WK. pisze do
Corki: Iż szkoda Jego trudow do Litt: bo mu się to
wdzięcznością nienadgrodzi — Pomieniony Karzeł
miał audyencyą u Krola Jmci: y Jego się polecił pro-
tekcyi: NB. w biednym iest stanie: bo mając tyle
sposobności zebrania grosza, ieszcze się dłużnie Jego
pokazuią — siedzi u matki żony swoiey.

Z Warszawy 7. 7bris — 1780.

Pokazała się w tych dniach odpowiedź JW. Rzewuskiego Marszałka NK pod tytułem = Oświadczenie JW. Rzewuskiego MNK w Aktach Metr: mnieyszey Litt: d. 8. Aug. 1780. oblatowane = „ na Manifest JW. Tyzenhauza Podsk. N. Litt. Wymienia On tam primo. Jako JKMość, maiąc sobie przez niego ofiarowane w R. 1777. 100 m/ł arędy z Ekonomii, puścił ie za 87 m/ł JW. Podskarbiemu: wiedzącemu od lat kilkunastu o stanie Ekonomii: a zatym o podkupienie uskarżać się nie mógł. Secundo Pokazuie moc Królewską zrzucenia się z Kontraktu, bo zaraz 1778. JW. Podskarbi, w Kraiu y za granicą poczynił zawody: a Król JmC obowiązuiąc go, aby podobnych daley niebyło, znowu mu 8 m/ł ustąpił: Ob y tak go sobie nie uiął: Bo zaraz w R. 1779. Skarb Królewski niewczasie 20 m/ł perceptował: a Hollandya Roku tego, możebyłyby Ekonomie, podług Kontraktu zaiechała, ile maiąc ten warunek od Moskwy gwarantowany, gdyby był Król JmC, skądinąd długu tego niezaspokoił, w Racie pierwszey 1. Febr: w summie 25 m/ł — Tą niepunktualnością swoią, wytargował in Aprili JW. Podskarbi na Królu 10 m/ł. pod kondycyą większey w Hollandyi punktualności, cerografem opisaney: a ci po tych solennościach, pro 1. Augusti Zieniędzy 25 m/ł dla Hollandrów brak: a nawet w Pensyach kraiowych czyni

Że

zawod: iako to: do szkatuły Krolew: 400.# niedopłaca: tże Sta
nisław: 1500:#. na pułroku nieodbiera. Pułk Krolewski
1000.#. Rudzicki Podkomorzy #. 200. Szymanowski — 150.#
Suminski Kaszt: 220.#. W pensyach Zagranicznych
Zawod na: 4502.#. Otoż zrodło determinacyi Kro
lewskiey odebrania mu Kontraktu — Tertio Maluie
JW Marszałek z iedney strony dobroć Krolewską: że po
tylu zawodach, prosił się prawie o Recess od Kontraktu
JW Tyzenhauza: z drugiey podstęp Jego w Rewersie,
y wymuszoną Assekuracyą od JKMci że dług Hollen
derski, Imieniem niby Jego zapłacony — Wnosi
nakoniec JW. Marszałek iż JKMość miał prawo ode
brania JW. Podskarbiemu Ekonomii: bo zerwał kil
kakrotnie Kontrakt: bo tę moc Krolowi Jmci zabespieczył przez
swe assekuracye: bo tak Interes publiczny, y pry
watny Krolewski wymagał —, Oszczędza tu JW.
Marszałek wyraznych na potwarze w Manifeście
umieszczone odpowiedzi: bo Pismo to Paszkwilem
osądzone, nie iest ich godne. Skromnie wszędzie mo
wi o JW. Podskarbim, bo umiarkowanie tak kaza
ło, a Interes, z uymą honoru Osoby niewiąże się.

Mamy także w ręku naszych Dekret Try
bunału Litt: przeciw JW. Podskarbiemu y Jego przy
iaznym Deputatom: ale w tym nic szczegolniey
szego, nad opis kar, przeszłą Pocztą doniesiony
nieczytamy — O JW. Podskarbim słychać, iż dla
słabości zdrowia, wieży: a 1. 7br. niezasiadł: a tym

itd

czasem może też nastąpić modyfikacya, lub Relaxacya De-
kretu: ile że tu słychać, że JW. Marszałek WK. bardzo
się dla niego grzecznym pokazuie, a nawet y wizyty
sobie oddaią — „ Deputaci tu przybyli, odesłani byli
do JW. Chreptowicza: który przełożywszy Ich preten-
sye, odebrał dla nich odpowiedź, aby iechali do Try-
bunału, a tam dla Siebie u Kollegow, przez Recessa
szukali względow: ile gdy Litwa inapellabilitatem
swych Dekretow zawsze popiera — „ Przybyła tu
w przeszłym tygodniu W. Tyzenhauzowa, Corka
dzisieyszey Kaszt: Mścisłay: Giełgudowy: Trzymana
w Grodnie niby w politycznym więzieniu, teraz Spra-
wę Rozwodową rozpocząć myśli: Jako przed lat kilku
w czasie balu, z pod boku Matki, pomimo własney
woli porwana: y za Imiennika JW. Podsk: wydana.

Rozchodzą się tu pogłoski, iż Dobra XX Cyster-
sow, y Benedyktynow, sekularyzacyi podpadną: ale
to iuż niepierwszy na szkatuły Ich postrach: Za-
wiszne oczy krzywo patrzą, y na Biskupie Intratki
lub pozostałe niektore Opactwa: przyidzie może
czas, że zaprzeć będą y Mocnieyszym Obywate-
lom, gdy dobr Duchownych zabraknie — „ Taba-
czna Arenda, mocne czyni zabiegi, aby się przy-
swym utrzymała Kontrakcie: Kompania atoli
Kupiecka, wszelkie do tego czyni przeszkody.

W Instrukcyi Woiewodztwa Lubelskiego
wyraźny znayduie się Artykuł: Aby Prawa JW

Za

Zamoyskiego zupełnie były odrzucone: tyle przecież Szla-
chta, na to poważne Autora Imię miała uzglę-
da, że Go w Instrukcyi mieścić niechciała — „ Z
Łucka nam piszą, iż tam kilkudziesiąt Szlachty
zraniono: okazyą zaś tego gwałtu, kollizya Par-
tyi, y brak między niemi harmonii — Ów Zbije-
wski, który na Seymikach Szredzkich, już po
rozpuszczeniu Generału, zrąbanym został, od ran
w kilka dni umarł.

Sprawa JW. Maniechiego w sądach tutey-
szych Marszałkowskich, pod Prezydencyą JW. Bor-
cha, in absentia JWW. Marszałkow, o gwałt pod
ostatnią swą bytność Panience wyrządzony, rozpo-
częta się: Chciał on stronę kilku tysiącami Ducha-
tow ugodzić: ale Rodzice y Panna, przekładaiąc
sprawiedliwość nad wszelkie zyski, ani znayduiąc
ceny, w opłaceniu cnoty, bardzo daley są od ugody.
Większa atoli JW. Maniechiego kara nieczeka:
iak wieża in fundo, y kilka tysięcy grzywien
redimendo capiet: a że tenże dziś Posłem na
Seym został, wiele ma do myślenia, aby ta spra-
wa, activitatem mu niezałamowała.

JW. Sołtyk Starosta Zwinogrodzki
w tych dniach z światem się rozstał: O staro-
stwo zachodzi kwestya od Emfiteuty JX Czerskie-
go, żyli przeszła żona Jego Rozwodka, ma się
penes jus Communicativum utrzymać, z racyi że
pograniczne.

Suplement Wiadomości de die 7ma 7bris — Anno 1780.

Przyszedł w tych dniach z Spa Kuryer, od Księżny Januszowy Sanguszkowy, z nowiną, iż idzie za Xcia de Nassau: Listy Jey pełne tryumfow z tuteyszey Polek: pełne radości: podobno ztąd: że w Paryżu siedzieć będzie mogła: gdyż Pan ten ma Regiment we Francyi — Ale więcey się Ona daleko chełpi amorami Krola Szwedzkiego, ktory iuż Jey oświadczył: że pomimo Intencyi swey iedzie z nią do Paryża. y tyle tam z nią bawi, ile mu Interessa Krolestwa pozwolą. W samey rzeczy tak mądremu Monarsze, ile w tych leciech zawroić głowę, potrzeba, talentow, potrzeba szczęścia — JW. Rzewuska Pisarzowa Kor Pol: widząc te Księżny Intrygi, umyśliła Anglikom dumnym głowy pozawracać: ale podobno y Ci iuż ją niespokoyną uczynili, kiedy pomimo przyiaźni z Księżną, pomimo niebespieczeństwa dziś na morzu dla Ich Przyiaźni, puszcza się do Londynu — Już to ta nowina, nie sekret w Warszawie: publicznie o niey mowiono u Krola: a pełno Jey po domach prywatnych.

W niedzielę przeszłą Nay. Pan, znaydował się w Falętach, u JW. Wdziny Podol. Rzewuskiey: Wnuczki Jey, y Starościanka Krakowska Przebendowska

miały

miały honor przed nay Panem, w tańcu popisywać się: Sta-
rościanka za swoią doskonałość miała honor, być
od Krola na Obiad zaproszoną.

JW. Kamber WK. obiąwszy po Ciu Marszałku
WK. Jurysdykcyą, wchodzi tu w ~~tak~~ rzeczy iadalnych,
y nowey onych cenę obiecuią: Wielbią go tu wszyscy:
ale niewiedzieć, kiedy to do skutku przyidzie: y
iak tę Ekonomikę ~~tą~~ ie przyimie.

Smiechu tu y podziwienia, pod Bokiem
dwoch Komissarzow Mokronowskiego y Sty Czerskiego
Bielińskiego Edukacyinych: / godną Instrukcyą ukołą
u Czersku: Aby tk Piarowie niesłuchali Przepi-
sow Komissyi a podawnemu uczyli: Wielu sądzić
będzie, iż do tego wpływali Artykułu: ale się omylą.

Już tu Seym przyszły Dziecinnym
nazywać zaczynaią. a ieżli ktory z Posłow,
doyrzalszego znayduie się wieku, tych Dyrekto-
rami PP. młodych tytułuią: Jakoż y same
Urzędowa: tym końcem pokreowali między kil-
ku młodemi, iednego starszego, aby ich dyrygowali

W Pałacu nad Wisłą Kasztelana Łukow-
skiego, pełną się namnożyło metres: młodzież
W. Kasztelana nie cierpiąca, na affront tegoż
Kasztelankami Łukowskiemi ie nazywa: Jakoż
niedawno z niemi Coligatułki: y wiele go to
kosztowało ——

Z Warszawy ię 21. 7bris 1780

Przybycia Xięcia de Nassau z Xiężną Januszową Rozwodką z Domu Godzką, Szluby Małżeńskie iedyną były przyczyną. Jakoż zaraz wprzeszły Czwartek w Zamku tuteyszym, przy obecności Krola JMci y całey prawie Warszawy, JO. Xiążę JMć Biskup Płocki Szlub Jm dawał, przy assystencyi JW JMK. Nuncyusza. Dawał potym Król JMć dla Państwa młodych Kolacyą; a w Niedzielę JP. Poseł Rossyiski obiad wielki. Dalszych dni, przytomne tu Panstwo czynili Jm grzeczności, które wyiazdem Jch na powrót wprzeszłą Srzodę przerwały się. — Wszystkie Dobra Dziedziczne Pałac tuteyszy z Jurydyką, Xiężna dzisieysza de Nassau, JW. Generałowi Mokronowskiemu sprzedała; Krolewszczyzny dla siebie zatrzymała. Na wiosnę oboyga do Warszawy spodziewamy się. Z zalecenia JKMci, bierze z Sobą Xiężna do Paryża JP. Raiecka, dla wydoskonalenia się w Rysunkach: Ktora iuż dziś talentem swoim, Matkę, Siebie y Braci żywi. — Jadąc do Spa wzięła była Xiężna z Sobą JP. Mikorską Podkomorzankę Gostyńską: powracaiąc do Kraju, zostawiła ią JW. Rzewuskiey: co mocno zmartwiło Rodzicow, zwłaszcza że Panienka owa lat co ieszcze nie liczy.

Jeszcze wprzeszły tydzień przybył tu do Warszawy JW. Tyzenhauz

Podskarbi Nadworny Litt: można się łatwo domyślać wiakiey imprezie: ale coby dotąd zyskał, nie słychać: naywięcey mu atoli ~~oto~~ chodzi, o Relaxacyą wyrokow Trybunalskich: gdyżby y na Seymie zasiadać nie mogł, niewysiedziawszy przepisaney Sobie wieży. — JW. Marszałek Rzewuski bawi się temi czasy rozpoznaniem Ekonomiki Dóbr Krolewskich, y onychże Arendownemi Kontraktami puszczeniem. Nieodebrał dotąd Kalkulacyi zupełney od JW. Podskarbiego, bo ten ią do Seymu zwłoczyć zdaie się.

Seym wolny obiecuie nam przyszłych robot spokoyność, y wszelkich intryg oddalenie. Są atoli okoliczności, ktore trwożą, y obawiać się każą iakowegoś zamieszania. — Krol JMć Pruski przysyła tu za Ministra JP. Jugut, kilkonastoletniego niegdyś u Porty swego Posła. — Cesarz JMć powracaiąc z Polski, z Krolem Pruskim na granicach Szląskich naradzał się. — JP. Poset Rossyiski w Kompanii pewney z wielką usilnością Stanu Rycerskiego zdrowie spełniał. — U Dworu głoszą: iż Krol JMć myśli wyiechać za granicę, a osobliwie do Włoch, ktorych ieszcze nie zna.

Młodzież owa, ktora na tuteyszym Teatrum, pomimo dyspozycyi JW. Kanclerza W. Koronnego, piastuiącego dziś Laskę wielką, domagała się zniżenia ceny Teatrum, y Komedyi

iedney grać nie pozwoliła; poiednała się po większey części z JW. Kanclerzem: miniono możnieyszych, a uboższych do Sądów Marszałkowskich zapozwano: teraz wypadł Dekret na Jnkwizycye.

Ugoda między JP. Czerskim Starostą Emfiteutycznym Zwinogrodzkim, y JW. Podkomorzym Krzemienieckim, za Małżonkę swoiey o Jus Communicativum czyniącey, dotąd ieszcze nie nastąpiła. Ma JW. Podkomorzy przyiaciół, ale Jch, y JP. Czerskiemu nie brak: niedysputuią mu Jus Communicativum; ale się od niego ugody domagaią.

Cessya Chorąstwa W. Koronnego na Osobę JW. Mniszka Starostę Sanockiego iuż nastąpiła, y Przywiley wyszedł; długo tę robotę miano za baykę; ale y to pewna, że Dwór zdawał się wiele czynić trudności tey Cessyi. JW. Ex Chorąży Kor. madziś na celu, iak słychać, albo Woiewództwo Kijowskie, albo Bracławskie. — Za przybyciem Oboyga do Warszawy na Seym, Proiekta te lepiey odkryią się.

Między dziwacznemi Jnstrukcyami, iedna tu Sochaczewska naywiększey podpada krytyce, w ktorey czytamy polecenie względności Stanów RPtey, JO. Kcia Jmci Prymasa,

z wyraźnym opensyą dla niego domowieniem się. — Woiewództwa Wielkopolskie dopraszać się kazały o utrzymanie Akademii Poznańskiey. — W Lubelskim szleffy, nawzor Woiewodztwa Mazowieckiego skassowane.

Dwory Burbońskie zainformowane o protekcyi Carowy Jeymci Ex Jezuitom u Siebie dawaney, zaniosły skargi nowe przez ministrow swoich o to do Papieża, domagaiąc się nowey przeciwko nim Exkommuniki. Dwór atoli Rzymski przedsięwziął wprzod u Carowy Jmci dobrowolne onych wymodz zrzeczenie się.

Pokoiu między Anglią, Francyą y Hiszpanią wszelkie upadły nadzieie. JP. Cumberland do Hiszpanii wysłany nic nie wskorał. Podobno y JP. Temple Amerykanin Roialista tyleż zyska: A flotta Angielska od 64 Okrętow z towarami y ammunicyami od Francuzow y Hiszpanow przeięta, do 50 millionow taxowana, znaczną na Stronę Francuzow uczyniła przewagę.

Suplement wiadomości: de die 21 7bris Anni 1780.

Bezinteressowności swey wielki tu dał dowod Xiąże de Nassau, kiedy przed Szlubem Xiężna Janusso-wa, ofiarowała mu Dożywocie Zapis: a on oświad-czył się: iż iako bez ręki Xiężny żyć niemoże, tak gdyby z pozyskaniem Jey, mógł przyiąć iakowe zyski, postra-dać by y Ją, y życie musiał. Perswadował mu Gł. Mokronowski, iż offerty Żony Jego na ow czas przyszłey godzą się z Prawem, y zwyczaiem: y że po Szlubie, tru-dniey ile do Zapisu przyidzie: Ale y na tę perswazyą, nieuzruszonym pokazał się. — Winnie tu cała War-szawa Xiężne, że nikogo na swoy Szlub z Familii nieprosiła: exkuzuie się wielkiemi zatrudnieniami. Głoszą: iakoby iuż sam Xiąże de Nassau przyma-wiał Żonie o dzikie fryzury: exkuzować się miała, Iż tu dawniey ton modom dawała: On iey odpowie-dział, że takich dziwactw, ani w Spa, ani w Paryżu niewidział. — Xiąże ten miał Prawo do Dziedzi-ctwa Xięstwa de Nassau, ale, że się w b. Miesięcy po śmi: Oyca urodził, przegrał w Ratysbonie Sprawę.

Z Piotrkowa piszą, iż JWW. Deputaci, mo-cno z swego Marszałka niekontenci. Gdyż ten dufa-iąc w Dwor, nadto wyraźne daie Im Ordynanse.

JW. Ex Chorąży W. Kor. czegoby się miał spo-dziewać, ieszcze tu niemasz pewności: Mowiono piż że go Marszałkstwo N. K. czeka, ale to więcey do wiary niepodobne, iak pierwsza o złożeniu Marsz-

stwa pogłoska.

O Moskwie coraz więcey słychać, że przed Seymem ruszy. A Austryacy przyjdą się u nas polerować. Celu tey zamiany przewidzieć trudno: bo sprawa Z. Juliusza, ktora będzie iedną z materyi przyszłych Obrad, nie iest tey wagi, aby te czynić kroki.

Słychać tu znowu o Konfederacyi: ale czyby y Seym pod nią miał się odprawować, niewiadomo: Poźniey pewnie Ona będzie potrzebna, do tych robot, ktore tu urożą pod wyiazd Królewski: Owszem mowią, że ten umyslny iest, dla uchylenia się przed niemi.

JW. Krakowska, wetuiąc uchybionych tego Roku Białostockich rozrywek, bawi się w Jordanowicach: z JW. Sciną Małagowską: Ztamtąd księstwo de Nassau w swą puscili się podroż. Dziwi się tu wielu JW. Mokronowskiemu, że Ewikcyą za P. Czerskiego Sty Zwinog: na Jordanowicach pisał: y Interes Jego, przeciw Podkomorzemu Krzeny popiera.

Interlocutorium w Izbie Trybunalskiey między JWW Tyzenhauzem: y JX Kossakowskim: Suffr. Trock.

Głos JW. Tyzenhauza.

Pioruny! czemu w dżdżystych obłokach koncentruiąc swe siar, czyste materye niebiiecie w tę Infułę! Dwadzieścia lat blisko iak tu znayduiąc się, pierwszy raz stawam w tey Izbie, ażebym pokazał: Ecce homo et opera ejus! Ta to ręka, ktora pisze na mnie: Mane: tekiel, farez: Ale zkąd się znalazła ta krola, do tey osoby ufność, ktora iest, y ma z Fami

ly

lii Krolobojcow: (: Przymawia do Kossakowskiego, marsz. Konf. Bar.
): Chyba na to, że do tey roboty, niemożna było dostać, kto
by się odważył, zasypać złotem cały Trybunał, y sfermen-
tować Sędziow! Przysięgay klękay przysięgay Mci Xże
Biskupie! „Teraz wracam się do rzeczy: komuż to wy-
perswadować swoią Duchowną perswazyą można,
aby Obywatelowi ukrzywdzonemu, z Krolem prawować się
niewolno było! y zażalenia czynić! Gaday tak z Ambo-
ny Mci Xże Biskupie, a nie po kątach Deputatom!
Curet sua templa Sacerdos. to wtenczas możesz lepiey
być słuchanym: a przeyrzey się lepiey w Brewiarzu, niże-
li znać możesz Politykę, iaka władza y Jurisdykcya
iest od Unii urzędu mego, ażebyś wiedział co mam za
Prawo manifestować się y skarżyć — „Nieznasz okoli-
„czności, y ślepo sądzisz y chcesz z sobą w przepaść cią-
„gnąć innych Deputatow: dla ktorych krol, co mię kocha,
„y Ja Jego kocham, musi ulegać. Ja znam ie, y ubolewam
„nad niemi, a czas krotki okaże prawdę. Bałamuci będą
„zawstydzeni, y deptać po moich nieprzyiaciołach będę„ Po-
każe to wam Sędziowie, iak macie z Ministrem postępo-
wać; a waszeci Mci Xże Biskupie wykolę oczy, y publi-
cznie zawstydzę, żeś się odważył podiąć na tę Sprawę, na
ktorą żaden z Prowincyi podiąć by się niemogł.

Odpowiedz JW. X. Kossakowskiego.

Przywykły szanować Prawo, niemam tey bez wadzy zuchwałości
ktora szczęściem upoionych zaślepia, a w upadku resztę przy-
tomności odbiera, żebym w tey namiestniczey Krolów Magi-
stra

straturze do rownie tkliwych brał się wyrazow, pomniąc przez
stan moy na owe Pisma słowa: Melior est Patiens, Arrogant
Niemam też przyczyny odpowiedzieć na to, co było do rzeczy
mowiono, iako niebędący w sprawie; Pozwolisz mi iednak
WP. Mci Panie Podskarbi, z twoim Nay Trybunale uszano-
waniem, żebym na to, co było nie do rzeczy mowiono odpo-
wiedział — „ Jedną z nayszczegolnieyszych czuię dotkli-
wość w tym publicznym zarzucie, żem niemiał tey ufno-
ści Krola, ktorą iestem zaszczycony do obrony honoru Jego.
Uczyniono obelżywą przymowkę Imieniowi memu, w za-
mieszki przeszłe kraiowe implikowanemu, z częścią znaczną
Narodu popełnione: chociaż omyłki mogą być wymowione,
y tam przestępstwo iest mnieysze, gdzie przekonanie we-
wnętrzne, y chęci dobromyslne wprowadzaią ludzi — „ Nie
mam iednak, (: smiało, bo przed tysiącem tey Prowincyi Zrzą-
madzonych Obywatelow mowię :) w Osobie y Domku mo-
im tych czarnych akcyi, ktore są warte, odwrocenia oczu
Pańskich; żebym niewdzięcznemi zęby kąsał Dobrodzieja
rękę: Żebym Skarb publiczny skrzywdzał: żebym Pisma y
Akta fałszował. y wszystko co iest w bespieczeństwie Pra-
wa targał y znieważał — „ Kiedy mi WP. przerywasz
mowę nieskromnie, przyznam się do moiey winy, co mi
może za cnotę kiedyś poczytano będzie, żem przed Tyran-
nią WPana, y prześladowaniem nigdy kolana nieugiął,
y razem z wielu podłemi, nie kłaniał się bałwanowi pychy
y geniuszowi chytrości — „ Mam więc y mieć mogę Prawo
do łaski Nayłaskawszego Krolow, ktory do czasu nieprawość znosi, do
czasu cnoty doświadcza, zawsze sprawiedliwy y w ukaraniu
zuchwałości y w nadgrodzie cierpliwości —

d. 5. 8bris 1780 Ao

Soli Illustrissimo

O dwoch awanturach zaszłych na Dworze Prymasowskim od ludzi swieżo przybyłych z Skierniewic zupełną mamy wiadomość: Pierwsza być może przez nieprzychylnych wymyslona, iakoby JW Biskup Kuiawski miał w siestrzenicy J.O. Xięcia Prymasa zakochać się, y iakoby ustawicznie z Wolborza konno z iednym tylko Lokaiem do wzmiankowaney Mężatki nadieżdżał przebywaiąc w Jey stancyi po kilka godzin, ale iak to że konno ieździł, tak to że kilka godzin zabawiał się żadney konsekwencyi dla Osoby iuż doskonałey ciągnąć niepowinno. Zwłaszcza że Xiąże Prymas dotąd temu Biskupowi niechętny a wszystko pilnie uważaiący zawsze był swiadkiem zabawiania się wszystkich Gosci. Co się tycze JMć X. Przedwoiewskiego Ex Kapucyna, rzecz pewna że wypadł z łaski Xięcia Prymasa, z takowey okoliczności: JMć Xiądz Gurowski, który miał być Prezydentem przez wdawanie się Xięcia Prymasa, przed obięciem swey Funkcyi znaydował się w Skierniewicach: Krol JMć niechcąc aby Prezyduiący niemiał Orderu S. Stanisława, na ręce Kasztelana Czerskiego

także w Skierniewicach znayduiącego się, przez Sztaffetę do
Skierniewic przysłał ten Order: X. Przedwoiewski rozumie:
iąc że ta Sztaffeta do Xięcia Prymasa wyprawiona była,
chcąc sobie uczynić iakowyś kredyt u Gw. Sztakielberga
znayduiącego się w Nieborowie posłał umyślnego z do:
niesieniem o tey sztaffecie. Nazaiutrz przyiachał Xiąże
Prymas do Nieborowa zaproszony na Obiad od Xięcia
Kasztelana Wileńskiego, po Obiedzie w Ogrodzie za:
pytał się Poseł Prymasa ieżeliby iakiey nieodebrał
Szafety z Warszawy? Prymas niewiedząc że Kaszte:
lan Czerski ią miał, odpowiedział że nie: na to
Poseł z Passyą, a, wiem że to w interesie wielkiey
wagi y pod Sekretem: Prymas to słysząc rzekł:
Żebyś WPan był przekonany o moiey rzetelności, to
WPanu powiadam że niemiałem sztaffety, y zawoławszy
Kasztelana swiadczył się: w tym Kasztelan rzecz
całą odkrył z iakiey przyczyny miał sztaffetę
Gdy to nastąpiło Sztakielberg rzekł: X. Przedwoiewski
mi doniosł: pożegnali się z sobo nareszcie, y
stanął Xiąże w Skierniewicach, natych=

miast X. Przedwoiewskiemu wyiachać kazał na zawsze.

Dnia onegdayszego JW Berch Kanclerz WK. nagle umarł, Doktorowie powiadaią że z Apoplexyi.

Marszałek Trybunału Piotrkowskiego wyiechał do Wrocławia iedni mowią aby dopilnował swych wołow tam przypędzonych, a drudzy że dla poratowania starganego zdrowia, a inni nareszcie twierdzą że po korzenie.

O Seymie teraznieyszym to mowić tu zaczynaią że naywięcey Stany zdromadzone tym zatrudniać się maią aby Handel był wolny: Krol Pruski ustępuie wolney Defluitacyi do Gdanska z Kraiem y z tey y zowey strony wisły na mil sześć, ale chce w nadgrodę tego wziąść Xięstwo Zmudzkie: ieżeli szczerze Moskwa y Cesarz chcą iak się oswiadczaią dopomoc Polszcze, można spodziewać się że Handel będzie wolny wprowadzony. Na Marszałkowstwo Rady obiecuią nam Xięcia Sapiehę Generała, do Pieczęci Mnieyszey naypodobnieysi ci być zdaią się JJ. WW. Potocki Pisarz Litt. Mniszek Sekretarz y Małachowski Referendarz, a ostatni podobno naypewnieyszy.

Jw Pisarzowa Rzewuska rozwodka ieszcze za granicą, ale żeby miała do siebie nęcić Miera Starościca Buskiego z czym się tu przybywszy z zagranicy chwalił nieprawda to pewna że ten Kawaler kilka set ℔ w krotkim bardzo czasie stracił, udaiąc że na potrzeby osoby takowey wydać był przymuszony, ktorey wymowić się niemogł. O Xiężnie de Nassau iest tu doniesienie że iuż zaczyna żałować swego postępku

Z nayglębszym respektem serdecznie całuię stopy Jasnie Wielmożnego Pana y Dobrodzieia mego nayosobliwszego

359
97

Z Warszawy d. 5. 8bris 1780.

Zaczął się Seym ninieyszy, podług zwyczaiu od publiczney wotywy: kazał JX Wyrwicz: Po nabożeństwie zagaił JW. Tyszkiewicz Marszałek Starey Laski Sessyą: y do rugow przystąpił: kilkanascie Processow przeciw rożnym Posłom znaydowało się: Ale te, za posrednictwem samego Nayx Pana, przaspokoiane wprzod były. W naywiększey boiazni zostawał tegoż Alexander Lubomirski: ale y tego Jurisdykcyi tworzenie zagodzeni, a to za szczegolnieyszym Interessowaniem się tęzny Sapieżyny Woiewodzicowy Mścisławy. Posłowie Wdztwa Brzeg. Litt. Ziemi Pińskiey naywięcey zatrudnili Izbę, z racyi podwoinych tam Seymikow: Ale po dobrowolnym odstąpieniu WW. W. Kurzeniowskiego trzeciego teyże Ziemi Posła: pozostali W. Kurzeniecki y wielmożny Chomski, za prawych uznani Posłow.

Ulegalizowawszy Izbę JW. Zagaiaiący, podał za Kandydata do Laski JW. Małachowskiego Sekret. Kor. Posła W. Sieracz, ktory zgodnemi głosami Marszałkiem wykrzyknioney. Ten podziękowawszy Izbie za Ele[illegible] [illegible]kona

[illegible]

wszy Przysięgę, odebrał od JW. Tyszkiewicza, z zwy-
kłemi komplementami Laskę: Nominował
Sekretarzem Seymowym JP. Badyniego Gabi-
netowego JKMci Sekretarza: a potym delego-
wał 12. Posłow do oznaymienia Izbie Sena-
torskiey o swey Elekcyi: y tu się Sessya Ponie-
działkowa kończy. — „ We wtorek zaszły
na wzaiem między Izbami Poselstwa, nadto
w Izbie Poselskiey Deputaci do słuchania
rachunkow komissyi wyznaczeni — „ tegoż dnia
Izby obydwie złączyły się * „ Nic tu ieszcze
o czynnościach tego Seymu niesłychać: Aukcya
woyska miałaby być istotną materyą: w Reces
na przeszłym Seymie puszczona, y do materyi
Ekonomicznych odesłana: Ale gdy o powiększe-
nie Podatkow dla woyska mowić przyidzie
obawiamy się, aby ten Seym niebył zerwany.

W Niedzielę przeszłą miał u Krola Jmci
pierwszą audyencyą JP. Tugut Minister Cesar-
ski. Po audyencyi pobiegł do Pałacu JP.
Sztahelberga z urzędu, ktorego niezastawszy w
domu, przybywa na pokoie, bierze JKMość
za JP. Posła, y oznaymuie mu o swey allen-
cyi: JKMość pytuie za kogo go bierze: ten od-

* We [illegible] ie domagali się Rugow na Senatorow: po
Litt: [illegible] udzali: z Kor: Xże Wda Pozn: y Kasz. Łuk.
mieli [illegible] Regestra Kandydatow do Rady rozdano.

powiada iż za Posła Ross. myliłeś się WPan na mnie
rzecze mu Krol, y wskazał mu JP. Sztakel-
berga: tak wielka omyłka wiele tu renomy
wzięła temu Ministrowi. O czynnościach
Jego, aby iakiebyć miały nic niesłychać: bo
y o Austryakach, iakoby do granic naszych
wkroczyć mieli, pogłoska była fałszywa: to
pewnieysza będzie, że JP. Tugut, przysłany tu
iest na kontrbalansowanie JP. Sztakelberga.

Ludność Seymu teraznieyszego tak wiel-
ka, iakiey iuż dawno niepamięta Warszawa.
Nieznać nawet tego tu niedostatku w Liberyi y
Ekwipażach, o ktorey nas dawniey praktyka
y odgłos publiczny, a teraz sami PP. Posło-
wie zapewniaią.

Ekonomie Grodzienskie JW. Marszałek
WK. Arędą Szlachcie popuszczał. Kontrakty po-
dawane z wielkiemi Awantażami: Pieniądze
ratami płacić się będą. Sam dopiero dnia
wczorayszego powrocił. JW. Tyzenhauza ieszcze
niemasz słychać że tylko 300m Złł. Krolowi
Jmci pozostał dłużny. Sam zas dobra swoie
do 900m Intraty przyprowadzić miał. Ordy-
narye ktore brał z Ekonomii do wiary niepo-
dobne: ile że miesięczne: 28. Wołow: [illegible] Wieprzow

[illegible]

karmnych: tyleż Chudców: 900. par rożney zwierzyny: 30. fasek masła: etc etc

Przybył tu w tych dniach z zagraniczy JW. Marszałek Tryb: Olizar: u Piotrkowie wszyscy Deputaci za JW. Dutawskim: ktory tyle sobie wczasie Elekcyi Marszałka znalazł przychylnych, że mu po 10m złł ofiarowali aby się funkcyi Poselskiey podiął.

Cena teatrum za przybyciem Xcia Julii Marszałka zupełnie przywrocona: ostatnie tylko mieysce, 15. gr. podwyższone.

Z Podola coraz smutnieysze odbieramy o szarańczy wiadomości, iakoby tam y na zimę zaledz miała. Sroższa ona daleko od tey, ktora przed lat 40. Starzy pamiętaią, bo nawet na ręczki y prosa pada, y wszystko pustoszy.

Marszałkiem przyszłey Rady, Xiążę Jmć Sapieha Generał Art. Litt: pewnie spodziewany: Xże Stanisław miał Przyiaciół wielu, ale za naleganiem Krola Jmci, ci ktorzy mu swoie woła, bez wiedzy Jego ofiarowali, do Xcia Sapiehy przytoczyli się.

W przeszły Wtorek o 6. g. w wieczor JW. Borch Kamlerz WK. nagle umarł. Pieczęci W. JW. JX Podkanclerzy: mnieyszey JW. Rest. Koron spodziewaią się ——

Suplement Wiadomości de die: 6. Octobris — 1780 Anno.

Smierć JW. s.p. Kanclerza W.K. iako niespodzia-
na, iako cały Dom płaczu, tak całą Warszawę wiel-
kiego nabawiła podziwienia, a w Interessowanych
nowych Intryg y obrotow. Wybierał się On na Kome-
dyą, gdy w momencie apopletya obaliła go z nog.
bawiącego w pokoiach na Osobności. Przypadłszy lu-
dzie, iuż w nim żadnego nieznaleźli duchu: Żonę
zainformowano o niebespieczeństwie, przybiega, y du-
chu nieznayduie. Szlochać mocno z wielu zaczęła
powodow: Ale prócz straty męża, nayświęcey boleie
nad stratą ofiarowanych sobie Pieniędzy za Pałac
y Pieczęć. Cały Dom, a w szczegolności Kancellarya
odżałować niemoże zawodu, przez ten los poniesionego.
— „JW. Potocki Marsz. Rady mogłby się odważyć na
tentament o mnieyszą Pieczęć: y pewnie Familia Po-
tockich y Czartoryskich przemogłaby Rzewuskich y
Małachowskich za JW. Referendarzem: ale Laska w
ręku Małachowskiego Poselska, zapewnia tę Do-
stoyność JW. Referendarzowi — „Prócz zgryzot zra-
cyi Teatrum od JW. Bonka publicznie poniesio-
nych, miało mu y to, do tak nagłey posłużyć
śmierci, że go Processem od Zasiadania w Senacie
oddalić chciano.

Przybyło tu z samych Radziwiłłow dworow
kilka: z Xięciem Wda. Wileńskim 40. Kobiet znalazło
się w Warszawy nieznały: W liczbie tych, wiele żon

Pa

Poselskich, na Jego stole, Stancyi, y Ekwipażach: które tak liczne, że na 200. koni na Pradze stancye naią musiał, prócz własnych tuteyszych — Iże Marszałku prócz Żony: przywiózł z sobą Iznę Hieronimową Morawską — Iże Kalixt Paniński iest tu także z Żoną: tak zaś liczne w Warszawie Dwory, że aż po Pradze y Szulcu wielu mieścić się musi.

W przeszły tygodniu Generał Wodzicki wiekuiszy przez swywolą do Pokoiów Przyiaciela swego JP. Gta Dzierzbickiego, padł z konia y nogę złamał. Wszyscy go żałuią: ale y wszyscy nieostrożności dziwuią się.

Zaraz za przybyciem JW. Wdy Krakowskiego Król Jmć posłał do niego Pana, z doniesieniem że zdrowie Jego pije: kazał sobie tedy podać starego Wina JW. Wda. y spełnił przy Panu Królewskie zdrowie: a oddawszy mu kieluch, dobrze go podpoił: Doniósł o wszystkim Pan Królowi: dla tego zapierwszym razem prosił go Król, aby nietylko ludzi Jego ale y Warszawy nienapastował: Ile że 30. beczek Wina Ordynaryinego: a 1200. butelek starego z sobą sprowadził: prócz 3m/4.

Iże Adam dostał od JP. Dzieduszyckiego Mnicha Tureckiego albo Derwisza: którego, gdy Kim oddawał, iako dla niego sprowadzonego, powstał nawet Derwisz y zapytał się czy Go nieprzedaie: ile że go pod pretextem Woiażu, z obligacyą odesłania każdego czasu, z Turek wyprowadził: Dopiero gdy mu Jego wszelką wolność zabespieczył uspokoił się —

z Warszawy d. 19 Pazd: 1780

Sessya Czwartkowa 12 praesentis zeszła na Elekcyi Marszałka Rady i Sekretarza. Nadspodziewanie wszystkich JO. Xże JMć Stanisław z 230 Kresek, czterydziesto Xcia Sapiehy przepisał. JMMć niechcąc narazić Sobie Familii Xięcia Generała Artyll: publicznie nawet w Senacie obligował niektórych JMściów aby poprzestali myśleć o Xciu Stanisławie, ile gdy ani On Sam, ani Xże Stanisław wyraźnie o to Przyiaciół nieobligowali. Podobnie i Xże JMć Biskup Płocki na swych Pokoiach odzywał się; ale przywiązanie Obywatelów ku krwi Królewskiey, i szacunek Obywatelstwa Xcia Stanisława publiczne wydawały echo, iż gdyby i Xże JMć przyiąć tey Magistratury niechciał, Waród mu ią ofiaruie. Takowe odgłosy determinować by były powinny Xcia JMci Sapiehę do odstąpienia swey imprezy: ile gdy o niepewności Kresek ostrzegali Go przyiaciele; Ale Xżna Wojewodzicowa założoney raz pretensyi ustąpić niechciała. Miał wprawdzie Xże Sapieha List po Sobie od JP. Potemkina do JP. Sztakielberga, ale ten żadnego z nim nieczynił Kroku, niemaiąc na to ordynansów swego Dworu. Co wyraźnie po skończoney Elekcyi oświadczył.

Sekretarzem Rady JW. Alexandrowicz na drugie dwa lata potwierdzonym został. Po Elekcyi Marszałka z Sekretarzem nastąpiła tychże przysięga

a Sessya do Soboty odwołana.

W Piątek na Sessyach Prowincyalnych obrano Ległdziów Seymowych, którzy w Sobotę przysięgę wykonali. Potym nastąpiło czytanie Pactorum Conventorum. JW. Suchodolski Woiet Chełmski chciał się przymówić do skassowania Prawa Emfiteutycznego, ale mu to JW. Hetman WK. odradził: obawiaiąc się aby tey odezwy nieprzyięto za skutek iakowegoś nieukontentowania o Elekcyą Marszałka Rady. Czytano potym od Frontu Propozycye do Konstytucyi. Pierwsza o Pensye dla Deputatow. Druga o Pensye dla Ległdziów Pogranicznych. Trzecia o obmyślenie porządku po Grodach. Czwarta: w sprawie Jubiusza podług wygotowanego od Rady Projektu. Piąta. względem wyznaczenia Komissarzów ku roztrząśnieniu Praw JW. Zamoyskiego. Szósta. względem woyska podług Projektu Rady. Ósma względem wprowadzenia do Litwy Monopolium Tabaki. Osma o summę ku otwarciu min solnych i srebrnych. Dziewiąta. o potwierdzenie Komissarzów Edukacyinych. Sessya Poniedziałkowa zeszła na Elekcyi Komissarzów Skarbowych. JW. Szydłowski Kasztelan Czarnow. domagał się, aby ta Elekcya po zdaniu od Skarbow rachunków nastąpiła, ale przykładem przedostatniego Seymu, wniosek ten odrzucony został. Czynności Sessyi Wtorkowey i Srzodowey niżey znaydziesz.

JW. Małachowski Referendarz Kor: czyniąc długo trudność w akceptacyi Podkanclerstwa, na końcu determinował się z kondycyą iż niedłużey, iak do przyszłego Seymu ma go piastować.

W tych dniach głosić zaczynaią: iż Podkarbstwo W. Litt JW. Rzewuski: Nadworne JW. Tyszkiewicz Pisarz Litt kupuią. Marszałkostwo Nadw: miałoby się dostać JW. Potockiemu Ex-Chorążemu Kor: a Pisarstwo Litt. JW. Wincentemu Tyszkiewiczowi Staroście Strzałkowskiemu.

W Sobotę przeszłą: toiest 14 praesentis postrzeżono w Protokule Skarbu Litt. na Sessyi kalkuluiącey intraty i expensy dwuletnie. Kartę wydartą i summę poskrobaną. Zapytany o to JW. Podskarbi Nadw. Litt. od JW. Dziekońskiego, odwołał się do Kontra-Regestranta, ten do przypadku. A gdy JW. Dziekoński wspomniał iż JP. Suchodolec zaświadczał i całość Protokułu i perceptę nieskrobaną, JW. Podskarbi lżyć go ostatniemi słowy począł; o co gdy się JW. Dziekoński upominał, i respekt dla Komissarzów przypomniał: uraża się o to JW. Podskarbi i przymawia JW. Dziekońskiemu, że niema obowiązku aby go respektował znaiąc się dobrze na nim. Wpadł tu w passyą JW. Dziekoński i oświadczył się: że gdy

by

by na Komissarzów Rptey nierespektował, kazał by go wziąść do publicznego więzienia, iako publicznego Winowaycę. Możeby do tak szczerych nieprzyszło wyrazów, gdyby iuż z Gabinetu Krolewskiego niechodziły odgłosy: że kto Przyiaciel JW. Tyzenhauza Królewski tym samym nieprzyiaciel. Jakliby zaś Raport o Intratach miał być, tak iako i o expensach Litt. ieszcze tayno: to pewna że i JP. Sztakielberg zalecał pilny Skarbu Litt. examen.

Elekcye Komissarzów Skarbu Litt. w Poniedziałek zaczęte, zabrały cały czas Sessyi Wtorkowey. Wastąpiło Wotowanie we Srzodę Komissarzów Skarbu Litt. i ledwie pozno w noc zakończone. Już to na trzeci tydzień iak te Elekcye cały czas Stanom Seymuiącym zatrudniaią. Myślało wielu o uszczęśliwieniu iego przez nowy sposób Elekcyi; ale żaden Proiekt dotąd ułatwiaiącym one niepokazał się.

JO. Xże JMć Prymas już od tygodnia bawi się łożkiem; Podagra tego przyczyną; przecięż od kilku dni lepiey się mieć zaczyna.

O Koadjutoryi Prymatury na Osobę JW. JMci Biskupa Kujawskiego znowu tu mówić zaczynaią.

d. 19. 8bris 1780 a°

364

102

W przeszłym tygodniu do Rady Nieustaiącey wybranych Konsyliarzow była Promulgacya we srodę, a przeszły Czwartek obrano Marszałka do teyże Rady Xięcia Stanisława Synowca JKMci, z ktorego wybrania, zgromadzona Familia do J. W. Oginski Hetmanowy tak była ukontentowana że z radości wszystka płakała, początkiem płaczu był Xiąże Ex. Podkomorzy Oyciec. Że zas po mimo naypewnieysze spodziewanie minęło Marszałkowstwo Xięcia Sapiehe Generała Artyteryi Litt, przeto Xiężna Woiewodzicowa Matka pomienionego Generała dowiedziawszy się że Jey Syn nie Marszałkiem, kilka razy omdlała, y do dziś dnia łożkiem się bawi, niektorzy powiadaią że z tey przyczyny dostała diaryi. W Piątek przeszły wyznaczeni są Kommissarze do słuchania kalkulacyi Kommissyi Skarbowych, Rady Nieustaiącey, Kommissyi Edukacyiney. Podczas Sessyi na ktorey weryfikowano Regestra Skarbu Litewskiego, obaczywszy skrobaniny w Regestrach Pan Białopiotrowicz rzekł do JW Tyzenhauza przytomnego: Mospanie Podskarbi nienayładniey to iest dla Podskarbiego z skrobanemi Regestrami

na Seymie popisować się: JW Tyzenhauz z furyą odpowiadaiąc rzekł: Przedtym co niedawno u tego JMci służył za Dworaka, niemam przyczyny explikować się: na to Kommissarz prawda żem służył ale poczciwie; Skarbu Publicznego y Krola JMci nieskradłem iak Pan Tyzenhauz, gdy co raz na większą zwadę zabierało się przytemny Xiąże Ex-Podkomorzy wpadł do Krola JMci z doniesieniem kłotni, y wkrotce powrociwszy, do kłocących się imieniem Krolewskim rzekł: Krol JMć iest przeswiadczony że Pan Tyzenhauz Go pokrzywdził ale uprasza pod utratą łaski aby nikt nieważył się otym wzmiankę czynić. Względem Pieczęci statecznie utrzymuie się pogłoska, że ią weźmie JW Małachowski Referendarz, Referendaryą ma wziąść Starosta Sandecki Brat Referendarza; lecz skoro ma być Elekcya do Pieczęci, kto wie ieżeli kto inny pieczętować niebędzie, wszakże Xiąże Sapieha był zapewniony że będzie Marszałkiem, a tym czasem Xiąże Stanisław utrzymał się

Podskarbstwo Wiel. Litt. kupuie JW. Rzewuski maiąc ustąpić Marszałkowstwa JW Staroście Bełzkiemu, y iak tu powiadaią iuż JW Brzostowskiemu daie 400.000 Zło. Od JW. Tyzenhauza kupuie Mnieysze Podskarbstwo J.W. Tyszkiewicz Pisarz W.X.Litt y iuż daie Tyzenhauzowi ƒƒ 26.000. ale ieszcze Podskarbi chce więcey. Znayduiący się tu JW Olizar Marszałek Trybunału był w pretensyi otrzymania Referendaryi, ale JW Sztakielberg mocno temu sprzeciwił się, chociaż iuż Krol JMć dawał się na to nakłaniać. To pewna że w wigilią Elekcyi Marszałka do Rady nieustaiącey Xiężna Woiewodziowa niewypowiedziane podłości popełniała wszystkim Posłom do Nog padaiąc, a ci gdy iuż stanął Marszałek powiadali iż niebyło wąsow na dniu przed elekcyinym ktorychby niecałowała Xiężna a daremnie. Tyzenhauz oświadczył się iuż z przedażą Podskarbstwa ale niepierwey chce to uczynić aż wywiedzie się z zadanych sobie potwarzy, Jego interes popierać ma Xiąże Biskup Płocki Brat Krola JMci, co

tu wszystkich zadziwia. Może Tyzenhauz byłby przywrócony do łaski JKMci, ale że JW Sztakielberg mocno sprzeciwia się, spodziewać się zatym niemożna aby to nastąpiło.

Z nayglębszym respektem serdecznie całuię stopy Jaśnie Wielmożnego Pana y Dobrodzieia mego nayosobliwszego.

Suplement Wiadomości de die: 19. Octobris — 1780.

Poiąć się tu niemożna, z temi Pro-
iektami, które z okazyi wakuiącey Pieczęci coraz
nowe wskrzeszaią: Tegoż samego czasu, gdy
Dwor JW. Referendarzowi Podkanclerstwo, da-
wniey zapewnione ofiarował, JW. Marszałek
WK. uporczywie nastawał na JW. Miecznika
Grocholskiego, aby go przyiął. Uzbraniał się on
zrazu: daley iuż był determinowany, gdy
posłyszał, że JW. Referendarz wymawia się:
Dziś przy pewności, że się go podeymuie, wiele
ten Proiekt JW. Marszałka ucichł — „ Podobno
JW. Rzewuski, chciał się wystawić na Tworzy-
ciela: a JW. Referendarz, niepewien robot War-
szawskich, musiał udać niechęć — „ Pomimo
tych Obydwu Proiektow, ieszcze JW. Potocki
Pisarz, nietraci nadziei tey Pieczęci.

Robota Dworska, względem Mar-
szałkostwa Rady niepoięta — „ Partya Branickiego
Hetmana, aż nadto była zadufana, w słowie
Krolewskim, y publicznych, Krola, i Xcia Biskup-
pa obligacyach, aby niemyslono o Xciu Sta-
nisławie: — „ Dopiero w Wigilią głosu zaczęto

aby

aby każdy to czynił co mu rozum dyktuie. Mimo tego
tęzna Woiewodziczowa płaczem padała do nog
Zostom, za swego Syna: ani sobie o niepewności
wyperswadować niedała — „ Sam tegoż Generał
tak był zaufany, że Departament Woyskowy
w którym zostawał, żegnał — „ Takowe zaufa-
nie omylone, było okazyą, że tęzna po kilka
razy mdlała, y krew puszczała: a tegoż kilka
dni niepokazywał się. JW. Hetman, większym
daleko sercem, ten los omylny przyiął — „ Jakoż
kolwiek bądź, wszyscy tu mowią, że to będzie
zrodłem dalekich niechęci: że Dwor mogł o-
twarcie za Xciem Stanisławem odezwać się, a ie-
dnegoby mu votum niebrakowało — „ Ale to
ma być świeża nad Partyą Hetmańską zemsta,
że z Listy kandydatow do Rady, od Dworu po-
daney, siedmiu spadło.

Za kandydata do Referendaryi po
JW. Małachowskim, podawał się tu JW. Olizar.
Krolewska Mość tentował JW. Stę Sandeckiego
który się tego po Bracie spodziewa Wakansu,
Ale Ten, do danego sobie Krolewskiego słowa
odwołał się.

Vieste

Za Podskarbstwo W. Litt. JW. Marszałek NK. 700m zł
JW. Brzostowskiemu ofiarnie. JW. Tyszkiewicz
za Podskarbstwo Nadworne: 26m. daie: ale
ten w Kontrakt wchodzić niechce, pokąd się z Dwo-
rem y z Skarbem niepokalkuluie — JW Ex Cho-
rąży, coby miał ofiarować za Marszałkostwo
ieszcze nic niesłychać — Głoszą tu iakoby w
~~[illegible]~~

JW. Pisarzowa Potocka, powróciła w prze-
szłym tygodniu z Zagranicy: W. JP. Stanisław z
Żoną, na kilka tygodni pozostali w Paryżu: tymcza-
sem za Dłużniki, chciało tu Radzyn zaiechać: y pewnie
przyszłoby było do tego, gdyby Kredytorow tiąże
Jm Woiewoda niezaręczył — Ziedzą podobno
wcześnie Ci Panicze, własną swą Substancyą
nim się Posagu doczekaią — JW Pisarz Interessa
swoie znacznie pokierował, za ustąpieniem sobie
od tężny Kanclerzyny 16m z starostw Litt.

Tężna Poninska, przeszła Kasprowa,
smutną y nudną dla Siebie znayduie Warszawę
Zelotypia, ktorą się ku swemu Mężowi uwodzi
nadzwyczayna, nudne czyni Jey tu pożycie: a
nutość własna, y wielkie o swey urodzie rozu-
mie

mienie, z wszelkich prawie wygania ją kompanii.
Bo znaiący ją dobrze, gdy się jey pozbyć chcą
dosyć aby w obecności jey, którąkolwiek chwa-
lić zaczęli kobietę — „ Więcey tu daleko tzna
Massalska. znayduie Przyiaciół, y prawdziwych
Estymatorow — „ W. Chłapowska. przeszła Woie-
wodzanka Inowrocławska Moszczeńska. strzelać
tu zaczyna oczyma po kompaniach za JP. Lan-
choroński Wdziem Bracławskim „ Xże Maciey
Starosci Kowelski, tyle, lubo odniey uwodzony.
dla niey ma poważenia, że ją sekretnie przestrzedz
o to kazał, swey Przyiaciołce.

Xże Jmć Prymas, cały swoy Biały Dwor
w Skierniewicach zostawił — Przykrzą sobie
mocno pozostałe tam Damy, ile że y kompanii
do bawienia się nieznayduią — „ Opactwa Lęcz-
kiego Koadjutoryą zapisuie tegoż JX. Garnizowi.

d. 26. 8bris 1780

Seymowe czynności dalsze podobno na niczym zeydą, gdyż prócz obrania Konsyliarzow do Rady, zakwitowania Kommissyi niektorych, w przeciągu niedziel czterech nic ieszcze słyszeć się niedaie, coby warte było zastanowienia; sprawdzą podobno swą obietnicę powiadaiący, że Seym teraznieyszy na szczerym niczym zakończy się. Interes Tyzenhauza wiele osob niespokoynemi uczynił tak z Senatu iako y Stanu Rycerskiego. Xiąże Biskup Płocki szczerze popieraiący interes Tyzenhauza, z okoliczności onego na dniu onegdayszym z Krolem JMcią tak zwawie mowił że Go za trzeciemi drzwiami słyszeć można było. Za Tyzenhauzem wielu Posłow osobliwie z Wielko Polski obstaie, y powiadaią niektorzy że offerentia wielu mu przyiacioł narobiła, ktory w przypadku uczynienia wzmianki o czynnościach Podskarbiego, gotowi maią być do bronienia wszelkiemi sposobami Tyzenhauza, ktory w tych dniach wydał in Publicum explikacyą niesprawiedliwie mu uczynionego zarzutu. Dnia wczorayszego JW Rzewuski Marszałek zasłyszawszy że Tyzenhauz ma coś na piśmie Publico podać do wszystkich Drukarni posyłał, aby nieważyły się nie

przyimowac

przyimować do druku z strony P. Tyzenhauza, ale przecież tego zakazu ktoraś Drukarnia nieusłuchała gdy na żądanie Podskarbiego to wydrukowała czego żądał. Dnia onegdayszego pomieniony Podskarbi iadąc w karecie przez Ulice Senatorską przymuszony był siadać do Karety swego Nieprzyiaciela P. Suchodolca z przyczyny że się u Jego Karety Os skruszyła, skoro z mieysca ruszyli rzekł Podskarbi: Za moie dobre dla WPana serce, niech y to będzie dla mnie zapłato, gdy wątpię aby się kiedy nam zdarzyło więcey na iednym wozku iachać. Na to Suchodolec to prawda, ale gdy nas teraz widzą iadących razem co na to powiedzą? Podskarbi odpowiedział: to powiedzą: że zdrayca z swoim Dobrodzieiem iedzie, wszak contraria penes se posita magis elucescunt. Tyzenhauz o swoim interesie przemysla, ale daleko bardziey X. Malinowski Dominikan, X. Grabowski Trynitarz, y X. Fronckiewicz Piar przemyslaią z przyczyny że niektorzy Posłowie Litewscy mniemaiąc że za tych XX. poradą wiele rzeczy czynił Podskarbi, maią domagać się od

Stanow zgromadzonych, aby tymże XX. wdawać się w interesa zabroniono, y to może nastąpi.

Z Czwartku na Piątek w nocy od Karety Woiewody Podlaskiego Żydzi Konie wyprzęgli zostawiwszy lice w reku spiącego na Kozle Stangreta.

W Przeszły wtorek w Pałacu Xięcia Wdy Wilenskiego ogien wszczął się, ktory wielkiey trwogi narobił a osobliwie w pomienionym Pałacu y przyległych Domach ale że prędki był ratunek, przeto uratowano wszystko gdy zupełnie ogien zagaszono. zaraz w początku, pomogła do tego boiaźń o Pałac JW. Xięcia Marszałka W. K. JW. Staroste Bełzkiego traktuią Marszałkowstwem Nadwornym, ale chcą od Niego 400.000. Zło. Pol. Pani Postowa Bracławska dnia wczorayszego wieczorem żądąc do swego Męża JW Potanowskiego, pozbyła tłomoka z za kolaski ze wszystkiemi rzeczami, ktos odernął. Z nayglębszym respektem serdecznie całuię stopy Jasnie Wielmożnego Pana y Dobrodzieia mego nayosobliwszego.

Suplement Wiadomości de die 26. 8bris 1780.

Z Posłow, Patryotyzmem tchnących, a raczey na wszystko się odzywaiących, cokolwiek delikatnieyszego upatrzeć mogą: iest: JW. Suchodolski Poseł Chełmski: y JW. Sokolnicki Poseł W. Polski: tento sam Sokolnicki: ktory uderzywszy raz Krola Juli w oczy, dla swey nieurody, zapytany był, iak się nazywa: Jestem Sokolnicki odpowiedział, N. P. et quidem W Polaniu: rozsmiał się Krol Jul, na tę płochość, a JW. Marszałek NK. darować iey niemogąc pyta się Go coby to, et quidem, znaczyło: ktoremu On: Kiedy to et quidem Krola Juli nieuraziło, zaczaż W Pana ma obchodzić!

W dzień owey sławney Sessyi, na ktorey roztrząsano Komissyą Skarb: Litt. JW. Tyzenhauz oświadczył się: Iż przewiduie, co go czeka: ale też y On potrafi zapuścić żądło w serce Krolewskie: z niczym atoli niedał się słyszeć, coby Krola tykać miało — Po obwinieniu swoim, y Odpowiedzi, kże Prymas, radził mu, żeby się upokorzył, gdyż kwitu niedostanie: Na co mu JW. Podskarbi: Mli Xiąże, bylem się tylko splamić chciał, dziś go mieć będę. to iest:

Gdy

bylem za Podskarbstwo przyiął 20m a w dodatku 1200m
od Krola Juli: Co się tedy z nim stanie, dopie,
ro dzisieysza pokaże Sessya — „Naywięcey go
zabił Starosta Słomacki, z P. Dziekonskim
przeszłych lat Komissarze: prócz Dyaryusza
Delegatow, swoy partykularny Dziennik
czynności Jego głoszący — Ale y JWW. Stępkoski
Rogaliński, parcyalnością nieuwodzili się: z kto,
rych pierwszy, całym Stanom ogłosił, iż ile poda,
tkow w Litwie tyle grzechow znalazł: tak dale,
ce że potym Krol Jul u Pani Krakowskiey
odezwał się, iż się tego po Stępkowskim niespo,
dziewał — „Że Biskup Płocki, niebył na Jego
obwinieniu y usprawiedliwieniu — JW. Mar
szałek WK. z Hetm: WS. szydzić z Niego pod
czas głosu zdawali się: dlatego też, gdy głośniey
rozmawiać zaczęli, domowił się, iż Ministro,
wi głos przerywaią — „Krol Jul, upatrywał
na twarzy Jego trupa, gdy mowił w Senacie:
a JW. Mokronowski, nazwał go Delinkwen,
tem odciętym — „Cożkolwiek bądź, zaraz na
zaiutrz JW. Hetman WK. sprzyiać mu, y mo
wić za nim u siebie począł: słychać że y
JX. Sztakelberg, ochłostawszy go, gotow
podać mu rękę.

Zerwania Seymu teraznieyszego zawsze tu obawia
ią się. Między innemi przyczynami, głoszą y
tę: Pretensyą JP. Tuguta, o publiczną u Sta-
now Audyencyą: który podług tychże pogło-
sek zbyt uciążliwe ma mieć Propozycye.
w Zerwaniu Seymu, tę upatruią taiemni-
cę aby nasi Sąsiedzi, nowego Podziału
mieli pretext. Wzdryganie się zaś dania
Audyencyi, miałaby być sekretna Moskwy
robota, aby y ten pozor, uziąć do uskutko-
wania napiętych robot y zamachow.

W przeszły Wtorek, był tu ogień
u Xcia Juli Radziwiłła Wdy: ale tylko w dłay-
ni cozkolwiek miał szkody — Co tydzień do
półtora tys: 1. expensuie: prócz Kredytu: a
grosza, bardzo często pasz: Xiąże Podkomorzy
Litt, daie co tydzień u siebie assamble: ale
dla nieporządku niegustnie w nich Publiczność.
Lepiey się daleko bawią: u Xcia Podsk: Kor:
y Pana Sztakelberga — Xiężna Marszałk:
W.K. dawała bal w Poniedziałek w Wila-
nowie, a Obiad w Mokotowie, dla całey
Radziwiłłowo Familii: którą Czartoryscy ko-
niecznie do Siebie staraią się przyciągnąć.

[illegible]

Był tu w przeszły tydzień Poiedynek, P. Reytana Litwina, z Offiyerem iednym: ale sobie Jul. iak zwyczay nie nie zrobili: Zanosiło się na drugie dwa, ale kłótnie ugodzone.

Powiększenie Pensyi Podskarbiego W.K. iest dziełem Xcia Marsz. W.K. o którym tu mówią, iakoby Xiężniczkę Konstancyą za Niego wydać myślał: ale Siostry z Zagranicy powróciwszy, pewnie tę obalą robotę.

Xiążę Marszałek W. Litt. przywiózł też przecie swą żonę do Warszawy, ale Jey Xiężna stara mocno pilnuie. Xżna Wdzina Bracławska czeka tu z Komis: Eduk: rozprawy.

Uważaią tu, iż Krol Jul. po każdey Sessyi, zieżdża do Pani Krakowskiey y z P. Sztahelbergiem konferuie: domyślaią się robot sekretnych: a raczey ostatniego naszego Poddaństwa.

~~Upadam do nóg Pańskich: f. 4. od W. Szambelana odebrałem: które pozostawały do Pensy: ad 26. Jan. 1780. A że ad 26. Jul. 1780. nie perceptowałem: tylko f. 10. więc manet f. 2. ad diem 26. Jul. Anni Curr.~~

Z Warszawy d. 26. 8bris 1780

Po zakonczonych wprzeszłą Srodę, to iest: 18. praesens Elekcyach, przystąpiły Przeswietne Stany, do słuchania Raportow Delegowanych, do Rady y roznych Komissyi. Zaczął się tedy wprzeszły Czwartek Raport Czynnosci Rady: Jul Delegowani, nieznalezli nic coby nagannego znalezli: y na tym fundamencie JW Potocki Pis: Litt: w wyborney swoiey Mowie doprasza się o kwit: Już po dwa razy zapytane Stany o zgodę na niego, iednomyslnością nań pozwalały: za trzecim razem Wdztwa W Polskie, y Ziemia Chełmska ostrzegły Sobie, aby Jm wolno było, w Izbie Poselskiey roztrząsnąć Rady czynnosci. Jakoż po długich umowach, dano wprawdzie kwit, ale wolność pretendowaną Izbie Rycerskiey ostrzeżono — „ Sessye dwie Piątkowe, zeszły na Raportach Delegowanych do Skarbu Kor. Komissyi Edukacyiney, Departamentu Woyskowego y Komissyi Likwidacyiney: Ze wszystkich tych Jurysdykcyi Raporta, pełne były pochwał dla JWW. Komissarzow przeszłych dwoch lat zasiadaiących. Szczegolniey Komissya Edukacyina, wielkie za swe rozrządzenia y Ekonomikę odebrała pochwały. Weszło do Kassy Jey przez z. l. 2.934.796. Expensowała: 2.759.763. pozostaie w Kassie 175.032. Złł — „ Departament Woyskowy: Liczbę Woyska Kor. do. 12.439. podwyższył: a aktualnie znayduie się: 12.127. głow: prosz. 555. Poczt Sowitych — „ W Litwie

by

być powinno Woyska. 4.770. znayduie się aktualnie: 4515 —
Komissya likwiduiąca długi Rpltty w drugiey Klassie
umieszczone: pokazała, iż pretendowano: ƒ 9150. Tal: 312.
669. Tyrf. 60m Złł. Węg. 7325. Sr. grz. 3842. W monecie złł.
129.458.798. Przyznała zaś: W Złocie: 350. w Taler. 1700. w
Monecie: 1.142.670. — Xiążęta Jabłonowscy, Rodziwiłowie, ode-
słani do Stanow: Miasto Gdańsk od 4. mill odsądzony:
Toruń: z stu czterech mill: 68m zyskał etc. — Skarb Kor
w Gotowiznie: 811.580. Na retentach: 402.099. złł. okazał —

Sessya sobotnia zabrała cały czas Stanom przez
Raport o Skarbie Litt: wszyscy Delegaci obwiniali całą
komissyą, o rozne bezprawia: drudzy całą tę Winę JW
Podskarbiemu przypisywali. Wyrzucali publicznie: Proto-
kułow powydzierane karty: Summy skrobane: Blan-
kiety popodpisywane: Brak Instruktarzy drukowanych
na etach: brak: 800m złł. Wreszcie JW. Potocki Staro-
sta Słomacki, iako Delegowany od Komissyi zabrał
głos, y o sąd domagał się — Milczał dotąd JW Pod-
skarbi N. Litt: a tu głos niespodzianie zabrawszy,
przeszło godzinę explikował się: zlewał całą winę na
JP. Suchodolca swego zdrayce: Przymawiał JmćPP
Komissarzom, że przy obwinieniu swoim, sami czyści
być niemogą: oświadczył się iż gdyby czego brakowało
swym założy maiątkiem, nakoniec sam na uspra-
wiedliwienie swoie o sąd upraszał — Była to iedna
z nayciekawszych dotąd Sessya. Twarz JW. Podskarbie-
go. wymagała kompassyą. Pomieszanie Jego tak wielkie

było

było, że mu Przyiaciele punkta zarzutow przypominać musieli. Po skończonym przezeń głosie, cała umiłkła Izba: został się Interes nieułatwiony: Kwitu Komissyi niedano: a JW Podskarbi podał do Laski Explikacyą — Zabrał potym głos Xże Kasztelan Krakowski, z podziękowaniem za krzesło: przypomniał się potym Xże Marszałek: a w tym Stanu Rycerskiego Marszałek zabrał głos prosząc o rozłączenie Izb: na co JKMość, przez JW JX Podkanclerzego pozwolił.

W Poniedziałek Stan Rycerski w Izbie Poselskiey, zaczął roztrząsać czynności Rady: było głosow kilka, pełnych czynności Rady pochwał: Jeden JW. Chełmski Suchodolski zaskarżał ją o niektore Rezolucye: zeszła ta Sessya na niczym: a we Wtorek Proiekta w teyże materyi roztrząsano: o czym niżey.

Między znacznieyszemi Proiektami ktore tu iuż widzieć się daią: /: prócz tych ktore Prezesy Rada Stanom w gotowości podać ma: / iest Proiekt o ulepszeniu Stanu Woyska: ktorego treść iest: aby uformować Garnizon mieyscowy w Kamieńcu z 2. batalionow po. 400. głow: tamże Koszary 2do aby Płaca Officyerow Brygad Kaw: Nar: Pol: z płacą Litt: a płaca gemeynow Litt z płacą Kor. porownane były. 3tio Kassa Inwalidow Summą 50m Złł ma być powiększona. 4to Na utrzymanie Ludwisarni Warsz y Fabrykę broni: 60m Złł. etc

Z Kordonu Austryackiego mamy pewną wiadomość, iż Cesarzowa Jmć, zupełne Gallicyi Synowi zdała rządy — „O podróży Jego mówiąc, głoszą, iż skutkiem iey pryncypalnym nowy Polski zabor: a raczey zamiana niektórych Powiatów za Województwo Krakowskie. Dodaią nawet y to, że do uskutecznienia tey Planty, iedney z Królem Pruskim braknie kombinacyi; z którym że aktualnie zachodzą negocyacye, straszyć nas nieprzestaią.

Wtorkowa Sessya zeszła na Kłótniach o Kwit dla Rady Wieustaiącey. W. Suchodolski P. Chełmski podaiąc Proiekt naganienia Jey, podawał razem Propozycyą przedłużenia czasu Seymowania. Co że materyą Status zawiera, odrzucono. Zaczym Delegaci do Kom: czytali przez się uformowane Proiekta Kwitów dla Rady Kommissyi Skarb: Kommissyi Likwidacyiney i Kommissyi Edukacyiney i one ad deliberandum podano. Były skargi na Departament woyskowy. Przymówki dla Kom: Edukacyiney, ale te iako niesłuszne odrzucone. We Srzodę Proiekta Kwitów wszystkie podpisano z naganieniem dwoch Rezolucyi Rady. Domagano się potym porównania Pensyi Podskarb. W Lbr: z pensyą Podsk: W Litt. ale ta materya ieszcze nieskończona. Domagał się także Xże Kalix Poniński odięcia niektórych Kapitałów od funduszu K. Edukacyiney na woysko, a na Mnichów Edukacye zlecić radził, ale i ta propozycya końca niewzięła.

Z Warszawy. 9. 9bris Roku 1780

Podany przez W. Kaminskiego Posła Wołynskiego 26. 8bris wzglę-
dem uchylenia Praw JW Zamoyskiego Proiekt, dla
oppozycyi JO. Xcia Juli Stanisława, odesłany ad delibe-
randum do Czwartku, był pierwszą materyą owodnio-
wey Sessyi. Autor Jego y wielu Posłow upierali się aby
był bez poprawy przyięty: Ale za remonstracyą
pomienionego Xiążęcia Juli, nastąpiła poprawa Wy-
razow Osobę JW. Zamoyskiego krzywdzących: oświad-
czoną winną temu Mężowi za pracę wdzięczność, y dekla-
rowano aby na żadnym Seymie Proiekt Praw Jego
roztrząsany być niemogł. Ten cios na JW. Ordynata
rzucony, tak mocno uraził JO Xcia Juli Stanisława,
że od podpisania tego Proiektu w Izbie nie posłał.
Przystąpiły potym Stany do rozeznania pretensyi
Domow Radziwiłłowskiego y Sukcessorow Hrehorego
Ogińskiego: JO. Xiążęta Jul Radziwiłłowie czterema
z siedmiu millionow kontentować się obiecali: Ogin-
skich Sukcessorowie, na 400m Złł. przestawali. We dwoch
milionach pretendowali Xiążęta Jul Dobr Stołowych
Wdztwa Wileń. krzesła w dziedzictwo: drugie dwa
iako y pretensya Ogińskich do przyszłego Seymu
odesłane: Po nieiakowych Sprzyczkach, obydwie te
Summy podług żądania domow pomienionych, iedno-
myslnością przyznane. Podpisano ieszcze na teyże Ses-
syi Proiekt, rozciągaiący Kompanią tabaczną na Pro-
wincyą Litt: zamiast procentowego podatku: tudzież
Dobr krzesłowych JW. Wdzie Krakow. ad vitae tempora
zażywać pozwolono: Nakoniec Komissyą Szpitalną uchylo-
no

no, a przepisy Jey, Komissyi Boni Ordinis, dopełnić nakazano: Była
to iedna ze wszystkich Sessyi, na ktorey naywięcey udziałano.
Czytano przy końcu Proiekta względem zapobieżenia zby-
tkuiącey w Stroiach płci niewieściey: Proiekt banku glnego:
Proiekt handlu Solnego przez Skarb Kor. y inne: y na tym
czytaniu Sessya do poiutrza solwowana — „ Piątkowa Ses-
sya zeszła na kłotniach względem Woyskowego Proiektu: nie
podobał On się wielu, dla powiększanych nim Officyerow
nie Gemeynow: Prowincya Litt porownania płacy Szarż
Woyskowych z Koronnemi domagała się. Inni pretendowali
Aukcyi Kawaleryi Narodowey, inni Regimentow: „ JW.
Ex Chorąży W. Kor. Potocki, proponował Erekcyą za swoy
grosz własnego Regimentu z 300. ludzi: mieiącego mieć
fundusz z Maioratu Julczyńskiego, o ktorego uformowa-
nie razem upraszał: ktorego Szefem miałby być zawsze
Dziedzic Julczyna: kreacyą Officyerow zostawiał JKMci
Konsystencyą nieprzerwaną warował w swoych dobrach: a
w czasie Woyny, pod Regimentu pod Komendę Hetmańską
oddawał. Jak na pierwszy tak na drugi, tego dnia
nie zaszła zgoda: zostawione obydwa powtorney delibera-
cyi, y dnia owego nic nie konkludowano — „ w Sobotę
to iest: 4. przeszł. zagaiona była od Interessu Woyskowego.
Zmollifikowano aukcyą Officyerow, a Gemeynow y Pocztow
do każdey Kompanii po 4. przydano, na co fundusz z Re-
manentow Skarbu Kor. wyznaczony — „ Komendantom Bry-
gad Głowy golić kazano: a Regiment mieyscowy w Ka-
mieńcu, tymże Proiektem stanowić się miany, uchylono —
Proiekt JW. Potockiego upadł: dla oporu Xcia Kalikta.
Woysku Litt płaca zatrzymana warowana — „ Postąpiły po
tym

potym Stany do materyi o Wexlach: ktore iednomyslnością
dla Szlachty skassowane: y tylko tey od kupcow dawa-
ne, za ważne poczytano. Nastąpiło potym czytanie
rożnych ad deliberandum Proiektow — Ostatnia w
Izbie Poselskiey tego = Seymowa Sessya, w Poniedziałek
przeszły, czyli 6. praesentis, zaczęła się: od Hałasow
na Arbitrow, ale te wkrotce uspione zostały: Wypadł
także na Proiekt Izby ubogi Szlachcic z Wołyńskiego
od W. Sty Owruckiego z maiątku zdarty: ale czasu
niebyło wnieść w poznanie Jego zażalenia. Zabrał po
tym wiele czasu Proiekt okryslaiący zbytki: zakazu-
iący w szczegolności sprowadzania kleynotow: bogatych
uzycia materyi, koronek, haftow dla oboiey płci: a
Gredetury, hatłasy kitayki, gazy, blondyny, muslíny prze-
pisuiący: Liberyom Sukno kraiowe y włoczka do nich
nakazana: Powozow z zagranicy sprowadzać zabrania-
iący: Uresście szlefty u Mundurow kassuiący: ktore
zaraz wszyscy Posłowie po przyięciu tego Proiektu po-
odpinali. Wiele było trudności względem tego Prawa,
ale nakoniec, y na to iednomyslność znalazła się. Jak
proponował kilkunastu do Indygenatu: ogłoszeni nie
mieli nadziei pozyskania tego kleynotu: zgodzono się
tedy aby po iednemu czytani byli: z tych pryncypal-
ny: Xże de Ligne, tu przytomny: Xiąże de Nassau: JP.
Brygido Vice Gubernator Galliey etc. Zapytany Stan
Rycerski po kilka razy o pierwszego, znalazł kontrady-
kcyą, w JWW. Rynieweckim Pośle Podl. y Drewnowskim
Pośle Mazowieckim: długo Izba pracowała Ich na ktorem

do

do zgody, dopiero za przybyciem Samego Xcia obydwa się nan
pisali. Okrzykniony także de Ligne Indygenae przystąpił
JW Marszałek, do ogłoszenia drugich, ale na żadnego
zgoda nie zaszła. JP. Teper starał się o Nobilitacyą, ale
y ten nic nie wskorał: Mowiono także y za JP Firmanowiczem
„Prowincya Litt chciała sobie Alternatę Seymowo zabe-
spieczyć: ale y do tego nie przyszło: „JW. Oboźny Kor, otrzy-
mał pozwolenie do 3. l. y 3. miesięcy sprzedać swe Jura
Communicatiwa: „Ostrzeżono ieszcze względem Komissyi
Litt 1775. zakwestyonowanych, zwłaszcza granicznych,
aby in foris Competentibus sądziły się. W tym Stan Ry-
cerski zaproszony do Senatu: pożegnany od Marszałka:
złączył się iuż o godzinie 11. a Sessya do Piątku odwołana.

Smutne tu Nas dochodzą wieści, o bliskim na
Wołoszczyznie granic naszych powietrzu: JWW. Posłowie
maiący o tym doniesienia zalecali aby Departament
wczesne porozstawiał pasy: Jeszcze y Szarańcza nie po-
zbawiła nas tey boiazni, ktorą słusznie każdy przera-
żony zostaie, zwłaszcza że na Zimę zaległa.

JW. Rzewuski Pisarz Polny Kor. maiący Re-
wers W. Generała Kozłowskiego, iako się pro civiliter
mortuo podaie, odebrawszy wiadomość w Strasburgu
że Postem został: a decyzyą od tamteyszych Officierow
że ieszcze plama niezmazana, na nowo z nim poie-
dynkować przedsięwziął.

Rezydent Pruski JP. d'Akt rewokowany: a JP.
Teper ktory zań wydał Corkę Swoią, trudność mu czyni
aby ją miał wziąć z Sobą, dla niepewnych Swoich losow.

Ex 9. 9bris 1780

Szescio Niedzielnego Seymowania czynnosci na niczym prawie
zeszłe na dniu iutrzeyszym maią bye czytane: to pewna
że procz odrzucenia Praw J.W. Zamoyskiego, przyięcia
przez Litwe Monopolium tabacznego, za tamowania
waloru wexlow na potym, odnowienia Prawa oszczęd=
nosci, powiększenia woyska Polskiego przez 400 ludzi
y przymnożenia dwoma Książkami za każdym sprowa=
dzeniem przez Bibliopolow Biblioteki Załuskich; nic
wcale nieustanowiono nowego. Że Brygadyerom y
wice Brygadyerom po Polsku nosić się przykazano
to zrobiła prywatna intryga nienawiści na iednego
z Brygadierow, iako y to że Xiąże de Nassau
do Indygenatu nieprzypuszczony za wdawaniem
się Xiążąt Sanguszkow. Żadne Proiekta Prywatne
swego niewzięły skutku, częścią przez zawisnych
częścią przez prawdziwych Przyiacioł tych Panow
ktorych w podanych Proiektach pokrzywdzie sta=
rano się, pod pretextem iakowyś zyskow.

Szambelan J.K.Mci niby Przyiaciel Familii Radziwiłłow chcąc
pokazać przychylność swoią, a bardziey wspomodz ubogich
swych Braci, ułożył Projekt: iż Xiąże Wda Wileński dla
RPospolitey chce Regimentow dwa swoim kosztem wystawić
z tym warunkiem aby Generalstwo zawsze przy Familii
Radziwiłłow zostawało. Pożyteczny dla RPospolitey Projekt, ale
iakby tylko dostać się w ręce przyiaciół Xiążęcych, tak za-
raz ci otworzyli oczy co to się znaczy, to iest że na 2000.
ludzi, opatrzenie, moderunek, porcyi rocznej
dla będących w Regimentach wyniesie do 4.000.000, a
w przypadku utrzymania się przy iakim wyższym
officerstwie, podaiący Projekt Przyiaciel starać się będzie
aby Komenda przy nim y Braciach iego zostawała
a ci wzmocniwszyśię potrafią sobie narobić przyia-
ciół z Xiążęcey szlachty y bez karnie samego Pana
za nic maiąc za nos wodzić będą. Zrozumiawszy inte-
res Xiążęta, podziękowali owemu Przyiacielowi za tak
liwość o polepszenie losow swego Pryncypała.

Litewscy Posłowie przed złączeniem się z Senatem doma=
gać zaczęli się aby następuiący Seym podług Prawa
w Grodnie odprawił się, y ieżeliby im to odmowio=
no, tedy gotowemi się być ogłosili zerwać Unią
z Koroną, może by coś było wynikło, tylko że nie=
chciano rozcierać tey materyi, y że złączeniem się
pospieszono.

W przeszłą Niedzielę Nieiakiego Pana
Dzwonowskiego maiącego lat 20 w Koszarach Kazi=
mierzowskich przez swawolę Corka Tłomacza
Języka Tureckiego z Pistoletu zabiła, y sama
z desperacyi iak tu powiadaią w Wisłę wsko=
czyła. Teyoż dnia Dworzanin Xcia Wdy Ruskiego
Pistolet nabiiaiąc nieostrożnie, życia postradał.
Teyoż dnia Niewiastę uczciwie ubraną idącą
na Komedyą Konmi stratowano. O teyże prawie
godzinie we wrotach Pałacu Krasinskich u
Karety Angielskiey nowey oś żelazna skruszy
ła się, w samym nadiachaniu Krola JMci

ktory z swym Poiazdem poty czekać musiał, poki drogi nieuprzątnięto. Tegoż dnia nareszcie Xiąże Poninski Podskarbi na Klęczkach JW Sztakielberga za coś przepraszał, a ten przeprosić się niedał za iakowes gadania, do ktorych miał dać okazyą JW. Hetman W.K.

Z naygłębszym respektem serdecznie całuię stopy Jaśnie Wielmożnego Pana y Dobrodzieia mego nayosobliwszego

Suplement. No. 2. de 19. 9bris 1780.

W przeszły tydzień Xiężna Jul Janusowa, fatalny bardzo miała przypadek: dowiedziawszy się na Kompanii że Dziecię Jey zachorowało, bierze ofiarowaną Sobie od Hrabiego Kraszewskiego karetę: w tym gdy wsiada, konie się spłochały: Ona pod karetę wpadła, y Szczęściem że nie skaleczała: Mąż przypadłszy znacznie aprehendować począł: Xiężna dla zaspokoienia Jego, lubo y kontuzyi dostała, y niemało pomieszana była, Sama ofiarowała mu iechać na Teatr. Niewiedzieć czy się druga znaydzie, ktoraby tak nie stałecznego Męża, mocniey do Siebie przywiązać potrafiła: Zna Ona Jego dwie podsyce karty y Konie: pierwszą iak może nayskromniey podsyca: na dogodzenie drugiey niczego nie żałuie — Dziwnieysza atoli rzecz, iak Sobie mogła uiąć Matkę, ktora dziś żadnego nad nią rodzonego Dziecięcia więcey niepoważa, y nie kocha: potrzeba się, było na to urodzić Szczęśliwą Podkomorzyną Krzemieniecką.

Przed kilku dniami, JPan Dzwonowski, kilkunaście lat mieszkający Kawaler z Przemyskiego, służbę Woyskową traktuiący, wstąpiwszy do Krolewskiego Murzyna, z swoim Pułkownikiem, Corka Gospodarska, z Pistoletem igrać poczęła: a niewiedząc czy nabity, gdy zatem zmierzy, iuż za powtornym

przy

przytknieniem do tegoż JP. Dzwonowskiego na mieyscu Go zostawiła: Cały Regiment tego młodzieńca, dla pięknych Jego talentow y obyczaiow dotąd żałuie.

JKMość z Seymu ninieyszego wcale niekontent a to z przyczyny że na Propozycye Jego y Rekomendacye mały bardzo Izba Poselska wzgląd miała: z kilku nastu do Indygenatu podanych, ieden Xże de Ligne utrzymał się: z Moskalow żaden — Za JP. Brygido JP. Markowski perorował: ale iako interessowany Przyiaciel okrzykniony — Xże Alexander Lubomirski na pretensyą Przyiaciół Xcia de Nassau oświadczył się, iż tego Juli raczeyby wyprosić z Polski na zawsze, nie zapraszać do równości należało.

O JW. Ekskrayczym Kor Potockim dowiaduie myszę, że osiadł w Lionie: gdzie 70m. na Banku złożyć miał, y tam dalsze swe prowadzić życie — Dziwna rzecz, że o Krzesle Udztwa Mazowieckiego żadney w Izbie Poselskiey niebyło wzmianki.

Suplement Wiadomości „ de die. 9a 9bris Anno „ 1780. No. 1. 379 117

Postrachy ktore Sobie rozni z przybycia JP. Tugut czy-
nili, iak dotąd płonne się pokazuią. Wielka o tym Mini-
strze opinia, baczniejsze czyni Publicum na wszelkie Jego kroki
y odezwy. Dziwiono mu się tu niedawno, gdy graiąc w kar-
ty omylił się, y dał Panszla czyli wyżnika za Krola: Gra-
iący z Nim owę Partyą ostrzega Go o tey omyłce: ktorą
On wymawiaiąc rzekł: Wybacz mi WPan: Bo od czasu
iak iestem w Polszcze, zawsze biorę chłopca za Krola. Mo-
że że w Relacyach dodano pierwsze słowa o Polszcze:
Ale gdyby y tak być miało: niebyłoby to ieszcze dla
Niego wymowką, z tey ktorą po swey Audyencyi po-
pełnił omyłki.

JO. Xiąże Jul. Woiewoda Wilenski, nie wprzod
z Rzecząpospolitą traktować począł o zamiane Dobr
Krzesła Wdztwa Wilen. za dwa miliony swey do Niey
pretensyi, poki mu Xiąże Hieronim niedał Rewersu
iako do Intrat z tychże dobr nic pretendować za życia
Jego niebędzie — Pomieniony Xiąże Woiewoda, mało
życia niepostradał, idąc na Ganki do Sali Poselskiey
daiące: a to przez niespodziany ze schodow upadek
Szczęściem tak wielka machina na twarz powaliwszy się
ani sobie, ani drugim nieszkodziła.

JPan Teper, myslący o Sukcessyi w Anglii, przed-
sięwziął szukać się w Charakterze Szlachcica Polskiego.
Dałbył tym końcem wspaniały Obiad Julcom Posłom:
a W. Witostawskiego Obozn: Litt. Posła Podolskiego u-
prosił aby za Nim w Izbie mowili. Nic atoli niewskorał

bo

bo wiele bardzo Woiewodztw, na Indygenaty y Nobilitacye nie pozwalać, miało w Instrukcyach: y Xiąże de Ligne, gdy by był z Synem w Osobie swey w Izbie nieznaydował się pewnieby nic niewskorał. Był On świadkiem, iak trudny to Interes w czasie Seymu wolnego: pytał się o zgodę na niego z pięć razy Marszałek y iednomyślności nieznalazł: Już nawet wątpić począł o łasce Izby, gdyby tu Posła Podlaskiego JP. Ryniewieckiego y Zakroczymskiego JP. Drewnowskiego razem z nim niezagodziła: JP. Drewnowski obstawał za Naręczycem: y oświadczył się że ieżli On Indygenatu niedostanie, na żaden niepozwoli: On zas miał obietnicę od Naręczyca, windykowania u Potemkina 9.m

W czasie roztrząsania Proiektu kassacyi Praw JW. Zamoyskiego, uważali Jul Posłowie, że Xiąże Jul Stanisław obstaiąc za Przyiacielem, zapominał o Respekcie Kollegom winnym: toż samo w nim upatrywali, gdy się niektórzy Przyiaciele za JW. Podskarbim W. X. L. odzywali: Zatamowanie osobliwie głosu, naywięcey wielu obraziło: Był w tym także porywczy JW. Mokronowski, Ale Izbę przeprosił: Xiąże Jul, y do tego się znać niechciał: W tymże notowany był y JW. Tyszkiewicz Pisarz W. Litt.

Wielu tu z Panow Posłow Seym wolny tak sobie znudzili, że nietylko Sami wyrzekaią się go, ale y wnukom swoim starać się o tęż funkcyą zakazać obiecali. Przecież to pewna że niniejszy od przeszłego daleko czynnieyszy, y materye zaspokoione walnieysze.

Z Warszawy. 23. 9bris 1780. 380

Coraz smutnieysze dochodzą Nas wiadomości, oszerzaiącym się tu owdzie po Podolu y Ukrainie Powietrzu. Raport, który Komissya Skarbowa odebrała, uczy: Iż nayprzod w Batice pokazało się y ustało: Wołoczyska zaś przez Żydow miały być zarażone: którzy okradłszy o połmile Szlachcica z Pieniędzy w karczmie nocuiącego, szkatułą Jego zarazili się: tak że dwoch z nich na mieyscu zostało: drudzy powróciwszy do Wołoczysk, Miasto całe zarazili — Z Ukrainy piszą, że w Niemirowie też zarazy panować maią: y JW. Starosta Bełzki, tym tylko tam dosiaduie komem, aby Włości swoie, od dalszey zasłonił komunikacyi — Komissya Skarbowa, za rozkazem Prezesa Rady, wysłała tam iuż dwoch Doktorow, dla ratunku ubostwa: a JP. Dzieduszyckiemu 30m Złł. wyliczyła, na potrzebne expensa — Tu u Nas Okopow poprawuią, dla zamknięcia komunikacyi: przy Traktach Domy na kwarantanny gotuią: A Żydzi nayprędzey Nas zarazić mogący, zaraz we dwie Niedziel po

Sey

Seymie, zwłaszcza, tu niezasiedli, ustąpić muszą.
Relacye od JP. Dzieduszyckiego y Doktorow
nadesłane, ożywiły wzkolwiek skonsternowanych
tu powszechnie Obywatelow. Pokazuie się, albo,
wiem, iż te choroby, lubo zaraźliwe, nie są z gę-
tunku powietrznych. Ale tylko gorączki zgniłe:
y że iuż powiększey części ustaią.

Juz się domosło było, że Pieczęć wielka
Koronna JW. JP. Okęckiemu B. Pozn. a przeszłe-
mu Podkanclerz. Kor. Mnieysza zaś JW. Ma-
łachowskiemu bywszy Refer. Kor. dostały się.
Konkurował o wielką, Stasze Szembek: o mnie-
szą, JW. Kasztelan Łęczycki: y obydwa doń
mieli Przyiaciół: JW. Potocki, tak się indyffe-
rentnym pokazał, że nawet w kandydacyą
niewszedł. Doswiadczyła zaś na nowo
Rada, iak wielki błąd w opisach się umieszczo-
ny: kiedy Prawo alternatę między Kanclerzami
zabespiecza: a trzech kandydatow Krolowi poda-
wać nakazuie. Może się zaś trafić, że Rada
Podkanclerzego w kandydaci nieumieści: a ten
od Urzędu, odsądzony być niemoże, bez winy.

Jest tu w robocie, cessya Buławy Pol

ney

ney Litt: JW. Tyszkiewiczowi Pisarzowi Litt. Chciał dawniey, tytułem tylko JW. Pisarz kontentować się: dziś prócz honoru y Pensya w targu: Zaco JW. Hetman, prócz kilkukroć sto tysięcy, pretenduie krzesła Urzędu Potockiego y Pisaryi Litt. dla Xcia Józefa Lubomirskiego. Po śmierci JW. Borzęckiego, Podstolstwo Kor dane JW. Potockiemu ~~[illegible]~~ Stanisławowi ‡ Kasztelania Sieradzka, ~~[illegible]~~, ~~[illegible]~~ JW. Biernackiemu dostała się.

Co było dawniey sekretem, y z wielu miar niepodobieństwem, iuż dziś pewnością, że JW. Mniszek Sekretarz Kor bierze JW. z Zamoyskich Potocką, Podkomorzyną przeszłą Kor, y iuż zaręczyny stanęły. Czekaią tylko obie strony na Expedycyą Rzymską z racyi bliskiey, bo w 4tym stopniu kolligacyi.

Wszyscy się tu dziwią lekkowierności JP. Augusta Posła Cesarskiego, że On maiąc wyraźny Dworu swego rozkaz, aby na publiczney u Stanów audyencyi domagał się wyciągnienia woysk Rossyiskich, przestał na assekuracyi Posła Rossyiskiego, zapewniaiącego Go

o nadeszłym Ordynansie. U samey rzeczy prezento-
wał mu go nawet: ale to był Ordynans pier-
wszy: Ani się należało Posłowi, przestać na nim:
Jakoż daią się tu słyszeć pogłoski, że oszukany:
Iże może nietak prędko, do wyciągnienia Mo-
skwy przyidzie, iak się spodziewano.

Przyczyna, dla ktorey żadney wzmianki
na przeszłym nieuczyniono Seymie o krzesle
Woiewodztwa Mazowieckiego, ta iest: że słychać
iż JW. Woiewoda do kraiu powraca: Zatrwo-
żyło to niemało JW^ą Woiewodzinę, ktora otrzy-
mała wprawdzie za nieboszczyka Kanclerza
Rozwod, ale in Contumaciam: a dziś daley
Interessu tego popierać, dla nieprzełamaney
tuteyszego Konsystorza stateczności niemoże.

Prawo swieże, uchylaiące dawnieysze
nawet Wexle, utworzyło tysiączne Protestacye
y Manifesta przeciw Lichwiarzom: zatrudni
niemało Jurisdykcye: a krzywoprzysięstwa nie-
skonczonego da okazyą: kiedy Dłużnik ma
dziś po sobie Prawo, iż zaprzysiągłszy, że
tyle niewziął na ile się pisał, będzie wolen
od opłaty całey zaprzysiężoney Summy

Ę 23. 9bris 1780. Ao

382
120

Soli Illustrissimo

W przeszłym tygodniu w dzień Piątkowy Rady nieustaiącey odprawiła się Sessya względem obrania Kandydatów do Podkanclerstwa, trzech z tey Elekcyi wypadło Kandydatów JW. Lipski Kasztelan Łęczycki który miał 36. wotów, Generał Raczynski maiący wotów 19 y Małachowski Referendarz, który lubo miał naymniey wotów bo tylko 15 za przychyleniem się iednak woli Krola JMci został podkanclerzym, w Niedzielę wykonał przysięgę z Bratem swoim Referendarzem przeszłym Starosto Sandeckim, Przeszły Marszałek Seymowy Brat pomienionych dawał wspaniały obiad dla Przyiaciół y swoiey całey Familii. Byłby Małachowski nieotrzymał Pieczęci, gdyby JW Potocki Pisarz Lit. swey Konkurencyi nieodstąpił, miał ten iuż zapewnionych kresek 24, y zapewne byłby Podkanclerzym, a że Krol JMć w przody wymiarkował, iż JW Małachowski y w Kandydacyą nawet niewszedłby, owoż wszelkich użyto sposobów aby wcześnie JW Potockiego uprosić żeby pretensyi swoiey odstąpił zapewniaiąc Go

iako w krotce Podkanclerstwo Litewskie a potym Kanclerstwo o=
trzyma; Nadto głaszczyc Krol JMć JW Pisarza Litt dnia one=
gdayszego dał Bratu JW Stanisławowi Podstolstwo Kora
a JW Biernackiemu Kasztelanią Sieradzką. Gadano tu
że JW. Tyszkiewicz Pisarz Litt kupił mnieysze Hetmań=
stwo Litewskie od JW. Sosnowskiego, ktory tytuł prze=
dawszy wymowił sobie dochod dożywotni z Hetmaństwa
y Woiewodztwo Połockie; Mowią tu y o tym że gdy
JW Tyszkiewicz posunie się na Wielkie Hetmań=
stwo Lit. tedy Polnego, będą mieli Litwacy Xięcia
Sapiehę Generała. J.W. Sztakielberg w Przeszły
wtorek dawał Obiad dla Krola JMci y Familii
Jego, podczas Ktorego Poseł oswiadczył wolą Carowy
JMci względem zupełnego wyruszenia Moskwy
z Kraiu Polskiego. W czasie Seymu słychać było
że na Mieysce Sztakielberga, miał być destyno=
wany Panin przy ktorym y dyspozycya woyska
zostawać miała, ale teraz inaczey mowią: iż to
był fortel użyty na zaspokoienie pretensyi

JMć Pana Tougouta Posła Cesarskiego, który zaraz za przy=
byciem swoim do Warszawy domagał się od Sztakiel=
berga dopełnienia Traktatu Podziałowego, a to wzglę=
dem kolei Pełnomocnictwa, gdy więc tym sposobem
dał się uwieść P. Tougout y na Seymie z żądaniem
niewystrzelił, JW Sztakielberg swoy interes tak wy=
kierował, iak tylko sobie mogł życzyć, y podobno
zostanie się dla ukontentowania Xiężny Radziwiłowy
Kasztelanowy Wileńskiey z którą w przyiaźni żyie, y
dla uniknienia widoku swey żony w Moskwie, którą
obrzydził sobie, iak tu głoszą. W tych czasach spo=
dziewamy się tu wesela JW. Mniszcha Sekretarza
Litt, który ma wziąść ślub z JW. Podkomorzyną
Korą rozwodką niezawodnie. Xiąże Prymas że na
Seymie swego Proiektu utrzymać niemogł: aby
mu RPospolita w nadgrodę przyozdobienia Pała=
cem Warszawy, z remanentów skarbowych 600.000
złp. zaliczyć kazała etc tak rozgniewał się iż

z nikim niepożegnawszy się wyiachał z postanowieniem iako nigdy do Warszawy nieprzyiedzie. Podobnąż złość wyrządzić postanowił Tomatys z swą żoną R. Pospolitey a szczegulniey Warszawie za to, że Kleynotu Szlachectwa chociaż starali się nieotrzymać na samo pogłoskę Przyiaciele Pani Tomatysowy iuż płakać zaczynaią, a gdy skutek zobaczą co czynić niebędą? Z okoliczności Prawa ustanowionego na Damy Polskie aby samych Gaz, Koronek zażywały tuteysi Kupcy spodziewaią się wielkiego zarobku na tych towarach, y dla tego takich towarow sprowadzać umyślili naywięcey.

Z naygłębszym respektem serdecznie całuię stopy J. W. Pana y Dobrodzieia mego Nayosobliwszego.

Suplement Wiadomości de die 23. 9bris Anno 1780.

Zdziwiono się tu niemało, że JW. Pisarz Potocki niepodał się w Kandydacyą do Pieczęci, ile gdy dawniey w liczbie pierwszych Kandydatow mieścił się. Ale się iuż pokazało: że pretensye Jego zaspokoiły nadzieie krzesła Ministrowskiego w Litwie — Przybyli swieżo z Zagranicy JWW. Potoccy Podstolstwo dzisieysi Kor, stanęli w Pałacu Xcia Wdy: bo Dom Ich także Kalixt dotąd trzyma. Obojga humor po tey podroży, bardzo cienki, gdyż na nią kilka wiosek pękło: a do posagu bardzo daleka perspektywa — JW. Wdzina Podalska zaraz po Zaręczynach ofiarowała własny apartament JW Mniszkowi Sekret. Ukor przyszłemu Swemu Zięciowi: Podziękował On Jey za tę grzeczność: Ale razem przez Przyiaciół z tym się oswiadczył: Iż ieżliby Zona Jego przyszła stać z Nim w Zamku niemiała, gotow iest wszystkie zerwać umowy — Wyiechał iuż w tych dniach JP. Kozłowski na Granicę, maiący się potykać 29. praesens. Przed wyiazdem uczyniwszy testament, złożył w ręce Krolewskie Regiment, z prośbą, aby Go Krol Jmć konferować raczył, kochaiącemu sztukę Zołnierską y znaiącemu się na niey. Zapewnił go Nay Pan, iż go nikomu nieda, pokąd o nim niepowezmie wiadomości: a za powrotem Jego, nikogo nad Niego godnieyszego go nie osądzi. Mowią tu że do tey nowey kłotni, Anglik pe

wny

pewny dać mu miał także okazyą, z którym On pokłóciwszy
się. gdy Go wyzywał, odebrał odpowiedź, iż kiie, które
ieszcze z Niego nie są starte, nie daią mu prawa wyzywania
— „ Jest tu Anglik, który całą Europę pieszą zbiegał, y
ztąd idzie do Petersburga: był prezentowany Królowi
któremu On Stancyą y Wiktoryą ofiarował: Za co obie podtę
kował, oświadczaiąc się iż ma dosyć. gdy mu na Chlebie
Sole y Wodzie niezbywa. Chodzi tu po Ulicach zaś
pieszą: Wiecheć pod pachą, dla otarcia trzewików: Ofia
ruiący karetę na powrót do Domu, wrażaią go: a po
Samey rzeczy stać go na nią, maiąc na 40m wexel.
— „ P. Pugniani Kapelmayster Króla Sardynę wraz
większych Króla Jmci doznaie faworów: częste z nim
obiady iada: 100 f ma pensyi na miesiąc: a sztuka jego
nie tak wielka, aby całą Warszawę dziwić miała. Kon
certu owego dotychczas Warszawie nie daie: a wielu iuż
Posłów wyiechało, co po 3 f. Bilety popłacili — „ Xże Pod
skarbi traktuie tu kilku swym Pałacem po JW. Młodzie
jowskim nabytym: ale każdy kłótni boi się — „ Xiężna
Mieczniczowa Radziwiłłowa przedaie za 500m dobr Xiu
Michałowi: z kondycyą płacenia Jey co Rok 50m. ad vitae
tempora: — „ Są tu Proiekta nowe o Koadjutoryę:
JW Kanclerz Kor: stara się o Prymasowską. JW. B. Łuck
o Poznańską. JW B. Kujawski chciałby także dla
Siebie na Prymaturę upewnić ten assens: ale to
ukrótce na publiczności ukaże się —

385

Z Warszawy. 30. 9bris r. 1780

122a

Wątpliwości wszelkie, o wyiściu niebawnym Moskiewskich woysk z Kraiu naszego zupełnie spełzły: Naydaley 10. Grudnia na powrót ruszą: inni dałęta, ieszcze przybliżaią. Starszyzna woyskowa głosi, iakoby to był skutek Ekonomii Carowy Jnli: ktora zastanowiwszy się, nad milionami, na utrzymanie tey garstki ludzi z Kraiu swego wychodzącemi, chce ich kurs w własnych mieć granicach: Ale nikt tak lekkowierny nie iest: aby Ordynansow tych, tey ekonomice, a nieraczey Cesarskiey w Petersburgu negocyacyi nieprzypisał — „ W przeszłym tygodniu, gruchnęła tu była pogłoska, iż niektore Regimenta Austryackie, odebrały Ordynans, [illegible] do Polski z Kordonu: uci[illegible]chła w hi[illegible] [illegible]zeto

Mowiąc tu znowu o nowych y gwałtownych w Państwach
Krola Pruskiego zaciągach: iako y wyszłych iuż do
niektorych dywizyi Ordynansach: Te nowe Monar,
chy Pruskiego obroty, stwierdzać zdaie się nieżawo,
dna wiadomość, o zginioney iedney Cesarskiey
expedycyi: niewiedzieć tylko czyliby ta w samym
Wiedniu, czyli gdzie na Stacyi Pocztowey prze,
ięta była. — Dwie zaś są okoliczności, ktore
tych dwoch Mocarzow, do uzięcia broni, nieba,
wnie y koniecznie pociągną: Albo Interes An,
gielski, albo Turecki: woyna dzisieysza Morska
nieskończy się pewnie bez pośrednictwa Lądo,
wych Potencyi: a Turcy armuiący się y ćwiczący
na pograniczu naszym y Rossyiskim: znać że coś
niepomyślnego uroża [illegible] z bytności Cesarza
[illegible] po wyieździe Cesa,
[illegible]

W Liczbie pomienionych koniektur, iest ie[illegible]
Maxymiliana otrzymana na ktorą krzyw[illegible]
iako znacznie rozszerzaiąca siły Austryackie

nadziwszy się, decydowali, iż ostatni Poiedynek dał zu-
pełną JW. Pisarzowi satisfakcyą: a szalone zdanie
Officyerow Francuskich niema wiązać Polakow: ta-
kowa tey Rady rezolucya znalazła tu powszechną
aprobatę: zatamowała drogę zemście: a na dalszy
czas przykładną będzie regułą, popierania wymy
honoru, bez pogwałcenia Praw nayswiętszych

Trybunał przyszły Litewski, spodziewa się
mieć za głowę JO. Xcia Jmci Adama Czartoryiskie-
go Gła Podolskiego: długo On od przyięcia tey
funkcyi unikał: Ale determinacya Oycowska,
naywiększą dla niego była pobudką, ofiarowania
się na tę publiczną usługę. Przytomni tu Oby-
watele Litewscy, cieszą się niezmiernie, że za prze-
wodnictwem Jego [illegible] tam Sprawiedliwość,
gdzie iey od [illegible]
[illegible]

prezentowały wieczorem: gdzie Krol Jml do trzeciey
w noc na kolacyi z tańcami bawił się. W Niedzie-
lę, iadł kolacyą w apartamencie swoim teatral-
nym: zkąd na bal udał się* a potym na Reduty
powrocił — „ Sala assamblowa w Zamku y Biblio-
teka matowo nieskończone, będą dla potomności
dowodem, y wielkiego Krolu naszego gustu, y zna-
cznych dla dobra powszechnego nakładow.

Piszą z Gallicyi, iż odebrane przez Cesarza
Juli tych krajow rządy, sprawiedliwość y Oyczyska
zaszczyca litość. Między innemi dobrodzieystwy,
miał Cesarz Jml, procent dwanaście do Skarbu
opłacany, do siedmiu zniżyć, przez wzgląd upa-
dłego handlu, y zatamowanych iego kanałow.

[illegible] de [illegible] przybywszy do Stras-
[illegible] swoie; gdyż ina-
[illegible]

* do JO. Xcia Jmci Kanclerza W. Litt.

d. 30. 9bris 1780

387

122c

Soli Illustrissimo

W przeszłą Sobotę iako w dzień zwyczayney Gali J.W. Branicka Siostra Krola JMci dawała Kollacyą przy illuminacyi całego Kosztownie wewnątrz Pałacu, tegoż dnia Krol JMć maiąc wzgląd na zasługi wielkie Oboźnego Litewskiego Giedroica dał mu Order S. Stanisława, ale ten przez skromność nieprezentował się w nim chociaż miał go w keszeni, nieszczęśliwy Order, gdyż piechoto ustawicznie chodzić będzie musiał a nawet y tam gdzieby nienależało. Że Stecki Sędzia Łucki dobrowolnie złożył Sęstwo podług żądania Krola JMci, przeto otrzymał także Order S. Stanisława, y podczas Gali iuż w nim produk[illegible] powiadaią że iuż wstęg[illegible]

że Jego ułożenia wszystkie nieudały się z ustawiczney zgryzoty
zachorował, przed Przyiaciołmi swemi żali się na Krola
JMci iakoby zapomniał o zasługach tak znakomitego Męża
dnia onegdayszego posyłał iednego z swych Przyiacioł
do Krola JMci oświadczaiąc się iż nieuchybnie złoży
Laskę Marszałkowską Trybunalską, gdy żadnych dla
siebie względow niewidzi, Krol JMci kazał mu po=
wiedzieć, że niełamuie przedsięwzięcia, ale wszelako złe
uczyni gdy złoży. Naznaczył Krol JMci Marszałkowi
Trybunalskiemu pensyi ƒ 4000. y te zapłacono, więc gdy
Laskę [illegible] między wrocić będzie mu=
[illegible] swą funkcyą

122 d
388

Brat na starszego żadnego względu niemiał, a ieżeli tak
z Bracio sobie postępuie minister, coż z obcemi wyra-
biac niemysli? Mowią tu że JW. Okęckiego Biskupa
Poznańskiego pieniędzmi ukontentuią, y że ten Kanclerstwo
zapewne złoży dla Małachowskiego, a Podkanclerzym za
Interesowaniem się Carowy Sołtyka X. Sekretarza Korg.
obiecuią, ieszcze o tym pewności niema, ale z okolicz-
nosci miarkować można, iż to nastąpi. A gdy nastąpi
nieieden powie: nu, nu, sliczne Ministeryum...

Dnia onegdayszego JW. Tyszkiewicz [illegible]
na Hetmaństwo, ktore kupił od JW. So[illegible]
Gadaią tu y o[illegible]
stępuie JW [illegible]

Z naygłębszym respektem serdecznie całuię
stopy J. W. Pana y Dobrodzieia mego
nayosobliwszego.

Obow

Z Warszawy. 14. Abris — 1780.

Pocieszna dziwnie w tym tygodniu, od JP. Dzieduszyckiego wysłanego kosztem publicznym do mieysc na Podolu y Wołyniu zarażonych, odebraliśmy nowinę: Iż z Szescu tysięcy głow, gorączkami zgintemi Epidemicznemi zarażonych, 60. tylko zginęło: a ci ktorzy ieszcze, zupełnie z nich niewyszli, odłączeni od Spolnictwa zdrowych, pod strażą Doktorow zostaią, y wkrotce do zdrowia przyiść spodziewaią się. Przecięcie gwałtownieyszey tey zarazy komunikacyi, przypisać należy, opatrznemu y wczesnemu tuteyszey Zwierzchności zaradzeniu, a w przezorney exekucyi Ordynansow Nayp. Pana z Prześwietną Radą, y Komissyi Skarbowey pomieniony JP. Dzieduszycki, iako naywiększą miał część, tak cały kray, należytą winien mu wdzięczność: y ktory przykładem swoim okazał, że y w tym wieku młodzież niezawsze bezużytecznie za granicą bawi się.

Smierć Cesarzowy Imci, wstrzymała wydane Woysku Rossyiskiemu Ordynanse: Jakoż co tylko JP. Generał Romanus, o niey informowany został wysłał do Dworu Swego kuryera, coby miał w tey czynić okoliczności. Do tego y czas Zimowy nietylko dla woyska, ale y dla Obywatelow, pod-

wody

wody szafować obligowanych, byłby wcale w exekucyi zaprzykry. Niepewność atoli tę, uprzątnie spodziewana w tych dniach od JP. Tuguta Sztaffeta, który dotąd żadney z Wiednia Ministeryalney nie ma wiadomości, tak o śmierci swey Monarchini, iako y Interessach dawniey mu zlecanych.

Okoliczności Śmierci Cesarzowy, są następuiące: Polowanie bażantow, nabawiło Jey kataru, w którym krew dwa razy puszczona śmierć Jey przyspieszyła: Opatrzywszy się z rąk JX Nuncyusza y Kardynała Sakramentami: pisała dwa dni List do Corki Królowy Francuskiey: Przywołała potym całą Familią, pobłogosławiła, pożegnała y Cesarzowi poleciła, który tu zemdlał. Rozdać kazała potym 20.m g. na Dwor y swych Faworytow, podług układu na piśmie w Szkatułce, gdzie owe pieniądze leżały, od Siebie uczynionego. Przyszedł potym Sekretarz z dziewiąciu Ordynansami, których osm podpisała, na dziewiątym skonała: „Cesarz Jml, wszystkie Jey dyspozycye potwierdził.„ Pospolstwo od dni kilku gromadami pod pałac z płaczem y iękiem kupiło się ieszcze za życia, a po śmierci kilka dni w niepewności go zostawiono.„ Podług publicznego odgłosu: spodziewać by się należało prędkiey Cesarza z Kro-

lem

tem Pruskim woyny, lub iakiey znaczney w Europie rewolucyi, ale pogrzeb matki, koronacya na Królestwo Węgierskie y Czeskie, nie da pewnie mieysca w tym Roku myslom woiennym. A ieżliby co iuż y umyslał Cesarz, insze przedsię uziąć musi Planty, bo to pewna, że nie Poczta, ale naysekretnieysze Papiery z gabinetu Jego zginęły. Jedni tę robotę Francuskiemu, drudzy Berlińskiemu przypisuią Dworowi: cokolwiek bądź, iuż co było Sekretem, publicznością staią się.

Pod ten prawie czas, gdysmy posłyszeli o żałobie Wideńskiey, /: ktora y u nas, do Szescin Niedziel trwać ma :/ głosić tu poczęto nowy względem Polski Proiekt, to iest po długich Nocy Pana latach, rząd Monarchiczny, dla Domu Holsztyńskiego, ktory dziś w Petersburgu panuie. Planta ta nadziewni Domu Saskiego w brew by była przeciwna: y kto wie, czyli On dziś nie tym końcem wczesne do obalenia Jey czyni przygotowania znacznie Swe pomnażaiąc siły: tak że ów tuzie ktorego dewocya y Klawikord naybardziey bawiły, cały w woysku zatopił się.

Sprawę JP. Juliusa. Dwor Petersburski uziął na Siebie: nie aby Ją Imieniem Dworu Wideńskiego popierał: tylko, aby przez medyacyą

Przy

Przyiacielską obydwie pokombinował Strony: znaydzie atoli pewnie niemałą z strony Rady trudność, ktora swey powagi, w tak delikatny Interes, nie zechce bez Seymu narażać.

Kompania Pruska, arędująca Sól w Polszcze, sprowadziła tu kilka tysięcy beczek Soli Angielskiey oczkowatey, a partya cała do 180m wyniesie, chcąc dyskredytować Austryacką. Gatunek tey nowey Soli, osobliwszy: iest ona stańsza, cięższa, y tańsza: ale że się w niey gruzoły czerwone znayduią, nienayzdrowsza. Czekamy co Komissya o niey decydować będzie: gdyż Starosiec Zakroczymskiemu dwudziestu kilku ludzi od niey zachorowało.

W Komissyi Ekonomi Krolewskich ku rozpoznaniu zobopolnych pretensyi, za reskryptem Krolewskim wyznaczoney, odmieniono niektorych Komissarzow, a Sprawy do Assessoryi odesłane. Dezolacya lasow, ieden znacznieyszych tychże pretensyi Artykułow.

Maryaż Xiężny Nowogrodz. z JX Staniszewskim Subdyakonem y Koadjutorem Scholasteryi Warsz. szukaiącym dyspensy wkrotce spodziewany: Xiężna w Pilicy na nią oczekuie.

We Wtorek stanęła Elekcya JW. Tyszkiewicza na Hetmana Pol. Litt: a Pisarstwo JW. Win: Tyszkiewiczowi dane.

Suplement wiadomości de die 14. Xbris — 1780.

W Sprawie JPP. Rzewuskiego Pisarza y Generała Kozłowskiego, Publicum tuteysze zbałamucone zostało. Nieprzyszło w Kępnie do Poiedynku dla zakazu, tuteyszey Rady woienney, iak Interessowani głosili, ale z następuiącey przyczyny: „Doniosł JP. Korytowski JP. Głowi, iż JW. Rzewuski, zatopiwszy się niegdyś w Niebosze Krukowieckiey, za affront, że Męża w Karecie od Niey odsadzić chciał, był haniebnie spoliczkowany, y że dotąd tey plamy niezgładził. — JP. Kozłowski posyła Officyera do Kępna, z tym do JW. Pisarza Listem, y oświadcza się, że potąd nie da mu satisfakcyi, pokąd tey z Siebie niezetrze affrontu. — „Przecież JW. Pisarz nie uważał na ten pretext, wystrzelał Pistolety na placu, niebez zelżywych słow, y Sam zaraz do Warszawy udał się. — „Tu proiektowano naypierw, aby JP. Korytowskiego zwabić, y pociągnąć do rewokacyi swego doniesienia, ale że niebespieczną rzeczą sądzono, pociągnąć Go do zaparcia się własney ręki, postano do JPa Krukowieckiego, aby się ten tey wyparł akcyi, y

po

y podług przyłączoney kopii onę rewokował. Jeszcze
niewiemy, iaka nastąpiła Rezolucya: to tu, lubo
bez pewności słychać, iż JW. Pisarz puściwszy
się do Cudnowa, miał tam być affrontowany,
y od JP. Generała, giffeżem od Szpady raniony
ale rzecz do wiary niepodobna, aby tak nieostro-
żnie do widzenia się z niemi przyszło — „ JW.
Marszałek WK. mocno całą tą akcyą zmartwio-
ny, a JW. Miecznikowa wcale nic o niey do-
tąd nie wie.

Zapadła w tych dniach niebespieczno
Jo Xżna Jul Marszałkowa WKor. JK. Mość posy-
łał do niey JP. Beklera, z zapytaniem się o Jey
zdrowiu: Ten powróciwszy donosił Krolowi: Iż
ma Sobie wcześnie wyperswadować o iey niepe-
wnym życiu: ktorego Oni daley Jey, iak do Po-
stu, czyli Wiosny nietaszą. Ma Ona na iedny
boku, bolączkę bardzo znaczną: ta w pewnych
czasach, tyle Ją attakuie, że zwinąwszy się w
kłębek, y niesłychane wydaiąc ięki, dwoch
Haydukow potrzeba, aby Ją do naturalney przy-
prowadzili sytuacyi — „ JP. Reyman nigdy u
niey niepostanie, y gdy Go raz o to kuzie
Woiewoda prosił, oświadczył się: że do Szpitala

JB

pod mor do Chorego iść gotow, a do niey niepoydzie
a wreszcie dodał, że y wyiechać od Dworu Jego
gotow, ieżliby o to był naglony. Obawiaią się
tu, aby ten nie day Boże, cios na Lica Woje-
wodę, Samego w grob niewpędził.

W tych dniach w lasach za Drugą za-
bito tu kilku Kupczyków żydow, a raczey Rze-
mieslnikow: miano zaś gas, na kupcow powraca-
iących z Warszawy, po sprzedaży znacznieyszych
Towarow, nieznaleziono u zabitych nad kilkana-
scie dukatow. W Liczbie tey bandy, znayduią
się JP. Montrezor, y Bystry, bliscy Kuzynowie
Warszawie dobrze znaiomych. Na reducie
ostatniey ieden z Woiewodzicow, wyciągnął pe-
wnemu Jabakierkę, ktora kradzież ukrotce, nie
bez zawstydzenia Rodzicow odkryła się. Na
teyże Reducie, JW. Leduchowska, długo uciesznie
grała z Synem scenę, ktory się do niey zbyt
poufale komplementować począł. Wreszcie
demaskowała się y publicznie skarciła.

Maryaż JP. Woyny z JP. Czaplicowną
tak dawno kartowany, coraz niepewnieyszy.
Matka naywiększą czyni przeszkodę, pod pre-
textem że mało ma Religii: ale się on oświadczył,

iż ktobykolwiek po nią się posunął, musi się wprzód z nim rozprawić.

JW. Woiewodzina Podlaska, dostawszy z tego krwi puszczenia gangreny, determinowała się do kilkokrotnych operacyi, z niewymowną cierpliwością. Coraz lepiey się mieć poczyna: a JP. Ronikier, dla którego niebespiecznego życia krew sobie puścić kazała, iuż się odwiedza.

Spodziewamy się tu wkrótce Xcia Jmci Marcina, którego Familia, godzić z żoną umyśliła. Powodem do tego iest, trudność Rozwodów, po wszystkich, a tym szczególniey w tuteyszym konsystorzu.

Z Lublina piszą, iż Jmć Deputaci Piotrkowscy na ustępie, to iest JPP. Mączyński y Wołłowicz przyszli do policzków: y że Prałat, ieden, który ich chciał godzić, mało także Szturchańca nieoberwał — JW. Olizar tu siedzi, a widząc mały swóy tam kredyt Partyi Hetmańskiey, na którey czele JP. Puławski, mieysca ustąpił — Dwór Forsztelanego Jego odżałować niemoże.

127
393

d. 14. Xbris 1780.

Soli Illustrissimo.

W przeszły Piątek w Piotrkowie JW. Mączyński Deputat JW. Wołowiczowi Deputatowi w Izbie Trybunalskiey dał w gębę, doniesiono o tym Krolowi JMci przez umyślną Sztafetę, z czego nieukontentowanym został, y do przytomnych po przeczytaney expedycyi rzekł: Mamy ieszcze w Polszcze wielkie głowy.

W niebytności Romaniusza, zawiadywał Kassą przez dwa miesiące Pułkownik Widenhow który pokochawszy się w Pani Dzierzbicki nieiakiey, dla iey satysfakcyi częścio na stroie, częścio w gotowiznie na 50000 # z teyże woyskowey kassy wyexpensować odważył się; za powrotem Romaniusza kazano Pułkownikowi zdać rachunek, lecz ten skoro postrzegł że nienayładniey dla niego będzie gdy tak znaczney summy w kassie niedostanie; tuteyszych lekce ważących pieniądze Paniczow nachwytał Wexlow wynoszących do 35000 # reszty niewiedząc iak dostać, podał Memoryał do Krola JMci w tym interesie przyznaiąc się na co stracił, zwierzył się Teperowi y innym Bankierom, ktorzy ubolewaiąc nad losem tego Pułkownika zrzucili się nareszcie, y tak Męczennik Miłości został wspomożony; pewnie cnotliwy człowiek takowego niedostąpiłby miłosierdzia. Blank na wszystkie obligacyie nic niedał, chociaż y Krol JMć ten Interes mu zalecał.

Ow Zakrzewski udawaiący Posła z Seymu uciekaiącego w Węgrowie od Ułanow złapany, ten JMć wielu pokrzywdził obywatelow swemi oszukiwaniami, przysłużył mu się dostąpania JW X. Kanclerz, ktoremu udawaiąc się za Okęckiego w Dobrach na Kilka-set ₰ szkody narobił. Dnia wczorayszego przyprowadzono tu trzech szlachty, ktory za Pragą rozboiem się bawili, a swieżo kilku żydow zabili.

Xiężna Marszałkowa W.K. w niebespiecznym życia zostaie stanie, y gdyby nie dla Oyca swego Xięcia Wdy Ruskiego, iuż dawno łożkiem bawiłaby się, u ktorego codzien raz przynaymniey bye starasię. Krol JMć dnia wczorayszego swego Doktora P. Beklera posyłał do xiężny aby się dowiedział iak się ma, ten powrociwszy zapewnił Monarchę iż żyć długo xiężna niebędzie, ponieważ na tęż samą chorobę zapadła, z ktorey umarła xiężna Sapieżyna Kanclerzyna Litt. W przeszły wtorek JW Małachowski Podkanclerzy dawał obiad dla samych Ministrow tak Narodowych iako y Cudzoziemskich, na ktorym. procz P. Tougouta wszyscy znaydowali się.

Kasztelanią Połaniecką ma wziąść Karwicki Regent Kon. Regentostwo ma dostać się Karwowskiemu Staroście Augustowskiemu, temu co przy JW. Oginski Hetma

nowy Litt przesiaduie.

Sławny Muzyk Puniani wdawszy się z graczami w karty, zyskane z danego niedawno Koncertu pieniądze przegrał do 2000 ℔. y to niezle się stało, że Cudzoziemiec nabyte w Kraiu Polskim złoto zostawić będzie musiał

Z nayglębszym respektem serdecznie całuię stopy J. W. Pana y Dobrodzieia mego nayosobliwszego

Rok 1781. k. 3.

Z Warszawy. 25. Jan — R. 1781.

Przebiegł tu tędy z Wiednia do Petersburga w przeszły tygodniu kuryer, z doniesieniem Carowy Juli od Dworu Swego, iż dobra Panow polskich w Kordonie, od aresztu są uwolnione. Exekucyą tą zwalił Wiedeń, na Ordynanse Cesarzowy nieboszki: ani mogł grzeczniejszey dać exkuzy, szczerym Carowy Juli, negocyacyom, za Dekretem Sądow Seymowych w sprawie P. Juliusa. Dał atoli Dwor Wiedeński na dal poznać Panom naszym, iż kiedybykolwiek w zdaniach y wyrokach Swych, Intencyom Jego przeciwić się chcieli, ma Ich w garści. Ale iako w dzisieyszey konjunkturze, widzieliśmy ochoczo sakryfikuiących swoy maiątek, przy wierności Oyczyznie; tak y w późnieyszym czasie, wątpić nie trzeba, o podobnych heroizmach.

Za przybyciem niedawnym WJ. Sołtyka Kantora Krakowskiego, do tuteyszey Stolicy, naywyższego Superintendenta Minerow Olkuskich, dowiedzieliśmy się o niepłonney nadziei tych zyskow, ktorych kompania na to uformowana oczekuie. W tym przeszłym Roku, nad kilka grzywien Srebra niewyrobiono, bo

początki każdey fabryki niemogą być zyskowne: w ni-
nieyszym Roku obfitszych daleko oczekuią pożyt-
ków: y tym końcem poczynił pomieniony Prałat
Kontrakty z Mennicą na Srebro, z Artyleryą na
Ołow. 1. „ JW. Woiewoda Sendomirski, odkrył w
Starostwie Szydłowskim, obfitszą daleko minerę
Srebrną: y iuż na nią od Krola Juli otrzymał Przy-
wiley. „ Z kordonu także piszą, o wynalezionych
tam bardzo bogatych gorach złotych y srebrnych.
Ale naywięcey nas ucieszyła wiadomość, o Soli, w
granicach naszych koło Krakowa pokazuiącey się.
Cesarz Jul wolny handel oney dla Obywatelow
Zakordonowanych deklarował: y Warzonkę Pro-
pryetaryuszom wyrabiać pozwolił. 2. „ Pomie-
niony WJK. Sołtyk, podał pod bytność Swoią Kro-
lowi Juli Projekt, oszczędzenia Expens na Najemni-
ka, od kompanii Olkuskiey zażywanego: to iest:
Aby aresztanci Krajowi, do Krakowa byli odsyłani,
y do wyrobienia miner zażyci: Aprobował Nay
Pan, tak zbawienną myśl, ile że W. Sołtyk poka-
zał, że mennica tym sposobem, taniey grzywny
faynu dostać będzie mogła.

Woysko Rossyiskie iuż po części ruszyło ku
Białey Rusi, reszta wolnym marszem ciągnie: W.

Generał

Generał Romanus obligowany iest doprowadzić go do granicy, ztamtąd tu na mieszkanie powrócić: Otrzymał bowiem iuż abszeyt, z pensyą 4000. Rublow. W tuteyszey Stolicy, ieszcze dawny Rossyiski bawi Garnizon: Jedni mowią, że y ten na powrot wyciągnie, drudzy, że się w liczbie dwoch Regimentow pozostanie: to zawsze pewna, że komenda JPa Engelharta z Ukrainy y Kiowskiego nieruszy.

Powrocił temi dniami do Nas z W. Polski JW. Pisarz Polny Kor. Rzewuski: otrzymawszy od JPa Korytowskiego Solenne zrzeczenie, iako w żadną korrespondencyą z W. Głem Kozłowskim nie wdawał się, ktoraby go informowała y zapewniała o zaszłych niegdyś iakowych Intrygach między tymże JW. Pisarzem, y W. Krukowieckim. Takowe JW. Pisarza kroki, dążą niby, do poszukiwania dalszey, na W. Generale satysfakcyi: Ale gdy ten wyraźnym Krolewskim zechce się zastawiać Ordynansem, niewiedzieć iak Go do niey pociągnie.

W Zagranicznych Pismach wyczytuiemy wydaną Hollandyi przez Anglią woynę: pod pretextem że chciała wnisć w traktat z Ameryką, w rzeczy zas Samey, że do neutralności zbroyney przystąpiła: Moskwa oświadczyła się Anglii, iż

ieżli

ieżliby się w swych nieco ęnęła zamysłach, równie się woy-
nę deklaruie — „ Przy tym powszechnych zamieszkach
Europy, Cesarz nasze obrócił oczy: Już go niektórzy
głoszą Nieprzyiacielem Francyi, a pomocnikiem
Anglii, dla pozyskania Lotaryngii: Ale Turek
Moskwa y Prusak, nie są tak słabi, aby w tych
Proiektach, mógł Ich strasznym gardzić sąsiedztwem

JW. Mniszech Sekretarz Kor. wyiechał te-
mi czasy do JW. Woiewody Podolskiego, prosząc
o pozwolenie zawarcia Maryażu z Córką: nieuprzed-
zai w tę pusał się drogę, póki z Rzymu nieotrzy-
mał dyspensy: Spodziewamy się ieszcze w Zapusty
konkluzyi tego Maryażu — „ W przeszłym tygo-
dniu wyiechał ztąd Xiążę Adam do Litwy na
bliskie Seymiki: dokąd y Panowie tey prowincyi
tu bawiący, iakoto JW. Hetman W. L. JW. Podskar-
bi W. L. pospieszyli — „ Vice marszałkiem Trybunału
JW. Michał Brzostowski spodziewany.

Z Kontraktów Dubienskich nic więcey nie
piszą: iak że Pieniędzy bardzo mało, w proporcyi
konkurentów — „ O powietrzu wcale niesłychać.
lubo dotąd od mieysc zarażonych rozciągniony
kordon, pilnie utrzymuie się — „

Monitora 2go przyszłą Pocztą odeszlę —

Suplement Wiadomości: de die 23. Jan — 1781.

Za przybyciem dnia 23. prześ. z Kozienic Krola Jmci, spodziewaliśmy się zaraz posłyszeć co o Plancie Reformy, tamże ułożoney: ale do tych czas. nic ieszcze nietranspirnie. Zawsze atoli uro-żą JW. Koniuszemu, że cały gas na niego: co się JW. Alexandrowicza tycze, gotowby był y tego JW. Marszałek pozbyć się; ale świeże Dworu z Sanguszkami y Leduchowskiemu polityczne związki, zabespieczaią Go na Swym stopniu. Jest to także nowy dowod obrotu, y przebie-głości tegoż Jmci Januszowy, że stawszy się Dworowi dziś potrzebną, umie dać poręke tym, ktorzyby iey z Siebie mieć niemogli.

Łowy Nay Pana dość były szczę-śliwe. Sam swoią ręką, Niedzwiedzia y Dzi-ka ubił: więcey atoli Nay Pan bawił się tą-żką y kompanią, niż w lesie, dla wielkich Sniegow y mrozow. Z Dam ktore Go odwie-dziły, naymilsza była JW. Podkomorzyna Ziaskowska, z Janowca do Warszawy tam-tędy iadąca: w kompanii zas przybraney

[illegible]

W Krolewskiey sali była y Pani Moszczyńska Szambelanowa, Staniszewska z Domu — Xiąże Pryma pomyślnieysze daleko miał polowanie, ile że ieszcze przed Swięty zaczął: ubił Niedźwiedziow: 6. Łosiow: 5. Jeleni: 4. prócz drobney zwierzyny. Uważano, że tak wczesne Jego łowy umyślnie były ukartowane, dla pozbycia się z Domu wielu niemiłych gości.

Aktorowie tuteysi, po uchyleniu się Pana Bezestego Antyprenera, Sami na się Teatrum obięli: y cenę mieysc złotym spuścili: co nie mało publicum przyciąga: zwłaszcza dla widzenia tańcow 12. panienek a 12. Chłopcow, z Grodna tu sprowadzonych.

JW. Woiewodzina Podolska zaczęła się malować, na prosby Samego Krola: co młodsze Damy, wielkiego nabawiło tryumfu.

Xiąże Biskup Płocki do Kasztelanowy Oborskiey statecznie uczęszcza: były tam już y kłotnie: ile że kobieta strasznie interessowana: y iuż przeszło 20 m. Xięcia kosztować ma.

Xiężna Marszałkowa coraz słabsza: y zawsze o niey iedną w Warszawie śpiewaią

Niedatowane k. 21.

Soli D. no

VI 1-21

1,
400

Komisarza tego mienią tu być JMć P. Moszczeń-
skim, ktory porozumiawszy się z Podkomorzym
Buskim Kurdwanowskim tak piękną
rzeczą podobno Panu swemu, Dobrodzieio-
wi swemu, przysłużył się; Krol JMć
na takowy postępek zdumiał się y
miał wyrzec: O! praeclarum custodem
ovium ut jajut lupum. Ciekawy
będzie proceder tey czynności Sługi
przeciwko Panu, ktory zamiast
wdzięcznego, wiernego, y przestrzegaią-
cego całości Panskiey sługi, sprawu-
ie podobno obmierzłego wszystkim
szpiega powinność, to pewna że po-
dobasie wydanie, ale wydawca zosta-
nie w nienawiści; Czyli to doszło, czy-
li nie, zawsze nieładnie dla tego
Kommisarza, a teraznieyszego
Posła; a lubo nikt dobrego słowa temu
JMći przedtym niedawał; teraz ieszcze
bardziey bez powstania oczernił się

Woiewoda Mazowiecki Mostowski nieżyczący
sobie powrocić do Polski, a przyiazdu żo:
ny do Francyi, przysłał tu Francuza
umyślnie aby ten wszelkich użył
sposobow y postarał się o rozwod,
czyni ten Francuz starania iakie
może y sama Woiewodzina nieżda:
ie się być daleką od tego, ale że
Woiewoda błahą przyczynę do roz:
wodu podaie: iż się mu dobra par:
tya trafia w Paryżu, y że niema przy:
czyny powrocenia się do Polski, spo:
dziewać się potrzeba iż ten rozwod
skutku swego niewezmie.

JW Osolinski Wda Podlaski za wda:
niem się JW Kanclerza y Podkomorzego
Gostynskiego Mikorskiego, między kto:
rych 4000. podzielił, otrzymał dekret
w Nuncyaturze rozwodowy, ktory chcąc
utwierdzić do Metropolii pro Conformi
otrzymania wysłał swego Plenipoten

ta aby oto postarał się, ale Plenipotent
zniczym powrocił z przyczyny że Loci
Ordinarius inhibicyą uczynił przez
swego Instygatora y do swoich są=
dow iak bye powinno tę sprawę
przywołał; że milczał kiedy sekretnie
robiono w Warszawie ten rozwod
daie przyczynę JW Biskup Łucki
iż się Go w tym niezapytano, teraz
zas widząc, iż przeciwko słuszności,
stanął Dekret, niechcąc zostawiać
in continuo peccato obie strony, wszy=
stkie expensa prawne na siebie bierze
a do sprawienia się iako przed
Pasterzem swoim wydał pozwy,
naraził sobie prawda familią Oso=
linskich, ale lepiey iest w takowey
okoliczności ludziom niżeli P. Boga
narażać się, Ten Prałat do Dobr
swoich Janowa iuż z tey stolicy
dnia dzisieyszego ma ruszyć.

Xiąże August Sułkowski dnia iutrzeyszego wy=
iezdza do cudzych Kraiow do Paryża, Rzy=
mu y innych mieyść, chcąc tym sposobem
wydobyc się zdługow, ale ta ekonomia
może go do reszty zgubic, bo y w tych
Miastach od expensy wielkiey zapewne
niewstrzyma się.

JW Kasztelan Lubelski Szeptycki, ma
szczerą intencyą swoią Kasztelanią prze=
dać gdyby mu kto dobrze zapłacił,
ma na nią kupca Generała Ponia=
towskiego, tylko że ten pieniędzy ma
nienaywięcey.

JW Krayczego Korą Kommissya rozpoczęła
się u JW. Kanclerza względem Kredyto=
row s.p. Starosty Sniatynskiego.

Konstytucyi teraznieyszego Seymu tylko
będzie 5 Arkuszy, iak wyidą z druku
to na pocztę po arkuszu przesyłać
można.

Całuię stopy JW. Pana y Dobro=
dzieia mego nayosobliwszego

Sw

Dni ostatnie zapust zwyczaynym sposobem w tuteyszym mieście odchodzone były, w Poniedziałek y wtorek naydystyngwowańsze osoby bawiły się u Kadetow między temi naypierwsze mieysce zastępowały Xiężna Generałowa Ziem Podolskich JW Podkomorzyna Rozwodka, Xiężna Januszowa JW. Woiewodzina Pomorska z Corką Woiewodzina Łęczycka, W. Piaskowska Podkomorzyna Krzemieniecka z Pannami swemi JW Humiecka Miecznikowa Korą. JW. Potocka Stanisławowa JW. Pisarzowa Litewska, JW. Xiężna Marszałkowa y innych wiele, z Kawalerow tu znaydujących się ledwo niewszyscy tam bawili się, w bytności JW. Xięcia Generała Ziem Podolskich y JW Hetmana W. Korą Asamble trwały do godziny Osmey dnia wczorayszego, masek także kilka dziesiąt znaydowało się.

Rozchodzi tu się znowu pogłoska: iż z Rzymu nadesłana Bulla w Warszawie znayduie się na odięcie dobr XX. Kamedułom, Cystersom y Benedyktynom, y że pozwala taż Bulla wszystkie Liwella prywatnych Osob w Zakonach będących do skarbu Kommissyi Edukacyiny zabrać, ieżeli to prawda będzie, tedy z uskutecznieniem tey Bulli nieuchybnie pospieszą się.

Tak Austryacy iako y Prusacy wiele tu zboża zakupuią, maią mieć pozwolenie założenia nawet Magazenow, Prusacy na Grzybowie a Austryacy na Szolcu y na Pradze maią swoie z Sypki.

Dnia wczorayszego dwoch kuryerow tędy ieden za drugim z Wrocławia do Peterzburga spieszno pobiegło, niewstępowali nawet do Gmdi P. Sztakielberga

JMci P. Zawiszy zapowiedziano od Dworu aby był w gotowości do wyiazdu na Rezydencyą w Wiedniu, ma mu być przydany do pomocy JMć P. Dębowski Kasztelanic Czechowski.

Chcąc ukontentować tuteyszych sławetnych mieszczan JMci XX. Augustianie w przeszłą Niedzielę wyprawowali Komedyą pod tytułem Rekrut, y Tragedyą pod tytułem Herod, zabawka ta trwała od osmey zwieczora do godziny dwonastey w noc; Zboże wcale tu niepopłaca po mimo złych drok, y nieczęstego nawozu.

Na Polwiach JW Woiewodzie Pomorskiemu z kieszeni Tabakierkę złotą wyięto, ale ruszyło złodzieia sumnienie gdyż tabakierkę przez Kapucyna powrocił dnia po za onegdayszego

JMć X. Malinowski Dominikan Misionarz chcąc odzyskać 300 ₰ które miał sobie wexlem kupionym za 100 ₰ zapewnione zapozwał na wexlu podpisanego, ale gdy ten pokazał Rewers iako iuż uspokoił ten wexel, X. Malinowski zniczym odprawiony od sądu, kazano mu tylko szukać tego który mu wexel iuż zaspokoiony ważył się przedawać.

W Łęczycy szlachta zgromadzona na Obranie Podsędka przez tydzień bawiąc y piiatyką zabawiaiąc się po obraniu na Podsędka JMć P. Mikorskiego na 50 ludzi Regimentu Sułkowskich rzuciła się y z Miasta wypędziła, Komissya Woyskowa wysłała ztąd na pomoc tamtym 100 ludzi, co tam porobią rzecz ciekawa będzie.

Z naygłębszym respektem serdecznie całuię stopy JW Pana y Dobrodzieia.

Supplement do Gazet

Pani Graboska wszystkiego swego kredytu
ktory ma u Xiążęcia Podkomorzego, natęża y zażywa,
ażeby Woiewodztwo Podlaskie dane było iey Oycu
Kasztelanowi Mazowieckiemu. Xiążę Podkomorzy
przykrzy się nieustannie o to Bratu swemu
Krolowi Jmci. Ale podobno interes Krola prze-
może urodę P. Graboski

Prymas odbiera wizyty w Wawrzyszewicach.
Oneyday stała się rzecz ktora pokazuie, iak
pilne Moskwa ma na niego oko. Między in-
nemi poiechała do Prymasa z wizytą Panna nie
iaka Kinerowna Rezydenta niegdyś Cesarskiego
Corka, iuż w podeszłym wieku, ktora tu w dość
znaczne wchodzi kompanie. Że gdy Prymas na
zad furnalką swoią y poiazdem odsyłam. Kilka
Kozakow o-podal trochę na pikietach stoiących, wiel-
kim pędem puścili się za nią, krzycząc y wo-
łaiąc na inne pikiety, że Kniaź ucieka, Kniaź
ucieka. W punkcie doznali Kinerowny, przestra-
szoney trochę, ktora iednak gdy potym przyszła
do siebie umiała ich dobrze zbeształ, gdyż
nie wielka Moskwy przyiaciołka.

Jeymość P. Woiewodzicowa pogniewała się
dużo z Krolem; bo gdy często szlochami, y pła-
czami swemi po zbiciu Branickiego pod
Widawą Krolowi wymawiała, że Jey brata na-
rażał na niebespieczeństwa, Krol urażony

miał iey łaskę y przyiaźń swoię wypowie-
dzieć. Z tego przypadku Hetmanowa Uwie-
wodzina Połocka krząta się dobrze profi-
tować, y Krola do siebie przeciągnąć. Dla
tego w tych dniach Komedyą z Corek swoich
Krolowi wyprawiła.. y Xiążę Miecznik da-
wał in gratiam Jey wielki bal w pała-
cu swoim, na ktorym się Krol y Hetma-
nowa znaydowała.

Gonitwy walne w następuiącą niedzielę
będą na koniach w Czerniakowie. Koń
Xiążęcia Podkomorzego wszystkim innym
na nich Prym bierze..

Ucieszną rzecz z Francyi cudzoziem-
skie gazety donoszą. że tam w nowym Par-
lamencie Ministerium reiestrować każa-
ło podatek nowy na wszystkich tych, kto-
rzy w bezżeństwie żyią.

Onegday Krol miał radę prywatną
u siebie, y często onę miewa. Lecz nigdy
na niey nie znayduie się Zamoyski, ani
Woiewoda Ruski ani Xiążę Marszałek
W. K.

List JW. Pana y Dobrodzieia odebrałem z
ukontentowaniem. Książkę nie mogąc do bąd
wiedzieć o okazyi, iutro dopiero posyłam do Lwo-
wa na ręce naszych.

Przydatek do Gazet.

Sławny tu iest w całey Warszawie Zakład Jeymci P. Kasztelanowy Kamienskiey z Jmcią X. Biskupem Kuiawskim o czerwonych złotych dwiescie. Jmć X Biskup utrzymywał że pokoy przed końcem tego roku stanie Jeymość P. Kasztelanową zaś, że nie. Zaswiadczyły się obiedwie strony przytomnymi.

Do teyże Jeymości P. Kasztelanowy przybył dnia onegdayszego z wizytą Jmć P. Poseł Rossyiski, ktorego ona przyięła z honorem przyzwoitym, ale bez naymnieyszey podłości, co zachowała w całey przez kwadrans konwersacyi Jmć P. Saldern, iako polityk, y wiadomy charakteru tey prawdziwie patryotyczney Pani niesmiał nawet Jey o publicznych interesach zaczepiać.

Jo K. Mość przegraną Jmci P. Branickiego mocno poalterowany, przez dwa dni był invisibilis a Jeymci P. Woiewodzicowy siostrze rzeczoney P. Branickiego ręka zdrętwiała po odebraney tey żałosney dla Niey nowinie. Dnia onegdayszego Krol. Jmć w kompanii niektorych tuteyszych Dan ieździł do Krolikowa, y tam tymże damom dawał podwieczorek

Gdańszczanie wielki uszczerbek w chandlach swoich maiąc, dla opressyi Kordonu Pruskiego, mamy pewną wiadomość, że gdy dawniey do Nadmorskich

potencyi o to udali się, a negocyacye ich, oporem szły, na radzie swoiey ustanowili, aby się żaden z Gdańskich Obywatelow, iedney nawet ćwierci zboża do cudzych kraiow przedawać, pod Konfiskacyą całey iego substancyi nieważył. Blisko więc pietnasku okrętow Cudzoziemskich pod Mindą stoi, ktore po zboże przyszły. Tym sposobem Gdańszczanie chcą przymusić obce potencye do interesowania się za sobą.

W Wielkiey Polszcze wielki głod Na ludzi, gdy Prusacy wszystko prawie ztamtąd zboże do Pomeranii wywożą, z takim okrucieństwem, że ieżeli kto nałożonych korcy żyta wydać nie może, tedy sobie po trzydzieści złotych za korzec płacić każą, a gdy kto się składa niemożnością wypłacenia, tedy mu każą wieś przedawać, y kupca naraić obiecuią.

Supplement

Wiersze do ogińskiej Hetmanowy, dat imieniem Syna swego star
szego Wyjeżdża miera, Starosta Buski, bo się też u niey nay
więcey tu przebawił. X. Cyprian Pius mu je skreślił. Teraz Starosta
Buski dawał tu dwa razy obiad w Łazienkach dla Dam z muzyką.
jeden w Rośie, drugi po wielkiey nocy. Na drugi goście niechcieli się
zjechać. z Stępkowskim Kuszyner coś się mianowicie było, czyli przez ga
dulstwo Starosta wynurzył się z Ogińskiego iuż Starosta, y tak mu
zpowszedniał kumpanią, że jedzie ter tius albo quartus zjechał na
obiadek ten powtorny. Starał się tu na Admiana w Xięstwo
Kurlewszczyzny Kruty Borudynie z dobrami. Jego na Podolu granicznych,
lecz nie wskorał nic. Słowem infectis rebus wyjechał, jeszcze go
ogadali, że się zapomina w myślach bezustannych z pod mo gwi
gnia. Taki to wiek teraz. Sed haec vobis Dixi.

Teatrum w Pałacu Radziwiłłowskim iuż wyprzedzone, czyli zapostrzy
me w Sali wielkiey, gdzie się dwie olbrzymie Sceny Delegacyi dwoch
Rzpmitowskiey y teraźniejszey odprawiały. Loże porobione dosyć
pięknie, ale też dla małości ich długie mocno po czterech sze
rzew. złt. na wk iedna ryczałtem stanowić będzie. Parter 9.
złt. najwyższe loże czyli ostatnie po półtka złt. za ieden raz
grać będą opera Buffo; iest Troupe do tego trzydzieści
osob. męszczyzni maią mieć głos wyśmienite, lecz kobiety
nie mogą być naylepsze śpiewaczki. Ale to frasztka, byle co
innego dobrego z talentow miały, to o głos naymnieyszy tu w
Warszawie. Ciekawi tutejsi, iuż zachodzą skoro nich, lecz
mało co z grota, braku wiele, y studnie w tak nędznych
krayie żeby do niego co na wybor zaiągnąć się miało.
Pann Lubicki do niedziela daie apartamentes z kollacyą, dwa
Jego płaci mu na osobę każdą, ile ich będzie, chce złt.
Stakelberg w soboty y we Srody mniey apartamentes daie.
Że zaś Teatrum nie mogące nad 200 osob na parterze
w lożach drugie tyle albo y nieco obięć mało by impoltowały
to, y zaięgało tam osob; otoż wymyślaią tu Klubs nowy,
ale iuż nie Literacki iak bywał przedtym, lecz na
karty y wszelkie inne zabawy, iakie naturalnie być
mogą przy Komedyalni. mowią tu, że domawiali się Entre
prenerkie tego Teatrum, Krola Jmci, iakimby gustem chciał
aby Loża dla niego była dekorowana: odpowiedział mial Jkmć.

że żadney nie potrzebnie, ponieważ tam nigdy nie będzie. Jakoż też
y nie ma na czym bywać, w powszechnym kraju y ordy dwey umar
twienia.
X. Że Generał Podolski, na miejsce Hetmana W. Kor. z Paryża robot
teraźniejszy wgdańscu dość długi czas, wraca ztamtąd wieczo z
sobą kilku awanturników Francuzow mowią żeby był dawniey, iuż
przyiechał, ale nie wprzod mu pozwolono wyiechać ztamtąd aż o
J.K. wielkiego qua ministra Rzplitey złożedowanej, literas pas
iak zwyczay, wziąłby, czego gdy z pokory Chrześciańskiey z ięzy
długo nie chciał czynić, a ztąd nagłosł o powrot, musiał nare
cznąć pokory wykonać z paszportu wziąć od wszetecznika swego.
We wtorek przeszły Mci. Kanclerz Lit. w Zbikowie dobrach swoich
2 mile ztąd dawał obiad wielki dla ministrow Cudzoz. z państwa inne
X. marszałek W.L. w Libartowie bawi, tu nie był y nie będzie po
unie, bo z Xięzia matka do Szymanowa o 5. mil ztąd wyiechała, wi
wszy z baby swoiey wnuczkę Xiężniczkę vxdankę P.Z. ktorey się mo
tal kompania zastała na iey lata przyszły.
Chorąży Kor. ieszcze nie dobrze sprawny, ale idzie mu traktem oneyże moc
X. Kanclerz Litt. infallibiliter wyiedzie tamis maij; wysławszy iuż
znaczną część mobilium do woiażyna. Zastrzegaią tu tego lecz nie wiem
czy prawda, że Pieczęć pewnie ma dla Xięcia adama złożyć.
Ostrzyżenkowie podskarbiowie głoszą się do Gdańska ma ziechać niemiec
no co. wiele tu z tego domyślaią się, lecz domysłow tu tyle codzie
Już tu y to baiali że Kanał do Białego-stoku ma wyiechać, a ztąd
ztąd do Jasna; ale czegoż tu nie zkumpanią?
Ronikier Cześnikostwo swe idzie przedać. Do Dziedzyckiego Star
sta Grzybowski podał szkatułę z ofertą 2000 ℔ za urzęd, nie wiem
czy akceptować będzie. Fleming znowu się wacha ptaci nie czni
stwo kor. Kickiemu; a zatym Ministerstwo ieszcze nie dobite, bo tamte
nia na 3000 ℔ których wielkopolski chce. Głoszą tu o starosce Lanc
cońskiey że śmiertelnie chory, a drudzy mowią że iuż podobno y umar
Szpitalny go był, ile że tak prędko po oycu. Żarą dla stabesa, ch
ciał oddalić o de Dworu do Ryk na, spokoyność. Kickiego tu zdaią
mocno, lecz on się iak wiatr nie spieszy, żal mu Lwowa, wdow z
Separatek Lwowskich. Prezes tutejszy na wzię chory mocno, zpuchł
cały; Koadiutor Jego nie gniewa kiedy o to. Z Xiędza Jezuickich
Zbiek dość wzięć biskupstwo sto tysięcy ex necessitate.
Raten minister angielski, stara się tu o iakieś dobra po Jezu
tach dla Kościelnictwa Sierpskich pretio dawney przyiaźni z Kuszi
lanową, pisał do nich aby co prędzey obrie tu kie[illegible]
Wdowa Skotnicka Starosta in extremis, niedawno przyięta sakramen
ostatnie, miała wyiechać na wołyń do Xiążąt, lecz wiatry bezmata
nie dadzą się dwoge dalszy. Noty posłow Delegacyą z Gdańszczanie
Króla Pruskiego do nowo zabranych Krajow. Xięstki pokazuią, ale czekaią
iszcze na resztę Traktatow etc. Series bonus nie zaszedł Pan K. Jako też z
Consilium permanens drukowane etc cum attinentiis. Słyszę, że nas zastrasz
a ia nie będę chciał być dziwakiem ku skandalu, wystrzegaiąc się [illegible]
powrót o dzień dnia aby Syna dał JW. Panu [illegible]

Supplement

Wystanie posłow wielką to myśli y zdań fermentacyą sprawiło. Jedni mowią że się nagle stało, a to z odkazu posunięcia granic przez Króla Pruskiego; inni że dawniey iuż powziętowane od Króla. Inni ieszcze dodaią że Król Jmć niezgniewszy sekretny konferencyą po odebraniu wiadomości o Pruskich zabiaiących ortach tychże w Polskę rezolwował aby do Wiednia y do Petersburga na prawie Posłów z uważaniem się na Króla Pruskiego, y aby zaraz communikowano Ministrom wiedeńskim y Peterss. Ci approbowali to chętnie, lecz radzą intr ramiętko wyrzucaią do Dworu że trzeba y do Króla Pruskiego nazwaczyć, by się wydało niechęć iakaś onych dwu y tak do trzech wszystkich naznaczono. Drudzy mowią że nie że tylko do Petersburga idzie na legacyą, drugie zaś że dla tumanu tylko pozwane. Że to nie w interessie kraiu, lecz w interessie personalnym Króla; że Prusacy nad chorą, a zerwą się, że Król Pruski Francyi trzeć się ma, y pewno tey y forcą podeymuie się Bazanow na Poznańskie gościniec do Dwina odprowadzić. Ote Jest tu znowu wersya, iakoby JP. Hetman z Kiiat do Petersburga dla stanienia alliancyi pomiędzy Krolem, Narodu y mostwą, y że kilka na wzięć z tamtąd Regimentow y przysłać hurtem do złączenia się iak nayprędzey z mostwą przeciwko Turkom. Lecz mnieiszy czy dan Regimenta y otrzymaią zaraz będą. Trzeba tam iak pilnicy na Pułkownika, którego bunt nietylko nie ustał ale też codziennie się pomnaża. JP. Hetman naylepiey aby wczesle było na S. Joseph. Lecz się wda niechciał. Jedzie aż do S. Jana odtąd się tu y tacy co wątpią aby ten marsz dozrzał. Są y tacy co mowią, iakoby się Turek był o nim zaczynał wątpić. Jakikolwiek będzie czas to pokaże. Delegacya a bardzie kilku Delegatow uwłoczywszy do Torunia nie na dniu wtorkowym y pięć dniach potrwała. Konferowali się aby JP. Hetman wymierzył finem legacyi swoiey, czyli w interessie ogolnym, albo w Krolewskim, jeżeli priorat za wzbr my, y kiey wiedzieć nie mieli, jeżeli zas w pierwszym Krola, y to wolna legacya bez opowiadania Manifest y Deklaracya Ruscka maią tu być iuż o iey pięknie dawno, lecz liber tak prohibitus, że tylko gadaią wszyscy o nim, a nikt go nie pokazuie. Turkow, zperdał mocno, a nie mogę nabaczyć nigdzie. Bardzie ma znowu pewno nastąpić odezwa y manifestacya ale aż w 18 arkuszach, które iuż dobrze cała plenta ma się odbyć. Deo Deleus Lis, kiedy nastąpi, neque nos, neque quisquis

Xcia wdy Cyowskiego, JMP. Piaskowski zaczął rekonwa-
ze także inwokowany w ten iest interes. Xże wdzić mu rzekł:
Guzia z xiędzem Kanclerzem to ia się zgodzę, bo w karty Labuńscy
zy nie wygrał, ale co z tych pieniędzy to nie tak łatwo etc.
słowa do słowa z nięcey xże verba veritatis wyrąbali. Piaskow-
wski mocno był zmieszany. Z tegoż Piaskowskiego JX. Biskup
wileński w niedzielę na Adamowach u xcia wdy Ruskiego chciał
zażartować: Wstań ociu wydawiesz, alludując do ewiwpara, który
dał xiu Biskupowi Krak: Paraluż rzekł Piaskowski, iżby ty
W Panu dawnoś ociu gdybyś pięć lat w niewoli posiedział, jak
wiesz że tego nie uczynisz, ja nie mam serca po temu. Zapłacił
należycie temu Patryzianinowi, którego sentymentom wszyscy to
przyganiamy.
W niedzielę zapuszczą przyszła sztafeta z miasta od Hetmana Rze-
wuskiego z Listami do Ministrów z xcia wdy Ruskiego, w których
się rekomendrie do Bytawy W. K. M. Kasztelanowey Kamieńskiey, gdzie
xże wda z ministrami szczery znaydować się, umyślnie się mieli
powiedziała w razie, lecz potym bardzo nie kontenta była z takie
go kroku JMci Pana Hetmana, że się ptaszczy tym Jchmościom.
Jakoż nie ma o co bardzo stać przy tym wzdrowaniu tra-
in, gdy z wyska nam pewnie nie dozwolą trzymać, chyba przy
grobie Bożym w wielki tydzień.
JMP. Rikztur Generał Kaustyacki znowu tu przybył, gdzieżeż
wprzódy Generał Ruski Baron Lendulus miał zostawać. Wy-
ska iednak tak Ruskie iak Kaustyackie nie będą na Sejm.
według umowy tydzień tylko batalion moskiewski, będzie nas
zachęcał do wszelkich czynności.
W niedzielę przez dzień grzeczny miał konferencyą Stakelberg z
Krolem i coś pomiędzy nimi wyszedł.
Xże Kanclerz pod czas rady Senatu nayprzód nastawał o
przypozwanie complices interregni, z żałobą stwa Królewskiego
nie Sejm przyszły, y uprzedzał wstąpienie ten punkt na kasz-
tanach, że wszedł w Rezultatach. JMP. Hetmanowa, perswadowała
Krolowi, żeby tego nie czynił, bo to rzeczpospolitą rozgniewa
nuje: Król się wymawiał, że ia tego nie chciałem, ale Izba
cała. A gdy potym Hetmanowa innych się o to pytała, wszy-
scy się zapierali zwalaiąc na xcia Prymasa.
Prymitki Deputackie w Lubnie odprawiały się gdzie iak
niezna było. Lecz kogo ci Jchmoscie będą tędzie!
O woynie, ten coś zależy do Karasiów lecz nienie-
chcą tego ie tworzyć; może to być wszystko bo tam coś
przebywa. O xiu Szczuckim Czerkaskim głoszą że wiewo-
wodzianke Podlaską myśli brać. Xiężęta Sanguszkowie tu są
Xżna tuż z Gdańska niedzielę wstępną na wieczór
nie wiem czy tu, czyli Lubartowa.
Deputy Nadworowi we[illegible] Pozwiązkowy dawał [illegible] dla xcia
Biskupa Krak. w Cukrach [illegible] Xiężey Orzet. Pr. przez [illegible]
Zinskrypsy. Renovabitur aquila Juventus Tua.

Supplement.

Czas zapusty smutnie tu nadzwyczay był przepędzon. Balow, reduto
całe nie było. W Wtorek koncert u Xcia Biskupa. Krak. JMć Pan
Kasztelanowa Kamieńska, oziębła nie co ku Xciu Biskupowi, jezeli
iż nayiaśnieyszy Pan u niego znaydować się. Z tym wszystkim
Xże Biskup Krak. w Sobotę 22 ust. u niey będzie iadł obiad
Zaś JMć P. Kasztelanowa Kamińska, gdy Jey Xkie Biskup czynił ze
lacyą, że Krol JMć mu perswadował aby wziął perukę, ponieważ
y wygodniey dla głowy która tak krainom szczodrobliwa iest z
pytał W. X. mć który mam u mnie w Pokoiu, na nich
nięcey nie przydał gdy tam w Peruce bardzo pięknie wydaie się
JMć P. Kasztelanowa na tychmiast zapytała się Xcia, y cóż rzekł
nad to odpowiedział Krolowi, a to nic odpowiada Xże: Jeszcze
trzeba mu było odpowiedzieć!: że mnie pewnie włosy dość tylko
za mało dnego poczytaie!, lecz ia nie wzięłem takim zbytkiem
Zaś sama JMć P. Kasztelanowa Kamieńska Kasztelanowi Wynickiemu rzekła
gdy iey się skarżył co to za bieda teraz w kraiu, co za ucisk
attendujące do Cardona austryackiego który go wypuścił z Senatu:
y wozem mi Panie Kasztelanie nie wiedz. Wprzod nie będzie wzię
na niczym do potrzeby kupno: Ponieważ w beczki węgrzyna dwa
tylko do Polski ściągnąć będzie, a put trzecia w fundnie nie
wlewać gdy się przy Polskiem zostaniesz nie będzie ci na nicz
zbywać. Teraz Kasztelan Wynicki będąc u Rewickiego, dziwie
po Łacinie z nim rozmawiał: gdy po Rewicku przyszło siedzie
Dignetur Dominus edere. Kasztelan na to z pokornem mu rzekł
Deo gratias Excellentissimo Dno. Rewicki oczy na niego wytrzeszcz
nie mogąc dowyść takiego tak dobrego. Smiecka tu wielkiego
narobiła ta Konferencya.
We Wtorek ostatni obiad wielki dla całej Warszawy dawał Xżna
Sandecki. Do niego na koncert do Xcia Biskupa wszyscy przeni
sli się. Po kwiecie JMć. do Xcia Podkomorzego nad Bug z całą
cami z kompanią całą. Kompania zaś składała na dwieście
osob w pałacu Potockich przy Reperacyi zawarła się tam gdzie
niegdyś sam JMć P. Dobrodz. za niebostoyka Krola stało, po
obiad który zaymuie Kupitanowa w którey miedzy kilkoma
Literackie bywały to iest obiadki nerdzych, bał ten dzień
z wszelkiemi wygodami. aż do godziny 2giey z rana.
W niedzielę Zapustną Xże Biskup Krakowski iadł obiad
ze JMć P. Hetmanowey kor. z nimgrodzeni, wiele nam tam
prawił o swoiey niewoli. Listy do Xżny czytał z dziękcz
czynieniem za wdane dobra.
We Poniedziałek tłusty Xże Xawiery wdzięczki Kijowski będąc u
Xcia Biskupa Krakow. pożegnał się w ten sposób z
Xcieniem Panem. Zaczęli coś mowić o substancyi y interesie

Supplement

O Pawcie JP. Hetmana z Petersburga nic się wtaśnie do tych czasu pewnego dowiedzieć nie można, kiedy y iak prędko nastąpi. To tylko wiemy że iak on tak y Pisarz z Polski sier. cudowne rzeczy tam dokazuią. Rzewuski kupił pięć koni tu ie każe prowadzić. Brat Starszy z miecznikiem kol. bie„ źmiernie źli na Pöppera za Pana mistrzem, pieniędzy dawał„ lewat, pogwizili mu nawet, że mogą mu zginąć, bo JP. mistrz„ wszędzie sub tutela nutris y z pensyi tylko żyje. ile że ma 2 na 15000. ✠ długów narobił, z których samemu Panu Starościemu winien 7000. ✠ Pisarz z JP. Wicekolen Sędzią Z. Halick. O stan„ stwo Bohusławskie w negocyacyą wszedł. Sędzia zgoła wyjechał chcąc się ocularitur o intracie tegoż stanowstwa in fundo dowiedzieć. stanęło na 40000. ✠ które pewnie do kontraktow nie dojdzie. Pan rozpatruiey Ruzki przedaży starostw zaspokaiać. Pisarz iak przedtym bardzo dobrym okiem u Pana warszawskich iest widziany z niezmiernie go chwały wszystkie, lubo on iuż też znacznie pochodzi się y osmiał. Dowiedziałem się także, ale to sub sigillo że JP. Hetman z Petersburga y nazu nie pisał do Xiężniczki wdanki Pozn. bez zdrogi tylko raz y to ostrze na granicach Polskich. Nie wiedzieć co ta oziębłość ma po takowey grzeczności znaczyć. Szkoda Dary„ tak ślicznej y grzecznej. Dyssymuluie to ona, ale nareście nie„ wiem czy dłuższe dyssymulacyi. Tych czasow nie wiem czy mam wie„ rzyć temu, ale tak słyszałem y z pewnych nie co wsz. Dnia 20„ Gdańskiego Xiężniczka wdanka Pozn. o tym mile zgoła wyiechało postrzona do Oyca na prożbę Xiędzy wdowy Brzostowskiey z Gdańska do Włocka iadącey, która będąc ciekawością zdięta wi„ dzenia tey Damy z powrotnia onęże, a nie chcąc Warszawy zacze„ pić, poprzestała listem. Xiążka wdę ale Jey Mości przystało co też Dama chętnie uczyniła dla swoiey kochanej.

Xię Poniatowski bezustannie bawie w Woli, gdzie macznie zawsze kompania u niego. Gra z Jego mościami, osobli„ wie z wielkopolanow złożona. Nawet często tam y zanocowy„ wuią.

Stawny Wiolista Lolli na dwie ostatnie ostatni ta daie za Teatrem publicznym koncert. JP. Stakelberg za 200 ✠ mieni„ ł[?] go grać u siebie z gratis dla całey kompanii w prezencie tak. Wol[?] Jmć ciekawy takie będąc słyszenia go, a nie chcąc

Addytament do Gazet.

Sprawa JMci P. Starosty Bełzkiego w nuncyaturze, iak raz sądzona była y odłożona, (: o czym się doniesło :) ieszcze dotąd nie była przyzwana, y przywołana. Doniesie się dalsza oney kontynuacya.

Jeymość P. Podkomorzyna Krzemieniecka miewa wizyty nayczęściey Xiążęcia Podkomorzego. lubo y innych JchMciów nie tak iednak iak w nowości.

JMci P. Ożarowskiemu Pisarzowi Jeymość P. Ogińska Hetmanowa, u ktorey on w wielkich łaskach wyrobiła Starostwo Surawskie po śmierci JMci P. Zalewskiego.

U JeyMci P. Kasztelanowy Kamieńskiey był z powinszowaniem P. Branicki gdzie gdy się ewisierował z przywiązaniem swoim do Domu Potockich. Kasztelanowa rzekła WMcPana to iest zawsze inaczey gadać a inaczey czynić, ależ przecie WMcPanu y za taką mowę dziękuię.

Xiążę Kanclerz gdy z powinszowanszowaniem przyiechał, po komplemencie, niewiedzieć zkąd wpadł w dyskurs o zmartwychwstaniu umarłych, y pytał się dystyngwowanego iednego

Xiędza iak to może być, aby się tylo ludzi pomie
sało z ciałami na iednym mieyscu. Xiądz
explikował mu dość mądrze, że to wszechmo-
cności Boskiey zostawić potrzeba, która, doka
zawszy iednego ludu przez wskrzeszenie, dokaże
y drugiego przez pomieszczenie wskrzeszonych
Tu Kasztelanowa. Mci Xiąże, rzecze, ieszcze
to tu trzeba powiedzieć że ci, którzy nam tego
robili zostaną się na ziemi, a dobrzy poydą na
powietrza, y mieysca się tam tym przyczyni: a
Xiąże Kanclerz zrozumiawszy do czego to, wa
le rzecze, może kosztować tak piękny, który
WMć Pani masz Wachlarz.

Z Warszawy 8 Serpnia

Lubo nieprzestaie tu Moskwa głosić o wzięciu pierwszey w Krymie fortecy Perekopu, od ktorey opanowanie całego tego kraiu zależy, iednakże nic wszyscy tu temu ieszcze chcą wierzyć, zwłaszcza że potwierdzenia o tym w gazetach zagranicznych, aczkolwiek Moskwie w relacyach sprzyiaiących, żadnego dotąd niemasz. Cokolwiek bądź to iuż nieomylna, że Turcy są w znacznej liczbie na tey stronie Dunaiu. Ostatnie z Konstantynopola wiadomości donoszą, że tam 7 Lipca piętnaście tysięcy piechoty Tureckiey imbarkowano na statkach dla przewiezienia oney czasnym morzem do wielkiego wezyra woyska, y wysadzenia pod Warną. Podaią też listy, że tamtych ni tyleż znowu ludzi morzem na toż mieysce posłane będzie. Cała morza, y nadmorskie wszystkie w niey fortece tak dobrze są do obrony przygotowane, iż w każdey z tych fortec Turcy dobrze się flotę moskiewską przywitać spodziewaią. Że Porty woienne gotowości potwierdzaią się zdaią, to, o czym także z Konstantynopola donoszą. że mimo awantażow moskiewskich dotąd nad nią odebranych, żadną iednak miarą do po-

koiu z uszczerbkiem swoim nakłonić się
nie chce. Głoszą tu, iakoby także z listow z kon-
stantynopola mianych, iż dwie propozycye nay-
większą są do tegoż pokoiu przeszkodą. Pierwsza że
Moskwa chce, ażeby Turcy Konfederacyi Polskiey, y
wtrącania się do tego, co ona w Polszcze robi zrze-
kli się, y w nic się nie mieszali; druga: ażeby tey-
że Moskwie wolney po czarnym morzu żeglugi
dopuscili. Na ktore dwie propozycye nie inaczey
Porta zezwolić niechce, tylko iako na zgubę pań-
stwa swoiego, y rezolwowana iest wszystko a-
żardować pierwey, niżeli by na nie zezwolić miała.
Xiąże Prymas dotąd siedzi w Wawrzyszewicach.
Przed kilką dniami wysłany ztąd iest od Salder-
na kuryer do Petersburga pod mocnym konwocem.
Przed wysłaniem onego JMć P. Poseł posłał do Pry-
masa z oznaymieniem mu o tym Xiąże Prymas, nie
więcey iak tylko za to oznaymienie podziękował. Lecz po-
wtore Saldern posłał do niego domagaiąc się od nie-
go listu do Imperatorowy. Prymas odpowiedział, że po-
trzeby żadney pisania nie ma. Posłał potrzecie P.
Poseł przekładaiąc konieczną dla niego potrzebę
pisania listu. Mowią tu, że Xiąże Prymas za tym
trzecim naleganiem, kazawszy sobie papieru, y pio-
ra podać, przy tymże od Salderna posłańcu w ten sens
miał list do Imperatorowy napisać: Niebyła ta mo-

ia myśl, ani potrzeba inkommodować pisaniem moim Waszą Imperatorską mość; ale przymuszony do tego od Posła Waszey Imperatorskiey mości, nie mogę co innego pisać, tylko żem od tegoż Posła wzięty iest w areszt, y w nim dotąd zostaię. Ieżeli Wasza Imperatorska Mość dałaś swoy na to ordynans, y tego donoszeniem bawić Waszey Imperatorskiey mości nie trzeba było. Ten list przeczytany postanemu Oficyerowi, mowią, że od Jmci P. Posła, gdy był o iego Kontexcie informowany, postany nie iest. Mimo tego. Jmć P. Poseł ieździł w tych do Xcia Prymasa.

Excerpt z listu iednego z Wilna pisanego. Podczaszy Kossakowski ludzi iuż ma więcey iak na 3000; teraz w kilka set koni w Drzewi na Rusi nie daleko Połocka naydował się niewiadomo z tamtąd gdzie się uda, więcey tam ochotnika szlachty y nadwornych żołnierzy zebrał. Na cle 26 żołnierzy przy Skarbie Krolewskim wziął y 3000 talerow. Jest nadzieja że po Woiewodztwach y Powiatach bliższych tam wprędce skonfederuią się, chociaż tu straszą iż Fabułow Moskiewski Pułkownik miał do Litwy pospieszać we dwa tysiące y w Wierzbołowie iuż naydować się.

Buławy Polney Litt Reimentu 120 ludzi wyszło z Wilna y dwie armaty z Artylleryi tuteyszey wzięto

za Ordynansem Hetmanskim niewiedzieć gdzie się obro
cą. W Nieswizu Moskwy tylko 60 nayduie się y
ci do Zamku wprowadzili się, a po bramach Mieszczanie
z Zydami na przemianę wartę trzymaią, podobnie y
w Słucku dzieie się. w Wilnie samym nie nayduie się
Moskwy więcey nad 200. Hilzena Wdę Mscisławsk
Konfederacya Litt w tych dniach złapać miała, za
zmowne z Moskwą korrespondencye dawne, ktory lu
bo 10000 ₰ daie y żołnierzy zbroynych 40. lecz więcey
podobno pretenduią. Gedroicza zas rostrzelano miano
za korrespondencyą szkodliwą o obrotach Konfederatow
Poty ten excerpt.

O Nuncyuszu teraznieyszym niewiem czy prawdziwa
dość że ciekawa w Gazetach Cudzoziemskich iest relacya
że gdy od Oyca S. miał być rewokowany a na iego mieysce miał
bydź przysłany Prałat Rzymski Karampi. Generalność Nasza
postarała się podać Memoryał Oycu Swiętemu, supplikuiąc aby
JMX Durini teraznieyszy Nuncyusz iako sprzyiaiący Konfedera
cyi rewokowany niebył. Ociec S. miał na to przystać. To
pewna iż JMCX Nuncyusz na ktorego Pałacu iuż karta
wzywaiąca do naięcia onegoż przybita była teraz na dalszy
czas mieszkanie tu swoie zamierzać zdaie się.

Przyiechało tu znowu dwoch z Wojewdz: Kijowskiego y
Bracławskiego Posłow żalić się na uciemiężenia JMCPana
Stępkowskiego, chodzą y szukaią po Warszawie sprawiedli
wości

Moskwa aż do Willemberga Miasta Pruskiego
odległego ztąd o mil 20 dla wolnego przeiechania okopy
małe co trzy mile czyni y kilkadziesiąt ludzmi osadza

Die 20. Jeny Złapany od Ross. Woyska Konfeckiego Szpieg Moszczenski nazwiskiem, ktory niepotrzeźwu przez nieostrożność czym był wydał się przed Żołnierzmi od tych złapany codziennie z rana pałkami Moskę bity zostaie, człowiek na pozor słuszny po Francusku się nosił w sukniach przystoynych; tego gdy podczas ukarania iego pytaią o obrotach Konfeckich, o myśli i intencyi bytności iego w Lwowie pod plagami prawdę mowić obiecuie, ale gdy Sał-dacy bijący odstąpią a Officierowie sami /: bo taki zwyczay :/ do słuchania opowiedzeń iego zbliżą się, w dotrzymaniu sekretu stałym go bydź doznaią. Domyślaią się iednak że od JP. Szyca na to mieysce iest przysłanym.

Już tu prawie powszechnie głoszą że Kirissierow owych ktorzy na Lwow do łańcuta ciągneli, JP. Szyc pod łańcutem w lesie pewnym uczyniwszy zasadzkę na półtorasta zniosł z tych do dnia 21. tu przybyło, ktora ich liczba, i blesserowanych kilkunastu ktorych z sobą przywiezli powieści potwierdzenie czyni.

Die 22 Jeny Pułkownę Trawbemberg przybył do Lwowa po zakończonych z Głem Kreczetnikowem interessow swoich.

Die 23. Była mustra w Radziwiłłowskim ogrodzie z ogniem tak z armat, iako i z ręczney strzelby. Tegoż dnia postanowiono aby codziennie, rano na oznaczenie bicia pobudki w obozie przed mieyskim, w wieczor na capstrykt z armaty przy bramce Jezuickiey stoiącey dawano ognia, co i codziennie trwa.

Tegoż dnia przybył do Lwowa JW Krayczy Kor. ale dzień tylko zabawiwszy do Krystynopola wyiechał.

Die 24. Z Sokolnik Dobr JW. Kasztelanię Lwow. X. Proboszcz tam tego mieysca przybył do Lwowa o godzinie drugiey z pułnocy zatamowany u warty gdy interess swoy z zalem otwierał od rewiduiącego warty Officiera puszczony oznaymił: że dnia tego hultaie iacyś podsunowszy się pod okna Probostwa iego wysłali z pomię-

dzy

dzy siebie iednego, ktoryby pod oknem wołał Mosci Xięże do chorego, na ktory głos gdy się odezwał Proboszcz pytaiąc do iakiego, usłyszał odpowiedź, że do bardzo zchorzałego, daley gdy pyta gdzie iest chory, dokąd mam iść, słyszy odpowiedź do kościela z ktorego słowa wnosi że Żydzi byli. To wyrzekłszy do okna szturmować zaczeli, Xiądz do ruszniey, ale tą gdy niespaliła, nieustraszeni ochotniey wdzierać się do izby zaczeli. Xiądz życie przynaymniey w takim razie ocalić pragnąc oknem się wyniosł, i do Lwowa do JP Szyrkowa przybył prosząc o Kozakow ktoryby hultaiow wynaleźć mogli, co się stało potym, dotąd niewiadomo.

Die 26 9bris. Szałygin Pułkownę stoiący w obozie Przedmieyskim in gratiam Narodzin Imperatorowey Jmści dawał Bal, oraczey obchodząc Swięto Pułkowego w ogrodzie Radziwiłłowę po ktorym nastąpiła mostra z ogniem tak z Armat, iako i ręczney strzelby.

Mieliśmy wiadomość że Rossę woysko do Zamoscia się napierało aby w Fortecę wniyść mogło, ale gdy Kommendant Zamoyski puścić onych niechciał, a rozgniewanych o ten swoy postępek widział, sztaffettę do Warszawy wyprawił z doniesieniem swego z niemi obeyscia, i dopraszaniem się Informacyi, iak sobie napotym w podobney okoliczności postąpić ma.

O Krakowie tu pospolicie twierdzą że od Konfftow dobyty został Absilewicz Brigadier z Officierami i wielo sałdatow w niewolą dostany, czemu nawet sami niektorzy Rossę Officierowie nieprzeczą, powiadaią że oprocz Moskwy zginęło tam kilkaset Żydow, i kilkaset Studentow ktorych przed sobą zastawiaiąc się postrzałom Konfftow stawili Moskale. Głośno tu iednak o tym mowić niedozwalaią bo dnia wczorayszego gdy dwoch słusznych Szlachty rozmawiało w tym interessie, a Moskale podsłuchawszy dali znać

JP.

JP. Szyrkowowi, ten ich do siebie zaprosił, i kozą iesliby więcey
o tym mowili pogroził; z teraznieyszych iednak wiadomości po-
twierdzenia niemamy, owszem że nawet nie attakuią z twierdzącą.
Dnia 26 przyprowadzono od Tomaszowa XX Konstow z tych
Jeden Rotmistrz Naśniestnik drugi, inni częścią szeregowi,
częścią luzacy, iż sami gdy im mowić dozwolą z obcemi
przy Moskalach nawet o odbyciu Krakowa mowią i te tylko
odpowiedz maią, że sutu nas i waszyi, osadzeni na bramce
Bosackiey, wzięci zaś iak mowią przez zdradę iednego Szlachci-
ca ktory ich upewnił że blisko nieprzyiaciół niema, ale gdy
tych ubespieczonych bydź widział do Moskalow znać dał, ci
niespodzianych napadłszy wzieli. Z temi nikt nierozmawia
chyba bilet od Majora Dizura mieć będzie.
Tegoż dnia 18 Karabinierow Blesserowanych przywieziono i
w Lazarecie osadzono.
27. Dnia daie bal WJX. Biskup Ruski na ktory Gości w Lwo
wie będących zaprasza.
JP. Komorowski Stla. Nowosiele w tych dniach w Lwowie spodziewany
pisał do Żony swoiey, że decyzya sprawy Jego odesłana z Nunciatu-
ry do Konsystorza Chełmsk.
28. Jeny. Przed Kamienicą tą w ktorey JP. Szyrkow stoi pałkowa-
no iednego Officiera rzecz ta nadzwyczayna sprawiła w wielu podzi-
wienie, dowiedzieć się iednak trudno o przewinieniu Jego.
Tegoż dnia Xna Czetwertyńska Stna Woronowska dawała ko-
lacyą w Dworku swoim na przedmieściu Krakowskim.
Z Podola donoszą że JP. Oboźny Koronny widząc tak wielkie od przecho-
dzącego

dzącego Rossę Woyska w Kraiach tamtych uciążenie, zgromadził Ob-
watelow Wołynę, Kiiowę i Bracławę Wdztwo Obywatelow
ktorych do uzdolenia się przed N. Panem zachęcił, i dla
większey wagi popisać swoie Imiona i nazwiska na Kar-
podaney obowiązał, upewniaiąc o pewnym prozb Ich sku-
tku, i nieodwłocznie do Warszawy zwysłał, wyrażaiąc że a
wszyscy ktorych wyrażone podpisy posyła do Rekonfey-
przy Majestacie są gotowi. Powieść ta acz mniey do
prawdy podobna się zdaie, iednak ią wyrażam że od g-
dnych Osob. twierdzona była.

JP. Stta Lwowę miał list od JW Sty Kaniowskiego Marsz. Rus-
w ktorym wyraża podziwienie swoie że do tąd do aktow
nieprzyięto Uniwersałow tak JW Paca, iako i JW Kra-
sińskiego ogłaszaiących bezkrolewie, i tych ingrossowanie
zaleca pod obowiązkiem odpowiedzenia za nieposłuszność.

29 pszenę Przybył do Lwowa JP. Chorąży Lwowę z Żoną swoią
i w Konwikcie Jezuickim stancyą obrał, ma bawić dni
8. lub 9.

JP. Chorążyc Grabowię dnia dzisieyszego dla znaydaiących
się daię Kolacyą.

Supplement

Wyprowadzanie Jmci P. Hetmana z Olkuniow, w ozobie
Xięży wdzięczy na pacyfikacyą zeszło. Mszczyni zaś miano
niciel Xcia wda Poz. Stanęło Senderd. Hetman, Szczebrzeski z
wiem innych tak dy w nimie stygnali że ai ich pozbawszo
no do Pułusek, byliby z dtuzey odpocili y daley podobno
dy wyprowadzali, ale wiła nie vstało. Wyprli nawet z
czarz wszystkiego w miasteczku, nawet y do korytki do
brali się. Senderowski miał starościa Bateńską, to y Xię
li z tak dopiero się wzięcali.
Mydac że Xcia wda Poz. dał słowo Hetmanowi, że na Kommissyą
do rozgraniczania pokoju austryack. nie pojedzie na wiosnę
a to dlatego że Hetman pokrocziwszy iak nayprędzey chce
rzaz wkonsumować, a tak znowu przewłoka stało się przez
niebytność Xcia wdy. Xiężniczka na pożegnaniu wiele z
Cżybiewnami wszystkich się, Hetmank po dwa razy wracał
się żegnał, y za ledwo mu. Dy także nie dobyty się, tylko
pozerwiał z żalu. W niedzielę Xiężna Sanguszkowa Kasztelanowa
trudnowa całą Familią Xiążęcą Xiężna wdziczna na
wiatrz. Post trzeciego Dnia, gdzie tam niby przeprasza
Xiężniczkę wdzanką, że męża w podróż wyprawił. Mowią
tu o tey ambassadzie y to, iakoby Francya iuż zapewne
ma zkredytować Moskwę z Turkami, y że arcidiuind
iuż iest albo wkrótce będzie, oto ci Król nasz u mosku
ma nalegać, aby na traktacie y od Niego y Polskę
mogł być Poset. Lecz nie wiedzieć czy Francya ten punkt
lub y Turcy przyimą, i że nawet tamże said Jmć P.
Hetman będzie prosto, iżliby akceptowano propozycyą
Pełnomocników od Króla y Rzplitey do Traktatu. Prawdy
zaś y to dodaią, że Król nie radby miał Consilium Ger
manens, które tu Stakelberg popiera, zwłaszcza że mu
do wszystkich Senatorów y Biskupstw trzech tylko
Kandydatów rada nieustaiąca na podawać do Approbaty
y Starostwa Salvis modernis possessoribus ex Jurib Majest
tias wzimuią, obiecuiąc się na wzaiem. Starostwo Bielsk
zaś tylko Xiędzu Kwolini do wotuey dyspozycyi zostawuią

Z czym nie nieśle pewnie wskoro, dla pluratitatem w
tey Radzie po sobie utrzymania, bo o tamt mało stoi
Kto, kiedy chleba nie masz. Jakoż tylko zwątpienie co
pewniejszego o tey ambassadzie, donieść zaraz Panu memu
Gdańskiemu y o tym drudzy że Hetman woyne na przyszłą
Dla Polski, lecz czymże będzie wiosować Chyba tenże Bo
które na papierze tylko bez zapłaty stoią. Jeżeli na
przeciw do Gdańska, to się trzeba uwiadać co potym kto w
Ty Prot Proski nie rzuci się na attak Gdańska, bo ten
Czynność pewnie, niczym więcey nie myśli iak o porwaniu
tego miasta. A tu wszyscy y wątpić można, żeby nie
Daleey od niey, Debatuie Jey u nas.
W Poniedziałek niekuroczy Prot umiedział Pisarzowy
Lit Potocky na Siebie chorey, y samego pisarza to tkie
Chorego. Wrosto tu smiesznie Ekonomot Szwaycara tegoż Pisa
bo gdy przyiedzie kto z wizyty do domu Pisarzowy wda
Daleka nieść ci Jeymość, ale dziś na Potrzymuica Co sam
Stoyąc w pokoiu niemiernie doć staba natmi Co się
Mogi się nazierkować y kigże marszałek ociec.
Chorey Ks. dokończa interesow z Komorowskim, stanęła z
Nigdy iuż nie prawnie, ieżli X. Kanclerz będzie stare
Zatoczyć ieżeniewskich będzie przedawać będzie. Stykaią
Że tylko 200000. Ale Pols. Komorowski nie dostać, czyli
Pewnie medyatorowi się dostanie. Lepiey pewnie kto wiekow
Rzecz, y Ingudzić się dawniey a niżeli tu szukać nedzy
Drogiey.
JMPani Krakowska z Sukcessorami s.p. Hetmana W. Kor.
Wzeszła się o dożywocie. Chciała od nich wypraw Cyrzyn
W mnie, lecz oni niechcieli potym z 400000. Za dożyw
Wzeszli się na dwoch troi, ktorych sukcessorowie z tey
Summy odbić chcieli; Chciała do tego mobilium potym dzro
Winy, oni tylko chcieli Jey dać tyle ze wszystkiego, ileby
Jey na parade y wygodę potrzebę było. reszte znów chcieli
Zapożyć, przedać, y Długów zkąd część ieżli opłacić. I tak
Infectis rebus wrocili, a tym czasem Xiąz Bolimowski do
Pewnych wydata pozwy o resty tamtych prezentow w dwoch ziotu
Pieniędzy, które Hetman niebożczyk Brat Jey zabrał, z
Liberacyi Jey, nie dawszy nigdy.
Sendomirski Star. z krzyżami także się tu tłoczy; Sendomirski
Pozwy Długow, sklepu, y Szwagier, y wexlow ów, przymu
To, ale prowizji od wexlow między akceptować za prawdę mieszcz
Pulski Star. na Gr Kuyerabinem ugnie, ale Jak chce
Nie wiem, bo przy matce nigdy się nie zydzi z tobą.

Supplement Wiadomości.

W Korzeniona w tuteysze niektore Osoby chciwość, do tego przychodzi kresu, iż ostatnich wynayduią sposobow, na wykołatanie zależałego u dobrze rządzących się Obywatelow grosza. Jest tego przykład na W. Urbanowskim Skarbniku, który bawiąc się tu Niedziel kilkanaście wyiechał był zaspokoiwszy swoie Interessa; ale znowu przybyć będzie musiał, dla oczyszczenia się ex objecta Imparitate. Instrumentem tey Roboty był JP. Urbanowski Koniuszy Xcia Wdy Poznańs. który starał się był o Jego Corkę a odmowiono mu. z tego tedy powodu przystąpił do tego kroku. Pewna iest że P. Skarbnik łacno ten Interes zaspokoi, ale nieinaczey chyba workowa sprawa.

Są tu wiadomości iż JW. Partyi Ukrainskich Regimentarz nakazał Obywatelom, aby byli w wszelkiey gotowości, a Posessyonaci, a byli w czasie każdym gotowi przystawić człeka z wszelkim moderunkiem: Do czegoby te zmierzały kroki, nam tayno. Muszą się kogoś obawiać: wszak y wyiazd Jego z Warszawy nayły.

JW. Puławski miał wydać nowy Skrypt, w którym na-
pomknąwszy niew o niewinności swoiey nayuięcey
rozszerza się nad zachęceniem y ostrzeżeniem Wier-
nych Oyczyznie Obywatelow, do gotowości każdego cza-
su ku Jey obronie. Pismo to w Adyanopolu ma
być datowane, y ieszcze go tu w Warszawie nieurdeu

JP. Sztahelbery dawał Objad w przeszły Wto-
rek in gratiam Zwycięstwa: którego pamiątkę prze-
Te Deum: obchodziło całe woysko we Wtorek. Przy
stole spełniano zdrowie Imperatorowy. JP. Zyniew D-
legat znayduiący się na tym traktamencie, pytał się
Officyerow, kiedy będą Jlyelstronowi y całey Awangardzie
od 10. tysięcy zniesioney śpiewać Exekwie: którym
to pytaniem Moskwie Indixit silentium, a Jnnych
niezmiernie ukontentował.

Kobietka pewna miłosierna, maiąc nienawiść ku
dwom drugim, zmawia się z Jnstygatorem Czerskim
aby ie wziąść pod Warkę. Udaie iakoby miał być Bal
przed Ratuszem w Kamienicy, przynosi Jm od Ka-
walera zadatek, nakoniec sama po nie w Karecie z Ka-
kajem przyieżdża: Zabrawszy obydwie, gdy przyiechały
przed Ratusz, wziął Obydwie JP. Jnstygator na salę Ra-
tuszową. Jaki tam Bal, y Assemble będą niewiemy.

Supplement do Wiadomości Warszawskich.

W ten wtorek Jchmć XX. Jezuici w Pułkowie dawali bal, w Pułkowie na ktorym wielu dystyngwowanych znaydowało się, było to partim in gratiam przybycia Jchże Prowincyała, partim in gratiam Jezuitow Medalowych.

Nowina o przybyciu maiącym nastąpić do Warszawy Xcia Jmci Prymasa nieprawdzi się iuż, funduie się zas na tym, że Dwor nasz chcący Go tu sciągnąć do Interessow swoich, zlecił Xciu Jmci Opatowi, ażeby maiący wziąć Biskupstwo Płockie, pisał do Xcia Jmci Prymasa z oznaymieniem mu o tym, a razem z zapraszaniem na wysłuchania Go przysięgi, do ktorych Listow była y Bulla Papieska w tymże Interessie wysłuchania przysięgi Xcia Opata przyłączona. Ale on odpisał, zdaiąc ten urząd tymczasem JX Biskupowi Poznańskiemu.

Jmć Pani Kasztelanowa Kamieniecka pisała tu List do JP. Kasztelana Żarnowskiego, wyrażaiąc, iż co się Podpisu na Podział Polski tycze, tego się dawno po nim, y po całey Delegacyi spodziewała. Winszuie potym Jemu y wszystkim szczęśliwego bytu pod panowaniem Krola Jmci. Co się zas naysmiesznieysza nam zdaie, iż przy Koncu podpisała się nieiuż Kasztelanową, ale Graffową Kossakowską.

Jest tu anekdot o nieyże piękny, naprzod podczas przybycia Cesarza Jmć do Lwowa, chciała mieć u niego audyencyą, ale on ją sam uprzedził. Tenże Cesarz Jmć gdy się raz znaydował w zgro-

madzeniu wielu Panow Polkich, kędy y Ona sama była, wymo-
wił się Cesarz iż w Kraiach swieżo nabytych niechce gubić Ję-
zyka Polskiego, gdyż mu się zdawał dosyć piękny, y na potwier-
dzenie tego przydał, iż Krol Polski, tym ięzykiem, y mowi y pi-
sze dobrze. Jmć Kasztelanowa Kamieńska rzekła po Polsku na
to, iż Krol Polski, tak mowi y pisze w tym ięzyku, że go cała Po-
lska zrozumieć dotąd niemoże na co gdy się wielu smiać poczęło,
Cesarz z Ciekawości spytał Generała Potockiego, coby było, kte-
ry niemogąc zataić, powiedział, a Cesarz, uciąwszy nagle dyskur
odszedł z tamtego mieysca.

Jest tu explikacya piękna Portretow, w Pokoiu u Krola
Jmci znayduiących się; Jmmć X. Konarskiego, Wyrwicza, Naru-
szewicza, Sliwickiego, y Portalupiego. Adjutant ieden Krola Jmci
chodząc z JP. Podkomorzym Pruskim po tychże Pokoiach, po-
kazywał na X. Wyrwicza; to iest Pamięć, na Naruszewicza,
to Rozum, na X. Konarskiego, Rada, na Sliwickiego, Pienią-
dze, a na Portalupiego, Czokolata.

O Delegacyi naszey rzecz tu haniebną mowią, a naybar-
dziey o Szlachcie Polskiey Posłami w teyże Delegacyi znay-
duiącey się, iż ci tak za Cudzoziemskiemi ministrami obsta-
wali na Podział Polski, że Patronowie naybardziey zapła-
ceni z większą usilnością mowić by za kim niemogli.

W Młocinach po balu danym, JP. Brüll in gratiam
JP. Gablensa, z ktorym dobrze żyie, piękny Faierwerk spalić
kazał.

Supplement

Warszawska Sessya dosyć krótko na Delegacyi trwała, ale znaczny rezultata wyniknęły z Pobytu do tych Dworów, z ich zapewne rzetelna a przynajmniey zezwolenia cichego. Do Wiednia ogłoszki Sekretarz Lubt. do Berlina Wielecki Starosta wschowski, do Petersburga Hetman W. Lit. Branicki. Jeszcze też nigdy Hetmani ww. Rzeczpospolita nie odbywali za granicznego. Nienawiść Judy czy po wesele czyli przed weselem. Po weselu nie gniewano się o to. Kiedyś co za negocyacya nowa znowu pewnie nie dosyć wzięli. to znowu sobie zlecka przypuścić z naszemi Posłami przynajmniey pro formalitate to o to się umowić. A naszych też Delegatów lec się Bitzy Szymanowski to pewnie expediens wynaleźli, żeby przedtrzyć Cyrkularz niboże pod pretextem wysłanych posłów, na ktorych przyjęcie nie przyszło konsensa od Dworów Zagranicznych, czas znaczny wyjdzie. O Woyskowym naszey głosy że się wszystkiego maią zgromadzić y ku Granicom naszym rozstawić, zostawiwszy Jandmendę in absentia W. Hetmana przy Polach. Ktory też w krótkim wypadku u siebie Bernatowa w Lichwie bez Bata maryjnie Brühlowa nie stłukł bo Starosta Belzki ojciec mnog, mizantrop y za takiego tu u całej Warszawy uważany. Ni on Xcia Prymasowa co finalnie odpowiedział względem Turki, ni Xciu Marszałkowi y Potockiemu Pisarzowi względem Xiężniczki Alexandry, y nie dać że wszędy oziębłe z zatrzymaniem że dali Skarbowi. Wyjechał stąd do dobr swoich, a stamtąd prosto do Opolan. Szykuje się. Hetman Branicki dwa razy obrotnie pożarł się z Stakelbergiem o Consilium permanens, chce Butowy wyjąć z pod dyspozycyi tey Rady. Lecz nic z tego nie będzie. Tak mu odpowiedział Poseł. Tu u nas rzetelnie z woyskiem wrzenie robią y inne przygotowania do eventual Sukcessi. Wszystko się nie zdaie że Dwory Wiedeński y Petersburgski są dobrze z sobą iuż y że Warszawa z Turek nigdy nierdzi korespondencya trzymuie. Utrzymuie też to nieiakoby Xcia Pruski miał prędce expedyuiąc Kurla naszego do Petersburga idący, że niezmiernie to zmartwienie z tey okazyi było. O którym widzicie głosy iakoby za granicę rekrutowania wyiechać. Sessye Delegacyine przeniosły się z Pałacu Radziwiłłowskiego do Pałacu Rzpltey na ktorym sie Assessorya ktora iuż izby swey pozwolitey. Dobr z okolicy Jeziorskich dyrygacya Dzis się zaczyna. Kurierow Rzpltey 2000 poo. przez te Lustrowanie wyiszły podobno. Litewskie iuż 7000 poo, a ieszcze nie nasz kwadrans. Collegiow y Litwacy u siebie plus offerendi utrzymali, a [illegible]

czytanie bez niey wzrzeg, a o edukacyą ani dudu.
O marszałku Xięcia marszałka Litt z Celtenowey śmierci gruchnęła
wieść wczoray, że Kanonik Józef naymłodszy syn ministra wiedeń-
skiego na stałe wyiaść, y to iakt swoią z inicyatywy Pisarza Rzp
Bratu swemu kniaź zacedować pisarstwo w wiedniu. Podarstwo
po Potockim wsze nie dane. W sobotę ws. Jmć Pan z okla
zyi urodzin Hetmanowey Ogińscy był u nie wieczor na assemblu
Pan wzięwszy na ramiono Xiężniczkę podtrzymuiąc, szli kowali z
do gabinet appartamentow, y z dobrą godziną konferencyą trwali
bezmała przez 2 godziny. Nie dowiadnie się co się w Kanclerskim
domu dzieie, gdyż tam widomości pilnuie mocno. Jezuita Pruski
X. Hübner po Jezuicku tam nosi się, mowią że się upomina
o ordo. Zlt Polak. które niemieckie Kollegia pruskiey winny
jest za patentem Pruskiego, którego dwór potwierdził wszędzie
za patentem Króla Pruskiego, którego dwór potwierdził wszędzie
gotowi tu przystany do warszawy, a stąd do niedźwiedzia na ciecha
Słychać tu że Stakelberg Posiński marszałk. zapewiedział, iż
całkiem pensyą mu iuż nie będzie dawano. Dysydenckie artykuły
inter articulos secretos wpięte iuż są na stałe w delegacyi in totum
et tanto iak za Repnina. Nuncyusz zabiega dnie w nocy. Delegacyi
ale coż kiedy się bierze zewsząd, a wszystko iednako się robi.
Słowem wszystko się pewnie stanie, a nawet z pobożnych wiedeń-
skich oczu spadły zasłony na potrzebę Dysydentów. Rektorat Rzk
Kanonik w Salii Pałacu Radziwiłłowskiego Delegacyine były, gdyż
mowa otwarcie, prawdziwe sceny tu codzień. A wiersze pasquilowe
pełno y tu po mieście, tak iż Lubomirscy pełne kurdy gadu
Dziś (czyli 3. exekucyą za zabezpieczenie o 4. mile stąd propatrz
ne z natiadły nocne. Xię marszałek Litt. zdaleka z łaski Kanclerza
mieć moc y władzę opuszcza się y nie dba, do tak mnie być
w pollizzi. Gdy żal, ale dobrze ze zemsta Boska za złe
sprawiedliwości y płacz ludzki, tam piekłem nie ugadzia ieszcze
do tego. niestychane rzeczy tam się dzieią. Jest tu pułkownik
manifest, illustrifikacyiny po Francusku, może się potym Polsku ukaże
iak go wytłumaczą, bo dziś dopiero wyszedł Francuski. Ambasador
Cesarski to iest z 3. X. Biskup wileński proponował przez X.
kanclerza W. Lit. na Sessyi Delegacyi. żeby mu prawdziwie było co
Rzplitey zaarendować. Biskupstwo Wileńs. ma lat 16. Zaś ieszcze
niemiecki, upewnił, iż ubezpieczy dla swego następcy na Infułę. 12000
intraty, oraz żeby mu y tytuł Xięztwa był attrybuowany. a kto inny
o zapłacz Xięstwo dla Hetmana Branickiego dopraszał się? Pewno o ar-
dywersyfikat, że to bynie może o Xięstwo dla Hetmana nikt nie
nie wiedział, y na tym stanowiona Sessya. O Pokaczenie etykiety
że na głowę zbił Jenerała Rzeskiego, który po rumiony z Biskupem
odprowadzał, rozmowę z nim miał. Do Chaplica w starostwie
Kolbyla miecznikowicza Sandeckiego nieznacznego, choć nie Kla-

Przydatek do Gazet.

Dnia onegdayszego dwa reimenta Moskiewskie wymaszerowały ztąd do woyska Romanzowa przy ktorych wyprowadzono także 250 Konfederatow rożnymi czasami w niewolą zabranych; goniono ich piechotą w stanie, y w sposob pospolstwu na to patrzącemu, y licznie zgromadzonemu łzy wyciskaiący.

Xiążę Prymas wyieżdża zapewne ztąd za granicę, Także Biskup Kuiawski. Prymas iuż paszport od Moskwy odebrał. Przy dawaniu onego godne uwagi słowa, ktore Saldern powiedział, iż konwoy moskiewski dany będzie Xciu Prymasowi, ieżeli o niego wcześnie będzie rekwirował, gdyż potym komenda moskiewska może nie być w stanie dania onego.

Jmć P. Oginski Hetman zaproszony listem od Salderna na porozumienie się w okolicznosciach ninieyszych do Warszawy, odpisał negatiwe.

Xiążę Jmć Czartoryski Generał dnia onegdayszego in gratiam Jeymći P. Starosciny Upecki paradną wyprawił promenadę, assystuiąc tey damie po amazońsku wierzchem iadą-

cey, także sam na koniu. Officyerow, Usa-
row y ułanow znaczną liczbę maiąc za
sobą. Xcia Podkomorzego nayczęściey z Jeymci
P. Graboską iadącego widuiemy. a Hetma-
nową Ogińską z Ozaroskim.

W podziale kleynotow po Xiężnie Woie-
wodziny Ruskiey przyszło do znacznego po-
roznienia się między Xiężną Marszałkową
y Bratem. Xiężna pretendowała, y ledwie nie
wymogła na Oycu, aby się Jey wszystkie dostały
nie tak dla chciwości żadney, iak tu wiedzą, albo
dla niechęci ku Bracie, z ktorym się bardzo
kocha, iako aby się te kleynoty niedostały żo-
nie Jego Xiężnie Generałowy, z ktorą bardzo
zimno żyie Marszałkowa. Xiążę Generał
wdał w to Xcia Kanclerza, ktory wymogł
aby na połowę kleynoty te podzielone
były.

420 21

Puzyna Starosta Filiposki raniony
Knapnof Pułkownik raniony
Wolan Pułkownik raniony
Haudring raniony
Pastgński
Kochański Major
Kotontay Chorąży Petyhorski
Szwykoski Stanowniczy z Synem
Bekleski
Narmutowicz Rotmistrz Janczarski
Zawadzki Towarzysz
Soroka Towarzysz
Luryn Porucznik
Ksiądz Wiazewicz Jezuita
Pareski Generał Adjutant
Wasileski Rotmistrz z postrza
tu umarł.